

GRAD
A5
346
.B447
v. 49

YU ISSN 0350-1906
UDK 808.61/.62-087

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

СРПСКИ
ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ
ЗБОРНИК

XLIX

МИХАИЛО БОЈАНИЋ — РАСТИСЛАВА ТРИВУНАЦ
РЈЕЧНИК
ДУБРОВАЧКОГ ГОВОРА

Уређивачки одбор

*Др Недељко Богдановић, др Милан Драгичевић, др Александар Младеновић,
др Мирослав Николић, др Драгољуб Пејровић,
др Асим Пецо, др Слободан Ремейић, др Драго Ћујић*

Главни уредник
АЛЕКСАНДАР МЛАДЕНОВИЋ

БЕОГРАД
2002

СРПСКИ ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ ЗБОРНИК
КЊИГА XLIX

ACADÉMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS
et
INSTITUT DE LA LANGUE SERBE DE
L'ACADÉMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

RECUEIL
DE DIALECTOLOGIE
SERBE

XLIX

MIHAÏLO BOJANIĆ – RASTISLAVA TRIVUNAC

DICTIONNAIRE
DU PARLER DE DUBROVNIK

Comité de rédaction

*Dr Nedeljko Bogdanović, dr Milan Dragičević, dr Aleksandar Mladenović,
dr Miroslav Nikolić, dr Dragoljub Petrović,
dr Asim Peco, dr Slobodan Remetić, dr Drago Čupić*

Rédacteur en chef
ALEKSANDAR MLADENOVIĆ

BELGRADE
2002

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
И
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

СРПСКИ
ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ
ЗБОРНИК
XLIX

МИХАИЛО БОЈАНИЋ — РАСТИСЛАВА ТРИВУНАЦ

РЈЕЧНИК
ДУБРОВАЧКОГ ГОВОРА

Уређивачки одбор

*Др Недељко Богдановић, др Милан Драгичевић, др Александар Младеновић,
др Мирослав Николић, др Драгољуб Пејровић,
др Асим Пецо, др Слободан Реметић, др Драго Ћујић*

Главни уредник
АЛЕКСАНДАР МЛАДЕНОВИЋ

БЕОГРАД
2002

Секретар часописа
др Никола Рамић

У финансирању ове књиге учествовало је
Министарство за науку, технологије и развој Републике Србије

Издају
Српска академија наука и уметности, Београд, Кнез-Михаилова 35
и
Институт за српски језик САНУ, Београд, Ђуре Јакшића 9

Израда програма и компјутерска припрема за штампу:
Давор Палчић
palcic@eunet.yu

Штампа:
ЧИГОЈА ШТАМПА
Београд, Студентски трг 13
chigoja@eunet.yu
www.chigoja.co.yu

МИХАИЛО БОЈАНИЋ — РАСТИСЛАВА ТРИВУНАЦ
РЈЕЧНИК ДУБРОВАЧКОГ ГОВОРА

НАПОМЕНА УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

стицајем више неповољних околности каснило је штампање *Рјечника дубровачког говора*. Уређивачки одбор Српског дијалектолошког зборника своје цењене читаоце обавештава о неким чињеницама везаним за настајање овога вредног дела. Основу *Рјечника* чинила је оставштина Михаила Бојанића, рођеног Дубровчанина, по струци правника, запосленог у Окружном суду у Загребу. Збирку наслеђену у радним свескама за штампу је припремила Бојанићева сестра Растислава Тривунац из Ниша, доктор књижевних наука, професор Филолошког факултета у Приштини. Рукопис је припреман на основу начелних инструкција академика Павла Ивића и уз непосредне вишегодишње консултације проф. др Слободана Реметића. За штампу припремљени рукопис редиговао је проф. др Драгољуб Петровић.

Многе примедбе и сугестије Уређивачког одбора часописа коауторка *Рјечника дубровачког говора*, проф. др Растислава Тривунац, због изненадне смрти, није у целисти спровела у дело.

Предајући научној јавности *Рјечник дубровачког говора*, Уређивачки одбор Српског дијалектолошког зборника жали што тај дан није дочекао нико од аутора.

УЗ РЈЕЧНИК ДУБРОВАЧКОГ ГОВОРА

Овај Рјечник настао је као резултат индивидуалног занимања аутора за говор свога града. Прикупљање, биљежење, затим провјеравање и сређивање језичке грађе трајало је у континуитету неколико деценија. Ријечи су узимане из живог говора разних категорија становништва с подручја Дубровника и његових предграђа, увијек уз вођење рачуна о томе да информатори буду аутентични Дубровчани.

Приликом избора ријечи за Рјечник прављена је разлика између оних које су потекле са ужег дубровачког подручја (Град, Пиле, Плоче, Коно, Груж и Лапад) и неких из говора најближе околине. Ових других је врло мало, али је уза сваку такву ријеч напоменуто одакле је.

У овом Рјечнику нашле су се многе ријечи које су у употреби и на другим говорним подручјима ако су на дубровачком тлу добиле поред основног и нова значења или типичне дубровачке дијалекатске особине, као и одомаћене ријечи романског поријекла, уклопљене у систем дубровачког говора.

Рјечник има неколико хиљада ријечи и фраза у оном облику у коме су се могле чути у првој половини XX вијека, што не значи да та граница не може бити помјерена нешто уназад или унапријед.

Свака ријеч је акцентована, као и примјери говора уз одредницу, са означеним слоговним дужинама. Графички није означена боја вокала \bar{a} ($> \bar{q}$) ни типични дубровачки назални изговор сонанта n на крају ријечи или у одређеној позицији у слогу.

У краћим цртама учињен је покушај да се корисницима Рјечника овдје предоче неке најважније особине дубровачкога говора.

Говор Дубровника је штокавски ијекавски са карактеристичном мелодиозношћу, условљеном акцентом, дужином слога и бојом изговорених гласова. Припада четвороакценатском систему са изразитом тенденцијом помјерања акцента према почетку ријечи, чему подлијежу и позајмице из других језика, углавном из латинског или директно из италијанског, па се говори: *рејџублика, барака, Америка, Бџоља, бџелеца, афџера*.

Једносложне ријечи имају искључиво силазне акценте, док су у вишесложнима могући сви акценти. Посљедњи слог је редовно ненаглашен (*седан годџина, около кућџе*). Узлазни акценти пред кратким посљедњим слогом ријетко показују нестабилност, па се говори: *дџобро, ајде, дџишла, џишла, џзми*, а само се од понеког може чути дугоузлазни акценат: *дџобро, ајде, дџишла, џишла, џзми*. У генитиву множине неких тросложних и вишесложних ријечи поред краткоузлазног акцента који задржавају кроз читаву парадигму на трећем слогу од краја ријечи јавља се на том мјесту алтернативно и краткосилазни: *ормарџића/ормарџића, канџуналићџа/канџуналићџа, костџо-*

лѣйā/костѣдлѣйā, косурѣнā/косурѣна, кушѣнѣнā/кушѣнѣнā, маргарѣнѣлā/маргарѣнѣлā, комарѣнѣлā/комарѣнѣлā и сл. Дужине у говору Дубровника добро су очуване. Испред акцентованог вокала дуги слог се не јавља. Лични наставци презента су дуги. Миоги придјевни на *-ав* и *-асѣ* могу имати кратку или дугу ултиму, па се говори: *ћдрав/ћдрāв, хāлав/хāлāв, црвѣнкас(ѣ)/црвѣнкāс(ѣ)*.

Вокално *р* је, са мањим изузетцима, кратко: *брз, брк, брци*, мн. *бркā, врба, грдан, црн, црква*.

За дубровачки говор карактеристично је скоро досљедно преношење силазног акцента на проклитику, која може бити предлог, везник, понекад и једно и друго исто-времено у једној акценатској цјелини: *ѱ грād, ѱ море, за рѣку, ѱдд нōћ, ѱдд ноге, сā свијешом, ѱ косу, ѱрид јуѣро, ѱ сѣну, ѱ мѣжу*.

Ако је префикс двосложен, акценат му је увијек на првом слогу: *нѣза сѣрāну, црѣко мора, ѱза грāда*.

Исто се понаша акценат кад се у функцији проклитике нађу везник и предлог заједно: *ѱ у гору, ѱ у воду, ѱ на море*.

Чешће је прелажење силазних акцената на проклитике, у функцији којих поред предлога могу бити везници, па и неке акцентогене ријечи, а резултат прелажења је краткоузлазни, рјеђе дугоузлазни акценат. Ако је проклитика двосложна, акценат стоји на крајњем слогу. Примјера за то има много: *дѣи кућѣ, крѣз волаѣи, ѱ мене, ѱ Свѣшѣдга Влāха, исѣрѣѣи кућѣ, калā мене, околѣ нāс, узā скалу, ѣрамā улици, кѣчāкā ѱ мачāкā, нѣ кућѣ нѣ солāдā, нѣ дāј, нѣ мислѣ, нѣ видѣн, кāѣи хоћеш, какѣ хоћеш, коликѣ хоћеш, ћѣ нāћѣш, свѣ нōћ, десѣѣи ѣрā, чѣѣр дāна*; дугоузлазни нпр.: *ѱ се, ѱ ше, нā ше, окол кућѣ, двā мѣѣра, ѣрѣи дāна, ѱѣ сѣруцѣ крѣха*.

За Дубровник је карактеристична боја вокала *ā* који се изговара затворено: *двā, јā, глāва*, понекад се и дифтонгизује, па се чује: *Мѣре мѣја, ѣāјме мѣни*.

Замјена вокала *а* вокалом *о* је ријетка, али је у романским позајмницама чешћа: *ѱдлāча* (тал. palazzo), *обāдāѣи* (тал. abbadare), *обандѣнаѣи* (тал. abbandonare), *дијдманāѣи* (тал. diamante), *кѣнѣ* (тал. canale). У предлогу *са* вокал *а* се често пред неким ријечима које почињу консонантом замјењују вокалом *о* или *у*: *сѣ ѣијен, сѣ чијен, сѣ ѣрѣи, сѣ мањѣ*.

У неким позајмницама из талијанског језика изворно *и* дало је у дубровачком говору *е*: *лѣмѣзина* (тал. limosina), *бѣшкѣѣи* (тал. biscotto), *берѣкѣн* (тал. birichino), *лѣбић* (тал. libeccio), *лѣмѣн* (тал. limone).

Има случајева када се вокал *о* замјењује вокалом *е*: *грѣб, грѣбје, дѣвѣā, ѣвѣā, днѣвѣā, чѣѣшѣро, ѣѣшѣро, чѣѣшѣрица, осмѣрица, кѣлѣвна* (лат. columna).

Замјена вокала *о* вокалом у дешава се у неким ријечима које су ушле из талијанског језика: *бѣѣѣга* (тал. bottega), *кѣмѣањ* (тал. compagno), *ѣомбулаѣи* (тал. tombolare), *бāлѣн* (тал. paralone), *кѣнѣ* (тал. canale).

Преласком *л* у *о* на крају слога најчешће се ствара вокалска скупина *-ао* која се сажимље у *о*: *ѣѣсѣ, чѣѣѣ, глѣдѣ, мѣѣѣ, лѣѣѣ, ѣрѣѣ*. Сажимање се често врши и кад је један од вокала у скупуни акценатован: *дѣ, брѣ, крѣ, зѣ, жѣ, ѣдма* (од *ѣлма*). Говори се и: *бѣница, сѣѣ* гдје се врши сажимање два иста вокала након преласка *л* у *о*.

Скупина *-ео* ријетко се сажимље. Чује се понекад: *ѣзеѣ/ѣзѣ*.

Неке одомаћене ријечи мијењају на крају посљедњег слога *л* у *о*, па добијамо главовну скупину *-о*, те се говори: *миракуо* и *миракō*, *йѐрикуо* и *йѐрикō*, *умбуо* и *умбō*, *йанийаруо* и *йанийарō*, *мѹо* и *мō*.

Ијекавски се у Дубровнику обликују и неке не само наше, већ и неке позајмљенице из романског: *кѹйјена*, *комѹмјела*, *грјехѹша*, *манѹстијѐр*, *лијерица*, *бјестиймати*, *бјѐстија*, *сјѐгурно*.

У Дубровнику се често у говору *љ* замјењује са *ј*. Најчешће су ипак у употреби обе варијанте упоредно: *зѐмља/зѐмја*, *дивљѹ/дивјѹ*, *грѐбље/грѐбје*, *здравље/здравје*, *љубица/љубица*, *краљ/крај*, *краљица/крајица*, *бијети*, *чѐјад*, *ѹ цревајѹ*.

Сонант *ј* се редовно у говору умеће између *и* и *о* у глаголском радном придељу: *јхитијо*, *видијо*, *миријо*, *виријо*. И у другим случајевима у сличној позицији чује се *ј*: *камијѹн*, *авијѹн*, *радијо*. Налазимо га понекад и у инфинитиву мјесто *-ћ*: *йѹј*, *ѹј*.

Финално наставачко *-м* замјењује се сонантом *н*: *рукѹн*, *главѹн*, *йѹѐн*, *сјѹѹн*, *глѹѹн*, *ѹвијѹн*, *ѹвакијѹн*. У овим случајевима изговор сонанта *н* је доследан. У случајевима кад се у претходном слогу нађе назални сонант, таква замјена се не врши. У облику замјенице 3. лица женског рода ипак се чува облик *њѹн*, који се често замјењује формом *њѹме*.

Сонант *в* се у неким случајевима замјењује сонантом *м*, било да је у питању наша ријеч или позајмица: *чѐсмина* (*чѐсвина*), *кѹмѹлси* (тал. *compulsi*), *момийати* (тал. *vomitare*), *магѹиати* (тал. *vagheggiare*). У консонантској групи *вн* има примјера асимилације: *гѹмнѹр* (*гѹвнѹр*), али и двојаке употребе: *гѹвно* и *гѹмно*, *Дѹвно* и *Дѹмно*, *дѹвна* и *дѹмна*, *внѹго* и *мнѹго*.

У примјерима замјене *в* и *б* све рјеђе се чује *бријѹме* поред *вријѹме*. У Дубровнику имамо мушко име *Лѹбро*, *Јѹкоб*, од којих и презимена *Лобрѹвић*, *Јакѹбушић*, али и *Влѹхо* (не *Блѹж*), а једна од дубровачких тврђава зове се *Лѹвријенац*.

Ријетко се најће на уметање сонанта *в* међу два вокала као у случајевима: *бѹвѹ* (*бѹл > бѹл > бѹо*), *Јѹсѹвићѹ* (*Јѹсѹвићѹ*). У неким ријечима се наилази на губљење *в*: *кѹчка*, *сѐкрва*, *сјѹшѹваѹи*, *мриѹац*, *кѹцаѹи*, *гѹжѹе*, *гѹжѹарија*.

Појава дисимилације у којој се сонант *н* замјењује сонантом *л* у нашим и ријечима страног порекла примјењује се у више случајева: *лѹмер* (*нумер*), *Лунѹијѹиѹа* (*Нунѹијѹиѹа*), *филѹнѹа* (*финѹнѹа*), *лѹмбо* (*нембо*), *йѹленѹи* (*йоненѹиѹе*), *налиѹаѹи* (*наниѹаѹи*).

Глас *х* у Дубровнику је стабилан: *охлѹдиѹи*, *скѹхаѹи*, *хѹдиѹи*, *храѹна*, *њѹхов*, *Мѹхо*, *грѹхаѹи*, *йѹхо*, *мѹха*. Чује се упоредо: *хѹјѹе* и *ѹјѹе*, *хѹијѹо* и *йѹијѹо*, *хѹлал* и *ѹлал*.

У неким случајевима *х* се замјењује гласом *к*: *аркиѹиѹи*, *аркиѹиѹијѹра*, *мѹканика*, *мѹканичѹр*, *аркѹив*, *кѹнѹѹи*, *крѹн*.

Скупина *хв* се замјењује консонантом *ф*: *фѹла*, *фѹлиѹи*, *йѹфѹлиѹи*. Мјесто *хѹаѹиѹи* говори се *хѹиѹаѹи*, а према томе и сложенице: *йѹхѹиѹиѹи*, *йѹрѹхѹиѹиѹи*, *зѹхѹиѹиѹи*.

Фрикатив *ф* из неких талијанских ријечи у дубровачком говору се рефлектира у *й*: *йрѹгѹаѹи* (тал. *friggere*), *йрѹкѹла* (тал. *fritella*), док се таква замјена није десила у удомаћеним ријечима *фѹњѹѹиѹра* (тал. *finestra*) и *фѹѹѹиѹа* (тал. *fešta*). У Конавлима се чуло: *йѹњѹѹиѹра* и *йѹѹѹиѹа*. У дубровачким новинама из 1938. године употребљена је ријеч *йјѹрѹин* (тал. *figino*).

Гласови *ш* и *ѹ* често се губе на крају ријечи. То зависи понекад и од позиције у којој се наша ријеч у низу. Скоро без изузетка говори се: *мѹлѹс*, *раѹѹс*, *сѹѹѹѹс*, *млѹѹс*, *ѹлѹс*, *жѹлѹс*, *йѹрс*, *крѹс*, *наѹѹас*, *слѹс*, *мѹс*, *чѹс*, *йѹс*; *ѹѹѹѹ*, *ѹѹѹѹ*, *йѹѹѹ* итд. У говору

често нестаје и *ш* из окрњеног инфинитива: *и́са*, *чи́ша*, *говд́ри*, *сл́ша* (нѣмѡј ми *говд́ри*; не мѡгу *идсла* књигу без индѣрица). У говорном низу испред африката и сугласника *с* и *ш*, као и испред ријечи која почиње сугласником *ш* или *д*, ови вокали се губе, нарочито у прилозима и предлозима: *ш̄а(д)* смо ти говд́рили; *н̄ка(д)* *ш̄уш̄и* пд цијел̄ј д̄ан; склѡни тѡ *о(д)* *д̄јеш̄еш̄а*; *ѡ(д)* *смок̄ав̄а* ѡвег̄а гѡдишта нѣм̄а н̄ш̄та; *н̄ка(д)* *ћ̄ифи* д̄ста.

Африкати *ћ* и *ђ* све више потискују у говору старије *ч* и *џ*. Старији Дубровчани памте или понеко још каже: *чим̄иѡрије*, *м̄арчаӣ*, *ѡрочесијун*, *ка̄й̄ач*, *чим̄улица*, *че̄ш̄рун*, *чӯвеш̄а*, *чомб̄улин*, *сӣенцаӣ*, *са̄цаӣ*, *ѡрд̄ин*, *ра̄џа*, *Ц̄аја*, *Ц̄иво*, *ѡрлоџије*, *ѡѡр*, *џен̄ерѡ*, али се од млађих у овим ријечима чује: *ћим̄иѡрије*, *ћ̄мулица*, *ћ̄еш̄рун*, *ра̄ђа*, *ѡрлођије*, *ђен̄еро*. Ч се нарочито у позајмљеницама из талијанског језика изговара као *ћ*, а у нашим, нпр. *м̄ачка*, *к̄ѡчак*, *ручак* и сл. осјећа се нешто између *ч* и *ћ*.

У говору Дубровника још постоји африкат *s*: *сѡра*, *Јѡсо*, *сѣро*, *санс̄ареле*, *фран̄сете*, *сӣбриш̄*, *лѡнса*, *Јез̄увиш̄и*, *сӣџ-с̄аџ*, *сӣнсе*, *Сӣѡнса*, *сӣнс̄ин*, *сӣенса*.

У консонантској скупуни *шћ* и *џћ* тврди палатали *ш* и *џ* се у изговору омекшавају пред меким *ћ* и *ђ*: *че̄шћелица*, *кѡшћела*, *д̄ажћет̄и*, *ӣџћес*.

Има примјера да се из средишње скупине консонаната *шч* и *сџ* губи *ш* и *џ*: *ѡра̄чић*, *ѡра̄чић*, *кр̄ѡчица*, *ѡбручић*, *м̄јечић*, *ѡра̄чевина*, *ѡра̄џа*.

У изговору се редовно остварује асимилација по мјесту творбе у сложеницама и акценатским цјелинама: *ш њ̄име*, *крѡџ њ̄ѡ*, *ӣџ њ̄ѡ*, *ишћераӣ*, *ра̄ишчуаӣ*.

Асимилација по звучности је редовна.

На почетку ријечи често долази до губљења праскавог сугласника у скуповима *шч*, *шћ*, *иш*, *кћ*: *че̄ла*, *че̄лињ̄и*, *ш̄иџа*, *ш̄иџ̄и*, *ш̄еница*, *ш̄еничн̄и*, *кћ̄и*, *кћ̄ер*.

У дубровачком говору наилазимо на неке примјере јотовања сугласника *ш* и *д* кад се нађу испред кратког рефлекса *џ*: *ле̄ћет̄и*, *ћ̄ераӣ*, *ћ̄ет̄и*, *не̄ћела*, *ћ̄ѡд*, *вӣћет̄и*, *м̄ѣд*, *не̄ће*, *нӣће*, *ћ̄ѡ*, али не и у ријечима као нпр.: *ѡне̄д̄јеник*, *д̄јевѡјка*, *д̄јџа*, *д̄јџелина*, *од̄јевен*.

Именице мушког рода на сугласник мијењају се по I врсти. У инструменталу једнине имају често и послѣје палатала наставак *-он*: *нѡџон*, *кѡра̄ѡн*, *јѣџон*, *кѡџон*. Велики број једносложних и један број двосложних именица имају кратку множину с наставком *-и*: *м̄иши*, *кљ̄уџи*, *гр̄ѣби*, *вр̄си*, *че̄ѡи*, *рѡзи*, *бр̄ѡди*, *бр̄џи*, *лӣс̄тии*, *бѡри*; *г̄ал̄ѣби*, *г̄авр̄ани*. У генитиву множине имају наставак *-а* све именице мушког рода без обзира на дужину наставка у номинативу: *мӣш̄а*, *кљ̄уџ̄а*, *бр̄к̄а*, *лӣс̄т̄ӣа*; *г̄ал̄ѣб̄а*, *р̄аѡѡв̄а*, *гр̄аѡѡв̄а* итд.

Двосложна мушка имена на *-о* мијењају се такођер по I врсти с тим што ће им номинатив и вокатив бити једнаки, али ће се разликовати по акценту који ће у свим падежима бити дугоузлазни у вокативу гдје је дугосилазни: *Ма̄ѡѡ ~ Ма̄ѡѡ*; *Вӣѡѡ ~ Вӣѡѡ*; *Ӣѡѡ ~ Ӣѡѡ*; *Мӣѡѡ ~ Мӣѡѡ*; *Пе̄ѡѡ ~ Пе̄ѡѡ*; *Јѡѡ ~ Јѡѡѡ*; *Вла̄ѡѡ ~ Вла̄ѡѡѡ*. Присвојни придјев таквих личних имена изводиће се наставком *-ов*: *Ма̄ѡѡв*, *Пе̄ѡѡв*, *Јѡѡв*, *Ӣѡѡв*, *Мӣѡѡв*.

Двосложна мушка имена, и у овом случају хипокористици, са завршетком на *-е* мијењају се по парадигми именица женског рода. У свим падежима имају дугоузлазни акценат осим у вокативу, гдје је дугосилазни: *Вӯле ~ Вӯле*; *Вӣџе ~ Вӣџе*. Присвојни придјев се прави наставком *-ин*: *Вӯлин*, *Вӣџин*. Исто ће се понашати и именице *ѡ̄ѡѡ* и *ћ̄аће*.

Именице мушког рода са суфиксом *-ист̄а*, које најчешће означавају занимање, мијењају се као именице женског рода на *-а*: *орлѡѡист̄а*, *мак̄инист̄а*, *ден̄ѡист̄а*, *ѡро̄џист̄а*, *кам̄иѡѡист̄а*.

Типичне су именице женског рода на *-e* које означавају лична имена. Двосложне су са дугоузлазним акцентом у свим падежима осим вокатива који је иначе исти као номинатив: *Jéle ~ Jēle; Māre ~ Māre; Frāne ~ Frāne; Kāše ~ Kāše; Nīke ~ Nīke; Ćīve ~ Ćīve*; тако се понашају и именице *nōne, nōne; šēše, šēše*. Неке од оваквих именица јављају се у номинативу с наставком *-a* и краткосилазним акцентом у свим падежима. Номинатив и вокатив су им исти: *Māra, Kāša, Frāna, Pēra, Ćiva*. Женска имена на *-ица* имају вокатив као и номинатив. У свим падежима задржавају краткосилазни акценат: *Māрица, Пēрица, Пāвица*. Исти облик и акценат имаће у номинативу и вокативу и именице: *госiдђа* и *сињдiрина*.

Тросложне именице женског рода на *-a* с краткоузлазним акцентом на средњем слогу, имаће у вокативу падежни наставак *-o*, а краткосилазни акценат на првом слогу: *мекdше ~ мекoшo, љейdша ~ љейoшo, слобdда ~ слбoдо, висина ~ висино, низина ~ нiзино, ругdба ~ рiгобо, гнусdба ~ гнiсобо*.

Именице женског рода на сугласник имају једнаке номинатив и акузатив: *сiйd-рoс(ш), мlдdбс(ш), жсlлoс(ш)*, а сви остали падежи у јединици имају наставак *-и*. Наставак *-ју* у инструменталу у Дубровнику је непознат. У неким двосложним именицама у локативу јединице чест је на претпоследњем слогу краткоузлазни акценат: у *младdсiи, у сiйарdсiи, у жалdсiи, у болeсiи*. У генитиву множине све ове именице имају наставак *-и*: *кoсiи, слабdсiи, лудdсiи*.

У Дубровнику су често у употреби именице *сiнко* и *ћерце*. Не подразумевају никакву родбинску везу и апострофирајући некога изражавају одређену присност. Именицом *сiнко* обраћамо се и мушкој и женској особи у значењу: драги мој, драга моја. *ћерце* се упућује само женској особи и значи: драга моја.

Именице *врāша* и *село* у множини имају и облике *врāшiја, селија*: *врāша* су oтворена (једна или више њих), *врāшiја* су била растворена (искључиво више њих).

Личне замјенице за 1. и 2. лице јединице мијењају се по стандарду, осим што у генитиву, дативу, акузативу и локативу имају мјесто краткоузлазног краткосилазни акценат: *мēне, мēни* итд. У инструменталу личне замјенице за 1. лице јединице поред *сd мнoн* чује се понекад и *с мēнoн*. Замјеница *oн* има инструментал *ш њiн / ш њiме*. Акценат у генитиву, дативу, акузативу и локативу је краткосилазни. Замјеница *oна* у дативу гласи *њoме (jон)*, у акузативу *њy (je)*. Енклитички облик *ју* у говору Дубровника је непознат. Инструментал је *ш њoм / ш њoме*. Енклитички облик личне замјенице 3. лица множине у акузативу чује се у облику: *их (вићели су их), хи (вићели су хи), ји (вићели су ји)*. Датив, инструментал и локатив личних замјеница за 1. и 2. лице множине гласи: *нāма/нāми, вāма/вāми*.

Замјеница *сēбе, се* у дативу не познаје енклитички облик *си*.

Односно-упитна замјеница *кd* датив и локатив има *кoму*, а инструментал *с кiјен*. Замјеница *шiд* има генитив: *чēга, чēса, d(d) шiа* (d[д] шта сiт, d[д] тегā и дeбeо), инструментал: *ш чiме* и *сy чијен*.

Генитив одричне замјенице *нишiа* гласи *ничeга/ничeса*, неодређене замјенице *нēшiо нēчeга/нēчeса*. Предлог не раздваја негацију од замјенице, па се каже: *oд нишiа, зd нишiа, с ничим / с ничијен, d ничему*.

Показне замјенице у номинативу јединице гласе: *oви, шiи, oни* (*oви чoвјек, шiи чoвјек, oни чoвјек*). Генитив је: *oвeгā, шiгā, oнегā*, инструментал *с oвијен, сo шiјен, с oнијем, локатив oд oвeму, d шeму, oд oнeму*. Генитив множине ових замјеница је: *oвијeх/dвезијeх, шiјeх/шeзијeх, oнијeх/dнезијeх*.

Присвојне замјенице *мој*, *швој* у падежима имају облике: *мојега/моџа*, *швојега/швоџа*, *мојему/мому*, *швојему/швоџму*. Замјеница *његов* и *њезин* у генитиву има *његова/његовоџа*, *њезина/њезиноџа*, у дативу *његову/његовоџму*, *њезину/њезиноџму* итд. У генитиву множине све присвојне замјенице ће имати само дуг облик: *мојијџх*, *његовијџх*, *нашијџх*, *вџшијџх* итд.

И остале придјевске замјенице имају у падежима дуже, али и краће облике: *којега/коџа*, *сваќаквијџх*, *с никаквијџен* итд.

Општа замјеница за квантитет гласи: *вџс*, *свџ*, *свџ*.

У дубровачком говору се употребљавају оба вида придјева: неодређени и одређени. Честа је употреба неодређеног вида: *Онако дџбра чџвјека нџма надалџко; Пућа сџпрашан* вјџтар; *Нџ можџш лџду чџладету ни замјерит*. У промјени одређеног вида мушког и средњег рода појављује се у генитиву покретно *а*, у дативу и локативу покретно у: *дџбрџга чџвјека*, *дџбрџму дџјџшеџу*. У генитиву, дативу и локативу множине за сва три рода и оба вида обични су само дуги наставци: *сџпрашанијџх*, *сџпрашанијџем*.

Присвојни придјеви се чешће мијењају по парадигми неодређеног вида, али у говор све више улази и промјена одређеног вида: *из браџшова џарџдина*, али и *из браџшовџа џарџдина*, *у дџчеву шџџџу* / *у дџчевоџму шџџџу* (најчешће: *у џџа у шџџџу*).

Број *јџдан* се мијења по замјеничко-придјевској промјени, *дџвџ* и *шрџ* ријетко. Бројне именице се праве уз помоћ морфема *ер*: *чеџшвџериџа*, *шеџшџериџа*, *дџсеџшџериџа*, такођер и збирни бројеви: *чеџшвџеро*, *шеџшџеро*, *сџдџмеро* итд. У значењу између бројних именица и збирних бројева не постоји разлика, па се и једни и други употребљавају без обзира на род скџпа именица које се броје.

Инфинитив глагола на *-ши* у говору Дубровника редовно губи финално *-и*: *говџдриш*, *ријџеџ*, *иџсџаџ*, *чиџџаџ*, *хџдиџ*, *иџскаџ*, *буликаџнаџ*, *скџчиџ*, *иџривџалиџ*, *дџгнуџ* итд. Дџшава се да се у говорном низу реченице изгуби и *ш* без обзира на позицију инфинитива: *Нџмџ ми говџдри!* Рџко ми је да ће учџни свџ што мџжџе. Глаголи прве врсте с инфинитивом на дентални консонант, нарочито неки од њих, јављају се у више ликова: *иџлџс/иџлџсџиџ/иџлџсџиџиџ*, *јџсџ/јџсџиџ/јџсџиџиџ*, *грџсџ/грџсџиџ/грџсџиџиџ*, *иџџсџ/иџџсџиџ/иџџсџиџиџ*, *уџлџсџ/уџлџсџиџ/уџлџсџиџиџ*.

Инфинитив на *-ћи* редовно губи крајње *и*: *иџџћ*, *џџћ*, *наџћ*, *уџћ*, *иџзиџћ*, *иџсџећ*. Чују се и облици: *иџџј*, *џџј*, *уџј*, *наџј*: *Кџста ће нас пуно бијџет за иџџј и џџј*. Како ћу те *наџј* у овакџн гџнгуџи! *Нџ може се иџрџј џ(д) чејџди*.

У Дубровнику се употребљавају само два глагола у 1. лицу презента на *-у*: *хџћу* и *мџџу*. Промјена осталих глагола је у оквиру стандарда, осим 3. лица множине у коме се увијек јавља завршетак *-у*: *говџру*, *раџду*, *чину*, *сушу*, *рушу*, *иџријџеџу*, *обучу*, *шџучу*, *вучу*, *иџечу*, а од глагола *ријџеџ* — *речу*.

Итеративни глаголи с наставком *-ивџиџ* имају презент: *иџоручџивџџн*; *иџоручџивџџу*; *вџџџивџџн*, *вџџџивџџу*; *иџромјџеџивџџн*, *иџромјџеџивџџу*; *зџаџиџиџивџџн*, *зџаџиџиџивџџу*. Слично је и са глаголима на *-авџиџ*: *иџрџџџџивџџн*, *иџрџџџџивџџу*; *џџџџџџивџџн*, *џџџџџџивџџу*; *сџџраџџџџџџивџџн*, *сџџраџџџџџџивџџу*.

Презент од *иџџчеџиџ* је *иџџчџмџн*, *наџчеџиџ*–*наџчџмџн*, *зџџчеџиџ*–*зџџчџмџн* а од *иџџчимџиџ* (не: *иџџчиџџиџ*) *иџџчимџџн*.

Глагол *иџрџџџџиџ* се досљедно употребљава као безличан: *иџрџџџџ рџџдиџ*, *иџрџџџџ да рџџдиџ*, *иџрџџџџ да учу*. У значењу *биџиџ* *иџиџрџџџџн* некое овај глагол има сва лица: *иџрџџџџ ми*, *џџџи*; *иџрџџџџн* ли ти *јџ*; *џни ван иџрџџџџу*, а *нџ ми*. Глаголи *иџмаџиџ*, *хџиџџџиџ*,

ваљаиши имају у трећем лицу множине облике: *имају/имаду*, *немају/немаду*, *ваљају/ваљаду*, *не ваљају / не ваљаду*, а према *хѡћѡ*, *нѡћѡ*, обично је и *хѡћѡјѡ*, *нѡћѡјѡ*.

Аориста као ни имперфекта у говору Дубровника нема, осим имперфекта у сталним изразима типа *бјѡшѡ* слушати, па нѡ би бјѡ бјѡн (у значењу: да си послушао, не би...), *бјѡшѡ* глѡдат како ѡдѡш... (требало је да глѡдаш...).

Плусквамперфект је често у употреби: *бијѡ сан дѡшѡ*, *били су забѡравили*, *били су се враишли* прѡје нѡс.

Футур I глагола с инфинитивом на *-иши* уклапа се у стандард. Глаголи на *-ћи* одбацују завршетак и понашају се као глаголи на *-иши*: *иѡћу*, *дѡћу*, *наћу*, *изићу*.

Футур II гласи: *бѡдѡн дѡлазијѡ*, *бѡдѡн дѡносијѡ*, *бѡдѡн иѡсѡ*, *бѡдѡн иѡсѡ* итд. (кад *и*н бѡдѡшѡ писали, пѡздравите *хи*; ако бѡдѡ *свраишли*, авизѡјте нас). Јѡш се говори: *ћѡбу-дѡ* (ако буде хтиѡ), *мѡгудѡ* (ако буде могаѡ), *иѡкабудѡ* (ако буде токало).

Често је мјесто облика футура II у употреби презент: кад *изјѡдѡшѡ*, *ѡиѡришѡ рѡке* (кад будете изјѡли...).

У грађењу потенцијала аорист помоћног глагола *бииши* има у свим лицима најчешће само облик *би*: *ја би кѡицијѡ*, *иши би кѡицијѡ*, *ми би кѡицили*. Потенцијал II је чест у говору: *Били би иши све изјѡли да хи нијѡсан иѡћѡрѡ*.

Неки глаголи у императиву одступају од стандардног облика: *дрѡж*, *дрѡшѡшѡ*; *бјѡж*, *бјѡшѡшѡ*; *иридрѡж*, *иридришѡшѡ*, али се говори и *дрѡжи*, *дрѡжишѡшѡ* итд. Чешће је *иѡ*, *ули* него *иѡј*, *улиј*.

Од глагола типа *ковѡиши* императив је *кѡји*. Тако је и *иѡрѡваиши-иѡруји*, *снѡва-иши-снѡји*, *рѡваиши-рѡји*.

У мушком роду радног глаголског придјѡва редовно се сажима вокалска група *-ѡ*: *рѡкѡ*, *глѡдѡ*, *иѡсѡ*, *слушѡ*. Ако се наставак за облик додаје на основу са завршетком на *-и*, између основе и наставка редовно се у изговору умеће *ј*: *радијѡ*, *иѡјѡ*, *кѡицијѡ*, *начинијѡ*.

Глаголи којима се инфинитивна основа завршава на *-ну* губе крајњи слог основе и наставка за глаголски радни придјѡв додају на окрѡнену основу. Мада је у говору Дубровника овај облик чешћи употребљава се и онај с наставком за облик додатим на неокрѡнену инфинитивну основу: *дѡгѡ/дѡгнуѡ*, *иѡмакѡ/иѡмакнѡ*, *ѡглухѡ/ѡглухнѡ*, *иѡрѡмукѡ/иѡрѡмукнѡ*, *ѡбикѡ/ѡбикнѡ*, *сѡгѡ/сѡгнуѡ*, *иѡкѡ/иѡкнѡ*, *грѡхѡ/грѡхнѡ*, *црѡкѡ/црѡкнѡ*. Тако је и *бѡбнѡ/бѡбнѡ*.

Глаголски придјѡв радни од *бииши* гласи: *бијѡ*, *биѡла*, *биѡло*, а од *хѡијѡшѡ*: *иѡјѡ* (*ћѡ-јѡ*), *ћѡла*, *ћѡло*.

Глаголски придјѡв трпни се уклапа у стандард. Чешћи су облици *јѡдѡиши*, *иѡрѡдѡиши*, *зѡдѡиши* него *јѡдѡна*, *иѡрѡдѡн*, *зѡдѡн*. Такођѡр се говори: *иѡренѡшен*, *донѡшен*, *унѡшен* мјесто *иѡренѡсен*, *донѡсен*, *унѡсен*.

Глаголски прилог садашњи се у Дубровнику употребљава: *радѡћи*, *чинѡћи*, *хѡдѡћи*, *јѡдѡћи*, *глѡдајѡћи*. Морфем *-ћи* додаје се стандардном 3. лицу множине презента, чак и кад су у питању глаголи који у презенту одступају од стандарда, као нпр. они *сѡиѡјѡ*, *бјѡжѡ*, *лѡжѡ*, али *сѡиѡјећи* (и: *сѡиѡјећи*), *бјѡжѡћи*, *лѡжѡћи* (и: *лѡжѡћи*).

У Дубровнику се не употребљава глаголски прилог прошни.

Глагол *ићи* се чује само у презенту: *иѡдѡн*, *иѡдѡш...* и у глаголском прилогу садашњем: *Идѡћи* прикѡ Кѡнаѡла, сѡсрѡли смо Маду. Други облици глагола *ићи* се појављује само као сложеница: *изић*, *изићу*, *изишѡ* сан.

ТЕХНИЧКЕ СКРАЋЕНИЦЕ

акуз.	акузатив	лок.	локатив
аугм.	аугментатив	м	мушки род
безл.	безлично	млет.	млетачки
бр.	број	мн.	множина
бр. им.	бројна именица	непрел.	непрелазан
в.	види	несвр.	несвршен
вез.	везник	ном.	номинатив
ген.	генитив	нпр.	на примјер
гл. им.	глаголска именица	њем.	њемачки
грч.	грчки	пеј.	пејоратив
дем.	деминутив	предл.	предлог
др.	друго	прел.	прелазан
ж	женски род	придј.	придјев
замј.	замјеница	прил.	прилог
зб. бр.	збирни број	с	средњи род
зб. им.	збирна именица	свр.	свршен
изр.	израз	сл.	слично
им.	именица, именички	тал.	талијански
итд.	и тако даље	узв.	узвик
једн.	једнина	учест.	учестали
л.	лице	франц.	француски
лат.	латински	хип.	хипокористично

РЈЕЧНИК

А

а (и: **а̇**) *умјесто „молим“ као одазив на позив или у разговору кад се не разумије добро саговорника, ња се жели поново чути што је рекао, али у оба случаја нејприсјојно.* — „Мато!“ — „А!“ — А, што си рѣко? Нштага те не чујен.

абадат, -**ан** свр. и несвр. (и: **обадат**) (тал. *abbadare*) *осврѣтају се на некога или на нешто, обраћају њажњу, примјећују, оцртају.* — Није абадѡ камѣн, па је пѡ. — Нијкад никога он не обадѡ.

абандунават, -**унѡвѡн** несвр. (и: **обандунават**) (тал. *abbandonare*) *напуштају, остављају, занемаривају.* — Абандунавѡ је њ кућу и жѣну, а дѡне пасавѡ у бетули.

абандунат, -**ам** свр. (и: **обандунат**) *напуштају, оставију.* — У њега син је ѡдавно абандунѡ скулу и пѡшѡ навѣгат.

абис м (тал. *abisso*) **1.** *ировала велике кише или неке друге елементарне нејооде.* — Сви абиси бѡжјј сѡстиће нас кад жѣвимо овакѡ ко жѣвине. **2.** *ировалија, ѡнор, бездан, велика дубина.* — Дѡшли смо до врха и више се нѣмѡ хѣ: абис лѣјево, абис дѣсно.

абит м (тал. *abito*) **1.** *одјећа мушка или женска.* — Нијѣсан знала да ѡмѡш нѡвѣ абит. **2.** *одјећа неког религиозног реда.* — Видијо сан га у абиту ѡт фрѡтра бијѣлѡга.

абонават, -**ѡнавѡн** несвр. (тал. *abbonare*) **I.** *прећлаћивају некога на нешто.* — На ништо ме не абонавѡјте бѣз мѡга знања! **II.** *се прећлаћивају се, унапријед стицају право на нешто.* — У њѡх се на хрѡну не абѡнавѡј!

абонѡменат, -**ѡмѣнта** м ген. мн. -**ѡменѡта** (тал. *abbonamento*) *прећлаћива на нешто.* — Ымѡн абонѡменат за трѡнвај.

абѡнат, -**ѡм** свр. **I.** *прећлаћивају некога на нешто.* — Шкѡла нас је абѡнала на преставе у теѡтру. **II.** *се прећлаћивају се на нешто.* — Сваќи дѡн дѡходѣш у мене на ѡбјед ко да си се абѡнѡ.

абрѣв (тал. *abbrivo*) изр. *ухитит* ~ *брзо ходати или се возити, залѣћити се.* — Мѡј ти ѡндро ухитијо абрѣв па лѣти ко рѡкет.

абрѣвѡват, -**ѣвѡвѡн** несвр. (тал. *abbrivare*) *убрзавати ход или возњу.* — Нѣтом је изишѡ ѡс пѡрта, вѡпѡр је пѡчео абрѣвѡват.

абрѣват, -**ѣн** свр. *убрзати ход или возњу.* — Јѡ га глѣдѡн, а ѡн абрѣвѡ уза скалине и не ѡбрѣ се.

абружѡват, -**ѡжѡвѡн** несвр. *више ѡући неѡправдано изѡстијају из школе (ријѣко се везује уз друге случајеве).* — Рѣјећу ти пѡпи да сваќѡга пѣтка абружѡвѡш.

абружат, -**ѣн** свр. *неѡправдано изѡстијају из школе, ѡбјећи са насѡаве.* — Ыдѣш ли дѡнас у шкѡлу ѣли ћеш абружат?

абрум м *мамац који се баца риби.* — Дѡј ми абрум ѡс кошѣца!

абрумѡват, -**ѡмѡвѡн** несвр. **1.** *бацати мамац риби у море да се она сакући ѡрије бацања удице.* — Зѡшто абрумѡвѡш на тему мјѣсту ка(д) знаш да риба тѡ слабо грѣзѣ? **2.** *ѡвраћати за вријеме возње ѡо мору.* — Кад ѡзѣћѣмо на ѡтворенѡ мѡре, сви ће пѡчет абрумѡват.

абру́мат, -а̄н свр. 1. *набацајџи у море расквашеног хљеба као мамац риби љрије бацања удице.* — Абрумађу и ма́ло причекат да видџн љсплатџи ли се ба́цат љдицу. 2. *љоврајџијџи због морске болесџи.* — Штџо ће бит до краја ка(д) си веђ абрумо̄?

а́буз м (тал. abuso) *злойџоџреба нечије доброше, џоџустиљивосџи и сл.* — Кад љзме а́буза, не можеш му више ништа.

абуза́ват, -љзаван несвр. (тал. abusare) *злойџоџребљавати некога или нешто, у својим џосџујџицама себи много дозвољавати.* — Ти си добричина, а ма́ли све више абүзава.

абүзат, -а̄н свр. *злойџоџребити некога или нешто, себи много дозвољити.* — Зајмиш му два динара, а он абүза и љште пџт.

абунда́ват, -ундаван несвр. (тал. abbondare) *обиловати, имаџи нечега у изобиљу.* — Он се абундава љ роби, нема ни бо-кун капута.

абунданат, -анга, -анто придј. (тал. abbondante) *обилан.* — Ѓовору да је абунданат рџд смџкава.

абунданта́ прил. (тал. abbondante) *обилно.* — Да́ла ми је абунданта на мјеру љ грођа љ смокава.

абунданца́ ж (тал. abbondanza) *обиље, изобиље, велика количина.* — Ва́зда су живјели у абунданци.

абундат, -а̄н свр. (тал. abbondare) *имати у изобиљу, бити нечега у изобиљу.* — Није ми ба́ш абундало динара.

аванца́ват, -анцаван несвр. (и: ованца́ват) (тал. avanzare) 1. *напредовати у служби.* — Добри импјегати су љ њџх аванцавали једанпџт у две-три године. 2. *остајати, џреостајати.* — Свакога мјесеца ми аванцава којџ солад.

аванца́менат, -амента м (и: ованца́менат) ген. мн. -амента́ *унаџређење у служби.* — Пуно се го̀вори о његову аванца́менту за диретура.

аванца́т, -а̄н свр. (и: ованца́т) 1. *напредовати у служби, али и иначе.* — Кад аванца́н, учинићемо фџсту. — Аванцала је за но́ну. — Она је, бџрами, мла́да аванцала мџштриња. 2. *остаџи, џреостаџи од нечега.* — Аванцала нам је џт прошле године бџрка ма́сти.

авџр, -а, -о придј. (тал. avago) *шкриџ.* — Авџру чејадегу те́шко се попипат по шпагу.

авџрица́ ж (тал. avagizia) *шкриџосџ.* — Крепо би џд гла́да, а не би сџлад спџнџџ от пу́сте авџрице.

авџтур, -ура м (тал. avventore) *мушџерија, сџални куџац или џоџрошач нечега.* — Бџтига му је брзо добила пуно авџтура.

авџтурица́ ж *женска особа која је нечија мушџерија, сџални куџац или џоџрошач нечега.* — Ја сан њџхова стџра авџтурица.

авџртишка́ват, -џшкаван несвр. (тал. avvertire) *обавџштавати некога, најомиџати некоме нешто, џйомиџати некога у његовом власџиџтом инџтересу.* — Авџртишкавамо га сваке сетџмане џ те му ко́лико штџ ко́ста.

авџртишкат, -а̄н свр. *обавџџџити некога, џйоменуџи некога, најоменуџи некоме нешто у његовом инџтересу.* — Авџртишкали смо га о свџму па нека даје чџни ка́ко зна и љмије.

авџт, -и ж *џџвара, сабласџ.* — Срџла сан га иза болести, авџт пра́ва, за не по́знат га!

авџд, -а, -о придј. (тал. avido) *лаком, џохлеџан, грамзив.* — Страшно је авџд на сџлде.

авџдеца́ ж (тал. avidità) *лакомосџ, џохлеџносџ, грамзивосџ.* — Из џчи му ви́ри пу́ста авџдеца.

авџдо прил. *џохлеџно, лакомо.* — Гле́-дај како авџдо једе џни бокунић мџса!

аввиз м (тал. avviso) *обавијест*. — Нећу ходит тамо прије него ми пошају аввиз да је пакет дошћо.

аввизават, -изаван несвр. (тал. avvisare) *обавјештавајући*. — Аввизавали су по кућама да данас неће бит водџе.

аввизат, -ан свр. *обавијестиши*. — Аввизај ме ако кд бјуде зват!

авлијница ж *ограђен мањи простор пред кућом, двориште*. — Да ми је имат бокун авлијнице!

авокат м (тал. avvocato) *особа која некога заштића у неком спору или му помаже да оствари нека своја права, адвокат*. — Ходили смо у адвоката за ону ствар, изр. чинит од адвоката некога у разговору бранијући или заговарајући. — Пушти га да сам рече што имā; немōј му ти вџда чинит од адвоката!

авокатџра ж (тал. avvocatura) *посао који обавља адвокат, занимање адвоката*. — Отац му се бавио с адвокатџрон, па сад њ он.

агџава ж *биљка дебелих меснатих листова из породице суновраћа; у нашем приморју расте шџв. Agava Americana*. — Не могу ни промислит како би Дубровник бјио пус бе(с) својијех стџлет-нијех агџавā!

агџантџват, -антџван несвр. (тал. agguantare) *грабијући, хваћајући*. — Агџантџва он од њезинџ платџ дџбар дџјо.

агџантџт, -ан свр. *ухваћујући, зграбијући*. — Пошло му је за рџкџн агџантџт кџло цџкара.

агџос, -ста м (тал. agosto) *август*. — Срединџм агџоста обично пāнџ првџ кџше.

агџодџлџе (за сва три рода) придџ. (тал. agrodolce) *накисео*. — За штџудџла су најџбојџ агџодџлџе јџбуке.

адат, -а, -о придџ. (тал. adatto) *прикладан, који одговара, пристијаје нечему*. — Он је адат за тџ пџсџ.

адатџват се, -атџван се несвр. (тал. adattare) *прилагођавајући се*. — Адатџвали су се према приликама.

адатџт се, -ан се свр. *прилагодијући се*. — Брџо се адатџ нā новџ рџд.

адатџо прил. (тал. adatto) *прикладно, шџачно џо мџери*. — Вџстит тџ бāш адатџо стџјџ.

адџио (тал. addio) *инџиман џоздрав на одласку или у џроласку особи с којом је неко „џер џу“; у новије вријеме се чује „адио Ван“ или „адио џи“, шџио се џрије могло чујући само од чељади са села*. — Адџио! Како си? Отка(т) те нијџсан види-јо!

адџрџџџра прил. (тал. adirittura) *директно, нейосредно*. — Свџ му је рџкџ адџрџџџра џ фаџу.

адџперџват, -џрџван несвр. (тал. adoperare) *џџџребљавати нешџо*. — Нијџад нијџсан адџперџвала за фрџгат каустџку.

адџперџт, -ан свр. и несвр. *џџџребијући или џџџребљавати нешџо*. — Прџвађу џви пџт адџперџт дџрџџ саплџн шџто мањџ бџлџ.

адџџават, -џџаван несвр. (тал. adocchiare) *џ. џогледавати нешџо или некога, че-стиџо са симџаџиџом ако се ради о особи дџругџ џола*. — Он је џдџвно адџџава и тџ-јо би се ш џџме упџзнат. **II.** ~ се џогледавати се, најчешиџе са обџстираним симџаџијама. — Имā гџдџштџ да се џни двџ-је адџџавају.

адџџат, -ан свр. *џџџзијући, џрџмијејући некого*. — Адџџџ сан те издалџка.

ађџенат, -џнта м ген. мн. -џнатџ (тал. agente) **1.** *џџџравник џослова џарџбрџдарског дџрушџва и сл.* — Атлџнска плџ-видџа џштџ двџ ађџџнта. **2.** *џџлицџјски агџџи*. — Јџ мџслџн да је џн ађџенат у пу-лицџји.

ађџџџџџа ж (тал. agenzia) *џџџравни-шџџво, агџџџџџа*. — Она се сад запџслила у тџристикџкџн ађџџџџџи.

ађита́ват, -итáвāн несвр. (тал. *agitare*) I. *узнемиравайти некога, узрујавайти некога*. — Ађита́вају ме с такијен држањем. II. ~ се *узнемиравайти се, узрујавайти се*. — За таку малѣнкос се толикó ађита́вāш!

ађитáно прил. *узнемирено, узрујано*. — Ађитáно су мáхали рукама и нѣшто покаживали.

ађитат, -āн свр. I. *узрујайти некога, узнемирийти некога*. — Њѣгова супѣрбија ађитá и врага црнóга. II. ~ се *узнемирийти се, узрујайти се*. — Ка(д) се ађитáн, свā се трѣсѣн.

ађитацѣјон, -óни ж (тал. *agitazione*) 1. *узнемирење, узрујање*. — Ухитила ме је ађитацѣјон. 2. *агиѣација йолиѣичка или нека друга*. — Сви ћемо пóћ за тебе у ађитацѣјон.

ађустáват, -устáвāн несвр. (тал. *aggiustare*) *намјешѣйти, йодешавайти да се нешѣло уклаја и сл.* — Ти ађустáвāш како тѣби одгòвāрā, а нѣ како трѣбā.

ађустат, -āн свр. *намјешѣйти, йодесийти*. — Рука́ве нā вести нијѣси ађустала.

ађутанат, -āнта м ген. мн. -анāтā (тал. *aiutante*) 1. *йомоћник у неком йослу*. — Да ти није ађутанāтā, нѣкад ништа нѣ би сām учинијо. 2. *ађуѣанай у војсци*. — Овó ти је донијо ађутанат нāшега мацóра.

āсарад, -āрда м (тал. *azzardo*) *ризик*. — Тó је с вāше бāндѣ вѣлики āсарад.

асардáват се, -āрдāвāн се несвр. (тал. *azzardarsi*) *усуђивайти се*. — Не асардāвā се óн тó вāма учинит.

асардат се, -āн се свр. *усудийти се*. — И након свѣга асардó се дóћ ў мене и пѣтат динāрā.

āзма ж (тал. *asma*) *задуха, сийња, астма*. — Ўбила га је āзма.

āзматик м (тал. *asmatico*) *особа која болује од астме*. — Шилок ўдй āзматичма.

āј узв. (тал. *ahi*) *јао, узвик бола*. — Āј, āј, тѣшко нāма!

āј бó узв. *узвик негирања нечега или јаче истиѣцање већ исказане неаѣије*. — Нѣћеш тѣ мѣне прѣварит, āј бó!

āјме узв. (тал. *ahimè*) *јао, узвик бола*. — Āјме мѣни јāдан ти сан, штó ћу сā(д) чѣнит?

акāнѣт, -а, -о придј. (тал. *accanto*) *јогунастѣ, ѣврдокоран*. — Тó је јѣдно акāнѣто чејаде.

акāнѣтос, -ти ж *ѣврдокорностѣ, јогунство*. — Да није бѣло акāнѣтости ш њѣховѣ бāндѣ, нѣ би дó тегā нѣ бѣло дóшло.

аквистáват, -ѣстāвāн несвр. (тал. *acquistare*) *добѣјайти, зарађивайти*. — Они дóбре сòлде аквистáвају ó(д) тѣ кўћѣ.

аквѣстат, -āн свр. *задобѣйти, зарадийти*. — Шѣтајући се пò вјетру, аквѣстó је бóлѣс.

аклиматѣзāват се, -ѣзāвāн се несвр. *йрилагођавайти се новом йоднебљу, средини, новим условима живоѣта и сл.* — Аклиматѣзāвāмо се нā нову средину и нā новó сусѣство.

аклиматѣзат се, -āн се свр. *йривикнуйти се на ново йоднебље, нову средину, нове услове живоѣта*. — Нѣко се аклиматѣзā ласно и брзо, а нѣко нѣкако.

акомодáват се, -одāвāн се несвр. (тал. *accomodare*) *сналазийти се, излазийти на крај, задовољавайти се*. — Акомодāвāмо се нѣкако с днијем што ймāмо.

акомодат, -āн свр. I. *урѣдийти, удесийти, йодесийти*. — Акомодāһемо тó нѣкако. II. ~ се *снаћи се, изаћи на крај, бийти силом йрилика задовољан*. — Овó ван је кóмѣн, а вѣ се акомодāјте како знāте. — Вāјā се акомодат кāко се мóже.

акордáват, -ордāвāн несвр. (тал. *accordare*) I. *усклађивайти инструментѣ у оркестру и сл.* — Дāнас дўго акордāвају струментѣ. II. ~ се *усклађивайти се (само кад су у ѣишāну инструментѣ)*. — Акордāвају се, сā(д) ћѣ пóчѣт ударат.

акордат, -ан свр. I. *ускладиши инструменти*. — Отка(д) се мучу, а нџкако хи не могу акордат. II. ~ се *ускладиши се (односи се само на музички инструменти)*. — Фала Бџгу да су се акордали!

акоста́ват, -оста́ван несвр. (тал. *assostare*) *присџајашу уз обалу*. — Вџелики вапори акоставају на доњон риви.

акџстат, -ан свр. *присџаши уз обалу*. — Брџд је акџстџ, поспијџшите на муџ!

акџжа ж *прџава џоена или комбинације караџа*. — Ја џман акџжу.

акџжават, -џжаван несвр. (тал. *accusare*) *објављивашу џоен или добијену комбинацију у некој карџашкој игри*. — Штџ акџжаваш кад немаш нџшта?

акџжат, -ан свр. *објавиши добијени џоен или одређену комбинацију караџа у игри*. — Зашто нијџси на вријџме акџжџ три џса?

џла узв. (и: џла) 1. *узвик којим се џодсџиче на неку радџу, да се некамо џолази, да се с нечим пресџане, да се неџиџо џочне*. — Ёла, вријџме је да се џпџтџмо дома! — Ёла, џла, брзо кџџгу џ руке, па џчи! 2. *баш, заиста (озбљњо и џодругљиво)*. — Ёла си се ти данас нараџиџ! 3. *као, џџџџ, слично*. — Тџ ти је неџто крџтко ала блџза. — Кџлтрине су зелџне ала грава у прџљеђе.

алабастар, алабастра м (лат. *alabastrum*, тал. *alabastro*) *алабастрер, бијели, мекани, џолуџрозираи камен, који се џглавном џџџребљава за украсне прџдметџе*. — На етажџру је стала јџдна фиџурица од алабастра.

алабџна прил. (тал. *alla buona*) *на домаћу неџиџо учиниши или ређи, слободно, без џџезања*. — Свеђ је бџло алабџна. — Приповијџдали смо онакџ алабџна.

алавија прил. (тал. *alla via*) *како џреба, џреду*. — Не идџу му посли алавија. — Алавија је науџиџо џрту.

џла дџ в. ала (I).

џлаљ в. халал.

џлањ в. халал.

џларам, -џрма м (тал. *allarme*) *узбуна*. — Кџ је тџ до сџњ за џларам?

џларма́ват, -џрма́ван несвр. (тал. *allarmare*) *узбуњивашу*. — Све џџџ су сџрење алармавале грађане и авизавале хи на пџрикуџ од џгња.

џларманат, -џнта, -џнто приџ. (тал. *allarmante*) *који изазива узбуку*. — Чџџли смо аларманте вџјџсти џ џима.

џлџџкок м (тал. *albicocca* — плод, *albicocco* — стабло) *врџџа кајсије, џлод и сџабло*. — У царџину смо џмали три алџџкока.

џле ж (само у мн.) (тал. *ala*) *обод од шешира*. — Нџсџ се клџбџци са широкијен џлама.

џлеџт м (тал. *alleato*) *савезник*. — Пслоњали су се јџдан на другџга, ма се не би мџгло рџјет да су бџш бџли правџ алџџти.

џлеџнца ж (тал. *alleanza*) *савез*. — Дуџбровачкџ алџџнца ш џџма није подџрала.

алева́ват, -џва́ван несвр. (тал. *allevare*) *одгајашу, васџиџивашу*. — Дџџцу су ин алевавале дџмне у крџћанскџму дџху.

џлеван, -а, -џ приџ. *васџиџан, лијеџо одџојен*. — Алеванџ дџџца не гџворџ грубџ рџјџчи.

џлеват, -џн свр. *одџојиши, васџиџашу*. — Тџ је бџла фџмиља што је знала алџват своју дџџцу.

алеваџџџџн, -џни ж *одџој, васџиџашње*. — Бџ ти је алеваџџџџн? Не рџспџџаш ни џца ни матџр!

џлерат, џлџрта, џлџрто приџ. *одмах џсихички сџреман за неџиџо, расџоложен за неџиџо*. — Алџрта је џна за дивертџмџнте.

џли зар. — Ёли је џџ печџно?

џлкџва ж (тал. *alcova*) *дио собе одијељен зидом са широким џџвором у виду лука, гдџе обично сџџџи крџевиџ, ложница*. — Јџдна кџлтриница затворала је џлкџву.

алмѐно прил. (тал. *almeno*) *бар, барем, макар*. — Да дођеш алмѐно за један дан!

алођ м (тал. *alloggio*) *смјештај у нечијем стџану или кући*. — Узели су на алођ једнога мџлога што је прије стђо у некога на Плочама.

алођават, -ођавџн неспр. (тал. *alloggiare*) *давати смјештај у свом стџану или у кући уз наилају*. — Он алођавџа у себе студѐнте ис препарандијѐ.

алођо прил. (и: алдо) (тал. *a occhio*) *одока, оштрилике*. — Биће оди алођо два кџла.

алтерџват, -ѐрџвџн неспр. (тал. *alterare*) **I.** *узрујавати, узнемиравати некога*. — Немој ме свџко јутро алтерџват с џистијџн ствџрима. **II.** ~ се *узрујавати се, узнемиравати се*. — Како се неће алтерџват кад му по свџ ноћ звџни тѐлефџн!

алтерџно прил. *узрујано*. — Алтерџно ми је рѐко да мџчџн и да се не пртџн у тџтје ствџри.

алтѐрат, -џн свр. **I.** *узрујати, узнемирати некога*. — Алтѐрџ ме је кад ми је рѐко да не гџворџн џистину. **II.** ~ се *узрујати се*. — Како се алтѐрџ, крџв му је пџшла у глџву.

алтерацџџџн, -џни ж (тал. *alterazione*) *узрујџње*. — У алтерацџџџни чељџде мџже и џдрит.

алтрџмѐнти прил. (тал. *altrimenti*) *иначе*. — Мџрџ је нешто од биџа прџдат, алтрџмѐнти би му свѐ пџшло к враџу.

џлчак м *манџуџ, објџешењак*. — Кад би тџ зџо какав је џнџ џлчак!

џманџт, џманџта м ген. мн. џманџтџ (тал. *amante*) *љубавџик*. — Ёмала је џна неколко џманџтџ прије џџга.

џманџта ж *љубавџица*. — За џманџту је џмџ јџдну Конџвоку.

џмбџр, -џра м *џојџдина џреграда у склоју више џих у којима се у дуђанима са намирџицама држџало брашно, рџжа и сл.* — У јџдному амбџру било је јџш мџ-

кѐ бијелѐ, а у другџму не више от по кџла мџкѐ голџкудџѐ.

амбџшџта ж (тал. *ambasciata*) *џосланство, амбџада*. — Није ми помџгло ни што сан хџдијо у нашу амбџшџту.

амбџшџтџр, -џра м (тал. *ambasciatore*) *џредствџник неке земље, амбџадџр*. — Како знаш лијџпо гџвџрит! Бијо би тџ дџбар за амбџшџтџру.

амбицџџџџ, -џа, -џо приџ. (тал. *ambizioso*) *сујџџан, славољубџив*. — Лијџпо је бит амбицџџџџ, ма не вајџ у ничџму преџерџват.

амбицџџџџн, -џни ж (тал. *ambizione*) *сујџџа, славољубље*. — Пуџста амбицџџџџн га је до грѐба довѐла.

џмбјџнат, -ѐнџта м ген. мн. -џнџтџ (тал. *ambiente*) *среџдина, околиџа*. — Не одгџвџра ми тџки џмбјџнат.

џмбо м (тал. *ambo*) у *џгри џџмболе у истџом рѐду извџчена два броја*. — Ёмџ сан на два мјџста џмбо, а тџ дџбијо тѐрно!

Амерџкџница ж **1.** *стџанџвица Америкџе, Америкџанка*. **2.** „америкџанско“ *грџжје, „џзабџла“ грџжје које има џосебан мириџс, врло ошџорџа врсџа*. — Амерџкџница мџже пџдџнџџт лџшу зѐмљу и лџшу климу.

/џмин/ изр. џмин дџбџгдџ кад се у Конџвџлима код Дубровџника некоме нешџџо че стџџџџа или зажџели неко добро, на крају се дода ова изрека, а значи: *нека џџако Бог да*. — Вџзда џмали и другџму дџвали, џмин дџбџгдџ!

џминџстрџват, -џстрџвџн неспр. (тал. *amministrare*) *џџравџџџи нечим*. — У мџму џсуџству џн ми аминџстрџвџ цџјџелџ џмовину.

џминџстрџтџр, -џра м (тал. *amministratore*) *џџравџик нечијџџ имаџа и сл.* — Дџбар аминџстрџтџр би брзо свѐ џво дџвео у рѐд.

џмирџват, -џрџвџн неспр. (тал. *amirare*) *гледџџи некога или нешџџо с џџџџајџм*

пријатности, *дивљење*. — Баш амир̄аван како ти је то лијепо.

амира̄л м (тал. ammiraglio) *адмирал*. — Тако обучен параш ми амир̄ал.

/амо/ изр. нн тамо нн амо *никако, слабо, без усјеха и сл.* — Све је финуло нн тамо нн амо. — Питаш ме како је било; било је нн тамо нн амо.

амор̄н м (само у мн.) (тал. amore) *љубавање*. — У великијен су амор̄има. — От пустијех амор̄а не знадӯ хе су.

анг̄онија ж *сшање пред смрти, агонија*. — Бијо је два дана у анг̄онији и умр̄о.

анда ж *држање, ход и остало њонашање, природно или извјештачено*. — Она је у анди од господ̄е, па је ставила и клобуцӣ. — Да видјш ти у њега анде от професура!

андијо, анђела м *анђео, у иренесеном смислу: добар човек*. — Он је андијо о(д) чдвјека ка(д) све̄ дн̄о мџе поднијет!

андијдск̄и, -а, -о придј. *добар, миран, са свим врлинама анђела*. — Оно је андијдск̄о дијете: мирно, добро, складно.

Андрико м *мушко име често у Дубровнику*.

Андро м *мушко име често у Дубровнику*.

анђина ж (тал. angina) *обољење грла*. — Те године је анђина била у ђиру.

анижин, -йна м *слаици колачӣ с анисом, „бешкодшн с анишем“*. — Учннла сан пуну ростијеру анижин̄а.

анижин̄а ж *ракија с анисом, маслика*. — На Орашцу смо пили домаћу анижин̄у.

анио, ањела м (тал. anello) *метални колуш*. — Немамо више такијех ањела̄.

аниш м *врста мирођије, анис*. — Узм̄е се аниша онак̄о ма̄ло, између прста̄, па се став̄и у врелу воду.

анкора ж (тал. ancore) *сидро, кошва*. — Нашли смо се близу кад је вапор бацо̄ анкору.

анкорават, -ораван несвр. (тал. ancorare) *бацаиши сидро*. — Док смо анкоравали барку, пухнуо је вјетар.

анкорат, -ан свр. *бацаиши сидро, усидриши*. — Анкор̄ај мотор̄ ближе крају!

антенат м (тал. antenato) *ипредак*. — Ист̄о се зов̄у, сикуро му је то бијо какав антенат.

антик, -а, -о придј. (тал. antico) *стшарински*. — Кућа је пун̄а антик̄е мобиле̄. — Он је прав̄и гдспар̄ антик̄и.

антикала ж (обично у мн.) (тал. anticaglia) *стшаринска стшвар, нпр. љокушство, љосуђе, оружје и др.* — Кућа ин је пун̄а антикала̄, што се тиче пјата̄ и позата̄.

антикамара ж (тал. anticamera) *ипредсобље*. — Кад уђеш на врата̄, одма је ве̄ лик̄а, лијеп̄а антикамара.

антикитат, -и ж (тал. antichità) *стшаринска стшвар, љојединачно и скуино*. — Ја сан ти за антикитати. — Ова̄ стшвар̄ је антикитат.

антико прил. (тал. antico) *стшарински*. — Зашто се так̄о антико обл̄ачиш?

антикрс, -та м *враг, ђаво*. — Он је прав̄и антикрс! — Кд̄ји те антикрс хера̄ по овак̄ому бремену надвор̄?

антипаста ж (тал. antipasto) *ипредјело*. — Уз антипасту ид̄е добра домаћа ракија.

антипатик, -а, -о придј. (тал. antipatico) *одвратиан, антишшайичан*. — Мџеби(г) да је фйн, ма му је ф̄аца антипатика.

античипават, -ипаван несвр. (тал. anticipare) *долазиши или нешишо радиши ирије времена*. — У овему случају не треба ништа античипават.

античипат, -ан свр. *доћи или нешишо урадиши ирије времена*. — И ов̄и пут си античип̄о!

Антун м *често мушко име у Дубровнику*. — У Дубровнику је ужанца рђет̄ некому што је гулозан: „Т̄о би и м̄ој Антун!“

АНТУЊИЊ, -йна м *виши ред грађана у Дубровнику (одмах за властелом) удружен у брајшовишину св. Анђуна (по цркви св. Анђуна).*

АНТУЊИЊ м (дем. од АНТУЊ) *име у сѣваром Дубровнику. — Ставићу гранариз кучат ка(д) чујен да мој Антуњић идѣ узѣ скалу.*

АНУЛАТ, -ан свр. (тал. annullare) *йониишиишии.* — Данас су анулали свѣ ђнѢ од јучѣр.

АНЦИ прил. (тал. anzi) *ишиовише, дайаче.* — „Је ли ти тѣшко дѢј у мене?“ — „Анци, такѢ ћу се лијепѢ и прошѣтат!“

АНЪЕЛИЊ м (дем. од анио) — Ту фѣли јѣдан ањелић.

АПАЛАТ, апѣлта м (тал. appalto) *йродаваоница духана и неких сийница.* — На кантуну Ѣд наше љице йма јѣдан апалат, па у њему купи шпањулѣта.

АПАНАН, -а, -о придј. (тал. appannato) *орошен или умјѣино замућен.* — На вра тима Ѣт камѣра је апананѢ склѢ.

АПАНАТ СЕ, -ам се свр. (тал. appannarsi) *оросийи се и замућийи услијѣ разлике у йемйерашури.* — Камара је пригријана, свѣ су се склѣ на фуњѣстрада апанала.

АПАРТАМЕНАТ, -амѣнта м ген. мн. -амѣнѣтѣ (тал. appartamento) *склой йросйорија за сѣановање или сличну сврху, најчѣиће луксузно намјѣишен.* — Он ти је вѣлики гѢспѣр, у њѣга су ти свѣ апартамѣнти.

АПАРТЕЊАВАТ, -ѣњѣвѣн несвр. (тал. appartene) *йрийдайти некоме или нечему.* — Не апартењѣвѣ њѣму ништа од Ѣвѣга.

АПАРТЕЊАТ, -ам свр. *йриясийи некоме или нечему.* — БѢкун цардина је апартењѢ брѣгу шѢѢ је на тѢн пѢли зградијѢ кућу.

АПАТИК, -а, -о придј. (тал. apatico) *равнѢдушан, безвољан.* — ТѢ је јѣдно апатики чејѣде, мѣка је ш њѣме живјѣт.

АПѢНА прил. (н: апѣно) (тал. arrepa) *йѣк, йѣк ишиѢ, само ишиѢ, нейшѢм.* — Апѣна је фѣрѣта аривала. — Апѣно је пѢдне.

апѣно в. айена.

АПЕТИТѢЗ, -а, -о придј. (тал. appetitoso) *који йѢдстиче айѣишии, йривлѣчан за јѣло.* — Храѣна нам није ни мало бѣла апѣтитѢза.

АПЈѢМБО прил. (тал. apimbo, apriombo) *окомишѢ.* — Скакали смо у море апјѢмбо с вѣликиѢ висинѢ.

АПОЊ м (тал. appoggio) *ослоѣац.* — ТѢ не може стѣт без апоња.

АПОЊАТ, -ан свр. (тал. appoggiare) **I.** *ослонийи нешѢѢ.* — АпѢјаћу бѣрсу мѣло з бѣндѢ на скѣлин. **II.** ~ се *ослонийи се.* — АпѢјај се на мене док мѣло Ѣдахнѣш!

АПОЗИТО прил. (тал. appositamente) *уйравѢ, баи, особийѢ.* — Domus Christi у ДѢбрѢвнику је апозито за сирѢмахе.

АПОСТА (тал. aposta) *не како јѣсѣи, не како је у сѣвари (али не с намјѣром да се некога заистѣа йревари и да му се нанесе неко зло или ишиѣи).* — НѣмѢј се стрѣшит, тѢ није Ѣн рѣко упрѣв, него апоста! — Апоста су му рѣкли да га је Мѣре йскала да видѣ кѣкву ће фѣцу учинит.

АПОСТРОФАТ, -ан свр. (тал. apostrofare) *дирѣкйно йменуйи некога у говору или у разговору.* — Нѣки Ѣд Ѣфиција су га апострофѣли, ма Ѣн тѢ не абѣдѣ.

АПРИО, -йла м *айрил.* — Априо нам је дѢнијѢ лијѣпо вријѣме.

АПРИЦАТ, -ан свр. (тал. pregiare) *цијѣнишии неку сѣвар (каже се у Коѣвѣлима).* — Мйслиш да ће ми тѢ кѢ Ѣ(д) свѢјтѢ априцат?

АПРОФИТАВАТ, -йтѣвѣн несвр. (тал. approfittare) *искорийишѣавийи.* — Нѣкѣ чѣјѣд вѣзда апрофитѣвају, а нѣкѣ гѣбѣ.

АПРОФИТАТ, -ан свр. *искорийишии нешѢѢ.* — И у нѣвоји Ѣни су апрофитѣли, јѣр су умјѣли.

/апѣтѣк/ изр. стѣт ~ (ѡем. *habt acht*) *биийи миран, йѢслушан.* — Стѣћѣте свй вй апѣтѣк кад ван Ѣн дѢћѢ за дирѣтура.

ар̄азо прил. у *разини*, у *нивоу*, *иоравна-но* у *висини* с *нечим*. — У *жму́лу* је било *ви́на* ар̄азо *вр̄ха*.

арајдават, арајдаван несвр. I. *иричи-њайи* *некоме радост*, *радовайи некога*. — Арајдавају ме *те* *лијепе новитати* ђ *вама*. II. ~ се *радовайи се* *нечему*, *дивийи се* *нечему*, *са задовољсйвом нешйто гледайи*, *слушайи и сл.* — Све се арајдаван *како* *ван* је *у* *кући* *љепше* ђ *љепшега*.

арајдан, -а, -о пријд. *радосйан*, *који сија од радосйи*. — Бијо је *вас* арајдан *кад* *нас* је *видијо*.

арајдат, -ан свр. I. *обрадовайи некога*. — *Пђђи* *га* *виђет*, *арајдаћеш* *га!* II. ~ се *завидийи се* *нечему*, *са задовољсйвом нешйто видјет*, *чути*, *обрадовайи се* *веома* *нечему*. — *Кђ* *се* *не* *би* *арајдђ* *овакђ-му* *регалу!*

арајдацијђн, -ђни ж *веселе*, *радосйи*. — Била је *вђлика* *арајдацијђн* *виђет* *се* *након* *толико* *пђстијех* *гђдиштђ*.

Арап м *Арапин*. — *Нђге* *су* *му* *црне* *ко* *у* *Арапа*.

арбанашкй, -ђ, -ђ пријд. *који је из Ал-баније*. — *Дђшле* *су* *арбанашкђ* *дйње*.

арбуо, -ула м (лат. arbor) *јарбол*, *кашарка*. — *Вђлики* *вапђри* *имају* *дђ* *арбула*.

арбурават, -урђван несвр. *усйравља-йи нешйто*. — *Арбуравђј* *другђ* *банду* *бу-рала*, *овакђ* *ће* *ти* *сђ* *шкрабйце* *испасти*.

арбурат, -ан свр. *усйравийи нешйто* (*нйр. неки комад йокућсйва*). — *Кад* *га* *арбурамо*, *виђећемо* *ћђ* *ћемо* *ш* *њйме*.

аргђла ж *дршка од кормила на чамцу*. — Он је *сђ* *јачђ* *стйско* *аргђлу* *у* *страху* *да* *ће* *га* *колпи* *ђднијђт* *на* *пучину*.

аргументават, -ђнтђван несвр. (тал. argomentare) *износийи доказе*. — *Брат* *је* *свиђем* *и* *свачијен* *аргументђво* *да* *је* *кућа* *вђгова*.

аргументат, -ан свр. *изнијетйи доказе*. — *Тђ* *што* *сте* *рекли* *трђба* *аргументат*.

ардйт, -а, -о пријд. (тал. ardito) *жес-сйок*, *бијесан*, *љуш*. — *Одмакни* *се* *од* *раш-тђлђтђ*, *знаш* *да* *имају* *ардйтђга* *кучка!*

ардйто прил. *жессйоко*, *бијесно*. — *Кђ-**ко* *је* *ардйто* *скђчијо* *на* *нас*, *мйсли* *смо* *да* *ће* *нас* *измлатит!*

ардишкђват, -йшкђван несвр. *усуђи-вайи се*. — *Муларйја* *ти* *ардишкђва* *одвђ-**зат* *барку* *с* *вђза* *и* *пђштит* *је* *да* *плутђ*.

ардишкат, -ан свр. (тал. ardire) *усуду-йи се*. — *Ардишкали* *су* *дђћ* *у* *школу* *бђ(з)* *задаћа* *и* *без* *либарђ*.

арђмђнго прил. *нађйако*, *у йроисйи*. — *На* *крају* *је* *сђ* *пошло* *арђмђнго*.

арђст м (тал. arresto) *зайвор*, *шамни-ца*. — *Протђстали* *су* *и* *фйнули* *у* *арђст*.

арђстават, арђставан несвр. (тал. ag-
stare) *некога* *лишавайи слободе*. — *Лупе-**же* *су* *арђставали* *у* *Кармену* (*локалитет* *у* *Дубровнику*).

арђстат, -ан свр. *лишийи слободе*, *ухайсйи*. — *Након* *крађђ* *ухитили* *су* *хи* *и* *арђстали*.

аривђват, аривђван несвр. (тал. attiva-
re) *долазайи*, *сйизайи*, *йрисйевайи*. — *Сђ**ђки* *дан* *на* *ђток* *аривђвају* *брђдови* *с* *провйјђнтђн*.

аривђв, -ан свр. *сйићи*, *досйјетйи*. — *Јесте* *ли* *сђ* *аривђвали?* — *Нйје* *ми* *Ане* *аривђвала* *сђ* *приповйјет*.

аривђдђрђи (и: *аривђдђрђи*) (тал. a gi-
vederci) *довићења*. — *Аривђдђрђи* *дђ* *су-**тра!*

ђрија ж (тал. aria) 1. *ваздух*, *зрак*. — *Отвђри* *врата* *нека* *йђђ* *мђло* *ђријђ!* — *Штђ* *је* *лијђпа* *ђрија* *изђ* *кишђ!* 2. *музички йђјам: соло йјевана йарийишйура*. — *Слу-**шали* *смо* *је* *кад* *је* *пјђвала* *ђрију* *ис* *„Тоскђ“*. изр. *кђлап ђд* *ђријђ* *ваздух* *шђмйер-**аишуре* *нейримјерене йренуином сйђању* *нечйјђг* *организма*. — *Ухитијо* *га* *је* *кђлап* *ђд* *ђријђ* *кад* *је* *изйшђ* *ис* *кућђ*, *па* *се* *на-**хладйјо*. *говорит* *или* *рйјет* *нђшто* *у* *ђрију* *уза-**луд* *некоме* *нешйто* *говоритйи*. — *Сђмо* *гђ-**ворйш* *у* *ђрију*, *ко* *да* *те* *кђ* *слђшђ!* *пђн* *у* *пђ-*

рарија (?) (или: пер **арија**?) *йоћи у йроасти*. — На концу је свѣ што су ћѣли и чинили пошло у перарија.

арјјѳз, -а, -о придј. (тал. agioso) *йун зрака, зрачан*. — Камара је баш арјјѳза.

аркѣта ж (тал. arcata) 1. *свод, аркада*. — Испод аркѣта било је пуно хлада. 2. *йошез гудалом йреко жица инструментѣа*.

аркет м (тал. archetto) *гудало виолине, виоле и сл.* — Јѣ му само гледѣн руке ка(д) држй аркет!

аркйв м (тал. archivio) *архив*. — Тѳ сан нашѳ у аркйву.

аркйтет м (тал. architetto) *архитекй*. — Пѣлаче у Дубрѳвнйку градили су аркйтети на гласу.

аркйтетѳра ж (тал. architettura) *архитектуру*. — Интересѣнта је аркйтетѳра нашега града.

ѳрла ж (лат. agula) *шири или ужи издигнути и йодзидани земљани йросйор засађен цвијећем, дуж шейнице, обично с једне стйране и шо оне насуйрош кући, често са стйуовима који држе „одрину“*. — ѳрла ми је пуна русйца.

арлѣкйн, -йна м (тал. arlecchino) 1. *ше-аиѳрална маска обучена у шарени костйим, арлекин, особа која говори неозбйљно*. — Обѳкѳ се од арлѣкйна. — Понаша се ко арлѣкйн. 2. *особа која у друшйву нишйѣа не говори*. — Правй си арлѣкйн! Стѳйш, глѣдаш, нй зинуо нйјеси!

арлѣкйнатѣ ж (тал. arlecchinata) *лакрдйѣа, односи се на неки догађај или сцену из живошѣа, која остѣвѣа уйисак неозбйљности*. — Свѣ прѳслава бйла је прѣва арлѣкйнатѣ!

армѣват, армѣвѣн несвр. (тал. armare) I. *сйремѣиш, ойремѣиш некога за неки йокрей или дјеловање*. — Пѣсѣнѣ сетѣманѣ су пѳчели армѣват брѳд, сйкуро ће брзо пѣртит. II. ~ се *сйремѣиш се, ойремѣиш се за неки йокрей или дјеловање*. — Армѣвају се за пѳх у Жѳпу ко да ће тѣмо вјѣковат.

ѳрмат, -ѣн свр. I. *сйремѣиш или ойремѣиш некога или нешйѳо*. — Пулицйѣа је свѣ ѳрмала за ѳхитит лѳпежа. II. ~ се *ойремѣиш се нечим за одлазак негдје или за неко дјеловање*. — Јѣ сан се за сутра добро ѳрмо, јер нѣ знѣм какво ће нас бријѣме слѳжит.

армѣтѳр, -ѳра м (тал. armatore) *бродовласник*. — Док је бйжо армѣтѳр, живйжо је ко бѳбрег у лѳжу.

армѣтѳра ж (тал. armatura) *скеле које се стѣвѣјау йриликом градње куће*. — Кућа је брзо гѳтова, дйгли су ш њѣ армѣтѳру.

ѳрмйж м (тал. armeggio) *укоѣан йрибор за сидрење (сидро са ланцем или конойцем)*. — Дѳбар ти је ѳрмйж.

армижѣват, -йжѣвѣн несвр. (тал. armeggiare) *везивѣиш чѣмац уйошребѣавајући „армиж“ (сидро и др.)*. — Пѳшги мѣне, јѣ ћу, тй јѳш нйјеси наѳчижо армижѣват бѣрку.

армижѣт, -ѣн свр. *везѣиш чѣмац уйошребѣавајући „армиж“*. — Нйје бйжо добро армижѳ бѣрку и колпи су је бѣцили на крај.

ѳрмоника ж *музички инструментй, хармоника*. — Однекле се чѳјѣ ѳрмоника.

арѳганѣт, -ѣнта, -ѣнто придј. (тал. organante) *надуйш, надувен, надмен у ойхођењеу с другимѣа*. — Иш чйгове си тй кућѣ ка(д) си такѳ арѳганѣт?

арѳганѳо прил. *надмено, надувено*. — Не би вйше за ништо тѣмо пѳшѳ ка(д) су ме зѣднй пѳт онѣкѳ арѳганѳо прймили.

арѳганѣца ж (тал. organanza) *надменостй, надувеностй*. — Њйхова арѳганѣца је ѳдбила пуно авентѳра од днѣ бѳтйгѣ.

арсѣнѳ, -ѣла м (тал. arsenale) 1. *зграда у којѳ се граде бродови и израђује оружје, односно мјестйѳ гдје се чува оружје*. — Сѣмостѣн свѣтѣ Клѣрѣ у Дубрѳвнйку, дѣсно од зѣпаднѳг ѳлаза ѳ град, прйје се звѳ арсѣнѳ. 2. *мјестйѳ гдје*

атакат, -а̄н свр. I. 1. *ирилијеишии нешио на нешио*. — Атакo сан билетгн на врата. 2. *усуи ирисаиши у неку луку (мисли се на брод)*. — Вапoр данас није атако Купаре, јер је било пуно шилока. 3. *наивно иовјеровати у нешио, насјести на нечију лаж или шалу*. — Није луд да атака на таку измишљотину. II. ~ се ирилијеиши се уз некога или уз нешио. — Овакe се вјешалице лако атакају на мiр и лијепо фигурају.

ателан, -а, -о придј. (тал. attillato) *ириљубљен уз шијело*. — Ателани капуги су у мoди.

ателано прил. *ириљубљено уз шијело*. — Учини палетгн да ти стоји ателано.

атенат, -ента, -енто придј. (тал. attento) *иажљив, ойрезан*. — Буди на риви атенат да те ко не турне у море!

атендит, -им несвр. (тал. attendere) *иазиши на некога или на нешио, ситарати се о некоме*. — Ко ти атенди дјецу кад нијеси дома? — Они су атендили мајку док је била жива.

/атенто/ изр. стат *атенто иазиши, биши ойрезан*. — Стој атенто да чујеш кад зазвону!

атенцијон, -они ж (тал. attenzione) *иажња, ойрез*. — Потребна је велика атенцијон, јер ће те oдма приварит.

ативви, -а, -o придј. (тал. attivo) *који ради, дјелује, активан*. — У oнo вријеме је јoш бијо ативви импјегат.

атрапават, -апаван несвр. (и: натрапават) *наилазиши неочекивано на некога или на нешио*. — Такe је срeћe да вазда атрапава на неприлику о(д) чoвјека.

атранат, -ан свр. (и: натрапат) *набасаши, наићи ненадано на некога или на нешио*. — Атрапo сан на једне лијепe, бијелe сандале. — Натрапам на њега кад га не иштeм.

атрац в. *аирец*.

атрацијон, -они ж (тал. attrazione) *ситвар која иривлачи, аиракција*. — Мy-

жика ис Кoнавала била је прava atraцијон.

атрец м (и: атрац) обично у мн. (тал. attrezzo) *оруђе, алаш, иоиреишиина*. — Држи атреце на једному мјесту, па кад идеш на рибаше, знаћеш хe ћеш хи искат.

атуал, -а, -o придј. (тал. attuale) *савремен, садашњи, актуелан*. — Са(д) су баш на радију биле атуале новитати o нама.

атуало прил. *савремено, актуелно*. — Данас је атуало приповиједат о скупoћи.

аћетават, аћетаван несвр. (тал. accetta) *ирихваиши, иримаши*. — Зашто ни кад ништа не аћетаваш?

аћетат, -ан свр. *иримити, ирихваиши*. — Заједно су деидали да аћетају те стаменат.

аћид м (тал. acido) *киселина*. — Нешто ми воља по аћиду.

аустрински, -а, -o придј. *аустријски*. — Аустрински закони су били ригорoзи.

/афан/ изр. *ухитио ме ~ хитају ме афани* (тал. affanno) *кад крв нагло иојури у главу, руменило у лицу*. — Ухитио ме је афан од силне врелине. *паста у ~ кад некога ухвати мања несвјестница, иренуино некониролисано сиање свијести*. — Рекли су ми да сан бијо по афан.

афанават се, афанаван се (тал. affanare) *румењети улијед изненадне душевне нелагодности, али и доживљене изненадне угодности, или у некој ситуацији због ситидљивости и илахости*. — Афанавo се кад гoј би вy сријо.

афанат се, -ам се свр. *иорумењети улијед неке душевне нелагодности или изненадног иријатног осјећања, због ситидљивости или илахости*. — Афанo се од алтераацијони.

афецијон, -они ж (тал. affezione) *ионесености улијед осјећања наклоности ирема некоме, љубави, бољивости и сл.* — У афецијони не ваја ништа чинит.

афецијонават се, -џнаван се несвр. (тал. affezionarsi) *емоциивно се везиваиши уз некога, ириљубљиваиши се*. — Са(д) се афецијонаваш, а послије видиш да си бй-јо луд.

афецијонат се, -ан се емоционално се везаиши уз некога, ириљубиши се некоме. — Младић се афецијонџ кад је видијо та-кџ златнџ дјевџицу.

афит м (тал. affitto) *најам, закуй*. — Узели су кџћу на афит. — Дали су једну кџмару под афит.

афитават, афитаван несвр. (тал. affittare) *изнајмљиваиши*. — Студентџрији су афитавали кџмаре.

афитат, -ан свр. *изнајмиши*. — Кџћа нам је велика, па смо афитали дџе кџмаре и кџмџн.

афитџџ, -џла м (тал. affittuario) *особа која је узела у најам собу, сџан, кућу*. — У тџн кџћи су се често мијџњали афитџџли.

афронат, афронта м ген. мн. афронџта (тал. affronto) *увредљив исџад*. — Изнена-дијо ме је њџгов афронат.

ацџлит, -а, -џ придј. *шврд, окоран*. — Бџшкот је нџкако џстџ ацџлит.

ацџјџн, -џни ж (тал. azione) *диџница, акцџја*. — Жџвијо је сџмо од ацџјџни.

ацџџ, ацџла (и: оцџла) м *челик*. — Тврдџ је џвџ ко ацџџ.

ачен м (тал. asseppo) *дискреџан знак руком, очима, лицем*. — Учџнијо ми је ачен да пођџн за њџм.

аченават, аченџван несвр. (тал. asseppare) *дискреџно даваиши некоме знак џокреџиџом руке или изразом лица, мџгом*. — Не аченџвај ми, свџ глџдају џ нас!

ачџнат, -џм свр. *дискреџно даиши некоме знак џокреџиџом руке или изразом лица, мџгом*. — Аченџ ми је да сџјџден.

ашџшџн, -џна м (тал. assassino) *узур-суз, мангџџ*. — Познџм јџ дџбровачкџ ашџшџне.

ашперат, -џрта, -џрто придј. (тал. aspro, aspretto) *безџчан*. — Она је ашперта: свџ што хџће, дџбијџ!

Б

баба ж 1. *жена која џомаже ирили-ком џорођаја, иримађа*. — Ёмала је баба Павле око тридесети гџдџнџ ка(д) се нџш Бранко рџдијо. **2.** *иржсена смјеса од јаја, хљџбних мрвица и мало брашна*. — Ако џстанџ јџш јаја, учџни ми бабу.

бабоват, бабујџн несвр. *његоваиши ди-јеџше или одраслу, најчеџше сџарију осо-бу, која је немођна да се сама служи*. — Она бабујџ дијџте, а џ колпџнџ мајку.

бабура в. *бабурица*.

бабурица ж (и: бабура) *бубица, најче-шиђе бубамара, али и нека друга*. — Ли-шџе је пуно нџкаквијџх бабурица.

бава ж *благо валовиџа џџвршина мо-ра уочи „југа“ или другог вјџџра који ће*

узбуркаиши море, али и смиривање узбур-канџг. — Данас џмџ маљо баваџ от шилока.

бавџрџн, -џна м (тал. bavaglio) *овраџ-ник који се сџавџа дјеџџџу да се не ис-џрља док једе*. — Аје мџни, лџда ли сан, нијџсан дјџтету ни бавџрџн ставила, а џдџн му дџт јџсти!

бавџрџнић м (дем. од бавџрџн) — Бџ-јџ је џпрат и бавџрџнић него цџјџелџ вџ стицу.

бавина ж (аугм. од бава) — Изменџдн-ла нас је бавина џ(д) шилока.

бавица ж (дем од бава) — Данас нџће бџт мџра, џмџ сџмо бавицаџ.

бавџ в. *бауџ*.

багај в. *багаљ*.

багаљ м (и: багај) (тал. *bagaglio*) *џр-шаг*. — Ћмате ли пуно багаља?

багоча ж *доња вилица, чељуст*. — Забольша ме багоча од зијехања.

багуљина ж *шџај без ручке, обично од бамбуса, у своје вријеме модеран, ља су га носили мушкарци кад љођу у шейњу*. — Знале су се више љре кад излази љс куће с канотијерон на глави и з багуљином у руци.

багуљиница ж (дем. од багуљина) — Ћ сад га видин како љде по Брсаљама, врти з багуљиницон и клања се господђама.

бадеј в. *бадељ*.

бадељ м (и: бадеј) *врста бодљикаве биљке која високо израсте, а на врху има овећу главу*. — Овуда се не може пасат од бадеља. изр. *глава од бадеља луда глава*. — У сандалама љдеш по киши, главо од бадеља!

базилка ж *саборна црква, катедрала*. — Бискуп ће рђјет мђсу у базилици.

бакајар в. *бакаљар*.

бакајарић в. *бакаљарић*.

бакаљар, -ара м (и: бакајар) *врста морске рибе, бакалар (увјек се мисли на сушени)*. — Међу онд чејјди бђјо је један башурак, сљх ко бакајар.

бакаљарић м (дем. од бакаљар) (и: бакајарић). — На Бадњй дан љу један бакајарић штљфат или учинит лешо.

бакан, -ана м мн. -ани (редовно у мн.) (тал. *bassapo*) *ларма, вика, бука од смије-ха и расљоложења*. — По свљ ноћ чинљ бакане.

баканат, -ам несвр. *лармаши, викаши у смијеху и веселу*. — Млади су љ здрави па нека баканају!

бакетина ж (тал. *bacchetta*) *шџајић за хвањање љшица намазан смолом*. — Дјецца хитају тџце на бакетину.

бакит, -ин свр. (тал. *baciare*) *љољубиџи (џако се каже дјешџу)*. — Баки мамицу, па ајде нђнат!

бакурела ж *жена ниског расџа*. — Остала је бакурела.

бакурелица ж *само формално дем. од бакурела, али значење иџто као у основној ријечи: жена ниског расџа*. — Сјешан се једне бакурелице што је по црквама лџзала отаре.

бакурело м *човјек ниска расџа*. — Отац му је висок човјек, а он је бакурело на дљнда.

баль м мн. бали (тал. *ballo*) 1. *један љлес, једна игра*. — Обећала сан ти овљ баль. — Хдћемо ли ја љ ти јдш један баль? 2. *забава на којој се љлеше, игранка*. — Почела је стађон од баль. — Не зна ко јон главу ндси от пустијех баль! изр. *машкарани љлес љод маскама*. — С кђјен ћеш поћ на машкарани баль у Граскљ кафану?

бала ж (тал. *balla*) 1. *велика и груба врећа*. — У магасину смо нашли једну балу за стаџит свљ тљ рљбу. 2. *збијена или чврџто смођана велика количина робе и сл.* — Рљбу от постџја, крпатљре и кдпљрте смотали су љ бале и однијели.

баланча ж ген. мн. *баланча* (и: баланча) (тал. *bilancia*) *вага*. — Баланча је у комину на креденци.

баланчана ж *љлави љаџлицан*. — Наћешћу баланчане сљ мало чџсна и љспећхи вљчери.

баланчаница ж (дем. од баланчана) — Да ми је ће наћ какву баланчицу за љзмјерит овљ рђбе!

баланчљн, -љна м *вага за мјерење велих џежина*. — Треба вреће с пататама стаџит на баланчљн и љзмјерит их.

баланчљнић м (дем. од баланчљн) — Бџ је неџто дни баланчљнић што је стљјо прид банком?

баларин, -љна м (тал. *ballerino*) *љлесач*. — У младџти је бђјо вљлики баларин.

баларина ж (тал. *ballerina*) *љлесачица*. — Фђнула је она нећје у театру ко баларина.

бала̀т, -а̀н невр. (тал. ballare) *илесати*, *играи*. — Ка(д) пѠчмѹ бала̀т, не зна̀дѹ ста̀т.

бала̀тѹр, -ѹра м (тал. ballatoio) *врста* балкона у цркви (за оргуље и хор) или у некој дворани. — Ко да су с балатура пјевали а̀нђели, а нѣ дјеча.

балда̀кѣн, -ѣна м (тал. baldacchino) *широка*, *по рубовима који висе често* *по-златиом урешена*, *шканина*, која се *помоћу четири мошке на угловима носи* *приликом црквених функција* или која *стоји над столицом црквеног достојанственика*. — Испод балдакина ходио је бискуп.

балда̀кѣнић м (дем. од балда̀кѣн) *свод над креветом*, *најчешће од шканине или комбиновано с неким другим материјалом*. — Она ти спа̀ва ко принчи́песа у пѠстеји з балда̀кѣнићем.

балда̀ша м (тал. baldo) *човек самоувјерен у своју снагу*, *што испољава изгледом, дрским и обијесним понашањем*. — Немѡј ми балда̀шу ѹ кућу!

балда̀шина м (аугм. од балда̀ша) — Она је *фина*, а он *пра̀ва балда̀шина*.

Балдо м *мушко име у Дубровнику*.

балѣн, -ѣна м (тал. pallino) *ситно оловно зрно за ловачку пушку*. — Дѡбави балѣна, сѹтра ћемо ѹ лѡв!

балѣна ж (тал. balena) *чврсти уметак од рибље кости* у неким одјевним предметима (*свезнику, оковраћнику мушких кошуља и сл.*). — Прије пра̀ва извѹци балѣну ис колета от кошујѣ.

балѣт, -ѣн невр. 1. *слином квасити нешто*. — Балѣ тако један по један бѹл и лѣјепи га на сопракѡпѣрте. 2. *сваиша бесмислено или неконтролисано брљаи*. — Дѡђе дѡма пјан па свашта балѣ. 3. *каже се за саѹн кад ѣјени*. — Ови саплѹни од рука нимало нѣ балѹ.

балица ж *везан снойић нечега (куйуса, блишѣе и др.)*. — Три балице прокѹла̀дѡста нам је за вечеру.

баличина ж (аугм. од балица) — Њѣ зине балице кѹпуса су баличине прама твѡјијен баличицама.

баличница ж (дем. од балица) — За баличицу бѣтѣ пита̀ десѣ(т) динара̀.

балѡнѣн, -ѣна м *лоиша за игру исѹњена ваздухом*. — Колико шаренијех балѡнѣна на једному мјесту!

балѡта ж (тал. ballotta) 1. *ѹшчано зрно*. — Погѡдила га је балѡта ѹправ ѹ срце. 2. *кугла, шѣрда лоиша*. — Ти ѹзми дрѹгѹ балѡту, ѡва̀ је мѣни срѣтњија̀.

балѡтат се, -а̀н се невр. (тал. ballottare) *лоишати се*, *играи се лоишом*. — Једни се балѡтају, дрѹги прискачѹ ко̀ноп.

балѡтица (дем. од балѡта) *куглица*. — Сјѣди за трѣзѡн и чѣни балѡтице ѡт круха.

балсам м (тал. balsamo) *мелем*. — Ѳва̀ ма̀рѣна ми је дѡшла ко балсам.

балса̀мат, -а̀н свр. *балзамираи*. — Он је ва̀зда ѣсти ко да су га балса̀мали.

балѹн, -ѹна м (тал. pallone) 1. *балон који се надува, а може имати облик лоише или било какав*. — Дјѣци су великѹ фѣсту чѣнили балѹни. 2. *ламѣион од ѣаира у облику лоише или неком другом*. — Балала је мла̀дѡс пот свјѣтлости балѹна. 3. *врша, направа за риболов*. — Биће и данас штѡ рибѣ у балѹну. *изр. бѣт у балѹну; ѹхитит ~ биѣи ѣѣјан, ойиѣи се*. — Сѣнојке су свѣ биѣи у балѹну. — Он је ѹхитиѡ балѹн, па нѣ зна штѡ гѡворѣ.

балѹнић м (дем. од балѹн) — Ма̀ли се ѣгра з балѹнићима от саплѹна.

балѹстра̀та ж (тал. balaustrata) *ограда од камених сѹбуѣа*. — Ста̀ли смо наслоњени на балѹстра̀ту и глѣдали мѡре.

балѹстра̀тица ж (дем. од балѹстра̀та) — Та̀рачица ѣма ма̀лѹ балѹстра̀тицу.

ба̀нак, ба̀нка м ном. мн. ба̀нци, ген. мн. ба̀нака (тал. banco) 1. *клуѣа*. — Сјѣшћемо на банак па ћемо причекат. 2. *шѣзга*. — Изја̀ банка је стојѡ мла̀дић којијех два̀десѣтак гѡди́на. 3. *фонд новца у неким ха-*

зардним играма. — Ко ће држати банак? — Колико сдлада има сад у банку?

банда ж (тал. banda) *илех-музика*. — Па и мало мјесто имало је своју банду.

банда ж *сџрана, бок*. — Нудили су нам пџмџ с неколико банда. — З друге банде је једна кућа. — Бџли ме испџд банде. изр. *стџт нџ нечијџ банду џрстџиџи уз некога, браниџи некога или одобравџи некоме у сџору с другим*. — Ми смо џдма стџли на њихову банду и бранили хи. *стџвџт нџ банду остџавџиџи новаџ или друге џошреџиџине ради шџедње*. — Док је ра диџо, стџвиџо је на банду нешто сдлада. *нџ све ~ и чџетири стране свукуда, џо циџеломе свиџеџу*. — Реџи тџ то њџму па ће разгџа- сит на све банде и чџетири стране.

бандат, -џм несвр. 1. *ходаџи без циџа, шџумарџи*. — Пџ циџели дџн бандџ тџмо џ џмо. 2. *не дрџаџи у ходу џраваџ, врлџдаџи*. — Ма неџако ми џн, кад џде, бандџ.

бандиџера ж (тал. bandiera) *застџава*. — Ка(д) су стџвили бандиџере? изр. *обрџут (окрџнут) бандиџеру џреџи у други шџабор, џридруџиџи се другоџ, најчџеџе џрошџивничкоџ сџрани*. — Глџда џкле вџџтар пџха, па обрне бандиџеру. *sette bandiere шџалџански аџрибуџи коџи се џридџева Дубровчанџма заџио шџио су, вџеџиџо ба- лансираџуџи меџу великим дрџавним си- лама, усџјели да сџџџеџима сачуваџ своџу самџстџалностџ; шџаџ израз се сад уџџџребџава за џреврџиџиву особу, коџа се лако џрилаџџава новим условџма, на- рџчиџио ако су за њу корисни*. — џн је *sette bandiere*, џбрџе се како вџџтар пџха.

бандиџерица ж (дем. од бандиџера) *најчџеџе су џио застџавџице коџе служе као декор џриликом неке свџчаностџи*. — На вапџру џт прџве па до крме бандиџе рица до бандиџерице.

бандџерат, -џн несвр. *леџрџаџи (сук- ња, кџџуџ, нека шџканина, рџба на суџиџу шџџд)*. — Пде пџтен, а кџпут му бандџера. — Неџаквџ крпа бандџера на фџџџестри.

бандџсат, -џн несвр. *млаџтарџиџи рука- ма, кџаџиџиџи главом и уџиџиџе се на ули- ци џонашаџиџи разбаџано*. — Аџде ко џ друга чџџад, неџџџ вџзда бандџсат!

бџнит се, бџнџм се несвр. *хвалиџи се нечим, размеџаџи се*. — Она се сџмо бџ- нџ џткџд јџн је сџн пџстџџ профџџџр.

банка ж ген. мн. бџнџкџ *устџанова коџо је главна дџелаџностџ џосредовање у кредиџним и новчанџм џословџма*. — Јџ- трџс пџ банкама чџџо џд чџџади.

банкиџер, -џра м (тал. banchiere) 1. *банкар*. — Отаџ му је банкиџер у фџре- стџн банци. 2. *џнаџ шџио дрџи банак у некоџ игри на среџу*. — Сваџи нека по ре- ду бџде банкиџер.

банкџнџта ж *камџни наслон у облику коџџена на сџтарџнским враџиџма дубро- вџких дуџана*. — џстала ми је шџкџтула сумпџринџ на банкџнџти џд бџтџге.

баџа ж (тал. bagno) 1. *куџање*. — Јџџер сан учџниџо прџвџ баџу. — Колико си ба- вџџ учџниџа џвеџа џџта? 2. *куџалиџиџе*. — Пдџеш ли данас на баџе? — Наџстџма- ниџџа баџа у Дубрџвџнику је у Вали од Ла- пада. 3. *куџаџиџило*. — Сџло, а сваџа куџа џма баџу! 4. *када за куџање*. — П нас не- ма џџе стџт вџџикџ баџа.

баџница ж *мала џокрџџина када у коџој се куџаџу дџџџа или џеру маџе количџне рубџа*. — Пма једна баџница у баџи.

баџџмарџџа прил. (тал. bagno maria) *куџање на џари у шџаџиру или у џосуди изнад воде коџа врџи*. — Крџма џд јџџа се чџнџ баџџмарџџа.

баџ в. баџо.

барџбанат, -џнта м ген. мн. барџбанџта *шџако су некад називали воџника-џлаџе- ника из Хрџваџске и Уџарске*. — Да је џна пошџџена дџџџџџица, не би нашла џнеџа барџбанта.

барџка ж (тал. baracca) *даџџара*. — Сџмо нџкне барџка до барџке!

барџтат, -џн несвр. (тал. barattare) *ме- џџџџџџџи неке сџџвари, размџе-*

њиваиши нешто између себе. — Дòђу тако увечер на риву и вòзда нешто барàтају.

барачница ж (дем. од бàрака) — Десе-теро хи жìвй у једнон барачици.

барашка ж ген. мн. бàрашàкà *свађа* у кући или иначе. — Не пàсà дан без бàрашкè у кући.

барбета ж (тал. barbetta) *коноџац* с *ѝрамца* којим се *чамац* *веже* уз *обалу*. — Мòлај мàло бàрбету!

барбијер, -éра м (тал. barbier) *бријач*, *берберин*. — Није му прèмало кòјй ће га бàрбијер òстрић.

барбун, -уна м *врсиа* *бијеле морске рибе* (Mullus surmuletus — *од камена* и Mullus barbatus — *од муља*). — У нàс се барбуни хйтају у порту хè је днò муље вито.

барбунић м (дем. од барбун) — Кàше-тица барбунићà у једнога чòвјека пòшла је ко на òгањ.

барета ж (тал. barretta) *кайа* *различитих облика*, а *носе* је и *мушкарци* и *жене*. — Барета се нòси на глави кад је студено или кат пухà вјетар.

баретина ж (пеј. од барета) — Дйгни тў вràжју бàретину з главè!

баретица ж (дем. од барета) — Òкле ти тà лијепà бàретица?

барилот м (тал. barilotto) *буренце*. — Нè би згòрèга бйло ймат барилот дòмà нега уја.

барилотић м (дем. од барилот) — Нà-хè се у барилотићу вàзда мàло вòдè, злў нè требало.

барно, бàрјела м (тал. barile) *буре*. — Дòшò је у Мàта у бугигу бàрио пун срђè-лà слàнијèх. изр. ~ вòдè (вйна, уја) *означава велику количину неке ишекућине*. — Трèбò би ми бàрио вòдè за òпрат òвò грòжђа! — Пòпијо би бàрио вйна и јòпèт бйжо жè-дан.

барит, бàрйн несвр. *прòводиши нешто* кроз *кључалу воду* да би се *ишек* *након*

ишòга у другој води *кухало*. — Бàрйн грàх, па ху вòду прòлит, а òн нека се хлàдй.

барјак м *велика застиава*. — Прòми-сли, и бàрјак су нòсили! изр. нòсит ~ *прèд-њачиши* у *нечему*. — У свòјòн клàси òн је нòсијо бàрјак.

барјактàр, -àра м 1. *онај који носи застиаву*. — Барјактàр је бйжо један ис Кòна-вàлà. 2. *онај који некога прèдводи у идејном смислу, али и иначе*. — Нàшли су да је у свèму тèму òн бйжо барјактàр.

барјачић м (дем. од бàрјак) — Свàкà бàрка је ймала двà-трй лампијуна и пуно бàрјачићà.

барјелић м (дем. од бàрио) — Ис камијòна су искрцали нèколикò бàрјелићà бйре.

бàрка ж ген. мн. бàрàкà (тал. barca) *чамац на весла*. — Прије су свè бàрке биле на весла, а сàд пуно њйх ймà и мòтòр. изр. ~ *штрàмба особа која је на своју руку, настйрана*. — Нèће ти òнà бàрка штрàмба ни дòћ.

баркаријòл, -òла м (тал. barcaio) *лађар*, *чòвјек који вози чамац и врши прèвоз за новац*. — Пун је пòрат баркаријòлà што вòзу фурестè на Лòкрум или хè другò.

баркун, -уна м *велики чамац*. — Вàш баркун би мòгò прèвес пуно чèјàди.

Бàро, Бàра м *дубровачко мушко име*. — Стàрй Дубрòвчани су гòвòрили дјèци: „Грмй, лàмпà, Бàро кàнтà!“

бартуела ж (тал. bertuello) *иловнашо* или *цилиндрично жељезо с руйом*, *које држи крила прòзора или вràшà, шарка*. — Парà да је бартуела од вràтà йскрй вљена.

баруфа ж (тал. baruffa) *свађа*, *кавга* у *којој буде и ишуче*. — У мулàријè зà ништо дòћè до бàруфè.

баруфанат, -уфàнта м ген. мн. баруфанàтà *онај који је склон свађама, који изазива свађе*. — Дòста је да се нàћè и један баруфанат па да дòћè до пèстй.

бѣрчица ж (дем. од бѣрка) — С тѣн бѣрчицѣн се нѣ може далѣко хѣдит.

бѣнок в. *босиок*.

бѣста узв. (тал. *basta*) *достѣ*. — Бѣста више! Умукни! — Овѣ ти је за данас и бѣста.

бѣстарад, бѣстѣрда м ген. мн. бѣстарѣдѣ (тал. *bastardo*) *мијешане расе, мјешанац*. — Наш канѣрин је бѣстарад.

бѣстат, -ѣ (безл.) *ићи од руке, бићи сѣособан за нештио, али кадар и нештио рѣаво урадићи*. — Што гѣћ видѣи, бѣстѣ му учинит. — Њѣма бѣстѣ спѣнцат и ѣнѣ што није њѣхово.

бѣт, ном. мн. бѣти, ген. мн. бѣтѣ 1. *баићина*. — Дѣбићеш тѣ бѣтѣ. — Дѣјци се говѣрило: „Биће бѣтѣ иза вѣратѣ!“ 2. *боја у карѣтѣма за играње*. — Имѣ сан ѣса и десѣтицу бѣтѣ.

бѣталиња ж *ишѣићина*. — Кѣдѣј грѣх на сѣтниције, не ѣстављѣј толикѣ бѣталине!

бѣтаља ж (тал. *battaglia*) *иучњава*. — Бѣла је бѣтаља у кѣмардѣра око пѣластрићѣ.

бѣтаљѣт, -ѣн несвр. (тал. *battagliare*) *набѣцивати се оишѣро и континуирано нечим у намѣри да се некога засѣраши, иѣшѣјѣрѣ с неког мјѣстѣа, да му се нанесе ишѣѣта и сл.* — Бѣтаљѣли су и јѣдни и други камѣњима па је бѣло и разбијенијѣх главѣ.

бѣтаљѣун, -уна м (тал. *battaglione*) *велики број, много*. — Јѣдна фѣмилиѣ у сѣусјѣству имѣ бѣтаљѣун дѣјѣ.

/бѣтѣса/ изр. *мѣдре бѣтѣса сѣтарјѣшиница женског манастира, а у иренесеном значѣњу женска особа која се иѣонаша као сѣтарјѣшина у кући или у некој усѣтанови*. — Тѣ вѣзда чиниш од мѣдре бѣтѣсѣ у кући!

бѣтѣкѣло м (тал. *batticulo*) *иѣродужѣње „реј“ на фѣраку или сѣиражњѣм дијѣлу неких сѣтаринских жакѣтѣа*. — Данас није на палѣтѣунима мѣдѣран бѣтѣкѣло.

бѣтиста ж (тал. *batista*) *врѣћа илаићна*. — Рѣдо су се нѣсиле кѣшује од бѣтистѣ.

бѣтистица ж (дем. од бѣтиста) — Овѣ парѣ бѣтистица.

бѣтит, -ић несвр. (тал. *battere*) 1. *мућићи неку смјѣсу (јаја, маслац и сл.)*. — Што дѣљѣ бѣтиш, више ѣе јаја нѣрѣс. 2. *слагѣћи се, иѣодударѣћи се, уклаићи се*. — Пѣлица бѣти ѣусто у канѣун. 3. *наглашено иѣиѣавати нештио, ишѣјѣћи своје*. — Нѣ може се сѣ мало динѣрѣ бѣтит грѣндеца. — Док бѣтиш сѣпѣрбију, не дѣлази у мене! 4. *иѣдносићи море (мисли се на иловило које се без ишѣшкоћа вози)*. — Вѣжно ти је да бѣрка дѣбро бѣти дѣре.

бѣтић м *дрвени чекић за наиуцање маслина и сл.* — Свѣка кѣћа имѣла је бѣрем пѣ двѣ бѣтића.

бѣтоћ м (тал. *battocchio, bataccio, battaglio*) 1. *клаићно од звѣна, баићић који удѣра у звѣно*. — Испѣ је бѣтоћ па звѣнце на вѣрѣтѣма не звѣни. 2. *удѣраљка у бубањ*. — Зѣметнуо сан нѣђе бѣтоћ, па га трѣжѣн.

бѣтѣта ж *гѣруби бѣтонски иѣод у сѣтаринским кухићама, чѣсѣо само иѣпѣред огњѣишѣа, али и иначе*. — У камѣрама је пѣд ѣ(д) шѣтицѣ, а у комѣну је бѣтѣта.

бѣтѣтина ж (пеј. од бѣтѣта) — Дѣ ми је мјѣсто бѣтѣтинѣ стѣвит шѣтѣ дѣртѣ на под у комѣну!

бѣулиња ж (аугм. и пеј. од бѣуо) — Онѣ баулина ми је узѣла пѣ камѣрѣ.

бѣулић м (дем. од бѣуо) — Пѣгледѣј имѣмо ли јѣш којѣ кѣло цѣкара у баулићу испѣ(д) скѣлѣ!

бѣунетѣ ж (тал. *baionetta*) *нож ишѣо се наићиче на иушѣку, бајѣнѣи*. — Испѣ(д) кѣзѣрмѣ стѣјѣ сѣлдѣт с бѣунѣтѣн.

бѣуо, баула м (и: бѣѣ, бѣвѣ) (тал. *baule*) *ковчѣг за ѣѣстављање кућних иѣишѣреишѣина (ѣдѣје, иѣкривѣача за кѣвѣтѣе, намирница и сл.)*. — Грѣзлице су ми изѣјѣле нѣви тѣпит у баулу.

бафа ж мн. бафе (редовно у мн.) (тал. baffo) *заласци на лицу*. — Чекā вас један човјек с великијен бафама.

баџат, баџан несвр. *вући на неку боју*. — Јес овб модро, ма мало баџа на лила.

баџилат, -ан несвр. *стијално мислићи на нешто, бринући се због нечега*. — Не баџилај толико, снаће се они њ сами!

баџит се, баџин се свр. 1. *бићи сличан њо нарави или њо вањском изгледу неком свом ѡрешику, уврћи се у некога*. — У свему се баџио на дунда, а од мајке нѣма ништа. 2. *ѡрилећи у дневној одјећи ради крајкоштрајног одмора, најчешће након ручка*. — Идѣн се сѣмо по урѣ баџит, па ћу онда опрат пјате. 3. *скочићи с мање или веће висине без могућности да се дочека на ноге*. — Јучер се једна дјевојчица баџила с трѣћегѣ пјана и остала на мјесту мртва. — Баџи се с камена и одма запливај!

/баџва/ изр. дѣмѣ (дѣре) *ѡз њега ко ѡз бачвѣ кад се неко наиџе ѡа заудара на алкохол, најчешће на вино*. — Познѣ се одма ѡе је бѡко кад ѡз њега дѣмѣ ко ѡз бачвѣ. днѣ од бачвѣ *нешто велико, огромно*. — Некад је фјерѣн бѡко днѣ од бачвѣ, а сѣд ш ѡјме ништа нѣ можеш купит.

/баџвица/ изр. бѡт ко ~ *каже се за дебељушкѣто мало дијетѣ или за ониско младо женско чељаде*. — Видѣ се да дѣбро пѣпа, ко баџвица је.

башаменат, башаментѣ м ген. мн. башаменѣта *доњи, ужи, једнобојни ѡјас на зиду у соби*. — Башаменти су бѡли у једнѣму колѣуру, мѣри дѣсеѣани мѣло до под врх, а шгѣк је бѡјо бѡјел.

башет, -ѣта, -ѣто придј. (тал. basso) *низак*. — Мѣр је башет и лѣко га је прискѣчит. — Знам је дѣбро: башѣта, мѣзерашна, вѣзда у црну.

баштина ж *земља, њива, ѡље, али не у џелини него исѣарѣелисано ѡо власнишћу*. — Кад грѣнѣ сунце, одма се по баштинама рѣди.

баштиница ж (дем. од баштина) — Имају нѣшто баштиниѣ у Жѣпи.

башурѣк, -урка м ген. мн. башурѣка и башурѣка (тал. basso) *човјек ниска растѣа*. — Врѣта ми је отвориѡ један башурѣк.

бѣбе ж *сасвим мало дијетѣ, беба*. — Није она мѣла бѣбе па да се нѣ знѣ јавит кад ѡћѣ у чѡјѣ кѣћу. изр. ~ д(д) двѣ пѣтка сасвим мало дијетѣ које нишѣа не зна. — Понѣаш се ко бѣбе д(д) двѣ пѣтка.

бѣбница ж (дем. од бѣбе) — Видѣ бѣбнице, плѣчѣ!

бѣвѣнда ж (тал. bevanda) *вино разблажено водом*. — Дѣ ми је мѣло прѣкулицѣ, па пригѣнѣ рѣбе и жмѣо бѣвѣндѣ!

/бѣг/ изр. *живѣ ко ~ каже се за онога ко је добро сиѣуиран или коме све угађају да би му живоѡ био угодниѣ*. — Отка(д) се вратиѡ ѡ(з) свиѣта и ожѣниѡ, живѣ ко бѣг.

бѣгѣнисат, -ѣнишѣм несвр. *свиђаѣи се (уѡшребљава се у ирониѡи)*. — Он није бегѣнисѣ нѣшу хрѣну, па је ѡјо у лѣканѣди.

бѣгиња ж *жена окружена ѡажњѣм и настѡјањѣм да ѡјо у живоѡшѣ нишѣа не узмањка, велика гѣсѡѡа*. — Дошла је и она ѡјхова бѣгиња з дјѣѣѣн.

бѣгѣниѣ ж *врѣѣа цвиѣѣа*. — Једна фуњѣстра је свѣ у бѣгѣниѣма.

бѣдѣвиѣ ж *крујѣно, здраво и снажно женско чељаде*. — Мѣгла би онакѣ бѣдѣвиѣ сѣма пѣље прѣкѣпат!

бѣдра ж рл. бѣдре, ген. мн. бѣдѣра *бедро*. — Бѣдре су му биле пѣне мѣдриѣѣ.

бѣдриѣа ж (дем. од бѣдра) — Дјѣтету су се бѣдриѣе најѣжиле од зимѣ. — Дѣј ми бѣдриѣу ѣт кокоши да не прѣсмагнѣ!

бѣзѣчан, -чна, -чно придј. *ѡнај коѡи се не усѣруѣава, дрѣк, слѣбѣдан у ѡнашањѣу*. — Трѣба бѡт бѣзѣчан, па свѣ згрѣбит сѣби.

бѣзѣчит, -ин несвр. *дрѣско ѡѡнираѣи некоме; уѡрно, без икакве ѡснове, дока-*

живаћи некоме да није у праву. — Безочї ми да није бїјо у граду, а јā сан га вїдијо.

безочїтāt, -и ж *безочности, дрскосї, безобрашїина, али честїо у блажем смислу, кад је у њїишању дијейте или савим млада особа, несїуїана конвенцио-налношїу.* — С кōјōн безочїтātи ти лажē ў очи! — Симпатика је његова дјечјā безочїтāt.

безочнїк м *безочна, дрска мушка особа.* — Безочнїк један, глѣда ме ў очи, а знāм да ме вāрā.

безочница ж *безочна, дрска женска особа.* — Ка(д) ти ўћē ў кућу, онā безочница завїрї ў свакї кантўн.

безочничина ж (пеј. од безочница) — И да ми онākā безочничина бїдē нѣвјеста!

безочно прил. *без усїручавања, сувише слободно, дрско.* — Пōчео ми је безочно одговāрат!

безочнōс, -ти ж *дрскосї, безобрашїина.* — Свѣ ће она ариват учїнит у својōн безочности.

бѣке ж *овца.* — Мїран је ко бѣке.

бѣкнут, бѣкнѣм свр. *огласїиши се, ѡу-сїишиши глас, изусїишиши неку рїеч.* — Смѣо се па ни бѣкнут. — Бѣкни ако ѡшта знāш!

беладōна ж (и: беладона) (тал. belladonna) *врсїа њековїше биљке (Atropa belladonna).* — Беладонē ѡмā и ў нашијен крајевима.

белāј, -āја м *зло, бијѣда, неїрилика, ѡаво.* — Кōјї ти је белāј па здвѣш у овā дōба? — Дāј му свѣ што ѡштѣ, нѣка га белāј нōсї!

белалўнїја ж *мирисни украсни грм.* — Ыдѣш ус Посāt, а из цардїнā вōнā белалўнїја.

белведѣр, -ѣра м (тал. belvedere) *средњи, чеони дио ѡшкроне еїшаже у дубровачким кућама на сїраїи, у коме се налази једна соба са равним ѡлафоном и широким лијейим ѡгледом, а лијево и десно од ње ѡ једна соба са косим ѡла-*

фоном и ѡрозором с бока куће. — Из белведѣра је бїла мањифика вїста нā море.

бѣлеца ж (тал. bellezza) *љейошā.* — Овō је бѣлеца од времена. — Ш њїме свѣ мōжеш урѣдит, он је бѣлеца о(д) чѣлāдета.

бѣнда ж (тал. benda) 1. *врїца која се обично носи на надлакїици у знак жалосїи.* — Жѣне су биле у црну, а мўшкї з бѣндōн око рукѣ. 2. *коїрена којом се ѡкривају очи.* — Он нōсї бѣнду нā оку.

бѣндат, -āн несвр. *маришїи, ѡризнавашїи.* — Не бѣндā он нїкога, ни диретўра ни професўра.

бѣневолѣнца ж (тал. benevolenza) *доброхотности.* — Покāзали су пуно бѣневолѣнцѣ прамā њїма.

бѣнефїцијо с (тал. beneficio, beneficio) *корисїи.* — Велика су бїла бѣнефїција за импјѣгāте.

бѣншїна ж *бензин.* — Кōлико кōстā лїтра бѣншїнѣ?

бѣњамїн, -їна м (тал. beniamino) *љубимац, миљеник (честїо мушко дијейте).* — Нѣ прти се ў њїховōга бѣњамїна!

берѣкїн, -їна м (тал. birichino) *мангуй.* — Ко дијѣте је бїјо берѣкїн, а пōслијѣ је пōстō вāјан чōвјек.

берѣкїна ж *женска особа слободнијег ѡнашања, мангуйица.* — Сѣстра му је вѣликā берѣкїна.

берекїнарїја зб. *им. мангуйарија.* — Берекїнарїја је кāдра свāшта учїнит зā свој гўс.

берекїнат, -āм несвр. *чинїши мангуйарије.* — Бѣспослени су па берекїнају пō улици.

берекїнатā ж (тал. birichinata) *мангуйарија, мангуйски ѡсїуїак.* — Дōста је твōјїјѣх берекїнатā!

берекїнїи м (дем. од берѣкїн) — Сāстало се нѣколикō берекїнїићā, па се нѣшто договāрају.

берекїница ж *женска особа слободнијег ѡнашања, мангуйица.* — Дрўжи се онā с једнōм берекїницōн.

берекѝничица ж (аугм. и пеј. од берекѝница) — *А, то је баш она берекѝничица на испод* (д) *Свѣтѣ Маријѣ!*

берекѝничица ж (дем. од берекѝница) — *Ти му је берекѝничица, ма је она још дијете.*

/берлина/ изр. ставит некога на берлину изложити некога јавном руглу. — *Јучѣр су Миха ставили на берлину што је у скули чинијо од* (д) *спијѣ.*

бѣспотребан, -бна, -бно придј. *нейошребан.* — Бѣспотребни су овлики скандали по кући.

бѣстија ж (тал. bestia) 1. *живошња.* — *Не сѣкавај ту бѣстију, угриши те! — Имај мало дѹше па дај бѣстији водѣ да не крѣпа!* 2. *неко ко је неваљао, зао, склон љакосном љонашању.* — *Има сина, бѣстију од* (д) *дјетета.* — *Остави то, бѣстију једна!*

бѣстијалук м (тал. bestialità) *нељудско, нечовјечно љонашање, кад се неко љрема другоме љонаша као живошња.* — *То је само мдог учинит неко от пѹстога бѣстијалука.*

бѣстијница ж (дем. од бѣстија) — *Држѹ дома некаквѹ бѣстијницу што је капѣтан Франо дѹнијо из Америкѣ.*

бѣстужан, -жна, -жно придј. (и: брѣстужан) *немаран.* — *Ко чејаде би ти дѹшу дала, ма је бѣстужна.*

бѣстужанство с (и: брѣстужанство) *немарност као љрајна особина.* — *С онакијен бѣстужанствѹн није мдог проспѣрат.*

бѣстужарија ж (и: брѣстужарија) *немарност која се исѹљава у неким ѹосѹицима личностѹи.* — *До несрећѣ је дошло од нечијѣ бѣстужаријѣ.*

бѣстужнѹс, -ти ж (и: брѣстужнѹс) *немарност која се исѹљава у нечијим ѹосѹицима.* — *Покажи сад твоју бѣстужнѹс и на фѣтизи, па ће те брзо ѹтамо ѹшѣрат!*

бѣтула ж (тал. bettola) *крчма.* — *У свакоѹ ѹлици по једна бѣтула.*

бѣтулина ж (пеј. од бѣтула) — *Стој дома, не ходи вазда по бѣтулинама!*

бѣтулица ж (дем. од бѣтула) — *У њега ѹ бѣтулицѹ бѹдѣ домѣћѣга пршута, сѣра ѹз уја и вина пѣљешкога.*

бѣтѹн, -уна м *бѣшон.* — *Фундаменат ѹт кућѣ је у бѣтѹну.*

бѣтуњават, -унаваѹн несвр. *бѣшонираши.* — *Наши сѹсједи бѣтуњавају тарачицу прѣт кућѹн.*

бѣтѹнат, -ам свр. *бѣшонираши.* — *Они су бѣтѹнали свѣ околѹ кућѣ.*

бѣчит, бѣчин несвр. I. *наѹрезаши очи ѹри слабом освѣјѣењу.* — *Свакѣ вѣчери читѣ и бѣчи дѹчи при свијѣћи от пѣтроља.* II. *~ се крѣвѣлиши се, ѹравиши гримасѣ.* — *Бѣчи ми се, ма ћу га ја лѹпнут.*

бѣшкот, -ѹта м (тал. biscotto) *двоѣк.* — *У шкатули је бѣшкот за изгрѣгат.*

бѣшкотѣт, -ѹн несвр. (тал. biscottare) I. *сѣваваши крѹх у ѹѣћницу да се ѹреѣче.* — *Бѣшкотѹн у пѣћи сѹхи крѹх.* II. *~ се кад се хѣб у ѹѣћници ѹоново суши да би ѹосѣао двоѣк.* — *Крѹх ми се бѣшкотѣ ѹ шпахеру.*

бѣшкотѹн, -ѹна м (тал. biscottino) *кекс, али и сваки други домаћи колачић.* — *По неколико данѹ су се ѹочи фѣстѣ по кућама чинили бѣшкотѹни.*

бѣшкотѹнић м (дем. од бѣшкотѹн) — *Наћѣ се још ѹ шкатули по којѹ бѣшкотѹнић ѹт фѣстѣ.*

бѣшћутан, -тна, -тно придј. *неосјеѣлив, безосјећајан.* — *Мѹже ли ѹтац бит тако бѣшћутан према дјетѣту?*

бѣшћутнѹс, -ости ж *безосјећајност, неосјеѣливост.* — *У свѹдѹн бѣшћутности увријѣдијо је до дна дѹшѣ и родитеље.*

бѣбија ж (тал. bibbia) *Библија.* — *Јеси ли читѹ штѹ пише у Бибији?*

бѣбит м (тал. bibita) *ѹиће.* — *Имаѣ ли какав бѣбит ѹз ѹво слѣткога?*

бидело м (тал. bidello) *школски њослужитељ, њодворник*. — Вѣликѣ школе су имале и по два-три бидела.

бѣж, **бѣжа** м (тал. pisello) *грашак*. — Узмите ми овѣ бѣжа, пун је ко чаша! изр. *рѣзи-бѣзи њиринач (рѣжа) са грашком (јело)*. — За ѡбједа ћемо њмат рѣзи-бѣзи и завѣјун.

бѣзѣгат, -ѣн несвр. *исѣираживаѣи не би ли се негдѣ нашло нешѣио за јело или шѣио друго*. — Вѣзда нешѣто по кући бѣзѣгаш!

бѣјел, -ѣла, -ѣло придј. *бијеле боје*. — Мѡже бит бѣјел ко чѣмѣн, бѣјел ко мљѣко, бѣјел ко снѣјег.

бѣјелит, бѣјелѣн несвр. *бијелом бојом ѡремазиваѣи зидове, али и уоѣишѣе кречѣиши без ѡбзира на боју*. — Овијех данѡ бѣјѣлили су кућу.

бѣкнут се, бѣкнѣ се несвр. *навѣкаваѣи се на нову средину, нове околностѣи*. — Оди ми се не бѣкнѣ.

бѣлица ж (и: бѣљица, бѣца) *цјеѣаница*. — Стаѣн двѣје бѣлице ѡ пећ и камалица се учас угријѣ. — Он шѣгѡ, а јѡ слажѣн бѣце.

бѣличина ж (аугм. и пеј. од бѣлица) — Удрѣла ме јѣдна бѣличина ѡ ногу док сан цијѣпо дрѡа.

бѣличица ж (дем. од бѣлица) (и: бѣчица) — Јесу ли овѣ бѣчице сѡхе? — Ымѡ јѡш сѡмо неколикѡ бѣличѣца у магаѣину.

бѣљарад, бѣљарда м ген. мн. бѣљарѡдѡ (тал. biliardo) *билијар*. — Рѡдо сан с прѣјатељима ѡгрѡ бѣљарад.

бѣљет м (тал. biglietto) 1. *цедуља*. — На бѣљету је писало нешѣто неразумљѣиво. 2. *улазна карта за неку ѡриредбу или за вожњу неким ѡревозним средѣством*. — Ымѡш ли бѣљет о(д) трѡваја?

бѣљѣтѣн, -ѣна м (тал.у bigliettino) *цедуљица*. — Оставѣла сан на вратѣма бѣљѣтѣн да ћу се ѡдма вратит.

бѣљѣтић м (дем. од бѣљет) — Немѡј погубит тѣ бѣљѣтиће с ѡндирицима!

бѣљешка ж ген. мн. бѣљѣжѡкѡ *школска свѣдоцѡба*. — У бѣљешци стојѣ да си с ѡдликѡн свршијо трѣћу клѡсу.

бѣљица в. *билица*.

бѣѡграцкѣ, -ѡ, -ѡ придј. *беѡградски*. — Он је бѣѡграцкѡ дијѣте, ѡије наѡчијо жѣвјет на мору.

бѣра ж (тал. bigra) *ѣиво*. — Попѣли смо по жмуо бѣре и ѡдма пошли ћѡ.

бѣрѡрија ж (тал. bigteria) *ѣивница*. — Сврнули смо у бѣрѡрију и с ногѡ попѣли бѣру.

бѣсаге, бѣсѡгѡ ж (само мн.) *дводѣлна врећа која се вѣша ѡреко рамена*. — Чѡвјече, штѡ тѡ нѡсиш у бѣсагама?

бѣт, бѣјѣн несвр. *ѣући, удараѣи*. — Ако тѡ ѡдма не ѡставиш ћѣ си нашѡ, бѣћеш бѣн.

/бѣт/ изр. *бѣјѡше учѣнит (рѣјет, дѡт итд.) ѣребало је нешѣио урадиѣи, рѣћи иѣид. каже се за некога ко је, не урадивши шѡко, наѣравио неки ѡроѡсѣи*. — Бѣјѡше му дѡт ѡнѡ старѣ рѡбѣ, па нека ѣскрпѣи штѡ мѡже. — Бѣјѡше га питат хѡће ли се вратѣт. не бѣт ѡд нечѣга не вољѣиши нешѣио. — Сије ти ѡн од дивертѣменѡта. — Мѣне не зѡвите, ѡијѣсан ван јѡ ѡ(д) тегѡ.

бѣтва ж *блиѣва, врсѣи ѡврѣа које се много гају у Дубровнику и околици, а јѣде се „ѣод уљем“*. — Пошто је данас бѣла бѣлица бѣтѡѣ?

бѣће с *ѣмање, ѣѣѡкреѣни ѣмеѣак*. — Ымѡли су лѣјѣпо бѣће и свѣ су живјѣли на ѡему и ѡд ѡѣга.

бѣћѣрѣн, -ѣна м (тал. bicchierino) *чашица неког ѣића, слаѣког или жѣстѣоког*. — Трѡтали су нас по бѣћѣрѣн розѡлина и по фјѣлицу тѡртѣ дѡмаѣскѣ.

бѣћѣрѣнић м (дем. од бѣћѣрѣн) — Мѡжѣмо по јѣдан бѣћѣрѣнић за срѣтно вѣћѣње.

бѣћѣклет в. *бициклѣтѣ*.

бѣца в. *билица*.

бициклет м (и: бићиклет) (тал. bicicletta) *бицикл*. — Од бициклета се не може па́сат пуген.

би́ч м *брамен, чуџерак (косе, вуне и сл.)*. — Ко дијете је имо́ би́ч сједијех ко́са.

/би́ч/ изр. ~ *бџјѝ нешиѝо сѝрашно као казна*. — Дѝка(д) ће дурат би́ч бџјѝ од ђвѝ времена?

би́чна в. *биличина*.

би́чица в. *биличица*.

би́ша ж (тал. biscia) *црвићи наметиници који се нахваћају за дно дрвенога чамца љод морем*. — Ухитила је биша днѝ ђд брода.

бја́ка ж (тал. biassa) *бјелило, бијела боја у љрачу*. — Ваја́ ми купит бја́кѝ за превја́.

бјанка́рија ж (тал. biancheria) *рубље*. — На сушилиу је свѝ бјанка́рија што је да́нас ђпра́на.

бјанка́ријица ж (дем. од бјанка́рија) *дјечје рубље, али и рубље које у скромној количини љрипада одраслој особи*. — Свѝ бјанка́ријица је ста́вљена у шкра́бѝцу од бурала́.

/бјѝжат/ изр. *ѝде (ѝ) бјеж!* — бјеж ја́дан! *каже се кад се хоће нешиѝо занијекаѝи, изразиѝи невјерица у нешиѝо, одвраѝиѝи некога од нечега и сл.* — !Рѝко ми је да ће ми сѝтра вра́тит дина́ре.“ — „ѝде, бјеж! Ти му вје́рујеш?“ — Бјеж, ја́дан! Узда́ј се ти ѝ се, а не у њѝгова обећања!

бјела́нце, -а с ген. мн. бјелана́ца и бјелана́ца *бјелањак од јаја*. — Йзбати́ се пе́(т)-ше́с бјелана́ца на́ снијег.

бјѝлица ж *врста смокве*. — Бјѝлица је добра кад је фрѝшко ѝбра́на.

бјѝличина ж (пеј. од бјѝлица) — ђвѝ прозукну́тѝ бјѝличине ће ара́дат не́чијѝ пра́це!

бјѝлкас, -та, -то придј. (и: бјѝлкас) *бјелачастѝ*. — Бјѝлкас дѝм љзлази ис коми́н-на́тѝ.

бјѝсти́мат, -ан несвр. (тал. bestemmiare) *ѝсовати*. — ђн бјѝсти́ма ко кучак. — Пр-

вѝ чу́ѝен бјѝсти́мање, а онда га ви́дѝн како ре́ндѝ иза канту́на.

бјѝсти́матѝр, -ѝра м (тал. bestemmiatore) *ѝсовач*. — Бѝтулине су пѝне пја́нчи́на и бјѝсти́матѝра́.

бјѝсти́матѝрина м (пеј. од бјѝсти́матѝр) — Грехѝта што је бјѝсти́матѝрина, а дѝбар је ме́штар.

бјѝсти́мија ж (тал. bestemmia) *ѝсовка*. — Йста су ти, прѝсти ти Бѝже, пѝна бјѝсти́мија!

бјѝчва ж ген. мн. бјѝчѝва́ *чарѝна*. — Пѝрава, а јѝш плетѝ бјѝчѝве!

бјѝчѝвица ж (дем. од бјѝчва) — Проми́јѝни бјѝчѝвице, ђвѝ су ти мо́кре. — Јѝш је зи́ма за краткѝ бјѝчѝвице.

бјѝнда ж (тал. bionda) *ѝлавокоса женска особа*. — Замѝтала ми је рѝбу ѝ ка́рту јѝдна скла́дна бјѝнда.

бјѝндача ж *круѝнија ѝлавуша*. — Јѝд-на бјѝндача свѝко јѝтро нѝси мље́ко по кућа́ма.

бјѝндѝ, -ѝ, -ѝ придј. (тал. biondo) *ѝлавокос*. — Кад је бѝла ма́ла, ђна је бѝла бјѝнда.

бјѝндѝна ж *ѝлавокоса женска особа*. — Дѝѝе мо́да и свѝ же́нскѝ дивѝнтају бјѝндѝне.

бјѝндо м (тал. biondo) *ѝлавокоси мушкарац*. — Капѝтан је би́ѝо јѝдан ли́јепѝ бјѝндо.

блѝг, блага, блага придј. *миран, ѝш, мекан*. — ђвега́ го́дишта је бѝла блага́ зи́ма. — Блага́ зи́ма мо́же до́нијѝт свѝкаквѝ болѝштине.

блѝго с *обиље*. — Йма́ на плаци свѝко́-га блага́ бѝжѝга.

благосѝват, -ѝсѝѝан несвр. *некоме исказиваѝи своју захвалностѝ желеѝи му свако добро*. — Ва́зда благосѝѝан ђнега́ ко је извѝнтѝ елетрику.

блѝгосѝв м (и: блѝгосов) **1.** *неко добро*. — ђва́ киша је блѝгосѝв за поље. **2.** *ѝѝодневна, односно вечерња миса у каѝоличкој цркви*. — Пој ѝу вече́рас на бла-

госѡв у Малу браћу па ћу онда дој у тебе. изр. нека те ~ нѡси *кад се желимо ријешити некога што нешто изражи или захитијева, ња му се коначно што, мада не баш радо, и удовољи.* — Узми тѡ, нека те благосѡв нѡси, и не питај ми више ништа! ~ бѡжји *нешто што је добро, чега има љуно и сл.* — Їма ѡвѡ годинѡ маслина благосѡв бѡжји!

благосѡвен, -ѡна, -ѡно придј. *онај који својим неким својством изазива задовољство.* — Ѳв ѡплун од рѡка је благосѡвен, дурѡ мјесѡце! — Она ѡма благосѡвѡне рѡке.

благосѡвит, -ѡсовин свр. 1. *благословити некога или нешто.* — Сѡтра ће благосѡвит нѡву цркви. 2. *пожељити некоме добро и ѡако исказати своју захвалност за нешто.* — Благосѡвити га ако ми тѡ ариѡ учинит.

блажен, -а, -ѡ (блаженѡ, -ѡ, -ѡ) придј. *ѡроклет, несретан.* — Ѳѡѡ блаженѡ зима се одуљила, а дрѡѡ више нѡма. — Не да ми мѡра ѡна блаженѡ жена, и по нѡћи ми се снѡјѡѡ. изр. ~ ѡчи *каже се кад се срећне или види некога након дуго времена.* — Ајме, блаженѡ ѡчи! Ма ће си ти? Нѡма те ни на тѡр ѡт пушкѡ! *блаженѡга ти лѡни; блаженѡјех ти данѡ ријечи које ѡраше неко чуђење.* — Ка(д) ти ѡн, блаженѡга ти лѡни, узурпѡ свѡ ко да је ѡегово! — Како ћу, блаженѡјех ти данѡ, с ѡѡ сѡладѡ купит свѡ што си ми рѡкѡ?

блебѡтало с *брѡливац, особа која не мјери ријечи.* — Ѳн је вѡлико блебѡтало.

блебѡтат, блебѡѡн несвр. (тал. balbetta-ге) *брѡлати, говорити којешта.* — Пѡ цијѡли дан нѡшто блебѡћу.

блебѡтуша ж *жена која не бира ѡта говори, брѡлавица.* — Не може блебѡтуша ништа држат у себи.

блебѡтушина ж (пеј. од блебѡтуша) — Ѳѡѡ дијѡте је вѡлика блебѡтушина. — Којѡ ти је блебѡтушина тѡ рѡкла?

блѡзгав, -а, -ѡ придј. (и: блѡзгѡв) *блесав.* — Сѡмо блѡзгѡв чѡвјек не би на тѡ прѡстѡ.

блѡзге ж *блесавѡ женска особа.* — Блѡзге је, ма је фѡнула скѡлу.

блѡзго м *блесавѡ мушка особа.* — Пѡра блѡзго, ма се знѡ бранит (ка(д) трѡба.

/блѡјат/ изр. *не знѡ ни ~ ни вѡчат каже се за чѡвјека ограничених инѡлекѡуалних сѡсобности.* — Штѡ би ѡн, рѡци ми, мѡгѡ рѡдит кад не знѡ ни блѡјат ни вѡчат!

блѡнас, -та, -то придј. (и: блѡнас) *блесав.* — Сѡмо блѡнасто чејѡде мѡже у тѡ вјѡроват!

блѡнут, блѡнѡм несвр. *што се и без ријечи загледаѡти на нечије ријечи или ѡсѡштујак, ѡстајаѡти нијем и забезекнуѡ гледаѡти.* — Глѡдан га ѡ сад: стѡји и блѡнѡ у мене бѡз ријечи.

блѡнина ж и м (вѡм. Blödsinn) *не баш инѡтелигентна особа, блесавѡц.* — Нађи пѡметна чѡвјека, а не какву блѡнину!

блѡзу прил. *скоро, јѡш мало ѡа ѡолико.* — Бѡће вѡѡ блѡзу ѡра да су пѡшли дѡма.

блѡхат, блѡхѡн несвр. I. *ѡрѡлати нешто нечим, размазивѡти нешто из неѡажње или немара.* — Јѡдѡ и блѡхѡ пѡ пјату и пѡ напѡци. II. ~ се *ѡрѡлати се нечим што ѡставѡ видног ѡрага.* — На стѡјте да се што мањѡ блѡхѡте док питѡравѡте!

блѡ (непромј.) *боја која је ѡриближна боји ведрога неба.* — Да ми је за вѡстѡ нађ штѡ блѡ елѡтрико или блѡ марѡн!

блѡде ж *маза.* — Ти си мѡја блѡде.

блѡдит се, блѡдин се несвр. *мазити се.* — Толѡки товар па се блѡди у матерѡ!

блѡза ж (тал. bluse) *женски ѡдѡвни ѡредмѡи који се носи у комбинацији са сукњѡм.* — Кѡпѡш блѡзу ѡ котулу па си ѡучѡна за сву стађѡн.

блѡзица ж (и: блѡзица) (дем. од блѡза) — У вѡтрѡни вѡси јѡдна блѡзица на рѡге и јѡдна на боле, а јѡ би ѡну на боле!

блѹта ж *ијена ишо се ухвати на сир-
ћешу или вину које се кисели.* — На ђсту
се ухитила блѹта.

блѹтина ж (пеј. од блѹта) 1. *основно
значење.* — Вино се уздстило, ухитила се
сиљна блѹтина по њему. 2. *особа која го-
вори нейромишљено и којој се не може
вјеровати.* — Мато је блѹтина, ђн ће све
тѢ изблутит ка(д) се нађе с кумпанијѢм.

блѹтит, -иѢ несвр. *сваиша нейроми-
шљено говориши.* — Пошли смо ћа да га
не слушамо како блѹти.

/бѢб/ изр. *не ваља ни сѹхѢга бѢба нешиѢ
ишо не вриједи нишиѢ.* — Све што су кѹ-
пили не ваја ни сѹхѢга бѢба.

бѢбак, бѢпка м ген. мн. бѢбакѢ зрно из
махуне боба, али и зрно из махуне грашка.
— Пало ми је на кле неколико бѢбакѢ.

бѢбница ж *сијина врсиѢ боба, једу се
само суха зрна.* — Свак је изијо по пун
пјѢт бѢбницѢ. изр. *ври ко ~ каже се за
„шанко“ млијeko, слабо млијeko.* — Нећу
ти више узимат мљеко, ври ко бѢбница.
трѢс бѢбницу дрхшати од зиме. — Нема ни
дрѢвѢ ни угљена, трѢшћемо ми бѢбницу.

/бѢбов/ изр. *кѹга бѢбова биљка намеи-
ница која расиѢ уз боб, али у иренесеном
значењу, како се углавном и уиѢиребља-
ва, особа која је зла.* — Све је ђво учини-
ла ђна кѹга бѢбова с КонѢла.

бѢбѢвник м *врсиѢ биљке широког ме-
снаиѢог листѢа, који се сѢавља на рану
кад гноји.* — БѢбѢвник је старински лѢјек
за ране.

бѢва ж *илуѢача за везивање бродова.*
— ВапѢр је од јучѢр на бѢви.

бѢвица ж (дем. од бѢва) — МѢгли би
се за неко вријеме вѢзат на бѢвицу.

/бѢг/ изр. *БѢже саклѢни; БѢже ме саклѢни
БѢже сачувај.* — БѢже саклѢни, сѢмо да
не учини кѢква сконтрѢдѹра! ~ ван дѢ у
значењу: *молим Вас.* — Немојте ми, БѢг
Ван дѢ, забѢравит Ѣставит по струѢ крѹ-
ха! — БѢг ван дѢ, дајте ми дрѹги сѢкет,
Ѣви ми се пробѹжѢ! БѢже помѢзи¹ каже се

*кад се ирѢви иуѢ у сезони једе неко воће
или иѢврће, кад се ирѢсиѹиѢ јелу уѢишѢ
или неком иѢслу.* — БѢже помѢзи, Ѣво су
ми прѢвѢ фрѢгуле ѢвѢ гѢдинѢ. БѢже помѢзи²
дѢсиѢ, много. — Биће ѢвѢга за ѢбѢда БѢ-
же помѢзи, а Ѣстаће и за вѢчерѢ. — У ко-
шичићу је бѢло смѢкаѢа БѢже помѢзи.
бѢт нешто да ~ сѢчѹѢа нешиѢ ружно, сѢра-
шно, неѢисиво. — ТѢ је да БѢк сѢчѹѢа
што су све прѢпатили. и ~ је забѢравиѢ не-
шиѢ ишо је давно било. — ШтѢ мене пи-
таш? И БѢг је забѢравиѢ кад је тѢ бѢло.
тврѢит (вѢт) нешто у крс у Бога биѢи уѢоран
у некој шѢрдњи, хѢијењу, намјери и сл. —
ХѢће у крс у Бога да је онако како Ѣн го-
ворѢ. ~ ти просѢијетиѢ пѢмет каже се за не-
кога или некоме ко живи или иѢсиѹиѢ
недолично, ко вуче нейромишљене иѢше-
зе. — Не зна Ѣн шѢт чѢниѢ, БѢг му просѢ-
јетиѢ пѢмет! бѢт БѢгу у скѹту уживаѢи,
биѢи ирѢзадовољан нечим. — Ѣтка(д) се
ѢжениѢ, Ѣн је БѢгу у скѹту. — Бићу БѢгу
у скѹту ако ариѢан Ѣво фѢнут! у Бога дѢма
далеко, врло далеко. — Ѣн стѢји неће у
Бога дѢма. — ТѢ ти је у Бога дѢма, ниѢад
дѢћ дѢ тамо! сваѢи у Бога дѢн сваког дана,
нейресѢано. — Тамо сваѢи у Бога дѢн пѢ-
да кѢша. нема БѢга, ваља (трѢба)... кад се не-
шиѢ мора безусловно урадиѢи. — Кад
Ѣн запесѢга, нема БѢга, ваља му погѢдит!
— Нема БѢга, ваља кѹпит нѢви рубѢнет!
~ се с тѢбѢн упѹтиѢ некоме кад одлази на
иуѢ или на неки вѢжан иѢсаѢ. — Ајде ти
полако, БѢк се с тѢбѢн упѹтиѢ, а за мене
се не мисли! БѢже ми прѢсти чѢсиѢ узречи-
ца кад се изрекне нешиѢ богохулно, не-
ирилично. — Ѣнему дѢтетѹ, БѢже ми
прѢсти, ко да није у глаѢи све како трѢба!
— БѢже ми прѢсти, ма ка(д) срѢтѢн Ѣнега
фрѢтра, знам да ће ми се нешто грѹбо до-
гѢдит. блажен(и) ~ милѢиѢиви Бог (каже
се у случајевима кад се на смрѢ гледа
као на ослобођење од иѢиѢи). — Блаже-
ни БѢг кѢји га је дѢгѢ да се више не мучѢ!
фѢлѢбѢгу каже се након неке иѢиѢиѢ, на-
ирављене грѢшке, нечега ишо се, иѢ ира-

вилу, не може исправити и значи мирене с њим. — Сломили се, па фалабдугу, нећемо са(д) плакат. — Кад нијесте могли доћ, фалабдугу. Има јдш дана ако будемо живи!

бџгаре ми (ти, му, вам, им) узв. *богами, богаји*. — То, бџгаре ми, не могу учинит! — Нећеш, бџгаре ти, сутра радит?

бџгарица ми *в. богаре ми*.

бџгаство с ген. мн. бџгаставā *богајство, благо*. — Маслињаџи у Приморју су правџ бџгаство.

бџгātун, -уна м *велики богајаш*. — Такога и толикџга богатуна није било у нашем крају џтка(д) ја пāнтин.

богатунина м (аугм. и пеј. од богātун) — Бијџ је богатунина; свџ што видјш и џкле видјш, било је његово.

богзнакакав (богзна какав), -ква, -кво приј. *велик, изванредан*. — Није то била богзнакаква бравура.

бџгнша ж *йеруника*. — Око Ускрса процвџтају бџгнше. изр. *луд ко ~ храна без соли*. — Ризот је бијџ луд ко бџгнша.

богџветан, -тна, -тно (богџветнџ, -ā, -џ) приј. *служи као џџџачање ријечима: цијели, сав, сваки*. — Вāс богџветнџ дан је падала кџша.

бџговскџ, -ā, -џ приј. *сјајан, изванредан*. — Какав бџговскџ објџдун јучџр на Мљету!

бџговски прил. *сјајно, изванредно*. — Пāсали смо се бџговски.

бџдулскџ, -ā, -џ приј. *који џриџада сџановницима далмајинских осџрва*. — Бџдулскџ гџвџр немā сличности са ду брџвачкијен.

бџдуо, бџдула м *сџановник далмајинских осџрва*. — Сплџџкā плаџа је вāзда пџна бџдџла.

бџжања ж ген. мн. бџжāњā *махуна младога бџба која се једе са зрном*. — Имали смо вџчери бџжāњā пџд ујем.

Бџже ж *џако се џјџџџу каже за Бога*. — Кастигаће те Бџже ако не будџш дџбар.

/Бџжџ/ изр. *чџкат свџ ~ на ~ неџџо одуговлачџџи или неџрџџано одлагаџџи*. — Чџкāмо свџ Бџжџ на Бџжџ док се мџштар смџлујџ да пџправи рāштијџ од царџина, ма пāрā да га нећемо дџчекат лако. Стāри ~ *џако у Жџџи дџбровачкој зџву џравославни Бџжџ*.

/бџжџ/ изр. *хџде се кџша бџжā џреба дуго чекаџџи, џџџребно је дуго времена*. — Док се обџчџш, хџде ти се кџша бџжā. бџч ~ *казна бџжџа*. — Не можеш ни ускџпат, бџч бџжџ од џвџ брџмена!

бџја м (тал. boia) *џелай, заџ чџвјек, чџвјек који би убио другџга*. — Мџжеби(т) да је џ добар чџвјек, ма некāко глџдā ко бџја.

/бџјат се/ изр. *бџј се бојим се, џреба се бојаџџи; изражава се сџрахџвање да се неџџо догодило или да џосџџџи велика могућности да се догоди*. — Он је, бџј се, вџџ пāртијџ! — Они се, бџј се, неће с нāма у тему слџжит.

бокāнџрта ж ген. мн. бокāпорātā (тал. bossarorta, bossarorto) *џџџџџ џџд мо сџџџ брџда за улазак у унуџрашњџсти*. — Сјџдали су у групи на бокāпџрти и чџкали пāртџнџу.

бџкāр, -āра м (тал. bossale) *земљани или сџаклени врч*. — Немā у бџкāру ни мало вџдџ.

бџкара ж *велики земљани врч у коме се износило вино и сл*. — Нāздрављало се дџ касно у нџџ з бџкарџн пџнџм вџна. изр. *вџшџ ти Бџг дџ дџбара неџо је у Јакџну бџкāрā благџслов, жеџа изражена домаћину*.

бџкарџна ж (аугм. и пеј. од бџкара) — Свџ су га у чџду глџдали кад је у себе слџџ пџну бџкарџну.

бокāрић м *нџџна џосуда*. — У стāријџн кџџама, ако су имале царџинџи, кāmāрин је бијџ надвџру, а у камарама џ(д) спāња пот пџстејџн је стџџџ бокāрић.

бѡкарѡца ж (дем. од бѡкара) — Жѣно, донѣси јѡш јѣдну бѡкарѡцу виѡна!

бокѡрчић м (дем. од бѡкар) — На лавамѡну стојѡи кадѡин и јѣдан бокѡрчић с вѡдѡн.

бѡквица ж најмлађи, јѡш нерасѡворени средишњи диѡ кувѡса или салаѡше. — Млад је кувѡс, свѣ самѣ бѡквице.

Бѡке ж Бока кошѡрска. — Он је из Бѡка. — Пѡшли су у Боке. — У Бокама ће бѡит вѣлика фѣста.

бѡкет м (франц. bouquet) киѡа цвијећа. — Какав бѡкет црвенијѣх русѡца!

бѡкетић м (дем. од бѡкет) — Нѡбрали смо љубѡца и учѡнили бѡкетиће.

бѡкѣшки, -ѡ, -ѡ придј. онај који ѡриѡда Боки. — Бѡкѣшки вапѡри су доспѣвали и до најдалѡијѣх пѡрата у свијѣту.

бѡкѡин, -ѡна м (тал. bocchino) 1. горњи диѡ музѡчког дувачког инсѡтрументѡа, који се захватиѡ уснама. — Парѡ да је нѣшто упало у бѡкѡин. 2. диѡ цигарѡше који се захватиѡ уснама. — Окинуо се на шпањлету бѡкѡин.

бѡкули, бѡкула м (мн.) увојци косе. — Кад је бѡила мѡла, ѡмала је лијѣпѣ бѡндѣ бѡкуле.

бѡкѡн м (тал. bossone) комад нечега. — Окинуо је бѡкѡн мѣса и ѡзиѡ га. — Да ми је нѣђе кувѡит бѡкѡн зѣмљѣ за радѡит! изр. гѡстају га (је) дѡбри бѡкѡни (бокѡнић) каже се за некога ко је гурман. — Видѡи се пѡ ѡему да га гѡстају дѡбри бѡкѡни.

бѡкѡнат, -ѡм несвр. кидѡиѡи на неѡравилне комаде, комадиће. — Не бокѡнај тѡкѡ ти крѡх!

бѡкѡнаш, -ѡша м онај који воли дѡбро да једе, који воли дѡбре комадиће. — Сѡстанѣ се кумпѡнија бокѡнашѡ па на рибу и на виѡно.

бокѡнашица ж жена која воли дѡбро да једе. — Ајде ти храни онѡ бокѡнашицу!

бокѡнина ж (аугм. од бѡкѡн) — Жѡна ѡкинѣ свѡкому по бокѡнину пѡгачѣ.

бокѡнић м (дем. од бѡкѡн) — Дѡј ми бокѡнић фрѣшкѡга крѡха! изр. ѡскадѡт нѣкога на бокѡниће израз који се ѡѡшѡребљава да би се ѡсказала љѡиња на некога. — Кад би мѡгѡ, сѡд би га ѡскидѡ на бокѡниће.

бокѡнићак, -ѡчка м ген. мн. бокѡнићѡка и бокѡнићѡка комадићак. — Нѣћеш крѣпат ако ѡзјѣдѣш бокѡнићак сѡра!

бокѡнчић (и: бокѡнчић) м (дем. од бѡкѡн) — Дѡј ми сѡмо бокѡнчић сѡра да прѡван је ли тѡ онѡ ѡсти ко ѡ прије.

бѡла ж (тал. bolla) мања или вѣћа ѡачка на некој ѡканини која се бојѡм разликује од своје ѡдлоге. — На себи је ѡмала блѡзицу на боле.

/бѡлѣс/ изр. чѡни мн ~; чѡни мн живѡу (живу) чѡни мн мртѡу (мртѡу) ~ жѡо ми је некога. — Чѡни мн бѡлѣс кад га видѡин онѡко обѡчена. — Онѡко стар и јѡдан чѡни мн живѡу бѡлѣс. — Чѡнила су ми мртѡву бѡлѣс онѡ дјѣца без ѡца и без мајке.

бѡлесан, -сна, -сно придј. онај који је обѡлио од нечега, ко није здрав, болѣсѡан. — Од болѣсна чејѡдѣта се нѣ може захѡијева(т) да радѡи.

бѡлѣћ, -ѣћа, -ѣће придј. који ѡсјећа ѡуђу бол, болѣћив. — Кѡ ѡма, ко дѡна, болѣће срце, пѡти и за себе и за другѡга.

болѣштѡина ж болѣстѡ. — Тѣ гѡдинѣ је завлѡдала нѣкакѡ болѣштѡина.

бѡљѣ прил. више. — Кад мѡло бѡљѣ захладѡи, вѡља ѡзвѡдит капут из нафтѡлинѣ.

бѡљѣ с дѡбро у живоѡу или у некој одређѣној сѡѡуѡцији. — Учѡнићу тѡкѡ за твоје и мѡје бѡљѣ. изр. вѣстѡит за бѡљѣга одѡјѣло, цѡйѣле и сл. за ѡразник или ѡѡишѡе за свѣчану ѡриликѡу. — ѡман штѡ ѡбѡћ за сваки дѡн, ма нѣман вѣстѡит за бѡљѣга. хѡдит у бѡљѣ ѡѡѡравѡићи здравѡствѡно сѡѡѡње. — ѡдѣ ли он штѡ ѡ бѡљѣ ѡли је ѡстѡ?

бомбардѡна ж (тал. bombardino) врѡсѡа дувачког музѡчког инсѡтрументѡа. — Међу стрѡмѣнтѡима ѡмају и јѣдну бомбардѡну.

бомбѡсало с ѡсоба којѡј се не може вјѡровѡиши, јѡр воли да ѡзмишља. — Знѡ

брџацкѝ в. *брџацки.*

брдо с *гомила.* — Од пријетѣја су дѡ били брдо реџалѡ. — Имају брдо књѣгѡ у кући.

брѣбоњит, -ѣм несвр. *нејасно говориши, говориши више за себе, гунђаши.* — По вѡздѡн брѣбоњѣш!

брѣвет м (тал. *brevetto*) *декретѡ о осѣо-соблавању за ѣловѣдбу.* — Ыдѣ он нѡ море, дѡбиѡ је јучѣр брѣвет.

брѣвијѡр, -ѡра м (тал. *brevariо*) *молишвеник, шребник.* — Ма читѡ мѡлѣ ко из брѣвијѡра.

брѣђѡ придј. *шрудна.* — Нѣко тѡдѡ нѣје пѡсѡ, него јѣдна брѣђѡ жѣна з брѣменом дрѡвѡ.

брѣз предл. *без.* — Остѡ је брѣз ѣђе ѣчесѡ.

брѣзиме, -сна с *ѣрезиме.* — Рѣкѡ је сѡмо ѣме, а брѣзиме је примѡчѡ.

/брѣме/ изр. *бит* у брѣмену *биши шрудна (о жени).* — Кад је пѡчео рѡт, онѡ је бѣла у брѣмену.

брѣнцујѡ в. *брѣнцуљѡ.*

брѣнцујѣна в. *брѣнцуљѣна.*

брѣнцуљѡ ж (и: брѣнцујѡ) *врѣша велике мухе којѡ зујѣ, зунзѡра.* — Брѣнцуљѡ долѣтѣ чѣм ѡсетѣтѣ мѣсо.

брѣнцуљѣна ж (пеј. од брѣнцуљѡ) (и: брѣнцујѣна) — Брѣнцуљѣне се кѡпѡ по смѣтлѣшту.

брѣстужѡн в. *бѣстѡужѡн.*

брѣстужѡнство в. *бѣстѡужѡнство.*

брѣстужѡријѡ в. *бѣстѡужѡријѡ.*

брѣстужѡнѡс в. *бѣстѡужѡнос.*

брѣцѡт се, -ѡн се несвр. у *више наврѡша грубо реѡговѡши на нечије ријѣчи или ѡстѡуѡк.* — Кад му је нѣшто крѣво, брѣцѡ се нѡ свакоѡ.

брѣцнут се, брѣцнѣм се свр. *грубо реѡговѡши на нечије ријѣчи или ѡстѡуѡк.* — Нѣмѡј се ѡдма нѡ мене брѣцнут кѡ(д) ти рѣчѣн штѡ се доѡдѣло!

брѣжѡла ж *веома цијењѣн дио јунењег или шѣлењег мѣса, ѣржѡлицѡ.* — У мене

нѣмѡ брѣжѡлѡ, јѣђѣ штѡ ти се дѡ! — Бѣђе уз брѣжѡлу и штѡ з пѡпит.

брѣжѡлицѡ ж (дем. од брѣжѡла) — Хѡђе му се пѡсто брѣжѡлицѡ!

брѣјѣме, брѣмена с ген. мн. *брѣменѡ врѣјѣме.* — Онда су дѡшла тѣшкѡ брѣмена.

брѣланѡт, брѣлантѡ м ген. мн. *брѣлантѡ нѡтѡ* (тал. *brillante*) *брушѣни дијѡманѣт велике врѣјѣдностѣи.* — Дѡшла је и госпѡђѡ свѡ у брѣлантѣма.

брѣланѡт, -ѡнтѡ, -ѡнтѡ придј. (тал. *brillante*) *блѣсѡшѡв.* — Кѡријѣра у тѣѡтру му је бѣла брѣлантѡ.

брѣлантѣна ж *масѣ* за *косу коју су ѡшребљѡвали мушкарци да би им косѡ бѣла лијѣѡ зачѣшљѡна и сјѡјна.* — Нѡмазѡ се з брѣлантѣнѡм, учѣнијѡ рѣјѣз посре(д) главѣ, а свѡкѡ му длѡка нѡ мјѣсту.

брѣлантѡ прил. (тал. *brillante*) *сјѡјно, блѣсѡшѡво.* — Брѣлантѡ је ѡмијѡ дивертѣшкѡт дрѡгѣ.

брѣлат, -ѡн несвр. (тал. *brillare*) **I.** 1. *блѣсѡшѡши.* — Срѣла сан гѡ дѡнас, свѣ нѡ њѣму брѣлѡ. — Откѡ(д) се врѡтила дѡма, свѡ брѣлѡ ѡ(д) срѣѣ. 2. *брѣлѡраши, ѣсѡшѡциши се зѡнањѣм или неким ѡмијењѣм.* — Нѣгови учѣниѣи су вѡдѡ брѣлѡли на ѣспѣтѣма. **II.** ~ се *блѣсѡшѡши се.* — Свѡ се кѡђѡ брѣлѡ ѡ(д) чѣстѡђѣ.

брѣтѡвицѡ ж *мѡли нож ѡсебног ѡблѡка, којѣ се ѣрекѡлѡ, а ѡшребљѡва се у кухѣњи за чѣшћѣње ѡврѣђѡ, гуљѣње кромѣира и сл.; у ѣрѡвѣм деценијѡма ѡвогѡ вијѣка нѣје се мѡглѡ замѣслиши дубрѡвѡчкѡ куђѡ без ѡѡкогѡ ножѣиђѡ.* — Дѡј ми брѣтѡвицу да ѡчѣстѣн кѡпус!

брѣцѡн м *ѡдрѡгљѣв назѣв за Кѡнављѡнина.* — Окле мѡже тѡ брѣцѡн знѡт!

брѣчит, брѣчѣн несвр. **I.** *брѣјѡши некогѡ.* — Мѣштѡр бѡш брѣчѣ јѣднѡгѡ ѡвѣнтѡра. **II.** ~ се *брѣјѡши се.* — Свѡкѡ јѡтро ми јѣр прѡвѡ брѣчѣт се.

брѣшкулѡ ж (тал. *briscola*) *врѣша ѣгре карѣѡма.* — Пѣјѡ бѣвѡнду и ѣграју нѡ брѣшкулѣ.

бришкѹлат, -ан несвр. *играйи бришкѹлу*. — Зйми мушки од јутра до мрака бришкѹлају по бетулама.

бришкѹлица ж (дем. од бришкѹла) — Хѹмо јѹш јѹдну бришкѹлицу, па дѹма у крпице спѹт!

/брк/ изр. рѹјет нѹкоме нѹшто у ~ *ошворено некоме нешто рећи у лице иако му то неће бити драго чути*. — Рѹко сан му у брк да не ваја ѹно што чини. Имат и прико брка; бит нечега и прико брка *одвише имаши нечега или бити нечега*. — Имају свѹга и прико брка, а држѹ се ко најгорѹ сирѹмаси. — „Је ли ван било дѹста?“ — „Ма, било је и прико брка!“

брљог м *ийиав* и *досадан йосао који може бити и нечист*. — Брљог је оперѹшат бѹкѹн шѹгавѹга пѹлића!

брѹд, брѹда м рл. брѹди у *старијој уйошреби ша рѹјеч је углавном значила райни брод, а касније се йочела уйошребљавати и за друга мања или већа йловила*. — Град је пѹн маринѹра, дошли су сйноћ у Грѹж йнглѹшки брѹди.

/брѹд/ изр. брѹдами, брѹдати *каже се мјесто „богами“*. — Они су, брѹдами! — Брѹдати, кад йзлазйш надвѹр, импѹстѹј ми ѹвѹ картѹлину!

брѹдет м (тал. brodetto) *рибља јѹха обично са рижом (у Далмацији и Хрв. йриморју ово јело се друкчије йрипрема)*. — Није свѹка рѹба дѹбра за брѹдет.

брѹка ж ген. мн. брѹка (тал. brocca) *кантиа за воду и сл.* — Брѹка од водѹ је на густијѹрни. изр. ~ *от полйјѹвања кантиа којом се залијева цвијеће, йврће и сл. у башићи; она има носак и шуљикасйи дио који се найиче на ѹ, йа вода из кантие не истиче нагло него роси*. — Брѹка от полйјѹвања је калѹ пѹмпѹ. — ~ *о(д) смѹтлишта кантиа у коју се баца смеће*. — Смѹтлиштѹр ће ис кѹртѹ ѹзет брѹку о(д) смѹтлишта и испразнит је.

брѹкет м *мали ексер*. — Брѹкетѹ ймѹ ѹ свѹкоњ гожђарији.

брѹкетић м (дем. од брѹкет) — За ѹвѹ прибит слѹжй ми јѹдан брѹкетић.

брѹнс м *йшч, бронза*. — Брѹнс је вѹзда бйјо на цијѹни.

брѹнсйн, -йна м *лопац од шѹча са мешалном дрѹком*. — Свѹка кѹћа је ймала брѹнсйн, а кѹјѹ й двѹ.

брѹнсйнна ж (пеј. од брѹнсйн) — Кѹ(д) ћеш дестригат ѹнѹ стѹрѹ брѹнсйнину?

брѹнсйнић м (дем. од брѹнсйн) — ѹстало је у брѹнсйнићу јѹш маљо мѹнестрѹ зѹленѹ.

брѹнкйта ж (тал. bronschite) *зайаљење бронхија*. — Обичан кашаљ притвѹријо се у брѹнкйту.

брѹнкйтица ж (дем. од брѹнкйта) — Сѹ мало шйрупа ће тѹ брѹнкйтицѹ брзо пасат.

брѹнтѹлат, -ан несвр. (тал. brontolare) *гунђаји*. — Свѹ ин смѹтѹ, на све брѹнтѹлају, свй су нѹрвѹзи.

брѹнтѹлѹна ж *жѹнска особа која често гунђа*. — Са(д) сан ѹспратила дѹма стѹрѹ брѹнтѹлѹну.

брѹчѹтина в. *брѹчина*.

брѹчина ж (аугм. и пеј. од брѹка) (и: брѹчѹтина) 1. *велика кантиа, кантиурина*. — Вјѹтар свѹ нѹћ вѹјѹ по улици празнѹ брѹчине. 2. *особа без слуха и гласа за йјевање*. — Кѹјѹ је ѹно брѹчина што пјѹвѹ?

брѹштулѹват, -ѹлѹван несвр. (и: бруштулѹват) (тал. brustolare) *йржйши шећер или сјецкани бадем*. — ѹвй пѹт нећу цѹкар бруштулѹват.

брѹштулѹн, -а, -о пријл. (и: бруштулѹн) *зайржѹен (шећер, бадем)*. — Брѹштулѹнй мјѹндули су се купѹвали по пастићѹријама.

брѹштѹлат, -ан свр. и несвр. (и: бруштѹлат) *зайржйши шећер или сјецкани бадеме*. — Мјѹндуле бруштѹлају па хи мијѹшају з бјелѹнцима ѹд јѹја.

бѹжета ж *рујица на ѿканини, односно на одјећи, која служи за копчање дугмешом.* — Тѹ ће дѹћ јѹш трѹ бѹжете.

бѹжетина ж (аугм. и пеј. од бѹжета) — Бѹ ће на ѹаћ пѹце за толикѹ бѹжетине?

бѹжетица ж (дем. од бѹжета) — Бѹјин се да ѹвѹ бѹжетице нѹ будѹ мѹлѹ.

бѹжина ж (аугм. од бѹжа) — ѽстало је пѹчу бѹжинѹ тѹмо ѹе су копали за пѹлу.

бѹжина ж (дем. од бѹжа) — ѽкрпи тѹ бѹжицу на кѹшуји!

бѹжичица ж (дем. од бѹжица) — Јѹчѹр је бѹила овлишнѹ бѹжичица, а сѹд ви-ђи кѹлика је бѹжина!

бѹздо м *глуи човјек, ѿшувѹко.* — ѽни ѹѹезин бѹздо се импјѹгѹ на кѹмѹни ко скривѹн.

бѹјят, -ѹ *надизаѹи се (о млијеку кад се куѹ).* — Трчи брзо! Бѹјѹ мљѹко, покѹпјеће!

бѹјѹ, -ѹла м (тал. bugliolo) *врѹиѹ ѹосуде за воду, ведро.* — Ымѹ ли у бујѹлу водѹ?

бѹква ж ген. мн. бѹкѹвѹ *врѹиѹ бијеле морске рибе.* — Бѹило је на Пескарѹији ѹ букѹвѹ, ма су се мѹло чѹле.

бѹклија ж *дрвена ѹосуда за ѹиће (вино) (зѹписано у Поникѹма код Сѹона).* — На трпези је бѹила и бѹклија с вином, ѹнијем ѹстијен ѹ(д) сињѹке.

бѹклијѹш м *учесник у свѹшовима који носи буклију (зѹписано у Поникѹма код Сѹона).* — Кѹ ће ѹ сватовима бит бѹклијѹш?

бѹкло с (тал. bisco, biscolino) *ѹшвор, руѹ.* — Бѹкло ѹ(д) ѹѹстра бѹило је затрпѹно с камѹњима.

бѹл м (тал. bollo) *марка, ѹошѹанска ѹ ѹаксена.* — Ынфисѹн је ѹ старѹ сѹлде ѹ буле.

бѹлежина м *човјек без духа, „неслан“ човјек.* — Од бѹлежинѹ се нѹ може ништа памѹтно ни чут.

бѹлѹнтѹн, -ѹна м *сѹрава за рибање ѹомоћу удице.* — Ыдѹмо нѹс двојица дѹнас на булѹнтѹн.

буликѹн, -ѹна м *сѹѹа.* — Бѹјѹ је буликѹн ѹ кући кад је мѹли дѹшѹ дѹма пѹѹн. изр. *учѹнит ~; чѹнит буликѹне сѹѹаѹи се бучно, дићи галаму и бучно реаговаѹи на нешѹ.* — Учѹниће старѹ буликѹн ка(д) чѹјѹ да му се сѹн жѹнѹ. — Вѹзда нѹђу рѹзлога за чѹнит буликѹне.

буликѹн прил. *много нечега.* — На фуперѹлу му је бѹило буликѹн чѹјади. — ѽвѹ гѹдинѹ смо ѹмали буликѹн грѹха рогѹчића.

буликѹнат, -ѹм несвр. *дизаѹи галаму, галамиѹи.* — По свѹ нѹћ буликѹнају по лѹкѹндама и пѹ улици.

булѹн, -ѹна м *дрвена кугла у игри „на боѹа“, мања од ѹѹѹалих, а сваки играч јѹј се са својом куглом настѹѹи ѹиѹ више ѹриближиѹи.* — Да ми се нѹкѹко примакнут булѹну!

бѹм узв. *ѹим узвиком се у шали некога ѹрекида кад овај, ѹричајући нешѹ, без зле намјере којешѹа измишља.* — „ѽнда су ме лѹнтрали за ѹнглѹшкѹ фѹје и звѹли да...“ — „Бѹм!“

бѹмба ж (тал. bomba) *измишљѹиѹина која се у вези с неком особом или с неким догађајем убѹци у ѹѹиѹцај с разним циљевима.* — Бѹила је ѹбичнѹ бѹмба, а гѹтово свѹ су ѹ ѹѹ пѹвјеровали.

бѹмбѹк, -ѹка м **1.** *ѹѹѹа.* — Ызглѹдѹ да је у крпѹтѹру бѹмбѹк. **2.** *ѹамучно влакно.* — Бѹило је бѹѹчѹвѹ и ѹд вунѹ и ѹд бумбѹка.

бѹмбѹр, -ѹра м **1.** *врѹиѹ инсекѹа.* — Пѹ баштинама сѹмо лѹтѹ бумбѹри. **2.** *надјевено јѹгњѹће или бравије цријево.* — Бѹило је свѹкѹга блага бѹжјѹга: мѹса пѹченѹга, бумбѹрѹ, сѹхѹ кобѹсицѹ и штѹ ѹу ти више рѹјет!

бумбѹрдѹт, -ѹн несвр. (тал. bombardare) *бомбардоваѹи, гађаѹи неки ѹбекаѹи из неког оружја.* — За вријеме рѹѹа бумбѹрдали су пѹрат у Грѹжу.

бумбѹрић м (дем. од бѹмбѹр (2)) — ѹ ѹѹх вѹзда ѹмѹ добријех бумбѹрићѹ.

бумбета ж *сијалица, жаруља*. — Пригорјела је бумбета прит кућон.

бумбетица ж (дем. од бумбета) — Било је на фести стотину бумбетича и лампијунā.

бумбџат, -ан несвр. *измишљајти, иласирајти неке измишљотине без зле намјере*. — Кò би ти вјеровò кад вāзда бумбџаш?

бумбило м *човјек који воли да њије, њијуца*. — Ђе ће бумбило него у бетулу!

бумбиста м *особа која је склона измишљању, али без намјере да њиме некоме нанесе штету или себи оствари користи*. — Он је велики бумбиста, а њ велика добричина!

бумбит, -јн несвр. 1. *њијти (њако се каже дјешету)*. — Бумби мāло водē да не штучаш! 2. *њијти константно, али не њолико да буде увијек њјан*. — Отка(д) га знам, бумбијо је.

/буна/ изр. *буна и буница све и свако*. — Обила је буну и буницу, па њије њије мòгла òстат. — Ту се скупља буна и буница.

бунаца ж (тал. bonaccia) *њихо море*. — Од јучер је учинила бунаца. изр. *мртвā ~ сасвим мирно море без дашка вјетра*. — Јутрòс је мртвā бунаца.

бунацат, -ан несвр. *каже се за море кад се сњишава*. — Бунацā, нēмā њѡ дāха вјетра.

буначина ж (аугм. од бунаца) — Нēћемо се вāјат, буначина је.

бўра ж *хладни сјевероисточни вјетар који не доноси кишу њијти диже велике валове*. — Данас се нē може нā рибāње, велика је бўра. изр. *~ мārчāнā хладни сјевероисточни вјетар, који у њриморским крајевима, њо искуштву, дува њри њуња у њоку мјесеца мārња: око седмог, седамнаестог и двадесет седмог*.

буралина ж (аугм. и пеј. од бўрò) — Прòдāј кòму тў буралину, па кўпи за себе љўцки бўрò.

буралић м (дем. од бўрò) — Бјанкарину и линцуле су држали у буралићу.

бўран, бўрна, бўрно придј. *њун буре, вјетровић*. — По бўрну врēмену рòба се лāко сўши, јер нēмā у арији влагē.

бўрашка ж ген. мн. бўрашакā (тал. burgasca) *невријеме, олуја на мору с кишом или градом*. — Кад је учинила бўрашка, сикўро су се склòнили у Затон.

бурдџат, -ан несвр. (тал. bordeggiare) 1. *једрићти њроштив вјетра у цик-цак, хвањајући вјетар са сњране*. — Бурдџали смо ò(д) Сплњта дò Шòлтē. 2. *жусњро ходати к неком циљу*. — Бурдџа ти òна и њије не фēрмāvā.

буретина ж (аугм. и пеј. од буре) — Нāдула се буретина па трēсе фўњестрама и персијанама.

бурико м (тал. burisco) *магарац (у шали)*. — А твòј бурико стòјѡ у мјесту и рēвē.

бурин, -ина м *лагана буре на мору*. — По бурину нēмā мòра.

буринет м *лагани вјетрић „њо бури“*. — Пўхā буринет па је љз море љгодно.

бурит, -јн несвр. I. *речено у блажòј форми мокрићти*. — Кò пњјē, мòрā и бўрит. II. *~ се мокрићти се, њишићти се (блаже речено)*. — Ако се дијете јòш бўри у пòстеју, стāви му испод линцула инцєрāтицу.

бурница ж (дем. од бўра) — Дòбро би дòшло мāло бурницē да очисти њ небо њ море.

бўрлат се, -ан се несвр. *шалићти се (говори се њо селима око Сњона)*. — Дјēца су га њўћела, њгрò се и бўрлò ш њњма.

бўрò, -āла м *комад намјешњаја с ладицама њостављеним у окомићом низу, у којима се држала њостњљина, одговарајући одјевни њредмети и рубље*. — Отвори гòрњў шкрабицу од бурāла и њвади двā чистā линцула и двѡје нāвлаке.

бўрса ж (тал. borsa) *њорба за куйовину намирница или других њотрешњина; њуњна њорба*. — Пўна ми је бўрса зēле-

ни. — Стаће ми у двје бурсе свѧ рѡба за пуга.

бурсат, -ан невр. (тал. sborsare) *илаћаиши, издаваиши веће износе, сѡшно или често илаћаиши нешио*. — Непрѣстано бурсан за твѡје дивертѡменте.

бурселѡн, -ѡна м (тал. borsellino) *женска ручна шорбица за личне сѡшнице*. — Ставила сан фацулет у бурселѡн, а сад га немѧ.

бурселѡнић м (дем. од бурселѡн) — Штѡ је скуп ѡви бурселѡнић из ветрѡнѣ!

бурсѣтна ж (пеј. од бурса) — Ѐскидале су ти се ручице на тѡн црнѡј бурсѣтини.

бурсѡн, -ѡна м *женска ручна шорбица за личне сѡшнице*. — Чѣшај ми је у бурсѡну.

бурсѡна ж (аугм. и пеј. од бурса) — Како ћеш допотѣзат дѡма пуну пунцату бурсѡну пѧтѧтѧ?

бурсѡнић м (дем. од бурсѡн) — За новѡ капут би ми трѣбѡ јѣдан црнѡј бурсѡнић.

бурсѡца ж (дем. од бурса) — Мѡже у бурсѡцу стѧт пуно стварѡ.

бурсѡчица ж (дем. од бурсѡца) — Нѣ можеш се имађѡнат кѡлишне су тѣ бурсѡчице!

бурс м рл. бурсѡви (тал. bosso) *зимзелен, илѡицир, али и сваки густѡи грм*. — Прѡт кућѡн ѡмају двѧ велѡкѧ бурса семпреверде.

бурсат се, -ан се невр. *шириѡи се у грм, добијаѡи облик грма*. — Тѡ се цвијеће бурсѧ, па га је ѡепѡта глѣдат.

бурсѣн м мн. бурсѣни *тѡрава или неко нѡско расѡиѣе ишчуйано скуѡа с груменѡм земље*. — Ѐшчупали смо нѣколикѡ бурсѣна трѧвѣ.

буста ж (тал. busta) *зашѡиѡишни ѡмѡи, куѡиѡа и сл. од карѡѡна, коже и др*. — Изгубила сан бусту од ѡћѧлѧ.

бусула ж (тал. bussola) *ѡѡѡас, бусѡла*. — Трѣбало би ѡмат бусулу у глави за ѡди се ѡрјѣнтат. изр. изгубѡт бусулу изгубѡиѡи

сѡсобнѡсти сналажења или расуђивања. — ідавнѡ је изгубѡио бусулу, па више нѣ знѧ ни како се кѡ ѡд нас зѡвѣ.

бутараг, бутѧрга м ген. мн. бутарѧгѧ (тал. bottarga) *ѡкра*. — Лѡкарде су биле пуње бутѧрга.

бутаргѧн, -а, -ѡ придј. *ѡун ѡкре*. — У априлу и у мају су црѣјѡи бутаргѧни.

бутѡга ж (тал. bottega) *дућан*. — ілица је дуга и у ѡѡн ѡмѧ нѣколикѡ бутѡгѧ. изр. ~ от ѡместѡбиле дућан у ѡме се ѡродају намирѡице. — Пѧско је држѡ бутѡгу от ѡместѡбиле. ~ ѡ(д) цревѧљѧ (цревѧјѧ) дућан у ѡме се ѡродају цѡѡеле. — Ниђе ѡди нѣ видѡн бутѡгу ѡ(д) цревѧљѧ. ~ ѡд робѣ дућан у ѡме се ѡродају ѡканѡне на метѡр или било каква врѡта ѡдјеће. — Највише ѡмѧ бутѡгѧ ѡд робѣ.

бутѡгијѣр, -ѣра м *дућанѡѡѡа*. — Бутѡгијѣри су ѡсали цѡјѣне.

бутѡжинѧ ж (аугм. и пеј. од бутѡга) — Вѣлик је фѡт за ѡнѡ бутѡжѡну.

бутѡжица ж (дем. од бутѡга) — Бутѡжица му је пуна путѡниѡѡа што трѣбају у кући.

бућ м *дрвена кугла у игри „на бѡча“, ѡѡѡј се играѡи, баѡајући „бѡче“, настѡје највише ѡриближѡиѡи*. — Сад је ѡн најближѡ бућу. изр. дѡћ дѡ бућа дѡћи дѡ краја живоѡѡа, заврѡиѡи живоѡѡѡ. — Сви ћѡмо јѣднѡга дѧна дѡћ дѡ бућа.

бућѧс, -га, -тѡ придј. (и: бућѧс) *овалног, буѡмасѡг лица*. — Сви у ѡѡх у кући ѡмају бућѧсту фѧцу.

буфѧриѧ ж *ѡросѡѡѡр у зиду у ѡѡи су угрѧђени ѡросѡѡѡри или врѡта*. — Ка(д) се зѧдрмало, пѡбјегли смо у буфѧрију.

буфѣт м (тал. buffetto) *ѡкругли хљѣб без ѡзира на сѡшѡв и квалѡиѣѡѡѡ*. — Ѐзјѣли смо за ручѡк цѡјѣлѡ буфѣт фрѣшкѡга крѡха.

буфѣтић м (дем. од буфѣт) — Јѣдан буфѣтић нам је дѡста за цѡјѣлѡ дѧн.

/бућа/ изр. ѡмат бућѧ ѡмаѡи својѡх маѡа, грѣшаѡа. — Бѡјѣ је да ништа нѣ гѡво-

ва̀з, **ва̀за** и **ва̀за** м мн. **ва̀зи** (тал. vaso) *вр-стиа њосуде, декоративне али и обичне, у којој се држи резано цвијеће, али може њослужити и у друге сврхе*. — Промијѐни вѡду у ва̀зу ѡ(д) цвијећа! — Ис кѡјегѡ је ва̀за ѡва̀ кѡнсѐрва?

ва̀зда прил. *увијек, стѡлно*. — Ва̀зда ти је нѐшто криво!

ва̀здан прил. *цијели дан, цијело вријеме*. — Ва̀здан виѡи на фу̀њестри и глѐда кѡ пасѡва̀.

вазѐлѡна ж (тал. vaselina) *ѡпроизвод де-стилације нафѡе, вазелин*. — Кра̀стице се ма̀жѡ с вазѐлѡном да ѡмекнѡ.

ва̀зић м (дем. од ва̀з) — Уредно по̀рѐдани ва̀зићи ста̀ли су на кредѐнци.

ва̀канѡце, **ва̀канѡца** ж (само мн.) (тал. vacanza) *школски расѡустѡ, али и други дужи ѡдмор*. — Тѐ годинѐ су та̀ко пасале на̀ше ва̀канѡце, а дру̀гѐ годинѐ ва̀канѡца није ни би́ло.

ва̀ла ж (тал. valle) *увала између двије обале или два брда*. — Ва̀ла од Ла̀пада је ва̀зда би́ла пѡзнѡта по̀ спѡаци от прѡинѡтѐ.

ва̀ла̀та ж (тал. vallata) *ѡпросѡор који заузимаѡ увала*. — Ужѡвали смо у тиши́ни ва̀ла̀тѐ.

ва̀лѡжа ж (тал. valigia) *карѡиѡнска или кожнаѡа куѡиѡа с ручком за ношење личних стѡвари на ѡѡновању, кофѐр*. — Прије су се ва̀лѡже чиниле от картѡна или ѡт прѡћа.

ва̀лѡжина ж (аугм. и пеј.) — Ко̀лико ћеш да̀на ѡстат кад нѡсиш то̀лику ва̀лѡжину?

ва̀лѡжица ж (дем. од ва̀лѡжа) — И(з) жѐлезњичѐ је ѡзишѡ чѡвјек с ва̀лѡжиѡн у ру́ци.

ва̀лица ж (дем. од ва̀ла) — Ба̀рку смо ѡставља̀ли ѡ валици на Ло̀круму, а ми смо хѡдили тра̀жит по̀ ѡтоку ма̀гиње.

ва̀лѡр, **ѡбра** м (тал. valore) *вријѐдносѡ*. — То̀ су стѡри ѡд велико̀га валѡра.

ва̀љѡн, **ва̀љана**, **ва̀љѡно** придј. (и: ва̀јѡн) *вријѐдан*. — Чуо сан да је дивѐнтѡ ва̀-

љѡн лијѡчњик. — Жѐна му је би́ла ва̀ља̀на.

ва̀љѡница ж *млађа женска особа која је вријѐдна*. — Ва̀љѡница мѡја, ѡпра̀ла ми је ѡ пјате!

ва̀љат, **ѡ** (безл.) *ѡребаѡи, ѡреба*. — Ва̀љаће ми кѡпит ко̀је кило мѡкѐ. — Ва̀ља му стѡ пу̀та ѡстѡ ријѐт док те не по̀слуша̀.

ва̀љат, **ѡн** несвр. *вријѐдиѡи*. — Мѡже ти ѡн у нѐвоји ва̀јат. — Нѐ ва̀ља то̀ ништа! — Не ва̀љаду̀ ти ти ѡћа̀ли ка(д) та̀ко шкѝљѡш.

ва̀љат, **ва̀љѡн** несвр. **I.** *рушиѡи, разараѡи, разграђиваѡи*. — Ва̀љају јѐдну старѡ кѡћу испѡ(д) дѐпозита од вѡдѐ. **II.** ~ се **1.** *рушиѡи се ко̀ѡрљајуѡи се*. — Након кѝше се ѡјају ва̀љат мѐђе по̀ баштинама. — Стој ѡтѐнто! ѡзгѡр се ва̀ља ка̀мѐње. **2.** *ѡѡѡраѡи се*. — Пјѡн је па се ва̀ља. — Гру̀бо је мѡре, ва̀љаће се ва̀пѡр.

ва̀па ж *ѡара*. — ѡд ва̀пѐ су се скла̀ на фу̀њестрама зарѡсила.

ва̀пат, **ѡн** несвр. *ѡбаѡиваѡи ѡару*. — Изнѡтра ва̀па ко ис кѡтла.

ва̀пина ж (аугм. и пеј. од ва̀па) — На̀гнула се над ма̀штелу и пѐрѐ, а ва̀пина јѡн бијѐ ѡ фаѡу.

ва̀пит, **ѡн** несвр. *ѡѡараѡаѡи*. — Па̀ра да ѡс камена ва̀пѡ врѐљна.

ва̀пѡр, **ѡбра** м (тал. varoге) *ѡароброд*. — Јѡш ма̀ло па ће ва̀пѡр па̀ртит пут Ко̀тора.

ва̀пѡрет *в. ва̀ѡрић*.

ва̀пѡрѡн *в. ва̀ѡрић*.

ва̀пѡрина ж (аугм. и пеј. од ва̀пѡр) — Јѡ ѡ барци, а повишѐ мене ва̀пѡрина да те стра̀х ѡхитѡ.

ва̀пѡрић м (дем. од ва̀пѡр) (и: ва̀пѡрет, ва̀пѡрѡн) — Порѐд Гребѐнѡ пасѡва̀ јѐдан ва̀пѡрић и звѡждѡ.

вариѡаѡиѡн, **ѡни** ж (тал. variazione) *ѡромјѐна, вариѡаѡиѡа*. — Слушѡ сан нѐколико̀ вариѡаѡиѡнѡ на ту̀ тѐму.

Ва̀рица ж (дем. од Ва̀ра = Барбара) у *народу се говори*: Ва̀рица ва̀ри, Сѡвица хла̀-

дї, Николица кўса у вези са слиједом све-
шаца 4, 5. и 6. децембра.

вѣс, свѣ, свѣ замј. *сав.* — Вѣс сан мѣкар.
Са свѣм фамилїѣм је аривѣ љ Град.

вѣска ж (тал. *vasca*) *каменица, кори-
шанце, кадица (од клозеѣа, умиваоника
и сл.).* — Вѣска је била пўна водѣ.

вачѣлат, -ѣн несвр. **I.** *бунцаѣи због ви-
соке шелесне шемїераѣуре.* — Свѣ нѣх је
љ фебри вачѣлѣ. **2.** *наклаѣаѣи о нечему
или дуго времена говориѣи о нечему
иѣо се жарко жели, о чему се маѣаѣа,
али без великог изгледа да се ѣо и осѣва-
ри.* — Вѣзда вачѣла љ куѣи, цардїну, бѣр-
ци, а нѣмѣ сѣладѣ ни за круха кўпит.

веживат, вѣживѣн несвр. *везиваѣи не-
иѣо или некога.* — Нѣ би љн дошѣ живјет
љ град, ѣѣга на сѣлу вѣживѣ кўна и зѣ-
мља. — Вѣживѣн коноп за сўшење.

/вѣзат/ изр. *вѣзат звѣна кад на Велики
чѣтврѣаѣ иресѣану звониѣи звона ѣо
црквѣма.* — У католикѣ су звѣна вѣзѣна љд
Великога четврѣка до Великѣ сўботѣ кад
звѣнї „Глѣорїѣ“, а у правослѣвнијех до
јутрења на Ускрс.

вѣлѣта ж (тал. *velata*) *врѣѣа огрѣѣача
какав су нїр. носили чланови дубровач-
ког сенѣаѣа, а у ѣучком жаргону женска
одјеѣа коѣа одудара од свакодневне.* —
Штѣ би ми тї фигўро у вѣлати от сенатў-
ра! — А љна ти обўкла нѣкаквў вѣлѣту до
пѣтѣ.

вѣле прил. *ѣуно, ѣревише.* — Вѣле си
ми тѣга дѣ. — Послушај ме, ма бѣз вѣле
ријѣчї! — Вѣле ти ли гѣвориш!

вѣлета ж (тал. *veletta*) *вео којим су же-
не ѣокривале лице.* — Фѣца јон је била по-
кривѣна с вѣлетѣн.

вѣлетица ж (дем. од велета) — ѐнда
су се нѣсили клобўчиѣи с вѣлетицѣн.

вѣлик, -а, -о комп. вїшї *велик, веѣи.* —
Дѣј ѣѣму вїшї бѣкўн! — На љви мїр стѣ-
ви нѣјвишў слику. изр. *дрѣго ми је за великў
ствѣр веома ми је драго.* — Дрѣго ми је за
великў стѣвр што су се помирили. *мѣлѣ ѣ*

великѣ сви. — ѐ мјесту га је познавало ѣ
мѣлѣ ѣ великѣ.

вѣлишкї, -ѣ, -ѣ придј. (аутм. од вѣлик)
— Умају вѣлишкў бїјелў мѣчку.

вѣло в. *вео.*

вѣлоћипед м (тал. *velocipede*) *бицикл.*
— Нѣко је дошѣ на ноге, нѣко и љ ауту, а
младѣс свѣ на вѣлоћипедима.

вѣлўт м (тал. *velutto*) *баршун.* — Умѣ
вѣлўта за кўпит колїкѣ хоѣеш.

вѣлўтїн, -їна м *нека врѣѣа баршуна.*
— Да ми је наѣ тѣко нѣшто ко вѣлўтїн!

вѣљача ж *фебруар, али само кад се
говори о варљивом, ѣреврѣљивом вре-
мену у ѣом мјесецу или кад је ријеч о ѣа-
рењу мачака.* — Кїша, па сўнце — прѣвѣ
вѣљача! — Тѣка ти је пўстѣ вѣљача пре-
врѣача! — Свѣ нѣх мјѣучў мѣчке ко да је
вѣљача.

вѣљўн, -ўна м (тал. *veglione*) *велики
маскенбал, обїчно у шѣаѣуру.* — Мѣњи-
фико је бїло на вѣљўну у тѣатру.

венецијѣнї, -ѣ, -ѣ придј. (тал. *venezia-
no*) *млеѣачки, венецијѣнски.* — У кантў-
ну стѣјї лїјѣпѣ венецијѣнѣ свијѣѣа.

вѣнтат, -ѣм несвр. (тал. *ventare*) **I.** *вје-
ѣриѣи, ѣровѣѣравѣѣи.* — Узвѣдила сан
рѣбу из нафтѣлїнѣ, па је вѣнтѣм. **II.** ~ се
ѣровѣѣравѣѣи се. — Вѣнтају се кўѣе,
пѣсала је зїма.

вѣнтїлат се, -ѣн се несвр. *ѣреѣресѣѣи
неко ѣиѣѣање, ѣроблем, вјеѣриѣи се.* —
Нѣка се мѣло тѣ стѣвр вѣнтїлѣ док не де-
ћїдамо штѣ ћемо чїнит.

вентилицїјѣн, -ѣни ж (тал. *ventilazio-
ne*) *ѣровѣѣравѣѣање.* — Нѣ би згрѣга бї-
ло мѣло вентилацијѣни!

вентулијѣт, -ѣн несвр. **I.** *леѣршаѣи
(на вјеѣуру).* — Вјѣтар пухѣтѣ, а рѣба вен-
тулијѣ на конѣпима прикѣ улїцѣ. **II.** ~
се *излагѣѣи се вјеѣуру.* — Уно га ѣе се
вентулијѣ љ мајїци без рукавѣ!

вѣнут, вѣнѣм несвр. *венуѣи због че-
жње за нечим, због велике шуге, боле-*

сити. — Лијепо се види како она из дана у дан *вене*.

вѐо, *вѐла* м (и: *вѐло*) (тал. *velo*) *коирена одређене дужине која се носила преко лица или забачена низ леђа; носиле су је удовице за вријеме жалостии (црну) и невјестие на вјенчању*. — Испод вела су јон се виђеле очи црвене от плача.

/вѐпар/ изр. *напасти ко вѐпар жесџоко некога најасџии, ојасно некога најасџии*. — Он га је *напо* ко вѐпар, јѐдва се од њега обр*ан*ијо.

вѐра ж *вјенчани џрсџен*. — Хдтимице је ис*авала* лијеву р*уку* на којон је била златна *вѐра*.

вѐранда ж (тал. *veranda*) *џераса у сџаклу*. — У нас је вѐранда и лети и зими пуна цвијећа.

вѐрас, *вѐрса* м ген. мн. *вѐрасџ* (тал. *veraso*) 1. *сити*. — Све нешто деклам*ав*а у вѐрсима. 2. *смјер нечега, нџр. ниџи у џканини*. — Ка(д) кројиш р*обу*, п*ази* на верас.

вѐрбџли, -џ, -џ придј. (тал. *verbale*) *усмени*. — Имџ сан вѐрбџлу б*атају* с п*а*-пон.

вѐрбџло прил. *усмено*. — Вѐрбџло смо се догов*орили*, ма потпиш*ивџ* нијџсан ништа.

вѐрдџлин (испромј.) (тал. *verde, verdolino*) *џасџелна зелена боја*. — Вџзда су ме г*устали* вѐрдџлин кол*ури*.

вѐрдџра ж (тал. *verdura*) *џоврђе, зелен*. — На плаци ј*утрџс* вѐрдџрџ колико хо*ћеш*, а није ни с*купа*.

вѐрђинџла ж (тал. *verginella*) *дјевица*. — Она ти је пр*авџ* вѐрђинџла.

вѐрза ж (тал. *verza*) *врсџа куџуса (кџљ?)*. — За вѐчерџ смо џмали вѐрзџ.

вѐрзџт м (тал. *verzotto*) *врсџа куџуса*. — Слаба је б*ила* п*лаца*: нешто вѐрзџта, у дв*ије* жџне п*атџта*, пџтр*усина* и тџ је свџ.

вѐрџ, -џ, -џ придј. (тал. *vero*) *џрави, истџи, вџома сличан некоме*. — Овџ дијџте је вѐрџ *џтац*.

вѐрђџина ж (аугм. и пеј. од вѐрига) — Штџ ће џвџ зарђ*анџ* вѐрђџина на в*рати*-ма?

вѐрђџица ж (дем. од вѐрига) — Извадиџо би џрлођије са златнџм вѐрђџицџн и погледџ којџ је у*ра*.

вѐрифџкат, -џкџвџн свџр. (тал. *verificare*) *џџџврђиваџи истџиниџостџ, ауђенџиџностџ нечега*. — Ђџ вѐрифџка вају џвџ док*умџнте*?

вѐрифџкат, -џн свџр. *џџџврђиџи истџиниџостџ нечега, односно ауђенџиџностџ*. — Свџјџдожбу ће трџбат вѐрџфџкат у с*уду*.

вѐрифџкаџџџн, -џни ж (тал. *verificazione*) *џџџврђивање истџиниџостџи нечега, џвџеравање*. — Чџкамо јџш вѐрифџкаџџџн кџнтра*та*.

вѐрниђџа ж (тал. *vernice*) *глеђ, џџсебна боја којом се џремазује мџџал да не рђа*. — Трџбало би дџт јџдну р*уку* вѐрниђџе да гџжје не ух*ити* р*ужину*.

вѐрнижџт, -џн свџр. (тал. *vernicciare*) *заџиџиџиџи џџсебном бојом неки мџџал, сџџавиџи глеђ*. — Кад је вѐрнижџано, неће ух*итити* р*ужину*.

вѐрсијџн, -џни ж (тал. *versione*) *џриказ, виђење, вѐрзија*. — Двџ сјџдока, а двџје вѐрсијџни џд истџму дџгађџју.

вѐртџкџли, -џ, -џ придј. (тал. *verticale*) — Тџ ти је вѐртџкџли прџсџек к*уђе*.

вѐртџкџло прил. *џкомиџо*. — Мџја улица стџђи вѐртџкџло на гл*авнџ*.

/вѐсџље/ изр. *чџнит некоме ~ радоваџи се нечему*. — Чџнило ми је велико вѐсџље глџдат трабакуле у порту.

вѐсеџ, -ла (вѐсџла), -ло придј. *вѐсџе нарави, али и џренуђно расџџложџн због нечега*. — Б*ила* је вѐсџла жџна, па су је свџ џуђели. — Штџ си тџко вѐсџла? (Женски род с краткоузлазним на другом слогу обично оначава трајну особину.)

вѐска ж (тал. *vischio* и *visco*) *лијеџак за ловђење џиџица*. — Дјеца х*џтају* тџце на вѐску.

вѣста ж (тал. *veste*) *женска хаљина*. — Пўна је вѣтрина вѣста на цвѣтуне.

вѣстѣтина ж (и: вѣстина) (пеј. од вѣста) — Вријеме би бйло да овў вѣстѣтину баџин.

вѣстибуо, -ула м (тал. *vestibolo*) *шријем на улазу у кућу*. — Ка(д) смо дошли, у вѣстибулу је већ бйло чѣјади.

вѣстина в. вѣстѣшина.

вѣстѣт, вѣстѣта (и: вѣстѣта) м (тал. *vestito*) *мушко одијело*. — Сви су бйли у црнијем вѣстѣтима.

вѣстѣтина ж (пеј. од вѣстѣт) — Нѣкаква вѣстѣтина вйси на њему ко на вјешалици.

вѣстѣтић м (дем. од вѣстѣт) — Имала је на себи бйјели вѣстѣтић.

вѣстица ж (дем. од вѣста) — Чйгово је онџ дијете у рџа вѣстици?

вѣстичица ж (дем. од вѣстица) — Дџста ти је имат двйје-трй вѣстичице, па бйт вџзда лйјепџ обучѣна.

вѣтрина ж (тал. *vetrina*) 1. *дио йокућствѣ који је засѣакљен и у њему сѣоје чаше, шоље и друге сличне йошрейшѣине; засѣакљени ормар за књиге*. — Вѣтрина је бйла пўна антикијех жмўлића и кикариџа. — Спрѣми овў књйгу у вѣтрину. 2. *излог*. — Вѣтрине по бџтйгама су пўне лйјепџ рџбџ.

вѣтринина ж (аугм. и пеј. од вѣтрина) — Однеси вѣтринину у сџфит да ми у тинелу не дизгѣрбѣва.

вѣтриница ж (дем. од вѣтрина) — Злѣта би ми у комйну вајала јѣдна вѣтриница!

вѣће прил. *вѣћ*. — Бйли смо вѣће свѣ йс кућѣ дестригали.

вѣхнут, вѣхнѣм несвр. *венући (мисли се на цвијеће или неко друго расѣиње)*. — Рўсице брџо вѣхнў.

/вѣчат/ в. /блејѣш/.

вѣчѣ с *йрви часови мрака*. — Бйло је лйјепџ вѣчѣ.

вѣчѣр, -ѣра м (и: -ѣри ж) *йрви часови мрака*. — К вѣчеру ће сйкуро мѣло захлѣ-

дит. — Пџчѣле су сѣд лйјепџ вѣчѣри. — Добѣр вѣчѣр. Јѣсте ли се изйшли наужи-ват мѣло ѣријѣ по хлѣду?

вѣчѣриват, -ѣривѣн несвр. (учѣст.) *узймати вѣчѣрњи оброк, вѣчѣравѣти*. — Тйјех дѣна смо рѣно вѣчѣривѣли.

вйбрат, -ѣн несвр. (тал. *vibrare*) *њихати се, љуљати се, дрхѣшати, йодрхѣшавѣти*. — Како пасѣ камйјџн, вйбрѣ цйјѣлѣ кўћа.

вйбрацйјџн, -џни ж (тал. *vibrazione*) *дрхѣшање, йодрхѣшавање, љуљање*. — Чўјѣш ли тй овѣ вйбрацйјџни кад йдѣш прикџ пџнта?

Вйдан м *мушко име чѣсто у Жући дубровачкој*.

вйдра ж *живѣ, окрећна, сналажљивѣ особѣ*. — Вйдра је џн, нѣће се изгўбит!

вйдрас, -ста, -сто приџ. *живѣ, окрећан*. — Ймѣ нѣкѣ вйдрѣсте џчи.

вйђѣло с *свѣйшлѣст, дневна или вѣшѣшѣачка*. — Дйгни ми се с вйђѣла! изр. *йзйћ на вйђѣло објѣлоданићи се, кад се ойскрије нешѣто шѣо је чувѣно као шѣјна, шѣо се није знало*. — Свѣ ће тџ јѣднџга лйјепџга дѣна изйћ на вйђѣло. за вйђѣла за дѣна. — Поспйјѣшите да дџђѣте тѣмо за вйђѣла!

/вйђѣт/ изр. I. *није га ни вйђѣло нема никакве сличнѣсти с неким или с нечим*. — „џн је плўнўтй џтац.“ — „Ма није га ни вйђѣло!“ нѣ вйђѣт вџду, ўтију и сл. *бйћи йрљѣв, неумивѣн, неисѣглан*. — Ўши ти нијѣсу џдавнџо вйђѣле вџду! — џвѣ гѣће, пѣрѣ, нѣће нйкад вйђѣт ўтију! нѣ моћ ~ нѣкога или нѣшто не шрйјѣйѣи некога, мрзйћи некога или нешѣто. — Не мџгу вйђѣт џнегѣ чџвјѣка, вџзда је напўхан. вйђи тй вѣга (вѣ) *каже се у разговорѣ кад се жѣли изразйћи чуђење или зайрейашѣење нечйјим йосйућком, али и дивљење*. — Вйђи тй вѣга како знѣ брџо одгџвџрит кад му йдѣ ў конат! — Вйђи тй вѣ како лйјепџ овѣнѣвѣ! *ка(д) штџ ћеш тй (штџ ћете вй) вйђѣт... йошѣйѣалица (сувишна рѣченица) у разговорѣ*. — Ка(д) штџ ћеш тй вйђѣт,

ми у порат, а вапђр партијо и онда ће ћеш него насе дома. П. ~ се изр. не могу се виђет не сналазим се у нечему, не волим нешто. — Не могу се виђет у Спљету! — Не могу све виђет у овђн вѣсти!

виђет се, виђи се, виђело се несвр. (безл.) *каже се за дневно свјетло кад свиће или прије ноћи, али и иначе кад негде није мрачно.* — Вѣћ се виђело ка(д) сан се дѣго. — Хђмо ћа док се виђи!

виждра ж *женска особа која све види, којој ништа не може ѡромаћи.* — Она мала виждра је у шкатули наша бешкотина и све ћи изјела.

вижла ж *живахно, окретно младо женско чељаде.* — Неће се ђва наша вижла изгубит!

вижлас, -ста, -сто придј. (и: вижлас) *живахан, окретан (и ђо ѡјелесној конструкцији и ђо ѡнашању).* — То је јѣдно сѡмпатико вижласто дијѣте.

визита ж (тал. visita) 1. *ѡсјѣта некоме.* — Жѣне су чѣсто хѡдиле јѣдна у другѣ на визиту. 2. *љѣкарски ѡреглед.* — Токаће учѣнит јѣдну малу визиту нѡса ѡ грла. изр. ~ от комплимѣнта краћа *ѡсјѣта некоме која се ѡбавља из одређених друштвених ѡзира, формалног карактера, у вријеме између 11 и 12 сати.* — Данас нас чѣка јѣдна визита от комплимѣнта. учѣнит *визиту ѡсјѣтити некога.* — Нѡви сусјѣди су нам учѣнили визиту.

визитават, -итаван несвр. (тал. visitare) 1. *ѡрегледати нешто, завиривати у нешто.* — Хѡћу те ја да ти нѣко по кући визитава што ѡмаш и ти на то мучат! 2. *вршити љѣкарски ѡреглед.* — Данас је визитавђ јѣдан млађи лѣјечник.

визитат, -ан свр. 1. *ѡрегледати нешто (каке ѡпростѡрије и сл.).* — Визитали су нам свѡки кантун у кући, а што су ѡскали, сам Бђг зна. 2. *извршити љѣкарски ѡреглед.* — Визитђ га је спећалиста и ништа му није нашђ.

визитацијђи, -ђни ж (тал. visitazione) *ѡход, ѡбилазак.* — Хѡдили су по спичаријама у визитацијђи.

вијађ в. *вијац.*

вијађат в. *вијацаш.*

вијађатур в. *вијацашур.*

вијац м (и: вијађ) *ѡушовање.* — Брђд је настрађо на првђму вијацу. изр. *чѣнит (учѣнит) ~ ѡбављати (ѡбавити) ѡушовање на некој одређеној рѣлацији.* — ђви брђд двѡпут гѡдишњѣ чѣни вијац од Америкѣ до Јапана.

вијацат, -ан несвр. (и: вијађат) *ѡушувати.* — Радијѡ је вѡс живѡт, а сѡд ѡживѡ пенсијђи и вијаца.

вијацатур, -ура м (и: вијађатур) *ѡушник.* — Биће јѡш вијацатурѡ што ѡду у Америку.

/вѣјек/ изр. *зѡ вијѣка заувѣјек.* — Купиш добру рђбу, па ти дурѡ за вијѣка.

/вијѣнац/ изр. ~ чѣсна (ѡскорѡша) *нанизан и сѡлѣшен у виду вијѣнца бијѣли лук и сл.* — У сѡфиту је вѡзда вијѣно вијѣнац ѡскорѡша.

вијѣрат се, вијѣран се несвр. *водити ѡубав с неким.* — Гѡдину данѡ су се вијѣрали, а онда су се рѡстали.

/вѣјех/ изр. *нѣма ни вѣјех (у некоме); ѡстђ сѡмо вѣјех (од некога) нешто јѡдно, јѣдва живо, с душѡм „у носу“.* — Што ћеш клѡ(т) тѡ кѡкѡш кад нѣма ни вѣјех у њѡме? — Вѣјех ѡд њѣга сѡмо ѡстђ!

вијѡла ж (тал. viola) *музички инструменти виѡла.* — Њѣга пуно ингерѣса вијѡла.

вијѡлин, -ина м (тал. violino) *виѡлина.* — ђн учѣ вијѡлин, а сѣстра му пјанафѡрат.

виѡкат, виѡчен несвр. *грдити некога.* — Ако рѡзбијѣн ѡтију, виѡкаће ме мама. — Сѡи виѡчу на мене ко да сан ја крѣв.

вилеђатѡра ж (тал. villeggiatura) *ѡравак на сѣлу, ладање.* — Ка(д) су пѡчѣле кѣше и кад је застѡдило, фѣнула је и мѡја вилеђатѡра.

/вѣлен/ изр. *крѣвит се (вѣкат) ў све вѣленѣ глѣсе вѣкайши из све снаге.* — Кат кога до-зивиѣ, та се жена крѣви ў све вѣленѣ глѣсе.

винѣнар, -ѣра м *ѣродавач вина.* — Фѣста је па винѣри имају пуне рѣке посла.

винѣарија ж *дуѣан у коме се ѣродаје вино.* — У винѣарији се продѣваѣ вино на литру.

винѣач, винѣча м ген. мн. винѣчѣ *чекрк.* — Два рѣдника су стѣла ўз винѣач.

винѣдов м *врѣща огњишѣа заѣвореног лименим врайшима.* — Наѣша нѣва кѣћа ѣмала је у комѣну винѣдов.

/вѣпо/ изр. ~ трѣмпѣнѣ вино коме је до-даѣа извѣсна количина воде да би се разблажѣло. — Све врѣјеме смо пѣли вино трѣмпѣнѣ. ~ цѣјелѣ чѣсто вино (без воде). — Нѣ би ми наудила два прѣста вина цѣјелѣга. ~ пѣченѣ вино које се ѣрави од ѣособно сушеног грозѣја. — Бѣће у Пѣниквама прѣшута и вина пѣченѣга.

винѣтуша ж *ћурка, ѣука, ѣуран.* — Умали смо за Бѣжића пѣченѣ винѣтушу.

винѣѣн, -ѣ, -ѣ прѣдј. (тал. *avvinazzato*) *ѣрийши.* — Рѣкло би се да су свѣй винѣѣни.

винѣпера ж (тал. *viraga*) *зла жена.* — Ѧна ће нас нѣгова винѣпера свѣ укѣпат прѣје врѣмена.

винѣперина ж (аугм. од винѣпера) — Нѣ да је бѣла злѣ, бѣла је прѣваѣ винѣперина.

вираѣват, вираѣвѣн несвр. (тал. *virare*) *ѣо-дизаѣи неки ѣредметѣ у висину или из дубине на ѣовршину.* — Вираѣвамо рѣбу ѣ(з) штѣвѣ ради искрѣѣваѣња.

вираѣт, -ѣн свр. *ѣодићи неки ѣредметѣ на висину ѣомоћу ѣособне сѣраве ради ѣребаѣиваѣња на ѣруго мјѣсто.* — Сѣ(д) ће вираѣт тѣрет на брѣд. — Уно парѣћивѣ, вираѣ ѣ ѣнкору.

/вѣрит/ изр. *нѣ пѣри, нѣ вири; нѣти пѣри, нѣти вѣри* каже се за нешѣо шѣло слабо најредује (најчѣше некое расѣише). — Прѣсѣдићу ѣво цвиѣѣа, јер ѣвакѣ нѣ пѣри, нѣ вири. — Дјѣца му нѣти пѣрѣ, нѣти вѣрѣ!

вирукат, -ѣн несвр. (и: *вирукат*) *лага-но врѣши.* — Штѣ ѣнѣ вирукѣ у пѣвати? — Наѣкон вирукѣња ѣ(д) десѣкат минѣта, јѣха се дѣгнѣ с ѣгѣа и стѣви се хлѣдит.

вицит, -ѣн несвр. 1. *кад на некое одѣ-јело сѣоји као ѣбјешено.* — Мрѣшав је бѣ-јо и на ѣему је свѣ вицило. 2. *дуго сѣја-ѣи на јѣдном мјѣсту.* — Тѣ си забѣравијо да ѣмѣш дѣј, а јѣ ко лѣдоња вицин двѣ уре прѣд врѣтима и чѣкѣн те. изр. ~ на нѣга-ма дуго сѣјаѣи на нѣгама, не сѣсти, не одмориѣи се. — Вицин на нѣгама ѣд ју-тра дѣ мрѣка.

висѣк, висѣка, висѣко прѣдј. комп. *ви-сѣчијѣ висѣк, виши.* — Ко је ѣд вѣс висѣ-чијѣ? — Успѣли су се на највисѣчијѣ врѣ.

висѣчина ж *висина.* — Колика је висо-чина ормаѣа? — Пѣ је с вѣликѣ висѣчинѣ.

виѣста ж (тал. *vista*) 1. *вид.* — 3 гѣди-шѣтима ѣ виѣста ѣслабѣ. 2. *видѣк.* — С тѣ позиѣијѣни је виѣсте ѣмѣнса. изр. *дѣ виѣста ѣо виѣењу.* — Знаѣм га сѣмо дѣ виѣста. *крѣт-кѣ виѣсте; кѣртѣ виѣсте краѣиковид, који до-бро не види.* — Јѣ сан ти крѣткѣ виѣсте па слабо виѣдин штѣ без ѣћалѣ. — Свѣ су нѣ-гови кѣртѣ виѣсте.

виѣтѣз, -ѣ, -ѣ прѣдј. (тал. *vistosio*) *ѣун дневног свѣѣла, свѣѣлаѣо.* — Све кѣма-ре на пѣјану су виѣтѣзе.

виѣтѣл, -ѣ, -ѣ прѣдј. (тал. *vitale*) *ѣун жи-воѣа, виѣтѣлан.* — Тѣ је чѣјѣде виѣтѣло за нѣ вѣероват!

виѣтѣлицѣо с (тал. *vitalizio*) *дожи-воѣино издрѣжавѣње, доживѣоѣина рѣнѣа.* — Ѧн је тѣ дѣбијо ко виѣтѣлицѣо.

виѣхѣјла ж *цвиѣѣи сличан шебоју.* — У јѣднѣ жѣнѣ из Ријѣкѣ бѣло је пѣно виѣхѣ-лѣ.

виѣхѣјлица ж (дем. од виѣхѣјла) — У грасти су ми нѣкле виѣхѣјлицѣ.

Виѣца ж *женско ѣме у Дубровнику и околици.* — „Триѣста Виѣца удѣвѣѣа“ (из-рѣка је вѣзана уз Лопуд).

Виѣце м и ж *мушко и женско ѣме у Ду-бровнику и околици.*

вицијат, -ан *несвр.* (тал. *viziare*) **I.** *учи-ти некога нечему што може поштати лоша навика.* — Купује дјетету свѣ што њштѣ, па га тако виција. **II.** *~ се навикавати се на нешто што је угодно, али може с временом прећи у лошу навику.* — Вицијан се с овако лјепијен живото̄м, а знам да ће ми послијѣ бес тега̄ бит(т) те̄шко.

вицијо *с* (тал. *vizio*) *лоша навика.* — Вицијо му је било сједат у бегули и пѣт с пјанчинама. — Кд̄ ће поднијет твоја виција?

вицијоз, -а, -о *придј.* (тал. *vizioso*) *који је навикао на нешто што не ваља.* — Не би ми вјерово̄ колико је она вицијозо̄ дијете!

више 1. *већ, још, на крају.* — Свега ми је више прико главо̄! — Он је више ста̄р и њкрепит. — Што би ти више ћела од мене? — Не могу више ништа. **2.** *повише, поврх.* — Више нас њма̄ јдш̄ један пјан. — Стави свѣ то̄ једно више другога!

вишња̄к, -а̄ка *м лозова ракија припремљена с вишњама.* — Њма̄ ли јдш̄ днега̄ вишња̄ка од лани?

вјера ж заруке. — Сви што буд̄у на вјери, до̄ћу и на пѣр. *изр. учинит (чинит) вјеру обавиши (обављати) заруке.* — Овијех дана̄ ће учинит вјеру, па ће бит̄ пјѣсме и весѣља.

вјереник м заручник. — Вјереник јон је ис Конавал̄а.

вјереница ж зарученица. — Вјереник вјереницу дарује златон.

вјериват се, вјериван се водити љубав с неким. — Ра̄но се она почѣла вјериват, па је њ скулу запуштила.

вјеридба ж заруке. — Какви вјереници, така̄ и вјеридба!

вјерит се, -ин се свр. заручити се. — Вјерили су се сутридан по Божњу. *изр. Маре вјерен̄а женска особа која се извѣшћачено њонаша, како у облачењу тако и иначе.* — Кд̄ја је он̄о Маре вјерен̄а што

ти је била на визити? — Понаша̄ се ко Маре вјерен̄а!

/вјетар/ изр. кд̄ји те добар ~ ндси њишање које изражава наду да је неко дошао с добром намјером, добрим вијестима. — Кд̄ји га добар вјетар ндси кад је тако̄ уранијо? *дѣру вјетри јаки вјетрови који су могући са разних страна.* — Није то̄ мјесто за кућу ка(д) свӯ зѡму дѣрӯ вјетри.

вјетрен, -а, -о придј. вјетройирасти, бандоглав. — Кд̄ да јон је Маре вјетрен̄а у роду!

вјетренас, -ста, -сто придј. (и: вјетренас) *бандоглав.* — У њӯ се не могу поуздат, вјетренаста је.

вјетрић м (дем. од вјетар) — И кад је мд̄ре тѡхо, на вапору ѡма̄ вјетрића.

вјетриц м дашак вјетра. — Да нѣма̄ он̄о ма̄ло вјетрица с мд̄ра, крѣпало би се од врућинѣ.

вјетрушак, вјетрушка м (дем. од вјетар) — Овӣ вјетрушак пар̄а ваја̄.

вјетрушина ж (и: вјетруштина) (аугм. и пеј. од вјетар) *неугодан вјетар.* — Пућа̄ вјетрушина и ндсӣ прашинӯ у очи.

вјетруштина в. вјетрушина.

/вјѣшт/ изр. не чинит се ~ иретиварити се да се о нечему ништа не зна (нпр. о неком случају, личности и др.). — Ако ти будѣ што̄ говорӣт о̄ момӯ прѣмјештају, нѣмѡј се чинит̄ вјѣшт, него̄ мучи и слѡшај.

владика ж 1. власћелинка. — Нѣма̄ више владика̄ дубровачкијех што се шѣтају у кринѡлинама. **2. (м) ейиской.** — Није мене страх̄ ни од попа̄ ни од владикѣ. **3. врста морске рибе (Coris julis из рода Labridae).** — Што̄ ће ти овѣ двѣ владике? *изр. ~ млѣтачка̄ жена која воли лијеј и угодан животӣ, ѡа се у складу с ѡим ѡонаша и према другима.* — А она, владика млѣтачка̄, сјѣла, па ни да се мѡвӣ ка(д) смо̄ мӣ ушли.

владун, -уна м *врста морске рибе* (*Coris julis* из рода *Labridae*). — Ако уловиш којега владуна, и то ми је свѣ!

влажина ж (пеј. од влага) — Влажина се увукла и у куће и у чејад.

Власи (свѣтї) (и: Власићи) *празник свѣтога Влаха* (у *Конавлима*).

Власићи в. *Власи* (свѣтї).

властѣлин м зб. им. властѣла у *Дубровнику* *илемї* *їо социјалном њоложају за разлику од њучанина*. — Властѣла су лѣто провѣдила у лѣтњикѣвцима по околици *Дубровника*.

властѣока ж *жена у Дубровнику која је њо свом социјалном њоложају ѡријадала ѡлемсїву*. — Нѣкѣ властѣоке су биле јако ѡбразоване жѣне.

властѣоство с *ѡријација* *їао социјална катѣгорија*. — Били су властѣла, ма њикад њїјесу ѡстицали свѣје властѣоство и глѣдали дрѣгога с висинѣ.

Влауша ж *женско име у Жупи дубровачкој*. — Ыма ти тѣга у Влаушѣ у Жупи колико хоѣш.

Влаѡх м *їодругљив назив за ѡправославца у Дубровнику*. — Узѣла је Влаѡха, а њїје ѣла њашега.

Влахѣндача ж (пеј. од Влахиња) — Њїшта ми не говѣри о ѡнѡн Влахѣндачи!

Влахиња ж *їријадница ѡправославне вјере ѡако ѡдругљиво звана од сїране катѡлика у Дубровнику*. — Жѣна му је Влахиња.

Влаѡх м *дубровачко мушко име*. — Влаѡх Слїјепї је јѣдан од дѣбровачкијех ореѣинала.

Влашнина м (пеј. од Влаѡх) — Нѣ вјерѣј Влашнини, привариѣе те!

влашкї, -а, -ѡ пријл. *који ѡријада Влаху*. — Влашкї попови нѡсѣ браду.

вѡга ж *морска шрава која цѣјѣша*. — Вѡга је сѡмо јѣдна врс морскѣ травѣ. изр. *бїт њи вѡга имаїши великог усїјеха, бїтїи у великој уїѡїрѣби*. — Такѣ црѣвје су сѡд

ин вѡга. — У свѣје врїјеме су њѣгове пјѣсме биле ин вѡга.

вѡгѣта ж (тал. *vogata*) *снажнији завѣслај*. — Учини двїје-трї вѡгѣте, па ѣш се ухитит мѡра!

/вѡда/ изр. *ї горе ѡ воде ѡ некога свега и свашїа о некоме реѣи, свалиїи на некога шѣшке ѡїшужбе*. — Без рѡзлога су ѡ њу ѡ горе ѡ воде, а знадѣ да је крїв дрѣгї. *чїнїт вѡду ѡако се каже кад дно чамца ѡроїушїа воду*. — Бѡрка чїнї вѡду, па је трѣба чѣсто црѣпат. *пѣштїт вѡду ѡмокрїи се*. — Мѡла је пошла у камѡрїн за пѣштїт вѡду. *учїнїт се ў воду у великој мјери се озноїушїи*. — Док дѡђѣн дѡ дома, учїнїћу се ў воду. *бїт ў жївѡн вѡди бїшїи мокар од зноја*. — Цїјелї дѡн сан ў жївѡн вѡди од ѡвѣ пѣстѣ жѣгѣ. *нѣка те* (га, је итд.) ~ *нѡсї каже се кад се жѣли некога или нечега ослободїшїи*. — Дѡј му то нѣка га вѡда нѡсї! — *Пѡслушаћу те, нѣка те вѡда нѡсї, па како бѣдѣ! ѣ* (куда) *те ~ нѡсї каже се некоме или за некога кад се ѡнаша или ради нешїа како не шѣреба или како њїје ѡожѣљно*. — *ѣ те вѡда нѡсї у ѡвѡ дѡба нѡшїи*? — *Куда је вѡда нѡсила низ хѡндрачу кад ѡма ѡљцкї пѣт? растї* (рас) *ко из вѡдѣ нагло, врло брзо растїи* (*дијѣше, бїѡка*). — Данас дїѣца растѣ ко из вѡдѣ.

вѡденас, -ста, -сто пријл. (и: вѡденас) *шїо у свом сасїаву има ѡуно воде*. — Млїјѣко ти је вѡденасто.

водѣвача ж *врста смокве, ѡлод и сїабло*. — Водѣваче њїјесу бѡш на цијѣни, пѣне су вѡдѣ.

водѣчанина ж (пеј. од водѣвача) — Усадиѣмо којѣ дрѣгѣ пїанту мјесто смѡквѣ водѣчанинѣ.

вѡдница ж *врста сочне крушке*. — *Ѐјме вѡдницѡ!* Што ѡне мѣне гѣстају!

вѡдњѣт, вѡдњї несвр. *їриликом кухања или иначе ѡсїајашїи све воденасїије*. — Њїјесу добре ѡке ѡт патѡта што вѡднѣ.

водурина ж (пеј. од вода) вода, али и нека друга течности (нпр. лоше вино, слаба кафа и сл.) лошег квалитета. — Све се учинило у водурину. — Јуха ти је прва водурина.

војска ж велики број, много. — Дође хи цијела војска.

војштит, -ин несвр. (и: воштит) *настојаши, бориши се за нешто, мучиши се.* — Кдoliko су само војштили док су дошли до њих динара! — Она воштит з дјецон, а он повздан у бетули.

вокабларијо с (тал. vocabolario) *рјечник.* — У мому вокабларију нема такѣ рјечи.

вокалѣи, -а, -о придј. (тал. vocale) *што се изводи њевањем, гласовно.* — Први његов вокалѣи конферат бијо је у Дубровнику.

воко м у разговору с дјецом *иако се назива во.* — Воко има рђе.

волат, волта м ген. мн. волата (тал. volta) **1.** *зид у облику лука који пресвођује улицу.* — Скрили смо се под волат док престанѣ даж. **2.** (тал. volto) *маска која се ставља на очи, образина.* — Кд би те познѣ ка(д) си ставла волат?

волум м (тал. volume) **1.** *обујам, обим.* — Нађи ми неђе бачву маџѣга волума! **2.** *свезак, свеска.* — Тѣ је напѣсано у неколикѣ волума.

волуминѣз, -а, -о придј. (тал. voluminoso) *каже се за нешто велико, ствар великог обима.* — Ствари су ми волуминѣзе, мѣслин њѣ би хи ставијо.

воља ж *расположење.* — Нијѣсан ја твоје воље, пробѣи ме се! изр. *дават вољу за невољу ѣонашати се сувројино од свог расположења, ѣрикривати својим ѣонашањем неку невољу.* — Прид нама дава вољу за невољу, а душа му зна како му је. бит од воље биши добро расположен. — Јѣси ли данас од воље (воје)? — Остави ме на миру кад видѣиш да нијѣсан од воље (воје)!

воњ, воња м (и: воњ) *мирис било које врсте.* — Однекле долази воњ рибѣ приганаѣ. изр. *чује се груби ~ каже се кад нешто ружно мирише, односно смрди.* — У портуну се чује воњ д(д) туфинѣ. *лјепѣи ~ угондан мирис цвијећа, воћа и сл.* — Са свијѣх страна долазу некакви лјепѣи воњи.

воњат, воњам несвр. **1.** *непрел. мирисати.* — Русице воњају да ти се душа поврати. **2.** *прел. мирисати нешто.* — Воњам ѣве лјепѣе русице и уживан. изр. *~ ко душа каже се за нешто што ѣримамљиво мирише.* — А пушта прачевина с краутон воња ко душа.

воњача ж *врста руже лијеѣог и јаког мириса, иначе неугледна, са латицама које брзо ѣпадају.* — Узвонала се свѣ кућа од јѣдне русице воњачѣ.

воњѣиц м *миришљава вода која се уѣошребљава у козметѣици, ѣарфем.* — Глава ме болѣи од јакога воњѣица.

воњѣицат се, -ан се несвр. *стављати на себе неки мирис, мирисати се.* — Прво се ѣми, па се ѣнда воњѣицај!

воѣсак, воѣска м *хоја, биљка која се ѣење уза зид (Ноуа сапоса).* — Штѣ је ѣви воѣсак декоративан!

вѣтанат, вѣтанга м ген. мн. вѣтаната (тал. votante) *ѣнај који гласа.* — Кдoliko је на број било вѣтаната?

вѣтат, -ан свр. (тал. votare) *гласати.* — Сви ѣе сѣтра вѣтат, па како бѣде.

вѣти м (само мн.) *ѣбори.* — Данас су ѣ опѣини вѣти.

вѣћник м *воћњак.* — Испрѣт куће цвијеће, а иза куће велики вѣћник.

воштит в. *војштит.*

/враг/ изр. *имат с врагон посла имати некаквог додѣра с неугондом ѣсобом.* — Тако ти се тѣ догонд кад имаш с врагон посла. — За немат с врагон посла, дѣ сан му кдoliko је ѣскѣ, па нека га вода нѣси. врагови те лѣпали (скакали, вѣкали, лѣмили, лѣјали итд.) *иако се каже, односно дода уз негодовање што неко ради што се*

овоме не свиђа, *шито му смета*. — Не лупај, врагови те лупали! — Не скачите више, врагови вас скакали! — Не лóми то стóчића, врагови те лóмили! — Не лај више, враг те лајó! сви врагови у њóн, у њему особа живахна, склона несíташлуцима и шали, али *истио тако и особа с лошим особинама*. — Приповиједó нам је како се пáсò на вијацу, а сви врагови су у њему, па смо се сити исмијали. *пој враже с врагон каже се чудећи се нечијем йосíуику и уойишíе кад се нечему неочекиваном ишчуђава*. — Пој враже с врагон, а кò ће платит толики трóшак? ~ те *длшио клети́ва, али и жеља да се неко удаљи, незадовољсíтво нечијом йосíуикум и уойишíе неко негодовање*. — Враг те *днни́о, штò си тó учини́о!* — Ђе те враг *днни́о, трајин те ци́јели дан!* — *Одни́е те враг ако тó учини́ш! де́еат се (б́т) ко ~ у мало воде неугодно се осјећаши*. — Међу њима ми је било ко врагу у мало водè. *живи ~ особа живахна, склона несíташлуцима, духови́та, сире́ина у йословима*. — Он је живи враг, брзо ће се снаћ у свему. *зá врага; по врагу за несрећу, на несрећу*. — Док су тамо стáли и чекали, зá врага почèла и ситиá кишица. *врагови те пáпали каже се из милошíе маломе дјетету*. — Штò си сла́дак, врагови те пáпали! *лóмнт врагове живе́и разузданим живо́иом*. — Кò у младóсти лóмй врагове, платиће у старóсти! *дòшò ~ по своје кад се нешíо лоше заврши, кад неко дочека лош крај*. — Бáцò је солде на све банде, а онда је дòшò враг по своје и *дòтò је без ишта*. — Данас или сýтра дòј ће враг по своје! ~ *црни честí атрибути (црни) који йонекад у йойиуности замјењује именицу враг*. — Виђи *они́јех врагòвá црни́јех што се гáђају с камèњима!* — *Одни́е те црни (сц. враг). кòстат врага й нò сíајати много (мисли се на цијену)*. — Кòстò би нас пýт врага й пò, ни́је тó зá наш шпáг!

врагу́лн, -ина м објешењачи́. — Он је приличан врагу́лн.

вра́жниј, -а, -е пријд. 1. *весео, шаљив*. — Она је свá вра́жијá, обеселиш се кад је ви́диш. 2. *проклет, који се баш не одликује добрим йонашањем и особинама*. — Онò је вра́жијè дијете! — Онá вра́жијá мачка се увýкла у комин и дйгла месо с плитице.

вра́н м мн. вра́ни *врана или гавран*. — Напали ко вра́ни, свè ће потамáнит.

/вра́т/ изр. *ра́дйт нèшто на вра́т на нòс радийи нешíо на брзину*. — Обукли смо се на вра́т на нòс да не одоцни́мо. — Свè је грађено на вра́т на нòс и зàтò нè вајá.

врата с (и: *врати́ја* — кад означава више врата) *врати́а*. — Затвори врата да здвóра не пýхá! — Позáтвэрáј добро свá врати́ја, може нòфас скòчит какав вјетар!

/вра́штво/ изр. *зá вра́штво ради смије́ха, шале*. — Она се за вра́штво обукла од господè антíкè.

/врба/ изр. *кад ~ прòсо рд́й никада*. — Обèћò ти је три́ста ствáри, а свè ће тó б́ит кад врба прòсо рд́й.

врбина ж йрими́ивна кућа у којој не йосíоје основни услови за живой. — Калá нас је једна стáра врбина у којон *нико не живи*.

врвјет, врвйн *несвр. кре́иши се у великом броју*. — Силан свйјет врвй крòз улице.

врèһн, -ина м (и: *орèһн*) (тал. *ogeschino*) *наушница, минђуша*. — Знá се којй врèһни йдý ус конáвòску нòшњу.

врèһниһ м (дем. од *врèһн*) — Жèнскóму дјетету стáвү врèһниһе.

врж, -и ж чвор у дасци на сшйеницама које су досíа излизане. — Бòлү ме пòплати од они́јех вржй пò скалама.

/вријеме/ изр. *учиниће нèкò ~ биће ружно вријеме*. — Учиниће нèкò вријеме ка(д) се вјетар овáкò размахни́тò. *учиниће (учинило је) ~ мисли се на лијейо вријеме*. — Ако учини вријеме, скòчићемо у вас у Ријéку. — Кад је овáкò учинило вријеме, мòже се и у баштини ра́дйт. ~ *стра́внò врије*

ме од снијега, вријеме које слути на снијег (рјеч је записана, иошито сам је више иуша чуо од Марице Бендиш из Жује дубровачке, мада јој је веза са даштим јој значењем нејасна). — Отпале су ми рѹке д(д) студени, двб је баш вријеме стражано.

врђјес м (и: вријесак) *дрвенасћа биљка с љавим цвјетлићима*. — У Пётки ймā вријеса колико хоћеш.

вријесак в. *вријес*.

врѹка ж *чворуга*. — Окле ти та врѹка на глави?

врѹкат, **врѹкан** неспор. *због нечега биши према некоме нерасположен и то својим йонашањем, више или мање дискретно, давати до знања*. — Да ми је знат зашто она врѹка на мене!

врѹло прил. *йуно, много*. — Врѹло ли й теби све смётā! — Врѹло сан ти ја свему крива!

врѹлав, -а, -о придј. *превртљив (мисли се углавном на вријеме)*. — Кад је овако врѹлаво вријеме, не милй ти се ни живјет.

врѹлат, **врѹлан** неспор. *биши несталан, превртљив, йонашати се час овако, час онако*. — Нешто ти мѣни у задњѣ вријеме врѹлаш.

врнѹт м ген. мн. *врнутā врста морске рибе, скуша*. — Да ми је врнутā на граделе, па русмарина й уја од маслинѣ!

врнѹтић м (дем. од врнѹт) — Сједѹ прит кућон, а на пижублићу врнѹтићā и бевандѣ.

врпа ж *хрпа*. — Та врпа камѣња смётā пролазу.

врпица ж (дем. од врпа) — На тему мјесту остала је сāмо врпица зѣмјѣ.

врѣс, **врѣсти** ж ген. мн. *врѣсти врѣста*. — У вас у цардину ймā једна врѣс јабукѣ, љуткаста је, а сапурита.

врѣсник, -йка м мн. *врѣсници врѣшњак*. — Они су врѣсници, заједно су и у школу ходили.

врѣсница ж *врѣшњакиња*. — Ти си врѣсница мојѣ Марѣ.

врѣтб, **врѣтла** м ген. мн. *врѣталā врѣт*. — Стāри Дубрбвчани јѣдну своју ѹлицу и данас зовѹ Измеђѹ врѣталā.

врѣтбглав, -а, -о придј. *зврѣсти, који није йоуздан зайо шито је вѣштройир*. — Она је врѣтбглава и не слѹшā штб јон се гѣворй.

врѣтбглавбс, **врѣтбглавости** ж *особина која чини некога нейоузданым зайо шито су му йостйуици нейредвидиви, честйо нейрихвайљиви*. — Он не знā ни штб чинй у својон врѣтбглавости.

врѣт, **врѣтин** неспор. **I. 1.** *врѣјѣти нешйо, окрѣшати, обрѣшати*. — Врѣйо је кљѹч од ѣлетрикѣ до(к) га није поквāријо. **2.** *ујорно некоме досађивати да би се остйварила нека замисао, да би се нешйо йостйигло, добило*. — Свако јѹтро ме врѣти да је пуштйн на баѹу. **3.** *осјећати бол у нози или у руци, имати косйобољу*. — Врѣти ме дѣсна нѣга. — Промйјѣниће вријѣме, врѣти ме рāме. **II. ~ се 1.** *врѣјѣти се око некога, налазити се у нечијој близини, обигравати око некога из одређених разлога*. — Врѣти се он около вѣѣ, а она га не обадā. **2.** *шумарати без циља у неком йрилично омеђеном йростйору, ужѣм или ширѣм*. — Врѣтин се по кући ко мѹха без главѣ и ништа не чинйм. — Врѣтели смо се цйјелѣга јѹтра по граду и водили лѹдѣ дискѣрсе.

/врѣћина/ изр. ~ ис кѣстй *велика врѣћина*. — Данас је била, онб што рѣчѹ, врѣћина ис кѣстй.

врѣх м мн. *врѣси млади изданак од кућуса и сл. (најчѣшће у мн.)*. — С врѣсима от купуса скѹхају се двйје патате и ѣто ти вѣчерѣ!

/врѣх/ изр. *изйћ на вр(х) нѣса дозлогрдиши*. — Све двб ми је вѣћ изйшло на вр(х) нѣса.

/врѣц/ само у изразу: *прѣ-врѣц и овако и онако*. — Није он вйше прѣ-врѣц, аванцѣ је дирѣтѹр. — У мене ти нѣмā прѣ-врѣц, него рāди или ајде нā!

врша ж врста оруђа за риболов: кош илеиен од жице или од ирућа, „балун“. — Сењајте ће сте баџили вршу!

вршит, -йн несвр. I. 1. чиниџи (најчешће несвјесно) да неко душевно љаџи и ироџада. — Зашто вршиш мајку с твојијен лјудостима? 2. навршаваџи, иуниџи године. — Он данас врши шесџет љ пџет гд-

динџ. II. ~ се I. душевно уништиаваџи себе због нечега. — Ниџому не прџема што се ти вршиш, они ћџрају по свџму. 2. навршаваџи се. — Сјтра се врши гџдина данџ џтка(д) смо џди.

вулканџсат, -џн свр. вулканџзираџи. — Нџман џа тџ сј чијен вулканџсат.

Г

гџбина ж (тал. cabina) кабина на броду, куџалишиџу и сл. — У ти трџшак је ушла и гџбина на вапџру.

гџбинет м (тал. gabinetto) собица за рад у школи, сџану и сл. — Тиџо би му се и гџбинет џт профџсура.

гџвјн, -уна м врста бијеле морске рибе. — На Пџскарији није ништа ни било осим гџвјнџ.

гџгрнца ж врста инсекџа, мољца, у брашну, џасуљу. — Погледај да у лећи нџма гџгрџџџ!

/гџд/ изр. да ти ~ дџђе каже се у разговџру кад се жџли рећи како је некоме било и жџсте џдвџраџно, како се некоме нешиџо смучило. — Да ти гџд дџђе кад виџиш у каквџн гнусџби живју. — Гџ(д) ти дџђе ка(д) чјјџш како лџжј! ~ ме је џсјећам гађење, џдвџраџност због нечега или ирема нечему. — Гџд ме је пџт из џнаџџга жмјула! пџ гџда узвик којим се изражава џдвџраџност, гађење ирема нечему или се џругога џџдсџиџе на џо. — Пџ гџда, баџи тџ! — Није лџјепо тџџ гџвџрит, пџ гџда!

гаџарија ж ирџави џџсџуџиџи и џџнашање. — Тџ је гаџарија штџ се чџни на некијем мјџстима!

гаџџљив, -а, -џ приџ. који џсјећа гађење, џдвџраџност ирема нечему иџије неугодно. — Не би ти џна штџ џзјела из туђега пџага, толиџџ је гаџџљива. — Гаџџљив је и на црвића у јабуџи.

гаџеца ж ирџави џџсџуџиџи који џзазивају згражање. — џ џима смо слџшали свџкијџх гџџџџџ. изр. чџнит гџџџџџ иреџјџериваџи у нечему. — Мџло се нахлџ дџла па сџ(д) чџни гџџџџџ ко да ће сјтра нџ џмријџт.

гџдљав, -а, -џ (и: гџдљџв) приџ. гаџан. — Он је гџдљав чџвјек. — У живџту се нијџсан наслџшџ толиџџ гџдљавијџх ријџчи ко данас!

гџдљаваџ, -џвца м ген. мн. гџдљџваџџ I. ирџав чџвјек. — Какав је гџдљаваџ, ниџкад се не би џпрџ. 2. некараџтеран, џџгав чџвјек. — Гџдљаваџ, каџо је џмџ џбџраза тџ ријџт!

гџдљавиџа ж I. ирџава жена, ирџавуџа. — џрах јџн, гџдљавиџи, из рџкџ не би џзџо. 2. некараџтерна, џџгавџ женска џсоба. — Чјвџј се нџе, гџдљавиџа је џна, мџже ти свџшта подвџлит!

гџдљџво (и: гџдљџво) прил. гаџно. — Гџдљџво је тџџџ и прџмџслиџ, а каџоли учџнит.

гџдљџвџина ж (аугм. џд гџдљавиџа) — Та гџдљџвџина је каџра, ка(д) се нађе у прилиџи, и шпџјџт, и џкрас, и слџгат.

гаџија ж (тал. gaggia) врста сџџног жсџџџџ цвијећа. — Прџмџсли, већ ми је гаџија процвџџтала.

галантџрија ж џдвџрност. — Свџџога је тџратџвала з галантџријџн.

галатина ж (тал. galantina) *желатина, хладнетина, њихтије*. — Кад арива зима, биће и галатинѐ.

галета ж (и: галетина) (тал. galletta) *врста врло тврдог двойека округлог облика, без соли, који се могао само јести расквашен у млијеку, бијелој кафи или се од њега њавила њојара*. — Галетѐ је било за купит у свакоѐ бѹтизи ђт круха.

галетина в. *галетша*.

галија ж *животињница с много ногу која се нађе у старијим кућама, стионога*. — Ђно галијѐ на мѣру кала вратѐ.

галијот м (тал. galeotto, млет. galioto) *мангуј, садао*. — Тѣ галијот нѣшто смѣшља.

галијотат, -ѐн несвр. *чиниши мангујлуке*. — Штђ чинѣ? Галијђтѐ по Порпђрели!

галијотић м (дем. од галијот) — Чѹвѣј се галијотићѐ! Знадѹ ђни завѹћ рѹку у бѹрсу и штђ шпѣкнут.

галит се, гали се несвр. (безд.) *разведравати се (о небу)*. — Гали се са запада, биће сѹтра лѣјепђ бријеме.

галѡша ж (тал. galoscia, caloscia) *каљача*. — Свѹци галѡше кад више нѐ идѣш надвђр!

галѹн, -ѹна м (тал. gallone) *врѣца извезена златним или сребреним нићима, најчешће на каји или на одијелу неке униформе*. — Дђшђ је дђма вѹс у галѹнима ко ценѐрђ.

гѡмбор м *врста морског рака*. — Искупали смо се и нахитали гѡмборѐ.

гѡмизат, гѡмижѐн несвр. *змизати, миљети*. — Штђ ми тђ гѡмижѐ по врату?

гѡнац, гѡнца м ген. мн. гѡнацѐ (тал. ganzo) *ѣревејанац као љубавник, али и иначе*. — Гѡнац је ђн, гѹстају га жѣнскѐ.

гѡнач в. *ганчин*.

гѡнга ж *груѣа која се заједнички ѣроводи једући и ѣијући у неком локалу или у нечијђ кући*. — Сѡд је цѣјелѐ гѡнга пѡса-

ла кроз улицу пѣвајући. — Нђнас сан бѣјѡ у гѡнги и сѡд ѣдѣн спѡт.

гѡнгат, -ѡм несвр. *ѣроводити се ѣо локалима у већем или мањем друшћву*. — Гѡнгали смо дђ јутра. — ђн по нђди гѡнгѐ, а по дѡну спѡвѐ.

гѡнгрѣна ж (тал. сапсена) *вучац, болест од које дѡ ѣијела ѣосѣане ѣоѣиуно мрѣав, ѣа, ѣако без функције, ѣрелазу у сѣање ѣруљења, расѣадања*. — Лѣјечници су му рѣкли да ѣмѐ гѡнгрѣну на нђзи.

гѡнчат, -ѡн несвр. (непрел.) *хваѣати се на куку*. — Бѡцила сан гѡнач, ма парѐ да брђка не гѡнчѐ.

гѡнчѣн, -ѣна м (и: гѡнач, гѡнча) (тал. gancio) *метална ѣреклоѣена кука која се ѣрикоѣа уз ѣовраз канѣе кад се захвати вода из бунара*. — Брђка з ганчѣном је на гѹстијѣрни.

ганчѣнић м (дем. од гѡнчѣн) — Гређђа за ганчѣнић, нѣко ми га је дѣгђ.

гаранат, гѡранта м ген. мн. гѡранѡтѐ (тал. garante) *јемац*. — Кђ је гѡранат да нас нѣћете традишкат?

гарантишкат, -ѡн несвр. (тал. garanti-ge) *јамчити*. — Мѣштар нам гарантѣшкѐ да у кући нѣће бѣт умѣдецѐ.

гарѡнција ж (тал. garanzia) *јемство*. — Штђ ћемо чѣнит ако нам не дѡдѹ гарѡнцију?

гѡрбѹн, -ѹна м (тал. carbone) *камени угаљ*. — Смрдѣ гѡрбѹн кђ да смо у тѹнелу.

гаргарѣсат, -ѡн несвр. (тал. gargarizzare) *исѣраѣи грѡ, грѣѣати*. — С ђвђн текѹћинђм гаргарѣсан дѡѐ пѹта нѐ дѡн.

гардѣлѣн, -ѣна м *врста ѣиѣце ѣјевѣце црвене главе ѣе жуѣих и црних крила, чешљугар, ѣѣилицѣ*. — йживѡн кад мђј гардѣлѣн пѣвѐ.

гаревина ж *чађ*. — Рђба ми је на сѹшѣлу црна од гаревинѐ.

гарма ж *ѣина уз обалу (на Мљѣшѹ)*. — Хђботница је бѣла у јѣднђј гарми.

гарофалин, -ина м *карамфилић, врста мирођије*. — Тдћ од меса без гарофалина нема никаквога густа.

гарофалин м (дем. од гарофл) — Убраћу један гарофалин и за тебе.

гарофл, -фала м (тал. garofano) *каранфил*. — И данас ми је у очима наша арла пуна гарофала.

гастат, -ан несвр. *шићи на шиваћој машини*. — Имаш ли још гастат или ћу затворит макину?

гатат, гатан несвр. *погађају нешто*. — Гатат ко нам је дошл!

гатњик м *врица провучена кроз обруб сељачких гаћа или гаћица, а служи за њихово везивање*. — За гатњик ваја и курјелица.

гаће, гаћа ж *панталоне, клаче*. — Утијат ми гаће, згрчене су од кишл. изр. *широке ~ панталоне, гаће, које су биле дио народне ношње из околице Дубровника*. — Знам га још кад је ходио у широкијен гаћама. ~ на смичак мушке гаће у које је око *иојаса била увучена шрака којом су се везивале*. — Имл сан крepat од(д) смијеха ка(д) сан видио да он, бoгарети, ндси гаће на смичак. *дстат без гаћа проиасици, остати без игде ичега*. — Ако будеш такл бацат солде, остаеш једнога лијепога дана без гаћа.

гаћетине, гаћетина ж (и: гаћетина) (пеј. од гаће) — Ове гаћетине су вазда згрчене, ни утија ин не помажл.

гаћнице ж *дио мушког и женског доњег рубља*. — Суши ми се пун коноп шугамана, мајица, гаћница и комбинeжа.

гаџат, гаџан несвр. *ходаџи, газџи по блаиу, води, снијегу*. — Гаџали смо по калуђи добру уру рбл.

гвај узв. (тал. guai) *узвик пријетње у смислу јао, куку некоме*. — Биће гвај по те ако не дођеш.

гвантијера ж (тал. quantiera) *иослужавник*. — Неколико купица од ракије стало је на гвантијери.

гвантијерица ж (дем. од гвантијера) — Ова гвантијерица ми је успомена ис Тријешћа.

гвардија ж (тал. guardia) *сџража, надзор*. — Идлн ја сам, не треба ми гвардија. изр. *чинит од гвардије ираиши некога у својству сџраже или ради надзора*. — Те гдћ пошл да пошл, жена му чини од гвардије.

гварницијон, -они ж (тал. guarnizione) *укра који служи да нешто улеиша*. — Стави се на стару весту каква гварницијон и она ти је ко нбв.

гварнишкават, гварнишкаван несвр. (тал. guarnire) *украшавати нешто*. — Лијепи тапит гварнишкавл сваку камару. — Пуно ће ми времена узет гварнишкаване трпезл.

гварнишкат, -ан свр. *украсити нешто*. — Торта је била гварнишкана с орасима.

гвџера ж (тал. guegga) *раи, велика сважа*. — Биће гвџерл ако ти арива папе! — Каква је тл гвџера окол сличица?

гџера ж *врста морске рибе*. — Било је нешто гџерл и кашета бужавл.

гџерица ж **1.** *врста сишне морске рибе, врло укусна*. — Биће на Стару гддину приганијех гџерица за вчере. **2.** *ударац шанким ируишем по длану чиме се некад у основној школи кажњавало ђаке за недисциплину или незнање*. — Сви смо добили гџерица што смо скакали и викали.

гџета ж (тал. ghetto) *нечиста иросиорија или било какав иросиор*. — Живи јадник у свдјен гџети, а нема ко да му да начина.

гџете ж (само мн.) (тал. ghetta) *камашна, шоила шканина обликована као горњи дио сџојала, којом су мушкарци шитишли ногу од хладноће и која се носила над илшиком цицелом*. — Гџете су чувале д(д) студени, али су биле и дио мупке гардербл.

гиб м мн. *гиби набор на неком одјевном предмету*. — Учинила би једну кб тулу на гйбе. изр. *члвнт гйбе набирайши се, иравйши наборе*. — Рукāv није добро са шйвен, чйни гйбе око рукѣ.

гибић м (дем. од гйб) — Кб ће утијават свѣ тѣ гйбиће на блузи!

гйг м *некакав велики ийјевац*. — Дблацијо је бни чбвјек што ймā глāс ко гйг.

гињета ж и м (тал. ghignetta) *размѣйльивац или размѣйльивица која на себе жели иривући йажњу других лијейим одијелом или уойишйе изгледом и йонашањем*. — Она је бичнā гињета. — Подстб је гињета бтка(д) лѣжй на солдима.

гињѣтат се, -āн се несвр. *размѣйаши се изгледом, држањем и сл.* — Гињѣтā се по граду с колбукон б(д) сламѣ на глави и с омбрелином у руци.

/глава / изр. *взйћ (дбн) на вр(х) (на вр) глāвѣ каже се кад некоме нешйто или неко други дозлогрди*. — Знāм да ти је бдāвно свѣ изйшло на вр(х) глāвѣ. *нѣ знā кб му глāвву ндсй каже се за бандоглава чбвјека, вѣйшройира, чбвјека у кога се не може йоуздайи*. — Бтка(д) је пбчео трбват и пāре згртат, нѣ знā кб му глāву ндсй. *удрт некому ў глāву каже се кад неко йо сваку цијену жели нешйто добйиши, йосйиши или кад је неко йрекомјерно ойсједнуи нечим*. — Госпбштина му је удрила ў глāву. — Удрило му је ў глāву да пбстанѣ дирѣгур. *дйт нѣкому по глāви каже се кад некога неки догађај или фиксна идеја душевно йоремѣши*. — Мāјчина бблѣс дāла му је по глāви. — Дāло му је по глāви да ће рāt и да ће му свѣ пропас. *бит прико (преко) глāвѣ кад је неки йсихички йшрей йревелик, йа се йешко може издржайи*. — Прико глāвѣ ми је й кућѣ и бффиција!

/главатй/ купус ~ куйус у главицама. — Пуна је плāца купуса глāватбга.

/главичатй/ йглица ~ игла с главицом, ирибадача. — Дбдај ми једну йглицу глāвичатў!

глāвор м *блатор, врсйа змије*. — Нāш глāвор жйвијо је у ббцу ко да је дбмāйй.

глāвоч, глāвбча м *врсйа мале ириобалне бијеле рибе (Gobius paganellus)*. — Кў(д) йу с бвā двā глāвбча, јѣдйно да хи дāн мāчки!

главбчић м (дем. од глāвоч) — Штб ћеш з главбчићима него хи йспригат!

глāд м (рјеђе ж) *недостйаиак хране, жеља за храном*. — Ў цркви се мблй: „От кўте, глāда и рāта ослоббди нас, Госпбдине!“ — Умрли би бд глāда да ин нйје бца. — Ухитила ме је глāд.

глāдан, глāдна, глāдно придј. *онај који нйје сйш*. — Глāдан чбвјек јѣдѣ и нѣ пйтā штб.

глāдница ж *гладна женска особа или особа која чешје осјећа глад*. — Од бвѣ глāднице нāма нйшта нѣће бстат.

глāдничина м *незасйшмо мушко чељаде*. — Ајде тй храни глāдничину кад мбже изјес кйшу ббжў!

глāдњет, глāднйм несвр. *осјећаиши жељу или йошребу за јелом*. — Нѣмā нй ура рббѣ да је йбб, а вѣћ глāдни.

глāмаза м *особа која зна, кад јој је йшо у инйтересу, да се улагује и да некога обасйиа слайким ријечима како би йосйишгла неки свој циљ*. — Он је вѣликй глāмаза, нѣ вјерујѣм да мйсли бнб што гбвбрий.

глāнда ж *жлийезда на врайу*. — Глāнде су му отечѣне.

глāндав, -а, -о придј. *ошечених врайних жлийезда, шкрофулоз*. — Она је, дāлѣко бйло, глāндава.

/глāс/ изр. *говбрит (вйкат, пјѣват) на вас глас колико је йшо год могуће гласно говорйиши (викайи, йјевайи)*. — Ймā ўжāнцу говорит на вас глāс. *крйвит се ў све вйленѣ глāсе викайи из све снаге, гласно йлакайи*. — Кад је тб осѣрвб, пбчео се крйвит ў све вйленѣ глāсе. *пбшб ми је ~ каже се кад*

је неко *ѝромукнуо*. — Пошб ми је глас од великога пјевња.

гласит се, **гласин се** несвр. *оглашава ти се, ѝушѝати од себе гласа*. — Не гласи се ако кд зовѝ!

гледат, -ан несвр. **I. 1. удварати се** *некоме*. — Чужѝн да Мато гледѝ Пѝвову ѝѝр. **2. обилазити и ѝосмаитрати нешто с намјером да се куѝи**. — Гледали су јучѝр јѝдну нбву кѝћу на Плочама. — Дундо је пошб на Бргат гледат вблове. **3. настојати нешто урадити**. — Гледај тѝ кому калумат тѝ помѝдѝре! — Гледаћу што прије фѝнут ѝви посб, јер ме чѝка дрѝги. **4. ѝазити некога или нешто**. — Нѝ гледа ѝна нѝкога осим сѝбе. — Она гледа дѝцу ѝ секрву. **II. ~ се удварати се јѝдно другоме**. — Они су се јѝш ѝ школи ко дѝца гледали.

глиб м *блатио*. — На пѝту ѝмѝ пуно глиба.

глибат се, **глибан се** несвр. *блатињавити се*. — Нѝће се пѝ киши нѝко глибат пѝ баштини и брѝт битву. — Од глибања по глибу и пѝ киши ѝ цревље прѝпадају.

глибина ж (аугм. и пеј. од глиб) *велико блатио*. — Јѝдва смо извлѝчили нѝге из глибинѝ.

глиѝѝрѝна ж (тал. glicerina) *глицерин*. — Не забѝрави у спичѝрији узѝт глиѝѝрѝнѝ за рѝка!

глобит, -ѝн несвр. *жуљати*. — Нбвѝ цревље ме глобѝ у прстима.

глорија ж *свечана звоњава са звоника кѝтоличких цркава на Велику субѝцу око 11 сѝти и ѝридесѝти минуѝа када заѝраво ѝочињу ускрѝње свечанѝсти*; *ѝбичај је ѝом ѝриликом лице умиѝи водом*. — Ајдемо се ѝмит, звѝни глорија!

глорѝјет м (франц. gloriette) *ѝавиљѝн у врѝу*. — Сјѝдали смо у глорѝјету и ѝакѝлали кад је пѝчѝло грмјет.

глуха ж *глуха жена*. — Рѝснице смо купѝвали ѝ глухѝ.

глухнут, **глухнѝм** несвр. *имати ѝѝешкоѝа са слухом, ѝовремено не чуѝи добро, ѝочињаѝи губити слух*. — Уши ми глухнѝ од великѝ галамѝ. — Ко да пѝчимљѝн глухнут!

глухо м *глух чѝвѝек*. — Глухо би свѝки дан сјѝдо на ѝстоу мјѝсту кала Светѝга Влаха.

глухоња м (пеј. од глухо) — Како ћу глухоњи спѝгат штѝ ѝштѝн?

глухопрда ж *ѝодругљиво се каже за глухо чѝваде*. — Лѝпан ли лѝпан на врѝта, ма глухопрда нѝ чујѝ, па нѝ чујѝ.

глушица ж *врѝта дѝваље смокве*. — Узѝ сѝму мѝћу растѝ јѝдна глушица.

гнијѝздит се, **гнијѝздин се** несвр. *удѝбно се негдѝ намјѝшѝати с намјером да се ѝу дѝже времена ѝшѝане*. — Мѝре сјѝла у пѝлтрѝну, па се гнијѝзди.

гној, **гноја** м **1. ѝубре, гњѝ**. — Дѝвле се чујѝ гној ѝз ѝиховѝ штѝлѝ. **2. гусѝа жуѝкаста ѝечностѝ која се сѝвара у инфѝцираним ранама**. — Рѝна се мѝрцала и ѝж нѝ излази гној.

гнојит, -ѝн несвр. **I. ѝубрити нешто**. — Ко гѝј ѝмѝ земљѝ, гнојѝ је, па ѝнда на ѝѝн свѝ бѝдѝ растѝ. **II. ~ се ѝозлеѝиваѝи се зѝог инфѝкѝије (о рани)**. — Гнојѝ ми се прѝс од нѝгѝ.

гнусан, **гнусна**, **гнусно** придј. *ѝрљав, нечѝсти*. — ѐ(д) чѝса си тѝкѝ гнусан пѝ фаци? изр. **гнуснѝ (гнуснѝ) рѝјѝчи (рјѝчѝтѝне) неѝристѝѝне рѝјѝчи**. — Штѝ ћу тѝмо? Да слѝшѝан ѝѝхове гнуснѝ рјѝчѝтѝне? — Каквијѝх гнуснијѝх рѝјѝчи гѝворѝ јѝдан дрѝтѝму!

гнусит (се) в. *гнусниѝ (се)*.

гнусна ж *жена сумњѝве чѝстиѝѝе или сумњѝвог морала*. — Та гнусна се хѝтала и тѝђијѝх мѝжѝвѝ.

гнусник в. *гнусничина*.

гнуснит, **гнусним** несвр. (и: гнусит) **I. ѝрљати нешто**. — Грѝѝта је гнуснит чѝстѝ напѝцу. **II. ~ се ѝрљати се**. — Бѝјѝла рѝба се брзо гнусни. ~ ѝт погледа каже се

кад је нешто подложно лаком њрљању.
— Бијела кошуја се гнүсни ђт поглѣда.

гнүсница *в. гнүсничина.*

гнүснична *м* (аугм. и пеј. од гнүснѣк) *мушка особа њрљава у моралном другом погледу.* — Стари гнүсничина, није га срам о(д) својијех гдѣна, него трчи за дјевѡчицама! — Гнүсничина је, не умива се по неколико дана!

гнүснична *ж* (аугм. и пеј. од гнүсница) *жена њрљава у моралном или у другом смислу.* — Она гнүсничина свѣ зна само нѣ зна опрат себѣ ѡ дјецу.

гнүсноћа *ж* (и: гнүсноба) *ѡрљавишина, нечистиоћа.* — Рекло би се да ђди има и гнүсноће!

гнүсноба *в. гнүсноћа.*

гњаватүр, -үра *м* *досадан човјек, гњаватиор.* — Ослобѡди ме ѡвега гњаватүра!

гњаватүрица *ж* *жена која некоме досађује, досадна жена.* — За њү знадү да је велика гњаватүрица.

гњат, гњата *м* *мн. гњати цјеваница.* — Ђш ме од јүчер болү гњати.

гњѣт, гњѣн *несвр. ѡрулиши, гњѣши.*
— Лемүни гњѣју ако су имало гармани.

гњѣцав, -а, -о (и: гњѣцав, гњѣцкав, гњѣцкав) *љейљив (најчешће ѡијестѡ, али и нешто друго).* — Крух ми је данас ѡсто гњѣцав.

гњѣцавѡс, гњѣцавости *ж* *љейљивостѣ.*
— Гњѣцавѡс је велика мана некѣ врсти патата.

гњѣцат се, -ан се (и: гњѣцкат се) *несвр. лијейши се ѡд ѡршима или иначе.* — Ка(д) се патате гњѣцају, њѡке не ваљадү.

гњѣцкав (и: гњѣцкав) *в. гњѣцав.*

гњѣцкат се *в. гњѣцаш се.*

гњѣдица *ж* (дем. од гњѣда) *јајаице ваши, али у ѡренесеном значењу у ѡијребљава се да би се означило нешто сасвим сишно.* — Скрати ми вѣсту само за гњѣдицу.

гњѣла *ж* *глина, шловача.* — Свѣ су то сирѡмашкѣ күће ѡд гњѣлѣ.

гњѣлий, -а, -ѡ *придј. (о особини некога или нечега) ѡрешјеран, ѡрејак.* — Вѣћ два дана пүха гњѣлий шилок. — Он је гњѣлий Србин, а она гњѣла Хрватица.

гѡ, гѡла гѡло *придј. наг, али и недовољно обучен с ѡбзиром на временске или неке друге ѡрлике.* — Зашто идѣш по зими тако гѡ? — Није складно гѡла үћ у транвај.

гѡба *ж* (и: гѡбета) (тал. gobba) **1.** *грбава жена.* — Сви су знали за гѡбу и њѣзине слаткѣ кѣфериће. **2.** *грба.* — Изѣшла му је на шкини гѡба. — Пүт је пүн гѡба.

гѡбав, -а, -о (и: гѡбав, гѡбав) *придј. ѡгрбљен, грбав.* — Стар и гѡбав, јѣдва идѣ пүтен, ма се не ѡставља пѡсла.

гѡбавац, гѡбавца *м* *ген. мн. гѡбавца грбав, ѡгрбљен човјек.* — Штѡ мѡже чѣнит ѡни јадни гѡбавец?

гѡбавит се, -ин се (и: гѡбавит се) *несвр. грбиши се.* — Јадан, гѡбави се носѣћи врѣће. — Било ми је дѡста гѡбављѣња за макинѡм.

гѡбавица *ж* *грбава жена.* — Та гѡбавица је свакѡ јүтро носила мљѣко пѡ кућама.

гѡбета *в. гѡба (1).*

гѡбето *в. гѡба.*

гѡбит се, гѡбин се *несвр. грбиши се, гурѣши се.* — Гѡбин се о(д) дүта сјѣдања.

гѡбо *м* (и: гѡбето) (тал. gobbo) *грбавац.* — У гѡба има за купит и күкумара и помадѡра.

/говѡрит/ *изр. ~ јѣдно за другѡ не говориши истину, лагати.* — Како ћу јон вјѣроват кад ми вазда говорѣ јѣдно за другѡ. ~ за некѣјем *оговарати некога.* — С тѡбѡн је у добрѣ, а за тобѡн говорѣ. — Нѣ дам ни кому разлога да за мнѡм говорѣ. *не ~ с некѣм биши с некѣм у свађи.* — Има гѡдишта да ѡни не говорү са сѣстрама.

говѡрѡн, -ѡна м *говорљива мушка особа*. — Познāvѡ сан те дѡ вѡста, а нијѡсан знѡ да си такѡ говорѡн.

говѡруша ж *женска особа, честѡ дијѡше, која много говори, говорљива женска особа*. — Мāлā ти је вѡликā говорѡруша. — Главу ми дѡгнѡ ѡнā говорѡруша што стѡдѡј повише нās.

говѡрушина ж (аугм. и пеј. од говорѡруша) — Јѡш си мāлā, ма се вѡћ вѡдѡи да ћеш бит говорѡрушина.

/гѡдина/ изр. *плāкат (цвāљет) ко лѡтā ~ болно ѡлакаѡи да у срце дѡра*. — Глѡдā ѡна ѡнѡ свѡју мѡку и плāчѡ ко лѡтā гѡдина. *злā ~ каже се дѡјѡшеѡу или одраслом чѡвѡеку кад дуго ради неки ѡсаѡ, кад оклијѡва*. — Злā гѡдино, хѡћеш ли се вѡше ѡбѡћ?

гожђарија ж 1. *разни гвоздени ѡпредмети који имају своју ѡѡшребну вриједностѡ*. — Тѡу у кашѡунићу ѡмā гожђаријѡ па ће се нāћ ѡ чавāлā. **2.** *ѡрговачка радња у којој се ѡродају ѡпредметѡи од гвозђа*. — Дѡндо му је држѡ гожђарију наднѡ плацѡ.

гѡжђе с *жѡлѡезо*. — Околѡ кућѡ су стāвили раштѡлāту ѡд гожђа.

гожђија, гожђија с *разне врстѡе ѡпредметѡа од гвозђа*. — ѡмā по бѡтигама дѡста тѡјѡх гожђија.

гожђурѡна ж (пеј. од гѡжђе) — Од ѡнāкѡ лѡјѡпѡга āута ѡстала је сāмо гожђурѡна.

гожђурѡнина ж (пеј. од гѡжђе) — У кантѡну стѡдѡј бāчено буликāн гожђурѡнинѡ, стāријѡх тѡћā и прѡбужанијѡх пѡвāтā.

гѡзден, -ѡна, -ѡно придѡ. од *жѡлѡеза, жѡлѡезан*. — Парѡстāта је гѡздѡна, а пасāмāн је ѡ(д) дрва.

гѡгле ж (хип. од гѡлѡб) *ѡако се дѡјѡшеѡу каже за голуба*. — Бāци гѡли мрвѡица ѡт круха!

гѡлица ж *обнажѡно женско чѡлāде*. — Вѡћā се ѡ сад по кѡјā гѡлица нā сѡнцу.

гѡличѡна м *обнажѡно мушко чѡлāде, али и дијѡше*. — Мѡѡ ѡбучѡни, а околѡ нās свѡ гѡличѡне.

гѡличѡна ж (пеј. од гѡлица) — Јѡднѡј гѡличѡнинѡ нијѡсу дāли ѡћ ѡ Мāлѡ брāћу.

голѡкуд м *кукуруз (зрно, клиј, сѡлāбљѡика)*. — Дāј кокѡшима мāло голѡкуда! — Гѡстā ме пѡчени голѡкуд.

голѡкудина ж (аугм. и пеј. од голѡкуд) — Да ми је прѡдат ѡнѡ голѡкудинѡ кѡму зā прāсāцā!

голѡкудѡниј, -ā, -ѡ придѡ. *кукурузни*. — Мѡка голѡкуднā ми мāло гркнѡ.

голѡкудѡница ж *кукурузни хљѡб*. — Голѡкудѡница ми је нā нѡс изѡшла!

гѡлѡб м мн. *гѡлѡби врстѡа морске рибе*. — Нијѡсан знѡ да ѡ у мѡру ѡмā голѡбā.

голѡбѡнић м *голѡбарѡник*. — У пѡтку-плѡу је цѡјѡлѡ голѡбѡнић.

гѡма ж (тал. *gomma*) *гума, гума за бри-сање*. — Зāјѡмљѡи ми гѡму, фāљѡно сан нāписѡ јѡдан брѡј.

гомарāбѡика ж (тал. *gomma arabica*) *лѡјѡло*. — Стāви мāло вѡдѡе да се гомарāбѡика нѡ скорѡ.

гѡмāта ж *мѡѡрегѡнирāно ѡлāѡно које се корѡстиѡ да би се учврстѡила ѡрса на мушком одѡјѡлу*. — Кѡпи стѡфѡу, фѡдру, гѡмāту, кѡнац и пāртили пѡстѡи дѡнāри прије него се вѡстѡит и сāшијѡ.

гѡмбат се, -āн се несвр. *рјѡчкаѡи се, свāћāѡи се, ѡреѡириѡи се*. — Прѡстани-те се гѡмбат ѡкѡ тѡгā кѡ је дāлѡ скѡчијѡ!

гѡмѡла ж 1. *ѡѡѡ ѡун камења различѡше величѡне*. — Вāјā хѡдит по гѡмили док нѡ дѡћѡш прид ѡѡхову кућу. **2.** *ѡри-родна или вјѡшѡчѡки ѡрављѡна хрѡа камења разне величѡне која се задѡним ди-јѡлом на нешѡѡ ослања*. — Шѡтали смо се до гѡмилѡ испѡд Мāлѡга дѡпѡзита.

гѡмица ж (дем. од гѡма) *гѡмица за брисање и сл.* — Нѡћѡе у шкрāбѡицѡи ѡмā јѡдна гѡмица, па ми је дāј!

гѡмнāр, -āра м *женскарѡш, али и чѡ-вјѡк који је сѡремāн и на недѡличне ѡ-*

сѣуике друге врсте, уличар. — У ова дѡба нѡди се сѡмо гомнѡри пѡтѣжѹ пѡ уличама.

гомнѡрат, -ѡн несвр. *недолично се ѡнашати, ѡнашати се као уличар.* — Штѡ рѡди? Нѡшта! Гомнѡрѡ! — Од гомнѡрања се не живѡи, трѣбѡ штѡ и рѡдит.

гомнѡрија ж *ѡрљав, мангуйски ѡсао.* — Не приповиједѡј ми више ѡ њиховијен гомнѡријама, дѡста ми је и ѡвѡ знѡт!

гомнѡрина м (аугм. од гомнѡр) — *Ишѡерај гомнѡрину ис кућѣ, па нека иде ѡе хоће!*

гомнѡрица ж *женска особа слободнѡг владања, уличарка.* — Двѡје гомнѡрице сјѣле на пѡжѡ при(д) Двѡрон, ѡзвадиле по шпањѡлет и пѡшѹ.

гомнѡрична ж (аугм. од гомнѡрица) — Без ѡца и матерѣ, без дѡмаће едукацијѡни, пѡстаће нѡ сврху гомнѡричине.

гомнѡрлук м *ѡрљав, мангуйски ѡсао.* — Не можеш се имаѡинат кѡј су тѡ гомнѡрлуци били!

гомнѡнѡи, -ѡ, -ѡ придј. *невриједан, нишѡаван.* — Штѡ ће ми гомнѡнѡи сѡлди ка(д) ш ѡима не мѡгу нѡшта кѹпит!

гомнѡ с мн. гомнѡна, ген. мн. гѡвѡнѡ 1. *љѹдски и живошѡињски измеѡи.* — Кѹћа јон је ко штѡла, ѹ гомнѡима би се вѡјали, а при(д) свијѣтон бѡтѹ госпѡство. 2. *нишѡарија (за чѡвѡека).* — Ђ прије сан знѡ да је ѡн гомнѡ, ма не овљикѡ! изр. гомнѹ ѹ свѡјти нишѡарија, само мало блаже речено и више у шали. — Нѡје гомнѡ, него гомнѹ ѹ свѡјти! *врѣћа гѡвѡнѡ каже се за чѡвѡека шрома, круйна, ѡѹшѡена, без живошѡа, лијена.* — Онѡ врѣћа гѡвѡнѡ би бѡрем мѡгла ѹзѣт мѡтику и прекѡпат цардин. *учѡни дѡбро, па ѡзјеђи гомнѡ кад се неко, коме је учѡнено дѡбро, ѡкаже незахвалним.* — Нѡшта му нијѣсу признали од ѡнегѡ штѡ ин је рѡднијѡ; тѡ ти је бѡш ѡнѡ: учѡни дѡбро, па ѡзјеђи гомнѡ! пѹн рѡјѣчѡ ко сѡпа гѡвѡнѡ каже се за онога ко ѡуно и исѡразно говори, обеѡава. — Фѣр-

мала ме је прид вѡртѡима ѡт кућѣ, а пѹна рѡјѣчѡ ко сѡпа гѡвѡнѡ, не можеш се вѡра глѡберат.

гондѡлета ж (тал. gondoletta) 1. *мали чамац за куѡање с јѣдним веслом, које на сваком крају има ѡо лѡѡаѡицу за захваѡање воде ѡришком веслања.* — Бијѣлѹ се лѣти гондѡлете на бѹнаци и по кѡјѡ бѡрка штѡ плѹтѡ ѹ мјѣсту. 2. *женска ѡѡворена лагана цѡйѣла с вишѡм ѡѡѡиѡицом, салонка.* — Преплѡвијѡ Стрѡдѹн жѣнскѡи свѡјѣт у гондѡлетама прѡлѣтѡњијѣх колѹрѡ.

гондѡлѣтица ж (дем. од гондѡлета (2)) — Гондѡлѣтице ти стѡјѹ на нѡзи ко пѡитурѡне.

гондѡла в. *гондѡлѣта (1).*

гѡра ж 1. *брдо, ѡланѡна.* — Дѡли мѡре, гѡри гѡра, па кѹ(д) ћеш? 2. *шума.* — Гѡру је тѣшко угѡсит ка(д) плѡнѣ. 3. *ѡсјечено шумско дрво (гранчице) за гориво.* — Вѡратиће се ко и вѡзда с мѡло гѡрѣ зѡ потпалу. изр. *гѡре ѡ воде нѡ некога говоришѡи свега и свѡшѡа ѡ некоме, ѡѡшѡживати некога за нешѡи, бацаѡи кривѹ на некога.* — Прије је свѣ било милѣ-лѡле, а сѡд гѡре ѡ воде нѡ ѡих.

гѡрак, гѡрка, гѡрко придј. 1. *ѡ ѡприродѡди горког укуса.* — Пѣлин је гѡрак, а и ѡвѡ дрѹгѡ трава је гѡрка. 2. *шѣжак, ѡун ѡада.* — Гѡрка сѹдбина стѡгла је и ѡега и ѡѣгов брѡд.

гѡрека в. *гори.*

гѡри (и: гѡри) прил. (и: гѡрика, гѡрика; гѡрикарѡице, гѡрикарѡице; гѡрикарѡица, гѡрикарѡица; гѡрикѡрке, гѡрикѡрке, (гѡрека — у Кѡнавлима)) *горе (ѡзнака мјѣсти).* — Гѡри су биле кѡмаре ѡ(д) спања, а дѡли тѡнел и кѡмѡн. изр. *хѡдит гѡри-дѡли ѡѡѡи се и силазишѡи, али и ѡѡи ѡамо и ѡамо.* — По стѡ пѹт нѡ дѡн ѡдѣн гѡри-дѡли, ѹзѡ скалу, низѡ скалу. — Свѡкѣ вѣчѡри ѡдѣ онѡкѡ сѡм гѡри-дѡли по Стрѡдѹну.

гѡрика (гѡрика) в. *гори.*

гѡрикарѡица (гѡрикарѡица) в. *гори.*

гòрикарлице (гòрикарлице) *в. гори.*

гòрикàрке (гòрикàрке) *в. гори.*

гòрилица *ж* *цјейаница, биљица.* — Стави једну гòрилицу на жàр сàмо да др-
жй òгаь!

гòрица *ж* *иошумљено брдашце.* — У Дубрòвнику се једно брдо с црквицòн на врху зовè Гòрица св. Влàха.

/гòрјет/ *изр.* ~ ко клàчина нагло, брзо гòрјети. — Дрва гòрy ко клàчина како су сyха. — На òвò сyшè да се штò ужèжè, гòрјело би ко клàчина.

гòркй, -à, -ò придј. 1. *бројан, силан.* — Òкле су дòшле овликè гòркè мyхе? — Скупио се гòркй нàрод и нèшто чèкà. 2. *жесток.* — Кò ће сàд хòдит дòма по òвemu гòркòму сyнцу?

Гòспа *ж* *стòлна црква, кàшeдрала* у Дубровнику. — У Гòспи ће мyсу рйјет бй-скуп.

гòспàр, -àра *м* *вок.* гòспàру *госпòдин.* — Гòспàр Нйко је мàлоприје изйшò ис кућè. — Гòспàру мòј, пàсала су òнà брe-мèна ка(д) су дјèца ймала рйспета прама òцу й мàјци. *изр.* лyти ~, зйми мòскàр *значe-нe нeйòзнайшò; мòжда се òдноси на слy-чàјеве кад је неко час у йòзицији гòспòди-на, час у йòзицији слуге (забиљeжeно од Јаше Милославйћа, дубровачког новина-ра из врeмена Краљевине Југославйје).* ~ *àнтйкй гòспòдин* *који је йòнашањем, др-жањем, облачењем, а нарочйшò својим нàзорима сачуваò сйàри дубровачки дух.* — Прàвй је гòспàр àнтйкй, фàлй му сàмо кàроца. ~ òт кућè *власник куће.* — Кљyч је у гòспàра òт кућè. ~ чòвјек *онај ко ни од кога не зависи и добро живи.* — Ймàј тй свој сòлад и бyди гòспàр чòвјек! ~ дyбровачкй *неко цвијeће „йустйиција“.* — Нè би знò спјèгат кòјè је тò цвијeће гòспàр дyбровачкй.

гòспàрство *с гòспòдстйво духа* *које йòјам гòспòдстйва чини йòййуним.* — Й кад је спàнуò на ништа, сачyвò је своје гòспàрство.

гòспàрyн, -yна *м* (*аутм.* од гòспàр) — Ма кàкàв гòспàр, гòспàрyн је òн бйјò!

гòспòдàр, -àра *м* *власник нечeга.* — У Дубрòвнику гòворy: „Ослобòдијò те Бòг глàдна гòспòдàра!

гòспòђа *ж* *угледна женска особа ври-једна йòшйовања.* — Гòспòђа Кàте је òстала гòспòђа й òнда ка(д) су јон пресà-хли сòлди. *изр.* ~ òт кућè *власница куће.* — Мй смо стàли йспод, а гòспòђа òт кућè пòвишè нàс. ~ *àнтйкй женска особа која је држањем, облачењем, йòнашањем, а нарочйшò својим йòгледима на свйейй, сачувала сйàровремски дубровачки дух.* — Бйла нам је дàнас на визити једна прà-вà гòспòђа àнтйкй.

гòспòђин, -à, -ò придј. *који йриyада гòспòђи.* — Гòспòђина вèста òт пò кући вйсй зà врàтима.

гòспòдство *с гòспòдстйвено йòнашање* *које йроизлази само из богайстйва или нàййросечног мàтйеријалног сйàња.* — Удрйло ин је вèликò гòспòдство y глàву.

гòспòштина *ж* *они који себе због бо-гайстйва или нàййросечног мàтйеријал-ног сйàња сврстйавају у виши друшйве-ни сйейен, йа се шàко и йòнашају.* — Сàд је свè тò гòспòштина што нèће да рàдй.

Грàд *м* (као Urbs = Рим) Дубровник. — Пàсали смо крòз Врàта òд Грàда и дòшли на Пиле. — Стòјин на Срђу кала фòрте-цè, а пòда мнòм Грàд ко на пјату. *изр.* *ко врàта òд Грàда кàже се за некога ко је де-беò.* — Дòшла је ширòка ко врàта òд грà-да. — Уста су му ко врàта òд грàда.

грàделе *ж* (само мн.) (тал. gratella) *зво-здене шийке у виду решетйке са дршком на чему се йекла риба или месо.* — Ка(д) се yгљен у фòрњелићу разгòрй, стàви грàделе зà рибу и нàмажи хи сy мало yја.

/грàдит/ *изр.* *своје грàди, тyђе вàљàј кàже се кад неко нешйò рàди у своју корисй, а на йућу шйетйу.* — У yьга ти вà-зда вријèдй òнà: своје грàди, тyђе вàљàј.

гра́кнут, гра́кнѐм свр. (и: гра́нут) *дићи галаму на некога због нечега*. — Ка(д) сан то рѣкѡ, свѣ су на ме гра́кнули.

грамфат, -а̀н несвр. (тал. *aggranfiare*) *грейсѣи*. — Гра́мфа̀ш ме с нѡкѣтима.

гранари́з м (тал. *grano riso*) *риџа, љиринач*. — Жу́пљани су у ју́ху заједно ста́вљали па́сту и гранари́з. изр. ~ на ма́џулу (ма́џу̀рлу) *недовољно кухана риџа*. — Скѹха се гранари́з на ма́џулу и ѡстави да по́чинѐ.

гранас, -ста, -сто пријд. (и: гра̀нас) *вјеширойирасѣи, који не зна ко му главу носи*. — Она̀кѡ гра̀нас ништа није за́пантијо шгѡ сан му рѣкѡ.

гранати́на ж *врси́а ликера од шиика*. — Је ли ѡва̀ гранати́на купѡвна̀ или до́ма̀на̀?

грандеца ж (тал. *grandezza*) *величина која љрелази у мегаломанију*. — Они бѡ лују́ од грандеце́. — Удрила ин грандеца́ у гла́ву. изр. *ба̀тит грандецу љонашањем и љосѣиуицима нейрестѣано љоказиваѣи своју величину*. — Кѡ ба̀ти грандецу, мо̀ра и више́ спѣнцат.

гранди́јѡз, -а, -о пријд. (тал. *grandioso*) *величансѣивен*. — Гранди́јѡз си с ти́јен тво́јијен брцима.

гра́нут в. *гракнуѣи*.

гранцикула ж (тал. *gransevola*) *врси́а морског рака*. — Ка̀ко ми ти спјѣга̀ва̀ш, мо̀гла би то̀ бит гранцикула.

гранчат, -а̀м несвр. *грейсѣи нокѣиима (нир. мачка)*. — Сва̀ка ма́чка гранча́.

гра́ста ж **1.** *земљани суд за цијеће*. — На солару гра́ста до̀ грате́, а у њима љерошпа̀ње, бијеле́, црвене́, рѡза. **2.** *земљани суд за расѣаљивање и чување жеравице*. — У ста̀рѡму Дубрѡвнику жеравица се држала́ у грасти.

гра́стица ж (дем. од гра́ста) — Пресáдили смо спа̀рогу из ма̀ње гра́стице́ у вишу́.

гратакѣж, -ѣжа м (и: грахатѣж) (тал. *grattugia*) *кухињска сѣравица на којој се*

сѣружсу неке намирнице: сир, лимун, чоколада и сл. — Узми гратакѣж и изгратáј ма̀ло лему̀на!

гратат, -а̀н несвр. (тал. *grattare*) **I. 1.** *нешѣо грейсѣи, сѣругаѣи*. — Кѡ ље гратат пѣту́ру с врата́? **2.** *чешаѣи некога или нешиѣо*. — Гратѡ си ту́ пу́фичицу док је нијѣси раскрва̀вијо. изр. *кру̀х гра̀тани́ мрвице од двојека које служе љриликѡм љриремања неких јела*. — Кру̀х гра̀тани́ је у кредѣнци. **II.** ~ се *чешаѣи се*. — Срби́ ме шки́на, па се гратáн.

/гра̀х/ ~ *рога̀чиѣ биљка из љородице махунарки, једе се махуна*. — Ла̀ко за хра́ну кат приспи́је гра̀х рога̀чиѣ. ~ *кѡк врси́а љасуља (свјеѣлосмеће боје с ѣачкицама), која се најчешће јела у Дубровнику*. — Мо̀гла би се учинит са̀лса ѡд граха́ кѡка. ~ *сла̀ни биљка из љородице махунарки која се уѣоѣребљава у исхрани*. — Гра̀х сла̀ни се покиша́ у сла̀ну вѡду и ѡстави да прѣно̀ђи.

грахатѣж в. *граѣакеж*.

гра̀ција ж (тал. *grazia*) *љѡдсмјешиво речено за женску особу која својѡм љојавѡм жели љривуѣи љажњу и наклоносѣи*. — Ухитиле се три́ гра̀ције пѡд ру́ку, па ци́јелѣ вѣчери стру́жу Страдун. изр. ~ *па̀с (упас) нѣкому у гра̀цију сѣѣѣи нечију наклоносѣи*. — Ако му пáнѣш у гра̀цију, учини́ће ти свѣ што љштѣш.

гра̀цијѡз, -а, -о пријд. (тал. *grazioso*) *дражесѣан*. — Ка̀квѣ гра̀цијѡзе мо̀те љма̀ ѡва̀ ма̀ла!

гра̀цки, -а̀, -ѡ пријд. *који љриѣада граду, градски*. — Гра̀цкѡму дјѣтету фáли љријѣ.

/гра̀шак/ изр. *бит на ~ биѣи нерасѣоложен, нейрѣѣив (сѣање које је љролазно)*. — Јутрѡс сте свѣ на гра̀шак!

гр̀дан, -дна, -дно пријд. **1.** *ружан*. — Јѣдна гр̀дна жѣна и јѡш гр̀днијѣ чѡвјек стѡју при́д наши́јен врата́ма. **2.** *комиараѣив гр̀ѣ у значењу гори од нечега или од некога, који садржи неку негаѣивну особину у веѡј мјери у љорѣђењу с нечим*

шакођер негативним. — Биће и црвѣ и грђѣ! — Грђѣ су сад прилике за живот нѣго прије. изр. *грдна ко фит ђт кућѣ каже се за особу која је врло ружна.* — Жѣна му је грдна ко фит ђт кућѣ.

грдило с *нешито ружно, најчешће грађевина или шито друго шито одудара од средине.* — Онђ грдило от хотела на понти од Лапада свѣкому бђдѣ очи. изр. *брѣка в ~ нешито врло ружно шито се далеко разгласи.* — Након неколико данѣ пукла брѣка и грдило: побјегла му нѣвјеста!

грдит, -ин несвр. **I.** *чиниши нешито ружним, кварииши изглед.* — Она кѣћа грди цијелѣ крај. **II.** *~ се кварииши власишиши изглед.* — Штђ се такђ грдиш с питѣурђн ка(д) ти је Бђг дђ да нијеси грѣба?

грђба ж *ружно чељаде.* — Он је грђба о(д) чђвјека. — Она је грђба од жѣнѣ.

грђбштина ж (пеј. од грђба) — Онакѣ грђбштину ко што је ђн, у живђту нијѣсан вѣдијо.

грѣб, грѣба м *гроб.* — На грѣбу му вѣзда имѣ пуно цвијећа.

грѣбље с *гробље.* — Ка(д) дђђе Мртви дѣн, цијелђ грѣбље вђвѣ на матрикале.

грѣзнут, грѣзнѣм несвр. *бубриши у во-ди.* — Грѣх пуно грѣзнѣ.

грѣђта ж **1.** *гријех.* — Грѣђта је да га мѣчиш. **2.** *жалост, шуга.* — Грѣђта га је онакога виђет. — Ко би му од грѣђтѣ ѣзео ђнѣ бокѣнић мѣса! **3.** *шита.* — Грѣђта што хи нѣмѣ кђ фотографат ка(д) се овако лијепо итрају!

грѣшп м мн. грѣшпи, грѣшпѣ (тал. *сесра*) *набор, бора.* — Вајало би ђколо струка учинит неколико грѣшпѣ.

грѣшпат, -ѣн несвр. **I.** *иравииши наборе на нечему, набираииши нешито.* — Зѣшто грѣшпѣш чѣло? **II.** *~ се борииши се, мрешикаиши се.* — И ђна се почѣла грѣшпат, гђдине су! — Грѣшпѣ се мђре, почимљѣ вјѣтар.

грѣшпић м (дем. од грѣшп) — Учини-жо ми се на рукаву јѣдан грѣшпић.

грѣзлица ж *мољац.* — Изјеле су ми грѣзлице нђви вѣстит.

грѣјѣх, грѣјѣха м *ђаво, враг.* — Грѣјѣх те тѣнѣ да излазиш по ђвијен дѣлубијама.

/грѣнгола/ изр. *бѣт ин грѣнгола биши свечано обучен, удешен.* — Штђ си ти дѣнас вѣс ин грѣнгола?

грѣнтав, -а, -о пријд. (и: грѣнтѣв) *илачљив, чангризав.* — Дијете је грѣнтаво кад је пђспѣно или кад га штђ бђли. — Стѣрѣ се мђже пђднијѣт, ма је стѣри грѣнтав.

грѣнтавац, грѣнтѣвца м ген. мн. грѣнтавѣца *чангризав чђвјек, онај ко увијек налази разлога да буде незадовољан.* — Стѣри грѣнтавац је сѣмо сѣбе глѣђ.

грѣнтавица ж *женска особа која је чангризава.* — Је ли се пробѣдила нѣша мѣлѣ грѣнтавица?

грѣнтавичина ж (аугм. и пеј. од грѣнтавица) — Пушти ме више на мѣру, грѣнтавичино јѣдна!

грѣнтат, -ѣн несвр. (и: грѣнтат) *иоилакиватиши, чангризатиши.* — Изѣђи нѣдђбор да ми више тѣ нѣ грѣнтѣш! — Нѣће ти пђмоћ грѣнтѣње, забави се с нѣчијен и мѣчи!

грѣскат, -ѣн несвр. *грицкаиши нешито.* — Грѣскѣј нѣшто ка(д) си глѣдан! — Ко да се чѣјѣ грѣскѣње иза ормѣра! Да није мѣш?

грѣсти се, грѣзѣн се несвр. **1.** *ошѣећиватиши се (дешава се са шканинама иримамљивим за мољце који их ошѣећују).* — Рђбу грѣбѣ нђсит, а не ђстављѣт по ормѣрима да се грѣзѣ. **2.** *осјећатиши због нечега грижѣ сѣвѣстиши, биши узнемирен због нечега.* — Грѣзѣн се штђ ин нијѣсан дѣла ђмбрелу, а пѣдѣ киша.

грѣк, грѣка, грѣко пријд. *горак, незаслађен.* — Грѣка ми је кафѣ, стѣвићу јђш мѣло цѣкара.

гркнут, **гркнѐ** несвр. *каже се за нешто што садржи скоро нејримјетну горчину*. — Ко да мјендули гркнѐ.

грлић, **-ића** м *грло боце и сл.* — Упо ми је чѐп у грлић од бдијѐ.

грлица ж *ићица из реда голубова*. — Грлица је питомна, не бѐј се чѐљадета.

грличање с (гл. им. од грличат се) *за вријеме свѐтковица свѐтога Влаха у Дубровнику врши се у истоименој цркви обред за који се вјерује да шћићи од болести грла*. — На грличање идѐ свѐ Дубрѐвчани којѐ вјѐрѐ бѐли.

грличат се, **-ан се** несвр. и свр. *иришћуићи, иришћуићи обреду за који се вјерује да шћићи од болести грла*. — Ка(д) ћемо се пој грличат?

/грло/ изр. *киша пада ко из грла каже се у народу кад киша само иройада, иада йомало*. — Јучѐр је падала киша ко из грла, па како ће се жѐднѐ земља напѐт?

грмјат, **-ан** несвр. *грувати, грмјети (грмљавина, шћојови)*. — Грмјѐ с мѐра, бѐће кишѐ. — Грмјѐње тѐповѐ било је свѐ бљѐжѐ.

грмјелица ж *зрно од сћакла или од сличног материјала, које се низало и служило као огрлица, наруквица и сл.* — Ка(д) дѐћѐ Свѐти Влѐхо, плаца је пѐна балунѐ и звѐждакѐ, вѐликијѐх и мѐлијѐх пѐпѐцѐ, колѐнѐ од грмјелица и свѐкаквијѐх пѐтинѐцѐ.

/грмјет/ изр. *грмѐ, лампѐ, Бѐро кантѐ шћако се у народу говорило, најчѐшће дјѐци, кад грми*.

грмљава ж *грмљавина*. — Изѐ Срђа се чѐјѐ вѐликѐ грмљава.

грмуша ж ген. мн. *грмушѐ и грмушѐ врста ићице*. — У Срђу је бѐло и грмушѐ.

/грѐжје/ изр. *грѐжје сѐхѐ грожђица, сушено грожђе које се сћавља у колаче*. — Очистила сан и опрѐла јѐдну шћку грѐжја сѐхѐга.

/грѐз/ *грѐз грѐжја скуй зрна на јѐдној иѐтељци, која има мање огранке*. — Кѐлико је жгѐрав, нѐ би ти дѐ грѐз грѐжја.

громѐњат, **-ѐ** несвр. *јакѐ грмјети*. — Громѐњѐ издалѐка, мѐгло би нѐћас штѐ учѐнит!

грѐп, **грѐпа** м мн. *грѐпи* (тал. gorro) *чѐор*. — Он је у Наутици бѐјѐ профѐсѐр од грѐпѐ и конопѐ.

грѐпав, **-а**, **-ѐ** придј. (и: грѐпѐв) (тал. gorroso) *чѐорав*. — Тѐшка ће бит за плѐс ѓвѐ грѐпѐвѐ вѐна.

грѐпат се, **-ан се** несвр. *везивати се само од себе у чѐор*. — Нѐки конач се лѐко грѐпѐ.

грѐпина ж (аугм. и пеј. од грѐп) — Шпѐг је пѐн грѐпинѐ, трѐбаће ми вѐремена да хи расплѐтѐн.

грѐпић м (дем. од грѐп) — Смѐтѐ ми ѓди јѐдан грѐпић.

грѐта ж (тал. grotta) *вѐћа или мања удубина у брду или иначе висинастѐм шћлу*. — Кад би упѐкло сѐнце, склѐћали смо се у грѐту и настављали се иґрат.

грѐтина ж (пеј. од грѐта) *кућа у рушевном сћању или неуредна, односно сирѐшњски намјешћена кућа или нека ирѐстѐрија*. — ѓвѐ кѐћа је бѐш прѐвѐ грѐтина!

грѐб, **грѐба**, **грѐбо** придј. *ружан*. — Жѐна му је грѐба ко поноћа. — Ймѐ он грѐбѐ ужанцу мѐло вишѐ попит. изр. ~ нѐмѐн шћуберкулоза. — Свѐ су ѓни помрли од грѐбѐ нѐмоћи. ~ уста кад се из неког разлога у устѐма осѐћа неугѐдан укус. — Јѐтрѐс су ми нѐкако грѐба уста.

грѐбјет, **грѐбјин** несвр. *иостѐјати ружан*. — Што дѐлази старѐјиј, свѐ вишѐ грѐбѐ.

грѐбо прил. *слабо, лоше*. — Нијѐсмо се грѐбо пасали.

грѐда ж *грумен нечега, нека материја збијена у куглу или сличан облик (нѐр. снијѐг, земља, сир и др.)*. — Погѐдила ме је грѐда снијѐга у главу.

/грўди/ изр. раздрљит грўди ко Пётар Кѡшара каже се кад неко намерно и нашироко раздрљи кошуљу на грудима. — Неприлично једна, што се не ушесташ, него си раздрљиво грўди ко Пётар Кѡшара!

грўдица ж (дем. од грўда) — Чинѹ ми се грўдице од мукѣ.

Грўжанин м сѣановник Грўжа, зајадне дубровачке луке.

грўј м врста морске јегуље, угор (Conger vulgaris, Conger conger). — Имали смо грўја на граделама.

грўји, грўја м (само мн.) гвоздени држачи (два) на рубу обале, који између себе држе чамац јодигнути из мора. — На грўјима је на Пескарји вазда висила једна бѡрка.

грўн м грумен мање величине. — Нѣмѡ у круху ни грўна сѡли. изр. бѣт ко ~ земљѣ каже се за сийно, сѣаро чељаде. — Нѣмѡ је што за виђет — ко грўн земљѣ!

грўнак, грўнка м ген. мн. грўнакѡ (и: грўнчић) (дем. од грўн) — Грўнак цѹкара ће мѡло ѹбит киселину ѹ сѡлси. — У грасти није ѡстало ни грўнчића земљѣ.

грўнчић в. грунак.

грўхат, -ѡн несвр. 1. *груваѣи, јако ударѣи као да ѣој ѣуца.* — Штѡ тѡ гѡри грўхѡ? — Нѣшто је ударало или падало ко да тѡпови грўхају. 2. *својски учѣи.* — Брзо ће фѣнут скѹла, па он грўхѡ ѣ дѡн ѣ нѡћ.

грўхнут, грўхнѣм свр. 1. *кад неѣиѡ јако удари ѣа се ѣо чује.* — Мѡлоприје је нѣшто јако грўхнуло ѹ нѡс повише главѣ. 2. *јако некога ударѣи.* — Ако ме кѡ грўхнѣ док ѡвѡ нѡсѣн, свѣ ће ми се разбит. 3. *немилице ѣаѣи.* — Ако грўхнѣш с тѣгѡ мира, нѣмѡј ми плакат! — Грўхнуо је кѡлико је дѹг и шѣрок. 4. *не ѣоложиѣи исѣиѣи, ѣаѣи на исѣиѣи.* — Полѡгѡ је матѣматику, па је дрўгипѹт грўхнуо.

Грўшка ж сѣановница Грўжа, зајадне луке Дубровника. — Изѣшле су Грў-

шке на рѣву чѣкат вапѡре и ѹхитит мѡло ѡријѣ.

грўшкѣ, -ѡ, -ѡ придј. *који ѣриѣада Гружу.* — Грўшкѡ рѣва је пѹна маринѣрѡ.

грўчит, -ѣн несвр. 1. *гружваѣи неѣиѡ.* — Помѡкни се мало, грўчиш ми капут! 2. ~ се 1. *гружваѣи се.* — Ѳвѡ се рѡба страшно грўчи. 2. *скуѣѡѣи се, гуриѣи се, увлачиѣи се у се нѣр. од зимѣ.* — Грўчимо се ѡди на зѣми и чѣкѡмо, а свѣ залѹду.

/гѹба/ изр. смрђет ко ~ заударѣи, имаѣи или шириѣи вѣома неугѡдан мирис. — Нѡге му смрѡѹ ко гѹба. — Кѡјегѡ врѡга ѡнѡ кѹхају, смрѡѹ ко гѹба! гѹбе ѣ ране на некога говориѣи ружно о некоме, окривљаѡѣи некога за неѣиѡ. — Нѣвјѣста је ваљана жѣна, ма свѣкрва ѣ губе ѣ ране на нѹ.

гѹбица ж (ѣогрдно) *уѣѣа* — Ако се наставиш рѹгат, даћу ти пѡ губици! — Лѡже ти гѹбица да нијѣси ѣмѡ динарѡ! изр. зачѣпит нѣкому гѹбицу *ѹѹѣкаѣи некога.* — Зачѣпиѡ сан му гѹбицу кад је чѹо штѡ свѣ ѡ ѡему знѡм. држат нѣкому прѣс ѹ губици *ѣрећуѣѣи некоме неѣиѡ из ѡзира, сѣраха и др.* — Нијѣсам му држѡ прѣс ѹ губици, него сан му свѣ што тѡкѡ рѣко, па нека држи.

гѹбиш, -ѣша м *губиѣак.* — Тѡ ти је чѣс гѹбиш.

губѣрнѡнта ж (тал. governante) *ѡдгоѣиѣѣѣица у ѣорѡдици.* — Држѹ ме ѹ кућн ко губѣрнѡнту.

губѣрнат, -ѡм несвр. (тал. governare) *ѹѣрављаѣи, руковаѣи.* — Знѡш ли тѣ губѣрнат с ѡвѡн макинѡм?

гѹда ж *неурѣдна, ѣрљава жѣна.* — Гѹда јѣдна! Мѣни је дѡшла рѣјѣт да ми је кѹћа гнѹсна, а нѣ види ѡколѡ себе.

гѹде ж *свиња, ѡбично се ѣако за свињу каже дјѣѣѣиѹ, али и иначе.* — Њно тѡмо јѣднѣ малѣ гѹде! — Умају нѣколико кокѡши и јѣдну гѹду.

гүзе ж (хип. од гүзица) *шако се каже дјешетшү за задњицу*. — Тёбе србй гүзе, бйће то-тò!

/гүзица/ изр. ~ күлова чује се честшо у *йрейирци уйућено дирекшшо или индирекшшо некоме, а значи незналица, будала; није увредљиво*. — Ма нёнеш ме тй сяд учит, гүзицо күлова, штò һу кòму рй-јёт! *Језик клáпй, а ~ плáтй каже се некоме, честшо дјешетшү, кад на сваку рйјеч, нарочитшо сшаријега, одговара безразложно и безочно*. — Знáш ли тй кáко се òнò у нáс рчёе: „Језик клáпй, а гүзица плáтй!“ — па се тò й теби мòже догòдит. *òдријёт (òдрт) гүзицу не йòшрудийши се да се нешшо шшо је шребало уради*. — Мйслиш да ће òн òдрт гүзицу да те пòслушá! *секáват гүзшцу узнемиравайши некога кад за шо није вријеме или иначе узнемиравайши*. — Дò-ћё ми секáват гүзицу кад ймáн нáјвишё пòсла! *проговòријо би на гүзшцу каже се за онога ко се не може уздржашши да не йроговори*. — Кад би му зачёпијо ўста, проговòријо би на гүзицу.

гүја ж 1. *глистшя*. — Блйјед си ко крпа; да нёмáш гүја ў стòнку? **2.** *у значењу змија кад се односи на злу, йодмуклу жену*. — Гүја је тò! Кò знá штò ти òна снўјё?

гүка ж чворуга, неки израшшяј на ши-јелу. — Од ўдарца му је скòчила гүка на глáви.

гүлит, гүлйн несвр. **1.** *љушшйишши кром-йир, јабуку и сл.* — Гүлйш ли тò пátате за òбједá? **2.** *чушшйи из земље с коријеном шшраву и др.* — Изá кишё је нйкла сйлнá трáва, па је гүлйн кòлико мòгу. **3.** *майше-ријално у великој мјери искоришшявашши некога*. — Свй га гүлү, а òн тò нё видй.

гүлòз, -а, -о придј. (и: гүлòзан) (тал. goloso) **1.** *лаком на неко јело*. — Гүлòзи су òни, дрáго ин је йзјести. **2.** *йримамљив*. — Гүлòза је òвá јáњетина.

гүлòзан в. гулòз.

гулòзан м (и: гулòзår) *особа која воли добре и лијёе сшвари за јело, али и иначе*. — Тёшко је гулòзана контёнтат!

гулòзår в. гулòзан.

гулòзàрија ж йримамљиво јело. — Да је кáквá гулòзàрија, йзијо би.

гулòзат, -ån несвр. **I.** *навикавашши некога да буде сладокусац*. — Нёмòј га гулòзат на тáкё ствáри! **II.** ~ *се осјећашши јакó жељу за нечим шшо је лијёо, йримамљиво, било за јело или иначе*. — Брáт ми се òдáвно гулòзá на јёдну кўћу у Лáпаду. — Бòме да һу се гулòзат кад јёдён сáмо гулòзеце!

гулòзача ж (пеј.) *женска особа која йрешјерано, чак до неукуса и нейрисшйо-ностшйи, наваљује на йримамљиве сшвари*. — Сёстра ти јёдё свё, а тй си гулòзача избйрљивá!

гулòзеца ж 1. *лакомостш на неко јело*. — Пўкнуће о(д) ситйнá, а òт пўстё гулòзецё жò му је òставит и бокўнић мёса. **2.** *йримамљиво јело*. — Прòваћеш ў мене јёдну гулòзецу.

гулòзйтáт ж (тал. golosità) *нешшо шшо је йримамљиво, најчешће јело*. — Мёсо на граделáма је гулòзйтáт.

гүлòзница ж *жена која воли добре и лијёе сшвари (јело, али и друго)*. — Глё-дá гүлòзница штò би бòљё йзјела.

гүлòзничина ж (аугм. и пеј. од гүлòзница) — Йзјела ми је свў чокòлату, гүлòзничина!

гүлòштина ж йримамљиво јело. — Онликò гүлòштйнá нијёсан у живòту на јёднòму мјёсту вићела.

гүнгуја в. гунгуља.

гүнгуља ж (и: гүнгуја) *гунгула, много свијеша који йокушава негòје ући, йроћи*. — Нйје се у òнòј гүнгуљи мòгло ни прић Врátима òд Града.

гүрит се, -йн сс несвр. *скуйъашши се, грчйшши се (нйр. од хладноће и сл.)*. — Нё гурите се тў на зйми, ўћите ў кўћу.

гүркат, гүркån несвр. *додиривашши лакшом, ногом, кољеном некога с намјером да му се скрене йáжсња на нешшо*. — Видйјо сан да тй ньёга гүркáш, ма нијё-

сан знó зашто. — Кад је она ушла на врата, пдчело је гуркање.

гурла ж *цијев за воду*. — Зачепила се гурла од водѐ.

гус, густа м (тал. *gusto*) 1. *укус нечега*. — У локандама је свā хрāна бѐз густа. — Граху је чѐсан дó лијеп гус. 2. *смисао са лијепо, укус*. — Свѐ ти је у кући лијепо, вѐдѝ се да ѝмāш густа. 3. *задовољство*. — Гус ми је ѝзјести пўену баланчану. изр. нѐ дат густа нѐкому *заинајшѝи се ѝа не-коме нешѝо не дозволиѝи*. — Нѐ дāј му густа да чинѝи што ѝн хдѝе! — Знāш да ѝмāн прāво, ма ми нѐ дāш густа! *дѝтат нѐ-кому у густу осѝаѝи у ѝријајшном сјећању*. — Остала ми је у густу онā шѐтња у з море. бѝт нѐкоме у густу *свиђаѝи се некоме*. — Он ми нѝкад нѝје бѝјо у густу. *ѝзјести у стó густā ѝојесѝи нешѝо с великим уживањем*. — Їзијо сан у стó густā пјāt јухѐ. *ухитијо ме (хѝтā ме) ~ кад се неко зажели нечега*. — Ухитијо ме гус ѝзјести штó пдд ујем. — Хѝтā ме гус прошѐтат се у Лапад.

/гус/ изр. дѝн (дѝлазит) до густѝјѝх *каже се кад насѝане криѝиична сѝѝуаѝија у*

некој свађи, сѝору. — Рѝјеч пѝ ријѝч дѝшло је међу ѝима до густѝјѝх.

гуслит, -ѝн несвр. *говорѝиѝи увијек ишѝо*. — Он гусли, ма га више нѝко и нѐ слушā. — Гусли тѝ мѝј!

густѝјѝат, -āн несвр. *уживаѝи у нече-му*. — Глѝдāн и густѝјѝāн ѝву бѐлецу!

густѝјѝерна ж (и: густријѝена) *бунар за кишницу ван куће, али у сѝарим дубровачким кућама и унутра*. — Густѝјѝерне су пўне ѝт кишā што су пāдале задњѝјѝх мјѝсѝц дāнā. — Пāла ми је брѝка у гу стрѝјѝену.

густѝз, -а, -о придј. (тал. *gustoso*) *укусан*. — Штѝ је густѝза ѝвā јуха нā кокоши!

густријѝена в. *гусѝијѝерна*.

гучула ж (тал. *gocciola*) *гуша*. — О(д) дѝзгуста ми је скѝчила гучула.

гучулат, -āн несвр. (тал. *gocciolare*) *љу-ѝиѝи се због нечега, имаѝи неѝрѝѝано брига због нечега или некога*. — Гучула с кућѝн, гучула з дјѝцѝн, па нѝје нѝ чуда што се осуѝила ко бакаљар. — Кѝлап ѝе ми дѝћ од гучулања.

/гуштер/ мѝсо ѝд гуштера *једна ѝозици-ја говеђег или јунеђег меса*.

Д

дā вез. 1. *него*. — Да штѝ си мѝслијо? Їдѝн ѝ јā с тѝбѝн. 2. *кад*. — Учѝинијо би ѝн тѝ да би турски клāњѝ!

дāбѝгдā узв. 1. *као жеља или клеѝва*. — Дāбѝгдā се нанѝсијо ѝвѝјѝх прѝвāјā! — Цркѝ дāбѝгдā кад му је свѐ мāло! 3. *разумије се, наравно, дабоме*. — „Хдѝеш ли с нāма!“ — „Дāбѝгдā!“ — „Густа ли те слāткѝ?“ — „Дāбѝгдā!“

давāнцѝ, -āла м ѝраг, *наслон од ѝрозо-ра, дрвени или неки други*. — Стѝјѝо сан тākѝ нāслоѝен на давāнцѝ от фўѝестрѝ кад нѐко зāзвонѝ на врата.

дāвит, дāвѝн несвр. I. *даваѝи некоме да једе нешѝо чѝме се засѝѝиѝо великим конзумирањем или нешѝо ишѝо му се иначе не свиђа*. — Дāне ѝ дāне су нас дāвили с пāтатама. II. ~ се 1. *радо и ѝохлеѝно јесѝи нешѝо ишѝо се свиђа*. — Мѝсо нѐ једѝн, а дāвѝн се с тѝквицама и з баланчанāма. 2. *нерадо и с муком јесѝи нешѝо ишѝо се не свиђа*. — Глѝдāн како се ѝн дāвѝ с мѝсон јѝдўђи га онākѝ прикѝ војѝ. 3. *нагло јесѝи*. — Јѝђи полāко, не дāви се с мѝсон, удāви-ћеш се! изр. ~ о(д) смѝјѝа смѝјѝи се до су-за, *јакѝ се смѝјѝи*. — Слушāш га и дāвѝш се о(д) смѝјѝа.

/дџ/ изр. учинијо је (учиниће) ~ *киша која је иала или ће иасићи*. — Поподнѣ је учинијо дџ, па је вајало и ѓмбрелу узѣт.

дџџет, дџдџ несвр. (безл.) *иадати* (о киши). — Ово је трећи дан како дџдџ. изр. ~ *ко ђ(д) дуга каже се за кишу која дуго иада или која је јака*. — Стисло се па дџдџ ко ђ(д) дуга.

дџкапо (и: дакапо) прил. *изнова, истиочешка*. — И сџ(д) се свѣ мџра дџкапо.

/Дџмџија/ изр. *гџри (или дџли?) у Дџлмџији у Дубровнику се иако одређује ипросџорни однос ирема Далмџији*. — Они живѣ неђе гџри (или дџли?) у Дџлмџији.

дџмџак, дџмџка м (тал. damasco) *врџа свилене иканине*. — Крпатѣри су били од рџза и џелџста дџмџака.

дџн м два дџи, три дџи, четр дџи (и: два дџана, три дџана, четр дџана) 1. *дан у ирајању од 24 сџи*. — Три дџана је даноноћно дџџело. — Требаће најмање два дџи док се зѣмља ѓсуши. 2. *дио дана за видџела*. — Јџш је бџио дџн ка(д) смо дџшли дџма. изр. *по дџну дању*. — Сигѣрније је хџдит по дџну него по ноћи. *рџба за сваџе ~ одџело за свакодневну иџишебу*. — Фџли ми рџбѣ за сваки дџн. *на дџну на дневном свџџлу*. — Тџ другџваџије изглѣда на дџну неђо при ѣлетрици. *сваџи ѣ Бога дџн служи за иџачавање основног значења да се нешиџо сваког дана дешава*. — Више ми је дџдџало: *сваџи ѣ Бога дџн ме иџтџ пџта!*

дџнаске прил. *данас*. — Дџнаске је еквџноџије, мџже учџнит штџ грубо ѓд времена.

дџнџуб, -а, -о придџ. *који изискује много времена*. — Тџ је дџнџуб пџсџ, а ѓд њѣга мџла кџрис.

дџнџубит, -ин несвр. *не радићи нишиџа, узалуд ирошиићи врџеме*. — Толџко пџсла иџма, а тџ дџнџубиш. — *Ўбило ме дџнџубљење!* — Дџнџубљење ти је њѣму ипта гџвџрит.

данџанас прил. *у данаише врџеме*. — Данџанас се с толџко динара не може пџсат.

дану в. *дену*.

дџпџко (тал. dapposo) *иџоџена особе без икакве врџедности*, „*нико и нишиџа*“. — Сви су ѓни тџмо дџпџко.

дџт се, дџн се свр. *баџићи се на нешиџо, иреџусџићи се нечему*. — Дџли су се на велике дивертџменте. — Треба се дџт на пџсџ, а не сџмо стрџлигат!

дџта ж (тал. data) *одређени дан, дашум*. — Која је дџнас дџта? изр. ~ *зџхџра дан вџенчања*. — Кад ван је дџта зџхџра?

дџтала ж (тал. dattero) *урма, дашуља*. — Ђѣ сте кџпили ѓве лиџепѣ дџтале?

/дџх/ изр. *дџ задџѣга дџха до смрџи*. — Неће ми тџ опрџстит дџ задџѣга дџха. *дџл дџ дџха након заморног ирчања или ходања једва удахнуићи ваздух*. — Ка(д) се нашо на врху, једва је дџшо дџ дџха. ~ *вџџтра иџвџџарац, вџџрић*. — Нема ни дџха вџџтра.

дџџија ж (тал. dazio) *џарина, оишиински иџорез*. — Кат пџтџн дџџију, тџ ме дџџѣ кџпу.

дџшак, дџшка м (дем. од дџх) *иџркање (вџџра)*. — Нема ни дџшка, ѓд жеѣ не може дџсат!

/дџџ/ изр. *два и три пџт (дваитрипџт) брзо, зачас (све се изговара брзо и као једна риџеч)*. — Ў њѣга ти је свѣ дваитрипџт.

дџџести бр. (двадџстиједан, двадџстџдва, двадџстџтри, двадџстџчетири, двадџстџпџт, двадџстџшѣс, двадџстџседан, двадџстџосан, двадџстџдевет) *двадџесџ иџд*. — Бџло је на брџ дџџести кџрџца и двадџстџшѣс мужџиканџта!

дџџнѣс бр. *дванаџџ*. — Дџџнѣс пџџа је јџдна дџсџна.

/дџџпџт/ изр. *не рѣци ~ кад се изражава боџан да ће се заисџа нешиџо десџићи, а иџо не би било иџжељно*. — „*Ўво ће свѣ пџсти!*“ — „*Не рѣци дџџпџт!*“

двѣје бр. (у синтагми и: двѣ: двје куће, двје рѹке итд.) — Биле су сáмо двѣје. — Свѣ овó сан донијела у двје рѹке.

двѣста бр. (и: двѣсти) *двѣје сѣошине*. — Нѣнеш живѣт двѣста гóдѣна. — Зã рѹке ми је ўзео двѣсти и пѣсѣ динãрã.

двѣсти *в. двѣстã.*

/двóр/ изр. по двóру ван куће, ѿо улици. — Ѐдѣ обѹчен по двóру рстó ко и по кући.

двóрнѣй, -ã, -ò придј. *вањски, сѣољни, који није из града (са сѣановишѣа Дубровника)*. — На фести је било пѹно двóрнѣ чѣјãди.

де-дѣ узв. 1. *ѣако дијѣѣ ѿодсѣиче коња, магарца да хода*. — „Де-дѣ коње! Трчи мãло!“ 2. *у језику малог дјѣѣѣа коњ*. — Погледãј како де-дѣ трчи!

дебелѣна ж *дебѣлина (односи се и на живо биће и на сѣвар)*. — Дебелѣна није дóкãз да си здрав.

дѣбол, -а, -о (тал. *debole*) придј. *слаб, с мало снаге*. — Ти си ми дãнас дѣбола!

дѣбóлеца ж (тал. *debolezza*) *слабосѣй, малаксалосѣй*. — Ѐхитила ме је нѣкаквã дѣболеца да јѣдва рдѣн.

дѣбото прил. (тал. *di botto*) *скоро, гоѣо-во*. — Пãста је дѣбото кóхãна.

деветѣрица бр. им. *деветѣорица*. — Нѣмã бди мјѣста за деветѣрицу.

дѣветеро бр. *деветѣоро*. — Ѐмã нас дѣветеро.

дѣвѣтнѣс бр. *деветѣнаесѣй*. — Дѣвѣтнѣс гóдѣна није мãло.

девијацијóн, -óни ж (тал. *deviazione*) *одсѣуѣање од нечега, искривѣивање нечега*. — Било је ў тему помало и девијацијóни.

деградãват, деградãвãн несвр. (тал. *degradare*) *сѣавѣаѣи некога у нижи ѿоложај, нѣр. у служби, лишаваѣи чина, ѿонизшаваѣи некога*. — Нѣ дãј да те деградãвају! — Није вѣше мóгò поднијѣт деградãвãње од горѣјех ò(д) себе.

деградãменат, -ѣнта м ген. мн. *деградãменãтã* (тал. *degradamente*) *ѿонизшавање,*

лишавање неког чина, сѣушѣање у нижи ранг. — Такó га је тó устрѣсло да је брзо након деградãмѣнта ўмрò.

деградãт, -ãн свр. *ѿонизѣи, сѣусѣиѣи у нижи ранг, одузѣи чин*. — Дѣгли су ин ўправу и деградãли хи.

деградацијóн, -óни ж (тал. *degradazione*) *сѣушѣање у нижи ранг, одузимање неког чина, ѿоложаја и сл*. — Зã њѣга је деградацијóн ако га подшãјў рãдит ў Стон.

дедукãват, -ўкãвãн несвр. (тал. *dedurre, deducere*) *изводиѣи закључак из нечега*. — Вãзда нãпоãко дедукãвãш!

дедукãт, -ãн свр. *извѣсѣи неки закључак из нечега*. — Из òвѣгã се мòже дедукãт да си тѣ за све крѣв.

деђенерãват се, -ѣрãвãн се несвр. (тал. *degenerare*) *изрођавãи се*. — И живине се деђенерãвају кад ин промијѣнѣш нãчин живòта.

деђенерãт се, -ãн се свр. *изродиѣи се*. — Пãсã такó нѣкò гóдиште и кãјѣш се деђенерã.

деђенерацијóн, -óни ж (тал. *degenerazione*) *сушѣинска ѿромјѣна у нечему, која значи одсѣуѣање од ѿрвобѣиѣних својсѣава*. — Овò стãбло од јабукѣ покајѣвã првѣ знãке деђенерацијóни.

дезередѣтãт, -ãн свр. *разбãѣиѣиѣи некога, лишиѣи насљѣдсѣа*. — Он је свѣ òставијò непѹчи, а сина је дезередѣтò.

дезертãват, -ѣртãвãн несвр. (тал. *disertare*) *бјежãи из војске, наѣушѣаѣи неко друшѣиво*. — Не дóлазѣш ў нãс ко прије, пòчео си дезертãват.

дезертãт се, -ãн се свр. *ѿреѣусѣиѣи се неуредном живошѹ*. — Кад је òстò без òца, дезертò се.

дезертгѹн, -ўна м (тал. *deserto*) *човјек који се одао неуредном живошѹ, ѿпроѣао човјек*. — Òстави се тѣ òнегã дезертгѹна и нãђи прилѣку прамã себи!

дезертгѹнина м (пеј. од дезертгѹн) — Не довòди ми на очи òнў дезертгѹнину!

дезертунца *ж* женска особа која се одрекла свога друштва или која се дуже времена не појављује у њему. — Ће си ти, дезертунцо, толико дана?

дезертунчина *ж* (пеј. од дезертунца) — Ево нам и наше дезертунчинѐ!

дезинтересат се, -ан се свр. (тал. *desinteresare*) *ипрестати се занимају за нешто*. — Ка(д) су чули колико то коста, дезинтересали су се за куповину.

дезинфетават в. *дизинфетавати*.

дезинфетанат в. *дизинфетанати*.

дезинфетат в. *дизинфетати*.

дезорјентават, -ентаван несвр. (тал. *disorientare*) **I.** *чинити да неко изгуби оријентацију*. — Мислили смо да му помажемо, а ми смо га само дезорјентавали. **II.** *се губити оријентацију, не сналазити се*. — Све више се дезорјентаван и не знам што би баш тијо.

дезорјентат, -ан свр. **I.** *завести некога, учинити да неко изгуби оријентацију*. — Што ћу са(д) чинит ка(д) су ме са свијен дезорјентали? **II.** *се изгубити се у односу на неку одредницу*. — Дезорјенто сан се у двијен улицицама.

дѣк м 1. *декаграм*. — Биће било десѣтак дѣка кафе и ма̀ло цукара. **2.** *нежељени савјет, ипримједба*. — Не требају ми твоји дѣци. изр. *двјелт (дават) дѣке сѣлаваѣти нежељене ипримједбе, савјете, уѣуѣштва у нечему*. — Она свакому дѣјелѣ дѣке.

декадават, -адавѣн несвр. (тал. *decadere*) *физички ипропадају (мисли се на чоѣјека)*. — Он ѣз дана у дан декадава.

декадат, -ан свр. *оронути*. — Ка(д) декадаш, неће те нико ни погледат.

декламават, *декламаван* несвр. (тал. *declamare*) *рецитовати*. — Школска дјѣца су декламавала.

декорават, -оравѣн несвр. (тал. *decorare*) *украшавати, киѣити*. — Већ неколико дана декоравају улице за Светога Влаха.

декорат, -ан свр. **1.** *одликовати*. — Знаш да су ме декорали? **2.** *окиѣити, украсити*. — Са̀ла је била декорана за бал.

декорацијон, -они *ж* (тал. *decorazione*) *украш, декорација*. — Ставићу до̀коло врата до̀ланицу ко декорацијон.

дѣкот м (тал. *decotto*) *ѣекућина иприремљена од љековитих итрава, а најчешће служи за сузбијање кашља*. — Не помажу му ни дѣкоти колико кашље.

дѣкрѣт, -ѣта *м* (тал. *decreto*) *одлука надлежне више власѣти*. — Јучѣр је добила дѣкрѣт, а данас је партила у Трнав.

делегават, -ѣгавѣн несвр. (тал. *delegare*) *слаѣти некога да у нечије име обави ѣосао или да некога ипрѣставља*. — Неможте вѣзда ѣстѣ делегават, пошѣљите некога и другога!

делѣгат, -ѣта *м* (тал. *delegato*) *онај који у име нечије обавља ѣосао, изасланик*. — Нашега делегата свукуда радо прѣмају.

делѣгат, -ан свр. *изаслаѣти некога негдје да обави неки ѣосао, односно да застѣуѣа некога*. — Делѣгали су ме из до̀фиција да видѣн како си.

делѣгацијон, -они *ж* (тал. *delegazione*) *више људи заједно који у нечије име обављају неки ѣосао или некога застѣуѣају*. — Ус класѣ су по̀слали делегацијон у дирѣтура скѣлѣ, ма су се сви вратиѣли по̀кѣњени и празнијѣх ша̀ка.

дѣликѣн, -а, -о придј. (тал. *delicato*) **1.** *њежан, осѣјљив*. — Ко је дѣликѣна здра̀вја, мо̀ра на све пѣзит. **2.** *лако кварљив, лако ломљив или уоѣиѣше, у одређеним околностѣима, иодложан неѣожељним иромјенама*. — Сѣр је дѣликѣн, не трѣпи врућину. — Ако је рѣба дѣликѣна, мо̀же се у прѣњу скѣпит. **3.** *осѣјљив, деликатан (неко ѣиѣшање, ѣема, случај)*. — У суду су ѣмали јѣдан дѣликѣн слѣчај. — Бо̀дје је о дѣликѣнијѣм стѣврима не говѣрит.

деликатеца ж (тал. delicatezza) *јело које њредставља ѡправу ѡсластѡицу.* — Олигњи су деликатеца.

дѣлиција ж (чешће: дѣлиције) (тал. delizia) *сластѡ, милина, уживање.* — Правѣ су ти дѣлиције онако се извѣлит на сунцу и ништа нѣ мислит.

дѣлицѡјѡз, -а, -о придј. (тал. delizioso) *диван, ѡпрекрасан, сластѡан.* — Свѣ је било дѣлицѡјѡзо, а вино, штѡ ћеш питат!

дѣлублије ж (само мн.) (тал. diluvio) *велика киша.* — Нѣ пѡнтѡ ни старѡ чѣјад ка(д) су биле онакѣ дѣлублије да су свѣ ѡлице биле под вѡдѡн.

дѣлѡнција в. денунција.

делунцијават в. денунцијавати.

делунцијанат в. денунцијанати.

делунцијат в. денунцијати.

демижѡна ж (тал. damigiana) *ѡлѡењена сѡакленка ѡсебног облика, за вино, уље и сл.* — Трпеза пѡна свѣга ѡ свачега, а великѡ демижѡна ѡ трен ѡка празна, па Кате трчи брзо дѡнијет другѡ да жмули нѣ будѡ празни.

демижѡница ж (дем. од демижѡна) — Нѣ би му кѡђа прѡпала ако би ѡзнијо демижѡницу вина!

демисијѡн, -ѡни ж (тал. demissione) *ѡстѡавка.* — Он ће сикѡро након ѡвегѡ скѡндала дѡт демисијѡн.

демисѡнѡват, -ѡнѡвѡм несвр. *давати ѡстѡавку.* — Он демисѡнѡвѡ вѣћ нѣ колико гѡдинѡ, ма ни како да демисѡнѡ!

демисѡнѡнат, -ѡм свр. *дати ѡстѡавку.* — Вијѣћници у Кѡмѡни су справни да демисѡнѡнају.

демољшкат, -ѡн свр. (тал. demolire) *ѡрушѡиши.* — Демољшкали су врата од магазѡна и ѡднѡјѡли врѣће с мукоѡ.

деморализѡват, -ѡсѡвѡн несвр. (тал. demoralizzare) *I. обѡсхрабрати некога.* — Јѡ га не деморализѡвѡн, него му сѡмо гѡворѡн ѡштину. *II. ~ се обѡсхрабрати се.* — Кѡ се лѡко деморализѡвѡ, нека ѡдма пѡђѣ дѡма!

деморализѡт, -ѡн свр. *I. обѡсхрабрити некога.* — Он је ѡсобѡ кѡјѡ свѡкѡ малѡнкѡс деморализѡ. *II. ~ се обѡсхрабрити се.* — Кад му нѣшто нѣ пѡђѣ за рѡкоѡ, он се ѡдма деморализѡ.

демострацѡјѡн, -ѡни ж (тал. dimostrazione) *демонстрѡција, изражавање незадовољстѡва јавно и масовно.* — Свѡкуда у свијѡту су великѣ демонстрацѡјѡни, јер нѣмѡ пѡсла.

дѡнтијѡра ж (тал. dentiera) *умјѡйна вилица.* — Наш мѡштар ѡмѡ нѡвѡ дѡнтијѡру.

дѡнтиста м (тал. dentista) *зубар.* — Пѡђѡи у дѡнтистѣ да ти пѡѡмбѡ зѡб.

дѡну узв. (и: дѡну) *ајде, дај.* — „Скѡѡни се, ѡдриђу те!“ — „Дѡну!“ — Дѡну да виђѡн штѡ ѡмѡш у рѡци!

дѡнѡнција ж (и: дѡлѡнција) (тал. denuncia, denuncia) *ѡбјава с ѡлѡара да ће се кроз одређѡно врѡјеме ѡбавити нечије вјѡнчање.* — Твѡја сѡсјѡда ће се брзо ѡдат, биле су дѡнѡнције ѡ Мѡлѡн браћѡи. изр. у тѡгѣ су прѡѣ дѡнѡнције *ѡко се каже у народу кад у брак улази онај који за ѡко нема услова, ниѡр, млад, неосѡигурѡне егзистѡнције и сл.*

дѡнѡнцијават, -ѡјѡвѡн несвр. (и: делунцијават) (тал. denunziare) *ѡроказивати, ѡѡтказивати.* — Бѡло хи је кѡјѡ су другѣ денунцијавали. — Он је учѡнијо каријѡру на денунцијавѡју.

дѡнѡнцијанат, денунцијантѡ м ген. мн. денунцијанѡтѡ (и: делунцијанат) *ѡѡтказивач.* — Мѡрали смо се пѡзит од денунцијанѡтѡ кѡјијѡх је тѡд бѡло на све бѡнде.

дѡнѡнцијат, -ѡн свр. (и: делунцијат) *ѡроказати, ѡѡтказати.* — Властѡима га је денунцијѡ нѡјбѡјѡ пријѡтеј.

дѡњѡт се, -ѡм се несвр. (тал. degnare) *ѡдѡѡѡјѡшѡи се.* — Она се дѡњѡ сѡ свакијѡн лѡјѡпроговорит. — Није се дѡњѡ ни јѡвит се.

дѡњѡз, -а, -о придј. *који је ѡрисѡѡѡнчан нижемѡ од себе ѡ ѡѡложају или*

друштвеном стаишусу. — Кò га нè би ћу-
тијо кад је онакò дèвòз сà свакијен!

дèпнут, -нèм свр. *скочиши и шом при-
ликом ударииши*. — Сваки пùт се припа-
нèм кад ма́чка дèпнè с фùвèстрè.

дèпозит м (тал. deposito) 1. *йолог (у
банци и сл.)*. — Кад му будè трèбат, диг-
нуће дèпозит из бaнкè. 2. *резервоар за
воду*. — У Дубрòвнику на Коналу имају
двa дèпозита: старй повише Грúжа и нò-
ви повише Града.

дèпòват, -ам свр. (тал. depositare) 1.
йоложиши, йохраниши. — Мòрaн дèпò-
ват нèшто сòлaдa ко гаранцију. 2. *одло-
жиши, осйавиши*. — Клобуке смо дèпò-
вали на сaлочи.

дèпортaват, -òртaвaн несвр. (тал. de-
portare) *йрогонииши*. — Бè дèпортaвају
òву чèлaд?

дèпортат, -aн свр. *йрогнаиши*. — Припò-
вијèдa се да су нèкè из Града дèпортaли.

дèпортaциjòн, -òни ж (тал. deportazio-
ne) *йрогонийво*. — Он је у дèпортaциjò-
ни, а нèгови нèмају ð(д) шта живјет.

дèпресиjòн, -òни ж (тал. depressione)
йòишишеноси, дèпресија. — Ухити те
дèпресиjòн кад видиш како свè нaòпaко
йдè.

дèпримaн, -а, -ò придј. *йòишишèн*. —
Након тèгa свй смо били дèпримaни.

дèпyтaт, -aтa м (тал. deputato) *йосла-
ник, изасланик*. — Дòлазиш ли ти тò ко
дèпyтaт з дрyтè бaндè?

дèпyтaциjòн, -òни ж (тал. deputazione)
изаслaнсийво. — У дèпyтaциjòни су били
свè вишèни лyди.

дèрат, дèрèн несвр. *јaкò дуваиши*. — Тy
дèрy вjèтри й лети й зими сà свијèх бaн-
дa. изр. ~ко из бачвè заударииши на алкохол.
— Пjан си, ис тебе дèрè ко из бачвè!

дèрèчит се, дèрèчин се несвр. *дèраиши
се, нейрилично йјеваиши*. — Дòкле ће се
òни тaмо дèрèчит? — Мèни нè смèтa пjè-
вaвè, мèни смèтa дèрèчèвè.

дèрнек м *весèље уз јело и йише*. — Јèдy
й пијy ко да је дèрнек.

дèрнечит, -йн несвр. *веселииши се уз је-
ло и йише*. — Ма брaво! Вй дèрнечите, а
пòсò стòјй!

дèрyт, -а, -ò придј. (тал. diruto) *разру-
шен, уйройашишен, рушеван*. — Òди се нè
може стaт, свè је дèрyто.

дèсèтèрица бр. им. *дèсèтйорица*. — Де-
сèтèрица су на јèдвйтè јaдè склòнила кa-
мèн с пyта.

дèсèтèро бр. *дèсèтйоро*. — У школи
йма мjèстa за јòш дèсèтèро.

дèспет м (тал. dispetto) *йркос, инаиш*. —
Какав је, за дèспет(т) ће й врaт слòмит. изр.
чйни ми ~ криво ми је због нечегa шйшò је
урађено или шйшò није урађено, због неког
свог или шyђег йосйуйка. — Чйни ми дè-
спет што тò нијèсан прије знaла па да за
истй кòнат й тò свршиш. чйнит (калaват) дè-
спетè *шjерайи инаиш некоме*. — Чйнy нам
свaкаквè дèспетè от првòга дaна кa(д) смо
дòшли у òвy кyћу. — Нèмòј ми калaвa(т)
дèспетè, па нè јести, а глaдан си!

дèспетйиш м (дем. од дèспет) — Й тò ти
је јèдан од нèговијèх дèспетйишa!

дèспèтòз, -а, -ò придј. (и: дèспèтòзан)
(тал. dispettoso) *који радо шjера инаиш*. —
Кад нè би бйјò дèспèтòз, бйјò би бòлй
нèго што јèс.

дèспèтòзан в. *дèсèтйòз*.

дèспèтòзник м *мушка особа која воли
да шjера инаиш, да йркоси, йркосник*. —
Земaљскò лице није вишèло тaкòга дè-
спèтòзника.

дèспèтòзница ж *йркосна женска осо-
ба, инацика*. — Кад би ти знò каквa је тò
дèспèтòзница!

дèспèтòзничина ж (пеј. од дèспèтò-
зница) — Хòнеш ли ме више пòслушат,
дèспèтòзничино!

дèспèтòзо прил. *йркосно, инацијски*. —
Глèдa ме дèспèтòзо у очи и не прèстaјè
мрчит по мйру.

дестригáват, -и́гáвāн несвр. (тал. distrigare) *одбацивати нешто, ослобађати се нечега*. — Дестригáвāн полако једну по једну ствар штò ми нè служй.

дестри́гат, -āн свр. I. *одбацити нешто, ослободити се нечега*. — Дестригали смо свѹ старѹ мобилѹ и кѹпили нòвѹ. II. ~ се макнути се однекле, оићи, склониши се с некога мјеста. — Дестригāј ми се с òчй! — Дестригали смо се свй наједанпѹт.

детáват, детáвāн несвр. (тал. dettare) *казивати у ѿеро, диктирати*. — Јā ћу ти детáват, а ти пиши.

детерминат, -āм свр. (тал. determinare) *иачно одредити*. — Тò је свѣ детерминāно ш њиховѣ бāндѣ.

детона́ват, -òнāвāн (франц. detoner) *иуићи услйед експлозија*. — Штò òнò цијелò јѹтро детонāвā?

детòнат, -āм свр. *зайуићи услйед експлозије*. — Детòнало је такò да су се фуњестре трéсле.

детонаци́јон, -òни ж (тал. detonazione) *одјек неке експлозије, иуићава која ѿрати експлозију*. — Уши ме бòлѹ о(д) детонацијòнй.

дећембар, дећембра м (тал. dicembre) *децембар*. — Знаће нам дѹша кад у дећембру запѹхā.

дећенат, -ѣнта, -ѣнто придј. (тал. decen-te) *ѿрисиòјан*. — Тò је једио дећѣнто ствòрѣње.

дећѣнто прил. (тал. decen-te) *ѿрисиòјно*. — Она је вāзда дећѣнто обучѣна.

дећидáват, -идáвāн несвр. (тал. decidere) I. *одлучивати нешто*. — Одáвно дећидáвāн пòћ навѣгат. II. ~ се одлучивати се на нешто. — Дећидáвāмо се мāло пò(д) старòс провијāцат.

дећидат, -āн свр. I. *одлучити нешто*. — Ако дећидāш дòћ, пиши ми! II. ~ се одлучити се на нешто. — Дећидали су се свѣ динаре стáвит нā бāнку.

дећйз, -а, -о придј. (тал. deciso) *одлучан*. — Òн је ѹ тему дећйз и неће те пò слушат.

дећйфрат, -āн свр. (тал. decifrare) *òдговетићи нешто ишиò нечићко или скраћено написано, дешифрирати*. — Кò би дећйфрò òвò писмо!

дефинитвй, -а, -о придј. (тал. definitivo) *коначан*. — Вечѣрас ћеш добит дефинитвй òдговòр.

дефинитвйво прил. *коначно*. — Јā ћу дефинитвйво пòј ћā.

дефиници́јон, -òни ж (тал. definizione) *сажетиò објашњење неког ѿјома, дефиниција*. — Није бйјò наѹчијò дефиницијòни, па хи сād бѹбā.

деформа́ват, -òрмāвāн несвр. (тал. deformare) I. *изобличавати нешто, кварити нечему облик*. — Зāшто дефòрмāвāш црѣвље! II. ~ се изобличавати се, губити свој облик. — Свāкā се ствāр дефòрмāвā ако се ш њòме не пòступā како трѣбā.

дефòрмат, -āн свр. I. *изобличити нешто, ѿкварити нечему облик*. — Ако клòбѹк стāвиш у валижу, дефòрмаћеш га. II. ~ се изобличити се. — Ти си се òт пѹстòга сāла свā дефòрмала.

деформаци́јон, -òни ж (тал. deformazione) *изобличеносй*. — Òн ймā деформацијòн ѹ говору.

дешпик м *лаванда, лавандула (грм, ароматично лишће и цвай)*. — Штò се развòбò дешпик. — Дешпик се стāвљā ѹ робу ради грйзлийцā.

дивентáват, -ѣнтáвāн несвр. (тал. diventare) *ѿосйајати нешто*. — Дјѣца рāстѹ и дивентāвају професѹри, дотѹри, инцеѣри, а старй један зā другијен парћивају.

дивентат, -āм свр. *ѿосйаити*. — Ако се бѹдѣ сāмо смѹцат, дивентāће гòмнāр.

дивѣртѣволе прил. (и: дивѣртѣволе) (тал. divertevole) *забавно*. — Бйло је стрāшно дивѣртѣволе.

дивертименат, **дивертимента** м ген. мн. **дивертимената** (тал. divertimento) *забава*. — Њему је дивертименат доћ у ко̀мѝн и кѹхат.

дивертѝшкат, -а̀н несвр. (тал. divertire) **I. забављати некога**. — Дивертѝшкѹ ме глѣдат како ко̀лпи ба̀цају прико Пенату̀ра. **II. ~ се забављати се**. — Ја̀ ра̀дѝн, а он се с мо̀јиен со̀лдима дивертѝшкѹ.

дивјѹлук в. *дивљалук*.

дивљѹк, -а̀ка м *неошесан човек, простак*. — Та̀ко штѹ мо̀же учѝнит са̀мо дѝвљѹк.

дивљѹка ж **1. дивља смоква**. — По̀сјећу онѹ дивљѹку иза кућѣ. **2. неошесана женска особа**. — Ко̀ ван је припорѹчио онѹ дивљѹку за дјѣвојку?

дивљѹлук м (и: дивјѹлук) *дивљаштво*. — Не мо̀гу више подно̀сит њѝхов дивљѹлук!

дивљѹчина м (пеј. од дивљѹк) — Не мо̀гу тѐму дивљѹчини прѹжит рѹку!

диворѝцијат се, -а̀н се *развесѝти се*. — Чу̀ли смо да се он диворѝцио од женѣ.

дивѹрѝцио м (тал. divorzio) *развод брака*. — Након двѣ године до̀шло је до дивѹрѝција и свѹк је по̀шо на своју банду.

дѝгнут, -нѣм свр. **I. 1. очистиѝти нешто што је било заѝрљано, замашићено, нѝр. мрѹу на некој ѝканини**. — Дѝгла сан ма̀ћу с ко̀тулѣ з бенѝнѹм. **2. иодиѝти нешто**. — Нѝкад неће па̀сат порѣд мене, а да не дигнѐ клѹбѹк. — Дѝгни то̀ што је па̀ло на под! **3. узети нешто криомице, украсѝти**. — Дѝгли су ми са сѹшила нѹвѹ новцатѹ ко̀шују. — Неко ми је у тра̀нвају дѝго порта̀фој. *изр. ~ по̀здрав ѝресѝтаѝти некога на улици или на другом мјестѹ ѝоздрављати*. — Дѝгли су јѣдни дру̀гијѐма по̀здрав ѹтка(д) су се ѹхитили ради дјѣце. ~ рѹке ѹд нечега оду̀сѝтаѝти од нечега, немаѝти више ѝосла с неким или с нечим. — Мо̀раћу дѝгнут рѹке ѹ(д) даље гра̀дње, јер ми фѹли дина̀ра. — Ода̀вно је он дѝго рѹке о(д) дјѣтета. ~ рѹку на некога ударѝти некога, намјерно некоме нани-

јеѝти физички бол, ѝовриједѝти некога. — Приповијѣдало се да је он и на ѹца дѝго рѹку нѐ једанпѹт. ~ из ѹчи украсѝти *вјешѝо, неоѝазице*. — Ако нијѣси на опрѣзи, дѝгнуће ти из ѹчи. ~ гла̀ву виком, галамом или неѝресѝтаним говором ошамуѝти некога, учинѝти га лудим. — Булѝкан хи је било, а свѝ нешто гѹворѹ, вичу̀, смѝју се, гла̀ву су ми дѝгли. **II. ~ се усѝтаѝти из креветѹ или са стѹлице, уоѝиѝти усѝтаѝти однекле**. — Треба̀ ти двѣ уре док се дѝгнеш и обѹчѣш. — Дѝк се да стѹриј сјѣде!

дѝзарам, **дѝзарма** м ген. мн. **дѝзарамѹ** *ремѹнт брода*. — Ва̀пор је по̀шо у дѝзарам.

дѝзармат, -а̀н свр. *након дуже уѝошребе изврѝиѝти ѝоѝравку на броду и осѝособиѝти га за даљу уѝошребу*. — Дѝзармали су „Краљѣвицу“, биће ко нѹва!

дѝзармижѹват, -ѝжѹвѹн несвр. *дријешиѝти чамац, ослобађаѝти га од армижа*. — Ёно њѣга ѹ порту, на бѹви, дѝзармижѹва̀ барку.

дѝзармижѹт, -а̀н свр. *одријешиѝти чамац, ослободиѝти га армижа*. — Ыден дѝзармижѹт барку.

дѝзармѹнија ж (тал. disarmonia) *несклад*. — Међу њима вла̀да вѣлика дѝзармѹнија.

дѝзат, дѝжѣн несвр. **I. 1. скидаѝти нешто с нечега, чистиѝти нешто (мрље и сл.)**. — С ѹѹн крѣмѹн жене дѝжу грѣшпе с фѹце. **2. иодизаѝти нешто с мјестѹа**. — Тѝ ба̀цаш по̀доу, а ја̀ ко ѝ вѹзда дѝжѣн. **II. ~ се усѝајаѝти с некога мјестѹа**. — Не дижи се свѹки чѹс на ноге!

дѝзвољѹн, -а, -о придј. *без воље, нерасѝоложен*. — Није ти он за кумпанију, вѹзда је дѝзвољѹн.

дѝзвољѹт, -а̀н свр. (тал. disvolere) **I. убиѝти вољу некоме за нешто, онерасѝоложиѝти некога**. — Дѝзвољѹ га је тѹђ нѐрад и нѐрѣд, па је дѝго рѹке о(д) свѣга. **II. ~ се изгубиѝти вољу за нешто, онерасѝо-**

ложити се. — Ако се сад дизвоља, неће никад скулу ни финут.

дизгарбават, **дизгарбаван** несвр. *оду-дарити од нечега, нарушавајући склад нечим нейриличним.* — Свѣ је лијепо, ма колтрине дизгарбавају.

дизграција ж (тал. disgrazia) *несрећа.* — Тамо се купу чејад, мора бит да се догодила некаквa дизграција.

дизграцијица ж (дем. од дизграција) — Ка(д) смо се враћали дома, догодила нам се једна малa дизграцијица.

дизгус, **дизгуста** м (тал. disgusto) *доживљена велика и тешка неугодност.* — И болес је она ухитила од великога ди густа.

дизгустат, -ан свр. (тал. disgustare) *учинити да се нешто некоме огади, смучи.* — Дизгусто нас је његов гдвор.

диздета ж (и: дизета) (тал. disdetta) *ошказ најма сћана и сл.* — Дѣбили су диздету, па сa(д) тражу кћу за пренијет се.

дизета в. *диздетa.*

дизинфетават, -етаван несвр. (и: дезинфетават) (тал. disinfettare) *раскуживајући нешто.* — Почели су дезинфетават једну по једну кaмару.

дизинфетанат, -танта м ген. мн. **дизинфетанатa** (и: дезинфетанат) (тал. disinfettante) *средство за раскуживање.* — Купили смо у спичарији дезинфетанат.

дизинфетат, -ан свр. (и: дезинфетат) *раскужити нешто, дезинфицирати.* — Након скарлатинѣ треба цијелу кћу дезинфетат.

дизордин м (тал. disordine) *неред.* — Штo је у кући овакi дизордин? изр. *чинити дизордине љонашајући се разуздано, претијеривајући у начину љонашања.* — Окле ин динари за чинити дизордине? — Јадан синко, немoј бит изван свијета и чинити дизордине!

дијабета ж (тал. diabete) *шећерна болест.* — Још је ходио у пучку школу кад је дѣбио дијабету.

дијалет м (тал. dialetto) *нарјечје.* — Сви тамо гдвору чуднијен дијалетон.

дијареја ж (тал. diarrea) *љролив.* — Измучила га је дијареја ма је сад дѣбро.

дијелит се, **дијелин се** несвр. *одвајајући се од некога или од нечега.* — Не дијели се од оца откад му је дѣшб дома.

дијета ж (тал. dieta) *уздржавање од јела из здравствених разлога.* — Бијо сан на дијети свѣ до јучер, па сан пригладнијо.

/дијете/ изр. *бит дијете љонашајући се наивно.* — Не буди дијете, привариће те првон приликон, јер ин то љдѣ у конат.

дијоманат, **дијоманта** м ген. мн. **дијоманатa** (тал. diamante) *дијамант.* — Аривала је из Америкѣ свa у дијомантима.

дијоманат, -анта, -анто придј. *сасвим чист, бистар.* — На Локруму је море дијоманто.

дикела ж (грч. δίκηλα) *врста љољољривредног алаша са два рога на једној страни (вјеровашно за крчење каменитог љла), а на другој љуца, што служи за копање.* — Не узимљѣ се лако дикела у рѣке, од њѣ су пѣни длани жуја!

дикјарават, -араван несвр. (тал. dichiarare) *изјављувајући нешто, давајући на знање, објављувајући.* — Амо ми дикјаравa једно, а тамо чини свѣ контра тѣму.

дикјарат, -ан свр. *изјавити нешто, дајући на знање, објавити.* — Је ли ти, бѣгарѣти, тѣ дикјарѣ љубав?

дикјарацијон, -они ж (тал. dichiarazione) *изјава, објава нечега.* — Којѣ пѣстѣ дикјарацијони смо чули на своје љши!

дилетанат, **дилетанта** м ген. мн. **дилетанатa** *онај који ради нешто нестручно, љоврино.* — Либѣрај ме ѣвијех дилетанатa из ѣфиција: свѣ штo учинѣ, наопако је!

дилићенца ж (тал. diligenza) *љошћанска кола која су саобраћала међу мјестима, а љревозила су и љућинике.* — Дилићенца би рaно љутро пaртила пут Котора, а дѣ мрaка би вѣћ аривала тамо.

ойишиио. — Ја њега пòзнам ко јáко дèскрèта чòвјека.

дèскрèтеца ж (тал. *discretezza*) *нашио-јање да се нешио сачува од очи и уши јавности*. — Рачунали смо на вашу дèскрèтецу, па смо се приварили.

дèскрèто прил. *обазриво, шако да се не иримијеши*. — Дáј му дèскрèто, како тì то знаш, òвè динаре!

дèскрèциjон, -òни ж (тал. *discrezione*) *иовјерење да ће се нешио сачувати од јавности*. — Рìјећу ван нешто у дèскрèциjони.

дèскусиjон, -òни ж (тал. *discussione*) *раси́рава о нечему*. — Бèз великиjех дèскусиjони учините кáко ван је речено.

дèскутабиле прил. (и: дèскутабиле) (тал. *discutibile*) *сиоран, о чему се може раси́равати*. — Тà ствáр је òдáвно дèскутабиле.

дèскутанат, -àнта м ген. мн. дèскутанатà *онај који учес̀твује у некој раси́рави*. — Лáсно је бит дèскутанат, ма да хи вèдйн кáко ће рáдит то што сáд гòвору!

дèскутат, -àн несвр. (тал. *discutere*) *раси́равати о нечему*. — О чèму ви то толèко дèскутáте?

дèсонáват, -òнáвaн несвр. (и: дèсонáват) (тал. *dissonare*) *бити у нескладу у односу на нешто или на некога*. — Òди нèко дèсонáвa.

дèсонáнца ж (тал. *dissonanza*) *несклад*. — Чини ми се да ту имá дèсонáнцè.

дèспáр м (тал. *dispari*) *нейар*. — Рукá вице су ми дèспáр. — Бjèчве ниjесу истòга колóра, сèкурò су дèспáр.

дèспèрáват, -èрáвaн несвр. (тал. *disperare*) I. *оjађивати некога, жалостити*. — Њèму то нишга не пòмáжè, ма нáс дèспèрáвa кад непрèстано гòворè кáко је jáдан. II. ~ се *жалостити се*. — Не дèспèрáвaj се òдма, ниjе jòш свè прòпало!

дèспèрáдун, -уна м *иpойалица*. — Сjèдè вáзда на скалинима при(д) Свèтиjен Влáхон ко дèспèрáдун и глèдá кò пàсáвa.

дèспèрáдунина м (пеj. од дèспèрáдун) — Дèспèрáдунина, пò вас дáн игрá на карáтa.

дèспèрáн, -а, -ò придj. (тал. *disperato*) *оjађен, ожалошћен*. — Дèспèрáну чèjа дету ниjе дò пjесмè.

дèспèрáник м *чòвјек без новца, без средс̀тава за живòт*. — Кò би знò штò је òна нáшла у òнему дèспèрáнику!

дèспèрáница ж *жена без новаца, без средс̀тава за живòт*. — О(т) чèга живè òнá дèспèрáница?

дèспèрáнчина ж (пеj. од дèспèрáнца) — Идè путен ко дèспèрáнчина.

дèспèрат, -àн свр. (тал. *disperare*) I. *оjадити, раси́ужити*. — Дèспèрáнеш га ако не учиниш кáко си обèћò. II. ~ се *оjадити се, ражалостити се*. — Стрáшно се дèспèрò кад је чуò да ми jдèмо из Дубрòвника.

дèспèрациjон, -òни ж (тал. *disperazione*) *оjађеност, жалост због нечега*. — И живèна мòже о(д) дèспèрациjони крèпат.

дèспjáћèр, -èра м (тал. *dispiacere*) *неириjајности, неугодности, незадовољство*. — У задњè вриjеме свè сáми дèспjáћèри!

дèспрèц м (тал. *disprezzo*) *омаловажаванье, ирèзир*. — Кò би се нáдò да ћемо дòчекат ш òйховè бáндè тáки дèспрèц!

дèспрèцáват, -èцáвaн несвр. (тал. *disprezzare*) *омаловажавати некога*. — Они пуно држу дò себе, а свáкога другòга дèспрèцáвaju.

дèспрèцат, -àн свр. *омаловажити некога*. — Стрáх ме и пòћ у òнега да ме не дèспрèцá.

дèстакáват, -àкáвaн несвр. (тал. *distaccare*) *одвајати нешто од нечега*. — Ђно Мíха тáмо, дèстакáвa мáкину. II. ~ се *одвајати се*. — Òвò ће се вáзда дèстакáват jèдно ò(д) другòга.

диста̀кат, -а̀м свр. I. *одвоји́ти нешто и́шо је и́риубљено, слије́љено*. — Плѡче су та̀ко прили́јепљене да ће хи бит те́шко диста̀кат. II. ~ се *одвоји́ти се од некога или од нечега*. — Ка(д) се на́ђу заједно, не могу́ се диста̀кат.

диста̀нца ж (тал. *distanza*) *раздаљина, даљина*. — Они су ве́лики госпа̀ри и др-жу́ се на диста̀нци.

дисти́нцијѡн, -ѡни ж (тал. *distinzione*) *разлика*. — Ја́ чини́м дистинцијѡн гле́де ѡве́ двије ства̀ри.

дистона̀ват в. дисона̀вати.

дистра̀т, -а̀н свр. (тал. *distrarre*) I. *рас-и́рести, разгали́ти некога*. — Дистра̀ло би ме ма̀ло ка̀фе. II. ~ се *разгали́ти се*. — Изи́ђи на́дво̀р да се ма̀ло дистра̀ш!

дистра́цијѡн, -ѡни ж (тал. *distrazione*) *разгаљивање, и́сихички одмор након неког интелектуалног или и́сихичког на-иѡра*. — Дистра́цијѡн ми је, кат финѡм ра́дит, по́н на Порпо̀релу и про̀ћакулат с ки́јем.

дистружѡт, -и́н свр. (тал. *distruggere*) *уништи́ти*. — Афи́туа̀ли су с вре́меном дистружи́ли сву̀ мо̀биљу.

дистру̀т, -а, -ѡ пријд. *који је у руше-вом стању*. — Ку́ћа је дистру̀та и тре́бало би пу̀но улѡжит за по̀правит је.

дистура̀б, дисту̀рба м ген. мн. дистура̀ба̀ (тал. *disturbo*) *сметња, ометања, ремећење нормалне свакодневице*. — Не зна́те ви́ ко́ји је то́ дистура̀б прѡни́јет се из је́д-не́ куће́ у дру́гу. — Дистура̀б ми је хо́дит сва́ки да̀н у ошпе́до, а мо̀ран.

дистурба̀ват, -у̀рба̀ван несвр. (тал. *disturbare*) I. *сметати́ некоме, омета́ти некога*. — Прѡ́стите ако вас бу́демо ма̀ло дистурба̀ват! II. ~ се *ометати́ се, да́ти се омета́ти*. — Не́мојте се дистурба̀ват ради́ на̀с!

дисту̀рбат, -а̀н свр. I. *омести́ти некога*. — За мо̀менат љу те дисту̀рбат у́ тво́му по̀слу. II. ~ се *омести́ти се, да́ти се оме-*

сти́ти. — По̀тратили дина̀ре, дисту̀рбали се, а све́ за́ ништа.

дисфа̀н, -а, -ѡ пријд. (тал. *disfatto*) *иу-јан*. — Дисфа̀но чеја́де не́ зна́ што́ го̀вори.

дисфа̀т се, -а̀н се свр. (тал. *disfare*) *на-и́ти се, ои́ти се*. — Сви́ су се си́нојке дисфа̀ли од Лу̀ковѡга ви́на.

дисфо̀рмат се, -а̀н се свр. (тал. *sforma-ge*) *изобличи́ти се*. — Кло̀бу̀к се на́ киши дисфо̀рмо̀.

дифама̀ват, -а̀ма̀ван несвр. (тал. *diffama-ge*) *ударѡи́ти на нечију част, клеветати́ некога*. — Грехѡта је дифама̀ват она̀ко дра̀го и скла̀дно чеја́де.

дифа̀ти прил. (тал. *di fatti*) у *сти́вари, сти́варно*. — То́ би ти́, дифа̀ти, мо̀го и учи́нит. — Ы́ма, дифа̀ти, пу̀но те́га што́ би ѡди ва́јало по̀правит.

дифѡ́за ж (тал. *difesa*) *одбрана*. — Сла̀ба ти је то́ дифѡ́за!

дифѡ́ренат, -ѡнта, -ѡнто пријд. (тал. *differente*) *различѡи*. — Дифѡ́ренти су гу̀сти. — Једна пу̀ца на ка̀путу је била ди-фѡ́рента.

дифѡ́ренца ж (тал. *differenza*) *разлика*. — Између ѡвијех и ѡнијех ства̀ри дифѡ́ренца је и у ци́јени и у квалитѡти.

дифѡ́т м (тал. *difetto*) *мана, грешка*. — Сва̀ка ства̀р има́ по́ неки дифѡ́т.

дифѡ́рѡта ж (тал. *diferite*) *ојасна за-разна болест грла, дифѡ́рија*. — Ли́-јечник ми́сли да ма̀ли има́ дифѡ́рѡту.

дишѡ́нденат, дишѡ́нденѡта м ген. мн. дишѡ́нденѡта̀ (тал. *discendente*) *иѡшомак*. — Го̀вору да су ѡни дишѡ́нденѡти је́днога дубровачко́га власте́лина.

диши́плина ж (тал. *disciplina*) *стигеа, сти́роги ред који треба иѡшо̀вати*. — У скули је била ве́лика диши́плина.

диши́плина̀ват, -и́на̀ван несвр. (тал. *disciplinare*) *учи́ти некога реду*. — Не́ћеш ми са̀д по̀(д) старѡс диши́плина̀ват!

диши́плинат, -а̀н свр. *научи́ти некога реду*. — Ы́ живину мо̀жеш диши́плинат, а не́кмоли чеја́де.

дјевџка ж ген. мн. дјевџакā *слушкиња, служавка*. — Јеле је дуго била дјевџка у госпође Марѐ.

дјевџчица ж *млада неудата женска особа, али и старија ако се никад није удавала*. — То је школа за дјевџчице. — Она се није удавала, остала је дјевџчица до сврхе.

дјевојчица ж *женска особа која је на прелазу из дјетињства у дјевојаштво, цурица, дјевојче*. — Старија њи је љдата, а млађа је дјевојчица.

дјелба ж *дијељење, диоба*. — Кад је била дјелба након очеве смрти, ћери није припало ништа.

дјететина ж *поодрастао или одрастао човек који се понаша као дијете*. — Виђи га колик је, а прџва дјететина!

дјетинас, -та, -то придј. (и: дјетинас) *дјетињаст, онај који се понаша као дијете*. — Мала је узрасла, дјевојчица, ма дјетинаста.

дјетинство с *дјетињство*. — У моје дјетинство све је било друговачије.

дјетињ, -а, -е придј. *дјечји*. — Не треба се уплитат у дјетиње препирке.

дјетић м *шегрт, младић који као слуга најчешће ради у дућану*. — Знам га бд-онда кад је бйјо дјетић у вас у бутизи.

дјечетина с (пеј. од дјеча) *дјечурлија*. — Дјечетина скачу по улици од зорѐ до мрџака.

/длџка/ изр. *хдит низ длаку угађаи не-коме, чиниши онако како неко жели, без поштивљења*. — Све је добро док му идѐш низ длаку!

ддрлџкат, ддрлџкан несвр. *свираиш невјешто на неком инструментиу или ујежбаваиш нешто понављајуиш*. — У мене у сусјеству један мали, што ударѐ у музици, ддрлџка од јутра до вечери.

/дџ/ изр. *до којџ дан (о околици Дубровника се чује: докојџ дан) ускоро, у врло блиској будућности*. — До којџ дан ће и

прољеће. — Докојџ дан нас ѐто к вама у Град.

/дџба/ изр. *којџ су (које је) дџба? иишање које се најчешће поштваља у вези с временом кад се нешто догодило*. — Којџ су дџба била ка(д) си дошџ дома? — У којџ дџба си ме звџ? у нека ~ након извјесног времена, на сврху, коначно. — У нека дџба смо разумјели да нема сврхе даље чџкат. у пријашња ~ у вријеме које је поодавно пошходило ономе у коме се говори. — У пријашња дџба нијеси моџо виђет жџнску на улици изѐ уре нџи.

дџбавит, -ин свр. *набавиши*. — Мораћемо дџбавит мало лџка и патџта за зимѐ.

дџбављат, -ан несвр. *набављаиши*. — Прије су мѐсо дџбављали ис Хѐрцеговинѐ.

дџбар, дџбра, дџбро придј. *кадар, сисобан за нешто*. — Он је дџбар за све после у кући. изр. *бџт у добрѐ с неким биши с неким у добрим, поријатељским односима*. — Наше двџје куће су вџзда биле у добрѐ једна з другџн.

дџбрић, -ића м *каже се за зло, неодоношљиво дијете (мушко), али и за одраслу мушку особу шаквих особина*. — Онџ мој дџбрић се пѐо на кошћелу, па по и сломијо рџку.

дџбрица ж *добро женско дијете, али и женска особа уошшѐ*. — Онџ дџбрица њѐгова сѐмо радџи и мџчи.

дџбро с *добри услови за живоиш*. — Кад је пџанта у добру, брзо се разрастѐ. — Он је расџ у добру и није знџ што знџчи немџт.

/дџбро/ изр. *добро (бџљѐ, најбољѐ) њ јес кад се нешто пошврђује да би се иштакло како је упрѐво по најбоље рјѐшење*. — Добро њ јес да ти прѐво поћѐш виђет зашто нас зџву, а онда ћемо њ ми доћ ако трѐба. *добро дошџ!* — *џ тебе бџљѐ нашџ!* *поздрав којим се неко дочекује у кући и ошпоздрав поодошлице*.

дџвѐр, -ѐра м (тал. *dovere*) *дужности*. — Штџ му мџжеш, таки му је дџвѐр!

дѡвечѣ прил. *навечер*. — Виђећемо се дѡвечѣ. — Сутра дѡвечѣ ћемо се инбалунат.

дѡвидова узв. *довиђења*. — Ја њдѣн ња. Дѡвидова!

дѡвѹћ се, -учѣн се свр. *каже се за особу која нерадо долази или је нерадо примају*. — Довѹкла се и она данас на једвѣтѣ јаде. — Изѹиј ће ми рѡзи ш њѡме ако се њ јутрѡс довѹчѣ.

дѡговѡран, -рна, -рно прилј. *који се договорио, у нечему сагласио*. — Ми смо дѡговѡрни да свѣ пѡдијѣлимѡ на рѡвне дијѣле.

дѡгѡдишга прил. *догодине*. — Виђећемо се, акѡбѡгдѡ, дѡгѡдишга на истѡму мјѣсту.

дѡдијават, -ијавѡн несвр. *досађивајући некоме*. — Нѣмѡј ми ѹзѣ за зло што ћу ти маѡло додијават!

дѡдијат, дѡдијѣн свр. *досадијући некоме*. — Ш њѣговијен кѹчком дѡдијѡ је више њ Богу ѡ свијету.

дѡдријѣт, дѡдерѣн свр. *носијући одјећу или обућу док се не ѡдере*. — Дијѣте узрасте и не дѡдерѣ рѡбу.

/дѡзват/ изр. *дѡзват пѡмѣти ѡпаметити некога*. — Ако га ти не дозѡвѣш пѡмѣти, нѣће њко друђи. **дѡзват се пѡмѣти ѡпаметити се**. — Јѣда ли се дозѡвѣ пѡмѣти након бѡлести!

дѡздрелѡс, -сти ж *зрелост* за нешѡ. — Ѧдма се виђи дѡздрелѡс за таки пѡсѡ.

дѡздрет, дѡздриѣн свр. *дозреши*. — Грѡжје ѡбично дѡздри до сврхѣ лѹља.

дѡздријѣват, дѡздријѣвѡн несвр. *дозријевајући, сазријевајући*. — Нѣкѡ врс јабука кѡснијѣ дѡздријѣвѡ.

дѡздријѡ, -ела, -ело прилј. *дозрео за нешѡ, ѡрисио за нешѡ*. — Дѡздрело вѡће трѣбѡ ѡдма ѹбрат.

дѡј в. дођ.

дѡкад прил. *до када*. — Дѡкад мислиш да ћеш прочитат књигу?

дѡкле прил. 1. *до када*. — Дѡкле ћеш тако плакат? 2. *до ког мјесца*. — Дѡкле ћемо дѡћ овѡко на ноге?

докуменат, -ѣнта м (и: дѡкуменат) ген. мн. *докуменѡтѡ исѹрава, доказ за нешѡ*. — Извади свѣ докѹмѣнте па дѡђи. — Јѣдан докѹменат ми није вајѡ.

документѡват, -ѣнтѡвѡн несвр. *ѡѡшверћивајући или доказивајући нешѡ ѡдговарајућим (документима) исѹравама*. — Сѹ чијен ћеш свѣ тѡ документѡват?

документат, -ѡн свр. *доказивајући ѡсвједочијући нешѡ исѹравама*. — На сврху је свѣ што је рѣко и документѡ.

докућиват, -ѹћивѡн несвр. *дохваћивајући нешѡ шѡ је високо или шѡ је ѡло на ѡд*. — Ви ћете ми с пѡлицѣ докућиват јѣдну по јѣдну бѡтију, а ја ћу хи стѡвљат у кашѹнић.

докућит, -ѡн свр. 1. *дохваћивајући нешѡ шѡ је ѡло на ѡд или сѡји високо*. — Докѹчи ми ѡнѡ бѡкѹн рѡбѣ што ми је пѡ на кѹпјѣрту! 2. *схваћивајући, коначно ѡткријући нешѡ, ѡрозријѣјући*. — Докѹчијѡ сан штѡ би тѡ мѡгло бит.

/дѡлазит/ изр. *дѡлази ми (ти, му, ѡј) бит ѹѡшребљава се ѡриликѡм ѡјашњавања родбинских веза*. — Он ми дѡлази бит рѡђак. — Ти ми дѡлазиш бит тѣтка, а ѡн тѣби дѡлази бит нѣпѹт. тѡ му дѡлази бит ѡриликѡм рачунања или навођења неког износа. — Тѡ му дѡлази бит пѣсѣ дѡнарѡ по кѡпѹ. — Тѡ му дѡлази бит скѹплѣѡ од ѡнегѡ јѹчѣр.

долѡмпат, -ѡн свр. *доћи, дошрчајући, банујући изненада*. — Долѡмпѡ тако кад му се нѣ наѡаш.

долѡхат, дѡлѡхѡн свр. *неочекивано доћи, банујући*. — Ѧкле си ти сѡд долѡхѡ?

дѡлац, дѡца м мн. дѡци, ген. мн. *дѡлѡцѡ комад обрадиве или необрадиве земље, најчешће сѡйѣнасиѡ ѡсѡстављен и ѡдграђен међѡм*. — Ыдѣн у дѡлац ѹбрат маѡло кѹпѹса. — По дѡцима кѡпривѣ колико хоћеш.

дђли прил. (и: дђли) *доље*. — Дђли је кђмин и тђнел, а гђри кђмаре дђ(д) спања. изр. *хђдђт гђри-дђли каже се кад неко, било ђо равну или ђо стђејеницама, стђално или честђо ђрелази један одређени ђуђи у два равномјерна ђравца*. — Не мђгу више хђдит гђри-дђли по Страдђну свђ изглђдајђи ка(д) ћеш се презентат.

дђлика (и: дђлика) *в. доли*.

дђликарђца (и: дђликарђца) *в. доли*.

дђликарђце (и: дђликарђце) *в. доли*.

дђликђрке (и: дђликђрке) *в. доли*.

дђлђђи, -ђна *м врсђа рибе: дђђин, ђлискарђца*. — За вапђрон су арђвала и два долђђина.

дђма прил. *кући, код куће, у кући*. — Ђден сђд ђдма дђма. — Ђ мене дђма знђ се рђд. — Јђ мђслђн да је ђн сђ(д) дђма. изр. *ђ врсђа ~ далеко, врло далеко*. — Кђ би му нашђ кђћу, стђјђи нђђе ђ врсђа дђма.

дђмало прил. *ускоро, доскора*. — Дђ мало ђн дђшђ, кад ђни свђ на ђкупу! — Дђмало ћу ђ јђ арђват, па ћемо насђ за једно.

домђмит, дђмђмђн свр. *ђривући некога обећањем и сл. али и ђреваром, довабиђи живођињу*. — Домђмили су га с обећањима да ће му ш ђима бђт ђђје.

домђмљђват, -ђмљђвђн несвр. *ђрђма-мљђвађи некога обећањима, вабиђи неко живођињу*. — Пуно хи је домђмљђвђно нђ превару.

домђнавђт, -ђнавђм несвр. (тал. *dominare*) *ђревладовађи*. — ђвђ јђсени доминђвају скђри колури.

домђнат, -ђм несвр. *госђодарђи*. — ђвијен крајем доминђ један лђјепђ, стђри лђтђђиковац.

домђнађијђн, -ђни *ж* (тал. *dominazione*) *ђревластђ, госђодарење над нечим*. — Цркђђици ш чимђторјем околђ ђђ нђшта нђ може дђгнут доминађијђн над ђвијен крајем.

домђнђ, -ђла *м* (тал. *domino*) **1. игра домђне**. — Јђчђр смо се ђграли на доминђ.

налђ. 2. врсђа манђила налик дугачкој кошуђи, црне боје, с кђђуљачом (служђи о ђокладама за маскирање). — Пуно хи се машкђрђвђ у доминђала.

дђмислђт се, -ђн се свр. *досђђиђи се, доћи до извђсног закљђчка након размишљања*. — Пђметан је ђн, дђмислиће се брзо штђ си тђ тђјо ђд ђђга.

/дђна/ изр. *~и мђтрђна каже се за жену која је у кући све: и домађица и госђођа*. — ђна је ђ кући дђна и мђтрђна.

дђнке вез. (тал. *dupque*) *докле*. — Дђнке, ђн је дђшђ кђко смо се договђрили и свђ је хђдило лђшо до дђзграђије.

донђсит, дђносђм свр. *ђђђребљавађи неки одјеђни ђредмеђ док се не ђоде-ре и ђђко ђосђђане неђђђребљђв, ђоде-рађи одјећу или обућу*. — Мђлђ рђстђ ко из водђ и нђшта ђд робђ не дђноси.

/дђпера/ изр. *бђт ђ допђри биђи у ђђђреби*. — Требђ ђпрат свђ што је бђло ђ допђри.

допђравђт, -ђравђн несвр. (тал. *adoperare*) *ђђђребљавађи*. — Прије смо допђравђли домђђи сђплђн, а сђ(д) допђравђмо кђпђвнђ.

дђперђн, -ђ, -ђ придђ. *коришиђен, ђђђребљађан*. — Дђли смо једнђ сирђмашиђи нђшто допђранђ рђбђ. — Склђни с трђезђ допђранђ пђте и стђђи чђстђ!

допђрат, -ђн несвр. (и: *дупђрат*) *ђђђребљавађи нешђо*. — Не допђран тђкђ сђплђн.

дђпђрат, дђпђрђн несвр. *досђзађи умом, схђђђђи*. — Кђко те глђдђ, пђрђ да нђшта не дђпђрђ.

дђписђђа *ж дођисна кђрђа са сликом или без ђе*. — Дђбријђх мђсђц данђ дђлазила је дђписђђа за дђписђђђм, а ђнда више нђшта.

допђтђнто прил. (тал. *dopo tanto*) *кђначно, најзад*. — Хђћеш ли допђтђнто рђјђт зђшто си дђшђ?

допђтђзђт, -ђтђжђн свр. **1. довући нешђо или некога**. — Кђко си сђм мђгђ дђ-

ма допотѣзат овлики багај? — Сваки дан ми допотѣжеш некога на објед. II. ~ се довући се. — Допотѣзала ми се на уру од обједа, сјела и ника(д) се помакнут. — Ка(д) си се нѣдас допотѣзѡ дѡма?

дѡсад прил. *до сада*. — Дѡсад ми тѡ није нико рѣкѡ.

дослућет, -утин свр. *осјетити да ће неко доћи, да ће се нешто догодити, наслућити некога или нешто*. — Наслућела сан некога ка(д) сан ставила једну кичу кару више.

дослѣлит, дѡсолѣн свр. *иприком кухања, односно иприремања јела, додати соли ако је недовољно слано*. — Са(д) ће бит прѣсољено јер смо и ја и ти дослѣлили.

досољават, -ѡљаван несвр. *додавати со у неко јело ако није довољно слано*. — Ја пѡсолѣн, а он досѡљава!

доспијеват, дѡспијеван несвр. *стиизати*. — Кѡлико пѡсла иман, не доспијеван ни јести. — Кад ѡди дѡспијева прѡвѡ вѡће?

дѡспјет, дѡспјен свр. 1. *стићи нешто урадити*. — Ако дѡспјен до пѡднѣ ишегат кѡјѣ дрѡво, на кѡју сам. 2. *свршити, завршити*. — Док трѣпнѣш, и живот дѡспјѣ!

дѡста прил. *довољно, много, иревише*. — Дѡста више тѡјѣјех лудѡсти! — Биће дѡста ѡвѡ што има. — От сѡшѣ су пѡља дѡста страдала.

дѡта ж (тал. *dote, dota*) *мираз*. — Дѡбиће он ѡж њѡ добру дѡту! — Штѡ смѣта што је грѡдба кад има велику дѡту!

дѡтѡлѣ (и: дѡтѡле) прил. *дошле*. — Дѡтѡлѣ смо нѣкако дѡшли, а ѡтѡлѣ нѣкако.

дѡтѡрат, -ата м (тал. *dottorato*) *докѡторат*. — Нѣђе у Ёвропи је стѣкѡ дѡтѡрат.

дѡтѡрат, -ан свр. *стићи највишу академску иштулу, докѡторирати*. — Пѡшѡ је ѡ Бѣч за дѡтѡрат.

дѡтѡреса ж (тал. *dottressa*) *женска особа која има диплому медицинског факултѣта, љекарка, љејчница*. — У

ѡшпѣдалу нас је прѣмила јѣдна младѡ дѡтѡреса.

дѡтѡжит, дѡтѡжин свр. *дозлогрдити*. — Кѡћа ми је дѡтѡжила. — Ка(д) ти јѣдна хрѡна дѡтѡжи, промијѣни, ѡзми дрѡгу!

дѡтѡр, -ѡра м (тал. *dottore*) 1. *љекар, љејчник*. — Дѡбили смо нѡвѡга дѡтѡра. 2. *највиша академска иштула, научни стѣпен*. — И ко дијѣте је бијѡ рѡзуман и, ѣто, дѡћѡрѡ сѡд и до дѡтѡра.

дѡћ, дѡћѣн свр. 1. *ѡстити*. — Да дѡћнѣм тѣћу с ѡгња, мѣсо је дѡшло мѣко? — ѡ заднѣ вријѣме ѡн је дѡшѡ зѡ. 2. *узрасити, нарасити*. — Кѡлик си дѡшѡ, нѣ би те ни пѡзнала! 3. *враћити се однекле*. — Изѡшѡ је сѡмо за мѡменат, мѡрѡ би сѡ(д) дѡћ. изр. *пѡћ и дѡћ (пѡј и дѡј) ѡћи и враћити се (ријеч је о неком ѡућу)*. — За пѡћ и дѡћ трѣба ми дѡјѣ уре. *дѡћѣ ми бит ѡѡшрѣбљѡва се иприком ѡбѡшњавања међурѡдбинских вѣза*. — Рѣци ми штѡ ми ти дѡћѣш бит по ѡцу! тѡ му дѡћѣ бит иприком рачунања или навоћѣња неког износа. — Тѡ му дѡћѣ бит јѡш пѣсто дѡнарѡ ми вѡма.

дѡфинут, дѡфинѣм свр. (тал. *finire*) *завршити нешто што је већ у изради, у раду*. — Имаш ми јѡш дѡфинут рукаѡе.

дѡћѡдит, дѡћѡдин несвр. *долазити*. — Амо дѡћѡди пуно чѣјѡди са сѣла.

дѡхрѡнит, дѡхрѡним свр. *дѡчекати некога с нечим, иприремити нешто за некога кога ѡчекујѡмо да доће*. — Дѡхрѡнила сан му за ѡбједа рѡбѣ на граѡделама.

дѡцна прил. *касно*. — Дѡцна је, зѡтѡвѡрамо бѡтѡгу!

дѡцнит, -им несвр. *каснити*. — Жѣљејница из Мѡстѡра је дѡцнила више ѡт пѡ урѣ.

дѡчић м (дем. ѡд дѡлац) — У дѡчићу нам је рѡдило мѡло пѡтѡтѡ, граха рѡгѡчића и помѡдѡрѡ.

дошевѣљат, -ан свр. *гегајући се с ѡѡром доћи*. — Како ли је ѡнакѡ дошевѣљѡ дѡ амо?

дошепѣсат, -а̄н свр. *довући се лагано, шејајући, или као онај који шеја*. — Нѣ-како је дошепѣсѣ до вратѣ и онда стѣ.

дра̄гн̄! **дра̄гѣ!** *иако се ословљава не-познаѣа или мало познаѣа особа којој се не ѣрилично обраѣиѣи као гостѣођи или гостѣару*. — Дѣдѣј ми, дра̄гн̄, тѣ врѣницу! — Тѣ ти је, дра̄гѣ, скупо!

/дра̄го/ изр. *баш ми је ~ кад се изражава задовољство због нечега иѣио се десило или иѣио је неко некоме саѣиѣиѣио (че-стѣо је иѣо само учѣиѣива фраза)*. — Баш ми је дра̄го штѣ Вас видѣн! — Чѣо сан да сте се тѣмо лијепѣ пасали, баш ми је дра̄го! како мѣ дра̄го било како, не баш ѣрилично. — Вѣзда је обѣчен како мѣ дра̄го. — Нѣ-мѣј ми тѣ учѣинит како мѣ дра̄го!

дра̄гѣс, -ости ж *милошѣа*. — Нѣ зна вѣше штѣ ће ђ(д) драгости ка(д) чѣјѣ да ћете нам дѣћ.

дра̄м м (тал. *gramma*) *зрно, зрнце*. — Вѣшѣ вриѣдѣ дра̄м памѣти, нѣго тѣвар снагѣ!

дра̄п придј. (непромј.) *боја сирове свиле или бијеле кафе*. — Купила сан дра̄п блѣзу и палегунић дра̄п. — ѐвѣ гаће су ми о(д) дра̄п вѣстѣта.

дра̄ча ж мн. *драче* 1. *рибља косѣ*. — ѐчистила сан рѣбу ђ(д) дра̄ча. 2. *ѣрн (бодља или бидљикав грм)*. — Убѣла сан се на драчу. — Ушла ми је дра̄ча ѣ прс. 3. *ѣрње (ѣѣошребљава се само у једнини)*. — Свѣ је зарѣсло ѣ драчу. — Нѣ може се ђ(д) драчѣ пасат кроз баштину.

дра̄чав, -а, -о (и: дра̄чѣв) придј. *каже се за рѣбу ѣуну косѣи*. — Кањац је дра̄чѣв, не гѣста ме.

дра̄чина ж (аугм. и пеј. од дра̄ча) — Забѣла ми се ѣ грло дра̄чина ђд рибѣ. — Изгранчаћеш се на тѣ дра̄чину.

дра̄чица ж (дем. од дра̄ча) — Свѣ је ѣчас изѣио, на пјату су сѣмо ђстале дра̄чице ђд рибѣ.

/дрѣво/ изр. *Ѣсѣт дрѣвље и камѣње свалиѣи на некога крѣвицу за нешѣо, обасѣи не-*

кога најгорим ѣогрдама. — ѐн није ни мало крѣв, а Ѣни Ѣсѣли дрѣвље и камѣње на вѣ.

дрѣждат, **дрѣждѣн** несвр. 1. *стѣјаѣи на хладноћи и дрхѣиѣи*. — Ўру рѣбѣ дрѣждѣн на зѣми и чѣкан хѣће ли се кѣ смѣловат и Ѣдвес ме дѣма. 2. *ѣодрхѣиѣи, иѣиѣраѣи*. — Дрѣждѣ ми нѣга. — Ёбш ми мѣжѣика дрѣждѣ у глаѣи.

дрѣто в. *дриѣо*.

дрѣжѣн, -а, -о придј. *дужан*. — Нијѣсан дрѣжѣн тѣ чѣинит.

дрѣжѣнство с *дужности*. — Свѣак зна своје дрѣжѣнство.

/дрѣжѣ/ изр. ~ *бѣтѣгу, кафетѣрију, лѣкѣнду* итд. *имаѣи, водѣиѣи дућан, кафану, рѣстѣоран иѣд*. — ѐн је на плаци дрѣжѣ бѣтѣгу Ѣт круха. ~ *крѣх, кѣнац* итд. *имаѣи на ѣродају у дућану неке од арѣиѣкала*. — ѐни у бѣтѣзи дрѣжѣ крѣх, мѣку, цѣкар и дрѣгѣ пѣтребѣце.

дрѣжат се, **дрѣжѣн се** несвр. 1. *одрѣжаваѣи се свѣјѣсе, у исѣравном стѣлању (ѣ намирѣницама)*. — Надѣору је хладно, па се мѣсо дрѣжѣ и пѣ неколикѣ данѣ. 2. *одрѣжаваѣи се на иѣиѣом нивоу (ѣ цијѣнама)*. — Вѣћ нѣколикѣ данѣ се цијѣне јѣјѣ дрѣжѣ на истѣму. 3. *биѣи нечији ѣубавник или ѣубавѣница*. — ѐна се дрѣжѣ јѣднога марангѣна з дѣѣје дѣѣѣ. изр. *дѣбро се дрѣжат* 1. *не ѣоказѣиѣи моралну слабѣстѣ у одрѣђѣним околностима*. — ѐни су се ѣ тијѣн тѣшкијѣн мѣментѣма дѣбро дрѣжали. 2. *дѣбро изгледѣиѣи с обзѣром на годинѣ или болѣстѣ*. — Свѣ дѣ смрѣти се дѣбро дрѣжала.

дрѣжѣћ, -ѣћа, -ѣће придј. *који је у снази, дѣбро очуван с обзѣром на годинѣ или неке другѣ околности (ѣ особама)*. — ѐн је јѣш дрѣжѣћ чѣвјѣк, а и жѣна му је дрѣжѣћа.

дрѣјѣн м *врѣѣа шумског дрѣвѣа*. — Ништа му нѣ фали, здрав је ко дрѣјѣн.

дријѣнак, -нка м *врѣѣа шравѣ*. — На-вѣлили кѣкоши на дријѣнак.

дринцат, -ан несвр. *сиавати* (најчешће речено у шали). — Пэро лэгџ у хлад по(д) смокву па дринца.

дрит, -а, -о придј. (тал. dritto) *раван*. — Пут је вас дрит. изр. ~ ко свијела *йрав, не-йогрбљен*. — Прэко деведесет му је, а дрит ко свијела и бистре памети!

дрито прил. (Стон: дрэто) *йраво*. — Пође се дрито до наврх улице, па се сврати десно. — Не идэ дрито, јопет је пјан!

дрихат, дрихан несвр. *чврстио сиавати*. — Говориш да не спаваш, а дрихан сву ноћ, топови те не би пробудили!

дрицават, дрицаван несвр. (тал. drizza-ge) I. *исиравати некога или нешто*. — Дрицаван бдкун ламинэ. II. ~ се *исиравати се*. — Залуду ти се дрицават ка(д) си бакурело.

дрицат, -ан свр. I. 1. *йоравати нешто*. — Дрицаћу ти згрчени лис у књизи. 2. *исиравати некога, довести га у ред*. — Дрицали су га кад је бијо у марини, па је од њега постџ чџвјек. II. ~ се *исиравати се*. — Немџ се гџбавит, дрицај се!

дрјемшкат, -ан несвр. (и: дрјемшкат) у *шоку дана угодно лежати у йолусну*. — Што је лијепно дрјемшкат љз море у хладу борића!

дрљат, -ан несвр. *јакџ йрати неку йканину йако да се може и ошишати*. — Рџба је тенера, не смијеш је такџ дрљат.

дрмат, -ан несвр. *йрести; йрести се*. — Вјетар дрма с вратима. — Дрмају врата од великога вјетра.

дрнда ж *женска особа неуредно одјевена и незграјна хода*. — Некаква дрнда по десэ(т) пута паса гџри-дџли кроз улицу.

дрнут, дрнем свр. I. *дринути, йргнути нешто, чујнути нешто*. — Дрни џди јабуку, дрни тамо крушку и ми се, бџрами, најели. II. ~ се *йосиати ойрестит; од йовучене, стиждљиве и ћушљиве особе йосиати ойворена, окрешна, говорљива*

особа. — Откад је финуо скјулу, дрнуо се, није више йсто чејаде.

дрџбит, -йн несвр. *йушитати да йадају мрвице круха на йод, на земљу*. — Сједи за трпезу и јџђи, а не дрџби крух по кући!

дрџарија ж *дућан у коме се йродају козметичка и разна друга средства за његу шџјела и одржаванје личне хигијене, дрогерија*. — У дрџарији на Страдућну продавају вџђиц на литру.

дрџдџ в. *дрџдџ*.

дрџдџ, дрџдџа м (и: дрџдџ) *врста йштице, дрџд*. — Пара ми да сан џди виђџ једнога дрџдџа.

дрџак, -њака м ген. мн. дрџака *бзврјенда ствар, најчешће неки одјевни йредмет, али и друго*. — Пуна ми је кућа дрџака.

дрпат, -ан несвр. (и: дрпат, дрпан) I. *чујати, гулити, черујати*. — Како то немило дрпаш! — Не дрпај ту крастицу на руци! II. ~ се 1. *чујати се*. — Маћка се дрпа, па је кућа пуна длачнина. 2. *грубо се чешати*. — Оли ймаш уши у глави ка(д) се такџ дрпаш?

дрпит, -йн несвр. I. 1. *вући некога за рукав, за косу и сл.* — Ко ме то дрпи за рукав. 2. *вући некога или нешто „на својим леђима“, обављати неки рад или уџшће радиши нешто што је мучно или најорно*. — Дџкле ћу ја дрпит на свџјон шкџни и кућу й дјецу? 3. *грубо кидати нешто рукама, зубима и сл.* — Кад једџ, дрпи мџсо ко кучак. II. ~ се *сваћати се Chesио с неким*. — Браћа су, а дрпу се ко кучки.

дрџђ, -а, -џ придј. *другачији, не йакав*. — Да си дрџђ, ти би ме послушџ! изр. *дџ дрџђ (по реду) биши други йо реду*. — Та Ван Улица џдовле дџђ дрџђа. *не бит дрџђ; немат дрџђ кад за нешто осџјаје само једна могућност, кад не йреосџјаје ништа друго*. — Није бџло дрџђ него учинит му по вољи. — Нема дрџђ, него узџт џнџ што ти даду! *не рџци дрџђ каже се кад се очекује да се деси нешто што*

најчешће *ипретијост* ављамо да је могуће, али не и неизоставно и неизбежно. — Не речеи другџу, виђећеш да ће ти један дан доћ на врата! — „Можеби(т) да ћу штџо и добит!“ — „Не речеи другџу!“ *чинит* или *приповиједат* другџо и треће *чији* или *ипривовиједати* *дружчије* од онога *што* би *шреба* ло, не оно *право*. — *Приповиједати* ми све нешто другџо и треће.

друговачије прил. *другачије*. — Ти *говориш* *друговачије* од мене.

друговачиј, -а, -е прил. *другачији*. — *Друговачија* су то времена била.

друговђе прил. (и: *друговђе*) на *другом* *мјесту*. — *Друговђе* ћеш *сикуро* *најције* ње.

дуб м 1. *храси*. — *Дуб* су *посјекали* *кад* је *пут* *пасџ* *повише* *куће*. 2. *божии* *ће* *дрво*. — *Док* смо *били* *дјеча*, *сваке* *године* смо за *Бџића* *чинили* *дуб*.

дубак, *дупка* м (дем. од *дуб*) — У *Дубровнику* *дјечи* *ка(д)* *хџеју* *пџет* *ходит*, *пјевају*: „*Дуби* *дубак* *зелени!*“

дубит, -ин несвр. *сјајати*, *одржава* *ти* *се* *на* *ногама* (*најчешће* *за* *дијети* *које* *ће* *шек* *ипроходати*, *али* *и* *у* *неким* *другим* *случајевима*). — *Мџрају* *ти* *џтећ* *ноге* *кад* *ваздан* *дубиш* *за* *банком*.

дубов, -а, -о прил. *храсиов*. — *Фџаца* *јон* је *ко* *џра* *дубова!*

дубовина ж *храсиовина*. — *Дубовина* *плџне*, *јџш* *ако* је *суха*.

дубок, -џка, -џко прил. *лукав*. — *Дубок* је *џн*, *треба* *пџзит* *како* *ћеш* *ш* *њиме* *ту* *ствџр* *урџдит*.

дубџко прил. *лукаво*. — *Стџах* *ме* је *да* *џн* *нешто* *дубџко* *снџје*.

Дубравац, *Дубравца* м ген. мн. *Дубравџа* *сџановник* *сџла* *Дубрава* *из* *околине* *Дубровника*.

Дубравка ж *сџановница* *сџла* *Дубрава* *из* *околине* *Дубровника*.

дубровачкџ, -а, -џ прил. *који* *ипријада* *Дубровнику*. — *Какав* *су* *то* *рјечетине*? *Ће* *ти* *је* *дубровачка* *склџднос*? *изр.* *то* *је* *стџра* *дубровачка*; (*стџра* *је* *дубровачка*) *каже* *се* *за*

неку *рјеч* *или* *изреку* *која* *се* *од* *стџарина* *ипамџи* *у* *Дубровнику* *и* *која* *је* *већ* *добила* *обилежје* *некакве* *народне* *мудрости*. — *Стџра* *је* *дубровачка* *да* *се* *склџднос* *учџи* *џџма*.

Дубровкиња ж *сџановница* *Дубровника*, *рођена* *у* *Дубровнику* *и* *џџајена* *у* *дубровачком* *духу*. — *По* *говџру* *не* *би* *ја* *рџкла* *да* *је* *џна* *Дубровкиња*.

/Дубровник/ *изр.* *не* *би* *да* *ми* *џаџу* *џџјели* *Дубровник* *ни* *за* *сва* *блага*, *никако*, *ни* *у* *џом* *случају*. — *Не* *би* *ти* *ја* *то* *џизиџо* *да* *ми* *џаџу* *џџјели* *Дубровник!*

Дубровчанин м *сџановник* *Дубровника*, *рођен* *у* *њему* *и* *џџџен* *у* *дубровачком* *духу*.

дуг, *дуга*, *дугџо* прил. 1. *дугачак*. — *Дуг* је *биџо* *наш* *рџзговџр*. 2. *сџор* (*кад* *је* *у* *ипиџању* *џовјек*). — *џн* *је* *ваџда* *биџо* *дуг* *на* *пџслу*. *изр.* *шџри* *неџо* *дџљ* *врло* *дебеџо* *џовјек*. — *Дџшџ* *је* *шџри* *неџо* *дџљ* *џт* *кад* *ништа* *не* *раџи*. *џџ* *дуга* *џо* *кас*. — *Јесте* *ли* *нџџас* *џстали* *џџ* *дуга?*

/дугарела/ *изр.* *њџму* (*њџџме*) *фџли* *јџдна* *каже* *се* *за* *луџкаџу* *џџџу*. — *По* *џнему* *што* *говџри* *и* *како* *се* *џрџжи*, *рџкло* *би* *се* *да* *њџму* *фџли* *јџдна* *дугарела*.

дугџлџнда м и ж *висока* *и* *ипанка* *мушка* *или* *женска* *џџџа*. — *Кџји* *је* *џнџ* *дугџлџнда?* — *Од* *џне* *мџлџ* *дјеџџџиџе* *пџстала* *је* *дугџлџнда*.

дугџлџндина м и ж (аугм. и *пеј.* од *дугџлџнда*) — *Требаће* *дугџлџндини* *за* *гаџа* *три* *мџтра* *рџбе!*

дугџња м 1. *висока* *мушка* *џџџа*. — *Оџџ* *банџка* *на* *плаци* *се* *џџџто* *мџџа* *јџдан* *дугџња*. 2. *џовјек* *сџор* *у* *раду*. — *Мџштар* *ми* *је* *дугџња*, *кџпјџрту* *кџпи* *џџџџ(т)* *џа* *на*.

дугџља ж *жена* *којџ* *је* *за* *неки* *џџџџ* *џџшребно* *дугџ* *времена*. — *Вјџшта* *и* *жвџлта* *сџрта* *свџ* *бџзо* *сџшије*, *а* *дугџља* *ниџкад*.

дугџта ж *џџџџа*, *карџа* *за* *играње*. — *Штџо* *сан* *мџџџ* *учџнит* *с* *три* *дугџте?*

дужит се, дужин се неслвр. *задуживајти се*. — Неко се лако дужит, а тешко враћа.

дүзйна ж (тал. dozzina) *шучеџи*. — Күпи дүзйну овакијех пуца. изр. на дүзйне много нечега. — Йма тегā за күпит на дүзйне.

дукүменат в. *докуменати*.

дүм (непром.) (лат. dominus; тал. don) *йриджевак уз име кайшолничког свешишеника*. — Дум Иван Стојановић је бијо цйјењени Дубрөвчанин.

дүмањски, -а, -б придј. *који йрипада кайшолничкој оиашници или је у вези са њом*. — Уживали смо у дүмањскијен коллачићима и торти дүмањској. изр. *фацүлет ~ марама на црвене и модре коцке, која се не уйшребљава као одјевни йредмеи, него се у њој, у виду завежљаја, нешто носи*. — Кошчић је бијо покривен фацүлетон дүмањскијен.

дүмна ж ген. мн. дүманā (лат. domina) *кайшолничка калуђерица, монахиња, оиашница*. — Мйса је била у дүманā Између три цркве. *пөһ у дүмне закалуђерийи се*. — Млада је била кад је оставила свё и пошла у дүмне.

дүмо м *кайшолнички свешишеник кад му се не йомиње име, йойо*. — Дүмо ће то ймат записано у либрима.

дүндо м *чика, одраслао мушкарац коме се йако обраћају дјеца или га, говорећи о њему другима, йако називају*. — Мама, йштё те један дүндо!

дүндо м *стириц, ујак*. — Тө ми је дүндо. — Бйли смо јүчёр у дүнда.

дүнкве в. *донке*.

дүнут, дүнем неслвр. I. *гасийи нешто*. — Не дуни свијёһу, јөш ће ми трёбат. II. ~ *се гасийи се*. — Заклони свијёһу с рүкөн да се на вјетру не дунё!

дунерат в. *дойераи*.

дупләват, дупләван неслвр. *удвосйручавайи нешто*. — Линцүле дупләван по дужини.

дүплат, -ан свр. *удвосйручийи*. — Кад би дүплө улог, исплātiло би ти се.

дүпли, -а, -б придј. *двосйрук*. — Залүду смо учинили дүпли пүт и дүпли трдшак.

дүплијёр, -ёра м I. *велика дебела свијећа са два крака која се уйшребљава йриликом црквених обреда*. — Прид отарон је стдјб пөп з дуплијёрон у рүци.

дүпло прил. *двосйруко*. — Ддбили смо дүпло вишё јабүкā него прдшли пүт.

дүр м *йрајање*. — Њйхове црвёје нијесу д(д) дүра.

дүрат, -ан неслвр. (тал. dugare) *йрајаиш*. — Градња пүта ће дүрат јөш кдјү гддиницу, а не како они говору.

дүрāта ж (тал. dugata) *йрајање*. — Није тā роба од великё дүрāтё.

дүренат, -ёнта м *врсия дебелог, јакот йлаишна*. — За тākй пөсб трёбале би гāһе о(д) дүрёнта.

дүх м I. *шйлишна, кад је у йишану загријевање неке йекућине, јела и сл.* — Стави мљёко на огањ нека сāмо ўдрё дүх. 2. *живош йри крају, кад се ради о људском бићу*. — У њему је јөш сāмо дүх. изр. *дүх на дүху много свијёша збијено на йросйтору који шй не може йоднијёи*. — Сāла је била прёпуна, свё дүх на дүху.

дүхат, -а, -о придј. 1. *једва млак (јело или нека йекућина у којој се једва осјећа дах шйлоше)*. — Вода је сāмо дүхата. 2. *једва жив (о људском бићу)*. — Дāј ми мāло кафё за рикупёрат се, дүхата сан!

дүхдпирит, -йн неслвр. *једва дисаиш*. — Ёно га, сāмо дүхдпирй!

дүша/ изр. *дүшу ў се у значењу: йрейшйи, не йроговарај, не вичи, не йлачи и сл.* — Видйн: дотүр вадй некаквā клијёшта, а јā дүшу ў се и чёкāн штд ће сд(д) бит. стйснут дүшу *йрейшййёи нешто шйо се мора, шйо је неизбјежно, а није угодно*. — Стйсни дүшу, па пдпй свё дө дна! — Тёшко му је бйло, ма је стйсб дүшу и мүчб. *дүшё ти како да не, свакако*. — „Хдћеш ли дөһ на фесту?“ — „Дүшё ти!“ ~ о(д) *чдвјёка веома добар, йлемениш човјек*. — Штд би се бдљё мөгло рйјет него да је тд дүша

о(д) чдвјека! дѹшо мѡја уѡишребљава се као синѡагма у вокаѡиву умјестѡ номинаѡива кад се ѡрема особи о којѡј се ѡрича жели изразиѡи неко њежно осјећање (сажалење, самилостѡ, разумијевање, захвалностѡ за неки лијеј, честѡ неочекиван гесѡ и сл.). — Сѡби би дѡкинула бѡкѹн од ѹста и дала га, дѹшо мѡја, другѡму. — Тѡ су биле страшно мѹке, а ѡна, дѹшо мѡја, није ни заплакала. дѹши би рѡј дѡбијо каже се у очекивању неког хуманог гесѡа. — Кад би му дѡ штѡ ѡзјести, дѹши би рѡј дѡбијо! ~ от пургѡторија (прегѡторија) израз се везује уз ѡредсѡтаву о чистѡилишћу као ѡредворју раја, а односи се на особу увучену у се, искрену или извјешћачену моралну чистѡуницу или ѡако нешто слично, што је ѡешко у ѡравом значењу дефинисаѡи. — Она ти је прѡва дѹша от пургѡторија. дѹшу би дало каже се кад се жели реѡи како би добро било нешто уѡраво ѡако урадиѡи. — Дѹшу би дало ѡстат ѡди неколико данѡ па се дѡбро искупат. ~ му (ѡј) у нѡсу једва жив. — Дѹша му у нѡсу, а ѡн чѡни пѡлац!

дѹшак, дѹшка и ваздух који се удахне да би се заронило или да би се обавио какав други рад који захѡијева задржавање даха за извјесно вријеме. — Нѡстало ми је бѡло дѹшка и мѡрѡ сан изѡорит.

дѹшѡван, -вна, -вно (и: дѹшеван) придѡ. који има срца, осјећајан. — Она је дѹшѡвна, свѡ би ти дала.

дѹшѡвнос, -ти ж осјећајностѡ изазвана невољама и недаћама другог лица. — Тѡ жѡна је познѡта по свѡјѡн дѹшѡвности.

дѹшит, дѹшин несвр. I. гушиѡи некога. — Сви зафѹмали, па дим дѹшѡ, нѡ можеш дѡсат. II. ~ се I. давиѡи се. — Дѹшила се једна жѡна, једва су је извѹкли ѡз мора. 2. са задовољсѡвом нешто јестѡи. — Дѹши се с прѡшутон и са сирон ѡз уја. изр. ~ о(д) смијѡха смијаѡи се нечему до суза. — Дѹшили смо се о(д) смијѡха кад је свѡ рѡдом имѡтаѡѡ.

дѹшман, -а м неѡријѡшељ. — Нѡ би се ни најгорѡ дѹшман тѡко прѡма теби пѡднијо!

Ђ

ђѡлуп, -ѹна м кукурузни гриз, круѡно кукурузно брашно за качамак. — Бѡло је за купит лијепѡга ѡѡѹна.

ђѡ прил. 1. гдје (за мјестѡ). — Ђѡ си стѡвијо ѡѡале? 2. камо, куда (за креѡање). — Ђѡ сад идѡш? — Ђѡ ѡеш пѡсат кад бѹдѡш хѡдит ѡ град? 3. у разговору и ѡричању као узречица у значењу ѡ прѡрос, кад смо баш на ѡме да чујеш. — Ђѡ, кад је ѡн дохѡдијо у Дѹбрѡвник, дѡчекала га је пѹна рѡва чѡјади. 4. у значењу: како, изражавајуѡи нешто што је немогуѡе да се деси. — Ђѡ би јѡ тѡ теби учѡнила! — Ђѡ ѡе ти тѹ малѡнкѡс наплѡтит! 5. ѡнекад. — Дѡђѡ ѡн ѡѡ ѡ нас, а другѡвѡе нѡ идѡ. — Пѡђѡ ли ѡна ѡѡ

у град? ѡе гѡд било гдје. — Ђѡ гѡд пѡшѡ да пѡшѡ, срѡтно ти бѡло!

ђевѡница ж нека врсѡа кобасице. — Рѹке су му ко ѡевѡнице.

ђѡгод прил. који ѡуѡи (и: ѡѡгођ, ѡѡгоди) — Дѡђѡте вѡ ѡѡгод ѡ нас! — Пѡиши ми ѡѡгођ!

ђѡгоди в. ѡѡгод.

ђѡгођ в. ѡѡгод.

ђѡѡе прил. ѡу и ѡамо, на неким мјестѡима. — Ђѡѡе се једва мѡже пѡсат ѡт сѡлнога камѡња на пѹту.

ђезѡвит м (тал. gesuita) исусовац. — Ђезувѡити су ѡдавно имали своју ѡназију у Дѹбрѡвнику.

ђеиђе прил. 1. *гдјегдје, ту и тамо* (за *мјесто*). — Ђеиђе се може већ виђет цвијет на кријешви. 2. *кадикад, с времена на вријеме*. — Донесе ђеиђе једна жена с Конала фрагула.

ђекад прил. *ионекад, који иуш*. — Ђекад купин мљека за два дана.

ђеко замј. *неко, иојединац*. — Нашо би се ђеко и сү више динара.

ђекојѝ, -а, -е замј. *ионеки, иокоји*. — Биће осто ђекојѝ гроз на одрини.

ђемет м *клуико свиле и сл.* — У то ће поћ два-три ђемета свиле.

ђеметић м (дем. од ђемет) — Дуто ми се тудѝ пометѝ ђеметић жуте свиле.

ђенар, -ара м (тал. *gennaio*) *јануар*. — Страх ме је да ће у ђенару учинит стүдѝн.

ђеиђива ж (обично у мн.) (тал. *gingiva*) *десни*. — Има неко вријеме да ме страшно болү ђеиђиве.

ђеиерѝли, -ѝ, -ѝ придј. (тал. *generale*) *главни*. — Вечерас је прова ђеиерѝла за „Хамлета“.

ђеиѝјѝли, -ѝ, -ѝ придј. (тал. *geniale*) *геиѝјѝлан*. — Ђеиѝјѝле идеје су падале на памѝт тѝму чѝвјеку.

ђеиѝлеца ж (тал. *gentilezza*) *љубазносѝ у ойхођењу с неким*. — Гѝспѝр Тѝни ме је причекѝ пүн ђеиѝлецеѝ ко ѝ вазда.

ђеиѝло прил. (тал. *gentile*) *љубазно*. — Ђеиѝло су нам зафѝлили на позиву.

ђеиѝтио (ђеиѝтил), ђеиѝтила, ђеиѝтило придј. *љубазан ирема некеме*. — То је једна ђеиѝтила старѝ господѝја. изр. *смѝква ~ врста смокве, сѝабло и илод*. — Усахле су нам двѝје смѝкве ђеиѝтилѝ.

ђеограѝфија ж (тал. *geografia*) *земљоѝис, геограѝфија*. — У ђеограѝфији се учи цѝјели свѝјет.

ђеерѝркија ж (тал. *gerarchia*) *чиновнички, црквени и сл. редослѝјед иѝ сѝарјеишинсѝиву, хијерархија*. — Не разумѝјѝн се ја иѝмало у ѝихову ђерѝркију.

ђестикулат, -ѝн несвр. (тал. *gesticolare*) *говор ираиѝиѝ иокреиѝима руку или иѝ-*

кушаваиѝи рукама неиѝиѝо саойиѝиѝиѝи. — Кад гѝворѝш, пүно ђестикулатш.

ђеѝстро с ген. мн. *ђеѝстарѝ 1. заход, нуѝжник*. — У старѝјѝн дубровачкиѝн күћама ђеѝстро је бѝло кала комиѝна. 2. *веома ирѝљава ирѝсѝорија или кућа*. — Како мѝгү живѝет у ѝнему ђеѝстру!

ђеѝѝе прил. 1. *гдјегдје, ту и тамо* (за *мјесто*). — Гѝвору да ђеѝѝе иѝма иѝ цјеѝѝе рѝбѝ него ѝди. 2. *кадикад*. — Ђеѝѝе наѝѝе така гѝдина па иѝшта не родѝ.

ђеѝѝѝина зб. им. *дјечурлија, али не иѝогрдно*. — Иѝшта те не чуѝн од ѝве ђеѝѝе тинѝ што виѝчу.

ђеѝганат, ђѝганѝта м ген. мн. *ђеѝганѝта* (тал. *gigante*) *див, ѝин*. — Само да га виѝдиш, правѝ је ђѝганат!

ђеѝја ж *женско име у Дубровнику*.

ђеѝје ж *женско име у Дубровнику*.

ђеѝлѝз, -а, -ѝ придј. (тал. *geloso*) *љубоморан*. — Ђѝлѝз је на свакога ко је бѝлѝ ѝд ѝега.

ђеѝлѝзија ж (тал. *gelosia*) *љубомора, зависѝ*. — Пүкнуће од ђѝлѝзије што си лѝпше ѝд ѝѝе обучѝна.

ђеѝлѝзијат, -ѝн несвр. *биѝи љубоморан на некога, завидјеѝи некеме због нечега*. — ѝна је пуно ђѝлѝзијала на неѝјесту.

ђеѝлѝзо прил. *љубоморно, завидно*. — Ђѝлѝзо глѝдѝ како дрүгѝ дијете у слѝс јеѝде кѝфериѝ.

ђеѝназија ж (тал. *ginnasio*) *гимназија*. — Сви су ѝни неђе у иѝтѝ вријеме фѝнули ђѝназију.

ђеѝназијѝлац, ђѝназијѝлаца м ген. мн. *ђеѝназијѝлаца* *гимназијѝлаца*. — Ђѝназијѝлци из вишијѝх рѝзрѝдѝ су бѝли већ здрѝли лүди.

ђеѝр м мн. *ђеѝри*, ген. мн. *ђеѝра* (и: *ѝир*) (тал. *giro*) *ходање горе-доље или наоколо на иѝтој релацији*. — Учѝнили смо два ђѝра прико Страдүна и пѝшли дѝма спѝт. — Учѝним свѝке вѝчери ђѝр до Порпѝрелѝ. изр. у *ђеѝру у ирѝласку*. — Јѝвили смо се јѝдан дрүгѝму само ѝнакѝ у ђѝру. бѝт у ђѝ-

ру *попримити* знаке *ејидемије* (о *болести*). — Грџа је у *ђиру*, *чувајте се!*

ђирават, *ђираван* несвр. (и: *цирават*) (тал. girare) **1.** *обилазити, ходати тамо и амо наоколо.* — Ђираван по граду не би ли *наш* каквѣ *црѣвје* за *п*о киши. **2.** *ирелазити из једног дијела тијела (руке, ноге, рамена) у други (о болу).* — Не *б*о*л*и ме *в*а*з*да *и*ст*а* *н*о*г*а *н*е*г*о *ђ*и*р*а*в*а *ч*ас *у* *л*и*ј*ев*у*, *ч*ас *у* *д*ес*н*у.

ђират, -ан свр. (и: *цират*) *обићи нешто.* — Ђир*о* сан *ц*и*ј*ел*и* *с*в*ј*ет*а* ма *л*еп*о*т*е* ко *у* *н*ас *н*и*ј*е *н*и*ј*есан *в*иди*ј*о.

ђирела ж *мешални завршањ на раму враћа, прозора и сл. који служи за зашварање крила.* — Затвори *ф*у*њ*естру и стави *ђ*ирелу да *н*е би *в*јетар.

ђисат, *ђисан* несвр. *дуго и најорно ходати.* — Х*о*ћу те *ј*а *с*в*а*к*и* *д*ан *ђ*исат *д*в*а* *к*ил*о*метра *д*о *г*ра*д*а и *н*асе. — Још ме *б*о*л*у *н*о*г*е од *ј*уч*е*раш*њ*е*г*а *ђ*иса*њ*а по *Ж*у*п*и.

ђита ж (тал. gita) *излеј.* — Ако *у*чин*и* *в*ри*ј*еме, *и*д*е*мо *с*у*т*ра *н*а *ђ*и*т*у.

ђифа м *изјелица, прождрљивац; али и човек грамзив на материјална добра.* — Ђифа је он, *с*в*е* би *п*о*д*а *с*е *с*тр*п*о и *в*а*з*да *м*у је *м*ало.

ђифина м (аугм. и пеј. од *ђифа*) — Ђе си *н*ашла *о*не*г*а *ђ*и*ф*ину?

ђоја ж (тал. gioia) *драгоцјеност, накит.* — Каквѣ су ти *т*о *ђ*о*ј*е *у* *ш*кату*л*и?

ђоментар, *ђометра* м ген. мн. *ђометара* (тал. geometra) *геометар.* — Ђометри су *в*е*ћ* *п*р*е*м*ј*ерили *з*ем*љ*у.

ђометрија ж (тал. geometria) *геометрија.* — Ђометрија је *в*а*ж*ан *п*р*е*д*м*ет *у* *с*ку*л*и.

ђонта ж (тал. giunta) **1.** *додатак ириликом кувовине неке намирнице (меса, круха и сл.) да би се добила пошребна мјера, ириложак.* — Он*и* *П*ас*к*о *м*и *в*а*з*да *н*а *ђ*он*т*у *д*а *и*ли *п*ечу *к*о*с*ти *и*ли *б*о*к*ун *г*р *к*љана *ш*то *м*и *н*и*ј*е *з*а *н*и*ш*та. **2.** *комад земље ири сирани.* — Ђонта *м*и *с*о*л*а*д*а *в*ри*ј*е*д*и.

ђонтават, *ђонтаван* несвр. **1.** *додавати нечему нешто ради пошребне мјере или иначе.* — *К*о*л*ико *у*ја *п*о*т*рош*и*н, *т*о*л*и*к*о *к*у*п*и*н* *п*а *ђ*он*т*а*в*ан. **2.** *у разговору или иначе додавати нешто што најчешће није истинито.* — *И* са(д) *ђ*он*т*а*в*анш, *а* *з*н*а*м да *н*и*ј*е *т*а*к*о.

ђонтат, -ан свр. **1.** *додати на нешто комадић или дио неке намирнице, ткањине и сл.* — Ђонта*ћ*у *м*ало *ф*у*д*р*е*, *н*е*ћ*е *с*е *т*о *н*и *в*и*ђ*ет. **2.** *у разговору додати нешто што најчешће није истина.* — *Н*е*м*о*ј* *м*у *с*в*е* *в*ј*е*роват, *у*ж*а* *о*н *ђ*он*т*ат!

ђонтина ж (аугм. и пеј. од *ђонта*) — *И*ма*о* *о*ди *в*и*ш*е *ђ*он*т*ин*е* *н*е*г*о *м*е*с*а.

ђонфат, -ан несвр. *похлепно и много јести, ждерати.* — *С*в*ј* *о*ни *д*о*б*ро *ђ*он*ф*а*ј*у.

ђонфо м (и: *ђонфо*) *прождрљивац, ждероња.* — *Ш*то *ћ*у *д*а*т* *ј*ести *о*не*м*у *ђ*он*ф*у?

ђонфун, -уна м *ждероња, прождрљивац.* — *С*к*у*пили *с*е *у* *т*ете *Ј*ел*е* *ђ*он*ф*у*н*и *н*а *с*ир *и* *п*р*ш*ут.

ђорђина ж (тал. giorgina) *далија, георгина (цвијет).* — *А*ј*м*е, *ш*то *с*у *в*ан *л*и*ј*е*п*е *ђ*ор*ђ*ине!

ђорналиста м (тал. giornalista) *новинар.* — *У*ч*и* за *ђ*ор*н*али*с*ту.

ђорната в. *морнаша.*

ђорно, -ала м (тал. giornale) *дневни лист.* — *Ј*еси *л*и *ч*ит*о* *д*анаш*њ*и *ђ*ор*н*о?

ђубиларј, -а, -о приј. (тал. giubbligare) *јубиларни.* — *И*зи*ш*о *ј*е *ђ*убилар*ј* бр*о*ј „Ср*ђ*а“.

ђубилеј м (тал. giubbileo) *јубилеј.* — *С*л*а*в*и*те *л*и *в*и *т*о *ђ*убиле*ј*?

ђуњ м (тал. giugno) *јун.* — *У* *ђ*у*њ*у *с*е *п*о*л*аж*е* *м*ату*р*а.

Ђуриша м *мушко име у Конавлима код Дубровника.*

Ђуро м *често мушко име у Дубровнику и околици.*

ђус, *ђуста*, *ђусто* приј. (тал. giusto) *и^пачан.* — *П*ал*е*г*у*н *м*и *ј*е *ђ*ус, *а* *к*о*т*у*л*а *ј*е *м*ало *к*р*а*тка.

ђустáват, **ђустáван** несвр. (тал. *aggiustare*) *намјештајити нешто, сиваљати да буде тачно по некој мјери*. — Кад бундеш џустáват орлоције, стави га ма́ло напријед.

ђустат, -áн свр. *подесијити тачно према нечему*. — Дóђи, па ћу ти џустат весту!

ђу́сто прил. (тал. *giusto*) *тачно*. — Дóшли смо џу́сто на вријеме.

Е

ѐ (отворено) *узречица без посебног значења, али и онда кад се саговорник, завршивши разговор, сјети да још нешто није рекао, као и ирилично сусрета с неким*. — Ё, забóравио сан ти рјет да сан бјио у Вáда. — Ё, áдијо! Кáко си?

ѐ да (*пóшврдна рјечца*). — „Хдћеш ли и ти дóћ?“ — „Ё, сáкуро.“ — Ё, ѐ, драгá мóја, тó ти је кад нѐсрећа хдће! изр. **ѐ ма знáш кад се некоме нешто ириговори, заврши се овом узречицом као јојачањем ириговора**. — Узми сáма што ти трѐба, нѐћу те јá служит дóвијѐка, ѐ ма знáш!

ѐвала узв. (и: ѐвалá) *браво*. — Ёвалá му је чýо и нѐ чуо!

едицијóн, -óни ж (тал. *edizione*) *издање*. — Прдáта је цијелá едицијóн.

езађерáват в. зађеравај.

езађерáт в. зађерај.

езађерацијóн, -óни ж (тал. *esagerazione*) *преијеривање у нечему*. — Пуна је езађерацијóни у облачѐњу.

ѐзам м (тал. *esame*) *испит*. — Чýо сан да си учинијо задњй ѐзам.

езѐмплáр, -áра м (тал. *esemplare*) *ири-мјерак*. — Тó је рáри езѐмплáр, тѐшко ћеш га нáћ.

езистѐнца ж (тал. *esistenza*) *посијојање, оисѐнанак*. — Морáш пóј нá, óди ти нѐмá езистѐнци!

ѐзистит, -áн несвр. (тал. *esistere*) *посијојати*. — Ёзистй ли ђѐ кáкав докумѐнат ó тему?

еквиноције с равнóдневица, еквиноциј. — Сýтра је еквиноције, мóже нóћас штó учинит.

ѐколо узв. (тал. *essolo*) *каже се кад долази неко кога очекујемо или кад је нешто гошво*. — Ёколо, йдѐ и наш Пѐро! — Ёколо, сáд је и тó гóтово!

елѐганат, -áнта, -áнто прил. (тал. *elegante*) **1.** *ошмен, ирофињеног йонашања и одјевања*. — Свáкому је óн, онáкó прдсјѐд и елѐганат, упáдó ў око ђѐ гóд би дóшó. **2.** *вишак*. — Óтка(д) си на дијѐти, дóшла си елѐгáнта.

елѐгáнца ж (тал. *eleganza*) *ирофињености у одијевању и йонашању, елѐганција*. — Њйхова елѐгáнца била је нѐшто спѐћáло.

ѐлетрика ж 1. *електрично свѐјило*. — Ужѐжи ѐлектрику у коридýру! **2.** *електрична сируја*. — У кући нам је свѐ на ѐлетрику.

елецијóн, -óни ж *избор*. — Сýтра су елѐцијóни комунáлѐ.

еманђипáват, -áпáван несвр. (тал. *emancipare*) **I.** *ослобађати некога од зависности, давати му једнака йрава и сл.* — Дјѐцу трѐба пóмáло еманђипáват. **II.** *се ослобађати се од нечије зависности, пóстијати једнак у йравима с другима*. — Тѐк штó су се излѐгли, а ђá се еманђипáвају.

еманђипат, -áн свр. **I.** *ослободити некога од зависности, дати му једнака йрава*. — Кó би те еманђипó ка(д) ти тó сáм нѐћеш! **II.** *се ослободити се од нечије зависности, пóстијати у йравима једнак с другима*. — Свáк би тијо да се еманђипá.

еманђипацијóн, -óни ж (тал. *emancipazione*) *ослобађање од зависности*,

освајање равноправног друштвеног стања. — Еманџипацијон је постала модерна рјеч.

ентра́та ж (тал. entrata) 1. улаз. — Ентра́та с улице је затворена, тре́ба њ иза куће. 2. улазница. — Колико се плаћа́ ентра́та у кино?

ентузија́зам, -ија́зма м усхићење, занос. — С ко́јијен ентузија́змон су они то́ чинили!

ентузија́ста м (тал. entusiasta) *особа која је пуна заноса, усхићења за неки по-сао или за нешто, занесењак у илеменишом смислу*. — Само је ентузија́ста мо́го изду́рат све оне неприлике у раду.

е́ред м (тал. erede) *баштиник, наслиједник*. — Кад не́ма дјеце, е́ред ће јон бит бра́т.

е́реда ж (тал. erede) *наслиједница*. — Е́реда по́коњега госпа́ра Миха́ била је не-пуча му Ане.

ереди́тават, -и́тава́н несвр. (и: реди́тават) (тал. ereditare, рор. ereditare) *наслијеђивати*. — Дје́ца ереди́тавају ку́ћу на́ једна́к дијеле.

ереди́тат, -а́н свр. (и: реди́тат) *наслиједиш*. — Ко зна́ ко ће ереди́тат сву́ ту пу́сту зе́мљу!

ереди́та́т, -и ж (и: реди́та́т) (тал. eredità) *наслеђство*. — То́ му је ереди́та́т од ма́јке.

есплода́ват, -о́давāн несвр. (тал. esplodere) *експлодираши*. — Ако је јуче́р есплодало, неће есплода́ват сва́ки дан.

еспло́дат, -а́н свр. *експлодираши*. — Есплода́ћу од је́да и од мукé.

есплози́в, -и́ва м (тал. esplosivo) *експлозив*. — Срѣ́ћа да ни́је би́ло ви́ше есплози́ва на једно́му мјесту.

есплози́јон, -о́ни ж (тал. esplosione) *експлозија*. — У есплози́јони настрадала су два чува́ра мага́сина.

е́стеро с (тал. estero) *иностранство*. — Они су се ла́ни вра́тили из естера.

е́те́рни, -а́, -о́ пријд. (тал. eterno) *вјечан*. — Ова́ бо́тана ти је е́те́рна.

е́хле́нца м (тал. eccellenza) *одличник, екселенција (у шиштилирању)*. — Јуче́р је ве́гова е́хле́нца би́ла на ми́рима од Гра́да.

Еуро́па ж *Европа*. — Не́ма мјеста у Еуро́пи хе́ ја ни́јесан би́јо.

е́фет м (тал. effetto) *учинак, дјеловање*. — Не́ма ти е́фета гово́рит ка(д) те ни́ко не́ слуша́.

Ж

жа́ба ж *корњача*. — Дје́ца су жа́би да́вала са́лате́. изр. ~пу́хача *жаба водоземац*. — Након ки́ше би се у царди́ну нашла и ко́ја жа́ба пу́хача.

жа́грит, -и́н несвр. *својом јачином удараши у лице (каже се за вино)*. — Жа́гри ви́но, сва́ сан се у фа́ци запланта́ла.

жа́л, жа́ла м мн. жа́ли 1. *камен облута́к на морској обали*. — До́нијо је ма́ли до́ма пу́не шпа́ге жа́ла. 2. *већа површина на обали мора иреквивена жалом*. — Сунча́ли смо се на жа́лима узá са́мо мо́ре.

жа́лосан, -сна, -сно пријд. *шужан, жалостан*. — Жа́лосна му ма́јка, што́ је учини́јо!

жа́мор м *жагор који долази од великог броја људи*. — Од ра́нога ју́тра се чу́је жа́мор на улици.

жби́р м (тал. sbirgo — пучки) 1. *полициски агенџи, доушник*. — Између овли́кога сви́јета на́ђе се сикуро́ и ко́ји жби́р. 2. *особа мушка или женска која све види, сазна, пронађе*. — Онџи ма́ли жби́р је све ви́дијо по́што је што́ на плаци.

жбѣрина ж (пеј. од жбѣр) — Не довод ми ту жбѣрину по кући!

жвѣтат, жвѣћен невр. *грисѣи*, *жвакаѣи*. — Непрестано нешто премеће по љстима и жвѣће.

жвѣлат, жвѣлта, жвѣлто пријд. (тал. *svolto*) *окреѣан*, *хиѣар*. — Кò је жвѣлат, мòже тò брзо учинит.

жвѣлтеца ж (тал. *sveltizza*) *окреѣносѣи*, *брзина*. — Импресиòнала би вас жвѣлтеца с кòјон су òни рѣдили.

жвѣлто прил. *окреѣино*, *брзо*. — Свѣ што рѣдиш, рѣди жвѣлто!

жвѣукав, -а, -ò пријд. (и: жвѣукав) *јаукав*, *хинкав*, *увијек нечим незадовољан*. — Свѣ су у кући некако жвѣукави.

жвѣукавац, жвѣукавац м ген. мн. жвѣукаваца *онај који цвилећи нешто ѣражи или се на нешто жали и сл.* — Ыман и ја дòма једнога такога жвѣукаваца.

жвѣукавица ж *женска особа која се невољним гласом нешто жали или нешто ѣражи.* — С нама у камари бѣла је једна жвѣукавица што јон ништа није бѣло ни право ни дòбро.

жвѣукавичина ж (пеј. од жвѣукавица) — Једва смо се либерали òне старѣ жвѣукавичине.

жвѣукат, жвѣучен невр. *хинкаѣи*, *цвилѣи*, *оглашаваѣи се невољним гласом*. — Òво дијете вѣзда нешто жвѣуче. — С тѣјен жвѣукањем ћепи ме сѣмо наједит.

жгвѣтара ж (тал. *squattero*) *судоѣера*, *жена ѣросѣа и неуљедна како ѣо свом сѣољашњем изгледу ѣако и ѣо ѣонашању*. — Учѣнићу се у жгвѣтару пѣрући од јутра дò мрѣка на пилу пѣте и пѣњате.

жгѣрав, -а, -ò (и: жгѣрав) пријд. *шкрѣи*. — Жгѣрав је ка(д) трѣба штò дѣт, ма му је драго ò(д) другòга примит.

жгѣравац, жгѣравца м ген. мн. жгѣравца *шкрѣица*, *ѣвердица*. — Не би Бòгу дò тамјана какав је жгѣравац!

жгѣравница ж *шкрѣица женска особа*. — Двије сѣстре а ко да нијесу: старѣја би

кућу раскућила, а млађа би òд глада крѣпала да, жгѣравица каква јѣс, не спѣнѣа сòлад.

жгѣравичина ж (пеј. од жгѣравица) — Свѣ је, жгѣравичина, у страћу да јон кò штò не би пѣтò.

жгѣравòс, -ости ж *шкрѣиосѣи*, *ѣвердицлук*. — У свòјон жгѣравости ко да се ѣ сѣм стѣсò.

жгѣре ж *шкрѣица женска особа*. — Трѣсу се жгѣри рѣке да јон се на бѣланчи не би омѣкла кòја крушка вишѣ.

жгѣро м *шкрѣица*, *ѣвердица*. — Чѣму си се мòгò нѣдат од òнега жгѣра?

жгѣроња в. *жгуро*.

ждѣрат, ждѣрен невр. *многò ѣрошиѣи дрва*, *уљена (ò ѣећи и сл)*. — У тебе пѣћ пуно ждѣре дрва.

ждѣдан, ждѣдна, ждѣдно пријд. *који осјећа ѣоѣребу за ѣечношћу*. — Кò је ждѣдан, нека се напијѣ вòдѣ!

ждѣњет, ждѣнѣм невр. **1.** *осјећаѣи ѣоѣребу за вòдом*, *жѣћ*. — Ждѣнѣмо свѣ òд великѣ врућѣне. **2.** *изазиваѣи жѣћ код некога или некоме*. — Пуствѣ каштрадѣна ждѣнѣ, ма вишѣ ѣштѣ вина негò вòдѣ!

жѣћа ж *жѣћ*, *ѣоѣреба за вòдом*. — Умријѣћу ò(д) жѣћѣ!

жѣлуд м ген. мн. жѣлудѣ *жѣр*. — Òпò жѣлуд па лѣжи по зѣмљи.

/жѣља/ изр. *ишћерат жѣљу удовољѣиѣи некој жѣљи*, *ослòбодѣи се неке жѣље*, *осѣварујући је макар дѣјелимично*. — Купила сан мѣло прòкулѣ за ишћерат жѣљу. од жѣље кад се нешто жарко жѣли ѣа се ѣо исѣуни или ѣосѣоји могућносѣи да се исѣуни. — Ёво данас од жѣље мѣло сунца. — Бòгу фѣла, од жѣље да ѣ тебе виђѣн!

жѣна ж **1.** *женска особа*. — Сѣд је ту-дѣ пѣсала једна жѣна у црну. **2.** *суѣруга*. — Прва му је жѣна бѣла и(з) Слѣнòга, а другѣ òдòвле ѣз Града. **3.** *жена која се унајми за обављање неких кућних ѣосло-*

ва (*ирање, рибање и др.*). — Данас ће ми доћ жена за прѣт рѣбу.

женѣтина ж (пеј. од жѣна) *женска особа неуредна, љрљава, лошег ѿонашања и сл.* — Данас су се ђди двѣ женѣтине покѣрале околѣ нечега, па смо се надивертѣшкали слѣшајући и глѣдајући.

жѣница ж (дем. од жѣна) 1. *женска особа ниска расѣа, сѣйна.* — Ўжѣн кѣпит цвѣјећа у јѣднѣ жѣнице с Плѣчѣ. 2. *од милошѣе за симѣиѣичну женску особу.* — За бѣнком је вѣзда бѣла јѣдна мѣла жѣница мѣлѣ, лѣјепѣ фѣчицѣ. 3. (*у мн.*) *скуѣ жена које ѣричају, брбљају и ѣреѣресају људе и догађаје.* — Кад вѣчерају, ѣзићѣ жѣнице прѣт кућу и кундурујѣ.

жѣнска ж *свака женска особа.* — Дѣлазила је јѣдна жѣнска. — Бѣла су трѣ мѣшкѣ и двѣ мѣлѣ жѣнскѣ.

жѣрава ж *жар од дрва или угљена.* — У фѣрѣелићу је бѣло ђстало јѣш мѣло жѣравѣ.

жѣравица ж (дем. од жѣрава) — Стѣви граделе на жѣравицу! *изр. стѣт ко на жѣравици биѣи несѣирљив у очекивању нечега угоднѣ или неугоднѣ.* — Стѣли смо ко на жѣравици, а свѣ у страћу да ћете ѡкаснит.

жѣћ, жѣжѣн *несвр. жаритѣи (каже се за ѣаѣрику или за бибер кад ѣче).* — ђвѣ пѣприка дѣбро жѣжѣ.

/жѣв/ *изр. ~ се помѣмит* 1. *због нечега се наљѣиѣи и љѣићу гласно изражаваѣи.* — Пѣпе ће се жѣв помѣмит ка(д) чѣјѣ да сте изгѣбили сѣдро. 2. *жарко ѿожѣлѣи нешѣо или некога.* — Жѣв се помѣмијѣ за аутима. *учѣнит се ѣ жѣвѣ вѣду ознојѣи се од врућине или неког ѣешког рада.* — Свѣ сан се учѣнила ѣ жѣвѣ вѣду док сан дошла дѣ дома по ђвѣму сѣлнѣму сѣнцу. *~ вѣда нешѣо шѣо је разблѣжено или ѣако дјелује, ѣа је лошег квалиѣѣиѣа.* — Мљѣко ти је ѣ заднѣ вријѣме жѣвѣ вѣда. *мѣка (~ мѣка) велика невоља, велика мука.* — Мѣке жѣвѣ су тѣ биле док смо вас арѣвали нѣћ. — Нѣ живѣјен мѣкама

смо се нашли кѣко ћемо ван тѣ спѣгат да нас крѣво не разѣмијѣте. ~ *рѣна ѣешка рана, велика рана, нешѣо шѣо се ѣешко може ѣребољѣи.* — Вѣс је бѣјѣ ѣ живѣјен рѣнама.

живѣна ж (акуз. јѣдн. живѣну и живѣну; ном. и акуз. мн. живѣине и живѣине; ген. мн. живѣнѣ) *живѣићѣа уѣишѣе.* — Пѣшѣти тѣ живѣну (жѣвину) на мѣру! — ђн је живѣна о(д) чѣвјека! — ђни жѣвѣ ко живѣине (жѣвине).

живѣница ж (дем. од живѣна) *живѣићѣица сѣйна, мѣла или од мѣла.* — Мѣрѣ бѣт да су ђвѣ живѣнице глѣдне.

живѣнскѣ, -ѣ, -ѣ *придј. живѣићѣски, који само живѣићѣа може издржѣиѣи.* — Жѣвнскѣ је тѣ пѣсѣ. — Трѣбѣ живѣнскѣ снага за тѣ подѣсѣт и нѣсѣт.

живѣнски *прил. као живѣина, живѣићѣски.* — Рѣдѣи и жѣвѣ живѣнски, а штѣ му тѣ трѣбѣ? *изр. јѣсти ~ ѣлахо, на брзину јѣсти.* — Јѣдѣш живѣнски, па те ђнда бѣлѣ стѣмак. *измѣлѣт (некога) ~ немѣлѣсрдно некога изударѣиѣи.* — Измѣлѣтиће га живѣнски кад му дѣма чѣјуѣ да фѣмѣ.

живѣт в. *живѣлѣи.*

живѣт, жѣвѣн (жѣвѣн) *несвр. (и: жѣвѣт) ѿѣдмирѣиѣи ѣрошѣкове живѣиѣа, издржѣаѣиѣи се од нечега.* — Нѣ можѣш сѣставит крај с крајем и жѣвѣт с ђнѣ платѣцѣ. — Она жѣвѣ с ћѣрѣн.

живѣнут, жѣвѣнѣм *свр. ѡжѣвѣиѣи мѣло након болѣсти или након неког сѣнања које није давѣло имѣулсе за живѣиѣ.* — Жѣвѣнућѣш тѣ кад пѣсѣ зѣма и кад мѣло ѣтријѣ.

живѣт, живѣта м 1. *ѣијѣло.* — Ѓѣтѣн слѣбѣс ѣ цијѣлѣму живѣту. 2. *сѣрук.* — Она ѣмѣ лѣјѣп живѣт. — Сѣшићу пѣлетѣнић на живѣт. *изр. вѣлѣ ми (ти, му итд.) жѣвѣга живѣта каже се за нешѣо шѣо је врло вријѣдно.* — У бѣтѣзи ми је дјѣтић вѣлѣ жѣвѣга живѣта. *бѣт (хѣдит) гѣла живѣта биѣи лагано обѣчен (без кѣуѣиѣа и сл.).* — Нѣ ѣзѣзи ѣс кућѣ гѣла живѣта!

живуќат, -ан несвр. *живошарији, је-два живејети из разних разлога: због здравственог или материјалног стања.* — Мучи се јадан и тако некако живуќа.

жижанат, -анта, -анто придј. *који је уиадљиво јарких боја.* — Мени пара да је ова блуза пуно жижанта.

жижит, -ин несвр. *имати уиадљиво јарке боје (мисли се на неки одјевни предмет).* — То није за тебе, пуно жижи.

жиќат, жиќан несвр. *I. ирожимати некога, иродувавати.* — Немој да је вјетар жиќа, нахладиће се! *II. ~ се излагати се слабо одјевен вјетру и хладноћи.* — Ухитићеш понтуру ако се будеш тако жиќат.

/жиља/ изр. *напират се ис петнијех жиља настојати нешто из све снаге, улагати у нешто сву снагу, чинити велики напор.* — Залуду ти се мучит; да се напиреш ис петнијех жиља, не би то мдог сам привалит!

жилав, -а, -о придј. (и: жиљав) *шврдо, ошторан, издржљив.* — Месо је било жилаво. — Он је жилав, издржаће све невоје.

жирит, жирин несвр. *I. гојити некога, дебљати га неком храном.* — Нема у Жупи куће која не жири праца. *II. ~ се гојити се, дебљати се.* — Упала му сјекира у мед па јед и жири се.

житак, житка, житко придј. *риједак.* — Пази да пулента не буде јопе житка!

жица ж *ниш.* — Нека врс граха рогачића је бѐ(з) жица.

/жље/ изр. *~ и горѐ врло лоше, слабо, зло и горе.* — „Како ти идѐ подсб?“ — „Жље и горѐ!“ — Ајде ти живи ка(д) се састанѐ жље и горѐ!

жмйра ж (најчешће у мн.) *чварак.* — Топимо сало, биће жмйра!

жмѐ в. *жмуо.*

жмѐрфија ж мн. жмѐрфије (тал. smorfia) *кревељење (уиошребљава се у мн.).* — При(ћ) спање га ухитју жмѐрфије. — Гледѐ се у зрцало и чини жмѐрфије.

жмуѐ, жмула м (и: жмѐ; у Пониквама код Стона: жмујо) *чаша.* — Дај ми само по жмула тѐга вина за пробу.

жмулина ж (аугм. и пеј. од жмуѐ) — Пред њима жмулине вина црнога.

жмулић м (дем. од жмуѐ) — Нећеш се, борати, напит од жмулића бѐвандѐ.

/жѐ/ изр. *жѐ ми је жао ми је, жалим.* — Биће ми жѐ свѐ то даѐ за ништа. — Жѐ ми је штѐ ван се то догодило.

жрѐвањ, жрѐвња м ген. мн. жрѐвања *млински камен, жрѐвањ.* — Самљели смо жито у жрѐву.

жугавац, -авца м ген. мн. жугаваца *онај који радо брбља.* — Мали жугавац свѐ зна ко велики.

жугавица ж *женска особа, најчешће дјевојчица, која радо брбља.* — Толишна мала, а велика жугавица!

жугавичина ж (пеј. од жугавица) — Не могу читат кад ова жугавичина не прѐстано жуга.

жугало с *дијете које неирѐтано нешто чаврља.* — Чигово је ово мала жугало?

жугат, -ан несвр. *говорити неирѐтано, али досѐа тихо, нпр. кад се дијете игра, ња брбља само за себе, али и иначе.* — Ваздан се игра сам и нешто жуга.

Жудијо, Жужела м *Јеврејин, Жидов.* — У Дубровнику су Жужели обично држали бутиге од робѐ.

Жудијока ж *Јеврејка, Жидовка.* — Ту је држала бутигу једна Жудијока.

жудјет в. *жућет.*

Жужелић м *Јеврејчић.* — У скули је било неколико Жужелића.

жућет, жудин несвр. (и: жудјет) *чезнути за неким или нечим, вруће, жарко жсељећи некога или нешто.* — Ваѐда је, јадница, жућела за бокуних своје кућнице.

жуј в. *жуљ.*

жуљ, жуља м мн. жуљи (и: жуј) *ошвр-длина на руци или на нози (ирѐшима или длану).* — Руке су ми пуне жуља од моти-

кѣ и лопатѣ. — Учиниле су ми црѣвје жуј на прсту од ногѣ.

жуманце, жуманца с ген. мн. жуманѣца и жуманѣца *жумањак од јајета*. — У јају су била два жуманца.

Жупка ж ген. мн. Жупѣка *стѣановница Жује, источне околице Дубровника*. — Млѣко су нам обично носиле Жупке.

Жуљанин м *стѣановник Жује, источне околице Дубровника*.

жупскѣ, -ѣ, -ѵ придј. *који припада Жуји*. — Дobre су жупскѣ кобасице.

Жупчица ж *сасвим младо женско чељаде из Жује*. — Дјевѵчице су за ту okazjiјон обукли у Жупчице.

жуѣуга ж *жуѣица*. — Жуѣ је ко да има жуѣугу.

жуѣеница ж *врѣћа јестиве шраве која се куха и хладна једе зачињена маслиновим уљем и сирѣшом, најчешће с шврдо куханим јајима; веома је чесѣћа на дубровачким шрѣзама*. — У баштини сан напрљала жуѣенице за два дана.

3

забава ж 1. *разнода, забава*. — Забава ми је играт на бѵчѣ. 2. *свечаност на којој се уз иргодни ирограм и илеше*. — Свѣкѣ гѵдинѣ је на Свѣтога Сѣву била велика забава у „Слози“.

/забавит се/ изр. ~ ѵ свѵму биѣи заузет својим иослом, својим бригама. — Свѣ су се забавили ѵ свѵму и нѣко нѣкога не гледѣ.

забалат, -ѣн свр. *заиграѣи, заилесаѣи*. — Хѵћемо ли ти ѣ ја забалат јѣдан валцер?

забандѣват, -ѣндѣвѣн несвр. 1. *заиостѣавѣи некога, не иоклањаѣи некоме довољно иажње*. — И дјевѵјка га је почѣла забандѣват! 2. *у ироласку или у ходу удараѣи у нешѣо или у некога*. — Кад иѣдѣш, глѣдѣј приѣд ноге, а не забандѣвѣј лијѣво ѣ десно!

забандѣт, -ѣн свр. 1. *заиостѣавѣи некога, не иоклонѣи иажњу некоме*. — Забандѣли су стѣрѵга ѣтка(д) не дѵноси дѵма сѵладѣ ко прије. 2. *гурнуѣи у ироласку нешѣо, удариѣи у ходу у некога или о нешѣо*. — Забандѵ је у тавѵлин и приврѣнуо вѣз с цвијећен.

забарикаѣват се в. *забарикаѣавѣи се*.

забарикаѣават се, -ѣдѣвѣн се несвр. (и: забарикаѣат се) (тал. *baricare*) *стѣавѣѣи барикаѣе, ограђивѣѣи се од некога или нечега*. — Забарикаѣавѣш се у прѣви мрѣк у кућу и нѣкому не ѣтвѣрѣш.

забарикаѣат се, -ѣн се (и: забарикаѣат се) *заѣворѣѣи се негѣје и са свѣх стѣрана се добро осигураѣи од некога стѣља*. — Забарикаѣаћу се у камару и бѵбаћу свѵ нѵћ.

забарикаѣат се в. *забарикаѣавѣи се*.

забеунѣват, -ѣнѣвѣм несвр. *обмањивѣѣи, доводиѣи некога у стѣње да ирхваѣѣи ирѣвару*. — Јѣ те нећу забеунѣват, не го сан ти рѣкѵ онакѵ како јѣс.

забеунѣт, -ѣм свр. *обмануѣи некога, учинѣи да неко насјѣдне на ирѣвару*. — Забеунѵ ме ријѣчима и плѣтила сан му кољико је искѵ.

/забијѣт/ изр. ~ нѵс (у нешто) *уѣлиѣѣѣи се у иуће иослове у жеѣи да се нешѣо сазна или учѣстѣвовѣѣи у нечему шѣо се доѣичног не иѣче*. — Он забијѣ нѵс у туће после, а свѵје не глѣдѣ.

забијѣт се, забијѣн се несвр. *иовлачиѣѣи се негѣје и не одрѣжавѣѣи вѣзе са свијѣшом*. — Млѣд ѵвѣјек, шкѵловѣн, а забијѣја се у сѣло.

забѣт ж лок. у забѣти *мјесто гдје нема ни свѣтлости, ни ваздуха, ни љуша ни љролаза*. — Кўћа је у забѣти, с пўта се и не види. — Кў(д) ћеш, јадна, у онў забѣт?

забѣт, забѣјен свр. I. *ставиши нешто на скровишо мјесто, зайуриши нешто*. — Забила сан неђе бокунић телѣ, па га љштѣн. II. ~ се љовући се негдје и немати *везе са свијетом*. — Забили су се у кућу и ниђе не љзлазў.

забѣтина ж (пеј. од забѣт) — Вѣјек је прѣвео у забѣтини бѣ(з) сўнца и мјесѣца.

забѣстѣмат, -ан свр. (тал. bestemmia-ge) *ојсовати*. — Умијо је он и забѣстѣмат и скалат свѣ свѣце.

забленут се, забленѣм се свр. 1. *љушо се загледаши у некога или у нешто*. — Кад би ми бѣрем рѣкѣ љ што си се такѣ забленуо! 2. *лудо се загледаши у некога, заљубиши се*. — Забленуо се љ нў па више никога ни не види ни не чујѣ.

забрѣкнут, забрѣкнѣм свр. *љодбухнуши од влаге (враша, љрозори)*. — Врѣта су забрѣкла, па се тѣшко отвѣрају и затвѣрају.

забрѣтат, -ан свр. *намјерно или ненамјерно гурнуши нешто у неку љекућину*. — А он до лѣкѣта забрѣтѣ руке у онў водурину и нешто љж љѣ вѣди.

забрѣтит, забрѣтин свр. *намјерно или ненамјерно гурнуши нешто у неку љекућину: неки љредмеј, ногу, руку, љушку ако је у љишању живојиња и сл.* — Мѣчка је забрѣчила гўбицу у мљѣко. — Забрѣчијо је главу љ броку пўну водѣ да се ѣтријѣзни.

забўбан, -а, -о придј. *вјерски зайуцац или идеолошки ојсједнућ*. — Он је јѣко забўбан, ништа му не можеш докѣзат.

забўбат, забўбан свр. *љозаљварати сва враша и љрозоре*. — Зашто је свѣ овѣко забўбано? — Свѣ сан забўбала кад је пѣчѣло грмјет.

забўбнут, забўбнѣм свр. *залујиши враћима*. — Забўбнула ми је врѣта љ фацу.

забулѣват, -улаван несвр. *крѣиши нешто, али не одјећу*. — Кўпи нѣви брѣнсѣн, ѣви се више не може забулѣват.

забулат, -ан свр. *зачејиши, зайискути, али не зайушачем*. — Узми ћѣс па забулај бўже на мїру!

забурдѣжат, -ан свр. (тал. bordeggiare) *жусѣро се уљујиши к неком циљу*. — Кад он забурдѣжѣ, нико га не може фѣрмат.

завајўн, -уна м *врѣта љосластѣице од јаја и кекса*. — Не пасѣ неђеља без завајўна на трѣпези.

/завѣлит се/ изр. ~ у пѣстѣљу лећи у љостѣљу с намјером да се љлежѣва. — Кад ѣбједујѣ, завѣли се у пѣстѣљу и лѣга фѣље.

завѣтљѣват, завѣтљѣван несвр. *бацаши далеко камен или неки љредмеј*. — Прѣстани завѣтљѣват камѣња, љдрићеш кога.

завѣтљѣт, -ан свр. *бацѣиши нешто, камен или сл.* — А он љзео кѣмѣн и завѣтљѣ га за нама. — Сѣд би свѣ ѣво ѣд јѣда завѣтљѣла крос фўѣстру.

завјѣват в. *зауѣѣвати*.

/завјѣт/ изр. свршила (фїнула) Мѣре ~ дубровачка *изрека љриликом завршејка каквога љосла или уојише љриликом завршејка нечега*. — Љш сѣмо пѣмес кѣмѣн и фїнула Мѣре завјѣт.

завјѣтрина ж *мјѣстио заклоњено од вјејтра*. — У завјѣтрини ће бѣт мѣѣ студѣно.

заврѣтит, заврѣтин свр. *заврнуши нешто да љосѣане краће (рукав, сукњу итд.)*. — Заврѣтила сан рукаве и ѣбје рўке љквасила љ воду. изр. ~ рукаве љрихваѣиши се љосла, љчѣиши радиши. — Кад ѣна заврѣти рукаве, нико се ш љѣме не може стѣвит.

загѣнчат, -ан свр. I. 1. (непрел.) *кад се нешто ухваиши, закачи на куку*. — Пѣрѣ ми да је брѣка сѣд загѣнчала. 2. (прел.) *закачиши нешто кукѣм*. — Укинула се кѣдѣна и пѣла љ море, па би је вѣјало загѣн-

чат. 3. *усїјейши освоїйши особу суїроїног ѱола*. — Сад га је заганчала и нѣмā му спāса. 4. *окорисїйши се, извући неку корисїи*. — На тему послу је он добро заганчō! П. ~ се *закачїйши се на куку*. — Мōже се трѣфит да се и кōјā рїба заганчā на удицу.

заглавїт, заглавїн свр. *їриликом шивења и сл. учинїйши чвор да се конач не извуче у неком ручном раду, на крају добро їричврсїйши нїй да се не би їусїила*. — Уђела сан ти конач и заглавила га.

заглавлїват, -авлївāн несвр. *їричвршїивайши нїй на крају рада да се не би извлачила*. — Сплѣла сан рукавице и бāш хи заглавлївāн.

загōрјетипа ж очевидни їраг загорїевања хране видљив у самој храни или на їосуди у којој је она загорјела. — Бѣ(з) жипѣ нѣнеш лāко дїгнут загōрјетину ў теши.

заградїт, заградїн свр. *заклонїйши нешїо*. — Јѣдна нōвā кўћа заградїла нам је вїсту.

заграђїват, заграђївāн несвр. *заклањайши*. — Помāкни се с фуњестрѣ, заграђївāш ми свјѣтлōс!

загранчат, -ан свр. 1. *загрейсїи, огрейсїи*. — Загранчō ме је с нōктима по рўци. 2. *заграбїйши нешїо*. — Загранчō је и о(д) твōга дијела зѣмљѣ.

зāда прил. *сїрага, озада, иза*. — Цāрдїн је зāда и нѣ видї се с пўта. — Стāћу зāда да ме нїко нѣ видї.

зā да вез. *с намјером да, да*. — Дōшō сан зā да ти рѣчѣн да је тѣте јāко слāба.

задеспѣтат се, -ан се свр. *заинаїйши се*. — Ка(д) се задеспѣтā, хōће се рўка Бōжјā док те пōслушā.

задїјеват, задїјевāн несвр. I. *задиркивайши некога*. — Задїјевāмо га за јѣдну дїевōјичицу. II. ~ се (безл.) *милийши се, бити ѱо вољї (обично у негайївном смислу)*. — Не задїјевā ми се ни говōрит а кāмоли пїјеват.

/зāдњї/ изр. *зāдњѣ му бїло клейва*. — Кāко ме је лўпеж прїварїю, зāдњѣ му бїло!

задрїнчат, -āм свр. *засїайши*. — Задрїнчō ти је он, нѣће га тōпови пробўдит.

задрїхат в. задринцаїи.

зāдулица ж убрана незрела смоква. — Пōла чѣшћелицѣ су јон бїле зāдулице.

зāдуличина ж (пеј. од зāдулица) — Бāци тў зāдуличину!

зāдуха ж асїма, сийња. — Кō їмā зāдуху, мōрā се чўват од умїдецѣ.

зāдушина ж (и: зāдушина) *усїајао зрак*. — Ка(д) сан ўшō ў кўћу, запахла ме нѣкаквā зāдушина.

зāдўшнт, зāдўшїн свр. I. *задавїйши, угушїйши*. — Задўшїће нас ови дїм ис комїнāтѣ. II. ~ се *угушїйши се, задавїйши се*. — Задўшїю се з бōкўном мѣса. — Задўшїнемо се ў диму.

зāдўшљив, -а, -о придј. *загушљив*. — Вāјало би провѣнтат кāмару, стрāшно је зāдўшљиво.

зāђедат, зāђедāн несвр. *зайїцайши у нешїо, забадайши у нешїо*. — Зāђедāј їглице у кушїнић да се не гўбў!

зађерāват, зађерāвāн несвр. (и: езађерāват) *їреїїјеривайши у нечему*. — У свѣму је вāзда зађерāвō: и кад је рāдию, и ка(д) се дивертїшкō и кад је штō кўповō. — Нијесу они у нѣвоји, тō је ш њїховѣ бāндѣ зађерāвāње.

зађерат, -ан свр. (и: езађерат) *їреїїјеривайши у нечему*. — Зађерō си у цијѣни! — Нѣћу зађерат кад рѣчѣн да нас је бїло бāрем трїдести.

зађести, зађедѣн свр. (и: зāђести) *зайїакнуїйши нешїо у нешїо или за нешїо*. — Засвїри тї па ї за пāс зађѣди!

зāжѣт, зāжмѣн свр. *склойїйши очи, зажмуриїйши*. — Кад перѣш главу, зāжми очи да ти не ўлазї саплўнара! изр. ~ очи *їривїйши се да нешїо не видиш, не оїа-*

жаши. — Зајми дчи на неке ствари, не мбраш све виђет!

зајимат, зајимљен несвр. *склапайти, зајварити очи, жмуриити*. — Зајимљен дчи кад гдћ овудā пасаван.

зајухет, -утин свр. 1. (прел.) *иржити лук на некој масноћи*. — Зајухти лѹк на мало масти, ма пзи да не загори! 2. (непрел.) *йосити жуи, добити жуиу боју (мисли се на лук који се иржи)*. — Кад зајухти на злато, баџи на њ исјецканō месо.

завзат, завзвѣн свр. (и: завзвѣн) *зовнути некога, йозваити*. — Завзали су хи да дођу ма̀ло на ђакуле.

заигран, -а, -о придј. *онај који је иако заокуйѣн игром да шада заборава све друго*. — Бүдѣ такō заигран да не пїтā ни јести.

заиграт се, заигран се свр. *заокуйити се игром*. — Пушти хи на мїру ка(д) су се заиграли.

зансто прил. *заиста, стварно*. — Зансто би ме сад мдгō подслушат!

зајазит се, зајазин се свр. *кад дијеше йлаче йа му нестїане даха*. — Узми тō дијете, от плача се зајазило!

заједат се, заједан се несвр. *јестити иреко мјере, иреједати се*. — Нећу се заједат, нека останѣ штō и вѣчери.

заједно прил. *скуйа*. — Поћемо заједно и заједно ћемо се вратит.

зајимават, -ймаван несвр. *йозајмѣвати нешто од некога или некое*. — Јдпѣ ће трѣбат зајимават солде до првбга. — Теби зајимаван, а другōму нећу.

зајимат, зајимљен свр. *йозајмити од некога нешто или некое*. — Теби даван, а себи сан зајимала.

закадит, закадин свр. 1. (прел.) *задмити нешто*. — Поштѣно сте закадили камару! 2. (непрел.) *заушити, зајалити цигарету*. — Нијеси мбрō баш сад закадит! 3. (непрел.) *засмрдјети*. — Нешто је здвора страшно закадило.

закантат, -ан свр. 1. *зајјевати*. — Хдћемо ли кантат онѹ нашу? 2. *зајјражити високу цијену за нешто*. — Ако пуно не кантā, узѣћемо ѹла ѹ њега.

закаприћат се, -ан се свр. (тал. *carpiccio*) *заинатити се из неког хира*. — Сад му о тему ништа не говори да се не закапрића.

закидивало с *особа која воли другога задикивати*. — Свѹкуда се нађѣ по којѣ закидивало.

закидиват, -идиван несвр. *задикивати некога*. — Сāмо те закидивā, не мисли она сѣријо.

закидѣвац, -идѣвца м ген. мн. *закидѣвāца онај који воли другога задикивати*. — Виђи ти стārбга закидѣвца!

закидѣвица ж (и: закидуша) *женска особа која воли задикивати*. — Јѣдна закидѣвица ѹ школи не дā дјетету мїра.

закидѣвичина ж (пеј. од закидѣвица) (и: закидушина од закидуша) — Не знā се кō је гдрā закидѣвичина, ма̀ти или йи!

закидуша в. *закидѣвица*.

закидушина в. *закидѣвичина*.

закинут, закинем свр. 1. *дирнути некога у шали, нашалити се с неким*. — Закинућу га ради онѣ дикјарацијони. 2. *иреварити некога ирликом ислаије неког новчаног износа*. — Кад му је врāћо рѣсто, закинуо му је лијепā двā динāра. 3. *ошамуити мало*. — Закинуле су ме онѣ двјѣ ка̀пи ра̀кијѣ.

закихат, закихан свр. I. *зарити нешто (нокте, ексер, дрво и сл.) умесо или сл*. — Ма̀чка је скочила з банка и закихала му ндкте ѹ рѹку. II. ~ се *забосити се у нешто, зарити се*. — Закихō ми се бдкун дрва ѹ ногу. — Ка̀кве су му рѹке! Црно му се под нокте закихало!

закишават, -ишаван несвр. *стїавѣати нешто да се кваси, мочи*. — Грах закишаван ѹвечѣ, а кѹхан га ѹјутро.

закйшат, -ан свр. *йоквасийи, замочи-тии нешиџо да се кваси*. — Данас пѣрѣн, за-кйшала сан рѣбу.

заклачйнат в. *заклачий*.

заклачит, -йн свр. (и: *заклачйнат*) (тал. *calce, calcina*) *йремазайи кречом*. — Кад га заклачийш, биће мйр рѣван.

заклонйт, -а, -о придј. *заклоњен од нечега*. — Стѣли смо у заклонйто мјесто да нас нѣ пробйјѣ вјѣтар.

/закон/ изр. *прико дѣвѣ(т) закѣнѣ йреко сваке мјере, врло много*. — Наскйтѣ се по свијѣту прико дѣвѣ(т) закѣнѣ.

закѣтит се, **закѣтйн се** свр. *ухвайиийи коријена и йочейи се множиийи*. — Кѣди-ко се трѣвѣ закѣтило, нѣ можеш је погү-лит.

закѣтүтат, -ан свр. (тал. *socciuto*) **I.** *йврдоголаво нешиџо хйјейи, йражиийи*. — Закѣтүтѣ је да йдѣ навѣгат. **II.** ~ се *узјо-гунийи се, заинаийиийи се и йврдоголаво насйџојайи да се нека жеља осйвари*. — Свѣ је дѣбро док се не закѣтүтѣ да му штѣ велико күпйш.

закрйлит, **закрйлын** свр. *заклонийи некога или нешиџо, закрийи*. — Бојйн се да ће ѓвѣ дрѣво јѣднога дѣна, кад узрѣстѣ, закрийит вйсту.

закрйльиват, -йльйвѣн несвр. *заклања-ийи, закривайи некога или нешиџо*. — Нй-кѣко не мѣгу үхитит кѣ ми тѣ закрийльйвѣ вйсту.

закркнйват в. *закркнйвайи*.

закркнут, **закркнѣм** свр. **I.** *йресйайи йроийицаийи (о води и др.)*. — Закркнула нам је вода ү пилу. **2.** *сйайи, не найредо-вайи*. — Нѣшто је тѣби ү шкѣли закрко!

закркнйват, -рѣкнйвѣн несвр. (и: *закркнйват*) *йресйајайи йроийицаийи или йролазийи због зачейльѣња йролаза (о води и др.)*. — Прије нам вода ү пилу нйје нйкад закркнйвала.

закростүлат се, -ан се свр. *ухвайиийи кору (о нечему шйџо се йече)*. — Трѣбѣ да се мѣсо закростүлѣ, ма нѣ ѓдвише.

закүдит, **закүдйн** свр. *задимийи*. — Закүдиле су комйнѣте, почѣла је зйма.

закүјават (се) в. *закүлавайи (се)*.

закүјат (се) в. *закүлайи (се)*.

закүкүјават (се) в. *закүкүлавайи (се)*.

закүкүјат (се) в. *закүкүлайи (се)*.

закүкүјит (се) в. *закүкүлийи (се)*.

закүкүльават, **закүкүльавѣн** несвр. (и: *закүкүјават*) **I.** *омѣлавайи некога шалом или нечим другим йџолим*. — Закүкүльавѣ ѓнѣ јѣдно дијѣте й лѣти й зйми. **II.** ~ се *умѣлавайи се у шал или у нешиџо йџило, али обавезно и главу*. — Нѣка се закүкүльавѣ кѣму је зйма, мѣни нйје!

закүкүльат, -ан свр. (и: *закүкүјат*) **I.** *умѣлайи некога у нешиџо йџило (шал, кайа, кайульача, йокривач у кревейу и сл.)*. — Закүкүльѣј га па нека се дијѣте йгрѣ надвѣру. **II.** ~ се *умѣлайи се у нешиџо йџило било кад се излази найџѣ, било у кревейу*. — Закүкүльѣ си се па ти се нй очи нѣ видү.

закүкүльит, -үкүльйн свр. (и: *закүкүјит*) **I.** *умѣлайи некога у шал, кукульицу и сл.* — Ка(д) те закүкүльйн, нйко те нѣће ни пѣзнат. **II.** ~ се *умѣлайи се у нешиџо йџило йџако да се види само мали дио лица*. — Кад изййѣн йс кућѣ, мѣраћу се дѣбро закүкүльит. **2.** *удальиийи се од свијѣта, зайворийи се у себе*. — Нѣмѣј се сѣд закүкүльит и отүйит ѓ(д) свијѣта!

закүкуријѣкат, -үријѣкѣн свр. *изгуби-ийи главу за неким, йџомайиийи се за неким, замахнийиийи за неким или за нечим*. — ѓн је закүкуријѣкѣ за нѣм. — Закүкуријѣкала је за балима.

закүльават, -үльавѣн несвр. (и: *закүјават*) **I.** *дѣбро омѣлавайи нешиџо*. — Кад је великѣ зйма, закүльавѣн и врѣта и фү-њестре. **II.** ~ се *дѣбро се умѣлавайи у нешиџо*. — Свѣк се закүльавѣ у ѓнѣ што ймѣ сѣмо да се ѓбрѣнй од зймѣ.

закүльат, -ан свр. (и: *закүјат*) **I.** *дѣбро омѣлайи, йџомѣлайи йџд нешиџо*. — У пѣстеји се брзо үтријѣн кад закүльѣн кѣ-пѣрту надно нѣгѣ. **II.** ~ се *дѣбро се умѣ-*

шајти у *нешто*. — Закуљо се са свијех страна и спава ко печен.

закусит, **закусин** свр. *засијиши некога до ше мјере да више не може на јело ни помислити*. — Закусило ме ово прачевинѐ.

закучават, **-учаван** несвр. **I.** *квачиши нешто*. — Како то несмотрено закучаваш? **II.** ~ се *квачиши се*. — Ситна рѣба се лако закучава на удицу.

закучат, **-ан** свр. **I.** *закачиши нешто*. — Закучала сан бјечву на жицу од оградѐ. **II.** ~ *закачиши се за нешто*. — Ко год тудѐ пасѐ, закуча се за ту жицу.

зализат, **залижен** свр. **I.** *глајко зачешљаши косу квасећи је или мажући нечим*. — Намазо би кѐсе брилантинѐм и зализо хи на банду. **II.** ~ се *глајко се зачешљаши квасећи косу водом или мажући је нечим*. — Су чијен се такѐ залижеш?

зализиват, **-изиван** несвр. **I.** *глајко зачешљаваш косу уз помоћ воде или неког средства за мазање*. — Прије су кѐсе рѣхали, а сад је мода зализива(т) хи. — Каково је то зализивање изван сора? **II.** ~ се *глајко се зачешљаваш уз помоћ воде и сл.* — Пуно ми се ти нешто при(д) зрцалон зализиваш!

залијѐтат, **залијѐтан** несвр. *салијѐташи некога с намјером да се нешто поостигне, оисцједаш некога нечим*. — Континуо ме залијѐта да му обећан нешто што не могу.

залит, **залијен** свр. *љуснути, ударити (мисли се на кишу)*. — Ако сад залијѐ, а ја не узела ѓмбрелу!

/залуду/ изр. стѐт ~ *ништа не радиши или, ако се односи на ствар, ничему не служиши*. — Оди стѐјин залуду, а дѐма ме чѐка посѐ. — Кућа је пуна ствѐри што стѐју залуду.

зѐљевица ж (и: зѐлевица) *љусак који се често љонава, а крајко љраје*. — Чѐсте зѐљевице ће ровѣнат лѐзу.

замантра̄н, **-а**, **-о** прид. *смушен, ошамућен*. — Идѐн путен ко замантра̄н.

замантрат, **-ан** свр. **I.** *ошамутиши некога*. — Замантрало ме је вино. **II.** ~ се *ошамутиши се, осјејиши врѐоглавицу*. — Од великѐ викѐ замантрало ми се у глави. — Не врти се околѐ себе, замантраће ти се!

замендават, **-ендаван** несвр. (тал. *emendare*) *љодерано мјесто крѣиши концем, али без стѐавања закрѣе*. — Нѐкѐ жене знаду такѐ замендават да се и не видѐ же је било рѐздрто.

замендат, **-ан** свр. *љојравиши концем љодерану љканину без умећања закрѣе*. — Замендаћу то што се распарало.

замѐсти, **-ѐтѐн** свр. (и: замѐсти) *замутиши, замијешаш тијѐсто за ушѣишке и сл., али не за хљѐб*. — Замѐла сан прикле за вечѐрас.

замѐсти, **-ѐтѐн** свр. (и: замѐсти) **1.** (непрел.) *јакѐ зајадаш (ѐ снијегу)*. — Прије нѐћи ће замѐсти снијег. **2.** (прел.) *завијаш*. — Ако снијег замѐте пут на Пѐљешцу, нѐћемо моћ сѐтра у Куну.

замѐтат, **замѐћен** несвр. **I.** *љоиграваш се с неким, недолично љостѣваш с неким*. — Сви замѐћу ш љѣме како их је вѐја. **II.** ~ се *љоиграваш се с нечим*. — Замѐћу се з динарима ко да ин с нѐба падају.

замѣсит, **замѣсин** свр. *замутиши квасац с брашноом и водом и љако извршиши љријреме за мијешење хљѐба*. — Замѣсила сан квѐс за крух и за плетѐницу.

замириват се, **-ириван** се несвр. *застѣаш (рана)*. — Тѐшко се рѐна замиривѐ, на грубому је мјѐсту.

замѣрит се, **замѣрин** се свр. *зарасити (рана)*. — За неколико данѐ рѐна се замѣрила.

замѣтит, **замѣтин** свр. *даши некоме нешто или обећаш некоме нешто да би се љримирио (најчѣше је у љићању дијѐше)*. — Замѣти га с каквѐн малѐнкости да не додѣјавѐ.

замѣћиват, **замѣћиван** несвр. *даваш некоме нешто да се забави или му обе-*

ћавајти нешто да мирује и да не смејта (ради се о дјешету). — Сү чијен ћу га ја толикō врѣмена замићиват? — Не помажѣ више ни замићивање, почео је мислит својон главон.

замјерало с онај што свачему замјера. — Ако се намјерин на каквōга замјерала, кō зна хōће ли ми узет ове дукүменте!

замлätит, замлätин свр. 1. непрел. *ударити о нешто.* — Пō сан и замлätијо главон о скäлйн. 2. прел. *ударити некога.* — Замлätићу те ако јōш чүјен о(д) тебе тä кижех грубијех рјечетина.

замукнйват, -укнйвән несвр. *ућутивати некога.* — Јä га замүкнйвән, а он уста не затвәрä.

занäчија м *занайлија.* — Од њега није било бдјѣга занäчијѣ.

зановѣтавац, -äвца м ген. мн. *зановѣтавацä човјек који много зановијѣта.* — Дäј зановѣтавцу фрѣшкōга круха, сүхи ње му запасти ў грло!

зановѣтавица ж *женска особа, млађа или сйарија, која нејресйано нешто захйијева.* — Помахнйтаћу с онōм малон зановѣтавицон.

зановѣтало с *човјек који на све има иримједбу и који досаћује својим захйијевима.* — Кō знä што ње сад измислит онä двä зановѣтала!

зановѣтат, зановѣтән несвр. *досаћивати сад с овим сад с оним захйијевом.* — Свак нешто зановѣтä, свйјема је нешто криво! — Доћѣ ти да излүдйш од њиховōга зановѣтања.

заносит, заносйн несвр. I. *у говору исйоловајти итрагове другога језика или говора свога краја.* — И дäнас, након тридести гдйштä, она заносй на жүпскү. II. *се ишйурајти се од ийјансйва, слабосйи и сл.* — Заносй се у ходу колико је слäб.

зањорит, зањорйн свр. *заронити, загњурити.* — Кō ймä дōбар дүшак, може бди зањорит дō дна.

заорцат, -äн свр. *заширокошайти.* — Штō је онō заорцало? — Заорцало је ко да неко нешто потѣжѣ.

западат, -äн несвр. 1. *иријадати некоме ириликом диобе или додјеле.* — Ако ћемо прäво, не може тѣби западат више него мѣни. 2. *уйадати измећу или иза нечега.* — Фрѣгäш, а гнусоба ти западä за нокте.

запаприт, -йн свр. *забиберити.* — Бйће тōћ кäрик ако га пүно запапрйш.

запасти, запанѣм свр. 1. *ириликом диобе или додјеле иријастити.* — Запō ме је дōбар бōкүн мѣса. 2. *уйастити измећу или иза нечега (измећу зуба и сл.).* — Запō ми је бокүнић брæха за зубе. изр. *запало ми је ирүжсила ми се ирилика.* — Рүгäј се ка(д) ти је Бōг дō да ти је запало!

запäх м *јак удар у лице шойлоше или мириса, угодног или негодног.* — Из уста му се оцјетијо запäх лүка и вина.

запахнут, запахнѣм свр. (и: *запахнут*) *задухнути (кад у лице јäко удари шойлоша или неки мирис).* — Запахнō ме је воњ цвйјећа чйм смо крочили на врäта.

запесйгат, -äн свр. *шврдоглаво нешто захйијевати.* — Запесйгō је да му күпйн некаквō лйбро.

запијехат се, запијехән се свр. *задувати се, задихати се.* — Запијехән се кад йдѣн узä скалу.

запират, запирѣн несвр. *ишешко се ошварити (врайта, ирозори) због неке смејње.* — Врäта су имбүфала па запирү.

запланүт, -а, -о придј. 1. *ирейланућ од сунца шäко да кожа йоцрвени.* — Запланүтä кōжа пѣкла је до сүзä. 2. *ирейлануо, а недоичен.* — Стрүгала сан запланүту кōру круха.

запланүт, запланѣм свр. 1. непрел. *ирейланути од сунца, али и од ващре ако се ради о месу или круху који се ичече.* — Свйсмо запланули на жѣстокōму сунцу. — Заплануо ми је крух у пѣни. 2. прел. *кад сунце или ващра ирејлану некога или нешто.* —

Заплаћуло га је сунце, црвен је ко рак. — Јак огањ ће заплаћнут то што се пече.

заплескат, **заплескан** свр. *зайшайша-иши, зайљескайши рукама*. — Кад је изишо на позорницу, цијелā сала је заплескала.

заплести, **-ѣтѣн** свр. (и: **заплес**) *концем, свилом, влакнима вуне и др. йойравийши йодерану шканину без умеѣања закрѣе*. — Бѹжица на стофи се мѹже фино заплес.

/заповијет/ изр. **заповији** — **заповијите** у значењу: *молим као одговор на нечији йозив*. — „Маре, јеси ли тѹ?“ — „Заповијите, госпођа!“ — „Кате!“ — „Заповији, мѹја Јеле!“ *не буди Ван заповијешо каже се из йрисишјојности кад се некога моли за неку сийну услугу*. — Не буди Ван заповијешо, додājте ми тѹ цукā ријеру!

/заповиједат/ изр. **што заповиједате?** — **заповиједате ли...** у *йрговини, угостийиљском објектѹ и сл. йриликом обраћања кујцу, гостѹ и др. у значењу: изволийе, шийо желийе*. — Штѹ заповиједате да нас за ђбјед? — Заповиједате ли да ван мѣсо йзрежѣн или дан у бокуну?

запрдѣват, **запрдѣван** несвр. *йражйиши сад ово сад оно, зановијѣшайши, сйално изналазийи нове захййеје*. — Онā стāра ми ђд јутра дѹ мрāка запрдѣвā по кући. — Дѹста ми је твѹга запрдѣвāња! Јѣји штѹ ти се дā или ђстави!

запрдѣвац, **-āвца** м ген. мн. **запрдѣвāцā** *онај који нейрестйано нешишо захййејева, йражйи*. — Кад ми дѹћѣ, сāмо га слѹжин, вѣлики је запрдѣвац!

запрдѣвица ж (и: **запрдѹша**) *женска особа која много зановијѣша*. — Смркнѣ ми се прид ђчима кад ми се презѣнтā онā запрдѣвица.

запрдѣвичина ж (пеј. од **запрдѣвица**) — Бāш си запрдѣвичина, нйка(д) ти нйшта нйје по воји ни по густу!

запрдѹтине ж (само мн.) *извољевања*. — Кѹ би слѹшѹ нйхаме запрдѹтине!
запрдѹша в. *зайрдѣвица*.

запрѣдат, **запрѣдан** несвр. *йриговарайши, зановијѣшайши*. — Свѣ нѣшто запрѣдāш, вāзда си грйнтав!

запрѣдикат, **-āн** свр. *некоме нешишо йрикричийи, укорийи некога*. — Запрѣдикѹ сан му да ђдма дѹћѣ дѹма. — Ма ћу му запрѣдикат за ђвѹ данас, запантйе ме ђн!

запрешит, **-йн** свр. *йѹжурйиши*. — Нѣмѹј запрешит с ђдговорон па фāлит!

запржит, **-йн** свр. 1. *јакѹ угрејайи (каже се за сунце кад зайеће)*. — Овијех дāнā је дѹбро запржило. 2. *йойржйиши нешишо на врућем уљу или масйи (лук, брашно ийѹд)*. — Узми прѹсују и запржи лѹк.

запутит, **-йн** свр. I. *зайлесйиши, замрсйиши нешишо нйр. конац, вуну*. — Запутила сан конац па га прѹван ђпутит. II. ~ се I. *зайлесйиши се, замрсйиши се*. — Запутило ми се сйдро, па га не мѹгу йзвѹћ. 2. *уйлесйиши се у нешишо*. — Запутила се ђна у великѣ пѹсле, па нѣ знā ѣ јон је глава.

запѹхат, **запѹхан** свр. *йочейи дувайи (кад дуне јак вјѣшар, или кад йорѣ шѹга и зазми)*. — Данас је дѹбро запѹхало, трѣбаће ђбѹћ капут. — Запѹхѹ је неугѹдан врѹћ вјѣтар.

запѹхнут, **запѹхнѣм** свр. *дунуиши*. — Запѹхнуо је хлāдан вјѣтар сā сјевера.

запѹчат, **запѹчāн** несвр. *дугметйом закойчавайи нешишо*. — Зāшто нйкад не запѹчāш гѹрњѹ пѹцу?

запучит, **-йн** свр. *дугметйом закойчайиши нешишо*. — Запучи капут, зйма је!

зāради предл. *ради*. — Учйнићу тѹ зā ради нāс кѹлико нас ђди ймā.

зарѹсит се, **зарѹсйн се** свр. *оросйиши се од йаре кад су велике шѣмйерайшурне разлике унуйра и сйѹља*. — ђди је врѹћина, свѣ су се лāстре зарѹсиле.

зарућет, **зарућин** свр. *добийи йочейну жушѹ боју (йриликом йечења меса, круха и сл.)*. — Зарућело је мѣсо, смāњя огањ!

зāсад прил. *за ову йрилику, за сада*. — Биће ми ђвѹ јāбѹкā зāсад дѹста.

засаја́ват *в. засаљава́йи.*

заса́јат *в. засаља́йи.*

засаља́ват, -аљава́н несвр. (и: засаја́ват) *стињава́йи резу на врайи, зашварайи засуном.* — Не засаљавај врата, са(д) ћу се врати́т!

заса́лат, -а́н свр. (и: заса́јат) *зашвори́йи засуном, сти́ави́йи резу.* — Заса́јали су врата от куће и пошли лећ.

засти́рат, засти́рѐн несвр. *закрива́йи неши́то (видик или друго).* — Засти́рѐш ми свјѣтлос, па ништа нѣ види́н.

за́стријѐт, за́стерѐн свр. *закри́йи неши́то.* — Облак је за́стрѐ сунце, па је одма хладнијѐ.

засту́пат, за́ступан несвр. *заклања́йи неши́то, нѣр. свѣјило.* — Ово ми стабло за́ступа́ сунце и нѣ да му ућ у кућу.

за́творат, -а́н несвр. **I.** *зашвара́йи неши́то или некога.* — За́твори́мо врата от куће да кѐ нѣ ујѐ. **II.** ~ се *зашвара́йи се.* — Бу́тиге се за́твори́ају на девет у́ра.

за́тнок *м заши́љак.* — Да је по на за́тиок, мо́го је остат мртва.

за́тиснут, за́тисне́м свр. *забрѣви́йи, заче́йи́йи вре́ном, кри́ом и др. да не проди́ре вода.* — За́тисли смо с крѣ́пн шупљѣне испо(д) фу́ѐстрѐ да киша не улазѣ.

зати́сњи́ват, -и́сњи́ван несвр. *вре́ном, кри́ом или нечим дру́гим зашвара́йи неку шу́љину да не пролази вода.* — Сва́чијен смо за́тисњи́вали ту́ бужуцу, па нѣма́ ни-каквѐ по́моћи.

за́тјат, -а́н свр. *заси́а́йи лаким сном.* — Ба́ш је бѣла ма́ло за́тјала иза објѐда кад је нѣко за́куцо́ на врата.

за́тјѐпат, за́тјѐчен несвр. *салијѣ́йи некога с неким захѣ́вом.* — Ода́вно ме за́тјѐчу да ин продан ци́јелѐ бѣше. — Нѣ може се па́сат између бана́ка от пу́стога за́тјѐцања да купѣш ово или оно.

зато́нда́ват, -о́нда́ван несвр. (гал. *atton-dare, tondare*) **I.** *заокругља́йи, дава́йи нечему округлину.* — Но́жицама с по́јмо́н зато́нда́вај сва́ки ли́с ка́ртѐ. **II.** ~ се *зао-*

кругља́йи се, добија́йи округао облик. — Са́д Мјѣсе́ц ра́сте и зато́нда́ва се.

зато́ндат, -а́м свр. **I.** *заокругли́йи.* — Бѣло би до́бро зато́ндат ру́бове на пале-ту́нићу. **II.** ~ се *заокругли́йи се.* — Зато́нда-дала му се фа́ца о(д) до́брога па́пања.

За́тоња́нин *м сти́ановник За́йнона, мјѣста́ код Дубровника.*

За́тоња́к *ж сти́ановница За́йнона, мјѣ-ста́ код Дубровника.*

за́тоња́скѣ, -а́, -ѐ придј. *који при́ада За́йнону, Мало́м или Велико́м.* — За́тоња́скѣ си́р је до́бар.

за́тоња́т, -а́н свр. **I.** *замочи́йи неши́то у воду или у дру́гу шечностѣ.* — За́тоња́ли смо ме́со у оца́т да ђмекнѐ. **II.** ~ се *йо́ква-си́йи се, замочи́йи се у воду.* — Данас је мо́ре студѐно, па ћемо се са́мо за́тоња́т.

за́трѐмпат, -а́н свр. *заши́љйи оловку и сл.* — За́трѐмпај ла́пис и пи́ши!

за́трѐнут, за́трѐне́м свр. *(о граху или некој дру́гој врсти́ сочива) не докуха́йи се због неадеква́йног начина кухања.* — Ако гра́х слани прѣстанѐ врѐт, за́трѐнуѐ.

за́трѐпит, за́трѐпи́н свр. *заси́йи́йи некога неким јѐлом ша́ко да више ниши́а не може окуси́йи.* — За́трѐпило ме је оно́ пра́чевинѐ, па јѐдва ди́шен.

за́ћикѐтат, -а́н свр. *зашу́ну́йи некога или неши́то.* — Не́ка ти нѣ будѐ чу́дно ако те кѐ за́ћикѐта́ на улици!

за́ћимѐнтат, -а́н свр. *заце́менѣ́йи.* — За за́ћимѐнтат је остѐ са́мо бо́куни́и ми́ра.

за́ћуткат, -а́н свр. *ућу́йка́йи некога, на́йјѣра́йи некога да ћу́йи.* — Те́шко је њѐга за́ћуткат.

зауви́јѐват, зауви́јѐван несвр. (и: за-вјѐват) **1.** *зави́ја́йи (ѣас, чага́ѣ и слична живо́йиња).* — Ци́јелѐ но́ћи кала́ нас у́ Бусовини зауви́јѐва́ кучак. **2.** *јаука́йи изража́вајући неко незадово́љство, нела-году (одно́си се на човѣка).* — Ово́ ди́јѐте са́мо зауви́јѐва́ околѐ мене.

заударат, -ан свр. *засвирајти на неком инструментију*. — Онда је мџика заударала мџрчу и свѣ смо мџрчали.

заузливат, **заузливан** несвр. *правити чвор на нечему*. — Покажи ми како то заузлаваш.

заузлат, -ан свр. *направити чвор*. — Заузло ми је неко шпаг, па га дрѣјешин.

заујести се, **зауједен** се свр. *међусобно се њосвађајти, наоштријити се један на другога*. — Окд ничега су се заујели и не говору један з друђијен.

зафала ж захвалност за нешто изражена у њисаној форми. — Дџбили смо зафалу за прилог ошпедалу.

зафалан, -лна, -лно придј. *ислајити* (каже се за добар њосао, добру одјећу и др.). — Свѣ њма: добру жѣну, пуну кѣћу свега, зафалан посѣ и штѣ њеш више! — Ова рѣба је зафална, њика(д) се раздрѣјет.

зафалит, **зафалин** свр. *захвалити некоме; у Дубровнику се од овог свршеног глагола ујошребљава глаг. прил. сад.: зафалѣн Бџгу, али и захвалѣн Бџгу*. — Свѣ се, зафалѣн Бџгу, добро свршило.

зафалѣват, -алѣван несвр. 1. *ријечима изражавајти захвалност*. — Пѣ стѣ пута ми зафалѣва за џну малѣнокѣс. 2. *изражавајти захвалност њоклоном или сличним чином*. — Свѣк зафалѣва како мѣже и џмијѣ, ма је сѣкѣро да то њико нѣ сметнѣ с памѣти.

зафѣмат, -ан свр. *зайушити*. — Хѣсемо ли јѣдну зафѣмат?

захакнут, **захакнем** свр. (и: **захакнут**) I. *избацити дах из уста, својим дахом некога заѣхнути*. — Захакнуо ме, а ѣж њега дѣмѣ ко из бачвѣ. II. ~ се *оросити се од ѣаре (ѣвр. сѣакло ѣри већим ѣемѣрајтурним разликама)*. — Склѣ се захакнуло од врућинѣ џнутра и стѣдени здѣра.

захакњиват, -акњиван несвр. (и: **захакњиват**) I. *дахом из уста или ѣаром уојити нешто заѣхњивајти*. — Вапа џд врелѣ водѣ захакњива ми зрѣало. II. ~ се

орајити се ѣаром из уста или иначе. — Нѣ парѣ ми да је толикѣ зѣма надѣору, а фѣњестра се захакњива.

захалавит, -ин свр. I. *уѣрљати нешто до ѣе мјере да је ѣешко оѣрајти или очистити*. — Свѣкѣ кошуљу захалавиш ко да рѣдиш на лѣњаму. II. ~ се *уѣрљати се до ѣе мјере да је ѣо на било који начин ѣешко оѣрајти*. — Ка(д) се кѣћа запуштѣ и захалави, тѣшко се пѣслије доведѣ ѣ рѣд.

захандија ж неугодан мирис слабо оѣраног или неоѣраног рубља, суђа, ѣрибора за јело. — Цѣјелѣ кѣћа се џсјећа на захандију.

захара ж конфѣй, слајкиш од ѣрже-ног шећера, ѣуњен бадемом, ликером и сл. — Дѣца су трчала за машкарима и викала: „Машкаре, машкаре, дај ми мѣло захаре!“ изр. *пѣн (дѣн) на захаре ѣоћи на нечију свадбу*. — По свѣму парѣ да ѣемо брзо ѣ вас дѣн на захаре.

захакнут (се) в. *захакнути (се)*.

захакњиват (се) в. *захакњивајти (се)*.

захѣтат, **захѣтан** несвр. (и: **захѣтат**) *захватити из нечега нешто, најчешће воду*. — Вѣду ѣз брукѣ захѣтамо с кѣтлон. — Кад је вѣда у гѣстријѣни при дну, захѣтање је тѣжѣ.

захѣтит, -ин свр. *захватити нешто*. — Захѣтићемо фрѣшке водѣ из гѣстријенѣ.

захлипат, -ан свр. *зацмиздријти*. — Кад џна захлипа, нѣ можеш је смѣрит.

заход м *залазак (сунца)*. — Сѣнце је бѣло на заходу ка(д) смо се примакли граду.

заходит, **заходѣн** несвр. *залазити, заѣдајти*. — У Дубровнику сѣнце заходѣ ѣ море. — Јесте ли кѣји пут з Бонѣнова глѣдали захођѣње сѣнца ѣ море?

зацијѣнит се, **зацијѣним** се свр. *од силнога ѣлача не моћи доћи до даха, у ѣлачу се загрѣнути, изгубити дах*. — Свѣ смо скѣчили ка(д) се мѣли ѣ плачу зацијѣнију.

зацѣјат (се) в. *зацѣјајти (се)*.

зацўљат, зацўљан свр. (и: зацўјат) I. *заљуљати нешто*. — Нє страши се ако те добро зацўљан! II. ~ се заљуљати се. — Како је бўбноло, свє се ў кући зацўљало.

зачєпит, зачєпн свр. *зайвориши нос*, *ухо*, *уста*. — Зачєпи сад ўши и дљє нє слушāj! — Зачєпили су нам уста и сад мбрамо мўчат.

зачєпрљат, -ан свр. 1. *зачєпрљати*, *површи се доићи неког њосла*. — Знам ја тєбе: зачєпрљаш амо, зачєпрљаш тамо и гдoво. 2. *зачєпрљати у земљу*, *сахранити*. — Штo си тo зачєпрљo ў земљу? — Умрє чoвјек, зачєпрљају га и никому ништа!

зачєстит, зачєстн свр. *учестити*. — Свє се промијєнило па су нам и пријетеји зачєстили дохдит.

зачєт, зачмєн свр. *йочити*, *заметнути* (*сваћу*, *раш* и сл.). — Та(д) су међу собн зачєли сваћу која и данас трајє.

зачимат, зачимљєн несвр. *йочињати*, *заметити нешто*. — Вздa он зачимљє нєкакав лўди рзговор. — Нијєсам рад зачимљєу сваћє.

зачинна ж додашак који шреба да йобольша укус неког јела. — Од зачинє зави-сн какав ће гўс имат храна.

зачинит, зачиним свр. *украсити нешто*, *учинити нешто љєшим додајући му нешто*. — Лијєпє пўце ће зачинит блўзу.

зачињат, зачињам несвр. *неким до-дашком*, *дојуном*, *чинити нешто љєшим*, *украшавати нешто*. — Колико ли јєпa колтрна значн: зачињa цијелу ка мaру!

зашијат, -ан свр. 1. *завєслаити вєсло* *нашраг*, *йа шaко йромијєнити йравац крейања или се зауставити*. — Зашијāj да се ухитн краја! 2. *нагло у ходу йромијєнити йравац*. — Кад ме је видијo, он бр-зо зашијo ў улицу.

заштнцат, -ан свр. *зайвориши (врати)*. — Заштнцāj за собн врата!

зашто вєз. јер. — Није дошo зашто је бијo слаб.

заштукнут, заштукнєм свр. *йойиуно сйусити*, *зайвориши дио йрозорских крила или рољє да би се йросиорија замрачила*. — Мбрa бит да спaвају зашто су ин персијанє заштукнўте.

заштукњиват, -ўкњиван несвр. *йойиуно зайварити йрозорска крила којима се йросиорија замрачује или сйушити рољє*. — Нємoј скуре заштукњиват, a персијанє нека oстану нa либро!

збандан, -а, -o придј. *смушен*, *ошаму-ћен*. — Данас сан збандан. — Глава ми је oд јутрoс збандана.

збандат, -ан свр. *ошамушити некога*. — Збандаш ме колико гoворш, ко да си навијен!

збачит, збачн свр. *бачити негдје нешто у страну да не смєта и да се не види*, *нр. стaре ствари*. — Тo је сикўро нєђе у сўфиту збачено.

збйстрит, -йн свр. I. *разбиситрити нешто*. — Идєн се прошєтат јєда ли мaло збйстрин главу. II. ~ се *разбиситрити се*. — Ка(д) се свє тo збйстри, прoцијєди се крoз гaзу.

збратават, -атаван несвр. *омаловажавати некога йоном и начином гoвoра*. — Нє пўштāj да те збратавају!

збратано прил. *с омаловажавањем*. — Рєкла ми је тo онaкo збратано.

збратат, -ан свр. *у разговору йоном и начином омаловажити некога*. — Збрaтa свaкога ко му ўћє у бўтигу.

збришават, -ипшаван несвр. *клизати с нечєга*, *измицати*, *нарочито кад се же-ли нешто йрєцзно урадити*. — Како ћу шєгат кад ме шєга непрєстано збришавa!

збришат, -ан свр. 1. *склизнути с нечєга или низ нешто*. — Пo сан, збришала ми је нoга ка(д) сан хoдијo низa скалу. 2. *измакнути се*, *йобјєћи*, *клизнути*. — Кад је разўмијo да му се добро нє пшє, збришo је.

збућат, -ан свр. *направити нешто не-вјешто, немарно, на брзину*. — Објед је пасо како-тако, а за вечеру ћу нешто збућат.

звѣт, зовѣн несвр. **I. називати**. — Како ви зовѣте овѣ цвијет? **II.** ~ се изр. штѣ ти (му, јо) се зовѣ од чега си болестан, коју болест имаш (*ишћање које се њоставаља директно некоме или о некоме чије здравље нас занима*). — Видѣн да си слаб, а јесу ли лијечници рекли штѣ ти се зовѣ?

звејарин в. *звељарин*.

звељарин, -йна м (тал. svegliarino) (и: звејарин) *будилник*. — Звељарин ме је пробудио на шѣс урѣ.

звенименат, -ѣнта м ген. мн. *звенименатѣ* (тал. svenimento) *несвијест*. — Не говори ми више о тему, паћу у звенименат!

звѣжда ж *млађа женска особа слободнијег њонашања*. — Велика је онѣ звѣжда!

звѣждак, звѣшка м мн. *звѣшци*, ген. мн. *звѣждака звѣждаља, ишћѣља*. — Треба ти један звѣждак за дозват дјѣцу дома!

звѣждат, звѣждѣн несвр. *фућкати усћима или кад нека ишћѣља или сирена љушћѣ глас*. — Ђизио ти је ѣ твој дѣ-јо, па ти сад звѣжди! — Сваќи вапѣр звѣждѣ кад пасавѣ испод Гѣрице св. Влаха.

звѣждукат, -ан несвр. *ишћѣ фућкати, више за себе, неку арију или нешто неvezано*. — Ужѣнца му је радит и звѣждукат.

звѣзнут, звѣзнѣм свр. *ударити јако некога или ударити о нешто*. — Звѣзнѣ га је с пѣчу штапа по глави. — Звѣзнула је з главѣн ѣ кам.

/звѣнит/ изр. ~ у сва звѣна *оглашаваћи велико славље, велики ѣразник*. — Кад је фѣнуо рѣт, звѣнили су у сва звѣна. *удрити у (на) сва звѣна разгласити нешто, даћи нечему велики значај и шћо разгласити*. — Удрили су у сва звѣна да купују кѣћу, па на концу није бѣло ништа.

звѣнѣ, звѣнца с ген. мн. *звѣнаца звоно на кућним враћима, најчешће на љовлачење, али и иначе*. — Ако бѣдѣ затворена врата, потѣгните звѣнѣ!

звѣњава ж *оглашава више звона или кад једно звоно звони дуго или у краћким размацама*. — Каква је ѣвѣ да нас звѣњава на нашијен вратима?

звѣњарин в. *звељарин*.

звѣрчак, звѣрка м рл. *звѣрки*, ген. мн. *звѣрка коврица косе*. — Пѣзнам је ѣдма по ѣнему звѣрку на чѣлу.

звѣрчат, -ѣн несвр. **1.** *клејѣшати, чегрѣшати*. — По вас Бѣжѣ дан звѣрчѣ, главу су ми дѣгли. **2.** *играћи, ишћѣраћи (о очима)*. — Видѣ се да је жѣв, ѣчи му звѣрчѣ!

звѣрчѣка ж *клејѣшѣлица, чегрѣља*. — Вѣликѣ је пѣтак па звѣрчѣ звѣрчѣке са свијѣх бѣнда.

згѣзит, -ѣн свр. *ѣрегазити, љогазити*. — У транвају ми је неќо згѣзио пѣс од нѣгѣ.

згарбѣват, згарбѣван несвр. *кварићи изглед, не слагати се с околином*. — Онѣ вѣлики квѣдар згарбѣва у мѣлон камарѣци.

згирѣбиц м (тал. sghiribizzo) *ћудљивост*. — Кад га ућити згирѣбиц, бѣжи ѣд њѣга далѣко!

/згѣбѣ/ изр. *затвѣрит на ~ ѣриклонићи крила ѣрозора или враћѣ, али не и затвѣрити*. — Затвѣрили су персијѣне на згѣбѣ и пѣшли наѣвѣр.

згѣбѣвит се, -ѣн се свр. (и: згѣбѣвит се) *љогрѣбити се*. — Згѣбѣвила је јѣдница пѣрѣћи тућу рѣбу.

згѣбит се, згѣбин се свр. *љогрѣбити се*. — Ѧстарѣла је и згѣбила се.

згѣдит се, згѣдѣн се свр. *зѣбити се, догодити се*. — Зѣ му се чѣс згѣдио, пѣтѣ ме је устрѣсѣ!

згѣлават, згѣлаван несвр. **I.** *обнаживати некога или нешто, лако га облачити*. — Нѣ би ѣмала згѣлават рѣке ка(д) си тако дѣбѣла. **II.** ~ се *обнаживати се, ла-*

ко се облачији. — Ка(д) пѢчмѹ врѹћине, згѡлāvа се њ млāдѡ њ стārѡ.

згѡлат, -āн свр. **I. обнажиии руке, врайи, рамена, леџа.** — Згѡлāj рамена да те мāло ѹхити сунце! **II. ~ се обнажиии се, обући хаљину без рукава, с деколшеом и сл., али и лако се обући.** — Рāно смо се згѡлали, а биће јѡш зимē!

зграмфат, -āн свр. (тал. *aggranfiare*) **шчейайи ноктиима или канџама.** — Не крећи мāчку кад једē да те не зграмфā!

згрангāват, -āн свр. **шчейайи некога ноктиима, канџама, раздерайи га.** — Мāчка га је згрангāњала пѡ фаци.

згранут се, згранēm се свр. **зайањиии се од чуда.** — Згранули су се ка(д) су ви ђели толики лус.

згрѹхат, -āн свр. **I. угрувайи некога или ѡломиџи нешиѡ.** — Јучер је нā пѡ пѹта између Орсулē и Дупца Мāто згрѹхѡ āуто. **II. ~ се сѹѹи се, угрувайи се (за чѡвека), ѡломиџи се (за сѹвар).** — Неће је пѡ и дѡбро се згрѹхѡ. — Све ће се те ствāри згрѹхат ако хи дѡбро не импāкаш.

згрченица ж женска особа увечена у се, сиина жена. — Сви су јон у фāмиљи висѡки, сāмо је ѡна згрченица нā бабу.

згрчењак м сиино мушко чељаде. — Штѡ ће ти ѡнѡ згрчењак?

згрчит, -йн свр. **I. згужсвайи нешиѡ.** — Пāзи да не згрчиш кѡлар. **II. ~ се 1. згужсвайи се (ѹканина и сл.).** — Тѡ ће се у вāлижи све згрчит. **2. ѡгуриии се од зиме, али и иначе.** — Згрчијо се од зимē у ѡнѡ капутића. **3. скуйиии се у ѹрању (ѹканина) или ѹриликом неког другог ѹроцеса.** — Кошуја ти се ѹ прању толико згрчила да је нећеш мѡћ више нѡсит. — Ѣнѡ мѡсо, штѡ се пѡчē, све се згрчило. изр. ~ ко црњēј каже се за ѡгурено или смежурано сѹарѡ чељаде. — Кāква је ѡн презѡнца о(д) чѡвека бијѡ, а сā(д) се згрчијо ко црњēј.

згѹрат, -āн свр. **I. сѹрайи нешиѡ, збийи.** — Све су хи згѹрали у један једни вāгѹн. **II. ~ се сѹрайи се, збийи се.**

— Згѹраћемо се неkāко сви, сāмо се ви помāкните нāпријед.

згѹрит се, -йн се свр. 1. згрбийи се, згрчији се. — Згѹрила се, немāш је штѡ виђет. **2. шћућурији се један уз другога или се сам шћућурији због хладноће, из сѹраха и сл.** — Дјѡца се згѹрила у кāнтѹн и у стрāху глѡдају штѡ ће сād бит.

згѹтљават, згѹтљāvāн несвр. **зужсвайи, збийайи у нешиѡ или негдје.** — Зāшто згѹтљāvāш тѹ рѡбу?

згѹтљат, -āн свр. **збийи, згужсвайи.** — Згѹтљаће ми се кāпут у жѡљезници.

здвѡра прил. **извана, сѡља.** — Сā(д) сан дѡшѡ здвѡра. — Затвѡри врāта, пѹхā, здвѡра! **2. из другога мјѡста.** — Ймā пѹно чѡјадѡ здвѡра.

здѡпан, -пна, -пно придј. **широких ѡлећа, рамена.** — Љепѡта је глѡдат ѡне здѡпанē младѡиће.

здѡпан, -а, -ѡ придј. **дебеѡ (ѡ чељадеѹ).** — Смиљѡ ми се неkāко кад је видѡн ѡнāко здѡпану.

здѡпнас, -та, -тѡ придј. **здейасѹ.** — Дѡлазијѡ је један здѡпнас чѡвјек прѡдугē глāvē.

здѡмѡт, -йн свр. **немилице ударији некога нечим.** — Мāкни се ѡд њѡга, здѡмиће те с пѡсти!

здрав, -а, -ѡ придј. **1. корисѹан за здравље.** — Чāј ѡт комѡмилē је здрав зā стомак. **2. који није болѡстан (живѡ биће); неѡкварен (воће и сл.).** — Пārā ми да нијѡси бāш здрав. — Пѡгледāјте ѡвē јāбуке, свāкā је здравā. изр. ~ ко дрѹјен (ко тѹћ) каже се за некога ко је дѡброд здравља. — Ништа му није, здрав је ко дрѹјен! ~ Мārѹја звоно с цркве јуѹѹро и увечер након ѹрвог мрака, које ѡзива на молићѹ Госѹи; ѹѡ вечерње звоно у сѹарије вријеме означавало је **24. сaѹи, ѹа се говорило: звони 24; сaѹи након ѹѡча је ура ноћи.**

здравје в. **здравље.**

здравље с (и: здравје) **сѹање ѡд ѡског организма кад сви органи дѡбро функци-**

онишу. — У живџту је најпречѣ здравље, а онда свѣ ђсталѢ. изр. *како си Ѣ(д) здравља иишање које се често чује у Дубровнику*. — ОмршѢ си ми! А како си Ѣ(д) здравја?

здрѢк м *ваздух, зрак*. — ТребѢ свѢки дѢн прѢвес јѢдно вријѢме на здрѢку.

здрѢло прил. *йамейно, разумно*. — Ка(д) здрѢло прѢмислиш, Ѣни су ймали прѢво.

здрѢлѢс, -ости ж *зрелоси физичка, интелектуална и сл. кад је у иишању човека, као и зрелоси уоишше у йприроди и у живошју*. — РѢно је показивѢ здрѢлѢс у памѢти.

здрѢт, здрийн несвр. *зрейши, сазријеваши*. — Брзо ће стађѢн ка(д) зру прѢске и кајиши.

здријѢвање с гл. им. од здријѢват *сазријевање, зрење*. — Тек је пѢчело здријѢвање.

здријѢват, здријѢван несвр. *зрейши, сазријеваши*. — Та врѢ грѢђја рѢно здријѢвѢ.

здриѢ, здрѢла, здрѢло прил. *зрео, йрисиѢо за брање и уиошребу (вође, йоврђе и сл.), сиѢособан за живош (човек)*. — Ако је здриѢ за школу, упишите га па нека йдѢ. — Она је веђ здрѢла за удају.

здрицѢт, -Ѣн свр. I. *исйравити некога или нешѢо*. — Здрицађу Ѣве згрѢченѢ листове у задађи. II. ~ се *исйравити се*. — Здрицај се, главу гѢри и бѢ(с) страха напријѢд!

здрпат, здрпан свр. *сйргнути нешѢо*. — ЗдрпѢ је ѢнѢ рѢбѢ сѢ себе и лѢгѢ.

здрѢцѢт, -Ѣн несвр. *йрзѢити, нагло йовлачити, дрмаити*. — ЗнѢ сам да је рѢба велика кад онѢко здрѢцѢ. — МѢка ми је што Ѣуто здрѢцѢ.

здрѢцнут, здрѢцнѢм свр. *йргнути, нагло йовуђи*. — Ѣуто свѢко мѢло здрѢцнѢ.

здуљивѢт, здуљивѢн несвр. *йродуживѢити нешѢо од одјеђе (кайѢи, сукњу ишд.)*. — Капут си веђ јѢданпѢт здуљивѢла.

здуљѢит, здуљѢин свр. *йродужити нешѢо од одјеђе*. — ЗдуљѢиђу кѢтулу до испѢт кољѢнѢ.

здухѢтит, -Ѣн свр. *смлачити нешѢо*. — МљѢко ми сѢмо здухѢти!

здушно прил. *са срѢцем, својски*. — Здушно су јѢдан дрѢгѢму помѢгали.

здушнѢс, -ости ж *искрени унушрашњи йорив којим се нешѢо ради*. — ЗдушнѢс у пѢслу ин је помѢгла да ин се свѢ парѢ лѢкшѢ.

зѢла ж женска особа зелених очѢју. — МѢлѢ зѢла је најмѢлађѢ о(д) сѢстарѢ.

зѢлен, -Ѣна, -Ѣно прил. *незрео (каже се за вође, али и за човека)*. — ЈѢбуке су јѢш зелѢне. — ЗелѢн си тѢ да тѢ разумѢш.

зѢлѢн, зѢлени ж *лисѢитѢ йоврђе (куйѢс, блишѢва и др.) које се куха*. — Не мѢгу ни прѢмислит какѢа би тѢ вѢчѢра бѢла бѢ(з) зелени.

зѢлѢнко м мн. зѢлѢнци, ген. мн. зѢленѢкѢ *бронзани војник (два су) који у дубровачком ЗвонѢку ойкуцаѢа сайѢе*. — СѢ(д) су зѢлѢнци замлѢтили пѢднѢ.

зѢман, -Ѣна м *необично ружно вријѢме (киша, снијѢг, вјѢшѢр)*. — ЈѢси ли виђѢла земѢна? — ПрѢљеђе а какѢв зѢман!

зѢра ж мрѢа, мало. — ДѢј ми сѢмо сѢру круђа да прѢван какѢв је йспѢ.

зѢрница ж (дем. од сѢра) — Ѣстала је јѢш сѢрица кафѢ ако хѢђеш.

/sѢro/ изр. *Ѣстрић нѢ сѢро ойишѢити на „нулу“*. — На сѢлу би Ѣстригли дијѢте нѢ сѢро да му глаѢа бѢдѢ чѢста.

зѢфир, сѢфирѢ м (тал. zeffiro) *врѢша врло фине вунѢне йкѢанине*. — Да ми је ѢѢ нѢћ којѢ мѢтар сѢфирѢ!

зѢбрѢт, -Ѣ несвр. (безл.) *зейшѢи (кад хладнођа ујѢда, „грѢзе“ за лице, а вјѢшѢр је слаб или га никакѢ нема)*. — ЈѢтрѢс дѢбро зѢбрѢй.

зѢг-зѢг прил. (тал. zig-zag) *крѢвудаѢо, йѢмо-Ѣмо*. — ЗѢшто не гѢстѢш дрѢто негѢ зѢг-зѢг?

зѢд м *верѢиѢкалне камене или од неког дрѢугог машѢријѢла наслаге које нешѢо йрегѢђују или огѢђују (ѢѢа ријѢч се у Дубровнику ријѢшѢо уиошребѢѢа, ина-*

че се каже „мир“). — Испò(д) скāлā је òрмāр у зиду. — Кад је нѣко пјāн, рѣчү му: „Дрш се, күме, зйда!“

зијѣхавица ж *зијевање*. — Ухитила ме је нѣкаквā зијѣхавица.

зијѣхāње с гл. им. од зијѣхат *зијевање*. — Ајме, крѣпаћу о(д) зијѣхāња!

зијѣхат, зйјехāн несвр. 1. *зијеваћи*. — Зйјехāш ко рйба нā сүху. 2. *уйињићи се у нештио с чуђењем или иначе*. — Не мòгу цијели дāн зијѣхат у књигу. — Зйјехā у њү ко да му је ò(д) злāта. 3. *бесйосличийи, дангубийи*. — Нйшта не чйни, зйјехā по кафāнама.

зијѣхнут, зйјехнѣм свр. 1. *зијевнући*. — Кòлико ћеш јòш пүтā зијѣхнут? 2. *умријећи*. — Тò је рѣкò и зијѣхнуо. изр. ~ ò(д) *страха веома се уйлашији*. — Зијѣхла сан ò(д) *страха* кад ми је нòћас нѣко закуцò нā врāта.

зймица ж *врсиа смокве, сйабло и йлод*. — Зймица је нāјбојā сòрта смòквѣ.

зимòмора ж *осјећај хладноће*. — Ухитила ме зимòмора док сан чѣкò трāнвај.

зимòмòран, -рна, -рно придј. *који йащи од хладноће, који јакò осјећа хладноћу*. — Зимòмòрну чòвјеку су й двā крпа-түра мāло.

зимòмòрнòс, -ости ж *йрајни осјећај хладноће йри мало нижој йемйерайтури*. — Јā пāтйн од зимòмòрности и не мòгу се нйкāко згрйјат.

зйнг м *цинк*. — Ђѣ је òнā тѣћа ò(д) зйнга?

зйнса ж *врсиа йомòћног музичког ин-сйтрументā у йлех музици*. — Јòш је скòро бйјо дијѣте кад је у мужици ударò у зйнсе.

зйнсйн, зйнсйна м *йосредник у усйò-сйављању или одржавању љубавне везе*. — Òн му чйни од зйнсйна.

зйнйват, зйнйвāн несвр. *ойварайи устā*. — Не зйнйвāј у вјетар!

зйāпит, -йн несвр. *ударайи у очи йразином (нека йрòсйорија, кућа, йрозори и сл.)*. — Кòлика күћа, а зйāпй празна!

зйāт, зйāјѣн несвр. *бесйослено ходайи или сйајайи*. — Òн нйшта не чйни, сāмо зйāјѣ по вāздāн.

злāменит, -а, -о придј. *чувен, знаменийи*. — Тò је бйјо злāменит дāн у њйкòвòму живòту.

злāтан м *каже се од миља мушкоме дјеишеју*. — Злāтане мòј, кāко си ми вѣ ликй узрасò!

злāтан, -тна, -тно придј. *мио, драг, који йосједује много лијеиш особина*. — Вйђећете кāко је òн злāтан кад га бүдѣте бòлѣ познāват.

злāтница ж *каже се од миља женскоме дјеишеју*. — Злāтнице мòја, дòђи āмо да те вйдйн!

злāто с *каже се некоме, најчешће дјеишеју*. — Злāто мòје, кāко ми је òн дòбар! изр. *бит нā некому злāта како на Гòспи грчкòн каже се за жену која се йреијерано накинћурила злāшом*. — Дòшла ми је у вести о(д) свйлѣ, свā згòлāна, а на њòме злāта како на Гòспи грчкòн. дйт ~ *вјериши дјевојку, йрсйеновайи је*. — Јү-чѣр су Нйки дāли злāто, а пйр ће бит на прòљеће. сүхò ~ *каже се за некога ко је ваљан и добар у сваком йогледу*. — Сүхò злāто ин је ш њòме ушло у кућу. *учйнит брāду ò(д) злāта обогайийи се*. — Òтка(д) су кўпили бүтйгу пòкòњѣга гòспāра Йва, учйнили су брāду ò(д) злāта. *вāљат злāта каже се за нештио или за некога йосебно корисног у неком йослу или иначе*. — Злāта ми је вāјало òнò мāло снā. — Òн ми је злāта вāлò ка(д) смо се пренòсили.

злйнга ж *сйòјница на кайүйу или сличној врсиа одјеће, која обично служй као украс, а сйавља се йозади у висини йòјаса или йри дну рукава; сйавља се на неке моделе цијела као украс или с одређеном функцијом*. — Кўпила сан двјѣ пуце зā злйнгу на кāпуту.

злийћ, злийћа м *гнојна ујала њрсиа*. — Изйшб ми је злийћ на прсту.

злийчна ж *зло чељаде, нарочишо дијеше*. — Злийчно једна, прѣстани се дѣрат и ваљат по клима!

злб с *зла намјера*. — Рѣкли су му тб без икаква злб. изр. на зло му свануло *клеива уйућена на рачун њочиниоца неке неидоидишине*. — Нѣко нам је обрб свѣ кајйше, на зло му свануло! свѣ ~ ш њйме (ш њбме) *каже се кад се нека сйвар изгуби, ѡломи и сл.* — „Изгубила сан фацўлет!“ — „Свѣ злб ш њйме!“ *није свѣкб ~ за зло каже се у случајевима кад се из невоље изроди и нешто добро или корисно.* — Није свѣкб злб за зло, закбснила сан на плацу, ма сан збто цјѣње платила помадбре.

зловдљит се, -йн се несвр. *биши зловдљан*. — Штб се, сйнко, зловдљйш ка(д) ти нйшта нѣ фалй?

злбгодница ж *жена која својим ријечима и мислима слуйи зло, ѡа се шо и догоди*. — Она злбгодница сбмо злб слўти!

злбгодничина ж (пеј. од злбгодница) — *Правб је злбгодничина, далѣко је кућа!* **злбгук**, -а, -о придј. *злслуиан*. — Нѣ буди злбгука, није свѣ тбкб црно!

злбхран, -а, -о придј. *коме није сйало до јела, који не воли јести*. — Кбко ће здѣблат кад је злбхран?

злбхранбс, -ости ж *навика да се не једе или да се слабо једе*. — У злбхраности је њ болѣс дббйю.

знбн, -а, -о придј. *који зна свој ѡсао (добар занайлија, добра домаћица и сл.)*. — Знбна домаћица ће ѡзиј на крај с онлйкб сдлбдб кбкоко хи ѡмб.

знбње с *знање, али у смислу ѡзнавања свога ѡсла*. — Ў конат тѣгб ѡмбн јб вйшѣ знбња нѣго тй.

знбт, знбм несвр. *ѡзнавайи некога*. — Знбм га јдш ко дијете. — Знбш ли тй кбга од овѣ чѣјбди бди? изр. 1. нѣ знбм штб *било што, све*. — Нѣ знбм штб би дб да мбгу пбћ дбма! 2. нѣ знбм штб *каже се за не-*

што што се не смбйра досйа вриједним, али и обрнушо. — Није рбба нѣ знбм штб, ма ће ѡстб за нешто вајат. — Мйсли-јо је да ћу му нѣ знбм штб дбт, ма се приварию.

зб, злб, злб придј. *особа која се радује шућему злу, али га и сама другоме наноси*. — Видй ми се по фаци да је зб. изр. *злб ко пѣшта веома зла (женска особа)*. — Говдрили се за нашу сўсједу с кантуна од улицѣ да је злб ко пѣшта. ~ ко *кўчак ѡређење које се често уйшребљава да би се ѡјачало основно значење ријечи, врло зао (човјек)*. — Прије смо мйсли да је бн зб ко кўчак, а није. ~ *гбдина особа којој шреба дуго времена да обави неки ѡсао*. — Злб гбдино, кбкоко ти трѣбб да се обўчѣш? рйјет ў зб пбнат *рећи на несрећу нешто ѡа шакб уйицайи на ѡромјену неког ѡвољног сйања, сийуације и др.* — Нѣ дбј Ббже рйјет ў зб пбнат, ма се на здравље не мбгу потўжит. *учйнит нѣшто ко ў ~ час слабо нешто урадиши*. — Сбшила ми је ббрету ко ў зб час. ў зб час на несрећу. — Врбта су се ў зб час отвбрила и вйше се нйшта није мбгло учйнит.

зббат, збббн несвр. *јести зрно ѡ зрно нечега, ойкидайи с грозда зрно ѡ зрно грозђа и јести*. — Дбкле ћеш зббат грбђје, бстави мбло ѡ мени!

збва ж *заова, мужева сесйра*. — Дбнас смо ў збвѣ на ббједу.

збвйна ж *врсиа љековише биљке која се уйшребљава као чај*.

зоолбђија ж (тал. zoologia) *наука о живобйињама*. — Нбјдражб нам је бйла зоолбђија.

збра ж *свишбње, дио дана када се јављају ѡрви знаци дневне свѣйлости*. — Ў сору би рйва ожйвјела. изр. *изван (изан) збрб у најраније јушро*. — Кў(д) ћеш, ћѣрце мбја, овбкб изван збрб? — Кб ће се дйгнут изан збрб?

зрцалит се, -йн се несвр. *огледайи се у води*. — Ў мору се зрцалў звијѣзде.

зрџало с огледало. — Уживали смо ста̄т прид великџ зрџало и чинит жмџр-фије.

/зџб/ изр. ста̄вит зџбе на полицу каже се кад нема нишџа за јело. — „Штџ ђемо јџсти?“ — „Ништа! Ста̄ви зџбе на полицу!“ џтрт зџбе ђ нешто дозвџџи нешџо неугодно у вези с нечим. — Овџ пџт је џтрџ зџбе џ мештре, неђе вџше лџко хи звџт. *кџтџ ѓ кушњак*. — Сломиџо ми се кџтџ зџб.

зџбатац, зџбаца м ген. мн. зџбатаџа *врста бијеле морске рибе (Dentex vulgaris — џородиџа џускаваџа)*. — Имали смо зџбаца на граделама.

/зџбља/ изр. гџрјет ко ~ *осјећаџи велику врућину, гџрјеџи од врућине*. — Руке ми

гџру ко зџбља. *устрџсти се ко ~ веома се узрујаџи*. — Устрџсла сан се ко зџбља ка(д) сан чџла да дџлазџ, а ништа јџш није справно.

зџкнут, зџкнџм несвр. *квариџи се (кад храна добије киселкастџ укус и мирис шџо значи да се џочиње квариџи или је веђ џокварена)*. — Чинџ ми се да јџха зџкнџ.

зџлум м *насиње*. — Дџста ми је тџва зџлума!

зџрит, -џн несвр. *џџрно џраџиџи очима некога или нешџо*. — Зџриш џ свакога ко пџсџ! Како те није срам?

/зџцкат/ зџцка се, зџцкало се *говорка се, гџворкало се*. — Свашта се зџцка по граду.

И

ибрџчиџ в. имбричиџ.

џглица ж (дем. од игла) **1.** *игла*. — Ка(д) дџвршиш шџт, забџди џглицу у кушџниџ. **2.** *врста сџџне џлаве рибе*. — Јџтрџс џглиџа колико хоџеш. — врсте џглица: ~ *шиђа игла за шивење*. — Забџла ми се џ прс џглица шџђа. ~ *главџчатџ игла с главџцом, џрибаџача*. — Пџнтађу рукаве с џглицама главџчатијџн. ~ (од) *сџкуреџ игла која се зашџвара, а служи џо џџџреби мјџсто койче или дугмеџа, нџр. на сукњи*. — Имџ вџзда џза се по јџдну џглицу (од) сџкуреџ за не дџј Бџже. ~ од *рекамџвања игла за вез*. — Пглица од рекамџвања имџ шџре џши за уднџвање кџнца. изр. *ста̄т на џглицама биџи несџрџљив, узнемирен у журби или у очекивању некога или нечега*. — Јџ џди стџјн на џглицама и чџкан, а џна и забџравила да имџ дџђ.

џгличина ж (аугм. и пеј. од џглица) — Склџни џву џгличину да се кџ на вџ не убџде!

џгличџца ж (дем. од џглица) — Није дџво џгличџца па да се не види.

џгрџрија ж *нешџо лако, неозбиљно, шала*. — Тџ је свџ игрџрија према џнему штџ вас јџш чџка.

џграча ж *велика разиграностџ*. — Ста̄ра је џзрека да џграча донџсџ џ плача.

џгриџа ж *играчка*. — Мџра дијеџе имџт кџју игриџу.

џгруша ж *женско дијеџе које воли да се весело игра*. — џна је игруша, ка(д) се заигра, забџравџ џ јести.

џдејиџа ж *сџџница*. — Помџкни квџдар сџмо за јџдну џдејиџу џ деснџ.

џжвџтат, џжвџтан несвр. *џсвакаџи нешџо*. — Палџтџн ти је згрџен ко да га је крава џжвџтала.

џжђес, -џдџн свр. (и: џжђести) **I.** *извџћи конаџ из игле*. — *џжђешџу бијели кџнац, а џђес жџти*. **II.** ~ *се осџаџи без кџнца (кад се конаџ извуче из игле)*. — *џжђе-ла ми се џглица, уђеџи ми је!*

џжиџкат, џжиџкан свр. **I.** *џрозеџи некога (вјеџар, хладнођа)*. — *џжиџаће те вјеџар на џвџ вјеџрометинџ*. **II.** ~ *се излозеџи се вјеџру или хладнођи*. — *џжи-*

кѧн се тѧкѧ на ѡвѧ стѹдени, па ѡнда кѧшљѧн.

изѧгњет, изѧгњѧијѧн свр. *исѹрулиѹи*. — Кућа је старѧ и грѧде су јѡн изѧгњеле.

изѧжѧт, изѧжмѧн свр. *уврѹиѧњем рубља исѹиједиѹи из њѧга сваку кѧи воде, гњечењем и сѹисѧкањем исѹиједиѹи сок из лимуна и сл.* — Кад изѧжмѧш линѹуле, простѧри хи.

изѧжимат, изѧжимљѧн несвр. *уврѹиѧњем мокрого рубља и сл. ѹиједиѹи из њѧга воду или из воћа сок.* — Не изѧжимљѧш лѧмѹн дѧ краја, ѧмѧ ѹ њѧму јѡш шѹга.

изѧпѧднѧ прил. *ѹѡѡодне*. — Свѧкѧ изѧпѧднѧ пѧђѧн се прошѧтат пѹ(т) Свѧтѧга Јѧкобѧ.

изѧпреколѧни прил. (и: изѧприколѧни, изѧпрѧколѧни) *ѹред ѹреѹиѹрошѹу годѹну*. — Мѧ смо ѹ вѧс дѧлазили приколѧни, а вѧ ѹ нѧс изѧприколѧни.

изѧприколѧни в. *изѧпреколани*.

изѧсѧпат, изѧсѧпљѧн несвр. *ѹросѹиѧѹи нешѹѡ*. — Мѧло кѧ глѧдѧ ѡд изѧсѧпљѧ смѧтѧште.

изѧсѧват, изѧсѹјѧн свр. *исѹсовѧѹи некога, изгрдѹиѹи некога*. — Изѧсѧвѧће нас ако дѧђѧмо кѧсно.

изѧсрат, изѧсерѧн свр. **I.** *изнеѹисѹиѹи нешѹѡ ѹдскѹм или живоѹиѹњскѹм измѧѹѡм*. — Нѧко је изѧсрѧ штѹѹу у камарѹну. **II.** ~ се *изнеѹисѹиѹи се*. — Пѹштѧју кѹчка да се изѧсерѧ прид нашијѧн врѧтѧма.

изѧсѹт, изѧспѧн свр. *ѹросѹиѹи нешѹѡ*. — Свѧкѧ дѧн изѧспѧн по пѹну шкрѧбиѹу пѧпѧла ѧ(з) шпѧхѧра.

изѧба ж (и: ѧзѧба) *мѧла, мрачна или иначѧ неѹѡдѧсна ѹросѹѡрија*. — Јѧдан свѧјѧт у кѧквѡн ѧзѧби стѧјѧ!

изѧбѧвт, -ѧн свр. **I.** *исѹрљѧѹи нешѹѡ ѡбѧвѹиѹи, добѹиѹи или ѹврѧѹиѹи неку стѧвар*. — Глѧдѧј да ми ѡт Пѧра изѧбѧвѹи ѡнѹ вѧликѹ врѧђѹ! **II.** ~ се *ѡслобѡдиѹи се, сѹѧсиѹи се, извѹѹи се ѡдне-*

кле. — Ако се ѡтѧмо изѧбѧвѹ рѧније, дѧђе ѧмо.

изѧбѧктат, -ѧн свр. (тал. *bacchettare*) *исѹѹѹи ѹѧѹѹх да би се из њѧга исѹпрѧсла ѹрашина*. — ѡстѧјѧ ми јѡш сѧмо изѧбѧктат тапѧте.

изѧбалат се, -ѧн се свр. (тал. *ballare*) *исѹлѧсѧѹи се*. — Изѧбѧлѧѡмо се кад бѹдѧ карнѧвѧѡ.

изѧбалит, -ѧн свр. **I.** *ислиниѹи*. — Не ѹѹби ме вѹше, свѹ си ме изѧбѧлила! **2.** *изговѡриѹи свѧѹиѧ, избрѧбљѧѹи нешѹѡ некѡнѹролисѧно и бесмислѧно*. — У пѧурѧ је изѧбѧлила свѧ шѹто је знѧла. **II.** ~ се **1.** *ислиниѹи се*. — ѡчѹсти се, вѧс си се изѧбѧлијѡ! **2.** *исѹлѧкѧѹи се*. — Изѧбѧлила си се дѧнас зѧ ѹијѧлѧ гѡдиште.

изѧбатит, -ѧн свр. *ѹмѹѹиѹи кашѹикѡм јѧја, маснѡѹу и сл.* — Нѧјприје изѧбѧти мѧсло, па ѡнда јѧја ѧ ѹукѧр.

изѧбѧчен, -ѧ, -ѡ прил. *искрѹивљѧна лиѹа, ружѧн*. — Шѹтѡ сан на ѡвѡн сљѹѹи изѧбѧчен!

изѧбѧчит, изѧбѧчѧн свр. **I.** *раѹириѹи, разрогѧчѹиѹи ѡѹи*. — Кад ме је вѹдијѡ, стѧ, изѧбѧчијѡ ѡчи ѹ мене и ништа не гѡворѹи. **II.** ~ се *искрѹивѹиѹи лиѹѧ, искрѧвѧљѹиѹи се*. — Нѧкѧко се изѧбѧчијѡ, ни нѧлик на ѡнегѧ пријѧшњѧга чѡвѧѧка.

изѧбѧзѧгат, -ѧн свр. *исѹѹрѧжиѹи све у ѹѡѹѹрази зѧ неѹим*. — ѡд њѧга се ништа нѧ може сѧкрѹит, свѧ ѹ кућѧ изѧбѧзѧгѧ.

изѧбит, изѧбијѧн свр. **1.** *исѹѹѹи некога*. — Изѧбиђѹ те ако тѧ слѧмѹијѧш! **2.** *изѧѹѹиѹи, извѧлиѹиѹи нешѹѡ из неѹѧга*. — Бѧѹи тѹ пѧлицѹ прије нѧго ми ш ѹѡме изѧбијѧш ѡко!

изѧбљѧјѧѹет, -дѧн свр. *изгѹбиѹиѹи бѡју на сѹнѹу или у ѹрѧђѹ*. — Свѧ тѧ жиѧѧнтѧ колѹри ѹ прѧђѹ изѧбљѧјѧдѹ.

изѧбљѧхат, изѧбљѧхѧн свр. **I.** *исѹрљѧѹи нешѹѡ*. — Јѧдѹђѧ тѧкѧ нѧсмѡтрѧно, изѧбљѧхѧѹеш нѧлицѹ. **II.** ~ се *исѹрљѧѹи се неѹим ѹриликѡм јѧла или иначѧ*. — Ако се изѧбљѧхѧш, нѧмѧш у чѧму пѧђ нѧдѧвр.

избокунат, -ам свр. *раздијелиши нешио на комаде (месо, шорш, земљу ишд.)*. — Кòлико је мòгло свàкому дòћ ка(д) су òнū зèмљу избокунали?

избужāн, -а, -о придј. *који је с руйицама*. — Имāн једне избужāнè сандале.

избужат, -āн свр. (тал. *bugiare*) *наиравити руйе, руйице, избушиши*. — Шкāтулу ћемо избужат да ў нў ўлази āрија.

извāнштина в. *извањшишина*.

извāнштина ж (најчешће у мн.) (и: *извāнштина*) *нешио несвакидашње, необично (нпр. јело, ствар)*. — Ў мене нēмā извāнштинā него јèђи штò ти се дā. изр. *чйвнт извāнштине не йонашаши се као други, издвајаши се начином живошиа и неким својим йосшуйцима од других*. — Трòшин кòлико мòгу, а не чйним извāнштине.

извапит, -йн свр. *исхлайиши, извешриши, исйариши*. — И òнò мāло āлкохола што је òстало, извапило је.

извèјат се в. *извèлай се*.

извèлат се, **извèлāн се** свр. (и: *извèјат се*) *йромијениши се (о времену у вèлачи)*. — Јòш се нйје вријеме извèлало, причекаћемо јòш прāвò сунце.

извентāват, -èнтāвāн несвр. (тал. *inventare*) **1.** *йроналазити нешио ново*. — Дāнас извентāвају свè нòвè й новè ствāри. **2.** *измишљати неистине, ширити неистине*. — Нйје тò йстина, свè тò нèко извентāвā.

извентат, -āн свр. (тал. *inventare*) **I. 1.** *измислити, йронаћи, изнаћи нешио ново*. — Кò знā штò ће јòш у свијету извентат? **2.** *измислити и йроширити неку неистину, лаж*. — Он нйшта нйје нй чуо нй видијо, свè је извентò. **3.** (тал. *ventare*) *йровешриши нешио*. — Отвори фўнестру и извентāј кāмару! **II.** ~ се *извешриши*. — Једва се вòђ òд рибè извентò.

/извести/ изр. ~ (некога) й(з) *шеста својим држањем учиниши да неко изгуби конйролу над йонашањем*. — Кад ме тākò изведè й(з) шеста, ўбијо би га!

/извйјат/ изр. ~ *бāрјакè йосебан рийуал који се у Дубровнику обавља йред црквом св. Влахa; села из околице Дубровника долазе са својим барјацима и, врло вјештио машући њима, йоздрављају свог зашишиника и клањају му се*. — Сўтра ће прид Òрлāндом извйјат бāрјакè.

извйсит, **извйсйн** свр. *израсити у великој мјери у висину (човјек, биљка)*. — Мāлā је извйсила ко пјāнта у дòбру.

извйсит, -йн свр. *извјесити*. — Жèне су рāно извйсиле рòбу на сўшило.

извјетрит, -йн свр. **I. 1.** *непрел. исхлайиши*. — У ботијици нēмā вйше нй капй āлкохола, вāс је извјетријо. **2.** *прел. йровешриши нешио (нпр. неку йростйорију, йосшелину и сл.)*. — Јā би извјетрила мāло лицўле и кушине. **II.** ~ се *йровешриши се (нека йростйорија нпр.)*. — Свè раствòри да се кўћа дòбро извјетри!

извòдњет, -нй свр. *йосшайи воденасш*. — Сāлса ми је дòста извòдњела.

извòјштит, -йн свр. *с найором и уйорношћу йосшйиши нешио*. — Једва је извòјштила да је ў кўћи глèдају ко дòмāћè чејāде.

изврāтит се, **изврāтйн се** свр. **1.** *изврнуши се на леђа, исйружйиши се на леђа*. — Свй се изврāтили нā сўнцу па се пèчў. **2.** *йасши*. — Изврāтила сан се насрèд улицè.

изврћет, -ртйн свр. *издуйсши нешио*. — Хòћеш ли ми изврћет двā неверўнића?

изгāстат, -āн свр. *йрошиши на шиваћој машини*. — Изгāстала сан свè шāвовè нā вèсти.

изгйнуће с *слабосш*. — Јўтрòс ћўтйн стрāшнò изгйнуће у òжичици.

изглèдат, **изглèдāн** несвр. **I.** *уйорно глèдаши ишчекујући некога*. — Свè вријеме изглèдāн постијера. **II.** ~ се *углèдаши се у некога као у йримјер*. — Ймò се ў кўћи у кòга изглèдат, па је й òн пòстò вāлāн човјек.

изгледат се, -ан се свр. *изгледати се у некога као у џримјер*. — Изгледāj се у старијџа брата, па буди ко њ он штō је!

изглибат, изглибан свр. *И. исирљати нешто блашом, изблатињавиши*. — Изглибаћеш црџе ако бџдеш гāзит по вōди. **II.** ~ се *исирљати се блашом*. — Изглибō се свџ дō кољџнā док је пасō џт кућџ дō школџ.

изгнуцит (се) в. *изгнуцити (се)*.

изгнуцит, изгнуцит свр. (и: изгнуцит, изнуцит) *И. исирљати нешто*. — Свџ штō изгнуцитиш, опџри! **II.** ~ се *исирљати се*. — Бџјелā кџшуја се џчас изгнуцити.

изгњецкат се, -ан се свр. *учиниши се џџљивим*. — Изгњецкале су ми се џџке џт патāтā.

изговџрит, -џворџн свр. *изгрџиши некога, рећи некоме и оно што не би жељио да чује*. — Кад га прџви пџт срџтен нā улици, свāшта ћу му изговџрит.

џзгонџт, -и ж олош, онај који својим џонашањем или сџособностџима не одговара средици из које је џоникао. — Од онакō склāднијех и чџститијех рџдитџљā изџшла је онакā џзгонџт!

изграмфат, -ан свр. (тал. *aggranfiare*) *изгрџиши некога или нешто*. — џстави се мāкџ да те не изграмфā!

изгранчат, -ан свр. *изгрџиши*. — Изгранчō сан рџке нā драчу. — Срām би ме бџло да ме кџ вџди такō изгранчāнијех нџгā.

изгрчит, -џн свр. *И. изгужвати нешто*. — Пасō си крџс камару и изгрчиџ тапџт. — џбџкō нā себе старџ изгрчени кāпут и пџтџжџ се пџ улицама. **II.** ~ се *изгужвати се*. — Ако си се у жџљезници изгрчила, утијāj се!

изгџбит се, изгџбин се свр. *џџрошиши вријеме око некога, џа не сџићи урадиши друго, забавиши се око некога*. — Тџ си се изгџбиџ окџ тијех књџгā и забџравиџ учџнит штџ си ми обџћō.

изгџлит, изгџлин свр. *ишчуџиши из некога*. — Изгџлила сан мāло салāтџ за вџчерџ.

изгџстат, -ан свр. *И. џолико се науживаши некога да више изађе из воље*. — Зансто сан тџ вџстит изгџстџ. **II.** ~ се *науживаши се некога, засџишиши се некога*. — Пāсāнџ зимџ смо се бāш изгџстали рџбџ.

изгџчџлат, -ан свр. *џсџхџчки џроџашиши због некога или некога*. — Вџле ти сан изгџчџлала ш џџме за џвџ двџје годице штџ је бџџо џди!

издāват, издāван несвр. *џџушиши, слабиши (кад неко чуло или орган у џудском организму не функционише нормално)*. — Издāвā га свџ вџшџ вџд, па нџ може ни пџно чџтат.

издāнгубит, -џн свр. *џџрошиши узалуд вријеме*. — Издāнгубџн око лудџстџ, па ме пџсџ чџкā о(д) дāнас дџ сутра.

џздат, -ан свр. *џџушиши (кад неки орган у организму не функционише нормално)*. — Онакō се ћџти дџбро, сāмо су га нџге џздāле.

издеклāмат, -ан свр. *изрџџџовати нешто, изговџриши нешто научно наџамџ*. — Свџ је лџјџпо издеклāмџ кāко сте га наџчили.

издџпат, издџпан свр. *немилице некога изударати, исџући*. — Таће би те издџпџ кад би знџ штџ чџниш.

издијџват, издијџван несвр. *извлачиши конац из игле*. — Јā џдијџван, а тџ ми издијџвāш!

издијџлит, издијџлин свр. *осџавиши некога без дијџла који му џриџада*. — Нџмџјте ме издијџлит ако зāкаснџм нā џбџед.

издовџлит се, -џвољџн се свр. *задовољџиши се нечим у великој мџри*. — Дāј му бџчу, нека се издовџљ!

џздријџт, џздерџн свр. *издџрати, џдџрати*. — Пздрџ си полсџне џт кџшујџ. — Нџсџ некакџвџ џздртџ црџвџјџтине нā нџгама.

издрицават, -ицава̄н несвр. **I.** *исирава̄иши нешто, нпр. неки предмет.* — На што сан бокун жиче, па је издрицава̄н. **II.** ~ се *исирава̄иши се.* — Тако се лама не издрицава̄!

издрицат, -а̄н свр. *исиравӣиши неку ствар.* — Издрицај рубове и кроји! **II.** ~ се *исиравӣиши се (мисли се на нешто).* — Ка̄(д) се ово дрво овако издрицало?

издрљат, -а̄н свр. *добро исира̄иши, односно до те мјере да се тканина скоро подере.* — Издрљала сан напцу у стo во̄дa, а ма̄ће се нијесу дигле.

издуљит се, издуљин се свр. **1.** *иситегнӯиши се (нека тканина или лице у чељаде̄и кад измршави).* — Откад је смршo, фаца му се издуљила. **2.** *израс̄иши (дјечак или дјевојчица).* — Ма̄ла се издуљила, па јон је све окрчало.

издурат, -а̄н свр. *исира̄аиши, иретурӣиши преко главе, иреживе̄иши.* — Ако издурaмо ову зиму, на коњу смо.

издушиват, -ушива̄н несвр. *исӯишиа̄иши ваздух.* — Ова гoма издушива̄ на два мјеста.

издушит, издушин свр. *исӯис̄ишииши зрак.* — Издушио ми је колут од ба̄е̄.

изй̄и, изй̄ӣен свр. **1.** *иза̄иши (у Дубровнику се није говорило иза̄иши).* — Изй̄шла сан на̄дво̄р за нешто купит. **2.** *ис̄ӣаиши, развӣиши се у нешто.* — Од онега̄ дјетета изй̄шла је лијепa дјевојчица. — Ка̄кво ће од ње мoштро изй̄и! **3.** *иро̄иши, нестӣаиши, изгубӣиши се.* — Изй̄шла ми је она̄ велика̄ мoдрица што сан је имo на нoзи. **4.** *йо̄ја̄вӣиши се.* — Изй̄шли су му први зубӣиши. — На рyци ми је изй̄шла бра̄давица. изр. ~ на мoју (тво̄ју, његову итд.) *бӣиши како то неко од иоменӯиших уйорно зах̄ӣијева.* — На крају је изй̄шло на његову. — Говорио ти или не̄, јoпе ће изй̄и на њезину.

изјаловит се, -й̄(н) се свр. *кад се не ос̄твари нешто што се као сигурно очекивало.* — На̄до се да ће по̄и у Америку, па му се и то̄ изјаловило.

изједит, изједин свр. **I.** *изӯӣиши некога.* — Изјед̄иш ме, па ме онда мoлиш за прoшт̄е̄ње. **II.** ~ се *изӯӣиши се.* — Изјед̄ио сан се ко живина док сан до̄био б̄ӣљет.

изјелица ж особа која воли да једе. — Ка̄ко сте се тако̄ нашли: све̄ изјелица до изјелице̄!

изјеличина ж (пеј. од изјелица) *женска особа која љуно једе.* — Јoш ти не̄ знаш ка̄ква је то̄ изјеличина!

изјести, изједен свр. **1.** *йо̄јесӣиши.* — Да̄ј ми што̄ изјести, кре̄по̄ сан од гла̄да. **2.** *йо̄јесӣиши некога од драгос̄иши, најчеш̄е̄ дијете̄.* — Изјело би га че̄јаде̄ колико је дра̄г!

изјеша м и ж изјелица. — Сви су у фа̄миљи изјеше.

излава̄цат, -а̄н свр. (тал. lavare) **I.** *исира̄иши нешто или некога.* — Рбӯу тре̄ба̄ излава̄цат у мла̄кон во̄ди. **II.** ~ се *исира̄иши се, искӯаиши се.* — Мoре је б̄ило врȳће, па смо се с̄ити излава̄цали.

излајат, излајен свр. **I.** *избр̄ља̄иши нешто што̄ није ире̄вало.* — Мјесто да др̄жи за себе што̄ је чӯо, он је одма̄ све̄ излајo. **II.** ~ се **1.** *избр̄ља̄иши се, ре̄ћи нешто што̄ није ире̄вало.* — Дошло је до ријечи ме̄ђу њима̄ кад се Иво̄ излајo да имају примит̄ некакве̄ велике̄ солде. **2.** *да̄иши себи одушка и изговорӣиши сва̄ӣа, односно оно што̄ се иначе не би рекло.* — Дошла је ко̄ фӯрија, па се излајала и на мене и на њега и на цӣјелӣ свӣјет.

изла̄н м особа која не може ништа сакрӣиши него одмах све̄ избр̄ља. — Је̄ лица̄ ō темӯ ништа не говори, јер она̄ је великӣ изла̄н.

изландарат се, -а̄н се свр. *наскӣӣаиши се, на̄шумарӣиши се, али не у р̄ђавом смислу.* — Јучер̄ сте се с̄ити изландарали, па данас мoжете ста̄т до̄ма.

изланут, -н̄ем свр. **I.** *изус̄ӣиши, ре̄ћи нешто што̄ се не би см̄јело̄ зна̄иши или што̄ иначе не̄ ире̄ва̄ ре̄ћи.* — Ма̄то је не̄ће̄ излануо да нас је̄ вӣдио̄ у машкарима̄.

II. ~ се у разговору или негдје рећи нешто што се не би смјело знаћи, што би требало сачувати, барем донекле, као тајну. — Нёмџ се изланут, по љанци, да смо ин нешто купили!

изләрдат, -ән свр. (тал. lardo) **I.** *измастити некога или нешто*. — Изләрдаћеш ме с маснијем рӯкама. **II.** ~ се *измастити се нечим*. — Пәзи да се не изләрдаш кад бӯдеш јести!

излежават, -ежаван несвр. *љенчариши, ништа не радиши*. — Штџ ти чиниш? Нйшта! Излежаваш по цијели дан! — Умџрили су се од излежаванја, па су се на кџнцу ставили на пџсџ.

излемпават, -емпаван несвр. **I.** *сипрашиши некога, ипрестрављиваши некога*. — Нёмџ ме излемпават у нека дџба нџни! **II.** ~ се *јакџ се љлашиши*. — Он се о(д) свџга живџга излемпава: и ка(д) штџ бӯбнџ, и кат кџ викинџ и кат кџ закуца на врата.

излемпат, -ән свр. **I.** *јакџ ипрестрашиши некога*. — Јави му се, нёмџ га излемпат! **II.** ~ се *јакџ се ипрестрашиши, ипрестравиши се*. — Сви су се излемпали џ(д) страха кад је мџжа почџла падат.

излемпо м *чџвјек који изгледа ипрестрашено*. — Остџ сан ко излемпо ка(д) су ми тџ рекли.

излџет, излџтин свр. *брзим ходом изаћи, испрчаши*. — Кад ме видиџо, излџтиџо је надвџр ко џпарен.

излјмат, -йман свр. (тал. limare) *испругаши иурјиџом*. — Јџдан зӯбац на кључу трџба мџло излјмат.

излјшат, -ән свр. **I.** *учиниши нешто глайким*. — Узми гласпајр па излјшџ прџг од врата! **II.** ~ се *углачаш се*. — Излјшали су ми се пџллати на цревјама па се пџ киши пӯзӯ. — Излјшџ се Стрџдӯн џд нашијџх нџга кџлико га стружџмо.

излогџрат се, -ән се свр. (тал. logorare) *излизаш се, испрошиши се улијџ дуге или лоше уџџребе*. — Излогџрали су се зупци на макини.

излӯђет, -дјн свр. *разним џоспуйцима довести некога у ненормално стање*. — Излӯђџете дијџе с прџдикама.

излӯпат, излӯпан свр. *испуйи, изудараш*. — Ка(д) те излӯпан, имаћеш зашто плџкат! — Јџш ми џстајџ излӯпат тапџте.

измамит, измајин свр. **1.** *пробудиши у некоме жељу да однекле изађе*. — Измамило ме је данас ис кућџ лјџепџ вријџме. **2.** *извући од некога новац или што друго, служџи се обећањима, иреваром, ласкањем*. — Какав је лџскавац, измамиће ти и задњи дјнар и(з) шпага.

измамљиват, -амљиван несвр. **1.** *будиши у некоме жељу да однекле изађе*. — Измамљиваш ме надвџр ка(д) сан у највишем пџслу. **2.** *извлачиши од некога неку материјалну добити служџи се обећањима, ласкањем или лажима*. — Тако су јон измамљивали јџдну по јџдну стварчицу свџ док је имала штџ дават.

измџјат (се) в. *измџјаш (се)*.

измџљат, измџљан свр. (и: измџјат) *измазаш*. — Измџљџ си по рӯкама мармџлџту. **II.** ~ се *замазаш се нечим гњџцавим*. — Измџљала се салџџн от помџдџрџ и по нџсу и по бради.

изменџстрат, -ән свр. *изнијџиши јуху на сшо*. — Ка(д) сан вас чӯла узџ скалу, изменџстрала сан.

изметнут, изметнџм свр. *џобациши дијџе*. — Нџћџ џна ни џви пӯт пџвит, изметла је.

изметоклџсит, -џклџсин свр. *измијџашаш нешто, најравиши наред у ладџци, ормару и сл.* — Јџпџ си у шкрабџци свџ изметоклџсиџо.

измџчит, измџчин свр. **I.** *изгњџечиши нешто*. — Кат патџте бӯдӯ кӯханџ, измџчи хи! **II.** ~ се *изгњџечиши се*. — Измџчиле су ми се помџдџре у бӯрси, биле су прџздреле.

измислит, -ин свр. *изумиши нешто*. — Измислиџо је нџкога врага штџ су му и у свијџту признали.

изми́тит, **изми́тин** свр. *лагано рашче-шљаиу косу*. — Опле́ла сан те ли́јепо, а ти си то́ изми́тила.

измје́рит, **-ин** свр. *иажљиво осмо-шриуи*. — Измјери́о ме је од гла́вѣ до пѣ-тѣ при́је не́го ме је пу́штио у ку́ћу.

измоми́тат, **-ан** свр. (тал. vomitare) **I**. *исцво́раћаиу*, *избљуваиу*. — Ди́јете пѡ пи́јѣ мље́ко и измоми́та га. **II**. ~ *се исцво-враћаиу се, избљуваиу се*. — Измоми́тали смо се на вапо́ру јер је било кѡлапа́.

измр́чет, **-ин** свр. **1**. *иошйуно се ису-шииуи, изгубиуи влагу и смањиуи обим* (нѡр. *неко воће, бијели лук итд.*). — Ва́с лѡк у спреми је измр́чио. **2**. *и́роисаиу*. — Измр́чећѣш ако бѡдѣш одговара́т на сва-чи́јѣ пѣцете.

измукнут, **-нѣм** свр. *изгубиуи глас од много говора или иначе*. — Свѣ́ смо изму-кли кѡлико смо пје́вали и ви́кали.

изна́ходит, **-ин** несвр. *изналазиуи, и́роналазиуи нешиуо*. — Ва́зда изна́хо-диш йзговѡр за све.

изнерѣ́дит, **-ѣре́дин** свр. *учиниуи не-ред међу сѣварима*. — Ја́ уре́дин, а он из-не́ре́ди.

изнешѣ́стат, **-ан** свр. (тал. sesto) **I**. *учи-ниуи да нешиуо изгуби своју форму, да дјелује неуредно*. — Она обѡ́чѣ нѡвѣ црѣ-вље и након не́колико́ дана́ хи изнешѣ-ста́. **II**. ~ *се наиравиуи се неуредним, де-формисаиу се, лишиуи се и́рисиојног изгледа*. — Блу́за ми се ѡ пра́њу изнешѣ-стала.

изни́јѣт се, **изне́сѣн се** свр. *нанијѣи се* (кад се кокош наноси јаја). — Ма́ се је ба́ш ѓва́ кѡкѡш изни́јѣла!

изну́сит (се) в. *изгну́сний (се)*.

изнѡ́рит, **изнѡ́рин** свр. **1**. *изрониуи из воде*. — Свѣ́ смо ода́хли кад је изнѡ́рио йз мора. **2**. *скочиуи у море и извадиуи нешиуо са дна*. — Окинуло се сѣдро ѓд ба́ркѣ, мо́раћу га изнѡ́рит.

изра́шпат, **-ан** свр. (тал. gaspare) *ис-шругаиу шурѡијом, исшурѡијаиу*. — Кад

изра́шпа нѡкте, питѡра́ѣ се и пѡћ на-дво́р.

изре́пат, **изре́пан** свр. **I**. *иодераиу на груб начин*. — Ко́ју ли́јепу ко́шуљу си из-ре́пѡ! — Је ли ти пѡтребѡ да йдѣш та́ко из-ре́пан и гнѡсан? **II**. ~ *се иодераиу се на груб начин*. — Све́ се на теби изре́пало.

изрешѣ́тат, **-ан** свр. **1**. *и́решресиуи не-ко иишање*. — То́ ѣте мо́рат дѡбро изрешѣ́тат при́је не́го се на што ѓдлѡ́чите. **2**. *и́решресиуи некога, изоговараиу некога*. — Пѡ ули́цѣ су изрешѣ́тале, а дру́гѡ полѡ-вицу су ѓставиле за сутра. **3**. *на исѡиуи или иначе до шемеља и́ровјериуи нечије знање*. — Данас нас је профѣсѡр од ла́тинско́га дѡбро изрешѣ́тѡ деклина́ције.

изри́гат, **-ан** свр. (тал. rigare) *исцрѡа-иу нешиуо, наиравиуи црѡе на нечему*. — Сва́ко ди́јете је изри́гало пѡ ли́с би́јелѣ кѡртѣ. — За ѓво́ би ми дѡбро дѡшо́ један изри́ган ли́с.

изри́гат, **-ан** свр. *иоказиуи нейосцво-јаноси боје за врѡјеме и́рања*. — Свѣ́ ко-лѡри́ти шугама́ни су ѡ пра́њу изри́гали. — Ко́шуља ми је након пра́ња сва́ изри-га́на.

изри́јѣт, **изречѣ́н** свр. *изговориуи много шѡга*. — На́ памѣт ти не́ може дѡћ кѡлико је ѓна у ста́њу изри́јѣт!

изруги́ват се, **изруги́ван се** несвр. *ша-лиуи се, иодругиваиу се*. — Изруги́во се ѓн, ни́је мисли́о сѣрио. — Изруги́вали су се с јадно́м жѣно́м. — Са́д ни́је ба́ш окази́јѡн за изруги́вање ш њѡме.

изрупат, **-ан** свр. **I**. *избушиуи рује, наиравиуи рује*. — Ко́ је на мјестима из-рупѡ бѣтѡн прѡт кућѡн? **II**. ~ *се избуши-иу се*. — Асфалат се изрупѡ ѓ(д) те́шки-јех камијѡна́.

изру́тит, **изру́тин** свр. *издуйсиуи ко-мад хљеба да осѡјане само кора*. — Он прѡвѡ изру́ти кантѡн ѓт круха, а ѓнда изје-дѣ кѡрицу.

изуби́јат, **изуби́јан** свр. **I**. *немилице не-кога исѡући*. — Изуби́јо га је ко жѡвину.

II. ~ се 1. стићи се добро ирилицом њада. — По је низа скалу и вџ се изубијо. **2. међусобно се добро истићи.** — Изубијали су се ту насред улице, а онда пошли сваки на своју банду ко да ништа није ни било.

изумиват, изумиван свр. **I. добро некога оирайи.** — Изумиваћу те добро с млџкџн водџн. **II. ~ се добро се оирайи.** — Вџс ћу се изумиват, страшно ми је вруће.

изустит се, -ин се свр. **у разговору или на нечије ийијање рећи нешто што је шребало ирећуијаи.** — Стој џтџнто да се не изуститш како смо јучџр ходили у Жупу.

изут, изујџн свр. **I. скинути цицеле.** — Изули смо црџвље и свџкли бјџчве па хи стџвили сџшит крај џгња. **II. ~ се скинути с ногу цицеле.** — Ёво ме иџдџн, сџмо да се изујџн!

Илџр **м раније достџа честџо име у Жуи дубровачкој.** — У Илџра у бутџизи йма што ти душа йштџ!

илџнка ж врџта црног грозџа у Конавлма. — Илџнка рџна је вџћ приспјела.

илудават се, илудаван се несвр. **обмањивати се.** — Сџмо се илудавџш да ће ствџр поћ набџје.

илудат се, -џн се (тал. *illudere*) **обманути се.** — Илудџ се је да ће свџ добро пџсат.

илузијџн, -џни ж (тал. *illusione*) **обмана, илузија.** — Утолико ми тџжџ пџда кад вџдџн да су тџ свџ биле пџстџ илузијџни.

илуминават, -инџвџм несвр. (тал. *illuminare*) **расвџјџвавати нешто многим, честџо разнобојним сијџлицџма, да би се йосџиџга одрећени ефекай.** — Илуминџвају цијџли град.

илуминат, -џм свр. **расвџјџлиити.** — Штџ сте свџ кућу илуминџли ко да је елетрика мџкте? — Како лијџпо изглџда град овџко илуминџн!

илуминацијџн, -џни ж (тал. *illuminazione*) **свечџна расвџјџа.** — Штџ ће рџјџт џвџ илуминацијџн дџнас?

илустрџват, илустрџван несвр. **1. чинити нешто јасним.** — Уру нам је илустрџво тџ што нијџсмо разџмјџли. **2. ираити неки шекџт сликама.** — Он илустрџва либра за дјџцу.

илустрат, -џн свр. **1. учинити нешто јасним.** — Ка(д) ти илустрџн, биће ти јџсно. **2. йџраитиити шекџт сликама.** — Интерџсџ ме ко је илустрџ твоју кџйгу?

илустрацијџн, -џни ж илустрџровани лисџ. — Ймџте ли, госпар Йво, штџ нџвијџх илустрацијџнџ?

имађинџват, имађинџвџм несвр. (тал. *immaginare*) **I. замисљџити нешто.** — Имађинџвџш ли ти колико би тџ кџстџло? **II. ~ се умисљџити себи нешто, уображавати се.** — Имађинџвџ се да је јџко пџметџн.

имађинџн, -џ, -џ придџ. **уображен.** — џна је јџдна имађинџнџ лудџча!

имађинџат, -џм замислиити. — Имађинџнџ колико сан се устрџсла ка(д) су ми тџ рџкли!

имађинацијџн, -џни ж (тал. *immaginazione*) **уображење.** — Кџ те глџда? Тџ је твоја имађинацијџн!

/имџт/ изр. **йма бит мора да је, изглџда да је.** — Йма би(т) да је надџбору зџма. — Йма би(т) да се најџдијџ кад га нџмџ. йма се ...; ймџн шреба, йџшребно је, мора се. — Ако ћџмо прџво, йма се за тџ пџтџт џца. — Рџкли су ми да ймџн џди џстџт јџш кџјџ дџн. — На кџнцу, џни ймају учинит кџко ин се рџчџ. ~ штџ вџђџт кџже се кад се ко изненади нечим лијџйџм или ружним, йџ о йџме ирџча другџме. — Ка(д) смо дџшли тџмо, ймали смо штџ вџђџт: пџна трџпеза свџкџга бџга бџжџга. — Кад је прџстџло пџдат, ймали смо што вџђџт: свџ вџђе град џбијџ! за не ~ пџсла с вџкџм кџже се у случају кад се не жџли ймаиџ вџзе с неким, џдносно кад се наслућују или ирџйџосџџџџџу неке неугџности. — Нџћу џ џџа ништа пџтџт за не ймџт пџсла с вџџгон.

имбакукават, -укавѣн несвр. (тал. imbacussare) **I.** *умошавати некога у нешто тојло да би се заштитило од хладноће (и глава се умошава).* — Имбакукава дијете свѣ до мађа. **II.** *~ се умошавати се, и главу, у нешто тојло ради заштитије од хладноће.* — Кад би којѣ зимѣ пѣло онѣ маѣло снѣјега, имбакукавали смо се ко да смо на Сјевѣрнѣму пѣлу.

имбакукат, -ѣн свр. **I.** *увити, умошавати некога у нешто тојло.* — Дѣбро те је маѣтер имбакукала! **II.** *~ се умошавати се у нешто тојло, чак и главу, да би се заштитило од хладноће.* — Ка(д) трѣба пѣћ учинит ѣир до Порпѣрелѣ, имбакукѣ се и излѣти ѣс кућѣ ко шијѣн.

имбалунават, -унѣвѣм несвр. **I.** **1.** *оитијати некога.* — Имбалунѣвају га свѣкѣ вѣчѣри, па се онда ш ѣѣме рѣгају. **2.** *киитијати нешто ламиионима.* — Имбалунѣвају бѣрке у порту. **II.** *~ се оитијати се.* — Пѣли су, имбалунѣвали се и ѣико ѣије мѣслијо штѣ ће би(т) сѣтра.

имбалунат, -ѣн свр. **I.** **1.** *оитијати некога.* — Дѣбро су га имбалунѣли с пѣљешкијен вином. **2.** *окиитијати ламиионима.* — За што су рѣву имбалунѣли? **II.** *~ се оитијати се.* — Имбалунѣли су се па пѣвају.

имбандјѣрават, -ѣравѣн несвр. (тал. imbandierare) *киитијати зашѣвама, истиицајати зашѣве.* — Имбандјѣравѣју вапѣр за сутрашњѣу ѣиту.

имбандјѣрат, -ѣн свр. *окиитијати зашѣвама.* — Имбандјѣрали су град за фѣсту Свѣтѣга Вѣлаха.

ѣмбарак, -ѣрка м ген. мн. ѣмбарѣка (тал. imbarco) *укрѣај морнара на брод.* — Чѣкан пѣзѣв на ѣмбарак.

имбарѣват, -ѣркѣвѣн несвр. (тал. imbarcare) **I.** *укрѣавати некога на брод као ѣосаду.* — Дубровѣчкѣ плѣвидба свѣкѣ гѣдинѣ имбарѣва по десѣтак свршѣнијѣх науѣкашѣ. **II.** *~ се укрѣавати се на брод као ѣосада.* — Сѣтра се ѣ ја имбарѣвѣн.

имбарѣкат, -ѣн свр. *укрѣајати некога на брод као ѣосаду.* — Имбарѣкаѣ га дѣундо на трабакулу. **II.** *~ се укрѣајати се на брод као ѣосада.* — Нѣѣе у јѣсѣн се имбарѣко ко нѣстрѣмо. **2.** *смјѣстијати се негдѣ.* — Дѣбро си се тѣ имбарѣко у прѣви рѣд.

имбеунѣват, -унѣвѣм несвр. *обмаѣѣвати некога.* — Ули нѣ видѣш да те имбеунѣва кад гѣћ мѣже?

имбеунѣт, -ѣм свр. *обманујати некога.* — Имбеунѣ ме је, прѣдѣ ми је врѣћу утѣѣна, а вишѣ је дрѣво нѣго утѣѣн.

имбѣчилѣтѣт, -ѣтѣти ж (тал. imbecillità) *глѣуостѣ.* — Бѣла би имбѣчилѣтѣт сѣ(д) трајѣит нѣшто бѣлѣ од ѣвѣгѣ.

имбѣчилишѣкат, -ѣн свр. (тал. imbecillige) **I.** **1.** (прѣл.) *излѣдѣјати некога.* — Имбѣчилишѣкаѣ дијѣте онѣ стѣрѣ сѣѣѣлицѣ. **2.** (непрѣл.) *ѣосѣјати као луд, изгубити због сѣаростѣи или болѣстѣи сѣособностѣи расуѣиваѣња, односно душевну виѣалностѣи.* — Умѣ гѣдишѣта да је стѣри имбѣчилишѣко. **II.** *~ се зайѣѣѣјати се или изненадѣјати због нечѣга ѣа сѣјати као луд.* — Имбѣчилишѣкала сан се ка(д) сан виѣѣла ко дѣходѣ.

имбѣчило прил. (тал. imbecille) *глѣуо.* — Нѣ глѣдѣј ме тѣко имбѣчило, нѣго се мѣви с мѣѣста!

имбѣчио, -ла, -ло придѣ. *будѣласѣи.* — Успѣ сан имбѣчио ка(д) сан му пѣвѣрѣвѣ.

имботишѣкѣват, -ѣшѣкѣвѣн несвр. (тал. imbottire) **I.** *умошавати некога да би се заштитило од хладноће.* — Мѣрѣ би(т) да је надѣбору зѣма кад ме тѣко имботишѣкѣвѣш. **II.** *~ се умошавати се у нешто да би се заштитило од хладноће.* — Имботишѣкѣвѣш ли се тѣ тѣко свѣкѣ вѣчѣри кад ѣдѣш спѣт?

имботишѣкат, -ѣн свр. **I.** *дѣбро замошавати некога, умошавати некога.* — Јѣ ћу лѣћ у пѣстеју, а тѣ ме имботишѣкѣј. **II.** *~ се умошавати се дѣбро у нешто да би се заштитило од хладноће.* — Док се тѣ имботишѣкѣш у крпѣце, јѣ ћу ти учѣнит тѣ.

имбрагават, -агава̄н несвр. (тал. imbragare) *чврсто и свеобухвајно нешто омошавати, везивати*. — Ђно вѣ тамо, имбрагава̄ багаје.

имбрагат, -ан свр. *свеобухвајно и чврсто омошати, везати*. — Добро шка-тулу имбрагај да се путен не отвори и свѣ њж вѣ прѣспѣ.

имбрик, -ика м *јосуда јосебног облика у којој се кућа кафа, али може јослужити и у друге сврхе*. — Из имбрика је дѣмила врућа кафа.

имбричић м (често: ибричић) *џлехана или бакарна јосуда у којој се кућа кафа*. — У имбричићу љма јечменице, а џ њу џли љно ма̄ло правѣ кафе да завоња.

имброј в. *имброљ*.

имбројават в. *имброљавати*.

имбрџат в. *имброљати*.

имбрџун в. *имброљун*.

имбројунина в. *имброљунина*.

имбројуница в. *имброљуница*.

имбројуничина в. *имброљуничина*.

имброљ м (и: љмброј) (тал. imbroglio) *џревар*. — Не би љела да се јѣдите, ма то је, прѣстите, с Вашѣ странѣ имброљ.

имброљават, имбрџаван несвр. (и: имбројават, имбруљават) (тал. imbrogliare) *варати на цијени, квалиџети нечега и уџише на неким вријѣностима*. — По бутџама имброљавају кад гџ мџгу. — Мџжемо се поџдит, ма бѣз имброљавања ни с твојѣ ни с наше бандѣ!

имбрџат, -ан свр. (и: имбрџат, имбруљат) *џревариџи*. — Онџ лупѣж ме имбрџџ и наплатиџо ми два динара више.

имбрџун, -уна м (и: имбрџун) (тал. imbroglione) *чџвѣк који вара на цијени, квалиџети рџбе и уџише на неким вријѣностима*. — Чинџ се фџн, а вѣлики је имбрџун.

имброљунина м (и: имбројунина) (аугм. и пеј. од имбрџун) — Нећу с имбројунином љмат пѣсла!

имброљуница ж (и: имбројуница) (тал. imbroglione) *џенска особа која вара на цијени и уџише кад су у џишању неке вријѣности*. — Имброљуница јѣдна, обећала ми је јѣдну врс стѣфе, а сад ми је дала другу, гџру!

имброљуничина ж (и: имбројуничина) (аугм. и пеј. од имбројуница) — Приварила ме имбројуничина кад ми је враћала рѣсто.

имбруљават в. *имброљавати*.

имбруљат в. *имброљати*.

имбуфават, -џфава̄н несвр. *услијѣд влаге се џешко џџварати и заџварати (враџа, џрозори)*. — Чџм доћѣ јѣсен, џва јѣдна фуњѣстра имбуфава̄.

имбуфат, -ан свр. *набрѣкнџи од влаге (враџа, џрозори)*. — От пѣстѣ умидѣчинѣ имбуфала је дрвенарија на вратима.

џменас, џмѣнса, џменсо приџ. (тал. impenso) *изванредан, диван џо изгледу, инџтелекџуалним и џсихџџким својѣствима или иначе*. — Зграџили су џмѣнсу кџћу. — Гџспар је џменас кад приповијѣда. — То је дијѣте џмѣнсо.

импакават, -акава̄н несвр. (тал. impracare) **I.** *заџакивати нешто, џаковати нешто или некога*. — Ми љемо полако јѣдну по јѣдну ствар импакават. **II.** ~ се џаковати се. — Ё што љеш се ти импакават?

импакат, -ан свр. **I.** *заџаковати нешто или некога*. — Импакај ми тѣ књџге па да џдѣн! — Јѣсте ли малу импакали за пѣта? **II.** ~ се џаковати се. — Ја се јџш мџран импакат. — Пџднѣ ље, а ти се нијѣси ни импако.

импампанават, -анаван несвр. *лијѣим ријѣџима џриџџијати некога и џако џџџизати одрећени џѣља*. — Импампанава свѣкога ко му лѣд пѣвѣрујѣ.

импампанан, -а, -џ приџ. *џреварен, кога неко џриволи да џрџџџане на нешто џиџо ље му џриџџџџи џиџџу, не-*

задовољство. — Ко је оди од нас двојице на концу импампанан?

импампанат, -ан свр. *обрлаишии, иридобити некога лијеим ријечима*. — Импампанџ нас је ка(д) смо у њега купи-ли тинел.

импењават, -ењаван несвр. (тал. *impegare*) **I. залагаши нешто**. — Он импенењав свој образ ка(д) за вас гарантиска. **2. заузимаши, унајмљиваши**. — Сваке године они импењавају исте људе да ин копају цардин.

импењат, -ан свр. **1. заложити нешто**. — Импенеџ је вас иметак да дјецџ да школу. **2. заузити, најмити**. — Је ли овџ тавџлин импењан?

импијег м (тал. *impego*) *зайослење*. — Од импијегџ му зависџ пуно стварџ у живџу.

импирават, -ираван несвр. *набадаши, наитицаши*. — Не импиравџ ми ту штапину уз раштелџу о(д) цардина!

импират, -ан свр. *набостџи, наитакнуши*. — Бџло хи је штџо су импирали бандџџеру на купџергу да се бџје видџи.

импјантават, -антаван несвр. *наитицаши некога, остџавџаши*. — У дџобру си му дџобар, а у невоџи те вџзда импјантава.

импјантат, -ан свр. *наитицаши, остџавџи некога*. — Страх ме је да ће ме на крају импјантат и мораћу тамо поћ сам.

импјаштар, импјаштра м ген. мн. *импјаштарџа досадан човјек, коџи нема духа, „неслан“*. — Склџни се да нас онџ импјаштар бџжџи не фџрма!

импјаштрават, -аштраван несвр. **I. замазиваши нешто**. — Такџ импјаштраваши цијелџ мир. **II. ~ се замазиваши се**. — Пуфичава јон је фџца, па се импјаштрава с некаквијен мастима.

импјаштрат, -ан свр. **I. замазати некога нечим**. — Склџни се, импјаштраћу те с питурџн. **II. ~ се замазати се нечим**. — Импјаштрала сан се дџо кољенџ по глибини.

импјаштрна м (пеј. од импјаштар) — Онакога импјаштрџина Дубрџвнџк џдавно није имџо.

импјегават, -егаван несвр. (тал. *impegare*) **I. зайосљавити некога**. — Свак прџво импјегавџ пријетеја, а другџо му што Бџг да. **II. ~ се зайосљавити се**. — Їз Града се пуно импјегавџ на пости.

импјегџт м (тал. *impiegato*) *чиновник*. — Знџш како се живџи с платџн од импјегџта.

импјегат, -ан свр. **I. намјестити некога, зайослитџи**. — Мџлога ће импјегат на Комџни. **II. ~ се зайослитџи се, намјеститџи се**. — Рџкли су ми да си се импјегџо у банџи.

импџзаниат, -анта, -анто приџд. (франц. *imposant*) *величанствџен*. — Какав је тџо импџзанат дџчџек бџјо!

импџзанто прил. *величанствџено*. — Како она фџртеца импџзанто изглџда тамо на врху!

импоњават, -џњаван несвр. *улијеваши некоме џошџовање*. — Импоњавџ његово држџање прама импјегџтима. — Импоњавџ ми што си чејаде џд ријџчи.

импоњано прил. *важно, надувано*. — Све три сџестре се држџу импоњано ко да су владике дџбровачкџе.

импортават, импџртаван несвр. (тал. *importare*) *уноситџи*. — Мџ импџртавамо пуно стварџ из другијџх земаљџа.

импџртаниат, -анта, -анто приџд. (тал. *importante*) *важан, уносан*. — Импџртаниат је тџо пџсџо.

импџртанто прил. *важно*. — Импџртанто би бџло дџбит џ њихов пристанак.

импџртанца ж (тал. *importanza*) *важностџи*. — џд великџ би импџртанџџе бџло доказат на сџуду да је међџа у њихџвџо му дијџлу.

импџртат, -ан свр. *унијџити, увџстити*. — Импџртаћеш нам у кућу каквџу болџштину.

импоста ж *иорезни уред*. — Авизали су ме из импостѣ да њман још нешто за плаћит.

импрѣза ж (тал. *imprisa*) *ипредужеће*. — Њихова импрѣза је на гласу, њма посла прико главѣ.

импрендѣтур, -ура м (тал. *imprenditore*) *ипредузимач, иодузетник*. — Он је бијо импрендѣтур ка(д) смо градили нашу кућу.

импрѣсарјо м (тал. *impresario*) *ујравителъ иозоришта, али и оркестра, музике*. — Зна ли се ко је у театру новѣ импрѣсарјо?

импресијон, -они ж (тал. *impressione*) *уѣтисак, дојам*. — С вијаца сан се вратио гун импресијони.

импресијонават, -онѣвѣм несвр. (тал. *impressionare*) *I. остѣвѣати јак иозитиван или негѣтиван уѣтисак*. — Импресијонавѣ како су и једно и другѣ држећи у онијем годинама. *II. ~ се остѣјаѣти, бити, живѣѣти иод снажним уѣтиском нечега неугодног (сѣраха, немилог сазнања о нечему)*. — И данас се импресијонавѣм ка(д) се сјѣтин онѣ трѣшѣ.

импресијонат, -ѣм свр. *остѣвѣити јак иозитиван (дивљење) или негѣтиван (забринути некога и сл.) уѣтисак*. — Све онѣ ме је јѣко импресијонало. *II. ~ се остѣати иод јаким уѣтѣјајем нечега неугодног*. — Импресијонали смо се с онѣм јѣднѣм жѣнѣм.

импрѣвѣз, -а, -о придј. (тал. *improvviso*) *изненадан, неѣриѣремѣн*. — Парѣ да импрѣвѣзи сусрети најбојѣ испану.

импровѣзѣват, -ѣзѣвѣн несвр. (тал. *improvvisare*) *неѣланирано, у ѣренуѣку кад заѣреба ѣриѣремаѣти неѣшто*. — Нѣмѣј импровѣзѣват, наѣо прѣмисли штѣ неш говѣрит и чѣнит.

импрѣвѣзан, -а, -о придј. *сѣонѣтан, који је без ѣреѣходне ѣриѣреме*. — Он је вѣзда држѣ импрѣвѣзанѣ гѣворе.

импровѣзѣт, -ѣн свр. *ѣриѣремѣити неѣшто на брзину, неѣланирано*. — Вѣ се

акомѣдѣте, а јѣ ћу нешто импровѣзѣт за вѣчеру.

импрѣвѣзѣта ж (тал. *improvvisata*) *изненађење које ѣриѣреди неѣочекиваним угодним доласком*. — Ка(д) пѣчмѣ лѣјѣпо вријѣме, учѣните нам јѣдан дѣн импровѣзѣту!

импровѣзѣцијон, -они ж *чин који је сѣонѣтан, насѣао без ѣреѣходне ѣриѣреме*. — Нијѣсу ми дрѣге нијакѣ импровѣзѣцијони!

импрѣвѣзо прил. (тал. *improvviso*) *изненада*. — Дѣћемо импрѣвѣзо, па кѣко вѣма тѣкѣ и нама.

инѣд, инѣда м *ѣркѣс, инѣш*. — Најѣдила се на мене, па ми чѣни инѣд.

инѣдит се, инѣдин се несвр. *I. инѣтити се с неким, ѣјѣрати инѣш*. — Инѣдиш се, а нѣмѣш прѣво. *II. најѣзѣити се у неком иѣслу ѣреко својим могућностѣи*. — Инѣди се он до(к) га снага не издѣ.

инвѣнтаријо с (тал. *inventario*) *иѣѣс имовине*. — У инвѣнтаријо нѣкѣ стѣари нијѣсу ни ушле.

инвѣдѣја ж (и: инвѣдија) (тал. *invidia*) *зѣвѣстѣ*. — На памѣт ти нѣ би дѣшло штѣ свѣ мѣже пѣстѣ инвѣдија.

инвѣдѣјѣт, -ѣн несвр. (тал. *invidiare*) *зѣвѣјѣти*. — Они инвѣдѣјају кад је нѣко бѣлѣј ѣд њих или ѣд њѣховѣ дѣѣѣ.

инвѣдѣјѣз, -а, -о придј. (тал. *invidioso*) *зѣвѣдан, који зѣвѣди*. — Нѣшто ћу ти указѣт, ма нѣмѣј бит инвѣдѣјѣз!

инвѣдѣјѣзо прил. *зѣвѣдно, са зѣвѣшћу*. — Вѣђи кѣко те инвѣдѣјѣзо глѣдѣ што си лѣјѣпо обѣчен.

инвѣт м (тал. *invito*) *иѣзѣв који се уѣћује некому да дође у иѣсѣју, на неку свѣчанѣстѣ и сл.* — Јучѣр нам је дѣшѣ инвѣт ѣ(д) спѣзѣ.

инвѣтѣват, инвѣтѣвѣн несвр. (тал. *invitare*) *I. иѣзѣвѣити некога*. — Чѣсто нас инвѣтѣвају на прѣшут и вѣно. *II. ~ се сам се иѣзѣвѣити на неѣшто, долазити неѣозван*. — Она се сѣма инвѣтѣвѣ, нѣ трѣбѣ је зѣт.

инвѣтат, -āн свр. I. *ѡзвѣйти некога*. — Инвѣтали су нас на Гóспу ð(д) снијѣга у Цвѣтат. II. ~ се сам се ѡзвѣйти, доћи не-ѡзван. — Вѣзда се инвѣташ ње ѡма до бријех бокунѣца.

ингвѣздѣват, -āздѣвāн несвр. *ѡроши-вѣйти неку шканину ручно ѡрије швења на шиваѡј машини*. — Кад ингвѣздѣвѣш, нѣ хитѣј чѣпо!

ингвѣздат, -āн свр. *ѡрошийти руком ѡрије швења на шиваѡј машини*. — Ингвѣздаћу рукѣв, па ћу ти га прѡват.

ингвѣздѣтура ж *шав најрављен руком*. — Остало ми је још сѣмо да дигнѣм ингвѣздѣтуру и да утијан палѣгун.

ингвас, -ста м *црнило, масѣило, шинѣа*. — Умóчи сѣд лијепо пѣро у ингвас и пиши!

Инглѣз, -ѣза м *Енглез*. — Навѣлили ðвегѣ лѣта у нѣс нѣ море Инглѣзи.

инглѣзѣ в. *инглешки*.

Инглѣзица ж *Енглескиња*. — Ш ѡйма је бѣла и једна Инглѣзица.

Инглѣшка ж (и: Инглѣтера) *Енглеска*. — Пѣсò нам је капѣтан Вицко из Инглѣшкѣ.

инглѣшкѣ, -ѣ, -ò пријд. (и: инглѣзѣ) *енглески*. — Инглѣшкѣ јѣзик му је ко нѣшкѣ. — Сма нѣ себи инглѣзѣ блѣзу.

Инглѣтера в. *Инглешка*.

инголѣват, инголѣвāн несвр. (тал. *ingollare, ingoiare*) *нагло јесѣти, гуѣйти нешѣо*. — Он слѣша штò гòворѣн и инголѣвѣ бòкун по бокун.

инголѣт, -āн свр. *нагло ѡјесѣти, ѡрогуѣйти*. — У којѣ је сѣмо чѣс инголѣ ðнò мѣса!

ингорѣд, -òрѣд, -òрѣдò пријд. (тал. *ingordo*) *себичан, лаком на све: новац, јело и сл.* — ðд вѣ нѣнѣш нѣшта извѣћ кад је онѣко ингорѣд.

ингорѣдѣ ж (тал. *ingordaggine, ingordigia*) *себичнѣашѣво, лакомостѣ на све*. — Од ингорѣдѣ би ўзео и ðнò што му нѣ-кад нѣне трѣбат.

инграндишкѣват, инграндишкѣвāн несвр. (тал. *ingrandire*) *ѡреувеличавѣйти нешѣо*. — Свѣ тѣ ствѣр тѣ инграндишкѣвѣш. — Свѣ ми исприпòвијѣдѣј, ма без инграндишкѣвѣња!

инграндишкѣт, -āн свр. *увеличѣйти*. — Рòкѣти су инграндишкѣли фѣсту.

ингропѣват, -òпѣвāн несвр. I. *зѣли-шѣйти нешѣо, нѣр. конац*. — Сглица ми ингропѣвѣ кòнац ў макини. II. ~ се зѣ-ѣлишѣйти се. — Гѣстѣн, а кòнац ми се свѣ-кѣ чѣс ингропѣвѣ.

ингропѣт, -āн свр. I. *зѣлесѣти нешѣо, најравѣитѣи чворове на нечѣму*. — Полѣко сѣчи цѣмпер да не ингропѣш вѣну. II. ~ се зѣлесѣти се. — Ингропѣла су му се цријѣва, јѣдва је ðстò жѣв.

индѣнѣнат, -ѣнта, -ѣнто пријд. (тал. *indecente*) *нѣприсѣојан*. — Јѣдна индѣнѣн-та жѣна нас је причѣкала нѣ вратѣма.

индѣнѣнто прил. *нѣприсѣојно*. — Нòсѣ се стрѣшно индѣнѣнто.

индивѣнат в. *индовинаѣи*.

индѣјота ж *ѣука, ѣурка*. — Да си га пѣтò, ðн би ти до индѣјоту мѣкте.

индѣпѣнденат, -ѣнта, -ѣнто пријд. (тал. *indipendente*) *незавѣсан, неовѣсан о не-коме*. — Пòстò је индѣпѣнденат ðткѣд ѡма свòј крѣх у рѣкама.

индѣпѣндѣнца ж (тал. *indipendenza*) *незавѣсностѣ, неовѣсностѣ о некоме*. — Лѣдѣ дѣтетѣна, мѣслѣ да се тѣкò покѣ-живѣ индѣпѣндѣнца.

индѣриц м (тал. *indirizzo*) *адреса*. — Пошѣјите тò нѣ мòј индѣриц.

индѣрицѣват, -ѣцѣвāн несвр. (тал. *indirizzare*) *ўѣѣивѣйти нешѣо на нечѣју адреса, адресѣраѣти*. — Зѣшто свѣкѣ пѣт индѣрицѣвѣш кѣѣгу нѣ другòга?

индѣрицѣт, -āн свр. *ўѣѣишѣти нешѣо на нечѣју адреса*. — Ако си индѣрицò кѣѣгу, дѣј да је онѣсѣм нѣ посту.

индѣфѣренат, -ѣнта, -ѣнто пријд. (тал. *indifferente*) *незѣинѣтересован за нешѣо, равнòдушѣн ѡрема нечѣму*. — Мѣто је сѣ-

више индиферентат ка(д) су у питању неке ствари.

индиференто прил. **1. равнодушно, незаинтересовано.** — Стали они мало даје па индиференто гледају како се двојица пѣстају. **2. није важно, свеједно.** — Индиференто је што ће он на то рјет.

индиференца ж (тал. indifferenza) **незаинтересованост, равнодушност према нечему или некоме.** — Сви су то примили с некаквон индиференцон.

индовинават, -инавам несвр. (тал. indovinare) **погађају нешто, намјерају се на нешто.** — Вазда индовинаваш на добре бокунџе.

индовинат, -ам свр. (и: индивинат) **пошрефити нешто или некога, погодиши, намјерити се.** — Индовино сан баш на њега. — Индивинанеш кућу ако пођеш овуда дрито.

индоленат, -ѣнта, -ѣнто прил. (тал. indolente) **нехајан.** — Не буди тако индолента кад је у питању здравје!

индоленто прил. **нехајно.** — Ирџта ме ка(д) се онако индоленто држи.

индолѣнца ж (тал. indolenza) **нехајност, равнодушност.** — Кад му је додјала њихова индолѣнца, поћеро хи је.

индорават, индораван несвр. (тал. indogare) **бојити бојом злаша.** — Један мѣштар из Грџа индорава и кандилѣре. — Колико би костало индораванье једне ћокице?

индорат, -ан свр. **обојити бојом злаша.** — Ка(д) сте индорали свијећу на са лочи?

индоратџра ж **позлаша.** — На великому квадру се ровинала индоратџра.

инкантават се, -антаван се несвр. (тал. incantare) **сџајати неомичан, смеџен.** — Сви се у музеу ко дјѣца инкантавају прид међедон!

инкантан, -а, -о прил. **заџањен, смеџен.** — Ка(д) смо хи виђели како доходу, стали смо ко инкантани.

инкантат се, -ан се свр. **остџаџи неомичан, смеџен, заџањити се због нечега лијеџог или руџног, неочекиваног.** — Инканто се кад је чуо како пјевају прид Орландом.

инкапутават, -утаван несвр. **1. облачити некога у кајути.** — Кога то инкапутаваш? **II. ~ се облачити се у кајути.** — Рапо си се почео инкапутават, слутити зџму!

инкапутат, -ан свр. **1. обуџи некога у кајути.** — Добро си учинила што си малога инкапутала. **II. ~ се умоџити се у кајути, обуџи се у кајути.** — Обично се инкапута прид Божић, па тако џде до конца вѣљачѣ.

инкарат, -арта м ген. мн. **инкарата џбука, малџер.** — Морѣ се прво инкарат осушит, па ћемо онда бијѣлит.

инкарик м (тал. incarico) **дужност, џосао.** — Вѣлик је то инкарик и за мене и за њега.

инкарикават, -икаван несвр. (тал. incaricare) **1. оџшереџивити некога нечим.** — Зџшто ви сад мене инкарикавате туђијен невољама? **II. ~ се оџшереџивити се нечим.** — Бѣспотребе се инкарикаваш с још јѣднијем послон.

инкарикат, -ан свр. **1. оџшереџити некога.** — Инкарикѣ сан госпѣра Бара да ми џштѣ у библијѣтеци „Дубровачку трилогију“. **II. ~ се оџшереџити се, узџити на себе.** — Инкарикѣ сан се с јѣднијем послон и до(к) га не финѣм, не могу Ван ништа обећат.

инкартават, -артаван несвр. (тал. incartare) **џбукаџи, малџерисаџи.** — Сад нам инкартавају камаре, па ћемо за који дан све обијѣлит.

инкартат, -ан свр. **оџбукаџи, омалџерисаџи.** — Инкартаџу и џви бокунџи мира што је пошѣ џд влаге.

инкаш м (тал. incasso) **укуџно уџџерана, џрикуџѣна своџа џд улазница за**

йриредбу или иначе од йродаје. — Нијé-смо се надали толикóму йнкашу.

йнкаша ж *шкроб који се уйошребљава у домаћинстйву за учвршћивање рубља йриликом йрања.* — Кошује вѣзда стѣвлѣн у йнкашу.

йнкашават, -ашѣвѣн несвр. **I.** *ушјери-вайти новац, найлаћивайти.* — Инкашавају дóста сѣмо на кафи, а да и не спóмињѣм другó. **2.** *сѣављайти рубље у шкроб да добије одређену чврстйину, ушкробљавайти.* — Инкашѣвѣн й навлаке и линцуле.

йнкашѣн, -а, -о придј. *ушкробљен.* — Йнкашѣнѣ рóба се лѣкшѣ утијѣвѣ и љѣпшѣ йзглѣдѣ.

йнкашат, -ѣн свр. **1.** *ушјерайти новац, найлайтиши нешйто.* — Ако бѣдѣ сѣла пѣна, йнкашаћемо дóбре сóлде. **2.** *сѣавййти у шкроб, ушкробййти рубље.* — Инкашала сан кóлете óт кошујѣ.

йнкаштрат, -ѣн свр. (тал. *incastrare*) **I.** *слијеййти нешйто.* — Инкаштраћу шпѣхер с óвó мѣсти. **II.** ~ се *слијеййти се, улијеййти се.* — Ка(д) се кѣхала кóнсѣр-ва, свѣ се óд њѣ йнкаштрало.

йнкóлѣват, -óлѣвѣн несвр. (тал. *colla*) **1.** *лијеййти нешйто шуйкалом.* — Свѣ што на мóбилйи трѣбѣ йнкóлат, Вйдо ми йнкóлѣвѣ. **2.** *сѣављайти у шкроб, ушкробљавайти нешйто.* — Йнкóлѣвѣш ли тй свѣ бјанкѣрију?

йнкóлѣн, -а, -о придј. *ушкробљен.* — Госпѣри су нóсили йнкóлѣнѣ кóлете.

йнкóлат, -ѣн свр. **1.** *залијеййти, слијеййти шуйкалом.* — Йнкóлѣй ми и нóжи-цу о(д) таволи́на! **2.** *ушкробййти нешйто йрије йеглања, нйр. оковрайник.* — Йнкóлала сан тй кóлете óт кошуљѣ.

йнкомóд м (тал. *incomodo*) *смѣйња, омейти.* — Вѣликй ми је йнкомóд зѣ сваку малѣнкóс хóдит гóри нѣ пјѣн.

йнкомóдѣват, -óдѣвѣн несвр. (тал. *incomodare*) **I.** *смѣйяйти, омейтийи некога.* — Нѣ би вас ћѣла йнкомóдѣват сѣд ка(д) сте за óбједон. **II.** ~ се *дайти се смѣйяйти,*

омѣйяйти од сйрѣне некога другóга. — Жó нам је бйло да се óни ради нѣс йнко-мóдѣвају.

йнкомóдат, -ѣн свр. **I.** *узнемириййти некога ремѣйѣйи његов уобичѣјени начин живóйи и ред.* — Хóћу ли Вас йнкомóдат ако сјѣдѣн зѣ Ваш тавóлйн? **II.** ~ се *йоремѣйййти свој начин живóйи услй-јед дјеловања некога другóга, доживје-йти неке сйшине неугóдносйи због йрису-сйѣва или дјеловања другóг.* — Мѣло ћемо се йнкомóдат у óвó трѣскóбѣ, ма нй тó нйје зѣ вијѣка.

йнкомóдйтѣт, -и ж (тал. *incomodità*) *смѣйња, омейти, сйѣње које је због неких објектйвйних околнóсйи неугóдно.* — Йнкомóдйтѣт ми је кад гóћ кó звóнй тр-чат нѣ врѣта отвѣрат.

йнкрепит, -а, -о придј. *сйѣр и осла-био.* — Йнкрепит је, јѣдва йдѣ.

йнкристѣват се, -йстѣвѣн се несвр. *сйѣяйти у мјесйу као скамењен и глѣда-йти у нешйто.* — Нѣћемо нйка(д) дóј дóма ако се бѣдѣш йнкристѣват прй(т) свачи-јѣн.

йнкристѣно прил. *скамењено, као кий.* — Штó си стó тѣкó йнкристѣно?

йнкристат се, -ѣн се свр. *укийййти се, сйѣйи као скамењен.* — Нѣмóј ми се сѣ(д) тѣ насре(д) пѣга йнкристат ко Мѣре лѣдѣ!

йнкрóћѣват, -óћѣвѣн несвр. *укрйшй-йти конац у везу или у чему другóме.* — Йнкрóћѣвѣн рѣб нѣ котули.

йнкрóћѣт, -ѣн свр. (тал. *inprociare*) *укр-сйййти конац у везу, йриликом шѣвѣи и сл.* — Йнкрóћѣй зѣдѣѣ два-трй пóнта и фйни рѣд.

йнóћенат, -ѣнта, -ѣнто придј. (тал. *in-pocente*) *невин.* — Óн је у свѣму тѣму йс-пó инóћенат.

йнóћѣнто прил. *невино.* — Глѣдѣ ме инóћѣнто, а знѣ да је крйв.

йнóћѣнца ж (тал. *innocenza*) *невин-ностй.* — На сѣду су докѣзали свóју инó-ћѣнцу.

инсипид, -а, -о пријд. (тал. insipido) *који ништа не зна*. — Чему се можеш надат од инсипида чељадета?

инсолент, -ѣнта, -ѣнто пријд. (тал. insolente) *безобразан, дрзак у разговору с неким или у обраћању некоме*. — Није била инсолента, складно ми је одговорила ка(д) сан је питала хјѣ йдѣ.

инсолентават, инсолентавам несвр. (тал. insolentire) *нападайти некога дрским ријечима или му се дрско обраћайти*. — И своје авентуре она инсолентава, а камоли неће мене.

инсолентат, -ам свр. *најасйти некога дрским ријечима или му се обрайтити дрским тоном*. — Инсолентала ме је ка(д) сан јон дошла платит фит.

инсоленто прил. (тал. insolente) *дрско, безобразно*. — Не можеш примучат ка(д) ти онако инсоленто одговори.

инсоленца ж (тал. insolenza) *безобразлук, дрскост у обраћању некоме*. — С којон инсоленцон нас је он примијо!

инсома прил. (и: инсома) (тал. in somma) *све у свему, дакле*. — Инсома он је пошо ња и њих оставијо.

интаволават, интаволаван несвр. **I.** *књижити нешто на некога*. — Чјуо сан да интаволавају кућу на себе. **II.** *се књижити се, укњижавати се*. — Зашто се он тако на прешу интаволава на оно њивице?

интаволат, -ан свр. (тал. intavolare) **I.** *укњижити нешто*. — Интаволо је све на млађега сина. **II.** *се укњижити се*. — Банка се интаволала на кућу док јон не врату дуг.

интаволацијон, -они ж *укњижење на нешто*. — Ко зна хдје ли доћ до интаволацијони или ће то суд разбит!

интанта (и: интанта) *све у свему, дакле*. — Интанта они су аривали и купјерту ставит у мање од мјесец дана.

интапават, -апаван несвр. *налазити на нешто што ујраво добро дође, на-*

мјерайти се на нешто. — Ко је срѣтан, вѣзда интапавѣ на добро.

интапат, -ан свр. *набасати, намјерити се баш на нешто што је добро дошло*. — И тако ти ја, душо моја, јутрѣс интапан на герице, фрѣшке, фрѣшкисиме, онега момѣнта из мора извађене.

интат, -а, -о пријд. (тал. intatto) *нешакнућ, чист*. — Природа је тамо остала интата.

интачит, -ин несвр. *ујорно наваљивати да се некоме нешто удовољи*. — Интачи ми мјесец дана да му дан оно штгичица.

интела ж *лагана стѣаклена врати (једнокрилна са чешири стѣакла), најчешће између кухиње и шриезарије (шине-ла)*. — Нацикло је једно скло на интели.

интелица ж (дем. од интела) — Бљѣ би било ту ставит једну интелицу.

интенцијон, -они ж (тал. intenzione) *намјера*. — Није ми интенцијон кудит нешто него само рјет штѣ ја мислин.

интервенцијон, -они ж (тал. intervento) *исредовање у нечему*. — Да није било вѣше интервенцијони, ѣ сад би то стало у нечијем таволину.

интересанат, -анта, -анто пријд. (тал. interessante) *занимљив*. — Интересанта је била та њихова прѣча.

интересанто прил. *занимљиво*. — Зна она интересанто приповиједат.

интересат, -ан несвр. **I.** *занимати некога*. — Интересат ме колико сте то платили. **II.** *се занимати се за нешто или за некога*. — Мало се интересат за књигу, а више за фузбал.

интересенат, -ѣсента м ген. мн. *интересената онај ко има интереса да дође до нечега, куди нешто*. — За њихову кућу било је доста интересената.

интересѣз, -а, -о пријд. (тал. interessoso) *користиљубив*. — Рекло би се да је фин чѣвјек, ма је интересѣз.

интеријори м (само мн.) (тал. *interiora*) *изнутрица ѡради, али и других живоуиша.* — Имали смо јухе с интеријорима.

интјери, -а, -о придј. *чишава, цијели.* — Бйјо их је интјери батаљун. — Купила сан интјери пршут. — Она је о(д) тега учинила интјери буликан.

интонават, -онанван несвр. (тал. *intonare*) **I.** *ускалаживаиу у шону један или више инструменаиша.* — Брзо ће почёт, интонавају струменте. **2.** *зайочињаиши.* — Густа њу интонават дискорсе о амбрима. **II.** *~ се иприремаиши се за нешишо.* — Ђе се ти то интонаваш? — Интонаван се поћ на Кодоу у Марё.

интонан, -а, -о придј. *иприремьен на одговарајући начин за неку ирилику (свечано обучен, ѡсебног држања и сл.).* — Ђе идеш тако интонан? — Улазили су у салу један по један, интонани, у црнијем веститима и смокнзима.

интонат, -ам свр. **I.** *ускадиийи у шону један или више инструменаиша.* — Почёће ударат, интонати су и вијолине. **2.** *засвираиши, зайјеваиши.* — Интонати смо прво нашу лијепу дубровачку. **3.** *зайочеиши нешишо.* — Ви сте први интонати овакй разговёр. — Нишга не говорите, интонаћете сваћу! **II.** *~ се иприремииши се за нешишо нпр. за шейњу, ѡсјеишу некоме, разговор ишд.* — Интонала се Кате за велику пасећату до Ријекё.

интрават, интраван несвр. **1.** *непрел. наилазииши.* — Ко зна ка(д) ће доћ, он вазда интрава кад му се не надаш. **2.** *прел. зайјецаиши некога, наилазииши на некога, намјераиши се на некога.* — Свако јутро ме интрава на вратима од официја.

интрамесават, -ёсаван несвр. (тал. *intramezzare*) **I.** *уилиишаиши некога у нешишо.* — Пуну су њих интрамесавали у тужё после. **II.** *~ се уилиишаиши се у нешишо, мијешаиши се у нешишо.* — Она се интрамесава у сваки дискорас.

интрамесат, -ан свр. **I.** *уилестии некога у нешишо.* — Интрамесо си нас у једну компликану ствар. **II.** *~ се уилестии се у нешишо.* — Интрамесо се у куповину у задњи моменат.

интрат, -ан свр. **1.** *непрел. наићи.* — Интро је баш кад и ми. **2.** *прел. зайећи некога, намјериши се на некога.* — Интро сан га кад је излазио ис куће.

интриг м ном. мн. интризи (интриги), ген. мн. чешће: интрига, рјеђе: интрига *сйвар која у кући није ѡишребна, нешишо сувишно, неуредно набацано (уѡишребљава се скоро искључиво у мн.).* — Ко лико се интрига скупило у овон камари! — На све банде интризи, неман ће ногон стат.

интрига ж (тал. *intrigo*) *сйлейка.* — У свёму тёму немá истинё, свё су то самё интриге.

интригават, -игаван несвр. (тал. *intrigare*) **I.** *уилиишаиши некога у нешишо.* — У задње вријеме ме пуно интригавá ш њёговијен послима. **II.** *~ се уилиишаиши се у нешишо.* — Што се ти интригаваш у моје ствари?

интродуцијон, -они ж (тал. *introduzione*) *увод.* — Реци пто иштеш за ово, само без великё интродуцијони!

интуфишкават, -ишкаван несвр. *зашуулииваиши некога.* — Ја те не интуфишкаван, ти си ћа интуфишкан!

интуфишкан, -а, -о придј. *зашуцан.* — То је једна интуфишканá жена, само лижё отаре по црквама.

интуфишкат, -ан свр. **1.** *прел. зашууиши некога, зашууавиши.* — Она ће ово дијете интуфишкат. **2.** *непрел. оиуишиши због нечега, зайарложииши се.* — Интуфишко сан у кући сам међу четири мира.

инфаш м (тал. *fascia*) *ѡвез којим се нешишо обавија и сйеже.* — Још носй инфаш на рци иза дизграцијё.

инфашават, -ашаван несвр. (тал. *fasciare*) **I.** *черстио оѡишавиши нешишо или*

некога. — Зашто инфашаваш ндгу? II. ~ се черстио се обавијати завојем. — Дџкле ћеш ме тако инфашават?

инфашат, -ан свр. I. *черстио завојем омошати некога или нештио.* — Требалo би бачву инфашат прије него се распане. II. ~ се обавишти се завојем. — Јеси ли се добро инфашо да рџку не пџзлиједиш?

инфер м *жељезна решетка на црзору.* — На дџне фџџестре смо ставили инфере.

инферата ж (тал. inferriata) *жељезна ограда у врџу и сл.* — Вирили смо из цардина кроз инферату кџ пасава пџтем.

инфератица ж (дем. од инферата) — Оди је прије била инфератица, а сад је џсто саво један стџп џт камена.

инфисават, инфисаван несвр. (тал. fissare) *уображавати, увјеравати себе у нештио.* — Она инфисава да чџје кџраке околџ куће.

инфисан, -а, -о пријд. *уображен, самуејерен.* — Инфисан је и џ памет и у свџју џепџту. — Мајка му је једна инфисана жена.

инфисат, -ан свр. 1. *ионијети се до лудила за нечим или за неким, заљубити се у некога или у нештио.* — Инфисџ је у џнџ дџвџјчицу и нџкога осим џе не види. 2. *уобразити, увјерити себе у нештио.* — Инфисала је да је слаба и да ће брзо умријет џд грџбе бџлести.

инфисацијџн, -џни ж (тал. fissazione) *болесна уобразиља.* — Све тџ бџлести су некаквџ џезине лџдџ инфисацијџни.

инфјамават се, -амаван се несвр. (тал. infamare) *кад џочиње нека џйала.* — Кљџца ме џ прсту од нџгџ ко да се инфјамава.

инфјаман, -а, -о пријд. *џйаљен.* — Нџга ми је инфјамана, свџ гџри.

инфјамат се, -ан се *џйалишти се (медиц.).* — Инфјамџ ми се зџб.

инфјамацијџн, -џни ж *џйала.* — Све инфјамацијџни пџчимљџ на исти начин.

информават, -џрмаван несвр. (тал. informare) I. *обавјештавати некога.* — Ыман ја кџ ме инфџрмавџ штџ се дџгађџ у граду. II. ~ се обавјештавати се. — На све бџнде смо се информавали џ џему па нџшта.

инфџрмат, -ан свр. I. *џџознати некога с нечим, обавијештишти.* — Јџсте ли свџ чџјад инфџрмали да је фунџрџ сџтра? II. ~ се обавијештишти се џ нечему. — Инфџрмали смо се џ времену, вџдро је и врџће.

информацијџн, -џни ж (тал. informazione) *обавјештиње.* — От кџга сте дџбили тџ информацијџни?

инцџрата ж (тал. incerato) 1. *кабаница од имџрегнџранџ џлајина.* — џбукџ је инцџрату и изнџб. 2. *нейромџчивџ џлајино или слична нейромџчива маџерија кџјом се нештио џокрива да се сачува од влаге.* — Напли смо инцџрату и ш џџме пџкрили стварџ да не киснџ.

инцџратина ж (пеј. од инцџрата) — Фигџра да си дрва пџкријџ, ма џва инцџратина је избујана и пропџшта воду.

инцџратица ж (дем. од инцџрата) 1. *најчџшће дџчја кабаничица.* — Киша пада, а свџ дџца у инцџратицама. 2. *комадић нейромџчивџ џлајина или сличног маџеријала кџји служи за заштиштиу од влаге.* — Мџлџму дџтетету се у кџлијџву стављџ инцџратица.

инченсават, -џнсаван несвр. (тал. incensare) *кадити за врџеме црквџног џбрџда.* — Инченсаваш ко правџ пџп!

инцењ м (тал. ingegno) *џџјџљивџсти, довиџљивџсти.* — Он џма инцења за нађ у чџму је фџл.

инцењават се, -џњаван се несвр. (тал. ingegnarsi) *џомишљати се нечему.* — Инцењавџмо се како знамо и џмијџмо за вџзат крај с крајем.

инцењат се, -ан се свр. *џомислити се, џџјџшти се.* — Инцењџј се штџ џ сам, не чекај да ти другџ пџможе!

инцењѐр, -ѐра м (тал. *ingegnere*) *инжењер*. — Он је лани финуо за инцењѐра од макинѧ.

инцењѐз, -а, -о придј. (тал. *ingenoso*) *довийљив, домишљаји, уман*. — Кѧ је инцењѐз, знѧ пѧно ствѧри сѧм учинит.

инѧранат, -ѧнта, -ѧнто придј. (тал. *ingogante*) *нейристѧојан, неук, некулѧуран*. — Нијѧсан знѧ да си тѧкѧ инѧранта!

инѧрѧнто прил. (тал. *ignorante*) *нейристѧојно*. — Примила ме је инѧрѧнто ко ѧ вѧзда.

инѧрѧнца ж (тал. *ignoranza*) *нейристѧојностѧ, незнање, некулѧура*. — Све дѧлази от пѧстѧ инѧрѧнцѧ!

ирија ж *невријеме*. — Нѧѧас су биле ирије бѧжјѧ од вјѧтра и ѧт кише!

иритѧват, иритѧвѧн несвр. (тал. *iritare*) **I. 1.** *срдийи, раздраживаји некога*. — Иритѧвѧте дијѧте, па пѧслијѧ нѧ може зѧспат. **2.** *надраживаји рану*. — Мѧдѧж се ш чѧзѧњем иритѧвѧ, па мѧже пѧћ нѧ зло. **II. ~ се 1.** *љушии се, срдийи се*. — Иритѧвѧн се свѧки пѧт кад га вѧдѧн да дѧходѧ. **2.** *надраживаји се (рана, осјејљиви дио организма и сл.)*. — От хлѧднѧ водѧ се грло иритѧвѧ.

иритѧн, -а, -о придј. *љуи, срдийи, раздражен нечим*. — Одговѧрила ми је збрѧтѧно, иритѧнијем глѧсон.

иритѧно прил. *љушии, раздражено*. — Ка(д) сан ѧшѧ ѧ кућу, ѧн је иритѧно бѧцѧ околѧ себе свѧ што му је дѧшло пѧд рѧку.

иритат, -ѧн свр. **I. 1.** *расрдийи, раздражии, расѧлиии некога*. — Ирита-ло ме је вѧгово дрѧње. **2.** *надражиии неким ѧстѧујком или нечим рану, дио ѧијѧла и сл.* — С пѧпренѧм хрѧнѧм ѧеш иритат чѧр ѧ стѧнку. **II. ~ се 1.** *расрдийи се, раздражиии се*. — Иритѧн се кад вѧдѧн нѧправду и чѧјѧн лѧж. **2.** *надражиии се (рана или нештио у организму)*. — Осјѧтљивѧ кѧжа се ѧчас иритѧ.

исѧват, исѧвѧн несвр. (тал. *issare*) **I.** *ѧдизаји некога или нештио*. — Тѧжак си тѧи, не мѧгу те исѧват и кѧлѧват. **II. ~ се ѧйти се**. — Дјѧца се исѧвају нѧ мѧрву, па ѧе кѧјѧ од вѧх пѧсти.

исѧт, -ѧн свр. **I.** *ѧдићи нештио*. — Вѧћи, исѧли су бѧндијѧру нѧ кућу! **II. ~ се ѧојѧти се, ѧодигнути се**. — Ысѧј се гѧри нѧ мѧр па глѧдѧј кѧ пѧсѧвѧ.

исѧкат, -ѧн свр. *исцѧрѧсти воду из барке*. — Сѧ чѧјен ѧу исѧкат бѧрку ка(д) си ми ѧднијѧ шѧшулу?

искѧзат се, искѧжѧн се свр. *изразиѧи се ријѧчима*. — Нѧ дѧ се искѧзат кѧко је тѧ било лѧјѧпо зѧ виђѧт.

искалѧшит, -ѧлѧшиѧн свр. *измамиѧи, извући од некога новац или штио друго*. — Искѧлѧши у Жѧпи и кѧјѧ кобѧсицу зѧ нѧс! — Искѧлѧшијѧ ми је мѧј стѧри зѧмскѧ кѧпут.

искаљѧт, искѧљѧн свр. **I.** *изблаѧињавиѧи некога, изглибаѧи некога*. — Ы ти-сци су ме искаљѧли с нѧгама. **II. ~ се изблаѧињавиѧи се, изглибаѧи се**. — Ћѧ си се тѧкѧ искаљѧ?

искапит се, -ѧн се свр. *ѧокаѧиѧи се нечим*. — Ыскапила си се пѧ вести ж ѧѧлѧтѧн.

искѧргат, -ѧн свр. (тал. *scaricare*) **I.** *искалийи ѧуѧињу, бијес на некога или на некоме*. — Нѧ вѧга је искѧргѧ свѧ што му се дѧне ѧ дѧна сѧпљѧло. **II. ~ се 1.** *искалийи се*. — Искѧргали су се нѧ нама ко да смо мѧ крѧви штѧ ин пѧсѧ нѧ идѧ. — **2.** *обавиѧи велику нужду*. — Ы кѧрти се нѧко искѧргѧ.

/Искѧт/ *изр. штѧ ѧете (вѧшѧ) ѧскѧт кѧже се кад се у разговѧру жѧли исѧѧи да је ѧио о чему је ријѧч нештио највише штио се могло очекивати*. — Било је чѧјѧди, мѧжикѧ, рѧкѧтѧ, ма штѧ ѧете вѧшѧ ѧскѧт! — Све је било штѧ ѧете ѧскѧт.

исквѧртат, -ѧн свр. (тал. *squartare*) **I.** *искидаѧи, исјѧи на нејравилне комаде, исцѧргѧи*. — Исквѧртѧла сан јѧдан стѧри

лѣнцуо. **II.** ~ се 1. *расцѣрајти се, њодера-
ити се.* — Како се исквартала ова кошуја! 2. *расцѣрајти се од њосла.* — Исквартала сан
се да ми свѣ будѣ како трѣба кад њни дођу.

искѣчит, **искѣчин** свр. **I.** *извинути, ис-
кривити руку, ногу и сл.* — Искѣчио сан
врат од лежања. **II.** ~ се *извинути се, ис-
кривити се.* — Вас се искѣчио од рома-
тике.

искѣдат, **искѣдан** несвр. *исцјецајти не-
штио из нечега.* — Нѣко ѡд вас ми искѣда
слике ис фолја.

искѣпјет, **искѣпѣн** свр. (и: **искѣпѣн**)
*кад шекућина ѡвроври, ѡа се ѡрелије ѡре-
ко руба ѡсуде.* — И данас ти је млијѣко
искѣпјело!

искѣтит, **-ѣн** свр. *окишити.* — Јесте
ли искѣтили дуб?

искламит, **-амит** свр. *измамити*
од некога нештио. — Ђе гѡј дође, искла-
мити какву лѣдос и однесѣ дома дјѣци.

исклѣсит, **исклѣсин** свр. *достѣ брзо*
нарастити у висину. — Штѡ је ѡна мала ис-
клѣсила! — У мјесѣц дана ми је фѣкус ис-
клѣсијо!

ископање с *ѡройасѣ, ѡо ѡправилу ма-
шеријална, али и иначе.* — Та кућа је за
мене правѡ ископање.

ископѣчит се, **-ѡпѣчин се** свр. *искида-
ити се од неког осјећања.* — Ископѣчили
смо се о(д) смијѣха.

искѡсит, **искѡсин** свр. **I.** *исцјећи неког*
или нештио. — Свѣ су је искѡсили по пѣ-
стијѣн операцијама. **II.** ~ се *од дугоѡрај-
не ѡѡѡребе расути се, ѡрорједити.* —
З гѣстон сан нѡсила тѣ блѣзу док се није
сва искѡсила.

искрѣнут, **искрѣнѣм** свр. **I.** *исути, ис-
ѡразнити нештио.* — Искрѣни ѡнѡ маѡ
цѣкара и(с) сакета у цѣкаријѣру! **II.** ~ се
ѡвернути се. — Прислѡни врѣћу ѡз мѣр
да се не искрѣнѣ!

искрѣњиват, **-ѣњиван** несвр. *исцѣити,
ѡразнити нештио.* — Вѡзѣ зѣмју из доца и
искрѣњивају је пѡт пѣт.

искретат, **искрѣћѣн** несвр. **I.** *исцѣити*
нештио, ѡразнити. — Не искрѣћи кѡш з
грѡжђем! **II.** ~ се *ѡвертити се.* — Ства-
ри нијѣсу дѡбро стављене, па се искрѣћу.

/искрѣвит се/ изр. ~ **ѡ(д)** *страха јако се*
ѡрестѡрашити, нарочитѡ ако је стѡрах
изазван нечим изненадним. — Искрѣвио
сан се ѡ(д) страха ка(д) су ми вадили зѣб.

искрѣжат, **искрѣжан** свр. *исцјећи на*
комаде. — Ђскрѣжај патаге па хи стѡви
кѣхат!

искѣкат, **-ан** свр. *из неке шућѣине не-
штио извадити.* — Да ми је искѣкат ѡви
бокѣнић мѣса што ми је запѡ за зѣб!

искѣпит, **-ѣн** свр. *накуити нечега.* —
Дјѣца су искѣпила доста спѣжѣћа.

искѣрит, **-ѣн** свр. (тал. *scorgete*) **1.** *на-
вити (кад се ѡѡруга на саѣту ѡѡѡуно од-
мѡта, ѡа га ѡреба ѡново навити).* —
ѡрлоције је искѣрило, ваја га навит. **2.**
ѡроћи, истѣћи (мисли се на врјеме). —
Та два мјесѣца ће брзо искѣрит.

искѣсавит, **-ѣн** свр. *неѡравилно, нејед-
нако оштити, ѡѡѡшити некога, не-
ѡравилно нештио одсјећи.* — Кѡ те такѡ
сваки пѣт искѣсавѣ!

искѣсат, **-ан** свр. *неѡравилно, неједна-
ко оштити или нештио одсјећи.* — Ђс-
кусаћеш се с тѣјѣн тѣпѣјѣн нѡжицама.

искѣчит, **искѣчин** свр. *извѣћи од неко-
га нештио, измѡлити од некога нештио.* —
Да ми је ѡд ѡјх искѣчит маѡ домѡће мѣ-
кѣ!

искѣтлѣштѣт, **-ѣн** свр. *настѡворити*
смеће на неком мјестѣ. — Искѣтлѣшти
си кѡмару, пѣна је картѣшинѣ.

испасарат се, **-ан се** свр. *исцѣити се*
ѡрѣчајући смијѣшне стѡвари. — Сѡстанѣ
се ѡвечѣр прѣт кућѡн па се дѡ милѣ вѡљѣ
испасарају.

испѣлит, **испѣлѣн** свр. *исцѣћи, ижећи.*
— Ако је паприка папрена, испѣлиће ми
јѣзик.

испарит се, **-ѣн се** свр. **I.** *дѡбро се ѡѡе-
ћи врѣћом водом или нечим другим.* —

Испарила сан се повише ма̀штелѐ док сан прѐла рѐбу. **2. исунчаѝи се ѝреко мје-ре.** — Испариш се на с̀унцу, па онда бѐлу-јѝш.

испастрѐћат, -ѝн свр. *смућкаѝи не-шѝо за јело шѝо је ѝо ѝравилу лоше и не-ѝрикладно.* — Ко би изијо онѐ што она испастрѐћѝ!

испѝстат, испѝстѝн свр. *изударѝи не-кога ѝесницом, али и иначе.* — Дѐчекали су га ка(д) се враћѐ дѐма и дѐбро испѝ стали.

испѝт се, испѝпѝм свр. *ѝоѝѝи се уз нешѝо, на нешѝо.* — Враг ма̀ли, ѝспео се на купјѝрту!

испецат, -ѝн свр. *изујѝдаѝи.* — Ноћас су ме ѝспециали комѝри.

испѝчат, испѝчѝн свр. **I.** *велома некога уѝлашиѝи.* — Испѝчи ћеш га ѐ(д) страха ако му сѝ(д) дѐћеш на враћа. **II.** ~ се *избезумѝи се од сѝраха.* — Испѝчићу се ѐ(д) страха ако ми кѐ зазвонѝ ѝ нека дѐба нѐћи.

испѝшкат, -ѝн свр. (тал. *rescare*) **1.** *из-вући нешѝо од некога.* — Испѝшкаћу ѝ теби у Ма́та онегѝ лијѝпѝга граћа. **II.** ~ се *дознаѝи нешѝо од некога на вјѝши, лукав начин.* — Глѝдѝј испѝшкат штѐ се тѐ догѐдило ѝ нас у с̀усјеству.

испѝштат, -ѝн свр. (тал. *restare*) *исѝту-ћи нешѝо да омекша или да се сѝањѝ.* — Испѝштала сан мѝса за ѝспригат.

испикѝтат, -ѝн свр. *оѝући рђу с гво-здене ѝовршине, нѝр. брода.* — Док испи-кѝтѝш тѐ брѐда, пѝсаће ти младѐс!

испифлѝтат, -ѝн свр. *избрбљѝи.* — Свѝ је испифлѝтала штѐ је знала ма́да је нико ништа није пѝтѐ.

испјѝштрат, -ѝн свр. **I.** *исѝрљѝи не-шѝо нечим.* — Испјѝштраћеш чѝстѝ блѝ-зицу с тѝн крѝмѝн. **II.** ~ се *исѝрљѝи се нечим.* — Тѐ се тѝкѐ не једѝ, свѝ ћеш се испјѝштрат.

исплѝвјет, -ѝн свр. *изблијѝдиѝи, изгу-биѝи боју (мисли се на ѝканину).* — Овѐ мѐдро ће исплѝвјет ѝ прѝву.

исплањат, -ѝм свр. *ѝосебном сѝолар-ском алаѝком изравнаѝи даску.* — Лије-по си ми исплањѐ штѝчице за крѝдѝнчу.

исплѝускат, -ѝн свр. **I.** *освѝежѝи ли-це хладном водом.* — Исплѝускај ѝбразе с хладнѝм водѝн да се рѝсанѝш! **II.** ~ се *освѝежѝи се водом.* — Мѝран се ма̀ло исплѝускат, стра̀шно је вруће.

исповѝђет, -ѝвидѝн свр. **I.** *изгрдѝи некога.* — Исповѝђела га је сѝнѝ жѝна кад је дѐшѐ натринкѝн. **II.** ~ се *ѝовјери-ѝи се некоме, саѝишѝи некоме не-шѝо шѝо се држи као ѝајна или лична сѝвар.* — Ане тѐ не би ниѝкому рѝкла, сѝ-мо би се исповѝђела мѝни ко рѝћенѝ сѝ-стри.

испѝравит, -ѝн свр. *исѝравиѝи не-шѝо.* — Испѝрави копѝрту на пѝстеји!

испотѝзат се, -ѝтѝжѝн свр. *ѝолако, лијено се обући или усѝаѝи из креветѝа, с ѝешком муком се ѝриѝремѝи за изла-зак из куће и сл.* — Док се тѝ испѝтѝжѝш ѝс куће, пѝднѝ ће. — Хѝћеш ли се више испотѝзат ис пѝстејѝ?

ѝспрѝван, -ѝвна, -ѝвно придѝ. *усѝра-ван.* — Нспрѝвна стѝј да ти ѝзмјерѝн ду-љѝну!

испрѝсит, испрѝсѝн свр. **I.** *исѝрљѝи нешѝо.* — Свѝци тѐ рѝбѝ за на́двѝр да је не испрѝсѝш пѐ кући! **II.** ~ се *исѝрљѝи се.* — Дѝјете бѝжѝ, испрѝсило си се да те ѝпрат не мѝгу!

испрѝлѝускат, -ѝн свр. *ишамараѝи, исѝлѝускаѝи некога.* — Од густа би га ис-прѝлѝускѐ за онѐ што чѝни.

испрѝдикат, -ѝн свр. *добро укѝриѝи некога нашироко му ѝпредѝчавајући све шѝо је скрѝвио или лоше радио.* — Ис-прѝдикали су ми и ѝ скули ѝ дома што сан нѝмарѝн.

испрѝжѝтат, -ѝн свр. *исѝћѝи нешѝо да ѝожуѝи (каже се у Пониквама на Пе-љѝшцу).* — Бѝшкот је дѐбро испрѝжѝтан.

испригат, -ан свр. (тал. friggere) *испр-жиии нешиџо*. — Испригаћу за ђбеда коју баланчану.

исприд предл. *испред*. — Била је мџжика испри(д) Свѣтџа Влаха.

испријѣчат, *испријѣчан* свр. *концем или другим ниџиима нешиџо неџравилно закрийи*. — Испријѣчала си ми бјѣчве ко у зџ час.

испрокулат, -ан свр. *избациџии изданке, младице (куџус)*. — Испрокуло је купус, сџмо што није процвѣтџ.

испрџсипат, *испрџсипљѣн* свр. *џосвуда џросуџи нешиџо*. — Ко је по пџду испрџсипџ цџкар?

испрџат, -ан свр. *избациџии цвијеџ и сјеме (лук)*. — Лџк је испрџџ, а ми га јџш нѣ чупџмо.

испузнут се, *испузнѣм се* свр. глаг. придј. рал.: *испузнуо, -ла, -ло и испузџ, -ла, -ло исклизнуџи се из руке*. — Испузџ ми се из рџкѣ џни лџјепџ пјатџниџ и слџмиџо.

испургат, -ан свр. (тал. purgare) *исџиједџи се (кад из ране изађе гноџ)*. — Ка(д) чџр испурга, престанѣ бџљет.

испутџт, -џн свр. 1. *замрсиџи ниџи конџа, и сл.* — Нѣ играј се с клџпкон, испутићеш ми вџну! 2. *наџравџии силѣџке, исџлѣџкариџи*. — Тџ је свѣ нѣко од злџћѣ испутиџо.

испухат, *испухан* свр. 1. *исџусџиџии ваздух из гуме, балона и сл.* — Испухџ ми је нѣко задџу гџму. 2. *изаџи из главе (кад неко џресџиане мислиџи на нешиџо чџме је доџада био заокуџѣн)*. — Нѣму свѣ брзо испухџ из главѣ па сџд нѣуе у мџри-ну него у авџкатѣ.

испушит, -џн свр. *исџјераџи живџоџиџу, чџвѣјѣка, најчѣшће дијеџѣ, али на благ начин*. — Испушиџо сан га дџма да ми џди нѣ смѣта.

испуштџт, *испуштџн* свр. (и: *испуштџт*) *исџусџиџи нешиџо*. — Дрџи тврџдо тџ бџгџиу да је не испуштџиш из рџкѣ.

истџнчат, -џм свр. *исџаџиџи се од дуге уџџѣребе*. — џва је коџшуља вишѣ истџнчала, а жџ ми је баџит.

џсти, -џ, -џ *једнак као неко други или као нешиџо друго*. — џн је џсти џтац. *изр. џсти, џсти; џсти, прѣћџзи кад неко некоме џџџиџуно сличи или кад је нешиџо сџвим једнако другоџ сџвари*. — Ма џн је џсти, џсти џтац. — Имала сан оваџџ џстџ, прѣћџзџ џрлџџије. *џсти мџменат (чџѣ) одмах*. — Ка(д) смо хи чџџи, џсти мџменат смо излећели ис кућѣ.

/џстина/ *изр. џстина џстиџскѣ каже се кад се жѣли некога увѣриџи да је у џи-џаџу заисџа истина*. — Слушај ка(д) ти гџворџн: тџ ти је свѣ џстина џстиџскѣ.

истиџуџиџџн, -џни ж (тал. istituzione) *џџанџва*. — Тџ би мџрала ѣзистит нѣкакѣ истиџуџиџџн.

џстиха прил. *лагано, нечуџно, на лаганџ џаџџи*. — Нѣка се мѣсо чџни џстиха!

џстџ прил. 1. *џџак, са свџм џџим, уџр-кос џџме*. — Свѣ су ми обећали, ма џстџ се страџиџ да кџ тџ не пџкџвџри. — џстџ је пџмѣтно учџнила што се вратиџа. 2. *џџако*. — Пџгледај ми тџ на џгџу, џстџ стџџџџ тџмо!

џстратџт, -џн свр. 1. *исџџроџиџи, џџџроџиџи неки џџџроџни маџџериџал (не новаџ)*. — џстратићеш вџс сџплџн, а нѣћеш тџ џпрат! 2. *се џџџроџиџи се, исџџроџиџи се*. — џстратило ми се сџмо мџло спџрита.

џстругат, *џструган* свр. *очџстиџиџи (каже се за ефекаџ неког средсџџва за чиџићѣње желуџа)*. — Пџпиџо је џје џд рџчинѣ па га је дџбро истругалџо.

џструсит, *џструсиџн* свр. 1. *исџиџи до краџа чаџу, боџу, џџџиџи наџскаџ*. — И џ нџс је иструсиџо коју кџпџцу јџкѣ рџкиџѣ. 2. *исџџросџиџи нешиџо: шећѣр, брашно, мрџџиџе џџд*. — Дџгла је нџпџцу и свѣ је мрџџиџе џт круха иструсила нџ под.

џстухџвџетрџт, -џ свр. 1. *изџџџџџиџи, исхлџџиџи*. — Рџкиџа је истухџвџетрџла,

ништа нѣ ваља. 2. *исхлайиши* (кад неко од болести или од старости ментално поустити). — Јадно ли ти је чејаде кад остари и истуховјетри!

/исукрс/ изр. којѣ ти је исукрс? *ишиа ти је?* — *ишиање* изрежено у љуштини или несирљењу кад нешто не полази за руком или кад неко нешто потребно досађује ишиањима, понашањем и сл. — Којѣ ти је исукрс па ме будиш у ова дѣба ноћи? — Којѣ је исукрс овон елетрици па непрестано трепти!

исфѣгат, -ан свр. (тал. fetta) *изрезати на кришке*. — Узела је нож ѓт круха и исфѣгала цијелу струцу.

исфилат, -ан свр. (тал. sfilare) I. 1. *расирести, исукати*. — Ево ме ѓдма, сѣмо да исфилан ѓвѣ бумбака. 2. *танко нарезати, нпр. саламу или што друго*. — Исфилajte ми ѓви бѣжун салама! II. ~ се *исукати се*. — Тѣ је така рѣба, исфилѣ се ѓдма ако није ухињена с кобицем.

исфјерсат, -ан свр. I. *оштитеиши површину нечега оштрим предметом, ножицама и др.* — Исфјерсала сан фѣцу с ножицама. II. ~ се *изгребати се* (кад се нека глатка површина оштитеи стругањем или неким оштрим предметом). — Таволинић нам се исфјерсѣ ка(д) смо се пренѣсили.

исфрегат, -ан свр. (тал. fregare) *орибати нешто*. — Жѣна ми је исфрегала коридур и скале. II. ~ се *нарибати се*. — Исфрегала сан се данас ко живина.

исхабавит, -ин свр. I. *исирљати нешто*. — Бѣ си тако исхабавијо рукаве от палетуна? II. ~ се *исирљати се добро*. — Ка(д) се рѣба исхабави, тѣшко јон се врати право лице.

исхрдат, **исхрдан** свр. *истићи некога*. — Кад ми дѣје дѣма, исхрдаћу га ко кѣнца.

исцапорат, -ан свр. *избациши цвијет и сјеме (лук)*. — Вас ће лук исцапорат ако га не поћупамо.

исцицат, -ан свр. *исцируиши* (кад ѓод иришиском изађе из нечега нешто жийко). — Ако стиснѣш јачѣ, крѣма ће исцицат з бандѣ.

ичигов, -а, -о замј. *ичији*. — Ако је ичигово бѣло добро, ѓнда је тѣ ѓнѣ мѣје. — Је ли ѓвѣ ичигово?

ишегат, -ан свр. (тал. segare) *исилаиши дрва*. — За десѣ(т) динара ми је јѣдан Хѣрцеговац ишегѣ свѣ дрва и слѣжијо хи у магасин.

ишемпијават, -ијаван несвр. (тал. scempiare) I. *излуживати некога васишањем, околностима и сл.* — Ишемпијавају га свѣкаквијен причама. II. ~ се *излуживати се*. — Кѣ ти је крив што си се ишемпијавѣ с лудѣстима?

ишемпијат, -ан свр. I. *излудѣти некога, учиниши да неко због одређеног васишанања изгуби способности здравог расуђивања*. — Ишемпијали су ѓнѣ дијѣте па се ш њѣме свијет ругѣ. II. ~ се *истаиши луцкати због неких околности*. — ѓнѣ неколико данѣ у кући ш њѣма сан се ишемпијѣ.

ишемпијан, -а, -о придј. *излуђен, блесав*. — Прије је ѓн бѣјо пѣметно чејаде, а сѣд је сѣмо јѣдан ишемпијан старѣц.

ишибѣкат, -ан свр. *исираиши шѣих шѣајом од ирућа са ироширеним горњим дијелом*. — Узѣла саншибѣкалицу и пошла ишибѣкат двѣ тапѣта.

ишнѣ (од оволишно) прил. *сасвим мало*. — На ти ишнѣ, па ако те густѣ, даћу ти јѣш.

ишњухат, -ам свр. *уњајаћи покушати нешто од некога добити, измамити*. — Ишњухѣ је добре двѣ уре док није дѣбијо што је тѣјо.

ишпрљат, -ан свр. I. *неукусно најравити неки одјевни предмет*. — Ишпрљала ми је сѣрта капут, не мѣгу га ѓ(д) срѣма ѓбућ. — Обукла Ниѣе јучѣр на себе неѣкаквѣ ишпрљанѣ вѣсту па се гивѣтѣ. II. ~ се *неукусно, смијешно се обући, ставити на себе нешто неприлично*. —

Она није груба, ма се не зна обућ; ишпрља се, пуна је пёрлица њ фјочица.

иштетит, -ѝн свр. *Иоквариѝи нешто*. — Иштетила сан с нечијен стѡмак.
II. ~ се *иоквариѝи се*. — Смѡкве су се ѡт кишѣ иштетиле.

иштрбат, -ѝн свр. *ишчуѝкаѝи ѝрѝи-ма сѝѝне, неједнаке комадиће неке ѝјелине*. — Док је дошѡ до дома, иштрбѡ је ѝѝјелѝ бѡфет круха.

ишћерат, -ѝн свр. *ѝрисиѝи некога да однекле изађе*. — Не би душмана на ѡвѡ дѡлубија ѝс кућѣ ишћерѡ!

ишћериват, -ѝрѝвѝн несвр. *више ѝуѝа или дуже времена некога ѝрисиѝавѝи да однекле изађе*. — Он је ћер неколико путѡ ѝс кућѣ ишћеривѡ.

ишћикѣтат, -ѝн свр. *исѝљувѝи, исѝљуѝкаѝи некога или нешто*. — Свега си ме ишћикѣтѡ!

ишћућат, -ѝн свр. (тал. *succhiare*) *исисѝаѝи нешто*. — Сѡк ишћућѡј, а кѡру од наранчѣ бѡци! изр. ~ ѝс прѣга *измисѝиѝи*

нешто. — Прчитѡ сан у фѡјима, није сам ишћућѡ ѝс прѣга.

ишчѣтат, -ѝн свр. *ишчѣтѝкаѝи нешто*. — Ишчѣтај клѡбѡк, пѡн ти је прѡшинѣ!

ишчѝпит, ишчѝним свр. *изнерѣдиѝи нешто, најравѝи нешто накарѡдно, исквариѝи нешто*. — Штѡ су ишчѝнили од ѡнегѡ лијѣпѡга Лѡпада!

ишчѝнкат, -ѝн свр. *ишчуѝкаѝи нешто (нѝр. крух, колач и др.)*. — Кѡ је ишчѝнкѡ крућ?

ишчумијѣхат, -ѡмијѣхѝн свр. **1.** *менѝално ѝѡустѝиѝи од сѝаросѝи, али и иначе*. — Штѡ ће ми свѣ љѣпѡте ѡвѣгѡ свѝјѣта кад ишчѡмијѣхѝн! **2.** *извѣѝриѝи од дуга сѝајања или изгубиѝи укус од неодговарајућег начина чувања*. — Пр женѡ кафа ће ишчумијѣхат ако дѡго стѡјѝ.

ишчѡмјет, -ѡмѝн свр. *од дуга сѝајања изгубиѝи ѝрвѡбиѝни укус и исумиѝи се (воће и сл.)*. — Парѡ ми да је дѝња ишчѡмјѣла.

J

јавит се, јѡвѝн се свр. *ѝоздравиѝи некога ѝриликом доласка, одласка, у ѝроласку*. — Ти се вѡзда прѡј јѡви стѡријѣму! — Он се склѡдно јѡви и ка(д) дѡђе и кад ѝдѣ ћѡ.

јављат се, јѡвљѝн се несвр. **1.** *ѝоздрављѝи некога у ѝроласку, на одласку и сл.* — Она ми се нѝкад није јѡвљала. — Најѣ дијѡ се на мене и не јѡвљѡ ми се више него ѡкрѣнѣ глаѡу на другѡ бѡнду. **2.** *ѝоздрављѝи се с неким ѝриликом одласка на ѝуѝи, ѝосѣћивѝи ѝријаѝѣље и роѡаке да би се од ѝих ѡпрѡстиѡ*. — У сѡботу парћѝвѝн, па се ѡвијѣх данѡ јѡвљѝн свѡјти.

јѡгѝић м *јагѝе*. — Бијѣли се пѡље ѡд јагѝићѡ.

јѡгода ж *зрно грѡжђа*. — Кѡлике су јагоде на ѡвѡму грѡзду!

јѡгодица ж (дем. од јѡгода) — Дѡј ми сѡмо јѣдну јѡгодицу ѡ(д) тегѡ бѝјѣлѡга грѡжђа.

јѡд м *невоља*. — Кѡјѝ ти је јѡд данас па сѡмо ѡздишѣш? изр. *ни пѡ јада мања би била иѝѣѝа, не би било иѝѣѣ, невоље*. — Да ми је бѡрен рѣкѡ да не чѣкѡн па ни пѡ јада! Јѡди га знѡли *каже се уз неку слѡѝињу или ѝрѣѝѡстѡвку да нешто није добро, да је зло, наѡјѡко*. — Јѡди га знѡли ћѣ је бѝјѡ и штѡ је чѝнијѡ!

јѡдан, јѡдна, јѡдно приј. **1.** *несреѝан, врѝѣдан сѡжаљења*. — Напатијѡ се јѡдан у живѡту! — Јѡдан ти је ѡнѝ ко дѡђе у ѝихове рѡке! **2.** *ѝохаран, физички ѝроѡаѡ*. — Парѡ ми је јѡчѣр јѡдан. — Морѡш мѡло вишѣ јѣсти, вићѝи кѡко си јѡдна! **3.** *ѝошѝаѝа*

лица у разговору с неким или израз саосјећања кад се о некоме нешто говори. — Пупти га, јадан, нека чини како он хоће! — Штò се она, јадна, толџко мисли за њега! — А ја ти, јадан, повјерово и до му све солде што сан имò у себе.

јадат, -ан несвр. *илакайти, зайомагайти, јадиковайти*. — Она непрестано јадá: „Јадна ти сан за òво, јадна ја за òно!

јаде ж *женска особа вриједна сажалења с обзиром на њене физичке и друге особине*. — Да пухне ма̀ло јачи вјетар, òднијо би òну јáду.

јадика ж *оно што је кржљаво, јадно*. — Нашò òн нѐку јадику и по̀(д) старè да̀не се оженијо. — Ба̀цићу т́у јадику òт фикуса.

јадник м *човек вриједан самилости*. — Јадник òн с òно трòје дјечицè.

јадница ж *женска особа која заслужује сажалење, самилост*. — Кòлико је сáмо ту̀ђе рòбè јадница опрáла!

јадо м *човек вриједан сажалења с обзиром на његове физичке особине и интелектуалне способности*. — Глèдан јада Мáричина како се порèд нè и нè види! — Нијèсан знò да је òн та̀ки јадо.

јаз м *вир, вршилог*. — Кад вèлики брòд пòтонè, учини се јаз.

јаје, јаја с мн. јаја, ген. мн. ја́ја *јаје*. — Изјешћу јèдно јаје у сòрбулу. — Испригај ми двá јаја! — Хо̀ће ли ти б́ит дòста три јаја нà око? — Двá јаја, двá динáра. — Двá јаја, двá динáра.

Јаке ж *женско име у Дубровнику и околици*.

јако прил. (и: јакон) *веома*. — Јако ме бòли нòга. — Јакон ми је жò што нијèсте свí дòшли.

Јако м *мушко име у Дубровнику*.

јакон в. *јако*.

/јама/ изр. гр̀ми из јамè; гòворí из јамè *иошмуло, мукло, из дубине*. — Гр̀мјело је свú нòћ она̀кò из јамè. б́ит ко у јами обично за кућу или слично обитавалишће без

видика или без сунца, свейлости, зрака. — Не густá ме òнá позицијòн за кућу, òно ти је ко у јами.

/јаох/ узв. изр. *јаох ти (му, јој, вам) ò било кле́тва уиућена некоме ко увијек због нечега кука, јадикује*. — Штò непрèстано јáучèш, јаох ти ò било!

јапраг м мн. -зи *сарма замошана у листи свèжег модрог òриморског кућуца*. — Їмáмо јòш п́уну те́ћу јапрагá.

јаукав, -а, -ò прил. (и: јаукáв) *илачљив с разлогом и без разлога (дијете, али и одрасла особа)*. — Та̀ки се јаукав и рòдијо!

јаукавац, -áвца м ген. мн. јаукавáца *илачљивко, особа која увијек налази разлога за незадовољство*. — Òнему јаукáвцу свè је ма̀ло.

јаукавица ж *женска особа која је увијек нечим незадовољна, илачљивица*. — Да́ј јон тò да јаукавица више нè јаучè!

јаукавичина ж (пеј. од јаукавица) — Ђво дòходи јаукавичина што је вáзда нèшто бòли.

јаукат, јáучèн несвр. *илакайти, кењкайти, илачљивим тионом изражавайти некакво своје незадовољство*. — По вáздан јáучè да га бòли нòга, а нèће да òдè у лèчника.

јачит се, -ин се несвр. *дохвайтии се с неким рукама да би се òказало ко је јачи*. — Ти би се јáчијо сá мнòм?

јаштерица ж *бубуљица на језику*. — Дјèца гòвору: „Гуштерица, јаштерица, прèшла с мèне нà те!“

јаштрèб м *јаштрèб*. — Òкле су долè хели òни јаштрèби?

/јèд/ изр. ч́ини ми ~ л̀утии *ме нешто*. — Ч́ини ми јèд сáд јòпèт хòдит тáмо.

/јèдан/ изр. *јèдан (јèдно) ми òстајè јèдино ми òреòстајè да урадим òво и òво; не òстајè ми ниш́та друго него...* — Јèдна ми òстајè да му рèчèн како ми тò òдма трèбá. — Јèдно ми òстајè да га иш̀хèран òс кућè.

Једандан прил. *једном иришком, једнога дана, некад*. — Доћемо ван свиј једандан. — Једандан ће се и то догодит.

Једанџ бр. *једанаест*. — Сутра ће бит једанџ дана како смо се вратили дома.

Једанестерица бр. мн. *једанаесторица*. — Од једанестерице само су двојица добро играла.

Једанестеро зб. бр. *једанаестеро*. — Једанестеро њих је могло стај у барку.

Јџило с чин *једења, „јеша“*. — Сви засјели па пјевању, мџици и јџилу ни краја ни конца!

Јџит, **јџин** несвр. I. *љутишти некога*. — Јџиш ме ка(д) тако лудо гдвориш. II. ~ се *љутишти се*. — Он се јџи, а гдвори му се за његово добро.

Јџнако прил. *истио, на исти начин*. — „Добар објед!“ — „Јџнако!“

Јџ, **јџа** м мн. *јџи*, ген. мн. *јџа морски јеж из разреда бодљикаша*. — Пази да не станеш на јџа! — Оди је пличина пуна јџа.

Јџит се, **јџин се** несвр. *осећају језу (кад кожа скуљањем и џодизањем длачица реагује на сиољу или џјелесну шемјерашуру)*. — Јџин се б(д) студени и вјетра.

Јџња ж *језа од хладноће или џовишене џјелесне шемјерашуре*. — Хџта ме јџња ко да џман фџбрџ.

Јџурн м (само мн.) *жмарац, скуљање коже џо џијелу џод уџицајем хладноће или џовишене џјелесне шемјерашуре*. — Зџма ти је, хџтају те јџурн.

Јџурит се, **јџурин се** несвр. *јежисти се (кад кожа видљиво скуљањем реагује на хладноћу или на ненормалну џјелесну шемјерашуру)*. — Јџш нијџси ни ушџ у море, а већ се јџуриш.

Јџезик/ изр. *угриз се за јџезик (усахџ ти јџезик) благе клџиве које се чују у народу кад неко каже неџишо џишо не жељимо да се дџси*. — „Сутра ће нам даж све покварит!“ — „Угриз се за јџезик (за јџезик се угризџ)

дабџгда!“ — Усахџ ти јџезик (јџезик ти усахџ), штџ то гдвориш? ~ клџиш, а гџица плџти каже се у народу кад неко неконџролисано говори или дрско, како џо не ириличи, џа због џога сноси џослџдице (ако се ради о дџџџџу, мисли се на байџине које му, евенџуално, слиједе).

Јџезичина ж (пеј. од јџезик) *каже се за језик (говорни орган) онога ко много и свашџа говори*. — С јџезичинџ је џмџ и неприлџка. изр. *џмат гџуснџ јџезичину каже се за некога ко је вулгаран, ко воли да оговара и о другоме ружно говори*. — Кџ џмџ гџуснџ јџезичину, свџшта ће рџјет.

Јџџвџт м *исусовац*. — Јџџвџти су у Дубровнџку зградили цркву па се прџстор, џе се џна нахџди, зџвџ Јџџвџти.

Јџј м *врџша ноћне џиџице, јејина*. — Тџ по ноћи не спџвџш ко да си јџју у свџјти.

Јџџа ж *женско име у Дубровнџку и околици*.

Јџлџ в. *је ли да*.

Јџ ли вез. *чим, џек џишо*. — Јџ ли загрмјело, нџмџ џлетрикџ!

Јџ ли дџ (и: *јелдџ*) *џиџање које сугерира џошврдан одговор*. — Ы ти ћеш хџдџит с наџма, је ли дџ? — Јелдџ да ћеш ми то дџт?

Јџлџнка ж *женско име у Дубровнџку*.

Јџлџица ж *женско име у Дубровнџку*.

Јџлка ж *женско име у Дубровнџку*.

Јџмужа ж *џек џомужено и још неузаврело млијеко*. — Мљџкарица нам дџноси јџмужу, а кад је узаврџн, будџ двџ прста скџрџпа.

Јџрбо вез. *јер*. — Умукни јџрбо ћу ти офлџмат пџ губици!

Јџро м *мушко име у Дубровнџку*.

Јџсти, **јџдџн** несвр., глаг. придј. *актив.*: *џјо, јџџа, јџџо I. узимаџи храну ради задовољења својих џошреба*. — Он је џјо штџ му дџш, а џна само штџ је гџста. II. ~ се *џједаџи се у себи због нечега, жедрџи се*. — Жџва се јџдџн што сан их јџ сџџовала да џдџ на џнџ бџнду.

јѣстиво *с једење*. — Кад је финуло јѣстиво, пѣчѣли смо бѣлат.

јѣцавац, -ѣвца *м* ген. мн. *јѣцаваѣца* (и: *јѣцало*) *онај који има једну врсту говорне мане*. — Пѣстѣ је јѣцавац ѣтка(д) се припѣ ѣд нечега.

јѣцавица *ж женска особа с говорном маном*. — Нијѣсам бѣш свѣ разумијѣ мѣлу јѣцавицу.

јѣцало *в. јецавац*.

јѣцат, -ѣн *несвр*. 1. *имаѣи говорну ману која се истѣљава у ѣрекидању ваздушине сѣрује ѣришком обликовања ријечи*. — Није ѣн мѣцав, ѣн сѣмо мѣло јѣцѣ. 2. *ѣшхо ѣлакаѣи или након великог ѣлача се сѣишавѣи*. — Кѣлико је ѣвѣ дијѣте плаќало, јѣш јѣцѣ.

јѣчменица *ж најѣиѣак од јѣча који се ѣриѣрема као кафа и ѣије с млијѣком као кафа бијѣла*. — Ўјутро се пѣла јѣчменица с млијѣком, дѣкле кафа бијѣла.

Јѣзеп *в. Јозеф*.

Јѣзеф (свѣтѣ) *м* (и: *Јѣзеп*) *Јосиѣ, Јосиф (само кад је ријеч о свѣцу, иначе у Дубровнику нема ѣног имена)*. — Свѣтѣ Јѣзеф је ѣвѣ гѣдинѣ у неђѣљу.

Јѣсо *м* ген. *Јѣса честѣо мушко име у Дубровнику и околици*. — Ў нашега Јѣса ни кад не фали смѣјѣча.

јѣк *рјѣчца чеиѣе се чуло у Дубровнику за одрицање нечега*. — А јѣк! Неђѣш тѣ мене ѣвегѣ пѣта приварит!

јѣпѣ *в. јѣиѣи*.

јѣпѣт *прил. (и: јѣпѣ) 1. ѣиѣи, ѣоново*. — Јѣпѣт си дѣшѣ! — Јѣчѣр је јѣпѣ дѣжѣло. 2. *уосѣалом*. — Не можеш тѣ јѣпѣ не гѣвѣрит с никијѣм.

јунѣчит се, јунѣчѣн *се несвр. без разлога се ѣравиѣи храбар, играѣи се са здравѣем без ѣзира на ѣјасносѣи коју ѣо носи*. — Надвѣору је зѣма, а тѣ се јунѣчѣиш бес капуга.

јунѣчица *ж јунак (каже се за женско дијѣѣе, али и за одраслу особу кад учини неки веђи физички најѣор)*. — Тѣ си прѣвѣ мѣлѣ јунѣчица ка(д) си се сѣма испѣла уза скалине. — Јунѣчица је ѣна кад мѣже сѣма нѣсит овлиќѣ тѣрет ѣ куђи.

јѣне, -та *с ѣеле*. — Зѣгледѣ се ѣ мене ко јѣне у шарѣнѣ вѣрата.

јѣтрѣске *прил. јѣѣѣрос*. — Јѣтрѣске сте ѣранили, а не ко јѣчѣрица.

/јѣха/ ~ ѣд мѣса, ~ ѣт кокоши, фѣлсѣ (фѣлсѣ) ~, ~ ѣт помѣдѣра, ~ ѣт патѣтѣ, ~ ѣд битѣе све врѣѣе суѣа и чѣрба. — Кѣјѣ је дѣнас свѣтац кад ѣмамо јѣхе ѣт кокоши?

јѣхат, -а, -ѣ *прил. ѣѣчан (ѣ јѣлу)*. — Да ми је ѣзјѣсти штѣ јѣхато! — Кѣлаш ми је ѣстѣ неќѣко јѣхат.

јѣчѣра *прил. (и: јѣчѣрица) јѣчѣр*. — Јѣчѣра је бѣјѣ лијѣп дѣн, а виђи каќво је дѣнас!

јѣчѣрица *в. јѣчѣра*.

јѣшица *ж* (дем. од јѣха) — Не можеш ѣѣјѣли дѣн бѣт сѣт ѣд мало јѣшицѣ.

К

каблѣић *м мала дрвена ѣосуда за сир, масло и сл.* — У јѣднѣму каблѣићу бѣло је јѣш мѣло мѣсла.

кабѣтађ *м* (тал. *cabotaggio*) *обална ѣловидба*. — Дѣбрѣвниќ је ѣмѣ кабѣтађ.

кава *ж* (тал. *cava*) *рудник*. — Неѣму не мѣјќѣ дѣнарѣ, лѣканѣица у Цѣвату му је кава ѣ(д) злѣта.

кавалѣрија *ж* (тал. *cavalleria*) *коњица*. — Ў солѣатима је бѣјѣ у кавалѣрији.

кавалѣт *м* (тал. *cavalletto*) *коњиц на ногама за различѣићу ѣѣѣѣребу, нѣр. да се ѣоложи дрво за ѣилѣње или неки ѣвеђи ѣредмѣи*. — Стави штѣицу на кавалѣт!

кавалѣјѣр, -ѣра *м* (тал. *cavaliere*) 1. *галѣнићан чѣвѣк*. — Свѣи су га зѣнали ко ве

ликѡга кавалијера. 2. *Ирашилац даме на плесу или иначе.* — Она свѡки дѡн ѡмѡ друтѡга кавалијера.

каватѡпи, -ија м (и: каватѡпид) (тал. savatari) *сѡравица којом се ваде чейови из боца, вадичей.* — Ђзео сан каватѡпи за отвѡрит бѡгију вина.

каватѡпид в. *каватѡпид.*

каветац, -еца м ген. мн. каветаца *остѡиѡт* неке *ѡканине у ѡрговини.* — Купила сан један каветац, чѡста је вѡна, а ѡмѡ га мѡтар ѡ пѡ.

кавечиѡ м (дем. од каветац) — Ђмѡ пуѡо лијепијех кавечиѡа от каланкѡ за вѡста.

кавѡлин, -ина м (тал. cavolino) *врѡта модрог куйуса с цвијѡом.* — Пѡчео је кавѡлин, ѡмѡ га пуѡа плаца.

каволифјѡри м (непромј.) (тал. cavolfiore) *карфијол, цвѡјѡча.* — Каволифјѡри се брзо кѡха.

кавѡфанаг, -ѡнга м ген. мн. кавѡфанѡга (тал. cavafango) *глибодер.* — Требѡ би кавѡфанаг за ѡзвѡћ ме из глибинѡ!

кагѡрела ж *чѡста сѡлолица.* — ід великѡга страѡа га је ѡхитила кагѡрела.

каѡгоди в. *кадгоди.*

каѡгој в. *кадгоди.*

каѡгоћ в. *кадгоди.*

каѡд прил. *ѡнекад, ѡо који ѡуѡ.* — Спарѡшкѡ кѡт кѡјѡ ѡжица с таволина.

каѡдавер м (тал. cadavere) *леш, рушевина од чѡвека, ѡроѡо чѡвек.* — Изѡшѡ је из ошпѡдала ко живѡи кѡдавер.

каѡгоди прил. (и: каѡгоди, каѡгоћ, каѡгоћ, каѡгој) *који ѡуѡ, ѡнекад.* — Дѡћи каѡгоди да се наѡакѡламо! — Каѡгоди и нѡ мислин штѡ чѡним. — Каѡгоћ нѡман врѡмена ни за се. — Мѡгѡ би ми тѡ каѡгоћ за звѡнит на врата! — Каѡгој и забѡравѡн штѡ сан ти рѡкѡ.

кад гѡј в. *кад гоћ.*

каѡгоћ в. *кадгоди.*

кад гѡћ прил. (и: кад гѡј) *било када, кад год.* — Кад гѡћ хѡћеш, дѡћи! — Кад гѡј ѡхитѡш мѡло врѡмена, јѡви ми се!

каѡдѡна ж (тал. catena) *ланац ѡуѡиѡе, ланац за сѡи.* — Ка(д) су вѡдили ѡнкору, пѡкла је каѡдѡна. — Нѡсијо је ѡ шпагу о(д) цѡлѡта ѡрлоције са златнѡм каѡдѡном.

каѡдин, -ина м *ѡокреѡни умивѡоник, маѡи суд за умивѡе.* — На лаваману је стѡјѡ каѡдин и бѡкар с вѡдѡн.

каѡдинѡла ж (тал. catenella) *ланац за сѡи.* — Таѡ каѡдинѡла ми је ѡспомена на мајку.

каѡдиниѡ м (дем. од каѡдин) — Није билѡ виѡшѡ ѡт пола каѡдиниѡа вѡдѡ.

каѡдит, каѡдин несвр. I. 1. *димѡиѡи неѡиѡ.* — „Штѡ ти ѡнѡ вѡси у комѡнѡти?“ — „Каѡдин мѡсо.“ 2. *непрел. кад удара у нос неугѡдан, оѡѡар мирис.* — Штѡ каѡди ѡз брѡкѡ о(т) смѡтлѡшта! 3. *ѡрекомјерно ѡуѡиѡи.* — Сјѡдин ѡре ѡ уре на јѡднѡму мјѡсту, а свѡ околѡ мене каѡдѡ. 4. *ѡодилазѡиѡи неѡме, ласкаѡиѡи неѡме, ѡбасѡиѡиѡи неѡга хвалама, а све ѡо из рачуна.* — Таѡ му је жѡнскѡ каѡдила дѡ смрти, а ѡнда је свѡ редѡтала. II. ~ се *излагаѡи се дѡму или неугѡдном мирису.* — Чѡкан те и каѡдин се на ѡвѡму смраду.

каѡживѡт, каѡживѡн несвр. 1. *ѡоказивѡиѡи неѡме неѡиѡ.* — Не каѡживѡј с прѡстон кад нѡкога вѡдѡиш! 2. *ѡодучавѡиѡи неѡга, ѡоказивѡиѡи неѡме неѡиѡ ѡриѡиком учѡња ѡиѡо му није јасно.* — Кѡ ти каѡживѡ лѡтѡнскѡи кад га таѡкѡ дѡбро знѡш?

/каѡз/ *изр. чѡинѡт каѡзе ѡреувеличавѡиѡи неѡиѡ, давѡиѡи неѡему изузѡѡан, а неѡѡѡѡребан значѡј.* — Мѡло га је забѡљѡла глаѡа, а ѡни чѡнѡу каѡзе ко да ће сѡд на ѡмријѡт.

каѡзѡт, каѡжѡн свр. *ѡоказѡиѡи неѡиѡ.* — Каѡзѡли су ми кѡћу ѡе су прије стѡли.

казѣрма ж (тал. caserma) *касарна*. — Фортѣцу свѣтѣга Ивана на ўлазу ў порат прије су звѣли Моло-казѣрма.

казѣн, -йна м (тал. casino) — Објесијо прид врата фералић ко да му је кућа казѣн.

казѣста м (тал. casista) *онај који, иричајући о нечему, увеличава ствари иако да му се не може баш све вјеровати*. — Приповиједо ми је то Маго, ма њѣму не можеш вјероват, јер он је казѣста.

казначина ж *административно-теориторијална њореска (?) јединица на коју је била њодијељена Жуѣа дубровачка и Конавли (нѣр. Грбавац, Чибача итд.)*.

каѣн м (тал. caicco) *мали њомоћни чамац који стоји на броду или га брод (једрењак) вуче за собом*. — Колики су колпи! И каѣн је пун водѣ.

каѣш, кайша м 1. *кајсија (стѣбло и љод)*. — Ове годинѣ су кайши дѣста рѣ дили. 2. *њојас који се стѣвља на љанѣалоне*. — Стави кайш на гаће!

кајпица ж (тал. gabbia) 1. *кавез за љице*. — Једна кајпица стоји на фѣњестри, а дрѣга на мѣру. 2. *собичак*. — Затвори се јадан у онѣ своју кајпицу и самѡјѣ. изр. држат некога ў кајпици *затворити некога у кућу да нема конѣакѣа са свијеѣтом у стѣраху да му се не деси какво зло*. — Док је бијѣо мѣли, држали су га ў кајпици, а сѣд више дѣма и не дѣлази.

какав, -ква, -кво замј. *неки*. — Нађѣ се мѣѣка у какавѣ Сѣлачкѣ.

какао, какаа м *какао*. — Ыма ли цѣкау? ра у какау?

какат, -ѣн несвр. (и: каки) *вршити велику нужду*. — Више је велики, зна кат у бокѣрић.

каки в. *какаш*.

какица ж *каже се дѣтеѣту за оно иѣто избаѣи из себе као велику нужду*. — Браво! Учинио дијѣте какицу!

како вез. *као*. — Он је како ти. — Како да ти није било дѣста спѣват до подне не-го би јѣш!

какогоди прил. *некако, на неки начин*. — Кад би ви какогоди мѣгли сѣтра дѣј ў нѣс!

како гѣди прил. *било како*. — Како гѣди учинѣте, мѣ ћемо бит контѣнти.

какомѣдраго прил. *иѣк да се уради ља како било, лоше, некавалѣѣѣно*. — Ако ми сѣшијѣ какомѣдраго, ја му нећу плѣтит.

какотат, -ћѣн несвр. (и: какоћат) *кокодакаш*. — Једна кокош какоћѣ, сѣкѣро је снѣјѣла јѣје.

какоћат в. *какоѣаш*.

кала предл. *код, близу, до, њорѣд*. — Стѣни кала мене и не мѣчи се! — То је онѣ кућа кала црквѣ.

калабрага ж (тал. calabrace) *игра карѣама*. — О(д) свијѣх игѣра на карѣта знѣ је сѣмо калабрага.

Калабрѣз, -ѣза м *сѣановник ѣалијанског округа Калабрија; као досѣљеници у Дубровник називани су оѣшѣим именов „Пуљѣзи“ (Пујѣзи), ља се ѣај назив ѣрѣнио на све Талијане*.

калават, калаван несвр. (тал. calare) I. 1. *прел. сѣуѣѣашѣи некога или неѣѣо*. — Штѣ он чѣни? Нѣшта! Калава врѣѣе у Гружу! 2. *непрел. оѣадашѣи*. — Од јѣчѣр калава дан. — Плѣца је пѣна зѣлени, па и цијѣне калавајѣ. изр. ~ *бѣгове (свѣце) ѣсоваѣи*. — Нећу ја да ми он калава бѣгове! ~ *дѣспѣте ѣркѣсиѣи, ѣѣјѣраѣи некоме инаѣи*. — Прѣклѣт је, сѣмо калава дѣспѣте. II. ~ *се силѣзиѣи, сѣуѣѣашѣи се*. — Ёно хи! Калавајѣ се низа скалинѣту.

калајѣс м *онај који калајѣше*. — Калајѣси би зарѣдали пѣ кућама (најчѣшѣе изван Града) и вѣкали: „Калајѣс качѣли, тѣндѣри, просѣи!“ па хи је нѣрод прѣзвѣо калајѣси. изр. *цѣн ко ~ каже се за некога ко је цѣн, ѣрѣав, било љо ѣмоѣ иѣѣо је онај који се бавио ѣим љослом мораѣо биѣи ѣакав, било зѣѣо иѣѣо су ѣакове љослове*

обављали шамноуџици људи. — Штò си тò чинио ка(л) си црн ко калàјис?

калàјисат, -àјишєн свр. и несвр. *обложити, облагати нешто калајем да не зарђа.* — Дàли смо кàчуо калàјису да га калàјишє.

калàмàр, -àра м (тал. salamaio) 1. *матрионица, шинтарница.* — Нà свакому таволину стòјò је по један калàмàр. 2. *лигань.* — Биће вечèрас фрèшко приганијех каламàр. изр. пòсрат се (некому) у калàмàр *замјерити се некоме.* — Кад је тò рєкò, баш ми се пòсрò у калàмàр!

Калàмојка в. *Каламоћка.*

калàмојскѝ в. *каламојски.*

калàмотскѝ, -à, -ò придј. (и: калàмојскѝ) *који иријада Каламојци.* — Кàко је бѝстро калàмотскò мòре! — Рѝбу су дò нијєли калàмојскѝ рѝбарѝ.

Калàмоћанин м *стиановник дубровачког ошòка Каламојце (Колочейа).* — Калàмоћани дòђу ујутро у Груж, покóпују штò ин трèбà и до пòднє се врату дòма.

Калàмоћка ж ген. мн. Калàмоћкà (и: Калàмојка) *стиановница дубровачког ошòка Каламојце (Колочейа).* — Пуна је рѝва Калàмоћкà.

калàмућа ж (грч. kalamos) *ѝрска за рѝбање.* — Он цѝјели дàн сједѝ на мулу с калàмућон у руци.

калàнка ж *врста ѝлајинене ѝканине.* — Љєги се пуно нòси калàнка.

калат, -àн свр. (тал. calage) I. 1. прел. *сѝустити нешто.* — Кàлaj ми тє књѝге с пòлицє! 2. непрел. *сѝастѝ, ојасѝ.* — Кàлала је дàнас врућина. — Мàло си калò откад нємà добријех бокунѝћà. II. ~ се *сићи с нечега, сѝустити се.* — Кàлали смо с озгàр низ једну странпутицу.

калàта ж *сѝуштен слој облака дуж хоризонѝа (иреднак лошег времена).* — Сѝунце је зашло у калàту, кѝша ће.

калàтина ж (аугм. од калàта) — Кòлика је калàтина нà западу?

калàтица ж (дем. од калàта) — Бѝла је јучєр нà мору калàтица, штò ће рѝјет да ће се вријеме поквàрит.

калàтѝра ж (најчешће у мн.) *идочњак.* — Калàтѝре су ти од неспàња.

калàтѝрина ж (аугм. од калàтѝра) — Бòлєс је у питању кад ѝмà онликє калàтѝрине.

калафатàват, -àтàвàм несвр. (тал. calafatare) *и́ремазивати дрвени брод кашра-ном и заѝушивати руце.* — Калàфàти му òвијех дàнà калафатàвају брòд.

калафàтат, -àн свр. *зачејити и кашраном и́ремазати дрвени брод.* — Кад брòд калафàтàмо, бѝће ко нòв.

калàфàто м (тал. calafato) *мајстòр који зачејљує ѝукојине и маже брод кашраном.* — Мѝ смо учинили своје, а свє другò, што се тичє брòда, пòсò је калàфàта.

калàш, -àша м *онај који мамѝ паре, мамѝара.* — Нє дà(м) му ништа, òн је правѝ калàш.

калàшина м (аугм. и пеј. од калàш) — Обигрàвà калàшина окò тебе да му дàш кòјѝ шпава̀лет.

калàшит, калàшѝн несвр. *измамљивати од некога новац или било што.* — Їдѝ пò кућама ко Цѝгани и калàшѝ.

калàшица ж *женска особа која измамљує од некога нешто.* — Калàшица је òна, измàмиће му дò задвєга дѝнàра.

калàшичина ж (аугм. и пеј. од калàшица) — Првò ми је чѝнила компасѝјун, а пòслијє сан видијо да је òна обичнà калàшичина.

калàшлук м мн. -уци, ген. мн. калàшлѝкà (и: калàшлѝкà) *измамљивање новца или нечега другог.* — Упу̀тили се Цѝгàнке з дјєцòн у калàшлук.

калдаја ж (тал. caldaia) *кошао за воду уграђен у шѝедњак на дрва и угаљ или било у што за сличне сврхе.* — У калдаји је бѝло врућє водє.

калеси́на ж *врста покривене двоколице, коју вуче коњ*. — Мåло помало нестajале су и калеси́не и кароце.

калкúлат, -а́н несвр. (тал. calcolare) *рачуна́ти са свим могућностима у вези с нечим*. — Свакако да ће он гледе тега калкúлат.

ка́лкуо, -ула м (тал. calcolo) *рачуница*. — Све су то пусти калкули њиховѣ бандѣ.

ка́лма ж (тал. calma) *тишина на мору, сасвим тихо море без дашка вјетра*. — Тѣшко да ће овака калма подурат још који дан!

калмáват, кáлмáвaн несвр. (тал. calmare) **I. 1.** прел. *умирива́ти, стишишава́ти некога*. — Калмáвамо га колико мoжемо. **2.** непрел. *умирива́ти се, стишишава́ти се*. — Мoжемо поћ, кáлмáвa даж. **II.** ~ се *смирива́ти се, стишишава́ти се, умирива́ти се*. — Ка(д) се снѣрваш, настој се калмáват!

ка́лманат, кáлмáнта м ген. мн. *калманата́* (тал. calmante) *средство за умирење*. — Више ми ни кáлманти не помагају.

ка́лмат, -а́н свр. **I. 1.** прел. *умири́ти некога*. — Кáлмај то дијете да не плаче! **2.** непрел. *умири́ти се*. — Кáлмо је вјетар, сутра ће бит лјепо. **II.** ~ се *умири́ти се*. — Ако се не кáлма, доће му колап!

ка́ло с *блашо*. — Не ходи по кáлу! изр. *лудо ко ~ каже се за неосољену храну*. — У јуси би требало још мåло сдли, а кúлаш је луд ко кáло.

ка́лор, -ора м (употребљава се само у мн.) (тал. calore) *осећај врућине*. — Свúко је палетун, сикуро су га ухитили калори.

калорѣз, -а, -о придј. (тал. calogoso) *јак, жесток (мисли се на јело)*. — Мåсло, цукар, јаја, све је то калорѣзо.

ка́лужа ж *глиб, блашо*. — Након кишѣ учинијо се пут у кáлужу.

калумáват, -умáвaн несвр. **I.** *уваљива́ти некоме нешто*. — Не калумáвајте ми онo што не ваја! **II.** ~ се *уваљива́ти се некоме или негде*. — Полако се сви ис куће

калумáвају на мјеста з добријен приходима.

калúмат, -а́н свр. **I.** *ували́ти некоме нешто*. — Калúмо ми је бoкун гркљана на ђонту. **II.** ~ се *ували́ти се негде или некоме*. — Она ће се сама калúмат, не треба је зват. — Сви су му се калумали на стáн и на храну.

ка́љат, ка́љaн несвр. **I.** *црљати блашом, блашавити нешто*. — Чистила сан ти прѣвље, а ти хи кáљаш. **II.** ~ се *блашавити се*. — Сåмо се кáљаш по глибини!

/ка́лужа/ изр. *луд ко ~ иoшину неслан*. — Спáнаћ је луд ко кáлужа.

/ка́м/ изр. *у кам се упрó (упрла, упрло) клеи́ва у смислу: далеко га кућа*. — Све хи пратú невоје, па сад и болес, у кам се упрла!

ка́мара ж (тал. camera) *соба*. — Кúћа има на пјану три камаре.

камáријѣр, -ѣра м (тал. cameriere) *собар, конобар*. — Он је у хотелу радио ко камáријѣр.

камáријѣра ж (тал. cameriera) *собарица, конобарица*. — Вáзда је околò себе имала триста камáријѣра.

камáрин, -ина м (тал. camerino) **1.** *собица, собичак*. — Рѣба од утијавåња је у камáрину испò(д) скалѣ. **2.** *заход*. — У старим кúћама камáрин је бијо близу коми́на.

камáринни м (дем. од камáрин) *мали заход*. — Кúћа има камеринни, ма нема бању.

ка́марица ж (дем. од кáмара) — Сви су збијени у једној кáмарици.

камбúјават, -и́јавaн несвр. (тал. cambiare) **I.** *мијењати нешто, промијењивати*. — Нешто јòпѣ и данас камбúјаваш? **II.** ~ се *мијењати се, промијењивати се*. — Све се околò нас камбúјавå.

камбúјат, -а́н свр. **I.** *промијени́ти нешто*. — Камбúјò је бoљу ствåр за гору.

II. ~ се *промијенили се*. — Камбијо се за не препознат га.

/кѣмѣн/ изр. *дстат* *от* *камена скаменили се, заиѣнили се због нечега*. — Ка(д) смо чули штò се догодило, остали смо *от* *камена*.

кѣменѣр м *зидар*. — Сви су они били *кѣменѣри*: и он, и брат му, и ђед и прађед.

кѣменѣрски, -ѣ, -ѣ придј. *зидарски*. — И једна улица у Дубрòвнику је по *кѣменѣрима* добила *име* *Кѣменѣрска*.

кѣменица ж 1. *врста морских шкољкаша, острига*. — У Мѣлòму Стòну *имѣ* *вѣликò узгѣјалиште кѣменица*. 2. *камен издубен као корицо (може и бетонски суд) из којега се храни свиња*. — *Иза кућѣ стòји вѣлика кѣменица за праца*.

/кѣмѣње/ изр. *дсѣт дрво* и ~ *наиасили некога вербално, некога окривили за нешто*. — *Осуо је дрво и камѣње на брата, а он није нимало крив*.

камѣжòла ж (тал. *camicola*) *врста селачког одијела у виду кошуље*. — *Спјегашу ти овакò: тò ти је нешто ала камѣжòла у твòга Лјукана*.

камѣчак, -чка м (дем. од кам) ген. мн. *камѣчакѣ* и *камѣчакѣ сишан, често једва примјетан камѣчић*. — *Упò ми је камѣчак у цревљу*.

камòмнла в. *комомила*.

камòмјела в. *комомила*.

кампа̀на ж (тал. *campana*) *звонастиò сѣтакло које служи као заклон на њѣтролејки, а касније и електричној сијалици*. — *Остајѣ ми јòш за òпрат кампа̀ну на свијѣћи у тинелу*. изр. *на кампа̀ну звонасти*. — *Нòсѣ се кòтуле на кампа̀ну*.

кампа̀нијо, -ѣзела м ген. мн. *кампа̀њѣлѣ*; *кампа̀њѣлѣ* (тал. *campanile*) *звоник*. — *Заједно су зазвонила свѣ звòна с кампа̀њѣлѣ*.

кампа̀њелић м (дем. од кампа̀нијо) — *И најмањѣ мјѣсто у приморју имѣ кампа̀њелић*.

кампијун, -уна м (тал. *campione*) 1. *узорак неке робе*. — *Окини ми бокунѣћ ò(д) тѣ пѣчицѣ за кампијун!* 2. *особа која је прва у нечему*. — *Он ти је пòстò кампијун òд бòчѣ*. 3. *подругљиво за неку особу која одудара њò нечему у негайивном смислу од осталих*. — *Ђѣ си нашла òнегѣ кампијуна?* — *Онѣ старѣ кампијун се òкрѣнѣ за свакòн жѣнскòн*.

кампѝониста м *шрговачки љу̀шник*. — *Кампѝониста је нòсијò кампијуне о(д) свѣга што је њѣгова кућа продавала*.

кана ж *цилиндар, шешир*. — *Сад је тудѣ пасò један гòспѣр у кани*.

канѣвац, -ѣвца м мн. *канѣвци*, ген. мн. *канѣвца* и *канѣвца* (тал. *canavaccio*) *кухињска криа, али и друга криа која служи за брисање љода*. — *Иза вратѣ вѣси један канѣвац за рукѣ, а другѣ за пјѣтѣ*.

канѣвина ж *илаино од коноѣе*. — *Није било кућѣ у кòјон се није мòгло наћ нешто от канѣвинѣ: канѣвац, па и лѣнцò*.

канѣвчина ж (пеј. од канѣвац) — *С ѣстòн канѣвчинòм чѣсти и пòзѣте ѣ рѣке*.

канѣвчић м (дем. од канѣвац) — *На пòпрету је òстò један канѣвчић*.

кана̀дѣндија ж (тал. *canpa d'India*) *бамбусова шрска*. — *Òстò ми је јòш за успомену један стòчић од кана̀дѣндије*.

кана̀па ж (тал. *canapè*) 1. *врста намјешѣја за сједење (двѣје-шри особе) са наслоном, шѣйѣширано (у шинелу, шрѣезарији, односно дневној соби) и од голог дрвѣта (у кухињи)*. — *Сјѣди тудѣ на кана̀пу па ми свѣ лѣјепò исприповијѣдај како је било*. 2. *клуѣа у парку или на шѣйалиши*. — *Имѣ ли уз море кòјѣ кана̀па прѣзна?*

кана̀пица ж (дем. од кана̀па) — *Поред миѣра је кана̀пица, а тудѣ òдма таволинић и двѣ стòчића*.

кана̀рин, -ина м (тал. *canarino*) *ѣјевачица, канаринац*. — *Кад имѣ врѣмена, вѣс се оку̀пѣ с канаринима*.

канариница ж женка канаринца, канаринка. — Канарини пјевају, а канаринице нё.

Канделора ж (тал. Candelora) *кашолчки вјерски изразник Свијећница (Срећење) 2. фебруара; шад већ иочиње иразновање Светиога Влаха, заштитника Дубровачке Републике. — У Дубровнику се говори: „Канделора зима фора, дошо свети Блаж, рёко да је лаж.“*

кандилијер, -ёра м (тал. candeliere) *свијећњак. — Кандилијер са свијећон стдјо је на буралу.*

каниват в. *кањиват*.

канкар м *малигни шумор, рак. — Личничници мислу, нё буди примијењено, да је у њега канкар.*

канкрёнават се, -ёнаван се *несвр. иочињати шулићи због ирестанка своје основне функције (дио тијела). — Не ћирколя му крв и прсти се канкрёнавају.*

канкрёнат се, -ам се *свр. (тал. cancrepate) иостати мршав, изгубити своју функцију и ирећи у сиање ируења. — Ђёму се нога канкрёнала.*

канонијер в. *канунијер.*

канот м (тал. canotto) *врста малог сиоршког чамца. — Ддста би ми бијо јёдан мaily лйјепй канот.*

кандтијера ж *тврди летињи сламна-йи шешир. — Пасала су времена ка(д) су мушкй шётали по Граду у кандтијери и з баулинём у руци.*

каноћалии, -йна м *мали далекозор, доглед, који се најчешће иоитребљавао да би се нешто осмотрило, добро видјело, на мањем расшојању (у шаиру нир.), а у ийшању је била и мода. — Господје с каноћалинима глёдају с фуњестаря хдёће ли на Плаци виђет кога позната.*

каноћалии м (дем. од кандћо) — *Узелли би каноћалии и глёдали ко се шёта по Пилама.*

кандћо, каноћала м *далекозор, доглед. — Пустй туристи с апаратима у ру-*

ци и каноћалима ёко врата окупали Град.

кантиар, -ара м (тал. cantaro) *сйара мјера за шежину. — За тё солде мдёжеш купит цйјелй кантиар дрвя.*

кантиат, -ам *несвр. 1. ијевати. — Свакё вёчери двя младића кантају прид Орландон. 2. скуйо сйајати, имати високу цијену. — Ко ће тё купит ка(д) толикё кантиа? — Кантиа тё, драгя моја! изр. грми, лампа, Баро кантиа каже се у Дубровнику дјецу кад грми.*

кантиатур, -ура м (тал. cantore) *ијевач. — Међу њима је било дббријех кантиатура.*

Кантафйжанин м *сйановник иредјела у Грузу (Дубровник) између некадашње жељезничке сйанице и уласка у Ријеку. — Од Кантафйжаня се нијеси бдльёму мдгё ни надат!*

Кантафйшка ж *ген. мн. Кантафйжакя сйановница Кантиафига, иредјела у Грузу (Дубровник), између некадашње жељезничке сйанице и уласка у Ријеку. — Кантафйшке прдстрле рёбу по тарачама и цардинима.*

кантинела ж *један ийи израђеног грађевног дрва, лешва. — Требаће оди јдш кдја кантинела.*

кантинелица ж (дем. од кантинела) — *Свакй марангун мдёже учинити неколкок кантинелица.*

кантиор м *врста бијеле морске рибе, кантиар (Cantharus lineatus).*

кантиорица ж **1.** *женски клубучи (иодругливо). — Имала је на глави црвену кантиорицу. 2. собни суд за физиолошке иоитребе, земљан, висине сйолице, смештен у иособном сандуку са унуирашйим и вањским иоклопцем који иоитиуно зайвара сандук, шако да све изгледа као комад намјештаја; сйавња се обично у собу сйаријих особа и болесника. — У камари није било луса, сймо постеја,*

комонѿин, сточѿић, таволинѿић и у кантѿу-
ну канторица.

кантула ж *олук*. — Мијењају кантуле
на кући.

кантулица ж (дем. од кантула) — Рѿ-
жина је нагризла једну кантулицу.

кантѿн, -уна м (тал. cantone) 1. *угао*
сиољњи или унуѿрашњи. — Ка(д) дијете
у школи не би било мирно и кад не би па-
зило, мештар га је слѿ у кантѿн. — Чекāj
ме на кантѿну од улице! 2. *крај од ручице*
круха. — Крућ ѿма два кантѿна, па онда
један мѿни, један теби!

кантуналић м (дем. од кантѿно) — На
кантуналићу стоји граста с цвијећен.

кантѿнић м (дем. од кантѿн) 1. *жи-*
воѿни ѿростѿор у сѿану или у кући. — Да
ми је ѿмат мѿј кантѿнић и бит миран! —
Нећу ја ниђе из ѿвега мѿга кантѿнића. 2.
крајичак од ручице неког ѿецива. — Јѿпѿт
је неко ѿкинуо кантѿнић ѿ(д) струце.

кантѿно, -ала м *ѿроугласѿић еѿажер*
који сѿиоји у углу собе или друге ѿростѿо-
рије на ѿри ноге или виси на зиду. — ѿвѿ
ћу грастицу ставит на кантѿно.

канћеларѿија ж (тал. cancelleria) *ѿи-*
сарница. — Дāли су му да нешто радѿ у
канћеларѿији.

канћелиста м (тал. cancelliere) *ѿисар*.
— Парā ми да је ѿн бѿјо обичан канћели-
ста.

канѿнијѿр, -ѿра м (и: канѿнијѿр) (тал.
capone) *ѿобѿија*. — Тромбунијѿри су
пѿцали ис тромбунā, а канѿнијѿри ис ка-
вѿлā.

канут, канѿм свр. (и: канут, канѿм) 1.
каинуѿи. — Сāмо су кануле (кануле)
двѿје-три канѿи и разведрило се. 2. *неко-*
ме даѿи нешѿо на ѿклон или као ѿо-
моћ. — Кануће кѿјј сѿлад ѿ ш ѿиховѿ
бандѿ.

канцѿнета ж (тал. canzonetta) 1. *ѿје-*
смица. — Ајде да чујѿн ѿну твоју канцѿне-
ту! 2. *нека сѿвар, догађај, говор и сл.*

шѿо се ѿонавља и ѿостѿаје досадно. —
Знāм, не говорѿи ми, вāзда ѿста канцѿнета!

канѿија ж *бич*. — Канѿија ѿѿму треба
па ће радит!

кавѿац, кавѿца м ген. мн. *кавѿацā* *врсѿи*
морске бијеле рибе. — Ако ништа другѿ,
бѿће кавѿацā!

кавѿела ж (тал. cannella) *ѿимеш*. — пма
некā лијѿпā рѿбица колѿра на кавѿелу.

кавѿиват, кавѿивāн несвр. (и: канѿват)
1. *каѿаѿи, ѿадаѿи каѿ ѿо каѿ*. — Нѿси
ѿмбрелу, кавѿивā по кѿја кāп! 2. *некоме*
ѿовремено нешѿо даѿаѿи као ѿоклон
или ѿмоћ. — Кавѿивā ѿѿма помало сā
свијѿх странā. — Кавѿивāмо по кѿју ма-
лѿнкѿс дјѿѿи.

кавѿѿ в. *каѿуо*.

кавѿулић м (дем. од кавѿуо) — Ма кѿ-
му мѿгѿ нāудит ѿнā двā кавѿулића?

кавѿуо, -ула м (и: кавѿѿ) *ѿоѿ*. — Бѿће
вѿликā фѿста, пѿцаће и кавѿули.

капа ж *рубни завршеѿак у неком ѿка-*
њу, везу и сл. у виду ѿолукруга. — Ручни рā-
дови су чѿсто ѿмали руб на капе.

капара ж (тал. sarregio) *каѿар*, *ѿри-*
морски грм који расѿе на сѿијѿенама, у
ѿукоѿинама сѿѿарих зидова и градских
зидина; ѿејѿѿни му се ѿѿѿѿѿѿи остѿа-
вљају неко врѿеме у сирћѿѿу и служе уз
јело као сос, ѿмиљени зачин и додаѿак.
— Јѿли смо јѿзика у сѿлси ѿт капārā.

капарāват, -ārāvāн несвр. (тал. saragta-
te) *ѿбезбјеђиваѿи нешѿо себи дајѿи од-*
ређѿну својѿу новца унаѿријѿд као гаран-
ѿију за куѿовину. — Тѿ чѿсто капārāvāш
ствāри, а рѿјетко хи купујѿш.

капарат, -āн свр. *ѿбезбѿјѿѿѿи не-*
шѿо за себе даѿи као ѿредујам одређѿ-
ну својѿу новца. — Капарали су мѿбиљу
зā кућу.

капаћѿтāt, -и ж (тал. caracità) *сѿособ-*
носѿ, вјѿѿѿина. — Капаћѿтāt је свѿ тѿ
прѿлит из бѿтијѿ у бѿтију, а ни кāп не
прѿлит.

капула ж (тал. cipolla) *врста лука*. — Мåло капулѐ, мåло помадбѐра и ѐто имѐнсе с�лåtѐ.

капулица ж (дем. од капула) — Ымå с�д лїјепѐ капулицѐ!

капунåра ж (тал. sarropaia) *кокошињац*. — Одма изå кућѐ му је капунåра от кокоши. изр. *држат нѐкога у капунåри држåи некога зашвореног у кућу, не дозвољаваиши некоме да долази у додир са свијетом, друшћвом и сл.* — Он држћ сѐстру у капунåри. — Дбсад је држб дијѐте у капунåри, па га онда пуштгијо, а мåли ко да је изишб из веригå.

капунåрина ж (аугм. и пеј. од капунåра) — Пѐчу капун�ринѐ, а нићѐ јѐднѐ кбкоши!

капун�рица ж (дем. од капунåра) — Кбдишна је двå капун�рица!

капурåлица ж 1. *кайларева жена*. — Дигла је нбс бткад је дивѐнтала капур�лица. **2.** *женска особа која се забавља с кайларима*. — Либерåј се тћ онѐ солдåтушѐ, капур�лицѐ!

капур�личина ж (пеј. од капур�лица) *жена сумњивог морала која се виђа у друшћву војника, црешѐжно кайлара*. — Окле знåш ону капур�личину?

капурйјбн, -бна м (тал. sarogione) *нечији вођа, али најчешће у лошем смислу*. — Цйјелå клåпа је крåла, а капурйјбн ин је бйјо јѐдан мулац с Прйјекбга.

капурб, -åла м (тал. sarogale) **1.** *чин у војсици*. — Ко да је ухитијо Ббга за браду кад је дивѐнтб капурб. **2.** *вођа у неком йодухвайшу, главни у некој групи*. — Кб ван је бйјо капурб ка(д) сте пб баштинама хбдили у смокве?

капут м мн. капути, ген. мн. капутå (тал. sarrotto) *зимски огрййач*. — Овегå гбдишта су се капути пбчѐли рåно нбсит.

капутина ж (пеј. од капут) — Тѐшка ми је двå капутина, јѐдва йдѐн.

капутић м (дем. од капут) — И дјѐте-ту трѐбå капутић.

капућин, -йна м *мала црна кафа с додашћком млијека*. — Око десѐт урå пйли смо капућин.

кар м мн. кåри, ген. мн. кårå (тал. сагто) *велико возило за шѐрей на чѐйири шбчка с равним нейокривеним йодом; може се вући ручно или га вуче коњ*. — Однекле су дбћерали пун кар дрвå. изр. *зåдвå рбта бт кара неко о коме у йородици, на радном мјѐсиу или иначе у друшћву нико не води рачуна*. — Не бслåњåј се нå нѐга, бн је у бфицију зåдвå рбта бт кара.

карåвела ж (тал. caravella) **1.** *врста старог јѐдрењака*. — Дубровачкѐ карå веле су обилазиле свйјѐт. **2.** *гломазна жена*. — Вићи бнѐ карåвелѐ у црнбму клубуку! — Штб се бнå карåвела рашйрила нå вратима од бугтигѐ, па бд нѐ се нѐ може ни пåсат.

кåраг, к�рга м мн. к�рги, ген. мн. к�рåгå (тал. сагисо) **1.** *шѐрей бродски и било који други, йа и оно шйшо човјек може йонијѐши*. — С�д бåш убåцују к�раг у штйву. — Кåко ћеш нå шкйни нбсит толикй к�раг? **2.** *велика карйå (шрица или ас) у игри карйама „бришкули“*. — Ако ти с�д стåви к�раг, гбтов си.

к�рака ж (тал. sagassa) *голем старински йрговачки брод из XV и XVI вијека*. — П�сало је бдåвно вријѐме к�рåкå, свѐ с�мй вапбри.

кар�нтån, -åна м *старй аустријски новац, крајцар*.

к�рат се, к�рån се несвр. *међусобно се сваћåиши ријечима*. — Вåзда се к�рају! — Прѐстаните се к�рат окб тегå кб је крив!

к�ратер м (тал. sarattere) *скуй моралних особина неке личносйи, каракйѐр*. — Он је човјек бес карåтера.

карåтно, -åћела м мн. карåћели (тал. caratello) *бурѐнце, бачвица сйѐцијално за йиво*. — С�м мбже пбпит карåтно бйрѐ.

к�рба ж ген. мн. к�рбå *међусобно йрѐбацивање, сваћåње*. — Кблика к�рба ради јѐднѐ малѐнкоси!

каргават, **каргаван** несвр. (тал. *caricare*) **I. 1.** *шовариџи некоме нешто, уваљиваџи.* — Каргавā ми дјецу свāкē неђељē. **2.** *искаљиваџи нешто на некога.* — Зашто нā мене каргавāш твоју злѳу? **II.** ~ се *искаљиваџи се на некога.* — Каргавō се нā свакога кад није бѳио кōнтенат сām сā собōн.

каргат, -āн свр. **I. 1.** *нашовариџи, уваљити некоме нешто.* — Каргала ми је дāнас маштелу рѳбē за ѳпрат. **2.** *шовариџи већу количину шѳа или га шовариџи наискај.* — Каргō је ѳље ѳд ричинē. **2.** *нашунити нешто, у нешто сѳавити већу количину нечега.* — Каргали су прāха у пушку и пѳшли у поћеру за чагљен. **4.** *искалити ѳушћу, бијес на некога.* — Вāс јēд је каргō нā јаднū жѳвину. **II.** ~ се **1.** *искалити се.* — Најēдијо се у ѳфицију, па се каргō дѳма нā мене. **2.** *обавити физиолошку шовребу, извршити велику нужду.* — Нēко се каргō у кантун ѳд улицē.

кардѳнѳ, -āла м *сѳейен*, чин у *кашѳличкој црквеној хијерархији, кардинал.* — Кāко је нāш дум Пēро пāметан, дѳпераће ѳн и до кардинала!

кареж м *шрейрање, међусобна грдња, свађа, вербални конфликт.* — ѳд ѳнхѳвѳга карежа нијēсмо мѳгли ѳка склѳпит.

кареснѳа ж (тал. *carestia*) *несѳашица, ѳскудица нѳр. у новцу или сл.* — Нē дāј, Бѳже, кареснѳē у чēму бѳло, знāла би нам дѳша!

каретѳна ж *мање или мало возило за шерей на два или на чейири шѳчка с ручном бучом.* — Факѳни су ѳмали свѳје каретѳне.

каретѳна в. карина.

каретѳница ж (дем. од каретѳна) — На каретѳницу је стāло нēколикѳ сēпētā грѳжја.

кареца ж (само у мн.) (тал. *carezza*) *мажење, изражавање наклоностѳи, ѳубави.* — Не гѳстају ме тē вѳликē кареце!

карѳцат, -āн несвр. (тал. *carezzare*) *миловаџи некога или нешто.* — Кāко је ѳвā мāчка ѳмиљата, карѳцѳ би је цѳјелѳ дāн!

/каријѳра/ изр. *учинит карѳјѳру шѳстићи усѳјех у свѳм шѳслу.* — Учѳнијо је карѳјѳру у свѳму мјѳсту. **фāлт карѳјѳру изабратѳи шѳгрешно занимање.** — ѳн је фāлијо карѳјѳру, мѳгѳ је бѳт инцѳѳѳр.

карѳјѳла ж *колица с једним шѳчком.* — Зѳви ми ѳнегā чѳвјѳка с карѳјѳлѳн!

карѳјѳлнна ж (аугм. и пеј. од карѳјѳла) — И у сан му је дохѳдила ѳѳгова карѳјѳлина.

карѳјѳлица ж (дем. од карѳјѳла) — ѳтац му је по граду потѳзѳ карѳјѳлицу.

карик, -а, -ѳ придј. *жесѳѳок због шрейеране шѳшребе неког зачина.* — Кѳлāш ти је карик. — Јēли смо карѳку хрāну.

карика ж (тал. *carica*) *шерей, време неке службе.* — Рāдит на два мјѳста је за тебе карика.

карикават, -икāвāн несвр. (тал. *caricare*) *шренаглашаваџи нечије ѳсобине, сѳшѳуације и сл. с намјером да се шѳсебно истāкну и шѳстану шредмѳи шале, шѳдсмѳјѳха.* — Тѳ карикāвāш цѳјелу ствāр да се мѳ смѳјѳмо.

карѳкат, -āн свр. *говором, шѳсмом или шѳшежом шренагласитѳи нечију ѳсобину, сѳшѳуацију или догађај с намјером да се шѳ учини смѳјѳшним или да се шѳдвргне шѳдсмѳјѳху.* — Карѳкѳ га је тākѳ да смо крѳпали ѳ(д) смѳјѳха.

карикātѳра ж (тал. *caricatura*) *изобличена слика некога или нечега са шѳсебно наглашеним неким дѳтаљима којима се шѳстијѳе ефекаѳи смѳјѳшног, сѳшѳиричног.* — Брāt му је лѳјѳп, а ѳн је прāвā брāтова карикātѳра.

карикѳ прил. *жесѳѳоко услѳјед јакѳх зачина.* — ѳна кѳхā лѳјѳпо, ма карѳико.

карѳнт, -ѳн несвр. *миловаџи.* — Карѳи, дѳшо, мāцу, сāмо пāзи да те не ѳгранчā!

ка̀ри́тат, -и ж (лат. caritas) *милосређе*. — Дај ми и ти нешто за каритат! — Учѝнила сан то ис каритати.

ка̀рић м (дем. од к̃ар) *мало шеретѝно возило на четири шочка које се ручно вуче и на коме се кроз градске улице преносе намирнице, љоврће и др. чиме се снабдијевају шрговине и шржница*. — Прѝбудић се чѝм пѝчмѝ к̃арићѝ рѝнцат кроз улицу.

ка̀ркаша ж (тал. carcassa) *брод, ауѝо и сл. шѝто је у лошем стању*. — Навѝг̃а на јѝдно ст̃арѝ к̃ркаши.

ка̀ркашина ж (пеј. од каркаша) — Кад онѝ к̃ркашину пѝну дрв̃а ѝхитѝ кѝлап з б̃андѝ, потѝнуће.

К̃армен м *дио градске цјелине у Дубровнику, али у овом случају синоним за градски зашвор који се ѝу налази*. — Ако бѝдѝш св̃ашта л̃јат, ф̃ѝнућеш ѝ К̃армен.

карнево, -ала м (тал. carnevale) 1. *ѝо-кладе*. — Бѝће машк̃ар̃ат̃а свѝ док трајѝе карнево. — Данас је з̃адњѝ д̃ан карневала. 2. (и: крнево) *особа која се накарадно облачи и власѝиѝим стѝилом одудара од осѝалог свијѝта*. — Вићѝи хи к̃акви су ѝви ф̃урестѝ: свѝ карнево до карневала (крнево до крневала).

ка̀роња м (тал. сагогна) *чѝвјек који нема воље да ради неки ѝосао, шѝто не значи да га не зна*. — К̃ароња јѝдан, неће ни к̃ако да ми прѝмијѝни рубѝнет на пилу.

ка̀роња́т, -а̃м несвр. *ѝѝусѝиѝи се мало у кревеѝу ѝослије ручка*. — Влахо кароња на дивану.

ка̀роца ж (тал. сагоzza) *кочија*. — У Дубрѝвнику је прѝје бѝло пѝно к̃арѝца што су на Пилама пѝд п̃алмама чѝкале авентуре.

ка̀роца̀биле придј. (и: карѝцабиле) *непромј. (тал. сагоzzabile) којим се може возиѝи неким прѝвозним средѝѝвом (ѝ ѝушѝу)*. — Пѝт је карѝцабиле свѝ до прид ѝихову кѝћу.

ка̀роца́т, -а̃н несвр. I. *возиѝи некога*. — Карѝцали су нас ѝ аугу ѝт Пѝла до Л̃апада. II. ~ се *возиѝи се*. — Дѝкле ћемо се јѝш ов̃ако карѝцат?

ка̀роца̀та ж (тал. corazzata) *врѝѝа райног брода, оклојњача*. — Аривала је ѝ порат јѝдна ф̃урест̃а карѝца̀та.

ка̀роцета ж (тал. сагоzzetta) *колица на два, шѝри или четири шочка (болесничка, инвалидска, дјечја)*. — С̃ам јѝш не може хѝдит, вѝзѝ га у карѝцети.

ка̀роцетица ж (дем. од карѝцета) — Јѝдно дијѝте вѝдѝ за рѝку, а дрѝтѝ је у карѝцетици.

ка̀роцијѝр, -ѝра м (тал. сагоzziere) *особа која вози кочије, кочијаш*. — Ў тѝн каф̃ани сјѝдѝ с̃амо карѝоцијѝри.

ка̀роцијѝрина м (пеј. од карѝоцијѝр) — Муж јон је карѝоцијѝрина, п̃јанчина и бје-стим̃атѝр.

ка̀роцијѝруша ж 1. *кочијашева жена*. — Јѝдна сѝстра је бѝла ѝд̃ата за камен̃ара, а дрѝт̃а је бѝла карѝоцијѝруша. 2. *ѝогрдно за жену која се дружи с кочијашима*. — В̃азда су је вић̃али с карѝоцијѝрима и з̃вали је карѝоцијѝруша.

ка̀роцијѝрушина ж (пеј. од карѝоцијѝруша) — Дѝшла нам је у сѝсјество јѝдна карѝоцијѝрушина.

ка̀рочница ж (дем. од к̃ароца) *дјечја колица*. — Прије су жѝне нѝсиле дјѝцу ѝ наручу, а с̃ад је дѝшла мѝда вѝзит у к̃ароцици.

ка̀рта ж (тал. carta) 1. *ѝаѝир*. — Дај ми ма̀ло к̃артѝ за замѝтат крѝх. 2. *карѝа за игру*. — Првѝ ѝу св̃акому д̃ат по три к̃арте. — Хѝћемо ли се играт на кар̃ат̃а? изр. б̃ацат к̃арте *прѝорицаѝи судбину из кар̃аша*. — Ба̀цала ми је к̃арте и свѝ погѝдиша.

ка̀ртела ж (тал. cartella) *лисѝић за шѝмболу или луѝрију*. — Ўм̃ан шѝс к̃артѝла па јѝда ли ѝ ј̃а штѝ дѝбијѝн!

ка̀ртелица ж (дем. од к̃артела) 1. *лисѝић за шѝмболу или луѝрију*. — Пѝкрила сан свѝ брѝјеве на к̃артелици осим јѝд-

нѡга. 2. *кесица неке мирођије, боје, која се расиѡвара у води, шећера замирисаног ванилијом и др.* — Тѹ је неђе у ормарићу једна кáртилица кањелѣ.

картѣлѹн, -уна м (тал. cartellone) *шабла са деведесет ѡмболских бројева.* — Свáкѣ гѡдинѣ на Свѣтѡга Влáха играла се тѡмбула, а картѣлѹн је стѡјѡ на Дивѡни.

картѣфíна ж (и: кáрта фíна) (тал. carta fina) *ѡаирић за смѡшавање дувана у цигаретѹ.* — Замѡтáвѡ је хѣрцеговачкí табак у картѣфíну и пушијѡ.

картѡлíна ж (тал. cartolina) *доисница.* — Прíмили смо Вáшу картѡлíну из Итáлијѣ.

картѡнíн, картѡнíна м (тал. cartoncino) *ѡанки картíон.* — Трѣбѡ би ми бѡкѹнић картѡнíна за стáвиг на днѡ шка-тулѣ.

картѹлíна ж ѡаклић дувана. — Не пофѹмáн вíше од једнѣ картѹлíнѣ на дáн.

картѹн, -уна м (тал. cartone) *карíон.* — Прíје су се вáлѡже чíниле от картѹна.

картѹшина ж (пеј. од кáрта) *ѡаирина, безвриједни ѡаири скуљѣени или негдје бачени.* — Помáмијѡ се вјѣтар и разбáцѡ картѹшину по улици.

касáт, -áн несвр. (тал. cassare) *брисаѡи нешíѡо найисано или нацрíтано.* — Касáј сáмо тѡ што си фáлијѡ, а не свѣ рѣдѡн!

кастíг м (тал. castigo) *казна која се очишћује у разним видовима: као неочекиван, нежељен, досадан ѡсаѡ или ѡрину-да да се ѡрíи нека из било којих разлога неѡжељна особа и сл.* — Сá(д) ће ми ѡнí кáстíг дѡј смѣта(т)! — Зá кáстíг ћеш ѡпрат свѣ пјáте! — Овí посѡ је кáстíг бѡжјí. *взр. дстат у кáстíгу каже се кад учи-шељ осíтáви ћака у школи да учи зашíо шíѡо је био немаран, неѡажљив и сл. док други ћаци оду кући или на одмор.* — Ако не научиш пјесмицу, ѡстаћеш у кáстíгу. ~ бѡжјí *каже се за неѡгоду или неко друго зло.* — Овá кáшпа је кáстíг бѡжјí, свѣ је пѡпливало.

кастíгáват, -íгáвáн несвр. (тал. castigare) *кажњáвати некога.* — Кад не једѣш, кáстíгáвáш себе, а не другѡга.

кастíгат, -áн свр. *казнишíи некога.* — Бѡк ће га кáстíгат што бáцá крућ.

Кáта ж *женско име у околици Дубровника.* — *Íдѣ Кáта бес пíкката!*

кáтáфáлак, -áфáлка м ген. мн. кáтáфáлáкá (тал. catafalco) *уздигнућѡ дрвено ѡосíѡље у цркви, окружено свијећама, на који се ѡосíвáвља мрíшвачки сандук ѡрије сахране.* — Кáпса је стáла на кáтáфáлку, а ѡколо пуно вíјенáцá и цвíјећа.

Кáте ж *женско име у Дубровнику и околици.*

кáтедрáла ж сíѡлна црква. — Бíскуп је рѣкѡ мíсу у кáтедрáли.

кáтѣкизам, -ѣкизма м ген. мн. кáтѣкизáмá (тал. catechismo) *вјерѡнаук.* — Дáнас íмáмо кáтѣкизам.

кáтѣкиста м (тал. catechista) *вјерѡучишељ.* — Сѹтра нам дѡлазí нѡвí кáтѣкиста.

Кáтица ж *женско име у Дубровнику.*

кáтѡлика ж кáшѡлкиња, женска особа кáшѡличке вјере. — Мáјка ми је бíла кáтѡлка, а ѡтац правѡслáвнí.

кáтрам м (тал. satrame) *кашíран.* — Бáња је бíла пуна кáтрама.

кáтрамáват, -áмáвáн несвр. *мазати, ѡремазивати нешíѡо кашíранском смолом, кашíраном.* — Катрáмáвáш ли тѡ днѡ ѡд бáркѣ?

кáтрамáн, -á, -ѡ придј. *ѡремазан кашíраном.* — Катрáмáно дрво не пушгá влáгу.

кáтрамáт, -áн свр. *намазати нешíѡо кашíранском смолом.* — Катрáмѡ сам неће рѹкáв от палѣтуна.

Кáтура ж *женско име у околици Дубровника.*

кáћáт, -áн несвр. (тал. cacciare) *залијешати се на мамац на ѡвѡршину мора и ѡлускашíи (ѡ рибáма).* — Да вíддиш како ѹкљáте кáћáју!

кауза ж (тал. *causa*) *џарница*. — У каузи је ш њиме окд куће.

каустика ж *сџда каустика* (тал. *caustico*) *врста соде која брзо и лако ошклања највећу нечистићу, али и нагрза и љредмеше и руке, џа је ојасна*. — Каустика ми је изјела руке ка(д) сан фрџала скале. — То се неће дџгнут бџ(з) соде каустикџ.

кафа ж (тал. *caffè*) 1. *кафа, кава, најишак сџремљен од зрна кафе*. — У Дубровнику се пџје: кафа бџјела, кафа црна, у коју се мџјеша пржени јџчам, а ако је без јџчма, онда је кафа прџва. 2. *кафана*. — Синџке смо сџџдали у кафи. 3. *јушарњи оброк*. — У Дубровнику се ко прво пџла кафа бџјела с крухон и маслон или с кџферон, рџсицџн, прстићем. изр. *хџдџт на кафу каже се за нешџо шџо у својој основној боји има и нијансу кафе*. — Ови палџтџн џде мџло на кафу. ~ прџва *кафа без додајка јџчма*. — Подпићемо кафу прџву и мџло поћакџлат.

кафџ придџ. непромџ. *шамно-смеће боје, боје кафе*. — Имала је на себи кафџ капут. *фратџрско ~ смеће боје као фратџарска манишџа*. — Ёмџте ли којџ дрџги кџлџр осим џвегџ фратџрскогџ кафџ?

кафџтарија ж *кафана*. — У Граду је бџло нџколико кафџтарија.

кафџтаријџца ж (дем. од кафџтарија) — У тџн кафџтаријџци су вџзда кџхали добру прџву кафу.

кафџтијџр, -џра м (тал. *caffettiere*) *онај који држи кафану*. — Чџли смо од јџдногџ кафџтијџра да му посџ не џде бџш најбојџ.

кацџвџт м (тал. *saccivite*) *кџуч за одвршџање и завршџање вијака*. — У свакоџ гожџарији се мџже кџпит мџли кацџвџт.

каџчица ж 1. *кухињски џрибор за захвашџање мџијека, јџхе и сл. из лонца или друге џосуде, кџиљача*. — Ставила сан мџчки на пџат пџну каџчицу мџијека. 2. (тал. *sazzuola*) *зидарски џрибор за захвашџање и набџцивање малшџера џриликом*

грађевинских радова. — Кад је фџнуо инкартџвање, спрџмџо је каџчицу и дрџго џрдџе у кашџтицу.

качџ в. *качуо*.

качџлина ж (аугм. и пеј. од качуо) — *џгањ је гџријо под качџлином пџном водџ*.

качџлић м (дем. од качуо) — *Напуни качџлић с водџн нџка нам се нађџ ако је нџстанџ!*

качуо, -џла м (и: *качџ*) (тал. *sazzarola*) *велики бакарни лонац који се џрема доњем дијџлу округло шири; висџ над огњџишџем кад се у џему нешџо кућа, а може сџишџи и на џџрејџу*. — За толико чџјџди трџба учџнит пџн качџ пџлџнтџ.

/каша/ изр. *учџнит се у кашу расџасџи се џриликом кућања, џрекухџи се*. — Гранџриз се вџс учџнијо у кашу. *пџпина ~ незамисливо много новаца*. — Она ти је прџва врџћа без дна, нџ би јџн дџста бџла нџ пџпина каша.

/кашаљ/ изр. *мџчџи ~ сџишџица, нешџо неврџједно*. — Та твоја бџлџс је мџчџи кџшаљ. — Вџлико је џн нџшџо у Кџмџни, није бџш мџчџи кџшаљ!

кашџета ж (тал. *cassetta*) *дрвени сандучић који има различџићу намџну, а најчџешџе служи у домаћинствџу за одлагање сџишџијих џриручних џредметџа, а у џрговџни за џреношење намирница, воћа и сл*. — На Пескарији су у јџдногџ чџвџека бџле сџмо двџје кашџете срђџла.

кашџетџна ж (аугм. и пеј. од кашџета) — Та ми кашџетџна џзимљџ пџно мџста у спреми.

кашџџина ж (тал. *cassettina*) *дрвени сандучић у којџму сџџоје неке џџшрејшџине за кућу или иначе*. — И клијџшта и корџ су у кашџџини пот фџџџстрџн.

кашџџница ж (дем. од кашџџина) — На карићу су потџзали трџ кашџџнице с водџн.

кашџџица ж (дем. од кашџета) — Шџто ти стџјџ у тџн кашџџици?

ка̀шијѐр, -ѐра м (тал. cassiere) *благајник*. — Рѐбу платиш кашијѐру и онда је узмѐш из магацина.

ка̀шит се, -ѝн се неслвр. *прећварати се у кашу, губити свој облик ѝрилицом кухања, расидавати се*. — У компоту ће се љутѐ јабукѐ ка̀шит, а слаткѐ неће.

ка̀шица ж *житка смјеша од брашна, млијека и јаја у коју се умаче месо, ѝи-квице, ѝаѝлицан и сл. ѝрије ѝржења*. — Вѐчери ћемо ѝмат тѝквица љ кашници.

кашјѐрица ж (тал. cassiera) *благајница*. — На свако̀н ка̀ши ра̀ди по једна кашјѐрица.

ка̀шпито узв. (тал. caspita) *узвик чуђења и одбијања нечега у смислу: ма немој!*. — Ка̀шпито! Да ти ја то̀ нѝсѝн?

ка̀штио, ка̀шћѐла м ген. мн. ка̀шћѐла (тал. castello) *замак*. — Ди́жо Дубрѐвника у прѐдјелу гра̀скијѝх ми́ра с мо̀рске бандѐ зѐвѐ се Ка̀штио.

каштра̀дина ж (и: каштра̀дина) *сухо овчје месо*. — Пу̀ста каштра̀дина жѐднѝ па ѝштѐ ви́на.

ка̀шун, -уна м (тал. cassone) *дрвени сандук који има различитиу на́мену, али се у њему најчѝше чувала роба, намирнице и сл.* — Ызнијѐли су данас ѝс куће два вѐлика кашу́на с рѐбѝн.

кашунина ж (аугм. и пеј. од ка̀шун) — У ѓву кашунину мѓже стѓт чу̀до бѓжјѐ рѓбѐ и свѐга дру̀гога.

кашунѝ м (дем. од ка̀шун) — Ви́ђи ѝмѓ ли у кашунѝћу јѓш љгљѐна!

квѓдар, квѓдра м ген. мн. квѓдѓра (тал. quadro) 1. *уоквирена слика која виси на зиду*. — Оди би на ми́ру ли́јѐпо стѓјѓ жѐдан квѓдар. 2. *оквир, рам за слику*. — Ымѓте ли ко́ј љѐпши квѓдар за слику?

квѓдѐрно с у *игри ѝомболе чеѝири, у истѓм рѐду на карѝици, извучена броја*. — Ымѓн квѓдѐрно и чѐкѓн ѝнквѝну.

квѓдриља ж (тал. quadriglia) 1. *врста ѝлеса који се у ѝаровима ску́но играо*. —

Па̀сало је ври́јѐма квѓдриља. 2. *квѓдрати*. — Мо̀дѐрна је рѓба на квѓдриље.

квѓдриљѓн, -а, -о прѓд. *који је на квѓдраше*. — Ымѓ стѓфѐ квѓдриљѓнѐ и на рѝге.

квѓдрић м (дем. од квѓдар) *уоквирена слика на зиду*. — Неко̀лико квѓдрића вѝсило је на ми́ру.

квалитѓт, квалитѓти ж (тал. qualità) 1. *врста*. — О(д) двѝје-трѝ квалитѓти ѝзабрали смо ѓвѓ. 2. *својство*. — У квалитѓти му је да за коју гѓдину поскури.

квѓрат, квѓрта м *чеѝврѝина мѝтра, лиѝре, килограма*. — Ызмјерите ми квѓрат до̀маѝијѝх бешкотѝна!

квѓртат, -ѓн неслвр. (тал. squartare) I. *ѝргати, кидати, ѝпати на неједнаке комаде*. — Ко̀ ова̀ко квѓрта ѝстове ѓт књѝга? II. ~ се кидати се, расѝрзати се од ѝосла. — Квѓрташ се ѓт по̀сла, а ѓ(д) тега̀ мѓла̀ ко̀рис.

квѓртѝн, -ѝна м 1. *ста̀клени врч од чеѝврѝ лиѝре у коме се сервира ѝолика количина вина*. — Нека ми квѓртѝни бѓдѓ на бѓнку при ру̀ци! 2. *чеѝврѝина од лиѝре неког ѝића*. — Квѓртѝн по квѓртѝн ви́на, па се на̀пијѝш.

квѓртјѐрић м *овчију (јагњеѝ) буѝ*. — Купила сан квѓртјѐрић, а ко̀мардѓр ми је на њѐга ко љѓнту привѓлијѓ по̀ глѓвѐ.

квѓрцат, -ѓн неслвр. *сѝављаѝи у ѝѝ или шеѝдѓнак много дрва или неког дру̀гог горива да би се ваѝра ѝосѝијѝшила, расѝламсала*. — Квѓрцѓн пу̀ста дрва љ штруфу, па јѓпѐт зѝма!

квѓс м *квѓсац*. — Купи ми два дина̀ра квѓса, учинићу прѝкле!

квѓсѓт, -ѝн неслвр. I. *мочиѝи*. — Јѐдан по јѐдан квѓсѓли су ру̀ке љ воду. II. ~ се мочиѝи се. — Квѓсѓ ми се нѓге у ѓвијѓн црѐвљима.

квѓстѝјѓн, -ѓни ж (тал. questione) *ѝишање*. — Бѝло је квѓстѝјѓни ко̀ ће та̀мо по̀ћ.

квѣнтѵ -ала м (тал. quintale) *шежина од стѵо килограма*. — Та рѵба дѵбро ѣдѵ, прѵдѵ се на квѣнтѵале.

кѵѵ узв. (често: ма кѵѵ!) (тал. chѵ) *негаѵи-ја којом се одбија нека тѵврдња или ѵреѵиѵосѵавка, не*. — „Рѵкли су ми да си ѵ тѵ бѵјѵ тѵмо.“ — „Ма кѵѵ!“

кѵбара ж *високо и снажно женско чељаде, које би могло ѵоднијеѵи сваки физички и други найор, али се нерадо ѵрихѵаѵа било чега*. — Онликѵ кѵбара па није капѵча пѵмоћ мајѵци.

кѵбарина ж (пеј. од кѵбара) — Кад би ѵнѵ ѵѵегова кѵбарина ћѵла ѵзѵт мѵтику ѵ рѵке и прикѵпат дѵлац.

кѵлѵвна ж (и: кѵлона) (лат. columna; тал. colonna) *мањи сѵѵѵ који се на одређеној раздаљини један за другим сѵавља дуж „шеѵинице“ ѵред кућом, у врѵѵу, око рибњака, на ѵерасама*. — Једна кѵлѵвна на ѵрли је напукла.

кѵлона в. келовна

кѵнова (и: кѵнѵва) *шѵѵа је ново? ѵи-ѵање које се ѵриликом сусреѵа двоје ѵо-знаника изриче као увод у разговор и заѵраво не ѵредсѵавља ѵиѵиѵање на које се очекује одговор*. — Адио! Кѵнова? Ђѵ ѵдѵш? ѵтка(д) те нијѵсан вѵдијѵ!

кѵнтрав, -а, -ѵ придј. (и: кѵнтрав) *слаб или са неким ѵјелесним дефекѵом (за чѵвјека); расклиман (за сѵвар)*. — Није ѵн за тѵ пѵсѵ онѵкѵ кѵнтрав! — Дестри-гѵјте ѵвѵ кѵнтравѵ стѵчиће!

кѵња ж ген. мн. кѵња ѵогрдно за жену. — ѵнѵ кѵња лѵжѵ до пѵднѵ, а нѵмѵ кѵ крућа кѵпит.

кѵњац, кѵњаца м ген. мн. кѵњацѵ **1.** *магарац*. — Вѵзѵ кѵњаца ѵ Табор па дошѵ ѵ мене на кафѵ. **2.** *мушкарац нейриличног ѵонашања, ѵогрдно за мушку особу*. — ѵнѵ стѵри кѵњац јѵдва ѵдѵ, а глѵдѵ за дѵвѵѵчицама.

кѵра ж 1. *реса*. — Лијѵпа ти је тѵ наѵи-ца на кере што стѵјѵ на трѵпези. **2.** *кучка, куја, ѵогрдно за женску особу*. — Кад би

ѵн смѵјѵ од ѵнѵ кѵрѵ крѵчит ѵ мене при-кѵ прага!

кѵрица ж (дем. од кѵра) *ресѵца на ша-лу, сѵѵѵлаку, ѵѵѵѵѵ или на неком одјевном ѵредмеѵѵу*. — Да ми је ѵмат шѵлпу с кѵрицама!

кѵчит, кѵчѵн несвр. *искрѵвљаѵаѵи*. — Цѵјѵш се на стѵчићѵ и кѵчѵш га.

кѵдат, -ѵн несвр. *резаѵи нешѵѵо, нѵр. крух, слаѵкиш, ѵаѵир и др.* — Кат кѵдѵш крућ, ѵкини ѵ мени бѵкѵн!

кѵјѵмет м *неко велико зло: временска неѵогода, болесѵ, немашѵина, неслога ишд.* — Јѵсте ли вѵћѵели кѵјѵмета па сѵд ѵ болѵс! — Кѵјѵ ти је кѵјѵмет па плѵчѵш?

кѵјѵерна ж *врѵѵа бијеле морске рибе, кирња (Серна)*. — Бѵрати, кѵ нѵ би ѵзѵјѵ јѵхѵ ѵт кѵјѵернѵ!

кѵк м *чѵѵерак, космур*. — ѵхитићѵ јѵ тѵбе за тѵ твој кѵк на глаѵи!

кѵкара ж (тал. chiccheга) *шоља за би-јѵлу кафѵ*. — Слѵмила ми се јѵдна кѵкара ѵ(д) стѵрѵга форнѵмѵнта.

кѵкарина ж (аугм. и пеј. од кѵкара) — Сѵѵѵѵ јѵтро пѵпијѵ кѵкарину кафѵ бѵјѵ-лѵ.

кѵкарица ж (дем. од кѵкара) *шољѵца за кафѵ црну*. — Рѵфѵн се кат пѵпијѵн кѵ-карицу кафѵ.

кѵкаричица ж (дем. од кѵкарица) — У старѵнскѵ кѵкаричице је мѵгѵ стѵт сѵ-мо прѵс кафѵ.

кѵкѵрит се, кѵкѵрѵн се несвр. *дошѵје-рѵѵаѵи се до ѵѵе мјере да се сам себи до-ѵаднеш, кѵнћуриѵи се до дѵвљѵња само-ме себи*. — Причѵкај је, кѵкѵрѵ се при(д) зрцалон!

кѵкоћат се, кѵкоћѵн се несвр. *кикоѵѵа-ѵи се*. — ѵне дѵјѵе се кѵкоћѵ ко лѵде.

кѵило с (и: кѵло) (тал. chilo) *килограм*. — Кѵликѵ кѵлѵ ѵмѵ ѵ ѵвѵму? изр. на кѵла много, нема броја. — Пѵфѵлѵ и нагрѵдѵ ѵмѵ на кѵла.

кѣмак, кѣмка м мн. кѣмци, ген. мн. кѣмака (тал. cipise) *стѣјеница*. — Кѣћа је ста̀ра и пу̀на кѣмака.

кѣмер м (њем. K黱mel) *ким*, *биљка која се уѣошребљава као зачин и у љекарстѣву*. — Којѣ зрно кѣмера се ста̀ви у чај и то се пѣјѣ да паса̀ надутос.

кѣмица ж *вршак неке биљке*. — Убра̀ла сан кѣмицу брштана.

кѣмичнѣй, -а, -о придј. (тал. chimico) *хемијски*. — Їмаѣте ли кѣмичнијех ла̀писа?

кѣмнут, кѣмнѣм свр. *климнуѣти главом*. — Кѣмни му да зна̀ да је све добро.

кѣна ж (тал. china) *медицински најѣшак који се узимѣе за јачање, кина-вино*. — Кѣна се пѣјѣ за апѣтит и за ја̀чање.

кѣнѣшкѣй, -а, -о придј. *кинески*. — Спо̀зи су на рѣго̀ дѣбили кѣнѣшкѣй ва̀з.

кѣнкѣйн, -ѣна м *начин чешљања кад се жѣнска коса скуѣља на ѣошѣљку или на врх главе*. — У̀ то врѣјѣме бѣли су мо̀дѣрни кинкѣйни.

кѣнчарица ж *врста грожђа (американица) која има сѣѣцифичан мирис и укус*. — Їмали смо и два̀-три трса кѣнчарице.

кѣпјет, кѣпѣйн несвр. *ѣрелијеваѣти се ѣреко лонца ѣошѣо је шекуѣина узаврела (ова ријеч не значи вретѣ)*. — Дѣгни по̀крив с тѐће да то не кѣпѣ!

кѣс узв. *узвик којим се дозивѣе ѣас (ѣо Скоку у Чилишма, а иначе и у Пониквама код Сѣона, није сигурно да ли и у Дубровнику)*.

кѣснут, кѣснѣм несвр. *излагаѣти се без зашѣиѣе киши*. — Склѣнили смо се под на̀стрѣшницу да не кѣснѣмо.

кѣсо м *ѣас (у Пониквама код Сѣона, а и у неким другим сѣлима око Дубровника)*. — Їмају ѣни вѐликога кѣса, ма га др̀жѣ вѐзанѣга.

кѣта ж *свечаност ѣокривања нове куће*. — Данас је у мѐштра Стијѣпа кѣта, бѣше што и на ра̀жњу!

кѣтица ж *сѣрофа*. — Пјѣсма ѣма̀ три кѣтице! изр. ~ *младића (дѣвојчица) груѣа младића, дѣвојака*. — Бѣјо је ѣн најѣпѣши у кѣтици младића.

кѣфер м (њем. Kirfel) *врста ѣецива у облику рошчића, кѣфла*. — Кѣфери и рѣсице су се купѣвали за ус ка̀фу бѣјелу.

кѣфернѣй м (дем. од кѣфер) — Ка̀ко су гу̀стѣзи кѣферићи ѣд масла и мјѣндѣла!

кѣц узв. *ѣаман, узвик који значи ѣдбијање*. — „Хѣћеш ли мѣни да̀т ѣво?“ — „Кѣц!“

кѣчат, -а̀н несвр. *сѣално бѣѣти на исто̀м мјѣсту, не мицаѣти се ниѣдје*. — Ва̀ја ѣре и уре кѣчат на исто̀му мјѣсту за ѣзѣт ма̀ло угљѣна.

/кѣша/ изр. *хѣће се ~ бѣжја ѣреба дуго времена да ѣроће док се нешѣо уради*. — Хѣће му се кѣша бѣжја док се на̀канѣи ѣзѣт ѣбро у рѣке.

кѣшат, -а̀н несвр. **I.** *мочиѣти нешѣо дуже времена*. — Кѣша̀н нѣге у слано̀ј води. — Кѣшаћу рѣбу док ѣж ѣѣ не ѣзѣѣ гнусѣба. — Није добро то̀лико кѣшање у мору! **II.** ~ *се мочиѣти се у води*. — За су̀тра ми се кѣша̀ гра̀х слано̀й. — Кѣшо се ју̀чѣр у мору, а данас шмр̀ка.

кѣјар, кѣјара, кѣјаро придј. (тал. chiago) *сѣијѣшо*. — Пу̀но ти је ѣва̀ блу̀за кѣјара.

кѣјаро прил. *јасно*. — Није ми кѣјаро ка̀ко се то̀ догѣдило. — Ѧн не гѣвори кѣјаро, ништа га не разѣмијѣн.

кѣјас м (тал. chiasso) *вика, бука, ларма*. — Учѣните то̀ без вѐликога кѣјаса!

кѣлак м (тал. salce; ѣем. der Kalk) *крѣч, гашѣно ва̀ино*. — Бѣће нам дѣста кѣлака што ѣма̀ ѣди.

кѣламѣчнт, кѣламѣчѣн несвр. *мамиѣти ѣд некога новац или нешѣо друго*. — Нѣма̀ да̀на кад нѣшто не кала̀мѣчѣш!

/кѣлаѣат се/ изр. *барјаѣи се кѣлаѣају ѣ ѣразнику Сѣѣтога Влаха јѣдан дио ѣеремонијала ѣред исто̀имѣном црквом је и изѣјање барјаком ѣе кѣлаѣање цркѣи*.

кляње с гл. нм. од клат се свађа око нечега или због нечега. — Дѡкле ће дурат ђвѡ кляње око зѡмљѡ?

кляпа ж мања или већа група људи која се редовно дружи, сѡјално друштво. — Тѡ је кляпа јѡш њ(з) шкѡлѡ.

кляпац, кляпаца м ген. мн. кляпаца врх од ѡлода смокве. — Дѡгнѡм сѡмо кляпац, а свѡ дрѡгѡ ѡзједѡн.

кляпит, -ѡн несвр. **1.** шибайѡи ријечима, језиком. — Кляпѡи пѡстѡн јѡзичнѡм, нѡ можеш је фѡрмат! **2.** резѡиѡи (каже се кад незрѡла смоква или роѡквица ѡришком јѡла сѡеже језик). — Кад није здрѡла, смѡква кляпѡи.

кляпица ж (дем. од кляпа) — Кад ван Нѡко пѡртѡи, рѡспашѡе ван се кляпица.

кляпчиѡ м (дем. од кляпац) — Дѡгни кляпчиѡ и стѡви га нѡ пјат!

Кляре ж женско име у Дубровнику.

кляса ж (тал. classe) разред у школи. — У кѡјѡн си тѡ сѡд кляси?

клясиц м (тал. classico) ѡисац или други умјѡйѡник који служи као узор, који врхунским домѡћѡм ѡпредстѡвља своје доба. — У ѡјназији су се лѡгали клясици римскѡ књѡжѡвности.

клясиц, -а, -ѡ придј. (тал. classico) који има особине врхунске умјѡйѡности јѡдног времена. — Гѡдѡи ми слѡшат мѡжику клясику.

класѡћѡиста м (тал. classicista) слѡдбѡник или ѡборѡник класѡцизма. — Профѡсѡр нам је бѡјѡ класѡћѡиста.

класѡфикават, -ѡкаван несвр. (тал. classificare) сврстѡваѡи нешѡѡ ѡ некоме рѡду. — И трѡговци класѡфикавају рѡбу.

класѡфѡкат, -ѡн свр. сврстѡѡи нешѡѡ ѡ некоме рѡду. — Класѡфѡкали су учѡникѡ пѡ успѡху.

клят се, кѡљѡн се несвр. свађѡи се око нечега или због нечега. — Кѡљѡ се ѡ кући ко кѡчки, а кад ѡзѡћѡ надвѡр, ѡдѡ сотѡбрацо.

кляузѡра ж (тал. clausura) дио манастира у који не смију улазити свѡјѡвѡѡци. — Чѡкали смо прит кляузѡрѡн нѡ би ли изѡшѡ кѡјѡ фрѡтар.

кляустар, -тра м ген. мн. кляустарѡ (и: кляустро) (тал. clauastro) самѡстѡанско двѡришѡѡ, заѡворѡно и дијѡлом засвѡђѡно. — Бѡло смо у кляустру Мѡлѡ брѡћѡ.

кляустро в. *кляустар*.

клячина ж мјѡстѡ гдѡје се гаси крѡч, крѡчана. — Јѡдна клячина би бѡла мѡло, па су спѡлили двѡје.

клячинѡр м чѡвѡјек који ѡали клячину. — Ка(д) трѡбѡ, знѡ ѡн чѡнит и ѡт клячинѡра.

клячинѡра ж малѡѡер који је ѡѡѡао са зида или с ѡлафона. — Пѡдала је клячинѡра с плафона.

клячинѡрина ж (пеј. од клячинѡра) — Иза трѡшњѡе кѡћа је бѡла пѡна клячинѡринѡ.

клячит, -ѡн несвр. захваѡѡи ѡ дну ѡсудѡ у кѡјѡј се кухало неко ѡврѡѡе, нѡр. кѡѡус, кѡѡѡлачѡм или шуѡљѡикавом кашѡком да би се ѡкѡѡѡо сав садржај. — Узми шуѡљѡачу, па јѡш мѡло клячи пѡ дну пѡѡѡѡе да не ѡстанѡ кѡјѡ лѡс или бѡквица кѡѡуса.

кляѡ с мн. кляѡ, кляѡи, кляѡма итд. ѡло, ѡдѡ. — Нѡ бѡѡѡј крѡх нѡ кляѡ! — ђвѡ сан нѡшѡ нѡ клима. — Штѡ је ђвѡ мѡкро пѡ клима? — Ссѡј тѡ с нѡ кляѡ!

клямпѡв, -а, -ѡ придј. (и: клямпѡв, клямпѡс; клямпѡс) који је ѡбјѡшѡних ушѡју, ушѡју кѡје нису ѡриљѡбљѡне уз главу. — Штѡ је ѡнѡ дијѡѡе клямпѡво!

клямпѡс (и: клямпѡс) в. *клямпѡв*.

клямпѡсѡт, -ѡн несвр. **1.** звѡнишѡи јѡднолично, дуго, досадно. — Данас звѡна не прѡстајѡ клямпѡсѡт. **2.** висѡишѡи ѡишуѡћи се. — ђбјѡсила јѡн се кѡтула ко нѡ метли па клямпѡсѡ тѡмо ѡ ѡмо.

кляѡт, кѡнѡм несвр. **1.** ѡроклиѡѡи некога. — Не кѡни дијѡѡе! — Кѡнѡ га и прѡклиѡѡе да није ништа ниѡад нѡмѡ. **2.** за-

клињаџи некога, љреклињаџи некога. — Клео ме и преклињо да од овему никоу не говорин ни ријечи. изр. кунѣ и у кам тучѣ љроклињаџи некога. — Она га кунѣ и у кам тучѣ, а није ни чуда колико јон је злѣ учинијо!

клеџање с гл. им. од клеџат *објављивање нечије смрти или сахране једноличним ударањем звона*. — Била је јутрѣс мйса за покѣјнега Мйха, чула сан клеџање у Светѣга Влаха.

клеџат, -ѧн несвр. *ударити у звоно само с једне сѣране љриликом објављивања смрти или нечије сахране*. — Неко је умрѣ, клеџало је у Светѣга Андрије.

клија ж *шуткало, љейило за дрво*. — Ухитило се ѣво једно за другѣ ко да си с клијѣн прилијѣпијо.

клијат се, -ѧн се несвр. *лијейити се*. — Ова се смјѣша клија.

клијѣнтав, -а, -о (и: клијѣнтав) приџ. *слаб, без снаге (за чѣвека), расклиман, недовољно чврст (за сѣвар)*. — Он је вас клијѣнтав. — Руке су ми клијѣнтаве. — Сва ми је мѣбиља клијѣнтава.

клијѣнтавѣс, -ости ж *слабѣс, љоломѣносѣ*. — Сѣстале се клијѣнтавѣс љленѣс, па ништа ѣд њих двѣје!

климав, -а, -о приџ. (и: климѣв) *лабав, ѣлабављен у лежишту*. — Склѣни тѣ климавѣ стѣчић да ко ш њѣга не панѣ!

климаво прил. *лабаво, несигурно*. — Тѣ стѣји климаво, мѣже пѣсти.

климат се, -ѧн се несвр. *сѣјајити лабаво, не сѣјајити чврсто у лежишту*. — Климѣ се рѣчица на полтрѣни, мѣже ѣтпас.

Клишѣвка ж *сѣановница Клишева*.

клѣбѣк, -ѣка м **1.** *шешир*. — Сваки гѣспѣр ѣе дѣгнут клѣбѣк з главѣ ка(д) се кому јавља на улици или ка(д) ѣѣ ѣлази. **2.** *медуза*. — Пѣзи ѣѣ стѣјѣш, ѣмѣ тѣда клѣбѣка! изр. *стѣвѣт ~ дефиниѣшван чин љрихваѣтања градске ношње у случају кад сѣ ѣланка дође у град*. — Срѣла сан Нику,

промијѣнила се и стѣвила клѣбѣк. ~ о(д) *Шкапрлѣндѣ вјеровѣитно је извѣсни Шкапрлѣнда ѣмао неки настѣрани шешир; мислим да и данас у Ријеци дубровачкој ѣостѣји љрезиме Шкапрлѣнда, а ѣако се (Scapertenda) звала у Дубровнику љорѣдиѣа Божидаревѣи, која је добила ѣлемсѣтво након ѣѣшресѣа 1667. године*. — Ћѣ си нашо тѣ клѣбѣк о(д) Шкапрлѣндѣ?

клѣбѣчѣр, -ѣра м *шеширѣија*. — ѣди је бѣло неколко клѣбѣчѣра.

клѣбѣчина ж (пеј. од клѣбѣк) — На глави је вѣзда нѣсијо мѣснѣ клѣбѣчину.

клѣбѣчић м (дем. од клѣбѣк) — Пѣсала је ѣвѣда у клѣбѣчићу и с ѣмбрѣлином.

клѣбѣкѣн м *ѣбријѣ водѣ у лѣнѣу кад она ври*. — Дѣста је да учини двѣ-три клѣбѣкѣна.

клѣкѣњат, -ѣм несвр. **1.** *клѣкѣшѣити (кад се љриликом врења шекућине, углавном вода, љреврѣе и сѣвара љѣсебан звук)*. — У комѣну је врѣѣе, а у пѣвати на фѣриѣлу клѣкѣња ѣда за ѣпарит кѣкѣш. **2.** *чушѣ се из жѣлуѣа у виду звукова који личѣ на бућкање, а љѣсѣдиѣа су глади или узимања неке хране*. — Клокуња ми у стѣнку, а нијѣсан глѣдан.

кљѣч, кљѣча м *ковѣшѣлаѣ љроврѣле шекућине*. — Нека учини сѣмо двѣ кљѣча, па ѣдма дѣгни с ѣгња. изр. *ѣда с кљѣча ѣода која јѣш ври*. — За тѣ потребу ѣја да ѣда бѣдѣ с кљѣча. ~ од ѣлетрикѣ *љрекидач за сѣрују*. — Кљѣч од ѣлетрикѣ је нза вратѣ.

кљѣчѣница ж (и: кљѣчѣница) *ѣшвор у брави за сѣављање кљѣча*. — Пѣгледај да кѣ не вѣри крос кљѣчѣницу!

кмѣчат, кмѣчѣн несвр. *љѣѣлакиѣити*. — Да ми је знѣт зѣшто сѣд кмѣчѣш!

кмѣна ж *шѣмина, шѣмиѣа*. — У кући кмѣна, не видиш прѣста приѣ окон.

књѣзѣваѣц, -ѣвѣца м ген. мн. *књѣзѣваѣца ѣсоба која сѣѣлно због нечѣга љѣѣлакује, ѣлачѣивко*. — Бѣло је тѣ прѣво друштво књѣзѣваѣѣа.

књѣзавица ж женска особа која често њоилакује, њлачљивица. — Баш си књѣзавица ка(д) за сваку ствар плачеш!

књѣзило с дијете које за сваку ситицицу њлаче. — Је ли то твоје књѣзило за спаљо?

књѣзит се, -њн се несвр. досадно њоилакувати (најчешће дијете). — Књѣзи се околò мене од јутра до мрака.

књига ж 1. њисмо. — Јеси ли примила моју књигу? — Написò ми је велику књигу и спјегò како је свè то било. 2. њаир за њисање (Поникве, а и друга села њо Пелешцу у околици Дубровника). — Кад идеш у град, купи ми динар књигè!

кò замј. упит.-одн. 1. ко, њко. — Кò би сàд мòгò куцат на врата? — Кò први дође, нека чекà! 2. неодређ. — Ако кò дође, реци му да нијесан дома. изр. држат се кò сан штò сан њридавати себи велику важност, имати о себи високо мишљење. — Они се сви у кући држу кò сан штò сан.

ко гòд замј. (и: ко гòђ, ко гòј) свако, било ко. — Ко гòд овудà пасà, погледà у цвијèће. — Питàј кога гòј хòћеш ако мени не вјерујеш! — Ко гòђ није слијèп, види да је овò маћàно.

ко гòј в. ко год.

ко гòђ в. ко год.

кòвãч, -ãча м врста рибе. — Кòвãч се пригã, ма се мòже справит и на други начин.

кòвенат, кòвèнта м ген. мн. кòвенãтã (тал. convento) манасњир, самосњан. — Била је јàко млада кад је пòшла у кòвенат.

кòга ж (тал. сосо) кухарица. — Пòстала си добра кòга.

кòго м (тал. сосо) кухар. — Ымају ли на вапòру дòбрòга кòга?

кòгод замј. (и: кòгодн, кòгођ, кòгој) ко, неко. — Распрèми тинел, мòже кòгођ доћ! — Мòжеш с тијен прòтон кòгагод удрит. — Пасаће кòгој и овудà, па ћемо га питат.

кòгоди в. когод.

кòгој в. когод.

кòгођ в. когод.

/кòжа/ изр. њзвес некога њс ожè искидати некоме живце, изнервирати некога. — Умукни, мòлин те, њзвешћеш ме њс кожè, па ћу те лупнут! излèћет (њњћ) њс кожè веома се узрујати. — Излèћèће њс кожè ка(д) чужè штò си учинио. бит кòс(т) њ ~ бићи веома мршав. — Пãнтиш ли онò пèчу чòвјека? È, сàд је кòс њ кожа, не би га пòзнò. гòвòрит из мртвè кòжè једва говориши. — Штò му је? Гòвòри из мртвè кòжè. Оли је слãб, оли га је кò обãнтио! бит у слãбòн кòжи лоше се осјећати, бићи болесњан, нерасњоложен или уморан. — Да нас сан ти у слãбòн кòжи, прãла сам, èво, дòсад.

кожитòра ж (тал. cucitura) шав на одјећи. — Није се то распàрало, него је пòкло на кожитòри, јер је кòнац слãб.

кожитòрица ж (дем. и хип. од кожитòра) — Кожитòрица је чипо ухићена.

/кòза/ изр. бит што и ~ прãцу не бићи некоме никакав род. — „Штò је она теби?“ — „Штò и кòза прãцу!“

кòзòлац, кòзòлца м врста и шумска биљка са великим бијелим цвијетом у облику лијевка (Agum maculatum). — Цвијет кòзòлца њмã фòрму шпњерлицè.

кòјњ замј. (и: кòјњ — обично на селу) 1. неки. — Наћè се лијепијèх смòкãвã у кòјè Рњјечкè. — Купиће то кòјњ лудов и добро платит! 2. колики. — Кòјњ се нàрод оди скòпио! — Кòјã је то висина била ка(д) се онàкò згрòхò! 3. какав. — Кòјã лијепã вњста с овè позициòни! — Кòјã је то бè леца њмат цардинњ и пòно русњцã! изр. знаш кòјã је знаш шњо! — иницира се неко рјешèње, обрњ и сл. — Знаш кòјã је: àјдемо ми сàд у вьга! — Кад нèмã ништа другò, знаш кòјã је, узмимо ми овò што њмã!

кòјигод замј. неки. — Кòјигод од њњх се нãпијè па и запјевã.

кѡјун, -уна м *човек који некога на груб, њросѡачки начин, завиѡлава*. — Нѡман жѡлѡ имат пѡсла с којунима.

којунават, којунавам несвр. *завиѡлаваѡи, зафркаваѡи (вулгаран израз)*. — Дѡкле ѡеш тѡ којунават пѡштену чѡјад?

кѡк м *врѡа граха, ѡасуља*. — Кѡк се јѡде и јухат, ма је бѡји на салату.

кѡке ж (хип. од кѡкѡш) *ѡако се каже дјешѡу за кокош*. — Нѡ страши се, нѡе те кѡке ѡкљунут! изр. ~ *варенѡ женска особа без духа и живосѡи*. — Тѡ ти ѡнѡ кѡке варенѡ сикѡро нѡе знѡт рѡјет.

кокѡдрило м (тал. cocodrillo) *крокодил*. — Њѡзине сѡзе су от кокѡдрила!

кѡкола ж (тал. soscola) *каже се од миља за женско дијѡе или женском дјешѡу*. — Њѡ су тѡ, кѡкола мѡја?

кѡкѡлат, -ѡн несвр. *мазиѡи некога, угаѡаѡи некоме у свему*. — Ѣтка(д) се рѡдила, свѡ су је у куѡи кокѡлали.

кѡколо м (тал. soscolo) *каже се од миља за мушко дијѡе или мушком дјешѡу*. — Мѡј кѡколо се умѡријо, па сѡ(д) нѡнѡ.

кѡкѡт м ген. мн. *кокѡтѡ 1. ѡјевац*. — Раскурикѡ се кѡкѡт ко да му је прид главу. **2. врѡа бијеле морске рибе**. — Кѡкота би мѡгли лѡшат.

кокѡтина ж (аугм. и пеј. од кѡкѡт) — Ѣвѡ је кокѡтина стѡра, нѡе се лѡко скѡхат! — Штѡ ѡе ми пѡчу кокѡтинѡ, рѡдијѡ ѡу купит јѡднѡга пуластриѡа!

кокѡтиѡ м (дем. од кѡкѡт) — Свѡ су тѡ кокѡтиѡи мѡлѡи, такѡ ин је врста.

/кѡкѡш/ изр. *лѡћ ко кѡкѡш ѡѡи рано на сѡавање*. — Вајѡ у ѡѡ пѡћ рѡнијѡ, јер ѡна лѡжѡ ко кѡкѡш. *ѡкиснут ко ~ много ѡокиснуѡи, биѡи сав мокар од кише*. — Ухитијо нас је дѡж, ѡкисли смо ко кѡкоши. *хѡдит како сљѡјепѡ ~ иѡи без оријѡнацијѡ у ѡросѡору, најѡиываѡи ѡуѡ*. — Смѡ би(т) да нѡ види дѡбро, јер ѡдѡ како сљѡјепѡ кѡкѡш. — Ѣд мукѡ сан ѡнѡвиѡјѡла, па сан хѡдила како сљѡјепѡ кѡкѡш.

кокѡѡиѡѡк м мн. *кокѡѡиѡѡци мјесѡо гдје бораве кокоши*. — Прѡнијѡле су кѡкоши, па је кокѡѡиѡѡк пуѡ јѡјѡ.

кѡла ж *ѡуѡикало*. — Смѡш ли мѡло кѡлѡ да инкѡлан нѡжицу о(д) стѡчиѡа?

кѡлѡна ж (тал. collana) *ланац око враѡа*. — Кѡлѡна је ѡбично о(д) сребра или ѡд злѡта.

кѡлѡница ж (дем. од кѡлѡна) — Женскѡ дјѡца су нѡсила кѡлѡницу ѡколо врѡта.

кѡлап, кѡлпа м ген. мн. *кѡлѡпѡ 1. изљѡв крви у мозак*. — Дѡшѡ му је кѡлап кад је чѡу да је свѡ прѡпало. — Умрѡ је ѡт кѡлпа. **2. морски вал**. — Кѡлпи су бѡцали прико Порпѡрелѡ. — Јѡдан кѡлап га је хрднуо ѡ(д) стијѡну. **3. ѡсихички ударац**. — Тѡ је за ѡѡга бѡјо страѡан кѡлап. изр. ~ *ѡд аријѡ кад се ѡдјѡдном ѡреѡе из ѡѡѡла у хладно или ѡбрнуѡо, ѡѡѡ захѡѡијева брзу адаѡѡаѡију ѡрганизма и може имѡѡи иѡѡѡѡне ѡосљѡдице*. — Ка(д) смо на толикѡн висѡни изѡшли ѡз аута, ѡѡга је ѡхитијо кѡлап ѡд аријѡ.

кѡлѡр, -ѡра м *ѡковраѡник на неком ѡдјѡном ѡредмѡу*. — Подѡсѡј кѡлѡр от кѡпута да ти вјѡтар нѡ пуѡх зѡ врат!

колѡриѡ м (дем. од кѡлѡр) — Маѡѡфика је у вѡстици з бијѡлијѡн колѡриѡн.

кѡлат, -ѡн несвр. (тал. colare) *куѡиѡѡи неѡѡѡ ѡѡ ѡѡврѡѡни неке ѡѡкуѡине да би ѡѡѡала чисѡѡа, бисѡѡра, нѡр. масѡѡ с јухѡ*. — Кѡлан маснѡѡу с јухѡ.

/кѡлац/ изр. *скѡпит се с кѡца и с конѡпца кад се негдје наѡу сви најгѡри ѡуди*. — Тѡмо тѡби нѡје мјѡсто, свѡ се тѡ скѡпило с кѡца и с конѡпца.

кѡлѡч, -ѡча м *ѡѡѡѡуно сух, од бијѡлог браѡна најравѡен колач ѡрсѡенаѡѡѡг ѡблика, не слаѡак, намијеѡен пријремаѡу ѡизв. ѡнаѡѡе или се дрѡби у кафу бијѡлу и сл.* — Двѡ колѡча ѡе нам бѡт дѡста за учѡнит пѡнѡту. *спљѡцкѡ ~ врѡѡа слѡног колача који се ѡрави с уљѡм и цимѡѡѡм, црним браѡном, а јѡде се свјѡж*. — У

Мáрe ШУшицѐ је вáзда било фрѐшкијех спљѐцкијех колачá.

кóле ж (хип. од кóлијѐвка) *шеја се дјешейу за његов креветић*. — Свá дóбрá дјѐца сáд нáнају у кóли.

кóлеђ м ген. мн. кóлѐђá (тал. collegio) *завод у коме се образују и васпишавају младићи или дјевојке*. — Она је била у кóлеђу у думáнá.

кóлѐнда ж (најчешће у мн.) *ијесма која се ијева иришком колендавања, односно честийшања неког иразника; она има једну окосницу која се у биџи не мијења, а све остало може биџи и јесте импровизација ирема одређеној ситуацији*.

колѐндáват, -ѐндáван несвр. (и: колѐндат) *обилазиџи домове и ирикладном ијесмом честийшаџи иразник: Свейу Каџу, Бадње вече, Ново љешо*. — Колѐндáвају пò кућама и дјѐца и великџи, пò двоје, трóје и више њџх зáједно.

колѐндáр, -áра м *честийшар који сам или у групи честийша иразник ијесмом од куће до куће*. — Трѐбá за колѐндáре спрáвит кóпицу и фјелицу да нѐ би пјѐвали: „Испрѐт кућѐ дрво лóза, а у кући господња кóза!“

колѐндат, -áм в. *колѐндаваџи*.

кóлет м (тал. colletto) *овраишник, оковраишник*. — Пòшò ти је кóлет на кóшуји. ~ от парламѐнта *бијели ушкробљени оковраишник за свечане ириликѐ (зайраво значи свечано обучен)*. — Нарѐдили су да свџ дòђу у кóлету от парламѐнта.

кóлета ж (тал. colletta) *скуџњање новца за добройворне сврхе, за иомòт некоме*. — Кўпиће кóлету за òну јáдницу.

кóлетић м (дем. од кóлет) — Óди би лџјепо фигурò јѐдан кóлетић од велўта.

кóлијѐнка ж ген. мн. кóлијѐнáкá *колијевка, иостѐљица за дијѐше*. — Дијѐте у кóлијѐнци па ђá свѐ знá!

кóлика ж (тал. colica) *грчевиџи болови у цријевима*. — Имò је нѐколикò дáнá кóлику.

кóлико прил. 1. *дуго, неко врѐјеме*. — Дòшла си! Хòћеш ли òстат кóлико? 2. *означава се нека мјера, ишoliko*. — Нџко га не обáдá ни кóлико да је кѐњац. — Бџће тáмо цўкара кóлико за јѐдну кáфу. 3. *као да*. — Пџјо сан кáфу, а кóлико и да нијѐсан! изр. ~ хòћеш много. — Имá сá(д) тѐ рòбе коликò хòћеш.

кóличак, -чка, -чко (и: кóлишак); кóличкџи, -á, -ò *колико велик*. — Кóличко је òвò сѐло, краја му се нѐ видџи! — Кóличкџи бòкўн лáрда!

кóличчко прил. (и: кóлишко) *много*. — Кóличчко су хòдили, па није кўћѐ!

кóлишак в. *количак*.

кóлишан, -шна, -шно прил.; кóлишнџи, -á, -ò *колико мален*. — Кóлишна је òна прамá другòн дјѐци! — Кóлишнò дијѐте, па знá!

кóлишко в. *количко*.

кóлишно прил. *мало*. — Кóлишно си ми дò òвегá нá пјат!

кóло с 1. *народни илес*. — Кад је фѐста, бўдѐ и кóло. 2. *дрвена найрава у облику кола, која је иливачима служила за сигурносџи у мору, а иливачима за забаву и одмор*. — Жѐнски свџјет се нáјвише кўпо у плићáку, ма ни тў кóло није било на òдмет. изр. *ухитџт се ў кóло с нѐким иочейи се дружџиџи с неким, здружџиџи се с неким*. — Óтка(д) се ш њџма ўхитџио ў кóло, не дòлазџи дòма.

кóлòна (и: кóлона) (тал. colonna) *сџуџ без обзира колик је и чему служи*. — Пòзнаћеш кўћу по кóлòнама на шѐтници.

кóлòнáта ж (тал. colonnato) *ред сџуџова*. — Пáсá се крос кóлòнáту и дòђѐ до при(т) сáмá врáта òт кўћѐ.

кóлòница ж (дем. од кóлòна) — Околò кўћѐ свѐ нѐкаквѐ кóлòне и кóлòнице.

кóлòра ж *заразна болесџи колѐра*. — Нѐ би било чўда кад би у òвò гнусòбѐ пòчелџи ўмират òт колорѐ!

колòсáл, -а, -ò прил. (тал. colossale) 1. *огроман*. — Јѐдна је сáла колòсáла, ко

игралйште, а друкга је доста мања. 2. *диван*. — Он је колдсало чејаде.

колдсало прил. *дивно*. — Колдсало смо се пасали у Ријечи.

кдлпѧн, -а, -о прилј. *који има ошћећен мозак и његове функције услјед излива крви*. — Она је кдлпѧна седан годинѧ лѧжала у пдстеји.

кдлпат, -ѧн свр. *доживјејѧи мождани удар*. — Кдлпаће ме ако се бѳдѧн овакѳ сваки дѧн трѧс.

кдлпнић м (дем. од колап) 1. *шаласић на води*. — Йма маало кдлпнића на мору од буринета. 2. *слабији мождани удар*. — Ймо је ѳн јѧдан кдлпнић прѳшлѧ гѳдинѧ.

колтйват, -ѧн несвр. (тал. coltivare) I. *његовајѧи, гајијѧи (биљке, земљу, људе, науку и др.)*. — Й биљку трѧба колтйват ако ћеш да растѧ. II. ~ се *изображавајѧи се, добијајѧи наобразбу*. — Младй су се колтйвали по универзама.

колтивацйјѳн, -ѳни ж *гајење, узгајање (себе или другога у смислу наобразбе, али и гајење биљке и сл.)*. — Нйшта не напредује бес колтивацйјѳни.

кдлтрйна ж (тал. cortina) *завјеса*. — Пѳчѧли су се наши сѳсједи паковат, дйгли су и кдлтрйне с фѳњестѧрѧ.

кдлтрйннна ж (пеј. од кдлтрйна) — Ова ти кдлтрйнина йштѧ водѧ.

кдлтрйница ж (дем. од кдлтрйна) — Јѧдна кдлтрйница раздвајала је сѧлочу о(д) сљѧпицѧ.

кдлѳмба ж *кобилица од барке (лађе)*. — „Бѧ је Влахо?“ — „ѧно у Посѧгу питѳрава кдлѳмбу ѳд баркѧ.“

кдлѳр, -ѳра м (тал. colore) *боја*. — Тѧга дѧна си надвѳру мѳгѳ вићет свакаквијѧх ѳ(д) свијѧта колѳрѧ. изр. ~ не звѳни *каже се кад нека боја не одговара или се не слаже у комбинацйји с другом*. — Зелени ми колѳр нйкакѳ не звѳни уз модру кѳтулу.

колурѧват, -ѳравѧн несвр. (тал. colorare) *бојијѧи*. — Хѳћеш ли колурѧват тѳ што си нацртѳ?

колѳрат, -ѧн свр. *обојијѧи*. — Јѧдна црвена блѳза ми је ѳ прању свѳ другѳ рѳбу колѳрала.

колѳрит, -а, -ѳ прилј. (тал. colorito) *који је у боји, у више боја*. — Обѳкла је нешто колѳрито.

колѳрић м (дем. од колѳр) — Ўжанца јѳн је на себе ставит стѳтину колѳрића.

комадићѧк, -ћѧка м мн. *комадићѧки*, ген. мн. *комадићѧка* *дјелић нечега, комадић*. — Прѳвѳ сан комадићѧк тѳртѧ от кафѧ.

кѳмѧнда ж (тал. comando) *зайѳвијѧстй*. — Он би тйјѳ да сваќ на његову кѳмѧнду скѧчѧ на ноге. изр. *пѳнат от кѳмѧндѧ командни мѳстй на броду*. — Комѧнданат стѳјй на пѳнту от кѳмѧндѧ.

комѧнданат, -ѧнта м ген. мн. *комѧнданѧтѧ* (тал. comandante) *зайѳвјѧдник нечега*. — О(д) свијѧх комѧнданѧтѧ ѳн је пѳсади бйјѳ највише ѳ густу.

комѧндѧт, -ѧн несвр. (тал. comandare) *зайѳвијѧдајѧи*. — Нећу да ми нйко ѳди комѧндѧ!

кѳмѧр, -ѧра м *комарац*. — Нарѳд рѧчѧ да и у комѧру йма жѳч, што ће ријѧт да се и мирно чејаде мѳже најѧдит.

кѳмѧрдѧ ж *клаѳница*. — Испо(д) кѳмѧрдѧ се кѳпало мѳкте; нйје бйло ни жѧлѧ ни гѧбинѧ, него се с кѧмена сйлазило ѳ море, а дјѧца су се и жѧне, што не знадѳ плйват, кѳпали у локању. 2. *месарница*. — Кѳмѧрдѧ су јѳчѧр бйле пѳне телѧтинѧ.

комѧрица ж *мрежа с оквиром шйѳо се сѧваља на йрозѳр да би се зашѳијѧило од комѧраца*. — Не би се от комѧрѧ мѳгло жйвјѧт да по фѳњѧстрада нѧмѧ комѧрицѧ.

комбинѧват, -йнѧвѧм несвр. (тал. combinare) *смишљајѧи нешйѳо размѧтрајући све околностйи и могућностйи које долазе у обзир*. — Комбинѧвамо кѧко би дѧнас изѧ ѳбјѧе пѳшли у Жѳпу и дѳнијѧли маало прѧчевинѧ.

комбйнат, -ѧм свр. *смислијѧи нешйѳо након размѧтрања свих околностйи и*

могућности које долазе у обзир. — Комбинали смо да је најбоље узет ваш мотор и поћ на Мјет.

комбинацијон, -бни ж (тал. combinazione) *рјешење које произлази из неких околности и могућности.* — Дошћ си овј пѹт и ти у комбинацијон за тркнут до града. — То, што ви намјеравате, љопће не долази у комбинацијон.

комбинџ, -џа м (франц. combinaison) *комад женског рубља као нека врсца кошуље без рукава.* — На конопу се сѹшћ комбинџи бијели ко снџег.

комедијанат, комедијанта м ген. мн. комедијаната (тал. commediante) *лакрдијаш.* — Неозбиљан је, понаша се ко комедијанат.

комедијат, -ан несвр. *лакрдијаш.* — Мѣни је до сѹза, а ти комедијаш!

коместибиле непромј. (тал. commestibile) *намирнице.* — Он у Цавтату држћ бѹтигу от коместибиле.

комѣстѹра ж *мјѣсто гдје се у сѣола-рѣји (ѣрозори, вратиа и сл.) сѣјају љоједини комади дрва.* — Увѹкла се влѣга у комѣстѹру, па се фѹњестра тѣшко затвара.

кѣмик м (тал. comico) *глумац.* — Кѣјћ је то кѣмик бѣјо!

кѣмика ж (тал. comice) *глулица.* — Он је баларин, а жѣна му је кѣмика.

кѣмѣн, -ина м **1.** *кухиња.* — У комѣну се кѹхало, јѣло, а зѣми и сјѣдало. **2.** (тал. camino) *огњѣище, издигнѹти дио у кухињи на коме су се налазила узидана ложишћа за кухање.* — На комѣну је бѣло нѣ колико пѣњата. — Кѣмѣн је попрет на кѣјему се кѹха, а дѣм љ пара идѹ у комѣнату.

комѣната ж *димњак.* — Ужѣгла нам се комѣната. — Дѣмѣ ис комѣнатѣ, справља се ѣбјед.

комѣнатиња ж (аугм. и пеј. од комѣната) — Та нам комѣнатиња ш њѣховѣ кѹћѣ заклања вѣсту.

комѣнатица ж (дем. од комѣната) — Ис комѣнатицѣ је кѹјо гѹс дѣм.

кѣминѣ ж (мн.) *остѣаци од самљевених маслина.* — Штѣ чинѣте ѣт комѣна што ван ѣстанѹ?

комѣнина ж (аугм. и пеј. од комѣн) — Пѣчу комѣнинѣ, а ѹ камарице нѣ можеш ставит нѣ двѣ стѣчића!

комѣнић м (дем. од комѣн) — У комѣнић ин је свѣ стѣло: и трѣпица, и крѣдѣнца љ шпахер.

комѣсијон, -бни ж (тал. commissione) *комисија, ѣбор.* — У комѣсијони на испиту бѣла су му и двѣ старѣ профѣсѹра.

комѣтѣт, -и ж (тал. comitato) *ѣбор за нешто.* — То је бѣјо комѣтѣт за брѣгу ѣ дѣци.

комѣвѣнто прил. *узбуђујуће, љѣтресно.* — Такѣ је комѣвѣнто говѣријо да смо свѣ плакали.

комѣвѣменат, комѣвѣмѣнта м (тал. commovimento) *узбуђење, ѣшевни љѣтрес.* — У комѣвѣмѣнту нѣје знѣ штѣ чини и вас се трѣсѣ.

кѣмѣвит, -ин свр. (тал. commovere) *узбудиши, дирнѹши некога.* — Та ме је жѣна страшно кѣмѣвила да љ сад на њѹ мѣслѣн.

кѣмѣѣд, -ода м ген. мн. комѣѣ (тал. comodo) *удобност.* — ѹ кући љмѣмо свѣки кѣмѣѣ. — Дѣј ти мѣни мѣј кѣмѣѣ! изр. учинит нѣшто с кѣмѣѣѣм *ураѣиши нешто љолако, мирно, без узнемирења, како можеш и хођеш.* — Дѣћу ван јѣданпѹт с кѣмѣѣѣм. — Сѣшила сан тѣ с кѣмѣѣѣм.

кѣмѣѣдан, -дна, -дно прил. **1.** *ѣрѣсѣран, ѣдобан.* — Кѣмѣн је кѣмѣѣдан, ѹ њѣга свѣ мѣже стѣт. — Дрѣго ми је ка(д) су ми прѣвје кѣмѣѣѣне. **2.** *који је лежеран, воли ѣдобан живѣт без узнемирења и журбе.* — Он је кѣмѣѣдан чѣвјек и прѣво глѣѣ сѣбе. — Она је кѣмѣѣѣна: дѣжѣ се кад је вѣја, идѣ ѣе хѣѣ.

комѣѣѣѣдат, -ѣн свр. и несвр. **1.** *свиђаши се некоме, ѣриђаши некоме нѣпр. јѣло, али и друго.* — Нијѣсу га комѣѣѣѣдале балѣнчѣне, па хи нѣје ни крѣнуо. — Не комѣѣѣѣѣга сѣ-

ло, па је побјего̄ у град. II. ~ се *служити* се, *извољети сјести* и сл. — Комодјате се ње хдџете! — Фала Ван, ми смо се ња комодали.

комодџин, -џна м мн. комодџини (употребљава се у мн.) *џрохџџев који џроизлази из нечије воље, расџоложења; начин дјеловања и животоа уоџиште који избјегава џегобе и неугодности*. — Неће ти он то учинит, пун је комодџина. — Не можемо се ми управљат прама твоџијен комодџинима.

комодџина ж (тал. comodino) *дрвени сандук за ноћну џосуду која се држала у соби*. — Комодџину сан ти ставила испо(д) фуџестре̄.

комодџат, -џи ж (тал. comodità) *удобности*. — Није комодџати ко у себе дџма!

кџодно прил. *удобно*. — Наслџните се кџодно на мене!

комџмила ж (и: камџмила, по селима камџмјела) *врста џековииџ биља*. — У Дубрџвнику се гџвори комџмила и камџмила, а по селима се чџје и камџмјела.

комџмилнца ж (дем. од комџмила) — Учџни мало комџмилице за стомак.

кџмостра ж ген. мн. кџмостарџ кука *над огњииштем о коју се вјеша бакрач*. — На кџмострада је вџсијо кџчџ с мџнестрџн зџленџм.

кџмпаџ в. *кумџаџ*.

кџмпаџават в. *кумџаџаваџ*.

кџмпаџат в. *кумџаџаџ*.

кџмпаџун в. *кумџаџун*.

кџмпараџат, -џравџн несвр. (тал. comparare) 1. *уџореџиваџи некога или нешџио с неким или нечим*. — Они двџјица се не могу кџмпараџат. 2. *џојавџиваџи се изненада*. — Вџзда кџмпараџавџш кад џман пџсла!

кџмпарат, -џн свр. *уџоредиџи једно с другим*. — Кат кџмпарџмо рачуне, знаће мо на чџму смо. 2. *џојавиџи се изненада, неочекивано*. — Знаш ко ми је сџнџџ кџмпарџ?

кџмпараџиџџи, -џни ж *уџоредба, уџореџење*. — Ниџкакџа се кџмпараџиџџн џни не може учџнит.

кџмпас м (тал. compasso) *шџстар*. — Стаџи у бџрсу свџ што ти за шџџлу трџба: џџбра, заџаџе, џџпис, кџмпас, трџџт и рџдалицу.

кџмпасиџџн, -џна м (тал. compassione) *саџаџење, џалосџи*. — Ниџсан мџџо от кџмпасиџџна гџџдат кџко се мџчи. изр. чџнит (некоме) кџмпасиџџн *изазиваџи саџаџење код некога*. — Чџни мн, џџдан, кџмпасиџџн кад ме онаџо пџгледџ. чџнит фџцу от кџмпасиџџна *наџравиџи џалосно, јџдно лице*. — Кад гџј ме срџтџш на улици, чџниџ фџцу от кџмпасиџџна.

кџмпатиџшкат, -џн несвр. (тал. comparare) *саџџеџаџи с неким*. — Кџмпатиџшкан га јер знам да му у гџџви фџџи дџгџрџла.

кџмпензаџават, -џнзџџн несвр. *надџкнаџиваџи нешџио, џоравнаваџи неку разлику*. — Кџмпензаџаџ му џтац по коџи дџнар свџџџга мџсџџа.

кџмпензат, -џн свр. *изравнаџи, наџнадиџи нешџио*. — Кџмпензаџеш ми то з брџџиџџн џја.

кџмпензаџиџџн, -џни ж *наџнада за нешџио, џоравнаџе*. — Бес кџмпензаџиџџни ти ниџо ништа неће учџнит.

кџмпџтенат, -џнта, -џнто приџџ. (тал. competente) *надлеџан, мџерџдаван*. — Ћџџи би џмат јџдно кџмпџтенџо мџшџџење о свџму тџму шџџ се доџџило.

кџмпџтенџо прил. *надлеџно, мџерџдавно*. — Он је приџ нама кџмпџтенџо потпџсџ да је џстина свџ шџџ је рџџо.

кџмпџтенџа ж ген. мн. кџмпџтенџџа (тал. competenza) 1. *надлеџности*. — То ниџад није бџло у мџџн кџмпџтенџи. 2. *оно шџџо џриџада некоме као награда за уџлугу коју обавџа*. — Он за то шџџ рџџи џмџ неџакџџу мџџу кџмпџтенџу.

кѡмплѣт, -а, -о пријд. (тал. completo) *иошйун*. — Ови форнименат за кафу није кѡмплѣт.

кѡмплетават, -ѣтавѣн несвр. (тал. completare) *доуѣвайти нешйо нечим да би се добила џелина*. — Кѡмплетавѣн помало библијотеку. — Забављѣн се кѡмплетавѣм ѡрдѣња: рѣшпѣ, шѣгѣ, кацѣвитѣ и другијех стварацѣ.

кѡмплетат, -ѣн свр. *доууном учинийи нешйо иошйуним*. — Кѡмплетѡ је гардѣробу с црнијем црѣвљама и с клоубѡкон.

кѡмпликѣват, -йкѣвѣн несвр. (тал. complicare) *зайлийаити, мрсийи нешйо*. — Ти једнѡставнѣ ствѣри кѡмпликѣвѣши!

кѡмпликѣн, -а, -о пријд. *сложен, зайлешен, замршен*. — Питѣња су била јѣко кѡмпликѣна.

кѡмпликѣт, -ѣн свр. *зайлестийи, замрсийи*. — Зѣшто си ствѣр кѡмпликѣ кад је свѣ бѣло прѣсто?

кѡмпликацијѡн, -ѡни ж (тал. complicazione) *неочекивани зайлеш коме се не зна исход*. — Ймали су кѡмпликацијѡни с пасѣпѡртима.

кѡмплименат, -ймѣнта м ген. мн. кѡмплименѣтѣ (тал. complimento) *израз иошйовања, дивѣења*. — Он је вѣзда пѣн кѡмплименѣтѣ ка(д) се срѣтѣмо. изр. чинит кѡмплименѣте *некоме ријечима изражавайти иошйовање, дивѣење*. — Чините ми кѡмплименѣте, а јѣ знѣм да су тѡ сѣмо вѣша склѣднѣ ѡста.

кѡмплиментѣват, -ѣнтѣвѣн несвр. (тал. complimentare) *изражавайти некоме иошйовање или дивѣење*. — Сѣ(д) ће ти свй кѡмплиментѣват, мйслѣ да је тѣкй рѣд.

кѡмплиментѣт, -ѣн несвр. *изражавайти некоме иошйовање, дивѣење и сл.* — Не кѡмплиментѣј ми ка(д) знѣм да сан рѡшпо!

кѡмплот м (тал. complotto) *зѣвѣра, договор, најчешће шѣјни, да би се осујѣйтила нечија намѣра, да би се суйрошѣста-*

вилѡ некоме. — Бйѡ је тѡ правй кѡмплот ш ѣихѡвѣ бѣндѣ.

кѡмплотѣват, -ѡтавѣн несвр. *илестийи зѣвѣру*. — Кѡмплотѣвају нѣшто, ма се нѣ знѣ кѡнтра кѡга.

кѡмпозитѣур, -ѡра м (тал. compositore) *складашѣл, кѡмпозийтор*. — А ти мѡчйш, нйшта не гѡворйш да си дивѣнтѡ кѡмпозитѣур!

кѡмпозицијѡн, -ѡни ж (тал. composizione) *музичка кѡмпозиција, сѣшѣв*. — Ѳ цијѣлѡн кѡмпозицијѡни мѣло је ориѣинѣлѡга.

кѡмпѡњѣват, -ѡњѣвѣн несвр. (тал. comporre) 1. *кѡмпѡновайи, сѣшѣвѣвайи у музици*. — Нйје ймѡ вйшѣ ѡт петнѣс гѡдинѣ кад је пѡчеѡ кѡмпѡњѣват мѡжику. 2. *смйшѣйти како би се нешйо добро сѣшѣвило, усклѣдило*. — У глѣви кѡмпѡњѣвѣн хѣ би шгѡ стѣвила у ѡвѣ двѣ камаре.

кѡмпѡњѣт, -ѣн несвр. и свр. 1. *кѡмпѡновайи у музици*. — Кѡ је кѡмпѡњѡ мѡжику за ѡперѣту „Мѣлѣ Флорамй“? 2. *сѣшѣвийи нешйо*. — Кѡмпѡњѡ сан плѣн зѣ наш вйѣѣ.

кѡмпѡртѣт, -ѣн несвр. (тал. comportare) *исѣлайийи се, ийти у рѣчун*. — Не кѡмпѡртѣ ми пѣно тѣгѣ кѡпит. — Кѡмпѡртѣ ти пѡћ тѣмо и свѣ тѡ вйѣт.

/кѡмпрѣч/ изр. бйт у кѡмпрѣчу (тал. сопгреzzo?) *имайи досѣѡјансйвѣно дрѣжѣње ишйо се оглѣда у гйздаѡм ѡдијѣлу и сличнѡј ѡцѣлокѡйној вѣншйийини*. — Била је свѣ у кѡмпрѣчу ка(д) смѡ је зѣднй пѣт сѡсрѣли.

кѡмпромйтѣт, -ѣн свр. (и: кѡмпромйтит) I. *ѡрукайти некога, доѣсйти некога у йѡложѣј да изгуби добѣр глѣс*. — Ако тѡ ѡчинйш, кѡмпромйтаѣш й себѣ й нѣс. II. ~ *се ѡрукайти се, доѣсйти у йийѣње свој добѣр глѣс*. — Кѡмпромйтили су се ка(д) су јѣдно гѡвѡрили, а дрѡгѡ чинили.

кѡмпромйтит (се) в. *кѡмпромйшйи се*.

кòмулас, кòм̀улса м ген. мн. кòмулāсā (тал. *convulso*) *грч* на *нервној основи*. — Од великòга плāча ўхитили су га кòм̀улси.

кòм̀уна ж (тал. *comune*) *оїћина (уред)*. — У кòм̀уни је рāдило буликāн чѣјади њз Грāда. изр. и п̀ук и ~ *свак*. — Рѣци сāмо њóме, па ће знāt и п̀ук и кòм̀уна!

ком̀унāлї, -ā, -ō придј. (тал. *comunale*) *оїћински*. — Тò су свѣ ком̀унāлї пòсли.

комуникат, -āн несвр. (тал. *comunicare*) *саобраћаїи, имаїи додира*. — Јā ш њїме òдāвно не комуникāм.

комуникацїјòн, -òни ж (тал. *comunicazione*) *веза, саобраћај, међусобни додир*. — Међу тијен кòмунама нѣмā нїкаквѣ комуникацїјòни.

Конāвљанин м 1. *сїановник Конавала*. — Конāвљани имају лїјепу нòшњу. **2.** *неки црвени цвијетї, негде га зову „лијеїи Јово“, а у Хрв. загорју „водерика“*. — Убери ми једнòга конāвљанина!

Конāвòка ж *сїановница Конавала*. — Конāвòке су лїјепе, висòке и вїтке жѣнскѣ.

конāвòскї, -ā, -ō придј. *који ѡриїада Конавлїма*. — Конāвòскò грòжђе нїје бїло бāш на глāсу.

Конавòчѣтина ж (пеј. од Конāвòка) — Штò си мòгла и очекїват о(д) дївїје Конавòчѣтинѣ?

Конāвòчица ж (дем. од Конāвòка) *са свим младо женско чѣаде обучено у конавоску народну ношњу*. — Љепòга је бїло глѣдат òнѣ Жўпчице и Конāвòчице!

Конāлиста м *мушарац с Конала, ѡредграђа Дубровника на ѡадинама Срђа*. — Нѣ знāм на кòјему Конāлу стòјї, али сан сїкур да је Конāлиста.

конāлїћ м (дем. од кòнò) *каналїћ*. — Конāлїћ испòт кућѣ је п̀ун вòдѣ.

Конāлица ж *жена с Конала, ѡредграђа Дубровника на ѡадинама Срђа*. — Нā ћемо к̀упуса у кòјѣ Конāлицѣ.

/конāлица/ к̀упа ~ сїецијална дубровачка врстїа цријеїа. — Мѣни би нāјвїшѣ одговāрале к̀упе конāлице.

к̀òнат, к̀òнта м ген. мн. к̀òнатā (тал. *conto*) *рачун*. — Пò мòму к̀òнту смо д̀ужни јòш тїсућу дїнāрā. — Слаб му је бїјо к̀òнат ка(д) се нāдò да ће òд нāс штò иск̀учит! изр. (не) тòрнā му (он) ~ *не иде му (јој) у рачун, не исїлаїи се*. — Не тòрнā му к̀òнат свāкї дāн се врāхат дòма, па јòпѣт ўјутро хòдит нāсе. — Тòрнā му к̀òнат свѣ зāједно прòдат. хòдит ў конат *ићи у ѡрилог некоме, корисїиїи некоме, одговараїи некоме*. — Нѣ идѣ му ў конат да сād прѣ кинѣ рāдит. ў конат тѣгā у *шом ѡоглѣду, иїио се шòга иїиче*. — Ымāн јā ў конат тѣгā вїшѣ знāња него йко. чїнит ~ *мислиїи*. — Òн је чїнијо к̀òнат да ћемо мї тò забòравит. — Тї чїниш к̀òнат: све ће тò на кòнцу пāпе плāтит.

конвѣњат, -āм несвр. (тал. *convenire*) *ићи у ѡрилог некоме, одговараїи некоме*. — Конвѣњā ли ти да дòђѣн ў тебе око осām ўрā?

к̀òнвит м (тал. *convitto*) *загод, инїернатї, ѡансионāї, конвїкїї*. — Бдљѣ стòјѣїи грађани су слāли дјевòјчице у к̀òнвит на едукацїјòн.

к̀òндāна ж (тал. *condanna*) *осуда, казна*. — Вѣликā је зā њїх бїла к̀òндāна пòћ са сл̀ужбòн ў мālò мјѣсто.

конданāват, -āнāвāн несвр. (тал. *condannare*) *осућиваїи*. — Вѣликѣ лупеже не конданāвају, а конданāхе чòвјекa ни крива ни д̀ужна.

кондāнат, -āм свр. *осудиїи некога*. — Кондāнали су хи нā мјесѣц дāнā.

кондѣзат в. *кондензатї*.

кондѣнзат, -āн свр. (и: кондѣзат) (тал. *condensare*) *смањїиїи нечему волумен кухањем и сл.* — Кондѣзаћу за зїмѣ штò вòћа.

кондицїјòн, -òни ж (тал. *condizione*) **1.** *услов, увѣїи*. — Нѣћу прїстат на такѣ кондицїјòни. **2.** *нечије физичко или мо-*

рално сѣање. — М̄ало к̄д̄ й̄м̄а кондицијо̀ни за т̄о издурат.

кондоља́ват се, -о̀ља̀в̄ан се несвр. (тал. condolersi) *изражава̀иши некоме саучешиће у жалоси́и*. — Крцато чѣљади је било што су се на гребљу кондоља̀вали ф̄а̀миљи.

кондо̀ља̀нца ж (тал. condoglianza) *саучешиће у жалоси́и, изражава̀е саучешића*. — По града је дошло на кондо̀ља̀нцу кад је госпођа Кате умрла.

кондо̀ља̀т се, -а̀н се свр. *изрази́и некоме саучешиће у жалоси́и*. — Рѣд је да ин се кондо̀ља̀мо.

конду̀тијѣр, -ѣра м (тал. condottiero) *возач трамваја*. — Конду̀тијѣр је ч̄аскон ушо́ у шта̀цију.

конквѣ́стат, -а̀н свр. (тал. conquistare) *освоји́и, доби́иши неши́о*. — Након ма̀јчинѣ смр̀ти ђн је конквѣ́стѡ ли́јепи ђкун зѣмљѣ у Ко̀на̀во̀скѡму по̀љу.

конклу̀дат, -а̀н свр. *закључи́и*. — А нагур̄ало, конклу̀дали су да је л̄уд ка(д) та̀кѡ гѡвор̄и и рѣкли му да й̄дѣ на Лушци́јату.

конклузи́јѡн, -ѡни ж (тал. conclusione) *закључак*. — Ка̀ко Ван свѣ ђвѡ па̀ра? Ко̀јѣ су ва́ше конклузи́јѡни?

конкѡрас, -ѡрса м ген. мн. конкѡра̀са̄ (тал. concorso) *наи́јечај, конкурс*. — На конкѡрсу за најбо̀јѣга мѣштра ни́је й̄мѡ пра̀во̀га конкѡрѣнта.

конкѡре́нат, -ѡрѣнта м ген. мн. конкѡре́нат̄а (тал. concorrente) *тракмац, ривал, конкуренци́и*. — У свѡму по̀слу нѣм̄а конкѡрѣнта.

конкѡрѣ́нца ж (и: ко̀кѡрѣ́нца) (тал. concorrentza) *наи́јеча̀е, конкуренци́ја*. — Ве́лика̄ је конкѡрѣ́нца па се п̄но ства̀р̄и мѡже цѣ̀е̄ к̄упит. — Обу̀кла си ка̀пут, чини́иш ми ко̀кѡрѣ́нцу!

конкрѣ́т, -а, -ѡ придј. (тал. concreto) *одре́ен, стиваран*. — Тѡ је конкѣ́рѣт примѣр нѣм̄ара.

ко̀нѡ, -а̀ла м (тал. canale) *канал*. — У̀по сан у ко̀нѡ. — Нашли су га п̄јана у ко̀на̀лу.

ко̀нѡнело м (тал. colonello) *йуковник*. — Било је на ѡкупу п̄но офича̀ла: ма̀јѡра, ко̀нѡнела, па и ценерала̀.

/ко̀нѡпац/ *в. колац*.

ко̀нѡшѣ́нца ж ген. мн. ко̀нѡшен̄а̀ца̄ (тал. сопосценза) *йѡзнансѣво*. — Тѡ су ми свѣ ко̀нѡшѣ́нце йз младости. изр. чинит (учи́нит) ко̀нѡшѣ́нцу *йѡзнани́и се с неким, скла̀йа̀иши йѡзнансѣво*. — Й̄д̄у да̀нас у Ри́јѣку учи́нит ко̀нѡшѣ́нцу с нѣвѣстинѡм сво́јтѡн.

консења́ват, -ѣња̀в̄ан несвр. (тал. consegnare) *дозначава̀иши, йѡвѣрава̀иши, йредава̀иши некоме неши́о*. — Нѣко ин консења̀ва̄ добре солде, ма ѡни тѡ кри́ју.

консења́т, -а̀м свр. *дозначи́иши, йредаи́иши, уй̄раи́иши некоме неши́о или некога*. — Консења́ј т̄и њ̄у ма̀јци, па нека се ѡна мисли што ће ш̄ њѡме чинит.

ко̀нсѣрва ж ген. мн. ко̀нсѣрва̄ (тал. conservare) *йарада́јз који се йри́йрема и остиа̀вља за дужу уйѡйребу као дода́шак јелима (куха се, суши се на сунцу и сл.)*. — Ка(д) до̀ђе ври́јеме от помадѡра, по̀чм̄у жѣне по фу̀њестрама су́шит ко̀нсѣрву. ~ ѡ(д) сли́ва, каи́ша̄ итд. *мармелада од шљива, кајси́ја или друго̀г во́ћа*. — Д̄јѣцу густ̄а ко̀нсѣрва ѡ(д) сли́ва па нека йма́ју за на̀мазат на крух.

консерва́ват, -ѣрва̀в̄ан несвр. *конзервира́иши неши́о*. — У̀ нас конзерва̀вају во̀ће, а зѣлени йм̄а по̀ цијел̄у го̀дину.

консерва́торије с (тал. conservatorio) *завод за музичку наобразбу*. — Кад је до̀шѡ с конзерва̀торија, прво му је мјѣсто било у̀ нас у Граду.

консерва́тѡр, -ѡра м (тал. conservatore) *стѣруч̄ац који ради на чувању стиварина, стѡменика кулѣуре*. — Он је ф̄йнуо за конзерва̀тѡра.

консидѣ́рат, -а̀н несвр. (тал. considerare) *има́иши разуми́јевања за некога, обзи*

ра њрема некоме. — Треба га консиџерат, није ни њему лако.

консиљлијџер, -џера м (тал. *consigliere*) *савјџетник*. — Густан га чинит пџрту от консиљлијџера и дијџлит кџнсиље.

кџнсиљ м (тал. *consiglio*) *савјџет*. — Дџа џу ти кџнсиљ па га пџслушај ако хџћеш.

консолџват, -џлаван несвр. (тал. *consolare*) **I.** *иџиџиџи некога*. — Мџни није ни-мало лакошџ џ(д) тега што ме ти консолџ-ваш. **II.** ~ се *иџиџиџи се*. — Консолџван се да ће џ како ће.

консолџат, -џн свр. **I.** *уџиџиџи некога*. — Консолџјте ме барем да нећу пуно чџкат! **II.** ~ се — Консолџали смо се некако ка(д) смо вићџели да ни другијен није бџ-љџ.

консолџџиџн, -џни ж (тал. *consolazione*) *уџиџџа*. — Јџдна ми је тџ консолџџиџн!

консолџџават, -џџаван несвр. (тал. *consolidare*) *учџршићиваџи нешиџо*. — Консолџџаван старџ пријџтељства.

консолџџат, -џн свр. **I.** *учџрсиџиџи нешиџо*. — Првџ ћемо консолџџат нашу позиџиџн, а џаљџ ћемо џнда вићџет. **II.** ~ се *учџрсиџиџи се*. — Причџкаћемо два-три џана да се бџтун маџо консолџџџа.

констџтават, -џтаван несвр. (тал. *constatare*) *уџврћиваџи нешиџо, закључиваџи*. — Констџтавамо да нас је свџкијен џаном свџ мањџ.

констџтат, -џн свр. *устиџановиџи, закључиџи*. — Констџтали смо да ти мањџ-фико џзглџџаш.

констџтаџиџн, -џни ж (тал. *constatazione*) *закључак, иџврдња*. — Јџ се не слџжџен с ваџн констџтаџиџни да џна чини фџнту како је слџба.

кџнсулџа ж (тал. *consulto*) *љџкарско савјџетовање у вџзи с неким медицинским случајем, џкарски конзиљијум*. — Бџла је џанас кџнсулџа, па ћемо вићџет штџ ли-јџчници налазу.

консулџават, -џлџаван несвр. (тал. *consultare*) **I.** *иџиџиџи некога за савјџет*. — Треба џ тему консулџават правџ џудџ. **II.** ~ се *савјџетоваџи се с неким*. — И с авџкаџтон се консулџавџ, па јџпџ не зна штџо ће џ како ће.

консулџат, -џн свр. **I.** *иџиџиџи некога за савјџет*. — Консулџтали смо јџднџга профџсура универзитџати. **II.** ~ се *иџса-вјџетоваџи се с неким*. — Консулџтаћемо се с вама прије него штџо пџдузмџмо.

консумџават, -џмаван несвр. (тал. *consumare*) **1.** *иџрошиџи нешиџо, гуџиџиџи нешиџо*. — Ауто ми консумџавџ пуно бенџнџ. **2.** *иџримаџи, иџриваџиџи нешиџо, савлаћиваџи нешиџо*. — Зачџпили су се конџали, па не консумџавају џву сил-нџ вџду џт кишџ.

консумџат, -џн свр. **I.** **1.** *иџиџрошиџи јџло, иџиџе или нешиџо слично*. — Толџка чџјџд ће сџкуро консумџат пуно и хранџ и пића. **2.** *иџримиџи, иџриваџиџи*. — Кантула не може консумџат велику вџду, па се џна, кад је пуно кишџ, прџлијџва прџко. **II.** ~ се *иџроџсти, униџиџиџи се џд болџсти, бџриге и сл*. — Ваџ се консумџџ џткџд му је сџн пџшџ џс кућџ.

консумџџиџн, -џни ж (тал. *consumazione*) *иџиџрошња*. — Ради врућина пасџнога мјџсеца бџла је велика консумџџиџн вџдџ.

кџнсуџо, кџнсула м (тал. *console*) *конзул, највиџи чиновник у иџиџстави државног иџредстваниџтва јџдне земље*. — Пна ти је ко кџнсуџо, зна свџ што се џ џџ џ улици џџгађџа.

кџнтџт, -џн несвр. (тал. *contare*) **I.** *рачунаџи нешиџо или некога*. — Кџнтџш ли ти и џнџ што си јџчџр спџнџала? — Мџне не кџнтџј, јџ нећу џџи! **II.** ~ се *рачунаџи се*. — Пткџ(д) ти се кџнтџ да си на вакаџцама? — Игрџј испџџџџџа, џвџ се не кџнтџ!

кџнтџтџр, -џра м (тал. *contatore*) *бројило за сџрују*. — Видџ се на кџнтџтџру кџлико је струјџ потрошено.

контѣ м (тал. conte) *проф.* — У Дубрѣвнику је бйјо јѣдан што су га звали контѣ мѣтика.

контѣнат, -ѣнта, -ѣнто придј. (тал. contento) *задовољан.* — Јѣсте ли контѣнти с нѣвѣн мѣкинѣм? — Вратијо се дѣма контѣнат.

контѣнтават, -ѣнтавѣн несвр. (тал. contentare) I. *задовољавати некога, исцйуњавати некоме жеље.* — Контѣнтавѣн је колико мѣгу. II. ~ се *задовољавати се.* — Контѣнтавѣмо се с ѣнијем што ймамо.

контѣнтат, -ѣн свр. I. *задовољити некога.* — Они би ћѣли свѣкога контѣнтат, ма тѣ се нѣ може. II. ~ се *задовољити се нечим.* — Мѣжемо се контѣнтат и сy мањѣ кад нѣмѣ вйшѣ.

контѣнтеца ж (тал. contentezza) *задовољство.* — Гатала ми је јѣдна Цйгѣнка и рѣкла ми је да ми стојй вѣлика контѣнтеца.

контѣнто прил. *задовољно.* — Сјѣдй контѣнто калѣ мѣјкѣ и йгрѣ се.

контѣса ж (тал. contessa) *грофица.* — Нѣсй се ко каква контѣса.

контѣнуѣт, -ѣм свр. (тал. continuare) *настаивати нешйто.* — Изѣ тегѣ је контѣнуѣ долазит, нијѣсмо се мѣгли обрѣнит.

контѣнуѣ прил. *сйално.* — Контѣнуѣ ћеш ѣвѣ пйт мјѣсец данѣ.

контѣра предл. (тал. contra) *прошйив некога или нечега.* — Ка(д) се жѣнијо, њѣгови су бйли контѣра.

контѣрабанат в. *контѣробанатй.*

контѣрадѣнца ж ген. мн. *контѣраданѣца* (тал. contraddanza) *врста йлеса, кадрил.* — Й сад ймѣ бѣлѣ, ма контѣрадѣнцѣ нѣмѣ и нйко је нѣ знѣ.

контѣрапѣлат, -ѣлавѣн несвр. *избријавати длаке на бради у суйрошном смјеру.* — Бричијо би га и контѣрапѣлатѣ по двјѣ уре рѣбѣ.

контѣрапѣз м (тал. contrappeso) *прошйившежа, оно шйто одржава равнѣшежу.* — Стави на другѣ бѣнду штйцѣ нѣшто ко контѣрапѣз.

контѣрат м (тал. contratto) *йгогодба.* — Ймамо ш њйма контѣрат за кућу. изр. *рѣдит на контѣрат радишйи нешйто йо йгогодби, а не на надницу.* — Он је кѣменѣр и рѣдй на контѣрат, а нѣ на цѣрнѣту.

контѣрѣста м и ж *особа која у разговору некоме прошйивријечи.* — Мѣраш вѣзда бйт контѣрѣста!

контѣрѣстат, -ѣн несвр. (тал. contrastare) *прошйивријечити некоме, прошйисловити.* — Контѣрѣсташ ми, а ни ти нѣ знѣш кѣко је тѣ упрѣв. — Бйло би ми јѣко драго кад би вй прѣстали с контѣрѣстѣм.

контѣробанат, -банѣта м (и: контѣрабанат, котѣробанат, котѣрабанат) (тал. contrabbando) 1. *кријумчарење, бављење йреношењем и йродајом рѣбе на недозвољен начин.* — Нѣкѣ фѣмиље живѣ от контѣробѣнта. 2. *кријумчарѣна рѣба.* — Нашли су у кући скривѣн сйлни контѣробанат.

контѣробѣндават, -ѣндавѣн несвр. (и: котѣробѣндават, котѣрабѣндават) *кријумчарити неку рѣбу.* — Пуно њйх контѣробѣндавѣ табак.

контѣробѣндат, -ѣн свр. (и: котѣробѣндат, котѣрабѣндат) *йрокријумчарити.* — Контѣробѣндали су сйлу рѣбѣ и нијѣсу хи ухитили.

контѣробѣндијѣр, -ѣра м (и: котѣробѣндијѣр) *особа која се бави кријумчарењем, кријумчар.* — Ухитили су на грѣнци двѣ контѣробѣндијѣра.

контѣролават, -ѣлавѣн несвр. (тал. controllare) *йрегледати нешйто, надзираати, йодвргавати контѣроли.* — Кѣ контѣрола вѣ бйљѣте на врати ма ѣт кйна?

контѣролат, -ѣн свр. и несвр. *йодврћи контѣроли, йрегледати (йрегледати) нешйто.* — Нйко не контѣрола штѣ се уносй у брѣд.

контѣрѣшкат, -ѣн несвр. (тал. conferire) 1. *међусѣбно расйрављати ради договѣра ѣ нечему.* — Затѣрили су врати, ймѣ би(т) да нѣшто вѣжно контѣрѣшкају.

конфермават, -ѐрмāvāн несвр. (тал. confertmare) *пошврђиваиши*. — Амо ми конфермава, а тамо чини обрнүто.

конфермат, -āн свр. *пошврдиши*. — Конфермо ми је да је примијо писмо.

кџнфет м (тал. confetto) *бомбон од ѓрженог шећера ѓуњен бадемом и ликером, обавезан ѓриликом свадбе, а раније и за ѓокладних свечаностиши*. — Било је пјевāња, кџнфетā, веселā.

конфидāват се, -ѓдāвāн се несвр. (тал. confidarsi) *ѓвјераваиши се некоме*. — Тѓ су чѓјад што се не конфидāвају нијкому, па се ѓ ѓима ништа ѓ не знā.

конфидат се в. *кофидати се*.

конфиденат в. *кофиденати*.

конфидѓнца в. *кофидѓнца*.

кџнфлит м ген. мн. кџнфлитā (тал. conflitto) *сукоб*. — Рāно су међу вама пѓчѓли кџнфлити, а јѓш сте спѓзи.

кџнфорат, -ѓрта м ген. мн. кџнфоратā (тал. conforto) *удобности*. — Нѓмā ту никаквѓга кџнфорта, сāмо кāмаре за приспап.

конфронтāват, -ѓнтāвāн несвр. (тал. confrontare) **I.** *ѓѓоређиваиши некога с неким*. — Конфронтāвāш ти вѓгову јадиду с твѓјијен милијунима! **II.** ~ се *суочаваиши се с неким или с нечим*. — Он се у живѓту конфронтāвѓ и з болѓстима и с мисѓријѓн.

конфронтат, -āн свр. **1.** *ѓѓоредиши*. — Кад га конфронтāш з другијен, ѓстѓ је ѓн нāјбољѓ. **2.** *суочиши с неким или с нечим*. — Конфронтали су га с вѓликијен неприликама.

кџнфүз, -а, -ѓ придј. (тал. confuso) *збркан*. — Она је страшно кџнфүза, ни сāма нѓ знā штѓ хѓће.

конфузијѓн, -ѓни ж (тал. confusione) *узбуна, немир, узнемирење, збрка, неред*. — Дјѓца ствāрају страшнү конфузијѓн. — Ухитила их је конфузијѓн ка(д) су ин рѓкли да се парђивā ўјутро. изр. *чѓнит ~ узбуњиваиши се због нечега, сѓвараиши немир*.

— Не чини конфузијѓн прије него вѓдиш зāшто те зѓвү!

конфузијѓнāват се, -ѓнāвāн се несвр. *сѓвараиши збрку, узнемираваиши се*. — Не конфузијѓнāвāјте се, свѓ ће се тѓ сāмо ѓ(д) себе срѓдит!

конфузијѓнат, -āм несвр. **I.** *узнемираваиши некога, збуњиваиши некога*. — Не конфузијѓнāј га док рāди! **II.** ~ се *узнемироваиши се, збуњиваиши се*. — Конфузијѓнāш се без рāзлога!

конфузијѓниста м (тал. confusionario) *особа која својим ѓонашањем уноси узнемиренѓсти, сѓвара нервозу*. — Он је конфузијѓниста, полуђеће ка(д) чүјѓ да му свѓ дѓходимо!

кџнфүзо прил. (тал. confuso) *збркано*. — Свѓ је кџнфүзо рāђено, зāто ништа ѓ не вајā.

конфундāват, -үндāвāн несвр. (тал. confondere) **I.** *збуњиваиши, узнемираваиши некога*. — Жѓ ми је што Вас кџнфүндāвāн. **II.** ~ се *збуњиваиши се, узнемираваиши се*. — Кад гѓј дѓђемо, ѓни се конфундāвају.

конфүндат, -āн свр. **I.** *збунити, смѓсти некога*. — Свѓ си хи кџнфүндѓ ка(д) си ѓнѓ рѓкѓ. **II.** ~ се *смѓсти се, збунити се*. — Конфүндāш се ка(д) те онликѓ свѓјет глѓдā.

кџнћѓдит, -ѓм свр. (тал. concedere) *ѓѓѓуститиши некоме нешишо*. — Мѓрѓ ин је ў нечему кџнћѓдит.

конћѓнтрават, -ѓнтравāн несвр. (тал. concentrare) **I.** *скуѓљаиши, сабираиши нешишо на јѓдно мјѓстио*. — Сā(д) конћѓнтравају влāс у своје рүке. **II.** ~ се **1.** *скуѓљаиши се, сабираиши се на јѓдно мјѓстио*. — ў кашама богатүнā конћѓнтравали су се вѓлики сѓлди. **2.** *усмјераваиши своју ѓаажњу на нешишо, усредсређиваиши се на нешишо*. — Фāљивāш, јер се не конћѓнтравāш нā тѓ што чиниш.

конћѓнtrat, -āн свр. **I.** *скуѓитиши, сабраиши на јѓдно мјѓстио*. — ѓфиција и бү-

тиге су конћентрали у град. **II.** ~ се скупили се, сабрали се на једном мјесцу. — Вѣлика вѣјска се била конћентрала с ону страну Ријекѣ. **2.** *сву њажњу усмјерили на нешто.* — Нијсан лијен, ма се нѣкако не могу конћентрат на ту ствар и почѣт радит.

конћентрацијѣн, -ѣни ж (тал. concen-
tazione) *усредсређивање на нешто, усмјеравање њажње на нешто.* — За тако прѣћизѣ рад трѣба страшна конћентрацијѣн.

кѣнћерат, -ѣрта м ген. мн. кѣнћератѣ (тал. concerto) *концерт.* — Ка(д) дође љѣто, кѣнћерти на све банде.

конћесијѣн, -ѣни ж (тал. concessione) *ѣовласишца.* — Хѣћете ли ариват добит конћесијѣн за продават њихову рѣбу?

кѣнћиз, -а, -ѣ придј. (тал. conciso) *сажѣт, крашак и јасан.* — Буди, мѣлин те, кѣнћиз да не губимо вријеме улудо!

кѣнћизо прил. *сажѣто, крашко и јасно.* — Нико нѣ зна онѣко лијѣпо, кѣнћизо, нѣшто рѣјет ко ѣн.

кѣње ж (хип. од коњ) *каже се дјѣшеју за коња.* — Кѣње се умѣрила па почѣва.

кѣњѣц м **1.** *скакавац.* — Трава је пуна кѣњѣца. **2.** *ѣодуирач жица на виолини.* — Натѣгни ту жицу прико коњѣца!

кѣпат, кѣпан несвр. **I.** **1.** *дуйсѣи нешто, чачкаѣи ѣо нечему.* — Каква ти је то груба ужанца кѣпат нѣс? **2.** *ѣсѣраживаѣи нешто.* — Он проучава пѣвијес, па вазда кѣпа по аркиву. изр. *кѣпати очи смеѣтаѣи, ѣзазиваѣи нѣлагоднѣ осѣћање.* — Овѣ гнѣснѣ колтрѣне ми кѣпају дчи. — Ормар ми кѣпа дчи што стојѣ ѣе нѣ трѣба. *напрезаѣи вид.* — Нѣ копѣј очи у мраку, ужежи ѣлетрику па читѣј! **II.** ~ се ѣлѣсѣи се око нога, *залишѣаѣи се, моѣаѣи се око некога.* — Што се ту кѣпаш около ногѣ и чѣниш ми да панѣм?

кѣпѣрта ж ген. мн. кѣператѣ (тал. coperta) *ѣокривач на кревету, ѣебе.* — И з двѣје кѣпѣрте ми је нѣћас било зѣма. **2.**

ѣоѣишца за ѣисмо. — Ставићѣш то у кѣпѣрту, напишат индѣриц и импѣстат.

кѣпѣртина ж (аугм. и пеј. од кѣпѣрта) — Баѣи ту кѣпѣрѣину с мѣне прије нѣго се удѣшн!

кѣпѣртица ж (дем. од кѣпѣрта) **1.** *ѣанак ѣокривач за креветѣ, ѣебенѣе.* — Ы љѣти су ѣди нѣћи хладне, трѣбаће јѣдна кѣпѣртица. **2.** *мала ѣоѣишца за ѣисмо.* — Стави то у кѣпѣртицу од визиткарѣтѣ!

кѣпѣчит се, кѣпѣчин се несвр. *кѣѣѣриѣи се.* — Кѣпѣчи се у туђѣн рѣби.

кѣпија ж (тал. copia) **1.** *ѣреѣис, ѣошто је у свѣму с нечим ѣодударно.* — Учѣни кѣпију свѣдожбѣ ѣ(д) пѣколѣ! **2.** *ѣар.* — Уживали смо глѣдајући јѣдну кѣпију како балѣ валѣер.

кѣпијават, кѣпијаван несвр. (тал. copiare) *ѣравиѣи ѣреѣис нечега, радиѣи нешто служѣи се ѣуђѣм узором до ѣојѣдиносѣи, ѣѣонашаѣи некога у нечему.* — Кѣпијава га у свѣму: у ѣлѣчѣњу, у хѣду, у пиѣсању.

кѣпијат, -ѣн свр. *наѣравиѣи ѣреѣис нечега, урадиѣи нешто (наѣисаѣи, насликаѣи, скицираѣи, даѣи ѣдеју и сл.) служѣи се до ѣојѣдиносѣи ѣуђѣм узором.* — Кѣпијѣ си моју слику и потпиѣѣ је ко свѣју.

кѣпѣн, -ѣна м (тал. coppa) *зѣишѣак, шија.* — Потѣгни га за кѣпѣн!

кѣпрена ж ген. мн. кѣпрѣна *ѣрозира марама којом су гѣѣѣѣ ѣокривале лице кад су стѣваљале кѣбук на главу.* — Кѣпрѣну су у заднѣ вријѣме звѣли вѣлета.

кѣпрѣц м *неѣѣична живѣсѣи, махнишѣсѣи.* — Ухитијѣ га је у кѣпрѣц ко да му је двѣдѣсти гѣдишгѣ.

кѣпрѣчѣнка ж *врѣѣа ѣѣѣѣ ѣрављѣна од ѣѣѣаѣа, ѣѣѣѣ.* — Фрѣшко ѣпрѣна кѣпрѣчѣнка сѣшила се на жици.

кѣпѣса ж *мѣсо од буѣа.* — Чѣкан док начмѣ кѣпѣсу, па ѣу ѣ ја узѣт бѣкѣнић.

кѡпсица ж *стѡражња јагњећа или овчија нога, осушена, али и свјежа*. — Била је и пѣченā кѡпсица с пāтатама и салātѡн.

кѡпсичица ж (дем. од кѡпсица) — Ће ће се толикā чѣјад најести од једнѣ кѡпсичицѣ!

кѡпчица ж (дем. од кѡпча) *предметѣи који се мјестѣи дугметѣа сѣавља на ѡјас сукње*. — Отпала ми је кѡпчица нā котули.

кѡраб, кѡрба м ген. мн. кѡрāбā *ребро од чамца или брода*. — Није вѣликā штѣта, сāмо се кѡраб мāло острѣгѡ.

кѡравац, -āвца м ген. мн. кѡравацā *расѣресени дрвени угаљ који се лако ѣријеска*. — Кѡравац брзо горѣи и нѣмā снагѣ.

кѡрађ м (старије: кѡрац) (тал. согaggio) *храбросѣи, срчаносѣи*. — Није имѡ кѡрађа извадит зѣб, а нѣкмоли би штѡ грђѣ!

кѡрађат, -āн несвр. (старије: кѡрацат) I. *храбриѣи некога*. — Тѣ ме сāмо кѡрађаш, а ѣ тебе је стрāх. II. ~ се *храбриѣи се, имаѣи храбросѣи и усѡђиваѣи се нешиѡ*. — Она се кѡрађā пѡх сāма у ѡнѣ пѣстѡш.

кѡрађѡз, -а, -ѡ придј. (старије: кѡрацѡз) (тал. согaggioso) *храбар*. — Кѡрађѡза је, исā се нā вр(х) кѡпјѣртѣ.

кѡрађѡзо прил. (старије: кѡрацѡзо) *храбро, срчано*. — Кѡрађѡзо је скѡчијо у дубѡко.

кѡрам м (тал. согате) *израђена кожа за ѣрављење ѡѡлаѣа (ђонова) на цѣиелама*. — Окле прѣвљāри дѡбављају кѡрам?

кѡрāп, кѡрпа м *сѣолица у вези с ѣробавѡм*. — Тā хрāна стѣснѣвā кѡрап и нѣ би је трѣбало ѣзимат. ~ ѡд гвāрдије *стѡражарско одјељење војске, али и ѣросѣиорије гдје је оно било сѣаациѡнирано (у Дубровнику у вријеме Аустѣрије на „Лужѣи“ исѣод Звоника)*. — Стāријѣ свѣјет се сјѣћā да је у Граду бѣјо кѡрап ѡд гвāрдије.

кѡрас, кѡрса м (тал. согсо) *разред, школска година*. — Фѣнуо је ѡн ѡвѣгā гѡдишта прѣви кѡрас у Науѣци.

кѡрāћ, -āћа м *чекић*. — Узми кѡрāћ па истѣци мјѣндѣлā!

кѡрāћнић м (дем. од кѡрāћ) — Трѣбā ми кѡрāћнић за прибит чāвѡ.

кѡрац в. *кѡрађ*.

кѡрацѡз в. *кѡрађѡз*.

кѡрацат (се) в. *кѡрађаѣи (се)*.

кѡрацѡзо в. *кѡрађѡзо*.

кѡрдѣкат се, -āн се несвр. *рјѣчкаѣи се, свађаѣи се, али не много*. — Она се кордѣкā з брāтон зātѡ што чѣни нѣрѣд по шкрѣторју.

кѡрдѣн, -ѣна м (тал. согdone) *широка врица која се кѡѣје на мѣтар*. — Трѣбало би имат ѣ кући двā-трѣ мѣтра кордѣна.

кѡрдѣнић м (дем. од кѡрдѣн) — Мѡгѡ би се на пāтеле стāвит кордѣнић ѡд истѡга или слѣчнога колѣра.

кѡрегāват, -ѣгāвāн несвр. (тал. согgregate) *исѣрављаѣи*. — Тѣ сād сām сѣбе корегāвāш.

кѡрегат, -āн свр. *исѣравиѣи*. — Корегāјте ми ѡвѡ дѡ сутра!

кѡренат, -ѣнта м ген. мн. кѡренātā (тал. согrente) 1. *ѣроѣх, ѣромаја у заѣвореном ѣросѣиору*. — Ако ѡтворимо фѣѣстру, бѣће нам коренат. 2. (и: кѣренат) *ѡвѣјѣарац на ѡѣвореном ѣросѣиору, нарѡчиѣио на мору, морска сѣруја*. — Вѣчѣрас имā мāло кѡрѣнта па се мѡже дѣсат. — Кѣренат нас је нѡсијо свѣ до близу Мљѣта.

кѡрет м (тал. согetto) *диѡ женске сѣљачке одјеће у Примѡрју*. — У баѣлу је бѣјо и јѣдан стāри кѡрет, кѡ знā чѣгов и кѡ га је ѡди спрѣмијо!

кѡретѣр, -ѣра м (тал. согrettore) *корекѣиѡр, исѣрављач*. — От коретѣра нѣмāн информациѡни.

кѡрѣши ѡбѡже. — Ѣн би, кѡрѣши, свѣ тѡ сām учѣнијо.

кѡрѣдѣр, -ѣра м (тал. согridoio) *ходник, уски ѣролаз у кући из кога се ѣлази у другѣ ѣросѣиорије, али и ѣролаз иначе*. — У коридѣру је з дѣснѣ стрāнѣ пѣкатабā-

ри, а у чело су врата од бањѐ, лїјево њ де-
сно от коми́на и от кама́ра.

ко́ризма ж *чеїрдесятодневни ускр-
шњи њосїи код каїџолика*. — Ма̀шкарн ће
се до ко́ризме исфуријат. изр. *дуга ~ онај
ко сїоро ради, одуговлачи неки њосао*. —
Она је дуга ко́ризма за нешто са̀шит. —
Ајде више, дуга ко́ризмо, јеси ли се спра-
вила?

ко̀ријѐнит се, ко̀ријѐним се несквр. *ис-
коријењиваїи се (говори се у Пониквама
код Сїона)*. — Старе ма̀слине се ко̀ријѐ-
ну, а младе њико не садн̄.

ко̀риспо̀денат, -ѐнта м ген. мн. кори-
спо̀дената (тал. corrispondente) до̀исник.
— С толико̀ пд̀сте треба ти ко̀риспо̀денат.

ко̀риспо̀дѐнца ж (тал. corrispodenza)
їрейиска, їисма, до̀исивање. — Оди је
сва њїхова ко̀риспо̀дѐнца.

/ко̀рис(т)/ изр. *нема ми (ти, му, јон) ко̀ри-
сти узалуд ми је*. — Нема ми ко̀ристи ка̀-
сно їзић надвор̄. — Нема ти се ко̀ристи за
то једит!

ко̀рит се, -їн се несквр. *добѣјаїи кору*.
— Ко̀ри се рба на с̀шили ко̀лико је сту-
де́но.

ко̀рјандула ж мн. ко̀рјандуле (најче-
ше у мн.) (тал. coriandolo) *сїїни округ-
ли ѡїаїрићи разних боја којима се ѡси-
їају їрисуїни за карневалских, а и неких
других свечаносїи*. — Биће вече́рас м̀-
жикѐ и ко̀рјандула. 2. *мирођија коријан-
дер (зрнца сиве боје слична биберу која
се сїављају њїр. у морїаделу, неке со-
сове и сл.)*. — Биће ле́шо језика ѡ салсе с
ко̀рјандулон.

ко̀рјѐница ж доњи дио лисїа њїр. на
куйсу. — Ко̀рјѐницу ба̀цин ако је ба̀ш
тврда.

ко̀рњїж м (тал. cornice) 1. *оквир од
слике или огледала*. — Зр̀цало їма позла̀-
ћен ко̀рњїж. 2. *мало избачен ѡруб на
сїѡлашњем дијелу зграде*. — Ма̀чка по
ко̀рњїжу па̀са из једне ка̀марѐ у другу.

ко̀рно м *музички инструменти рог*. —
Купили су му ко̀рно, па са̀мо пу̀ха у њ.

Кор̀са̀нте, Кор̀саната́ ж (само мн.)
*каїџолички вјерски їразник Тијелово
(Corpus Domini)*. — На Кор̀са̀нте се дје-
ца кризмају.

ко̀рот м (тал. согrotto) *жалосїи за умр-
лим када се обавезно носи црнина*. — За
кијен је она у ко̀роту? — Неће се вјенча-
ват док је у ко̀роту за оцем.

ко̀ротоват, ко̀ротујѐн несквр. *носиїи
црнину за умрлим чланом ѡродице*. —
Ане је сва у црну, ко̀ротујѐ сестру. — Нај-
ближу свѡјту ко̀ротују обично го̀дину
дан̄.

ко̀рпѐтин, -їна м (тал. согpetto) *сїе-
зник који су носиле жене да би им сїас
био складнији*. — Па̀рало ми је да нећу
моћ издурат у ко̀рпѐтину.

ко̀рпић м *женски їрслучић, грудњак*.
— Ы ко̀рпићи су бјанка̀рија.

ко̀рпу̀ленат, -ѐнта, -ѐнто придј. (тал.
согpulento) *круїан (односи се на човје-
ка)*. — Онако̀ ко̀рпу̀ленат сва̀кому је па̀до
у око.

ко̀рпу̀ле́нца ж (тал. согpulenza) *круї-
ноћа*. — Така̀ ко̀рпу̀ле́нца и не иде ба̀ш у
конат здрављу.

ко̀рсем прил. *шобожѐ (говори се у
Жуїи дубровачкој и ѡ околним селима)*.
— Ко̀рсем ће дој, ма је нема.

ко̀рта ж *улаз у кућу с двоїишним дије-
лом који їриїада улазу ако кућа има дво-
ришїе, односно улаз у кућу с унутра-
шњим улазним дијелом ако нема двоїи-
шїа*. — Закуца̀ш с ку̀цалон на врата, го-
спођа или дјевѡјка по̀гледа крос фу̀ње-
стру ко̀ је, по̀тегнѐ ко̀ноп и ти најпријѐ
уђеш у ко̀рту, а онда їдеш уз̄ скалу на
пјан. изр. *чїнит ко̀рту удвараїи се некоме,
ласкаїи некоме*. — Чїнијо је он ко̀рту ѡ
мени! — Не чїни ми ко̀рту, знам да си
фалас! *није ~ прам̄ ко̀рти кад ѡједињи
или ѡродице не одговарају једни други-
ма ѡ друшївеном ѡложају, маїери-*

јалном, интелегенцији и др. — Они се вагицају, ма ми пара да није корта прамā корти.

кортеђанат, -анга м ген. мн. кортеђаната удварач некој жени. — Џмала је кортеђаната на сваки прс по два!

кортеђат, -ан несвр. (тал. corteggiare) удварајти се некоме. — Он кортеђа ону лијепу бјонду дјевочицу ис Пйла.

корунават, -унавам несвр. (тал. согопаге) кишиити нешто. — Корунавају нашу улицу за параду.

корунат, -ам свр. и несвр. окишиити, кишиити. — Корунаемо свā врата на кући. — Штō тō корунаш?

корушат, -ан несвр. скидајти кору с неког илода, љушиити. — Свј сјели па корушају бјж. — Џма дџста и бџба и бјжа за корушање.

кџса ж бијели дио шкива у месу који се суче. — Народ вјерује да кџса помаже рашћену кџса.

кџсе ж (само мн.) коса. — Склџни тџ кџсе из џчи!

косџквенат, -џнта, -џнто придј. (тал. consequente) досџдан. — Она није косџквџнта: рџкла је да неће радит, па јџпџ радј.

косџквџнца ж (тал. conseguenza) иџсџдица. — Џмаће тџ и свџје косџквџнце.

кџсијџр, -џра м 1. срј са крајком дршком. — Пошли су изван сџра у поље с косијџрима у рџкама. 2. (најчешће у мн.) вџлица. — Бјјџ је висок, кџшчат чџвјек, јџкијех косијџра.

кџснт се, -џн се несвр. 1. нервозно реџговати на нешто. — Кџсј се ка(д) му се штџ рџчџ. 2. каже се за свџлу или какву другу шканину кад јџј се влакна цијџјају и извлаче. — џва врс рџбџ се кџсј.

кџснца ж (дем. од косе) сџина и мекана коса код малог дјџшџта. — Тџк му је почџла ницат кџснца.

кџсјџрић м (дем. од кџсијџр) — Јџдан кџсјџрић вџсј џ чџвлу на грџди.

кџсмџч, -џча м врсџа малог морског рака. — Испџ(д) Кџмџрдџ смо хџтали кџсмџче.

кџсмџри м (само мн.) објешени џраменови косе који дјелују неурџдно. — Пџали му космџри на чџло и џбјесили се прико ушј.

кџсџвић м ген. мн. кџсџвићџ и кџсџвићџ врсџа иџице, кос. — Пџн је шумџрак кџсџвићџ.

/кџс(т)/ изр. ~ џ кожа џреџшџерано мршав. — Дџшџ је сџма кџс џ кожа. врућина ис кџстј велика врућина, несносна врућина. — џвијех данџ је, џнџ што се рџчџ, врућина ис кџстј.

кџста ж (тал. costa) обала уџишџе (нџр. далмџтинска). — Свџ наша кџста је лијџпа.

кџстџнтј, -џ, -џ придј. (тал. costante) сџтални. — Џмају свџје кџстџнтџ авџнтџре.

кџстџнто прил. сџтално. — Кџстџнто ме сџкавџш ка(д) читџн.

кџстањ м ген. мн. кџстањџ (тал. castagno — стабло; castagna — плод) кџстџен, сџтабло и илод. — Вџњају пџчени кџстањџ, дџшла је зџма.

кџстџт, -џн несвр. (тал. costare) имајти цијџну, сџјајати. — Кџликџ кџстџ џва жџтџ мајџца?

кџстџљав, -џ, -џ придј. (и: кџстџљџв) кошџуњав. — Кџ ти је прџдџ онџкџ кџстџљаве џрахе?

кџстџљавџц, -џвџца м ген. мн. кџстџљавџџџ џрах с великом љуском и кошџаним дијџлом. — Од џвџ кџстџљавџџџ неће џспас ни квџрат чџстијех џраха.

кџстернават се, -џрнавџм се несвр. (тал. costernarsi) заџреџашиџвати се. — Прџстџ сан се кџстернават, свџ ми је џбично.

кџстернат се, -џм се свр. заџреџасџиити се, џренџразџиити се. — Кџстернаће се ка(д) чџјџ кџлико свџ тџ кџстџ.

кџстернацијџн, -џни ж (тал. costernazione) заџреџашићџе, џренџраженџстј.

— От костернацијџни рјјеч нијјесмо мџгли изустит.

кџстијјера ж (тал. costiera) *дужи дио обале*. — На дубровачкџн кџстијјери бјило је и џвегџ лјџта пјјно фјјрестијјџх.

кџституишкџт, -џн свр. (тал. costituire) **I.** *основати, образовати*. — Жџнскџ зџдругџ је кџституишкала нџкј врс скјлџ за дјџвојџице. **II.** ~ се *основати се, образовати се*. — У Граду џе се кџституишкџт мјјжика от пумпијјера.

кџстица ж (дем. од кџс(т)) *кошчица*. — Стојте џтџнто кад јџдџте мџсо, мџже се јј њему нџћ кџјџ кџстица!

кџстџлета ж (тал. costoletta) *ребро с месом*. — Купила би мџло кџстџлетџ! — Јјтрџс је бјило сџмо нџшџ мџса от кџстџлетџ.

кџсјрине ж (најчешџе у мн.) (пеј. од кџсе) *дугачка, неуредна коса*. — Стрџх те јјхитј кад га вјдјш с џнџ кџсјринџ.

кџтер м (тал. cutter) *врсиџ лаганог брода на јџдро с великом кобилицом, кџји служи за уживање и најјџцања*. — Шџо џе кџтери бурдижџт по маестрџлу!

кџтило с *чељџде кџје сџење, цвилн, јјушиџа неџдрџене гласове у шџоку неког рада или у некој другој сџијуџацији*. — Кџтило, хџџе ли се џкџтит тџ шџо чиниш?

кџтиљјун, -јјна м (тал. cotiglione) *врсиџ салонског јлеса*. — Мјјжика је јјдарала, а џни су бџлџли кџтиљјун.

кџтит се, -јин се несвр. *сџењајџи, цвилнијџи и јренемагајџи се у шџоку неког јлсла*. — Јјзми пџсџ зџ главу мјјесто да се тј кџтиш!

кџтџњџта ж (тал. cotognata) *разни облици укуханих дуња, шврди, у јлсебним кџлујџима, или меки као мармелада*. — Кџтџњџта дџбијџ лјјџеп воњ џд лјјста лџвџрикџ.

кџтрабанџт в. *кџнџробџнајџ*.

кџтрџбанџт в. *кџнџробџнајџ*.

кџтробџндавџт (кџтробџндавџт) *в. кџнџробџндавџт*.

кџтробџндаџт (кџтрабанџџт) *в. кџнџробџндајџ*.

кџтробџндијјер в. *кџнџробџндијјер*.

кџтула ж (тал. cotta) **1.** *сукња*. — Јџпџт се нџсј дјгџ кџтуле. **2.** *жена, женска*. — џн се и данас јџш вртј џкџ кџтјлџ.

кџтулина ж (пеј. од кџтула) — Кјшџ пљјштј, а кџтулина се смџтала џколџ мене, па ни корџка не мџгу лјјцкј учинит.

кџтулица ж (дем. од кџтула) — Мџгла си џбјћ и краћј кџтулицј!

кџтјрат, кџтјран несвр. **I.** *кошрљџи нешиџо*. — Винџр испџд нџс пџ цијџлј дан кџтјрџ бџчве. **II.** ~ се **1.** *кошрљџи се*. — Јџдна празнџ гџмела кџтјрџ се пџ улици. **2.** *кошрљџи се у смислу: јџдва ићи (односи се на чељџде)*. — Јџш се нџкако кџтјран, а нџ зџнџм дџкле ћу!

кџћџта ж (тал. succetta) *јлсџеља*. — Увјкла си се у кџћџту рџно ко кџкџш.

кџфџренџца ж ген. мн. кофџренџцџ (тал. conferenza) *сџсџџанџк ради договџра џ нечему*. — Стџле трј жџне на кантјн џд улицџ па држј кофџренџцу.

кџфџренџцијјер, -џра м (тал. conferenziere) *џсобџ кџја води неки сџсџџанџк или јрџредбу, најџвљјујџи шџачке кџје слијџде*. — Кџ џе бјт кофџренџцијјер нџ нашџн зџбџви?

кџфјдџт се, -џн се несвр. (и: кџнфјдџт) (тал. confidarsi) *имајџ јџвџрења у некога*. — Не кофјдан се џјма џставит кљјче џт кућџ.

кџфјденџт, -џнта м (и: кџнфјденџт) ген. мн. кофјденџтџ (тал. confidente) *ухџда*. — Чјвџј се од џнегџ кофјденџта!

кџфјденџца ж (и: кџнфјденџца) ген. мн. кофјденџцџ (тал. confidenza) *блискџстј кџја се сџвџра мећјусџбним јџвџрењџм*. — Нијјсан јџ ш џјме у кофјденџци па да му мџгу тџ рјјџет. изр. *дџвџт кофјденџцу дџзвољџвџи да се неко јрџма некоме слџбџдно јлнџша*. — Ако хџћеш јмџт мјра, нџ дџвџј му кофјденџцу!

кѡфча ж *предмет*, најчешће на одјећи, којим се *периоичава* један дио за други *нпр.* на сукњи. — Испала ми је кѡфча на котули, па сан мѡрала ставит сикурецу.

кѡфчица в. *коичица*.

кѡц-кѡц прил. *јолако, ошежући* неки *јосао, хоћу-нећу* и сл. — Нѣ знам кѡ(д) ће ми сѡшит кад је у њѣ свѣ кѡц-кѡц.

кѡцавац, -ѡвца м ген. мн. *кѡцаваѡца онај коме шреба много времена да обави неки јосао*. — Сѡстала се два кѡцавца, па пѡслу нѣ видиш краја.

кѡцавица ж *женска особа која није вјешта раду или која све невољко ради*. — Је ли се ѡна мѡла кѡцавица справила за шкѡлу?

кѡцавичина ж (пеј. од кѡцавица) — Бѡже ме либерѡј од ѡне коцавичине!

кѡцало с *онај коме шреба много времена да заврши неки јосао, који нешто невољко ради*. — Кѡје си ти великѡ кѡцало!

кѡцат, -ѡн несвр. (и: кѡчѣн) 1. *квоцайти* кад се *кокош разлеже*. — Једна кѡкѡш је почѣла кѡцат. 2. *скањивайти се над нечим, одуговлачийти с нечим*. — Брзо се обуѡци, нѣмѡј кѡцат! — Вѡзда такѡ кѡчѣ повише пјата и ништа не изједѣ. — Свѣ мѡра бит брзо гѡтово, нѣмѡ кѡцања!

кѡцкат се, -ѡн се несвр. *кошкайти се, рјечкайти се*. — Јѡпѣ(т) се ѡвѡ дјѣца мећу собѡн кѡцкају!

кѡчѡн, -и ж (и: кѡчѡњ) *доњи дебљи и шврћи дио листа (иешѣлке кујуса и сл.)*. — Лис от кѡпуса је кѡхѡн, ма су кѡчѡни јѡш тврде.

кѡчѡњ в. *кочан*.

кѡчѣт, -и ж *длака од козе, косиријет*. — ѐвѡ је ѡштро ко кѡчѣт.

кѡчѣтљав, -а, -ѡ придј. (и: кѡчѣтљѡн) *ошире косе која се иешко може очешљайти, неочешљан*. — Јдѣ кѡчѣтљав ко да му чѣшаљ нѣкад није главѣ видијѡ. — ѐнакѡ кѡчѣтљѡн стѡнуо придѡ ме, глѣдѡ ме и мѡчи.

кѡчѣтљѡн в. *кочѣтљав*.

кѡчѣтљача ж *женска особа раскуширане косе, неочешљана, чујавица*. — Фѡје и шпањѡлете на кантѡну ѡд улиѣ прѡдѡвѡ једна стѡра кѡчѣтљача.

кѡчка ж ген. мн. *кѡчѡка кокош која се расквоцала, квочка*. — Сјѣдиш ко кѡчка на јѡјима!

кѡчѡт, -а, -ѡ придј. (тал. *cosciuto*) *шврдоглав*. — Кѡчѡт је, прије ће тѣбе пѡслушат нѣго мѣне.

кѡчѡтат, -ѡн несвр. 1. *јогунашти се јонашайти не би ли се јѡстигло нешто јѡ својѡј вољи*. — Ако ћеш кѡчѡтат, не хѡди сѡ мнош! 2. ~ се *инайтии се, иркѡсйтии некоме шврдоглаво желећи ѡствариити неку своју намјеру*. — Кѡчѡтѡ се свѣ док не изиђѣ на њѣгову.

кѡчѡтеца ж *шврдоглаво ирошивање некоме и ѡстајање ири свѡм настѡјању да се нешто ѡствари, уради или не, јѡслуша или не*. — Тѡ је сѡд ш њѣговѣ бѡндѣ сѡмо кѡчѡтеца да нѣ будѣ на твѡју него на њѣгову.

кѡчѡто прил. (тал. *cosciuto*) *шврдоглаво*. — Кѡчѡто се дѣрѣ и вѡја пѡ клима док му нѣ дѡш што иштѣ.

кѡш, кѡша м *предмет од илѣшеног ирућа у коме се носи јѡврће и сл. на шржници, али може служиити и у друге сврхе*. — Нѡбрали смо пѡн кѡш јѡбѡка.

кѡшара ж ген. мн. *кѡшѡра* 1. *свињац*. — Нѣђе близу смрдѣ кѡшара от праѡа. 2. *неуредна ирљавѡ ирѡстѡрија, неуредна соба или кућа, сѡамбени ирѡстѡр који не ѡговара условима сѡанѡвања*. — Нѣмѡј за собѡн ѡстави кѡшару!

кѡшић м (и: кѡшиц) *предмет илѣшен од ирућа, у коме се са села носи роба на шржници*. — Срѣла сан Вѣцу с кѡшићѣн на главѣ, јдѣ на плацу зелѣну. — Жѣно, штѡ ишѡш у тему кѡшицу?

кѡшиц в. *кошић*.

кѡшичић м (дем. од кѡшиц) *мања илѣшена корѡа за ношење ирѣиешно јѡљѡириврѣдних ироизвода на шржници*

цу. — У једнѣ Жупкѣ бијо је пун кошчић бружетѣ.

кѡшјѣнца ж (тал. coscienza) *савјестѣ*.

— Треба имат мѣло кѡшјѣнцѣ у свакому пѡслу.

кѡштрика ж *нека бодљикава шрава*.

— Брѣла сан кѡпус, а ѡн на ѡвѡ зѣмѣ ѡштар ко кѡштрика.

кѡшћела ж *врста воћке, сѣабло и ѣлод*. — Тѣшко се било ѣспѣт на стару кѡшћелу.

кѡшћелица ж (дем. од кѡшћела) — Вјѣтар нам је слѡмијо кѡшћелицу изѡ кућѣ.

крѡвница в. *кравушка*.

крѡвушка ж ген. мн. крѡвушѡкѡ (и: крѡвица — на Каламоти) *шишарица од бора*. — Враћали смо се и(з) шѣтњѣ с пунѣм шпѡзима крѡвушѡкѡ.

крај, краја м 1. *конац, свршетѡк*. — Дошѡ је тако крај ѣ нашијен мѡкама. — Ѧвему ти нѣмѡ ни краја ни кѡнца. 2. *обала, койно*. — Били смо срѣтни ка(д) смо угледали крај. — Тек смо се били одмакли мѣло ѡт краја, кад је запухало. 3. *сѣрана, мјесто, ѣредѡ*. — На ѡни крај кѡмарѣ нѣ треба ништа стѡвљат. — Штѡ је лијѣп ѡви крај, вѡс је у зелѣнилу! — У нашему крају се дрѡкчијѣ гѡворѣ. 4. *окрајак од круха и сл.* — Кѡ је ѣзијо крај ѡт круха? изр. пунтит се ѡт краја *живнуѣи, изаѣи из ѡвучѣности*. — Кад ѡхитѣ нѣкѣ гѡдинѣ, пунтиће се ѡт краја. *дѡ краја нѣкоме доскочѣи некоме, изаѣи на крај с неким*. — Нѣ би вѣму ни худѡба дошла краја!

кракѡница ж *направица за койчање на врашима или на ѣрозору*. — Стѡвијо сан кракѡницу да фуњѣстра нѣ лупнѣ ако скѡчи вјѣтар.

кралвјѣж в. *квалијѣш*.

кралвјѣш, -ѣша м (и: кралвјѣж) 1. *бројанице уз које се гѡворѣ молиѣве у каѣоличкој цркви или на било ком мјѣсту*. — Измѡлила сан кралвјѣш и пѡшла спѡт. — Вѡзда нѡси кралвјѣж у рукама, а у ѡб-

ме је стѡ врагѡвѡ. 2. *квалѣшница, кичма, хриѣшеница*. — Ка(д) се сагињѣм, бѡли ме кралвјѣш.

крѡсац, -сца м ген. мн. крѡсѡца *нека врста змије*. — У трѡви су дјѣца вићѣла крѡсца.

крѡста ж ген. мн. крѡста *ѡтворѣна раница која није ѡслѣдица сѡлашњѣг дјѣловања, него се сама сѣвара услѣд неког унушарњѣг ѣроцѣса у ѡрганизму или на кожи*. — Ка(д) крѡста зарѡстѣ и ѡсуши се, дѡбијѣ крѡсту.

крѡстав, -а, -ѡ придј. (и: крѡстѡв) *ѡн живих раница ѡ ѡвршини коже*. — Фѡца му је била пѡфичава и крѡстава.

крѡстница ж (дем. од крѡста) — Крѡстнице су му ѣзлазиле и по нѡгама и по рукама.

крѡут м (вѣм. Kraut) *фино резани кисели куѡус*. — За Бѡжића на трѣпѣи мѡра бит крѡута с ѡмбулон.

крѡчат, -ѡн невр. *ѡсѣјајѣи краћи*. — Од ѡвѣ сѣтѣманѣ крачају дѡни. — Како дијѣте рѡстѣ, свѣ му крача.

крѡвѣждина ж *крѡв ѣспремѣшана с другим шварима*. — Кад виђиш крѡвѣждину у кѡмарди, пасѡ те вѡја јѣс мѣса.

крѡнца ж (тал. creanza) *учѣивѡст, ѣристѡјност, ѡнашање добро васѣишѡне ѡсѡбе*. — Ако ништа дрѡгѡ, ѡн ће тѡ учѣнит ис крѡнцѣ.

крѡдѣнца ж ген. мн. крѡдѣнѡца (тал. credenza) *диѡ ѡкућѣства у кухињи или дневној собѣ, обѣчно с горњим дијѣлом који је засѡакљѣн*. — У горњѣму дијѣлу крѡдѣнцѣ стѡли су жмѡли, кѣкарице ѣ пјати, а у доњѣму пињѡте, тѣне и дрѡгѣ пѡтребѣце.

крѡдѣнчица ж (дем. од крѡдѣнца) — Лијѣпѡ крѡдѣнчица, ма је скупа.

крѡн м *хрен*. — Изгрѡтѡ се крѡн и јѣдна јѡбука па се ѡ тѡ стѡви мѣло ѡста.

крѡнут, крѡнѣм свр. I. *дирнуѣи, шакнуѣи нешиѡ*. — Крѣни тѡ с рукѡн и вићѣи је ли се ѡхладило! — Мѣло сан га крѣнуо, а ѡн се дѣрѣ ко бѡдѣњѡк. изр. ~ мѣтлѡн (с крѡпѡн ѡт прѡшинѣ) *ѡвршино нешиѡ ѡчѣсти-*

ши. — Само крени ма̀ло с метлѡн и смѣти мр̀вице на шковацијѣру! II. ~ се *йокренуши се*, *макнуши се*. — Крени се једанпѣт, не мѡгу више чѣкат! — Јеси ли се кренула с мјѣста?

крѣпават, крѣпаван несвр. (тал. сгераре) 1. *цркавати*. — Крѣпавају по сѣлима кѡ коши ѡд некаквѣ болѣштинѣ. 2. *лоше се осјећаиши*. — Штѡ се нѣ макнѣш ис кућѣ него тѣ крѣпаваш? изр. ~ о(д) смијѣха много се смијаиши, *йревијаиши се од смијѣха*. — Крѣпавали смо о(д) смијѣха слѣшајѣћи свѣакаквијех лудѡсти.

крѣпан, -а, -о придј. *уморан, малаксао, безвољан*. — Јутрѡс сан се дигѡ крѣпан. — Она је вѣзда крѣпана.

крѣпан, -пна, -пно придј. *снажан, јак, калоричан йо врједности*. — Изѡ болести вѡја љзимат крѣпну хрѡну.

крѣпанац, -нца м ген. мн. *крѣпанѡца млишава, уморна, безвољна, малаксала особа*. — Штѡ си ти нѣкакав крѣпанац!

крѣпаница ж *млишава, малаксала, безвољна, уморна женска особа*. — Она крѣпаница јѣдва нѡге потѣжѣ.

крѣпаничина ж (пеј. од крѣпаница) — Тѣ ти радји јѣдна крѣпаничина.

крѣпано прил. *уморно, безвољно, малаксало*. — Мѡкни се ма̀ло живљѣ, не хѡди такѡ крѣпано!

крѣпанчина м (пеј. од крѣпанац) — Йштѣн чејаде штѡ ће радит, нѣ треба ми крѣпанчина!

крѣпат, -ѡн свр. (тал. сгераре) *цркнѣти*. — Крѣпаћу од умора! — Крѣпѡ сан ѡд неспања! изр. *кѡјѣ ће тѡ кѣчак ~ каже се за некога ко уради или се одлучи урадиши нешто што се од њега не би иначе очекивало с обзиром на његове личне особине: лијеност, немарност и сл.* — Кѡји ће тѡ кѣчак крѣпат ка(д) си ти љзѣо либро љ руке?

крѣпосан, -сна, -сно придј. *јак, снажан, калоричан йо својѡј врједности (храна, дрво, угаљ и др.)*. — Дѣбовина је крѣпоснија од чѣсвинѣ.

/крѣсас(т)/ изр. *крѣсастѣ зѣби зѣби који су изједени, рецкасти, јер су йокварени или йоломљени*. — Ѳстали су ми у памѣти ѡнѣ њѣгови крѣсастѣ зѣби.

крѣсат, -шѣн несвр. *йсовати некоме нешто*. — Пѡпузѡ се и пѡ, па сѡ(д) крѣшѣ свѣ свѣце.

крѣста ж ген. мн. *крѣстѡ* (тал. cresta) *црвена задебљала израстлина на глави кокоши и сличне йеради, ухор*. — Кѡји лијѣпѣи кѡкѡт с вѣликѡн црвенѡм крѣстѡн!

крѣтат, крѣћѣн несвр. (и: крѣћат) *дирати, додиривати нешто*. — Не крѣћи ми љ књиге! — Кѡ је крѣтѡ мѡје ствѡри?

крѣтин, -йна м (тал. cretino) *глухан, блесавац*. — Кѡ послѣша ѡнегѡ крѣтина, гѡри је ѡд њега!

крѣтинѡрија ж ген. мн. *крѣтинѡрија* и *крѣтинѡрија* (тал. cretinaria) *глухост, будалашишина*. — Крѣтинѡрија је била за твѡрит сѣћулу.

крѣћат в. *крѣћати*.

крѣшиват, крѣшиван несвр. (тал. crescere) *расти, дизаиши цѣјену*. — Дѡкле ћеш ми крѣшиват мљѣко?

крѣшименат, -ѣнта м ген. мн. *крѣши менѡтѡ* (тал. crescimento) *йовећање нечега*. — Учѣстѡ крѣшименат за крѣшимѣнтон.

крѣшит, -йн свр. *йораси*. — Крѣшила је плѡта, ма су крѣшиле и цѣјѣне.

крѣжина ж (чѣшће у мн.) *йоломљено, уништиено, ѡбачено йосуће као неуйѡшребљиво*. — Пѡла је пѡлица у крѣдѣнци и свѣ се учинило љ крѣжине.

крѣваја ж (и: крѣваља) *врѣћа бијелог грожђа дугуљастѡг зрна*. — Вишѣ се чѣјѣ крѣваја, а маѣ крѣваља.

крѣваља в. *крѣваја*.

крѣвања ж (и: крѣвња) *вика, викање*. — Чѣла се крѣвања из јѣднѣ кућѣ.

крѣвит се, крѣвић се несвр. *викаиши (на некога), йлакаиши*. — Зѡшто се крѣвиш ка(д) те нѣко нѣ крѣћѣ?

крѣвња в. *крѣвања*.

/криво/ изр. *нè бит ~ бити корисно, имати користи од нечега (мисли се на неку проививуслугу коју ће неко учинити у знак захвалности).* — Учините ми то, неће ван бит криво!

/крџ/ изр. дат (учинит) ~ *одрећи се свог дијела очинства или мајтеринства приликом удаје или у неким другим околностима.* — Сестра је браћу дала крџ на кућу.

крџање с *раскрсница, мјесто гдје се нека превозна средства укрштају (штраваји и др.).* — Дизграција се догодила баш на крџању кала ошпедала.

крџат, крџан несвр. *сјећи нешто на комаде (нпр. јабуку, кромпир и сл.).* — Нека патате остану цијелè, нèmòј хи крџат!

крџес м мн. *крџесови цврчак.* — Дòшò си сùх ко крџес!

крџешва ж ген. мн. *крџешавà шрешиња, сџабло и њлод.* — Брзо ће приспјет òнè вèликè крџешве. — Стàрà крџешва се почèла сùшит.

крџештав, -а, -о придј. *резак.* — Їмà нèкакав крџештав глàs.

крџештавац, -авца м ген. мн. *кријештавацà мушка особа, често дијете, која говори њродорним гласом или кричи.* — Пошла би ја и у врага дòма сàмо да више нè слушан тèгà кријештавца.

крџештавица ж *женска особа, често дијете, које кричи кад говори.* — Кад òнà кријештавица прогòворѝ, ўши ми прòбијè!

крџештат, кријештин несвр. *говориши њродорним гласом, кричаши.* — Нèmòј ми кријештат нà ухо! — Можете ли се, дјèцо, играт бес кријештања?

крџући прил. *криомице.* — Свè је тò учинила сàма, крџући нèга.

кринòлїна ж (тал. *crinolina*) *сукња с великим обручем у доњем дијелу.* — Пà сало је бријеме кринòлїнà.

Крїсто м *мушко име у Дубровнику.*

крїтик м (тал. *critico*) *онај који критикује нешто, критичар.* — Бòјè да је мањè критикà, а више òнијех што рàдù!

критикат, -ан несвр. *ставајши примједбе на нешто, налазити неке или нечему мане.* — Òн свè критикà, ништа му нè вајà и нијад му није прàво.

критикун, -уна м *особа која воли да критикује, велики критичар.* — Нè знàте ви јòш којѝ је тò критикун!

крїчат, -ин несвр. *сїрого савјештовати, ѡрејоручивати неке нешто.* — Крїчала сан му да чувà динаре, ма òн нè слушà.

кркаче (и: на кркаче) *на леђа, на леђима.* — Јà те не мòгу нòсит кркаче! — Ај-демо мàло на кркаче!

крклић м (дем. од кркло) *сићан набор на неким одјевним предметима (у живом говору се чује често него ријеч кркло).* — По фигуринима су свè вèсте и блузе с пунò крклићà.

кркло с ген. мн. *крклà ѡрошивени набор на одјевном предмету (сукњи, блузи).* — Мòгла би се ставит пò двà кркла з бандè.

кркнут, -нèm свр. 1. *ѡиити наускај неко ѡиће.* — Кркни купицу рàкијè да ти прòврѝ крв! 2. *додати у нешто мало шекућине, нпр. у јело које врѝ, да не би загорјело и сл.* — Кркнула сан мàло водè у мèсо да не загорѝ.

кркѹтат в. *кркућаш.*

кркућат, кркућен несвр. (и: кркѹтат) *лагано врѝти.* — Пўшти сљиве нека тàкò цијелу ўру кркућу. — Чўјè се сàмо кркућàње у тећи на пòпрету.

крма ж *сїражњи дио чамца или брода ѡиће.* — Вјèтар нам је у крму. — Сјè дали смо на крми у зàвјетрини.

крмèј в. *крмељ.*

крмèјав (и: крмèјав) в. *крмељав.*

крмèјавац в. *крмељавац.*

крмèјавица в. *крмељавица.*

крмелъ, -елъа м (и: крмѣј) *згуснуѣа жуѣкасиа слуз на оку.* — Уми се, пуне су ти дчи крмелъа!

крмелъав, -а, -о пријд. (и: крмелъав, крмелъав) *који је очију ѣуних згуснуѣе жуѣкасиа слузи.* — Једно крмелъаво дијете стоји на вратима и нешто грискѣ.

крмелъавац, -авца м ген. мн. крмелъавѣца (и: крмелъавац) *мушка особа која је крмелъава.* — Нећу да ме ко види с таквијен крмелъавцен.

крмелъавица ж (и: крмелъавица) *женска особа која је крмелъава.* — Прозваће те у школи крмелъавица ка(д) доходиш тако неумивена.

крнево в. *карнево.*

крњас, -та, -то пријд. (и: крњас) *који има окрњене зубе, коме су зуби изломљени.* — Грехота је да идеш тако крњаста.

крњатак, -тка м ген. мн. крњатака и крњатака *добро окрњен зуб, зайраво остатак зуба.* — Остало ми је устима још неколико крњатака.

кръвата ж (тал. cravatta, corvatta) *мушка машина, краваѣа.* — На фунеро се не иде бес крватѣ!

крѣканат, -анта м ген. мн. крѣканѣта (тал. sgossante) *врѣа слаѣкиша од ѣрженога сјецканогѣ бадема и шећера.* — Грискѣали смо крѣканат и ѣакулѣали.

крѣлат, крѣлатѣн несвр. (тал. stollage) *1. руѣиѣи се ѣод ѣерѣѣом година, од неодговѣрајуѣе ѣежсине, неадекваѣине градње.* — Куѣа крѣлатѣа, а нико је не поправлѣа. *2. ѣроѣадаѣи физички или ѣсихички, или и једно и друго, услјед болести, сѣаросѣи.* — 3 годѣштима свѣ полако крѣлатѣа: ѣ памѣт и снага.

крѣлат, -ан свр. *1. ѣоѣустѣиѣи, сруѣиѣи се, ѣасѣи услјед несолидне градње, израде, доѣрајалосѣи, ѣод ѣежсином нечега.* — Пѣд је крѣло и свѣ се профундало. — Једѣндѣн ѣ ѣви мѣр крѣлат. *2. ѣасѣи, ѣроѣасѣи (усѣанова, банка, држава).* — Банка ѣе крѣлат ако не будѣ ѣмѣт ѣлогѣ. — Кад је крѣлѣла Аустрија, свѣ се промијѣ

нило. *3. физички и ѣсихички ѣроѣасѣи, униѣиѣиѣи се због болести, сѣаросѣи и сл.* — Прѣшлѣ годѣнѣ је папе нешто ѣ моѣо, а сѣд је сѣсвијен крѣло.

крѣста ж (тал. crosta) *корица која се најрави на мѣсу кад се ѣече или на рани кад засуѣује.* — Што ѣво мѣсо ѣмѣ лијѣепу крѣсту!

крѣстица ж (дем. од крѣста) — Не чеѣрѣлај прѣстима ту крѣстицу на нѣзи!

крѣстула ж (тал. crosta, crostata) *ѣржено слаѣко ѣијѣсѣо разних облика (најчѣшѣе везано у машиницу).* — Мама прѣга крѣстуле, а ми нестрѣливо чѣкамо ка(д) ѣе прѣвѣ ѣзиѣ ис прѣсујѣ.

крѣѣета ж *укрѣѣѣање у вѣзу или шѣвѣњу; врѣѣа бѣда у вѣзу.* — Сѣши рѣб на крѣѣету! — Крѣѣету мѣжеш лако рекѣмат.

крѣцула ж (млет. crozzola) *ѣѣѣака.* — У рату је ѣсто без ногѣ, па сѣд ѣдѣ на крѣцулама.

крѣпѣтѣр, -ѣра м (тал. copertura) *јорган.* — Доходи зѣма, трѣба из нафтѣлине извадит крѣпѣтѣре и провѣнтѣт хи.

крѣпѣлѣнѣина м *ѣрезирно за онога који крѣи лонѣе и сличне ѣосуде за домаѣѣинсѣво.* — Ако не будѣш ѣчит, бѣѣеш крѣпѣлѣнѣина.

/крѣпина/ *изр. пѣѣ ѣ крѣпине (ѣ крѣпѣце) леѣи у крѣвѣѣи, ѣѣиѣи на сѣавање.* — Кад је ѣвако студѣно, најбојѣ је пѣѣ ѣ крѣпине.

крѣпит, -ѣн несвр. *1. конѣем ѣоѣравѣѣѣи ѣоѣѣѣѣану ѣдѣѣу и др.* — Ћво крѣпѣн дјѣци бјѣчѣѣе. — Влаѣо је пѣшѣ на рѣву крѣпит мрѣжу. — Донѣси ми ѣмо свѣ што је за крѣпѣње! *II. ~ се 1. вѣзѣѣѣѣи крај с крајѣм, излазиѣи на крај с новѣѣем, сналазиѣи се с мало новѣа.* — Крѣпѣмо се некако с ѣвијен што ѣмамо. — Крѣпѣмо се до пѣтнѣстога, а пѣслијѣ како Бог да. *2. одржавѣѣи здравѣе уз ѣомѣѣ лијѣѣова.* — Није ѣна добро, ма се јѣш некако крѣпѣ.

/крѣпѣца/ в. /крѣпина/.

крѣпѣшина в. *крѣпѣшина.*

кр̄пљешнна ж (и: кр̄пјешина) 1. кр̄пљешна. — Биће оди пуно кр̄пљешинѐ! 2. оно што је искр̄пљено, што није ново. — Све је то сáмá кр̄пљешина!

кр̄пуша ж *вр̄ста инсекта који се лијеи и на људе и на животиње.* — Кад г̄ој ме срѣтѣ, прилијепи се за ме ко кр̄пуша.

/кр̄с/ изр. *кр̄ст ти твој; кр̄с му његов ѿсовка која изражава љутињу или незадовољство због нечијег ѿсѿиука, ѿнашања и сл.* — Кр̄с ти твој! Како си м̄дг̄о узѣт што није твоје? у кр̄с, у Бога ујорно осѿајати при нечему, некој швр̄дњи, намјери. — Зна́м да није дох̄одијо, а он у кр̄с, у Бога да јѣс!

/кр̄снѝ/ *кр̄снѝ ѝме раније је у околици Дубровника (ѿособно Жуја и Конавли) свака ѿпородица имала кр̄сно име, које се касније у већини случајева ѿрешиворило у свейковину села; кр̄сно име, гусле и народна десетерачка ѿјесма, као и неки други обичаји, нѝр. бадњаѿи, били су карактеристични за дубровачко село, али ѿ се касније ѿметало или ѿтрансформирало.*

/кр̄с(т) улица *от Крста црква у Гужу се звала Крстѝ, као и улица од Крстѝа, на дно које се црква и налази; црквица св. Крижа је изнад III Конала, као и кайелица на Посаиу; данас и цркву у Гужу зову Криж.*

кр̄ста с (само мн.) *доњи дио леђа.* — Болу ме кр̄ста ђ(д) стајања.

/кр̄стит се/ изр. *кр̄сти се ђд мене одлази, осѿава ме на миру.* — Ајде, кр̄сти се ђд мене док ми не испанѣ ђво што нѡсим у р̄укама!

Кр̄стовдāн м *ѿразник који је славила црква Крстѝ, сада Криж, у Гужу.*

кр̄т, кр̄та, кр̄то *придј. који је од чистѝа меса без лоја и сланине.* — Кр̄то мѣсо м̄жеш јѣсти, неће ти наудит.

кр̄тина ж *дио меса без костѝи и без масноће.* — Комард̄ар ми је д̄о сáм̄у кр̄тину.

кр̄тит, -ѝн *несвр. ѿриѝајати се исѿод ѿокривача у кр̄вѝу.* — У камари је сту-

дено, а мѝ се завукли испот кр̄пату́ра, па кр̄тѝмо.

/кр̄уна/ изр. *неће ти ~ п̄сти (п̄с) з главѣ; не би му~ п̄ла з главѣ каже се некоме или за некога ко смаѝра да би му било ѿонижење урадиѝи неки ѿосао или се ѿрихвайѝиши неког ѿосла.* — Не би му кр̄уна п̄ла з главѣ кад би п̄мео он̄о картѝшинѣ што је вјѣтар баѿијо прид врата.

кр̄упица ж *сасвим сѝине мрвице нечега, нѝр. кад се нешиѡ ушећери.* — Дѝња је усц̄укарāна, па се свѣ под јѣзикон ч̄јују кр̄упице.

/кр̄ух/ изр. *~ о(д) чељадета (ч̄вјека, жѣнѣ) каже се за особу која је добра и ѝлемениѝа.* — Онѝ ч̄вјек је кр̄ух о(д) чељадета. држат ~ *имаѝи дућан у коме се ѿродаје хљеб.* — Онѝ држ̄у кр̄ух на р̄иви у Гужу. *имат ~ у р̄укама економски биѝи самосѝалан, живѣѝи од свога рада.* — Лако је за њега кад ѝмā кр̄ух у р̄укама. *д̄ат ~ у р̄уке осѝособиѝи некога да живи од свог рада, од своје ѿпрофесије.* — Он је дјѣци д̄о кр̄ух у р̄уке, па с̄а(д) с тѣ бāндѣ м̄же бит м̄ран.

кр̄ух̄ар м *онај који много воли да једе хљеб.* — Свѝ су у кући кр̄ух̄ари, па ин није на ђдмет ни двјѣ струце на дāн.

кр̄ухарица ж *женска особа која много воли да једе хљеб.* — Ти си великā кр̄ухарица, ѝзјела си п̄ буфѣта!

кр̄уѿица ж *крушка (ѿо облику би био деминуѝив, али с обзиром да су у Дубровнику раћале мале крушке, што је углавном и данас случај, ѝај назив ѿодразумијева крушку).* — П̄лаца је п̄на кр̄уѿица, а с̄ад ин је и стаћ̄он.

кр̄ушан, -шна, -шно *придј. богѝи хљебом (намирницама ѿѿребним за живѝи).* — Њѝхова кућа је кр̄ушна.

кр̄хат, кр̄хāн *несвр. јако кашѝати.* — Свѝ у кући кр̄хāмо ко коњи. — Кр̄хāш ко живѝина, а ѝдѣш се купат. — Слушāн твоје кр̄хāње, па не м̄ду заспат.

кр̄цат, -а, -о *придј. ѿрејун.* — Вāп̄ор је бѝјо кр̄цат чѣјади здвора.

крџкат, -а̄н несвр. *лагано се кухаџи*. — Оставин тако да се крџка цџијелу уру, па и више.

күвелица ж *ипрезрела смоква која се већ на сџаблу џочела сушиџи*. — Сџт сан смџкавџа, ма ако су күвелице, хођу.

күвеличина ж (пеј. од күвелица) — Овџ су ти свџ күвеличина!

күвијџрта ж (тал. *coverta*) *џалуба брода*. — Хајдемо на күвијџрту провџнтат се и џхитит маџо сџнца.

/күга/ изр. ~ бџбџва џакосна, зла особа. — Она је прџва күга бџбџва! ~ те (га, је) умџрила (не умџрила) *клетџва која се чује у Дубровнику и околици*. — Күга те не умџрила, како си мџгла тџ учинит? ~ о(д) чџвјека (жџне) зла особа. — Виђеђеш ти какова је тџ күга од жџне!

күглүф м (њем. Kugelhuph) *врџџа колача од брашна, јаја и маснође џечена у сџецијалној форми*. — По риђети у күглүф џдү јаја, сџхџ грџђе, мџка и џсталџ.

күда ж (тал. *soda*) 1. *џродужење, реј на женској хаљини, шлей и сл.* — Спџза је бџла свџ у бијџлу, а дџца су јон нџсила күду. 2. *неџрекинуџи џраг нечега: дима, воде, сџџџа и др.* — Пџсџ је брџд, џстала му је јџш күда џ(д) дима.

күдџт, күдџн несвр. *димиџи, џушиџи*. — Штџ толико күдџш? — Из џне комџнџтџ тџмо күдџ ли га күдџ.

күжеј в. *кужељ*.

күжејџца в. *кужељџца*.

күжељ м (и: күжеј) *клиј кукуруза*. — Узеџи смо неџоликџ күжељџ па ћемо хи џспећ.

күжељџца ж (и: күжејџца) *џкрүђен клиј кукуруза*. — Стави којү күжељџцу у шпахер да бџље гџри!

күја в. *куља*.

күјав (и: күјав) *в. куљав*.

күјен в. *куљен*.

күка ж (редовно у ми.) *врџџа џоврђа израсла у виду џруџџова; зову их и сџарџге иако џо није иџџо, али је слично; једу*

се обарене и зачиђене маслиновим уљем. — Күке су чџесто већера, а џж џих обично јаја күха̄на џ тврдо.

/күка/ изр. *дџгнут на некога күку и мџтику кад се дџгне велика џовика на некога*. — Дџгнуђе на тебе күку и мџтику ако ин тџ рџчџш.

күкавац, -џвца м ген. мн. күкаваџџа *мушка особа која увијек због нечега јадикује*. — Он је веџикий күкавац, ма не вјерујџн да му је бџш така невоја.

күкавџца ж *женска особа која увијек јадикује због нечега*. — Склџнимо се да нас не џхитџ она күкавџца!

күкавџчина ж (пеј. од күкавџца) — Күкавџчина, вазда јон је маџо, а не зџа штџ џма̄.

күкат, -а̄н несвр. *јадиковаџи због нечега, жалџиџи за неким или за нечим*. — Само күка, күку јон џ било!

күкат, -а̄н несвр. *чачкаџи, дуџџи неким џредмеџом неџиџо да би се из шуџџине ишчачкало неџиџо иџџо је уџало, иџџо смеџа*. — За тавоџном сјџдџи јџдан чџвјек и са штџкадџнтом күка зүбе.

күку узв. *јаџ*. — Күку мџни јаџнџ, ако ми сад свџ почмү күкат да су глџдни, а џ кући ништа не̄ман!

кукүвџја ж (тал. *cossoveggia*) *жена која ликом и џонашађем одудара од других, која је џомало неухваџљива у својим намђерама*. — Ниђе џн не иде без џне свџје кукувџје.

кукүјџца в. *кукуљџца*.

кукүљџца ж (и: кукүјџца) *каџуљача на кабаници*. — Два дџџета с кукүљџџџн на глави пролџћела су крџз нашу џлицу.

кукүљџчина ж (аугм. и пеј. од кукүљџца) — Објџсила ти се тџ кукүљџчина низџ шкџну.

кукүљџчица ж (дем. од кукүљџца) — Кукүљџчица ти ни уши не пџкрџва̄.

күкумџр м 1. *красџавац*. — Са(д) ће стаџџн от күкумџра̄. 2. *каже се некоме кад неџиџо не разумџје или иџџо џогреџно учини (безазлена алузџја на нечије*

умне способности, сналажљивости, сигурности и сл.). — Не одвија се то на ту банду, кукумару један!

кукумарнић м (дем. од кукумар) — (тал. *соссомето*) — Иман пун ваз кукумарића у осту.

кукуријек в. кукуријека.

кукуријека ж (и: кукуријек) црвени мак, шурчинак. — У памети су ми баштине у Миханла пуне кукуријека.

кукуријекат, -уријекан несвр. (и: кукуријечен) 1. каже се за оглашаваће ишјевца. — Кукуријекају кокоти са свијех банда ко да ће трешња. 2. махњишати за неким или за нечим. — Неко врјеме је кукуријекала за балима и дивертментима.

кулаш м говеће месо сјечено на мање комаде и припремљено с луком и кромпиром, гулаш. — Ништа кулашу не фали ка(д) се лијепо справљ. изр. учинити ~ (од некога или од нечега) смрвити некога или нешто у тој мјери да се основни састојци дошничног не могу препознати, згњечити. — Ако га удре с онд својој сачети нѣ, учиниће кулаш од њега.

кулијер, -ера м особа која некога стално праши и не одваја се од њега. — Доћи једанпут сама, не води вазда за собом кулијере.

куља ж (и: кўја) 1. надјевен јагњећи, бравији или свињски дроб. — Није бдљѣ куљѣ нијесан њо него у вас. 2. дебеле наслале масћи и меса које се стварају на стомаку убојеног човека. — Не живиш лоше, добре су ти куље!

куљав, -а, -о прид. (и: кўјав, кўјав, кўљав) који оставља утисак да је дебео, јер је непримерно или превисше обучен. — Кўјава си ми у тему дебелому капуту.

куљен м (и: кўјен) врста kobасице, специјалитет дубровачких села, нарочито Жује (свињска цијева надјевена кукурузним гризом с разним додацима и зачинима: першун, бијели лук, ињули, сухо грозђе и др.); кухају се или њеку на граделама. — У Дубровнику се шалу:

„Што њма вѣчери?“ — „Кўјен пѣчени!“ изр. кад је ~ ходио по свијету веома давно (можда има везе с Кулином баном, ња је у народној еѥимологији Кулин њосѡао кўјен). — Ја сан ти се, мој мали, родио кад је кўјен ходио по свијету!

/кўм/ изр. кўмови пўјишки иријашељи и рођаци међу којима често долази до свађе, ња се час свађају, час мире и живе у слози и љубави. — Ви се понашате ко да сте кўмови пўјишки.

кумашин м иријашељски, срдчно, ирисно умјесто кум (говори се на селу, нарочито у Жуји дубровачкој). — Нека дође и оњи кумашин с тббон!

/кўмит/ изр. молиш и ~ ирекљишати некога да нешто уради или не уради. — Молили смо га и кўмили да то не чини, па ништа!

кумпанија ж (тал. *compagnia*) 1. друштво. — У кумпанији се и фратар оже нијо! — говору у Дубровнику. 2. чеша, велики број. — Није бијо један, била их је цијела кумпанија. изр. узѣт омбрелу за кумпанију кад је неко усамљен, нема друштва, шеша сам. — Што ћу чинит? Узѣт омбрелу за кумпанију и поћ сјѣсти на Пескарију.

кўмпань м (и: кѡмпань) ген. мн. кўмпаньа ираишалац, друг, оришак у неком њослу. — Пѡвео сан сѡ собѡн и кўмпаньа.

кумпаньават, -аньаван несвр. (и: кѡмпаньават) (тал. *assompagnare*) ираишати некога, биши некоме од њомѡи као ираишалац. — И ѡви пўт ће ме неко кумпаньават.

кумпаньат, -ан несвр. (и: кѡмпаньат) ираишати, биши од њомѡи као ираишалац. — Један је запљевѡ, а друѓи га је кумпаньѡ.

кумпаньун, -уна м (и: кѡмпаньун) друг, ираишалац, оришак у њослу. — Како си то ти дошо сам, бес кумпаньуна?

кўмпар, -ара м вок. кўмпаре (тал. *comparare*) иријашељ, друг; на селу се често

уйошребљава у вокашвиу ириликом обраћања некоме, ословљавања некога с ким си близак. — Кўмпаре мџ, није ни мени свѣ било мџд и млијѣко! — Ђѣ њеш, кўмпаре, изван мџра?

кундурарија ж *ишрач, нешто што најчешће није истина, али ишрамљиво звучи за развијање којекаквих ирешио-ставки.* — Ријећу ти јѣдну кундурарију: Мџхо се раставља о(д) жѣнѣ!

кундураријица ж (дем. од кундурарија) — Чўла сан јўтрџс јѣдну кундурарију: Иво и Маре су се пџчупали око пџантерѣна џд куће.

кундурачит в. *кундуговати.*

кўндурица ж *особа која воли све о другоме да сазна, ља да што коментаришући иреноси даље; најчешће је што жена, али се може односити и на мушкарца.* — Дошла ми је, кўндурица јѣдна, виђет штџ сан здвџра донијѣла ў бурси. — Питај ти тџ њѣга, џн је вѣлика кўндурица и зна свѣ љѣ се штџ догађа!

кўндуричина ж (аугм. и пеј. од кўндурица) — Састале се кўндуричине па кундурџу.

кундурџват, -ўрујѣн несвр. (и: кундурачит) *оговарати, иреносити рекла-казала.* — Пијў зајѣдно кафу и кундурџу, тџ ин је вџс пџсџ!

кўнѣј в. *куеј.*

кунѣјица в. *куејица.*

кўнета ж (тал. *cupetta*) *мали јарак уз цесљу (новија ријеч у Дубровнику).* — Не хџди тако крајем, пџшићеш у кўнету!

кўнцут в. *хунциуи.*

кунцутарија в. *хунциуиарија.*

кўњ м (тал. *conio*) *клин.* — Да ми је нађ јѣдан кўњ за утакнут ў бўжу!

кўњавица ж *дријемање, дремеж.* — Ўхитила ме попџднѣ кўњавица.

кўњџда ж (тал. *congnata*) *брашова жена; жѣнина или мужѣва сѣшџра.* — Ма нијѣсан знала да ти је џнџ кўњџда! — Браћова жѣна мѣни дођѣ кўњџда.

кўњџдо м (тал. *congnato*) *сѣшџрин муж; мужѣв или жѣнин браш.* — Звџ нас је кўњџдо да дођѣмо мџло ў њѣга.

кўњџат, кўњџам несвр. *дријемаши.* — Наўчиџо сан иза џбѣда мџло кўњџат. — Штџ џвџ бијѣла кџкџш кўњџа?

кўњѣј, -ѣја м (и: кўнѣј) (тал. *coniglio*) *ишиоми, домаћи зѣц.* — Акле ван толики куејѣи?

кўњѣјица ж (и: кунѣјица) (тал. *conigli*) *ишиома, домаћи зѣчица.* — Ўмали смо куејѣја, а сџ(д) смо добавили и куејѣјицу.

кўпа ж *цријѣй.* — Вјѣтар је с кўпјѣртѣ баџиџо нџнас нѣколико кўпа.

кўпит, кўпин свр. *уйознати некога у душу, уйознати особине, карактер и друго, ипрозрѣти некога.* — Ка(д) сан прѣви пўт ш њѣме гџвџриџо, кўпиџо сан га.

кўпит, -ин несвр. **I. 1.** *сакуйљати.* — Кўпи та прџсўта зрна с пџда! **2.** *скуйљати, сѣзѣзати нешто.* — Кад џскоруша није здрѣла, џнда кўпи ўста. **II. ~ се 1.** *сакуйљати се.* — Кўпили су се около јѣднџга бџнка и нѣшто глѣдали. **2.** *скуйљати се ириликом ирања, сѣзѣзати се.* — Ако је бўмбџк, сикўро ље се кўпит ў прѣњу. **3.** *гужѣвати се.* — Кајѣн се штџ сан кўпила џвў стџфу за котулу, пўно се кўпи.

кўпица ж (тал. *corra*) *чашица за ракију и ликер.* — Дођите на купицу љ фјѣлицу!

кўпичина ж (аугм. и пеј. од кўпица) — Ђѣ ти се исплџти давџт ракију ў тијѣн кўпичинама?

кўпичица ж (дем. од кўпица) — Апили су се џ(д) двије кўпичице ракијѣ!

кўпјѣна ж *куйина, дрво и љлод.* — Свѣ сан нџге изгранчала берўћи кўпјѣне по Монтџвјѣрни.

кўпјѣрта ж *кров од цријѣја.* — Кўња је стџвљѣна пот кўпјѣрту.

кўпјѣртица ж (дем. од кўпјѣрта) — Стџвљили смо повѣше тџраѣѣ нѣшто ко кўпјѣртицу да нам нѣ падѣ кўша.

кӯпѡвнѣи, -ā, -ѡ пријдј. *који је фабричке или занайтске њроизводње*. — Је ли ѡвѡ кӯпѡвнѣи крѹх?

кӯпула ж (тал. cupola) *кубе, куйола*. — Кӯпула на Гѡспи бѣла је свā у сѹнцу.

/кӯпус/ кӯпус глāvатѣи куйус у главица-ма, а не с лисѣшовима који се не обликују у главицу. — У нас на плаци мāло ѣмā кӯпуса глāvатѡга.

кӯпусār м онај који много воли да је-де куйус. — Кӯпусār је, ма сāмо за наш кӯпус.

купѹсача ж женска особа која много воли да једе куйус. — Овā мālā купѹсача би ѣ дāн ѣ нѡћ јѣла кӯпуса.

кӯрђела ж (тал. cordellina) *ѣанѣљика, фабрички ѣроизвод на мейшар*. — Кӯпи ми кѡјѣ мѣтар кӯрђелѣ за појачат рѹб на кѡлтрѣни.

кӯрђелница ж уска ѣанѣљика која се куйује на мейшар, а има различѣију намјену у дијеловима одјеће. — Увѹци кӯрђелницу у сѡгāну!

кӯренат в. коренатѣи (2).

курѣјѡз, -а, -ѡ пријдј. (тал. curioso) *радознаѡ*. — Он је курѣјѡз, ка(д) дѡђѣ, зāvѣрѣи у сваки кантѹн.

куријѡзарија ж ген. мн. куријѡзаријā и куријѡзаријā *новѡсти или уѡиѣише неѣиѣо иѣио радознала особа воли да чује*. — Рѣјећу ти јѣдну куријѡзарију: Пāво ѣмā вѣликѡга сѣна у Америци!

куријѡзаријца ж (дем. од куријѡзарија) — Пѡ визитама се чѹјѣ дѡста куријѡзаријцā ѣз Града.

куријѡзитāt ж (тал. curiosità) *радозналѡст*. — Да ми је тѡ виђет за ништо дрѹгѡ него от куријѡзитāти. изр. ѣзвадит ~ *завѡвољѣиѣи нечију радозналѡст*. — Узводи ми куријѡзитāt па ми рѣци јѣсте ли тѣи и Мѣхо врснѣици или је ѡн млāђѣи.

куријѡштѣина ж (тал. curiosità) *нека новѡст или неѣиѣо иѣио би радознаѡ чѡвјек радо чуѡ*. — Чѹѡ сан ѡд ѣма јѣдну куријѡштѣину, тѡ ћу ти рѣјет дрѹгипут.

кӯрит, -ѣн несвр. 1. радиѣи (ѡ саѣу). — Нѣ курѣи ми ѡрлоѣије. — Кӯрѣи ли ѡнѣи звејārѣн на бурāлу? **2. добро ићи (кад се нека рѡба добро ѣродаје)**. — Дѡлази зѣма, па зѣмскā ѡбућа дѡбро кӯрѣи. **3. брзо ићи без осврѣања и заустāvљања**. — Ухѣтијѡ ти ѡн пѹт пѡд ноге па кӯрѣи пут Лāпада.

кӯртѣи, -ā, -ѡ пријдј. само у изразу: **кӯртѣи вѣстѣ краѣшкѡвид**. — Стāvи ѡāле ка(д) си кӯртѣи вѣстѣ!

кӯсав (и: кӯсāv) в. кусас.

кӯсавѡц, -āвѡца м ген. мн. кӯсавāцā *особа са дефекѣним говором, најчѣише због недѡстāиѣка зуба*. — Јā нѣшта не разѹмијѣн ѡнегā кӯсāvца.

кӯсавница ж женска особа која дефекѣино говори, најчѣише због недѡстāиѣка зуба. — Ка(д) ти ѣспанѹ прѣдњѣи зѹби, бѣћеш кӯсавница ко бāба.

кӯсас, -ста, -сто (и: кӯсās) пријдј. (и: кӯсав, кӯсāv) *краѣшак и који не ѣриѣчи*. — Штѡ ти је блѹза кӯсаста! — Дѡшѡ је од бријāча вās кӯсав.

кӯсат, -āн несвр. неѣравилно некога иѣиѣаѣи, сѣриѣи. — На стѡчићу му сјѣдѣи стāријѣи чѡвјек, а ѡн га како знā и умѣјѣ кӯсā с нѡжицама.

кӯсат, кӯсāн несвр. слаѣко и обилаѣио јѣстѣи. — У нāроду се рѣчѣ: „Ко пѹлѣнту кӯсā, рѹмен је ко рѹса!“

кӯтлић м (дем. од кӯтѡ) *мѣшална ѣосудица с дршком за захвāињање воде*. — Ули ѡди пѡ кутлића водѣ!

кӯтлица ж мѣшална ѣосудица с дршком за захвāињање воде. — Пробѹжала ми се кӯтлица од мљѣка.

/кӯтѣи/ кӯтѣи зѹб куйѣњак. — ѡстала су му сāмо јѡш трѣи кӯтѣи зѹба.

кӯтѣица ж домаћѣица која добро води домаћѣинствѡ и настѣѡји да га у сваком ѣогледу унаѣреди (иѣѣдѣлива, вријѣдна и сл.). — Да је ѡн нāшѡ жѣну кӯтѣицу, бѣјѡ би дрѹгѣи чѡвјек, а овākѡ га пās нѣмā за што ухѣтит.

күтö, күтла м *метална йосуда с дршком којом се захвайта нека шекућина: вода, млијeko и сл.* — Кад ожеднй, пйјё йс кутла вöдё. — Дáла ми је мукте пун күтö млијёка. изр. малáшна ко ~ сийна особа. — Мáјка јон је висöка, а öна малáшна ко күтö. ð шта ~ ð(д) тегá и рүчица *одговарало би йословици: какав, ошáц, йакав син.* — Пáметан је и вáльáн на öца, ð(д) шга күтö ð(д) тегá и рүчица!

күћа ж 1. сйан, сйамбени йростйор у коме неко живи без обзира је ли йо йосебан объекай или не. — У күћи ймáмо свё што нам трéбá. **2.** йородица, домаћинство. — Öни су двйје күће йако жывү зáједно. изр. дöбро стáт нá күћи бишйи имућан, имайи матйеријалних добара. — Знáли су да öна дöбро стöјй нá күћи. далёко га (је) ~ каже се кад је у йишйању особа коју не желимо да видимо у својој близини, која нам се нешйо замјерила, нанијела неко зло, шйейшү. — Нё трéбá ни да ми дöлазй, далёко га күћа! рáдит пö кућама йомагáйи йо домаћинствима, йрисулжывайи. — Она рáдй пö кућама и ð(д) тегá жывй.

күћарница ж йрешежно йровизорно йравельена йриземна күћица, која се користи као йродаваоница, киоск, али и у друге сврхе. — У једнöй күћарници продáвају свáкаквијех пöтребйцá зá күћу.

күћетина ж (аугм. и пеј. од күћа) — Згрáдили су вёликү күћетину нёђе ўз море.

күћница ж искойана јамица за сађење йоврћа. — Бйће за кўпус двáдести күћйца.

күћйцат, -áн несвр. йравйшйи күћице (јамйце) за сађење йоврћа и сл. — Кò ће сá мнöм күћйцат изá күћё? — Свршили смо күћйцáње, сá(д) ћемо сáдит рáсад.

күћйштина ж сйара, йорушена күћа којој су само остáли дјелимично зидови. — Около күћйштинё накòтиле су се змйје.

күффер м ручни ковчезйш зa ношење личних йойрейшйина йриликом йушовања. — Фáкйн је нöсию күффере до вáпöра.

күфферина ж (аугм. и пеј. од күффер) — Кò ће допотёзат овликү күфферину до штáцијё!

күферић м (дем. од күффер) — Ў күферићу би се вáзда нашла и којá йграчка зá мене.

күцало с найрава зa куцање на сйаринским кућним вратйима. — Стáрё дўбровачкё күће су нá вратйима мјёсто звöнца ймале кўцало.

кўце ж йас у дјечјем језику. — Нё страши се! Кўце је дöбра, нёће öна тёбе!

кўцо миран, без гласа. — Стöј кўцо кад јá гöвöрйн!

куцўкат, -áн несвр. једва чујно куцкайи. — Сў чйјен тö вáс богöвјетнй дáн куцўкáш?

кўчак, кўчка м мн. кўчки, ген. мн. кўчáкá **1.** йас. — Дáнас ће бйт врућина, свй ће кўчки ў хлáд! **2.** врсйа морске дивльачи. — Ўхитйю ми се кўчак ў мрежу. изр. стáр ко ~; стáр ко ~ свётöга Рёка веома сйар. — Öтац му је стáр ко кўчак свётöга Рёка. — Йнкрепит је и стáр ко кўчак. бйт глáдан ко ~ бишйи веома глáдан. — Дöшли су дöма глáдни ко кўчки. зö ко ~ йакосан, зáo човјек. — Вйдй му се по öчима да је зö ко кўчак. бйт умöран ко ~ бишйи веома умöран. — Ўмöран сан ко кўчак! Сáмо да ми је нёђе лёћ и зáспат!

кўчина ж (аугм. и пеј. од кўчак) — Чйгова öнö кўчина заўвјёвá? — Пёчу кўчинё су вёзали прит күћу.

кўчић м (дем. од кўчак) куче, кученце, младунче йса. — Чйгови су öвй лйјепй бйјели кўчићй?

кўчка ж 1. женка йса. — Једна кучка и(з) сўсјества прйскáчё ў нáс у цáрдйн. **2.** зла жена. — Кўчка једна, күћу ми је рáскўчила!

кучкѣтина ж (пеј. од кучка) *зла женешина*. — Све то снүје она његова кучкѣтина.

кушйн, -йна м (тал. *cuscino*) *јасйук*. — Уваљио се у кушйне па дйха.

кушйнет м ген. мн. кушйнетā и кушйнетā (тал. *cuscinetto*) *сасвим мали јасйу-*

чић за игле, шйамбиљ и сл. — Зађеди иглицу у кушйнет!

кушйнић м (дем. од кушйн) — Је ли у кушйнићима вўна йли су перўшине?

куштра ж ген. мн. куштра *зла женска особа*. — Нйко му није смйјо привйрит у кућу док је она његова куштра била жива.

Л

лабара ж *женска особа која много говори*. — Лабара је, уста не затвара.

лабарат, -ан несвр. *йуно говориши*. — Дијете је лајаво, цијели дан лабарā.

лабарина ж (аугм. и пеј. од лабара) — Она је лабарина, нећеш ш њоме лако на крај изйћ!

лабарона ж *женска особа која йуно говори*. — Свак зна да је Маре лабарона.

лабарўн, -уна м *мушка особа која йуно говори*. — Од онега лабарўна мјжеш свāшта чўт.

лабат, -ан несвр. *јестйи (за живоийи-њу); кад се ша рйеч уйойреби за човјека, има йогрдно значење*. — Лаба ко да је пригладнијо. — Лабај то, врага изијо! — От пўстогā лабања објесиле му се кўље.

лабра ж (тал. *labbro*) *усница*. — Угризō сан се за лабру.

лавандара ж (тал. *lavandaia*) *йраља*. — Учйнили су од ње лавандару.

лавандарина ж (пеј. од лавандара) — По ваздан перен ко лавандарина!

лавата ж *ошйар, стйрог укор*. — Ови пўт нећеш пасат без лаватē! *дбмт (дйт) лавату биши стйрого укороен или некога укориши*. — Добићеш тй лавату за оно што си ме приваријо! — Дб ми је добру лавату штб сан спенцб сдлде на лудости.

лаватина ж (аугм. од лавата) — Такў лаватину у животу нијесан чўо.

лаватица ж (дем. од лавата) — Дај тй њему једну лаватицу прије него учинй штб грће!

лавацат се, -ан се *йраши се*. — Дбкле ћеш се такб лавацат? — За толикб лавацање мбра бит да ймā великй рāзлог.

лаврит, -йн несвр. (тал. *lavorare*) **1.** *имати добру йроћу, биши у великом ойицају*. — Вйдй се да зймā йдē, пўстй крпатури лаврў. — Кад захладй, лавриће ракија. **2.** *у великом броју брзо йћи, йролазитйи*. — Глēдб сан крос фўњестру како млādос лаврй пб улици.

лавурат, -ан несвр. (тал. *lavorare*) **1.** *руковати нечим*. — Лавурā ти он с онм бāркон ко да се у њон родијо. **2.** *уйойребљаваши се у одређене сврхе и йо у великој мјери, смишљено и срачунайо*. — Тў лавурају пўстй сдлди ис ко зна чйговијех шпага. **3.** *радиши*. — Ёно Јелē тāмо, лавура нешто пб кући. — Лавура ли он ће йли је јдш дбма?

лавуренат, -ента м ген. мн. лавуренатā (тал. *lavorante*) *йомоћни радник као занайлија*. — Он је йспрва дббро рāдијо, ймб је й двā лавурента, ма кад је дбшб рāt, свē му је пбшло нāпāко.

/лагат/ изр. *лажē ти (му, јој итд.) гўбица каже се некоме или за некога кад се айсолујино вјерује да не говори истйину*. — Лажē му гўбица! Све што је прдб, поштено му је плаћено.

лажац, ла́шца м ген. мн. ла́жѡца ла-
жљивац. — Кад нађеш мѣштра ла́шца, нѣ
надај се да ће ти по̀сѡ бит брзо го̀тов.

лаживица в. лажница.

лаживична в. лажичина.

лажица ж (и: лажљивица, лаживица)
женска особа која лаже, лажљивица. —
Кад је лажица, привариће те и ђви пѹт.

лажичина (аугм. од лажица) (и: ла-
жљивичина, лаживичина) — Која је то
лажичина, слажѣ, а нѣ трепнѣ!

лажљивица в. лажница.

лажљивична в. лаживичина.

ласарѣт м зграда за смјештај зара-
зних болесника; ѿочѣшком ХХ вијека ѿо
је био манастир св. Јакоба на Плочама.
— Го̀ворѹ да је у ласарѣту један што ѿма
кѡлору.

ласарѣн, -ѿна м *нижи ред грађана,*
који се бавио нарочитио трговином ѿо
Леванѿу, а био је удружен у браѿов-
шѿину св. Лазара.

лајав, -а, -о прадј. (и: лајав) *који мно-*
го говори или који се не усѿеже било
шѿо рећи. — По̀ђи у аво̀кѡте ка(д) си та̀-
кѡ лајава.

лајавац, -ѡвца м ген. мн. лајаваѡца му-
шка особа која говори много и свашѿа.
— Лајавац је, ма нѣ би учиниѿо ниѿкому
зла̀.

лајавица ж *женска особа која много*
и свашѿа говори. — Јѡш ко дијѣте бѿла је
лајавица.

лајавичина ж (пеј. од лајавица) —
пма ѹ нѡс ѹ улици једна лајавичина, нѣ
дај Боже ш ѡме ѿмат по̀сла!

лајат, лајѣн несвр. *много говориѿи, си-*
ѿѿѿи ријечи без усѿезања. — Лајѣ ѡна на
свакога кѡ јон није ѹ густу. — Нѣ лај ка(д)
ста̀риј гѡворѿ!

лака ж (тал. ласса) 1. ѿѡста за ѿрема-
зивање дрвѿѡа, лак. — Ку̀пи ми бѿјелѣ
лакѣ за врата̀! 2. сѿѣцијални маѿеријал
од кога се ѿраве цѿѿеле, чизме и друга
обуѿа. — Фигу̀раш ми ѹ тијен црѣвицама
ѡд лакѣ.

лакѡрдија ж *лакрдија.* — Чѿнѹ лакѡр-
дије ш ѿѿме, а ѡн то нѣ видѿ.

лакѡт м *сѿѿара дубровачка мјера за*
дужину. — пма ту пѣт лакѡта̀ дубро-
вачкијех!

/лакѡт/ изр. *дѡбит ѡ(д) шакѣ дѡ лакѡта нѣ*
добиѿи нишѿа, али у ружном смѿлу,
односно ружно речено. — Што̀ је свѣ за
ѿѿх учиниѿо, па је на ко̀нцу дѡбиѿо ѡ(д)
шакѣ дѡ лакѡта̀!

лакнут, лакнѣ свр. *одлануѿи, ѿѡсѿа-*
ѿи лакѿе. — Лакнуло ми је ка(д) сан фѿ-
нуо ѡѿи по̀сѡ.

/ла̀ко/ изр. *ла̀ко ти је то̀, али... у разгово-*
ру и ѿричању у значењу: ѿо још није ни-
шѿа у односу на оно шѿо ѿеш сад чуѿи.
— И хѡдили смо и умѡрили се ко кѹчки, и
ла̀ко ти је то̀, ма залила киша ка(д) смо
ѿмали дѡѿ дѡма, па смо ѡкисли ко ко̀ко-
ши.

ла̀корина ж *мало дебља бијела ѡйна*
на месу. — Ба̀ци ма̀чки ла̀корину! — Што̀
ћу чѿнит с ѡѿѡ ла̀коринѣ?

ла̀кориница ж (дем. од ла̀корина) —
Нѣ би ти ѡн ѿзиѿо ни бѡкѹниѿ мѣса с ла̀
кориницѡн!

ла̀ла ж *ѿулијан.* — Са̀д је ста̀ђѡн од
ла̀ла̀.

ла̀ма ж *лим.* — Ка̀нтуле од вѡдѣ се чѿ-
нѹ ѡд ламѣ.

ла̀ма̀р м *лимар.* — У Дѹбрѡвнику је
Са̀нто ла̀ма̀р чѿниѿо ка̀нтуле ѡд ламѣ.

ламѡрѣн, -ѿна м *ѿлоча од дебелѡга*
лима која служи за ѿрављење бокова на
бродовима и сл. — На тра̀бакули су ба̀н-
де ѡ(д) дрва, а на ва̀пѡру су од ламѡрѣна.

ламѣтина в. ламина.

ла̀мина ж (пеј. од ла̀ма) (и: ламѣтина)
најчѿше се односи на лимене ѿредметѿе
који нису више за ѿѿѿребу. — Свѣ ћу
ѡѿѡ ла̀мине ба̀цит.

ла̀мина ж 1. *лименка која може ѿ-*
служиѿи у одређене сврхе. — Захѿтила
сан с ла̀мицѡн ма̀ло вѡдѣ. 2. *жилѿѿ* за

бријање. — Купи ми и коју ламницу да се обричјин.

лампат, -а несвр. (тал. lampare) *сијеваши.* — Лампa с мбра, учиниће сконтрадѹра. изр. ~ на врућину за врућих љетињих вечери или ноћи сијеваши, а да уошшише нема облака ниши пријети киша. — Кdлика је била врелина, с мбра је лампало на врућину.

лaнап, лампа м ген. мн. лaнапa (тал. lampo) *блесак мује, муја.* — Исти чaс лaнап и грoм, умри смо d(д) стpaха.

лaнгвид, -а, -o придј. (тал. languido) *блиједе боје.* — Мени дoбро стoји све лaнгвидo.

лaндарат, -ан несвр. (и: лaндрат) I. *шумарашти иамо и овамо, шрoвoдишти вријеме у скишњи.* — Изйије из oфиција, па мaло лaндарa с кумпaнијoм по гpaду. — Ка(д) пaсa љeтo, пaсaће ван и лaндарaње, oнда вaјa либрo у рyке. II. ~ се нaпoљу се без икакве шoшрeбе излагашти хладноћи, шeшашти се шo хладноћи. — Лaндраш се по oвeму вјeтру у тo капyтића!

лaндрат в. лaндараш.

лaни прил. *шрoшлe гoдинe.* — Лaни је грoжје бaло бdје нeгo сaд. изр. oнeгa ти ~; блaжeнoгa ти ~ узрeчицe у разгoвору кoјимa се шрaшти шричање или изрaжaвa чуђење. — Ма јeси ли ти тo, oнeгa ти лaни, сaмa дoшла? — Јa дoшла дoмa кад, блa женoгa ти лaни, вaс кoмaн поплyтo!

лaнтeрна ж (тал. lanterna) 1. *свeјштиoник на мoру.* — Лaнтeрна је и на Грeбeни-ма и на Дaксн. 2. *свeјшнaкa.* — Пoсвијeтли ми нaзa скалу с лaнтeрнoм!

лaнут, лaнeм свр. *изустииши, рeћи нешшo шшo не шрeбa.* — Лaнуo је и дoвeo мe у нeпpиликy.

лaнцат, -aм несвр. *букшашти, лизашти (мисли се на шaмeн).* — Ис кућe лaнцa плaмeн, a пyмпшјeрa није ни за лшјeкa.

лапaрдат, -aн несвр. (и: лaпpдaт) *дoбpo, вeшшo гoвoриши.* — Лaпaрдa мaлa тyдeшкш кo нaшкш.

лaпaт, лaпaн несвр. *бpзo нешшo јeстш, грaбшшш кaо изгaдниo.* — Oни тaмo лaпaју кo да тpи дaнa нијeсу ншштa јeли.

лaпaтaк, лaпaтaкa м ген. мн. лaпaтaкa *oдлшјeшeни кoмaд људскe или живoшшнeскe кoжe, кoмaдиш кyханe живoшшнeскe кoжe.* — Ишшo сш мeсo, a мeнш oстaвшшo лaпaтaкe. — Oкшнyo сaн с нoжeн дoбaр лaпaтaк с пpстa.

лaпaчшнa ж (aугм. и пeј. oд лaпaтaк) — Кoликo сaн изгoршшo нa сyнцy, гyлшн свe сaмe лaпaчшнe с рaмeнa и сa шкшнe.

лaпшс м (тал. lapis) *oлoвкa.* — Ушшм лaпшс пa сeњaј штo ћy ти ршјeт! кшмшчнш ~ хeмшјскa oлoвкa с дрвeншм oмoшчaчeм кaо и oбшчнa oлoвкa, aли кoјa је oшшaвљaлa ушeчашшвшвшш и шрaшшшшш шрaг. — Дјeцa у шкoли нијeсу пшсaлa с кшмшчнш-шeм лaпшсoн.

лaпнyт, лaпнeм свр. *згрaбшшш устшшмa и шрoгyшшшш, бpзo нешшo шoјeстш.* — Лaпнyo сaн сaмo двe фeтe крyхa и oдмa дoшo.

лaпpдaт в. лaшpдaш.

лaпpдoнa ж *жeнскa oсoбa кoјa знa дoбpo и вeшшшo гoвoршшш.* — Нe шaљштe тaмo кaквy тyнтy, нeгo нaшштe лaпpдoнy, штo ћe цшјeлy ствaр знaт спjeгaт.

лaргaвaт, лaргaвaн несвр. (тал. allargare) I. *oдмшцашшш, oдaвaвшшш нешшo или нeкoгa.* — Пoлaкo лaргaвaј ствaрчшцy пo ствaрчшцy. II. ~ сe oдмшцашшш сe, oдaвaвшшш сe. — Свш сe пoмaлo лaргaвaју oд њeгa.

лaргaт, -aн свр. I. *oдмaкнyшшш нешшo, oдaшшшш.* — Лaргaј мaлo бaркy да нe бyбнe d(д) крaј! II. ~ сe oдмaкнyшшш сe. — Лaргaј сe мaлo дoк oни пaсaју!

лaрдaт, -aн несвр. I. *зaмaшшвaвшшш нешшo.* — Зaврнш рyкaвe нa кoшyшш да хш нe лaрдaш! II. ~ сe зaмaшшвaвшшш сe. — И дa нeшeш, лaрдaш сe кa(д) пeрeш гнyснe пjaтe.

лaрдo с *слaншнa.* — Стaвшшшy у кyпyс бoкyншш лaрдa дa зaвoнa. изр. нeшe мaчкa

лърда каже се кад се неко усїеже да нешто ѝрихвати, ѝоједе или сл. мада што веома жели. — „Понудио би му један пршутїћ, ма се бѝјн да се не офенца.“ — „Е, неће мачка лърда!“

лърсан, лърсна, лърсно придј. у снази, оран. — Нијесан сѝд лърсна за твоје лърдости. — Лърсан је ѝн пѝћ нѝ ноге и у Ријѝку!

лърска м ж особа која воли да лърска, лърскавац, лърскавица. — Вѝлика је тѝ лърска кад јон штѝ трѝба. — За ѝца су му свѝ говорили да је бѝо лърска.

лърсно прил. (комп. лършњѝ) лако. — Лърсно је тѝ рѝјѝт, ма није и учинит! — Кѝ ѝе чърсно, неће лърсно! — Лършњѝ би ми бѝло нѝ знѝм штѝ пѝднїјѝт него ѝвѝ твоје штѝ кеце!

лърставица ж 1. ѝрозор са бочне сѝрана ке куће гдѝ се сѝушїта косина крова. — У нѝс с лърставицѝ се вѝдї мѝре. 2. врстїа бѝјеле морске рїбе која има крила и лѝшї, кокош (Triglidæ). — Порѝд бѝркѝ су пролѝхеле двѝје-трї лърставице. 3. врстїа ѝшїце селице. — У нѝс ѝмѝ вѝшѝ чѝјѝпѝ него лърставїцѝ.

лърстика ж раслѝеглїва гүмена врїца, ужса или шїра, која се уѝѝреблѝава у разне сѝрхе. — Стѝвїо сан мјесто шпѝга лърстику.

лърстовач, лърстѝвца м ген. мн. лърстовѝвѝцѝ сѝановник лърстѝова. — Лърстѝвци ѝ са(д) долазү у Дүбрѝвнїк на Кѝмүну.

лърстѝвка ж сѝановнїца лърстѝова.

лърстовскї, -ѝ, -ѝ придј. који ѝриѝада лърстѝову. — Пүн је кѝнѝ лърстовскїјѝх свѝјѝрїцѝ.

лърстра ж ген. мн. лърстѝрѝ (тал. lastra) сѝакло за ѝрозор или врїта. — Вјѝтар је поразбїјѝ нѝколикѝ лърстѝрѝ у кући.

лъртуга ж (тал. lattuga) врстїа салатїе (Lactuca sativa). — ѝвѝ није лѝћика, ѝвѝ је лъртуга.

лърхат, лърхѝн несвр. много ходѝшї и обїлазїшї. — Лърхѝ сан ко без глѝвѝ тѝмо ѝ ѝмо нѝ би ли нѝшѝ ѝнегѝ чѝвјѝка штѝ ми је обѝћѝ дрѝа.

лърц м (тал. laccio, млет. lazzo) замка. — Учїнїћу лърц и учїтїћу јѝданпүт ѝнегѝ күчка.

лършкѝват, лършкѝвѝн несвр. (франц. lâcher) ѝѝустїшїшї, олабавїшї коноѝац. — Не лършкѝвѝјѝ јѝдро док ти јѝ нѝ рѝчѝн!

лършкат, -ѝн свр. ѝѝустїшїшї, олабавїшї нїр. коноѝац. — Лършкѝјѝ кѝноп!

лърѝндра ж (тал. oleandro) медїшѝеранска бѝлка лијѝјѝх чѝјѝшѝова: бѝјѝлїх, жшїшїх, ршжїчасїшїх или црвѝнїх, олеандар. — У грасї ми се прїмїла мѝлѝ лърѝндра.

лърбїћ м (тал. libeccio) јүгозѝаднї вјѝшѝар. — Лърбїћ ми је бїјѝ у крму.

лърбїћѝтата, лърбїћѝтѝтѝ ж (аугм. од лърбїћ) јак јүгозѝаднї вјѝшѝар. — Стрѝх ме је да ѝе учїнїт лърбїћѝтата, па штѝ ѝемо ѝнда?

лърва-лърва прил. (тал. levare) брзо. — У ѝѝ ти ѝдѝ свѝ лърва-лърва: ѝ прѝње, ѝ кухѝње и облѝчѝње, ѝма свѝ!

лърванат, -ѝнта м (тал. levante) 1. исшїочнї вјѝшѝар. — Данас пүхѝ по лърванту. — Нѝ мору ѝмѝ мѝло лърванта. 2. исшїочне земље, исшїок (сѝрана свїјѝшїа). — Бѝ свѝ није навѝгѝ! ѝвїјѝх данѝ се врѝтїо с лърванта.

лървантѝра ж јак исшїочнї вјѝшѝар. — Ако учїнї лървантѝра, нѝмѝ рїбања.

лърватїн, -ѝна м ѝйаратї за клїстїирање. — Лърватїнѝ је бїло и пѝ кућѝма, а нѝ сѝмо у ошпѝдѝлу. чїнїт (учїнїт) ~; дѝт (лърват) ~ клїстїирашї некога. — Чїнү му лърватїн, јер му је тврд кѝрап. — Лїјѝчнїк је рѝкѝ да му мѝрају дѝт лърватїн.

лъргат, -ѝн несвр. (тал. leggere) чїшїшїшї. — Лъргѝш ли јѝш ѝнү кнїгү? — ѝн ти лъргѝ свѝ фѝје штѝ ѝзїћү. — Забѝлеле су ме ѝчи од лъргѝња при свїјѝшї.

лърдѝнїца ж хладнѝак у коме се ѝомѝћу лѝда одржѝвала нїска шѝмїерашїура. — У камарї је зїма ко у лѝдѝнїци. — Стѝвї мѝсо у лѝдѝнїцу да се не усмрѝдї!

леђер, -а, -о пријд. (и: леџер) (тал. leg-geго) 1. лаган (односи се на неко јело које је лако пробављиво, не јако тешко сл.). — Мобран ради стонка јести леђеру храну. 2. који све узима олако, љима олако. — Он је јако леђер, њему ништа не према.

леђереца ж (тал. leggerezza) лакоћа, особина да се све олако љима. — Блажен Пéroва леђереца, он се од ничега не устреса!

леђеро прил. (и: леџеро) лако. — Он сваку ствар хита леђеро.

лежакиња ж 1. женска особа која воли да се излежава, да спава. — Како ће се она наша лежакиња научит рано дјзат и ходит на посџ? 2. нерадница, љенивица. — Нећу плаћат лежакињу него жџну што хоће да радј.

лежат, лежн невр. 1. бији болестан. — Он је дома, лежн. — Дуго је лежџ, нијесу знали што му је. 2. ноћиваји. — Ђе неге ноћас лежат кад вапор аривава тако касно? — Док је Лукша бијо студенат, често је у нас лежџ.

лежачина м 1. особа која воли да се излежава, да спава. — Велика је лежачина, не би се дјго до подне! 2. особа која не воли да ради, љенишина, нерадник. — Какава је то лежачина! Шкивава је гђ мђе!

лџмбо м (тал. peombo) изненадно невријеме, неогода, најчешће љети поподне. — Мџго би учинит лџмбо, страшна је врућина. лџмбн џт кријешава неогоде које изненаде у вријеме зрења љрешања. — Неће џво дурат, то су лџмби џт кријешава!

лџмџина ж милодар у цркви или ономе који љражи милостинју за цркву или монашки ред. — У такујину неман ни за лџмџину ка(д) пџћен на мису. немат ни за лџмџину немаји нишија. — Онџ што примн ко пенсјџн, неман ни за лџмџину.

лџмун, -уна м (тал. limone) лимун. — Изграџа се лџмун и џнда истијџшти шџт.

лемуната ж (тал. limonata) 1. најтешак од лимуна, лимуната. — Кад ожедннм, згустон пџпијџн лемунату. 2. врста љургатива. — Стџмак ми није дџбро, па сан љзео лемунату мјесто љја џд ричинџ.

лџнта ж (тал. lente) лећа (стакло на наочалима). — Слџмила ми се јџдна лџнта. — Мџраћу промијџнит лџнте на џћа лима.

лџнтрават, лџнтраван невр. I. сликаваји фџџографским аџрајџом. — Пасјџн му је лџнтрават дџбровачкџ купјџрте. II. ~ се фџџографисаји се. — Парџ ми да тебе гџста лџнтрават се.

лџнтра, -ан свр. I. фџџографисаји некога или нешто. — Лџнтраћу вас за успомџну. II. ~ се фџџографисаји се. — Јџси ли се џво лџнтраџ на товару у Жџпи?

лџњам м (тал. legname) грађевно дрво. — Пуно хи радј на лџњаму у Грџжу.

лепџрица ж 1. лејџир. — Разлећеле се лепџрице пџ баштинама. 2. лејџир-машина. — За џву оказјџн мџраш стџвит црну лепџрицу.

лепушине ж (само мн.) лишће које омошава клиј кукуруза. — Вјџтар је пџ пољу нџсијо лепушине од голџкуда.

лџро м мангџ који задиркује и неирлично се џонаша љрема женама. — Пџтежџ се наџколо ко сваки лџро и ништа не чини.

летџнија ж (најчешће у мн.) (тал. litanie) врста молитве, али се у народу љџребљава кад се жџели рећи да је дуго и досадно оно што чџта или говори. — Ка(д) пџчмџ држат летџније, ни(ка) краја!

лџтџр, -ура м (тал. lettore) чџџалац. — џтка(д) се шџџионца џвџдрила, џн је наш лџтџр.

лџтџра ж (тал. lettera) 1. чџџање. — Дџ се у велику лџтџру. 2. шџиво. — Пролџга џглџсе и то је сва његова лџтџра.

летурѝн, -йна м *стѣлак на коме стоје ноше љред извођачем неке љарѝиѝуре*. — Подисај маѓо летурѝн и стѣви нѓте!

/лѣћа/ изр. прѓдѓ би мѣтѣр зѣ пјѣт лѣћѣ каже се за особу љроблемѣтичних еѝиичких љринѝиѝа, у шѝло се укључује и грамзивостѝ, колебљивостѝ, двѓличностѝ. — Како те нѣће приварит кад би прѓдѓ мѣтѣр зѣ пјѣт лѣћѣ!

лѣћет, лѣтѝн несвр. *хиѝро иѝи или хиѝро обављѣиѝи неки љоѣао*. — Не мѓгу јѣ сѣмо лѣћет с јѣднога мјѣста нѣ другѓ! — Бѣ сѣд тѣко лѣтѝш?

леѝијѓн, -ѓни ж (тал. lezione) 1. лекѝија, задѣѝѣк, јѣдно љоглавље из неког школског љредмѣѝа. — Јѣси ли наѝчијѓ свѣ леѝијѓни зѣ сутра? 2. љоука. — Тѓ ће ми бит дѓбра леѝијѓн зѣ другѝ пјут. изр. дѣват леѝијѓн¹ љодучавѣиѝи некога из неког љредмѣѝа. — Она жѝвѝ ѓ(д) тѣга што дѣвѣ леѝијѓни ѝнглѣшѝкога. дѣт (дѣват) леѝијѓн² изгрдиѝи, грдиѝи некога. — Дѓ сан му дѓбру леѝијѓн зѣ ѓнѓ јјчѣр. — Свѣкѝ дѣн ми зѣ нешѝто дѣвѣш леѝијѓни. хѓдѣт на леѝијѓн добиѝѣиѝи од некога љоуке из неког љредмѣѝа, љривѣѝиѝо, зѣ новаѝ. — Хѓдијѓ сан нѣ тѣ блѣженѣ леѝијѓни, па јѓпѣт ѝшѝта нѣ знѣм.

леѝѣр в. *леђер*.

леѝѣро в. *леђеро*.

лѣш, -а, -ѓ придј. (тал. lesso) *кухан у води (месо, риба и др.)*. — Рѝба је дѓбра ѝ пригѣна ѝ лѣша. — Дѣ ми је лѣшѣ јѣњѣтинѣ!

лѣшѣват, лѣшѣвѣн несвр. (тал. lessare) *љриѝремаѝи зѣ јѣло кухѣну рибу, месо или шѝо друго*. — Дѣнас зѣбаѝа лѣшѣвѣн, а другѝпј(т) ће га стѣвит на граделе.

лѣшат, -ѣн свр. *сѝухѣиѝи месо, рибу или нешѝо друго*. — Мѣсо ћу лѣшат, па ћемо ѝмѣт и пјѣт јјчѣ.

лѣшо прил. (тал. lesso) *кухѣно*. — Хѓћеш ли тѓ мѣсо учѝнит лѣшо?

лѣбер, -а, -ѓ придј. (тал. libero) *слобѓдан*. — Кад бјудѣш лѣбера, сѝѓчи маѓо љ мене! — Ка(д) свѣ тѓ фѝнѣш, лѣбер си.

либерѣват, -ѣрѣвѣн несвр. (тал. liberare) 1. *ослобађѣиѝи некога или нешѝо*. — Й прије си ме либерѣвала од невојѣ, па ѝ сад помѓзи како мѓжеш! 2. ~ се 1. *ослобађѣиѝи се некога или нечега*. — Либерѣвѣн се полѣко ѓ(д) свѣга што ми ѝије пѓтребито. 2. *бјежѣиѝи, удаљѣваѝи се од нечега, клѓниѝи се некога или нечега*. — Либерѣвѣј се тѝ од ѓнијѣх пјѣнѝиѣнѣ!

либерѣт, -ѣн свр. 1. *ослобѓдиѝи некога или нешѝо*. — Либерѣј ме од ѓвѣ женѣ, не мѓгу је вѝше поднѓсит! — Либерѣћу ти јѣ јѣдну пѓлицу зѣ кѝѝгѣ. 2. ~ се 1. *ослобѓдиѝи се некога или нечега*. — Дѣ ми се је сѣмо либерѣт тѣга пѓсла! — Ймрѓ је и либерѣрѓ се вѣликијѣх мјѣкѣ. 2. *бјежѣиѝи, удаљѣѝи се од некога*. — Нѣпаѝти пѣкљѣнѣ, либерѣј се ѓд мене и од мѓје дјшѣ!

лѣберѓ прил. (тал. liberamente) *слобѓдно*. — Лѣберѓ љѣзи у ѝѣрдѝн, вѣзѓ сан кјчѝка! — Мѓжеш му лѣберѓ рѝјѣт да ми дѓма не дѓлазѝ.

либертѣт, -и ж (лат. libertas; тал. libertà) *слобѓда лична и ѓишѝа*. — Нѣ би ти дѓ мѓју либертѣт зѣ свѣ блѣго ѓвѣга свѝјѣта!

либрѣрија ж (тал. libreria) *књѝжѣра*. — Отвѓрила се јѓш јѣдна либрѣрија на кангуну ѓд нашѣ љлицѣ.

либрѣт м (тал. libretto) *књѝжѝиѝа зѣ разне уѝисе (шѝѣдна и др.)*. — Стѣвићу сѓлде на либрѣт, нѣка ми се нѣћј. — Сѣњѣј тѓ што си спѣнѝѣла у либрѣт! изр. *кјповѣт на либрѣт кјѝѓѓѣиѝи нешѝо на дуг (најчѣшће су се шѣко кјѝѓѓѣѝе намирѝиѝе, ѝа се ѝлађѣло на крају мјѣсеѝа)*. — Мѝ свѣ кјпујѣмо на либрѣт љ нашега Пѣсѝа.

либрѣтина в. *либрѝна*.

либрѣтић м (дем. од либрѣт) — Упѝсѓ сан љ мѓј либрѣтић ѝ тѓѓј ѝндѝриѝ.

либрѝна ж (аугм. и пеј. од либрѓ) (и: либрѣтина — најчѣшће у мн.) *књѝжѝурѝна*. — Пјун ми је тѣвѓљѝн либрѝнѣ! — Кѓ би се снѣшѓ љ ѓвијѣн либрѣтинама!

либрић м (дем. од либро) — Толлишнй либрић мџеш пролегат у по уре.

либро с мн. либра ген. мн. либарā (тал. libro) *књига*. — Пролегāj штџ ти пйшџ у либру! изр. *тџкџ је у твџму либру, а у мџму је друкчијџ! кад се некоме хоџе реџи да није онако како он каже, односно да он није у љраву*. — Нџмџ тй мџни сџ(д) држат лецијџни: тџкџ је у твџму либру, а у мџму је друкчијџ!

ливнио, ливјела м (тал. livello) *инструментй, раније дрвени, којим зидари наравнавају хоризонтйалан йоложај, либела*. — Безливјелџ ти не гарантйшкан да џе ти мйрац бйт дрйт.

/лизят/ изр. ~ *отџре каже се за некога ко љречешџо иде у цркву*. — Непрџестано лижџ отџре, а йж њџ вйрй врџ!

лијџват, лијџвџ несвр. безл. *јџко йада-йџи (о киши)*. — Лијџвџ йз неба и и(з) зџмљџ. — Вџћ трй дџна лијџвџ ко ис кабла.

лијџгат, лијџган несвр. *иџи на сйава-њџ, обичавайџи леџи*. — Мй нџ лијџгџмо рџно. — Они лијџгају ко кџкоши.

/лијјек/ изр. *нџмџ ни за лијјџка кад се нешто никако не може куиџиџи, кад нечега нема нимало*. — По кџмџрдама нџмџ ни за лијјџка бџкуниџ мџса. у лијјџцима йзйџо *клеџва која се уйџуџе ономе ко нейо-иџшено остйвари неку добйџи, лоџову и сл*. — Нџко ми је укрџ такујџн з динарима, дџбџгдџ у лијјџцима йзйџо!

лијјџв, лијјџена, лијјџено придј. *који не во-ли да ради*. — Нџмџ ми лијјџена чејџдета у куџи! изр. ~ *гузица коме је џешко било што радиџи или урадиџи, йомаџи се с мјџста, устйаџи*. — Нџ би те џнџ лијјџенџ гузица послушала да се на чйчимак йс-пеџџш.

/лијјеш/ изр. ~ *рйјџчи йразна обеџања, ријџчи у које не џџреба вјеровџиџи*. — Вџзда је пун лијјџешјех ријјџчй, а џнда џ(д) теџ нџ будџ нйшта!

лијјџпо прил. *баш, уйраво, заистйа*. — Лијјџпо ти се учинила гџба од нџопакоџа

сјџдџња. — Знџш, лијјџпо сан се најџдила ка(д) си нас традишкала.

лијјџр, -џра м мн. лијјџри љџџан. — Јџш ми је у нџсу воџ од лијјџрџ.

лијјџрнца ж *музички жичани инстру-ментй из околиџе Дубровника*. — Јџдан уџдара у лијјџрицу, а дрџтй балају.

лијјџџо с *длийџџо*. — Узми корџћ и ли-јџџџо, па јџш мџло издџби кџмен!

/лијка (лијк?)/ изр. *смџтат лијке, (скџпит, сџвйт лијке) йџкуиџиџи се и йџџи*. — Кад јон је тџ рџкџ, џна ти смџтџј лијке, па хџјде. — Скџпимо лијке, па хџмо дџма!

лијкџв, -а, -џо придј. *који се џешко и ду-го куџа, вјеровџиџно дрвенасйџ*. — Кџпус је лијкџв, јџш се није скџхџ, а врй дџвџ уре!

лијкџр, -џра м (тал. liquoге) *слаџки ал-кохолни найџиџак, ликер*. — Отвџриџо џн прид нама крџденцу, а џна пуна ликџрџ!

лијма ж *џурйџја за мџшал*. — Узми ли-му па излимџј кџуџ!

лијмџат, -џн несвр. (тал. limage) *џурйџја-џи неки мџшал*. — Штџ би лијмџр лијмџ него гџжђурйџу?

лијмиџца ж (дем. од лијма) — С лијми-џџн оструџи зуџше нџ макниџ!

Лийнђо м *йознайџи играч йџскџчница из љрвйх деџениџа ХХ вијџека; у најновије доба џако йџ њџму зџву йџскџчницу која се игра у околиџи Дубровника*.

лијнџџ в. линџуџ.

лијнџулина ж (аугм. и пеј. од линџуџ) — Спјџгџј ми кџко џу слџжит овликџ лин-џулину! — Вџзда на конџпу вйсу рџздртџ линџулине.

лијнџулић м (дем. од линџуџ) — Скџвџ-сила сан линџулиџе от кџлийџнкџ.

лијнџуџо, -ула м (и: лијнџџ) (тал. lenzuolo) *крџвейски чаршав, йлахџа*. — Линџу-ли су ин бијџли ко снйјџг. изр. *не дџрат дџма линџуле скиџиџи се ноџу, лумйџвайџи*. — Пуно путџ није џн дџрџ дџма линџуле не-го гџнџ с кумпџниџм.

линцура ж *љековиџа горка џрава која се уџошребљава за неке болестиџи*. — Припоручили су му да за срце пије линцуру.

/лџпер/ изр. бџт сџх ко ~ немаџи новаца. — Ё мене нџшга нџ питај, сџха сан ти ко лџпер.

лџсија ж *џијеђ од дрвеног џейела*. — Жџне су прале бџјелу рџбу у лџсији.

лџс(т) м *врста бијеле морске рибе (Solea vulgaris)*. — Ђџ си џхитиџо тџга лџста?

лџтавица ж *мека и честџа сџолица у вези са џробавом*. — Ко зна штџо је свџе џзиџо, па га сџд џхитила лџтавица.

лџтат, **лџтан** несвр. 1. *имаџи меку сџолицу*. — Поквџриџо је с неџијем стџмак, па сџд лџта. 2. *џуно и свашџа говориџи*. — Скупу се свџи заједно па се нџ зна ко вџше лџта.

лџтоња м *мушка особа која џуно и свашџа говори*. — Не могу с џчима вџђет џнега лџтоњу.

лџтра ж *мјера за џечности, литар*. — Купи за сутра коју литру вина! изр. лџтра, лџтрица *добрџга мисли се на вино*. — Мџнестру зџлену џемо залит с лџтрицџн добрџга.

лџтрица ж (дем. од лџтра) *количина џиџа коју неко са задовољсџивом џџије*. — Бџја ти је лџтрица добрџга вина него свџе дрџго на свијету!

лџћџнца ж (и: лџћџнција) (тал. licenza) *доџушџење*. — Ја ван давџн лџћџнцу да чџните како ви нџјбоје знџте и џмијџте.

лџћџнција в. *лићџнца*.

лџца ж *врста круџне џлаве морске рибе, која се као сџиријела залијеђе и хваџа мање рибе; халаџљива је и лако се хваџа на мамац у џкреџу*. — Лџца се да лако џхитит, ма је мџло џма.

лџчит, **лџчин** несвр. *викањем нешџо објављиваџи*. — Нџки Мџхо Бџчина у Дџбрџвнику је лџчиџо: „Изгџубило се тџ џ тџ, ко донџсџ бџће му дџр и блаџсџв!“

лџш, **лџша**, **лџшо** приџ. (тал. liscio) *гладак*. — Скалини су лџши, лако се пада.

лџша ж *карџа коџом се у игри нишџа не узима, не носи*. — Ёгрџј сџд лџшу!

лџшо прил. (тал. liscio) *глаџко, без смеџњи*. — Авега пуџа си паџџ лџшо, ма дрџтипџт нџђеш! изр. пуштит ~ у игри карџа не носиџи, не узимаџи нишџа. — Првипџт је пуштиџо лџшо, а дрџтипџт џдниџо свџе.

лџшпав, -а, -џ приџ. (и: лџшпџв) *гладак, џо коме се клиџе*. — Стџо је на лџшпав кџмен и увџлиџо се џ море.

лобџда ж *биџка добра за јело, меснаџа, сочна, крхка, блиједозелене боје*. — Кад жџна на плаци фџли салџту, рџче да је млада ко лобџда.

Лџбро м *мушко име у Дубровнику, а нарџчиџо честџо у Жуџи дубровачкој*. — Јџси ли у Лџбра купила џве лџкорине?

лџвица ж *мачка коџа много и вџешџо лови мишеве*. — Нџша мџчка је лџвица, џткџд је џмамо џ кући нџма мџша ни за лиџџка.

логџџмџд м (тал. luogo comodo) *заход*. — Ни у логџџмџду ми нџ даш мџра.

/лџгом/ изр. *лџжат ~ сџално лежџи, биџи немођан, слаб, болесџан и због џџога не мођи усџаџи*. — Гџдину данџ лежџ лџгом и ко зна хџђе ли се вџше џкад пџдигнут.

логџрат, -џн несвр. (тал. logorare) I. *хабаџи, дџраџи, џрошиџи дугџм или неџбазривџм уџошреџом*. — Такџ логџраш полсџне џт кошујџ. II. ~ се *хабаџи се, џрошиџи се, дџраџи се*. — Ка(д) се на стџчићу пџчмџ дрво логџрат, џспану вџте и вџше нџма пџмођи.

лџђа ж (тал. loggia) *џријем, најџкривџна џрџстиџорија у склоџу куће са сџџџовица са сџране коџа служи за џдмор и џживање на ваздуху*. — Свџко попџднџ сџџдџмо џ лођи и пијџмо кџфу.

лџања ж (најчешће у мн.) (тал. lasagna) *врста тјестенине, широка, дуга и илоснаша*. — Купили смо пакет лџања.

лџ, лџа м *масноћа од говечџа или брава*. — Вџа ко да је учињено на лџу, а не на масти.

лџав, -а, -о пријдј. (и: лџав) *маштан, замаштен*. — Брци су му вџада били лџави.

лџина ж (пеј. од лџ) — Охладила се јуџа, па се по врху пиџатџ ухитила пџста лџина.

лџџтро с *оно што се од соли за врџе-ме „шилока“ ухваџи на сџаклу џрозора*. — З бандџ о(д) шилока ухитило се по фуџестрама лџџтро.

лџкалџ, -а, -џ пријдј. (тал. locale) *мјесни*. — Читан сџмо нџше лџкалџ фџџе.

лџкџнда ж ген. мн. лџкџндџ (тал. locanda) *гостџионица*. — Они су приџе рџта дрџали лџкџнду у Груџу.

лџкџндица ж (дем. од лџкџнда) — Дџбро је џн зараџиџо на џнџ лџкџндице.

лџкањ, -џња м *џлиџак међу камењем уз обалу или међу камењем на самој обали*. — Дџџџа, што не знаџу пливат, кџпају се у локању.

локањџи м (дем. од лџкањ) — Штџо се не кџпањ него сџмо кџшањ нџге у локањџи?

лџкарџа ж ген. мн. лџкарџџа и лџкараџџа *врста сџише џлаве морске рибе*. — Ниџе џвџ врнџт, џвџ је лџкарџа.

лџкат, лџчџн неслвр. *неумџерено џиџи*. — Учџниџо се у живџну: лџчџ џд јутра дџ мрџка. — Надуџеш се ко џџба џ(д) сџлнџга лџкања.

лџла м *манџуџ, онај који воли раскалџашан живџи*. — Пиџџе, фџма, скџтџа се, ма прџви лџла!

лџмбрџк, -џка м *врста рибе*. — Ёма нџкакџа рџба што се зџве лџмбрџк, ма јџ не знам кџко џзглџџа.

лџмбрџт, -џн неслвр. 1. *широџиџаџи џомицањем џокуџсџива или кад шџироџо-*

ђу аџџи, колица за џренос нечега и сл. — Лџмбрају крџз улицу кџриџи џд ранџга јџтра. 2. *ломџџи се, мучџџи се*. — Пџђу у шџџџу, ма не мислџн јџпџт лџмбрџт пџ брду. 3. *клаџариџи се, вуџи се нарџчиџо нођу, али и иначе*. — Лџмбрџ је свџ нџђ, па сџ(д) дрџхџа.

лџнаџ, лџнца м ген. мн. лџнаџџа *земља-ни суд џлџџен џсиџом, који слџџи за куџање, дрџање маџџи и сл.* — На дну лџнца су џстале јџш сџмо двџје џжице маџџи. изр. *вџџа кџку лџнџу кџџе се мислџџи на некога кога увиџек окрџџују*. — Говџри тџ што хџђеш, ма јџ знам да је вџџа кџку лџнџу!

лџнџа ж (тал. lonza) *сеџеџи комад свињџџине дџџ кичме; џриџе су Жуџке уџчи Бџџиџа доносиле на џрџџиџу џакве комаде меса или су џх џоклањали својим муџџериџама и џриџџџџима*. — Биџе за Бџџиџа лџнџџе џ краута!

лџнџр, -џра м *дрвена џлоча с дрџком коџом се џџгача сџавџа у џџи или џџд сач*. — Сџџка нџга јџн је ко лџнџр!

лџпџџа изр. *џн ко ~ кџџе се за некога ко је џџџриџо на сунџу*. — Бања пџна, а свџ џрни ко лџпџџа! рџгала се лџпџџа лџнџу, а бџдвоје џрни кџџе се у слџџају кад неко некоме налази мане, сџавџа џримџџџе на џонашање, морал, џамџџи и сл., а ни сам у џџом џоглџду ниџе боџи. — Глџџџ тџ сеџе, а не да бџџџ џнџ: рџгала се лџпџџа лџнџу, а бџдвоје џрни.

лџпудскџ, -џа, -џ пријдј. (и: лџпџџскџ) *који џриџада Лоџуду*. — Сџџџџ јџтро у Груџ долазу лџпџџскџ мџџџри.

Лџпуђанин м *сџановник Лоџуда*. — Лџпуђани су бџли пџзнџџи пџморџи.

Лџџџџа ж *сџановница Лоџуда*.

лџпџџскџ в. *лоџудски*.

лџркат, -џн неслвр. *ходаџџи и забавџаџи се нођу с друџџџџџом*. — џва дџнашњџ млџџџ по свџ нџђ лџркџа, а по дџну спџџа. — џ пасџ пџноџа, пџчмџе лџркџџе крџз улице.

лорко м (тал. orso) *ноћно стирашило*. — Ђе ћеш сад у два доба ко лорко? — Шета се сам по Коналу ко лорко!

лѳт м (тал. lotto) *лутирија*. — Бацаш солде ко да си хи на лоту добио!

лѳтар, лотра, лотро придј. *лијен, коме се не да радиши*. — Он је лѳтар, ништа не радј.

лотарија ж (тал. lotteria) *лутирија*. — Била је велика забава, имали су и лотарију.

лѳтро прил. *лијено, шешко од лијености*. — Лѳтро му се махнут с мјеста, него зовѣ мене да му дан жмѳ водѣ.

лотрѳство с *лијеност*. — Од лотрѳства се не може ни са стѳчића исат.

лѳћника ж *врста зелене салате*. — Изгули кѳј стрѳк лѳћикѣ!

лугањик м (тал. luganiga) *врста кобасице, хреновка*. — Би ли ти лугањикѣ или штѳ дрѳтѳ?

лугѳрин, -ина м (тал. lucherino) *врста ишице, чижак*. — Лугѳрин је једна грацијѳзѳ тѳчица лѳјепијех колура.

лѳд, лѳда, лѳдо придј. **1.** *који нейромишљено иостиуа*. — Ти си лѳда ка(д) такѳ свѣ дѳјелиш дрѳтѳму. **2.** *неслан (о јелу)*. — Штѳ је два јѳха лѳда! изр. *говѳрат лѳдијех говориши бесмислице увијек или у даиом моменѳу, кад је нечије мишљење нейрхвѳиљиво*. — Он вѳзда гѳворѳ лѳдијех. *чинит ѳд лѳдѳга (ѳд лѳде) ионашати се као лѳд*. — Не чини ѳд лѳдѳга кад нијѣси! ~ ко цѳцина *неукусно, недовољно слаико, нѳр. диња, лубеница и др.* — Ако је и ѳва дѳња лѳда ко цѳцина, мѳжеш је ѳдма бацит! ~ ко прѳчак *каже се за особу која у својој добротѳи или наивности ѳрави иогрешне иѳтѳзе, иогрешно иостиуа*. — Баш си лѳд ко прѳчак ка(д) свѳкому вѳјерујѳш!

лударија ж (често у мн.) *лудорија*. — Не чини лударије, пѳслушѳ ме за своје добро!

лударијица ж (дем. од лударија) — Од лударијица дѳшло је до грѳбијех ријѣчи.

лѳдача ж ген. мн. лѳдача (често с атрибутом: *лѳдача лѳда*) *женска особа која се неубичајено ионаша, екстрѳваганѳно одијева, честѳо неразумна, али не у смислу душевне иоремећености, као и особа која ириѳи и свашѳта иѳдноси, а не реагује*. — Виђи ѳне лѳдачѣ кѳко се обѳкла! — Лѳдачѳ лѳда, и ти тѳ свѣ сама чиниш!

лѳдачина ж (пеј. од лѳдача) — ѳна је, лѳдачина, свѣ профѳкала, па сад немѳ ни солда. — Штѳ се ѳне лѳдачине смѳјѳ?

лѳдеца ж *лудост*. — Ухитиле су нас биле страшнѣ лѳдеце.

лѳдна ж (често с атрибутом: *лѳдна лѳда*) *женска особа која се неразумно ионаша, облачи и сл. или која дозвољава ирема себи лош ѳднос, а не реагује на ѳо*. — Ка(д) ће ѳна лѳдна дѳј дѳма? — Лѳдна лѳда, мѳгла је имат свѣ на свијѳту, па није знала!

луднѳтина ж (пеј. од лѳдна) — ѳна ѳѳхова луднѳтина се кѳпа цѳјелѣ зѳмѣ.

лѳдо прил. **1.** *глѳо, неразумно*. — Штѳ ме такѳ лѳдо глѳдаш ко да не разѳумијѳш штѳ ти гѳворѳш? — Лѳдо је ѳстала бѳз ишта. **2.** *неслано*. — Кѳхан свѣ лѳдо па нека солѳ кѳко кѳ хѳће. изр. *прѳат ~ у Дубровнику се ѳако каже кад неко у разговору или иначе говори нешѳо бесмислено, нейрхвѳиљиво; иначе ѳо се не смаѳра увредљивим и чује се јавно у свим слојевима друшѳва*. — Рѣци му да не прѳди лѳдо кад не зна ѳ чѳму је рѳјѣч. — Штѳ прѳдиш лѳдо ка(д) сан га ја видијѳ како је ш ѳѳме пасѳ прико Стралуна!

лѳдов м ген. мн. лѳдѳва (и: лѳдоња) *чѳвѳек који је склон да учини нешѳо неразумно или који ириѳи свашѳта од сѳране других, а не реагује (чѳшѳ с атрибуѳтом: лѳдов лѳди)*. — Чини како најѳѳје знаш, а не слушѳ тѳга лѳдова! — Лѳдоња! Срами се искат своје динаре!

лѳдоват, лѳдујѳн несвр. *чинѳти или говориши лудорије*. — Нека лѳдујѳ док су млади, пѳслијѣ неће!

лудоња *в. лудов.*

лудџс, лудости *ж* ген. мн. лудџстѣ **1.** *глупости, лудорија.* — Тџ је лудџс ризикат живот за ништа! **2.** *ситница нека у било чему: џонашању, дјеловању, као и нека сѣварчица без вриједности.* — Учѣни му тџ, нѣка се весѣлѣ, а за тебе је сѣмо лудџс! — Купи му каквѣ лудџс за успомену.

лудура *ж 1.* *женска особа без духа, „неслаништина“.* — О чѣму ћу се разговѣрат с тџн лудурџн? **2.** *ракија с малим сѣшееном алкохола, слаба ракија (ѣрије се тако говорило за конавоску ракију).* — Пџпићу кѣпицу ако није лудура.

лудурнина *ж* (аугм. и пеј. од лудура) **1.** *женска особа без имало духа.* — Од малѣ ће учѣнит лудурину. **2.** *веома слаба ракија.* — Кџја је сѣмо дифѣренца између пѣ лѣшкѣ ракије и џнѣ конавоскѣ лудуринѣ!

лѣжина *ж* *зелено-смеђа ѣашина од шраве и других наноса на камену који ѣлаче морска вода или на камену у ѣлићакѣ; има јак мирис овисно о времену и вјеиру.* — Пуно се чѣје лѣжина ко да ће шѣлок.

Луић *в. Луци.*

Луића *в. Луца.*

Луци *м* (и: Луић) — у новије вријеме) *мушко име у Дубровнику.*

Луциа *ж* (и: Луића у новије вријеме) *женско име у Дубровнику.*

Лука *м* изр. свѣтѣ Лука ѣ ѣрбуле пѣхѣ каже се у народу, јер у вријеме кад се слави овај свѣтац, већ ѣочињу јесењи вјеирови и хладније је.

лукав, -а, -о прид. *довѣиљив, који се не да лако ѣреварити, који смишљено ѣосѣиуа имајући у виду свој инѣтерес.* — Лукава је џна, нѣћете је лако приварит!

лукавица *ж* *лукава женска особа.* — Лукавица јѣдна, како је свѣ лијѣпо искомбинала!

лукаво прил. *довѣиљиво, смишљено.* — Сви су се лукаво извѣкли, а нас џставили на цјѣдилу.

лукавџс, лукавости *ж* *довѣиљивости, ѣрорачунашѣсти у неком ѣосѣиуику, ѣреѣреденѣсти.* — Пуно путѣ је џн покѣзџ своју лукавџс.

Лукан *м* *мушко име чѣсто у Жуићу дубровачкој.*

Лукановница *ж* *жена Луканова.* — Нџсин Лукановици расад от купуса.

Лукато *м* *наводно сѣтари дубровачки назив за име Луко, вјероваићно хѣйџкоришѣик.*

лукјѣрнѣр, -ѣра *м* *ѣосебна врсѣа свјеишѣке на уље коју су имале дубровачке куће.* — Ужѣжи лукјѣрнѣр да се бѣлѣ вѣдѣ!

лукјѣрница *ж* *свјеишѣка на уље.* — Прије него је дџшла ѣлетрика, пџ кућама су свѣјѣтлиле лукјѣрнице.

Луко *м* *мушко име у Дубровнику.*

Лукре *ж* *женско име у Дубровнику.*

Лукса *м* *дубровачко мушко име.*

лулигамѣте *м* *ѣодругљив назив у Дубровнику за оне око Имојског који, шѣрбарѣћи ѣо свѣиѣшу, ѣродају своју робу.* — Кѣпила сан чѣшај у јѣднџга лулигамѣтѣ.

љуљ *м* (чује се и: ѣљуљ) (тал. luglio) *мјесец јул.* — Ѓоворѣ се: „Дѣж за ѣуља — нѣма ѣуља!“

лумбардат, -ѣн несвр. (тал. bombardare) **1.** *непрел. снажно ѣуцаити из шѣоѣа и сл.* — При(д) Свѣтијен Влѣхон лумбардају ис тромбѣнѣ. **2.** *прел. гађаити нешѣто из шѣоѣа или неког другџг шѣешког оружја.* — С мѣра су лумбардали фѣртецу на Срђу.

лумбардијѣр, -ѣра *м* (тал. bombardiere) *онај који рукује „шѣромбуном“, најравом из које се ѣуца у Дубровнику за вријеме свечанѣсти св. Влаха и која нема убојно дејсѣиво.* — Бѣш је бѣла вѣликѣ фѣста: мѣжика, бѣндијѣре, бѣрјаци, лумбардијѣри и крцато чѣјади ѣз Града и здвѣра.

лумер *м* (тал. пѣшего) *број.* — Кџји лумер црѣвѣја нѣсѣш?

лумин, -ѣна *м* (тал. lumino, дем. од lumine) *фишѣл на малој ѣодлози који се сѣавља у чашу с уљем и ужисје као*

освјетљење у соби болесника или се њали за душу њокојника, у кући или на гробу. — У камари је горијо лумин за поклоњега дунда.

луминат, -ам несвр. (тал. illuminare) *расвјетлиши*. — Луминали су Гбспу и Кнежев двор.

луминацијон, -они ж (тал. illuminazione) *велика расвјета, најчешће у свечаним њриликама, али и иначе. — У кући гору све свјетле ко да је луминацијон.*

луна ж (тал. luna) *лудоси, њролазна неуровноијеженоси*. — Остави га на миру, дошла му је луна у главу!

лунаријо м *календар (алманах)*. — Тако пишје у лунарију што сан га нашје у старјиен либрима.

лунатик, -а, -о придј. (тал. lunatico) *који с времена на вријеме изненада њромијени расиоложење и њосиане њудљив; неуровноијежен*. — Не замјери му, он је лунатик! — Како је лунатика, мже што ђ(д) себе и учинит!

лупа ж (и: лупњава) *њреска, ломљава*. — Пробудила ме је лупа повише главје.

/лупјар/ изр. *држат се некога (ухтит се некога) ко ~ каже се кад се неко ситално намеје другоме, кад га свуда њраиши, не одвајајуши се од њега. — Држи се сестре ко лупјар.*

лупат, лупан несвр. **I. 1.** *ударити некога, нешто или о нешто*. — Што га ђтац више лунѡ, он све гори ѡ гори. — Штѡ тѡ лупѡ по скалама? — Лупѡ мѡре ѡ хриди. **2.** *говорити којешта њейромишљено*. — Он вѡзда лупѡ лудијех. изр. ~ главу уѡрно о нечему размишљити да би се нашло неко рјешење или да би се на нешто добио одговор. — Све ђвѡ дане лупан главу како су бес клѡча мѡгли ѡтвѡрит врата. **II.** ~ се ѡући се с неким. — Сваки дан се лупају у кући.

лупеж м *лојов, крадљивац*. — Лупеж се увѡко крос фуѡестру док су ѡни били надбору.

лупежѡрија ж *лојовиѡина, лојовлук*. — Сѡта сан јѡ њѡховијех лупежѡрија!

лупежина ж и м (аугм. и пеј. од лупеж) — Привариће те лупежина и платиће ти за ђвѡ маѡе њего што вѡља.

лупежица ж *крадљивица*. — Вѡлика је лупежица, из ђчи би ти дѡгла!

лупежичина ж (аугм. и пеј. од лупежица) — Лупежичина јѡдна, закинула ми је на мјери!

лупешки, -ѡ, -ѡ придј. *лојовски*. — Лупешки су тѡ пѡсли!

лупешки прил. *лојовски, на лојовски, њейошѡен начин*. — Сгрѡш лупешки па зѡтѡ вѡзда и дѡбѡјѡш!

лупија ж *врѡта брескае којѡ се кошиѡица одваја*. — Плаца је пѡна прѡсѡка, ма је лупѡја мѡло.

лупкѡтат, -ѡн несвр. *куцкаѡи нечим или кад нешто куцка (враѡта, ѡрозор на ѡромаји и сл.)*. — Лупкѡтѡ таѡцима низѡ скалу и пѡ тему знам да је ѡна.

лупнут, лупнѡм свр. **I. 1.** *ударити*. — С ѡѡчиен тѡшкиен га је лупнуо по глави. **2.** *изненада реѡи нешто без размишљања, иѡто може бити глупо, али и не мора*. — Ка(д) су ме пѡтали пѡшто је земља, јѡ сан лупнуо двје тисуће и ѡн ми је бѡз ријѡчи толикѡ дѡ. — Кад он ѡшто лупнѡ, сви се смѡју. **II.** ~ се ударити се. — Лупнуо сан се у лѡкат па ме бѡлѡ.

лупњава в. *луѡа*.

лус м мн. луси, ген. мн. лусѡ (тал. lusso) *раскош*. — ѡна се дѡла у великѡ лусѡ. — Да ви сѡмо знѡте кѡји су тѡ луси у кући! изр. трѡпо лусѡ лѡрда и кѡпуса каже се у Дубровнику кад се смѡѡра да је нешто велик ѡрошак, ѡдносно да се нешто граничи с расѡиниѡиѡом. бѡцит се у лус (у лусе) даѡи се у велики ѡрошак, ѡрошиѡи много на скуѡѡѡјене сѡвари. — Прѡпагали су ин се ђднекле динѡри, па су се бѡ цѡли у лусе.

лусат, -ѡн несвр. (тал. lussureggiare) *раскошнѡ живѡѡи*. — Кѡ ѡмѡ динѡрѡ —

лус̄а, кд̄ нѣм̄а — глѣд̄а! — За лус̄ање трѣб̄а дѣбео портафој.

лус̄оз, -а, -о придј. (тал. lussuoso) *раскошан*. — Кӯна је у свѣму лус̄оза.

лус̄озо прил. *раскошно*. — Ћд̄ка у камари от пд̄седа лус̄озо дјѣлујѣ.

лӯстра ж (и: лустраф̄ина, лустраф̄ина) (тал. lustro) *сјајни слој сѣола или неке друге површине*. — Ђѣ п̄ан̄е к̄ап̄ вод̄е, диг̄н̄е се лӯстра. — Таволин̄ић је од̄авно изгубијо лӯстру.

лӯстрават, лӯстрав̄ан несвр. (тал. lustrare) *I. мазати, шр̄лати неки предмет одређеним средством да би добио сјај*. — С̄у чијен лӯстрав̄аш прѣвје ка(д) су ти в̄азда ко н̄ове? — Има̄ некак̄ва̄ м̄ас̄ за лӯстрав̄ање п̄д̄ов̄а. *II. ~ се у великој мјери и у шанчине уређивати себе*. — За кога се ти данас так̄о лӯстрав̄аш?

лӯстр̄ан, -а, -о придј. (тал. lustrato) *1. сјајан, који је добио сјај уиошребом неких хемијских средстава*. — Лӯстр̄ан̄и п̄д̄ се л̄акш̄е ч̄исти. *2. ишан*. — Кад̄ је лӯстр̄ан̄, н̄е зна̄ ни шт̄д̄ г̄оворӣ ни шт̄д̄ ч̄ин̄и. — Сви смо били п̄мало лӯстр̄ани.

лӯстрат, -ан̄ свр. *ишећи нешто хемијским средством и шр̄лањем криом даати дошичном предмету сјај*. — Лӯстр̄о си прѣвје, м̄же се на̄ њима огледат! *II. ~ се наити се, оити се*. — Јуч̄ер смо се сви били добро лӯстрали.

лустраф̄ина (и: лустраф̄ина) *в. лустра*.

лӯћнд, -а, -о придј. (тал. lucido) *сјајан, свијетлио*. — Да је т̄о пр̄ав̄о сребро, било би лӯћидо.

лӯћндат се, -ан̄ се несвр. (тал. lucidare) *свијетлиити се, сијати се*. — Она је јако ш̄ѣсна, св̄ѣ јон се ӯ кући лӯћид̄а.

лӯћндеца ж (тал. lucidezza) *сјај*. — М̄обила с в̄ременом изгубӣ лӯћндецу.

лӯћидо прил. *сјајно*. — Ка̄ко он̄ лӯћидо одг̄ов̄ар̄а на твоја питања!

лӯц м *вр̄ста круине тлаве морске рибе*. — Не п̄ас̄а̄ д̄ан̄ да не̄ ухитӣ лӯца!

Лӯце ж *женско име у Дубровнику и околици*.

/Лӯција/ *свѣта Лӯција пр̄вих деценија XX вијека у бјечву је дарове дјечи у Дубровнику ошављала свѣта Лӯција, а не свѣта Никола, што је као и Крам̄иус њемачки обичај; обичај о св. Лӯцији одржава се и данас њо дубровачким селима и у Боки кошорској*.

Лӯцка ж *женско име у Дубровнику*.

лӯч м *истисана, издѣљана дрвца (као ирушћи) од бора или другог с̄табла са јачом концентрацијом смоле, везана у „балице“, која су се још иочешком овога вијека иродавала на ишаци за илање ватре на огњишту и сл.* — Ова̄ дрва су д̄обра, г̄ор̄у ко лӯч.

Лӯчинд̄ан м *дан кад се иразнује св. Лука*. — Д̄оћемо ван на Лӯчинд̄ан ако н̄е буд̄е д̄ажда.

Љ

љ̄еница ж *лијено женско чељаде*. — Ва̄ја љ̄еницу сл̄ужит и св̄ѣ јон принд̄сит.

љ̄еничина ж (аугм. од љ̄еница) — Да није онака̄ љ̄еничина, м̄гла би ма̄јци бит̄ д̄есна̄ р̄ука!

љ̄еп̄дга ж *мн. љ̄еп̄оте и љ̄еп̄оте ген. мн. љ̄еп̄от̄а I. нешто што је лијепо и изазива*

осјећање дивљења, усхићења. — Нагледали смо се дв̄ијех дан̄а св̄акаквијех љ̄еп̄от̄а. — Н̄е можеш ни пр̄омислит̄ какве су т̄о љ̄еп̄оте! *2. у неосредном обраћању обично се иако од милоше каже д̄јеш̄иу, али се може уиошребити и у ироничном смислу*. — Й̄еп̄ото м̄оја, ко̀лико

си узрасла од лани! — Она мџа љепџа ће ме и у греб послат! изр. ~ бџја неки изванредан доживљај љепоше, уживања и сл.

— Била би љепџа бџја џи живјет!

љешник, -ика м *врста* џоћа, *сџабло* и *џлод*. — У нас се маџо чинџу тџрте од љешника.

Љубав/ *љубав* гџрџћа *врста* *цвијета*. — Њма један цвијет што га зџву љубав гџрџћа.

љубидраг м *врста* *биљке*.

љубица ж *врста* неке љековитџе *биљке* *слична* *камилици*. — Скџхај маџо љу бице и пиј тџ два-три пџт на дан.

љускат, **љускан** несвр. *љушишиши*. — Док сан љускала биж, чџла сан вас како дохџдите. — Њмамо прџшнијџа посла од љускања бџба.

љџт, **љџта**, **љџто** придј. *кисео*. — Јџсу ли џвџ јџбуке љџте? — Тџ је љџта наранча. — Наранча је била љџта.

Љџтак/ изр. *поћ* на љџтак *услијед* *сџа-ростџи* или *нечег* *другог* у *извџесном* *смислу* *изгубиши* *сџособности* *здровог* *резоновања*, *џамћења*, *гледања* на *живош*. —

Ма видџн ја да си ми џ тџ пошџ на љџтак!

љџтика ж *врста* *лука* *дугуљасџиог* *облика* (*сџавља* се у *сирће* и *једе* као *салата*). — Њзвади за џбједа и којџ љџтику на пјџтин!

љџтина ж *киселостџ*, *киселина* *која* се *осјећа* у *желуцу*. — Кад џзједџн штџ ма-снијџе, џсјетџн љџтину.

љџтнут, **љџтнџм** несвр. *каже* се за *нешџио* *шџио* је *киселкасио* (*воће*, *храна* *која* се *квари*, *вино* и сл.). — Ко да јџха маџо љџтнџ! — Вџно је почџло љџтнут.

љџцкџ, -џ, -џ придј. у *сваком* *џогледу* *добар*, *хуман*. — Видџ се на џему да је љџцкџ чејаде. — Љџцкџ је, мџже се ш џџме љџепо говџрит.

љџцки прил. *како* *шреба*. — Јџси ли тџ љџцки наџчијџ? — Држи тџ љџцки! — Обџци се љџцки! — Нџман кад ни љџцки џзјести.

љџштџт, **љџштџ** несвр. *џџорно* и *обилно* *џадаши* (*џ киши*). — Вџћ неџоликџ да-на љџштџ кџша, па се у баштџину не мо-же ни џћ.

М

ма *вез*. **1.** *али*. — Лџбер сан, нџман нџ каквџга посла, ма ти тџ до сутра не мџгу учџнит. **2.** *рјџца* на *џочџику* *рџченице* *којом* се *обично* *џџачава* *сједећи* *исказ* или *служи* *само* као *џошџџалица*. — Ма џџ би ја тџ забџравила! — Ма нџмџ га закидџват!

мавџснја *в.* *малвасија*.

маџџџ *в.* *ваџџџ*.

маџџџанат *в.* *ваџџџанџџ*.

маџџџат (*се*) *в.* *ваџџџџџ* (*се*).

маџџиња ж *врста* *ниског* *сџабла*, *џлод* и *воће*. — Од маџџиња се мџже џпит.

магџушина *в.* *магџушишина*.

магџушџина ж (*и:* *магџушина*) *не* *гу-**сџа*, *али* *неуџодна* *магла*. — Магџушџина се вџчџ по Срђу.

Мада ж *дубровачко* *женско* *име*.

Маде ж *дубровачко* *женско* *име*.

мадџж м *шамни* *џџменџ* на *кожи* у *виду* *шачкице* или *бубуџице*, *мадеж*. — У Дџбрџвнџку мџслџ да је срџтно чејаде што џма пуно мадџжа.

мадрџџџла ж (*и:* *мадрџџџла*) (*тал.* madreperla) *седеф*. — На блџзи су пџце од мадрџџџле.

маџџ м (*и:* *маџџ*) (*тал.* maggio) *мај*. — У ма-ђу се по царџинџма расцвџџтају рџснице.

мађија ж ген. мн. мађија (тал. magia) чини. — Ту посриједи морају бит мађије. изр. чинит мађије *сйварати* чуда, *обављати* нешто што је неvjероватно, *оисјењивати* некога нечим. — Ти човјек чини мађије кад у онако мјало времена фини све после.

мађијат, -ан несвр. *бацати* чини на некога, *бавити* се враџбинама. — За њу су говорили да зна мађијат.

мађоранца ж (тал. maggioranza) већина. — Морали смо хи слушати ка(д) су били у мађоранци.

маестралет м *лагани зајадни (сјеверозајадни) љетињи вјетар*. — Ка(д) смо се враћали, маестралет нам је бијо у крму.

маестралин, -ина м (и: маестралић) (дем. од маестро) — Почео је маестралин.

маестралић в. *маестралин*.

маестралун -уна м (аугм. од маестро) — Око подне је пухнуо први маестралун.

маестро, -ала м (тал. maestrale) *зајадни (сјеверозајадни) љетињи вјетар, маестрал*. — Ово маестрала нас мјало расхлади.

мазало м *онај који слаћким и ласкавим ријечима жели нешто постојати*. — Кд те не позна, мје мазало, скупо би те платијо!

мазга, мазге ж ген. мн. мазга *шеглећа живошња настала укривањем коња и магарца*. — На Пељешцу ријетко која кућа да није имала мазгу.

мазија ж *челик*. — Кад је нешто тврдо, рече се да је тврдо ко мазија.

мај в. *маљ*.

маја ж (тал. maglia) *пошкосуља*. — Не свлаћин мају прије маја.

мајгура в. *мањгура*.

мајинават, -инаван несвр. *сйушати* и *скувати* једра. — Акостали су и сад мајинавају.

мајинат, -ам свр. (тал. ammainare) *сйушати* и *скувати* једра. — Чекан Пера да мајина.

мајиц в. *маљиц*.

мајица ж (дем. од маја) — Изшла дјеца прит кућу у мајицама па се играју.

/мајка/ изр. *ставити на себе злата* ко Мајка Божја грчка *ирејжерано се накиши* разним драгоценостима. — Идје ти она с мјужен испод руке, а ставила на себе злата ко Мајка Божја грчка. не дај ти Бже што ти ~ мисли *каже се у Дубровнику у значењу да мајка у својој мајтеринској бризи увијек помисли да јој се дешетиу десило неко зло*.

мајканца в. *манканца*.

мајкат в. *манкај*.

Мајковац, -овца м ген. мн. Мајковаца *сјановник села Мајкова близу Дубровника*.

Мајковка ж *сјановница Мајкова, села из околице Дубровника*.

мајковски, -а, -о пријд. *онај који иријада селу Мајкови*. — Да ми је мјало мајковскога сира!

макако м (тал. macasso) *мајмун, али се иако каже за будаласту особу, односно за некога ко није довиљив*. — Он и макако се неће ни сјетит да погледа је ли му кључ от куће у шпагу.

макарō в. *макаруо*.

макаруо, -ула м (и: макаро) (тал. maccherone) **1.** *врста ијестенине (дуга, дебела, шуља)*. — За обједа смо имали макарула шпоркијех. **2.** *црни смошуљи који настају оширањем ирлавишине с људске коже*. — Од гнусобе ти се по врату чини макарули.

макина ж (тал. macchina) **1.** *шиваћа машина*. — У камарици је стјо један таволинић, мјала кананица и кала фуњестре макина. **2.** *машина, сјрој уошине, са различитим намјенама*. — Макина од меса је у спреми, а макина од ораха на полици от креденце.

/мѧна/ изр. мѧна бѡжјѧ каже се за неко јело *што је врло укусно*. — Бравијѧ мѧсо ми је било прѡвѧ мѧна бѡжјѧ.

манѡстијѧр, -ѧра м (чује се у Конаво-ским дворима: манѡстир) *манѡстир, самѡстиан*. — Чују се из манѡстијѧра звѡна.

манѡлѧн, -ѧна м (тал. mandolino) *жичани инструмент*. — Чули су се звѡци манѡлѧнѧ.

манѡдрач м *ограђен ѧрѡстиор (заклон) уз обалу за чамац*. — Куђа је на мору, а ѧмѧ и манѡдрач за бѡрку.

манђѧрела ж *једење, најчешће изобилно и добро*. — Вечѧрас ѧдѧм у Лука на манђѧрелу.

манђѧринца ж *неко јело од мљевене рижѧ*. — Стѧрѧ дѡбровачкѧ госпѡђе наређивале би у думѧнѧ „Између три цркве“ тѡрту дѡмањскѡ (о(д) скорѡпѧ), колѧчиће дѡмањскѧ, пандишпањ и манђѧрницу.

манђѧт, -ѧм несвр. (тал. mangiate) *јестѧ*. — Дѡбро ѡни манђѧју, свѧ су дѧбели.

манѧјѧра ж (тал. manigera) *лијеѧ ѧрѡстиѡу некоме, начин лијеѧог ѡйхођења*. — С манѧјѧрѡн се свѧ арѧвѧ постиђ. изр. нѧмат манѧјѧрѧ не знати се ѡйходѧти с ѡудима, лоше ѧрѡстиѡуѧти некоме. — Није ми драго ни ѡђ у ѡђх у бѡтигу кад нѧмају манѧјѧрѧ с авентѡрима.

/манѧфѧтѡра/ изр. држат манѧфѧтѡру *имати радњу у којѡј се ѧродају ѧканине на мѧшар*. — Чмѧ више о(д) тридѧсти гѡдѧшгѧ како ѡни држѡ манѧфѧтѡру на Плаци.

манѧфѧстѧват, -ѧстѧвѧн несвр. (тал. manifestare) **I.** *ѡказивати, изражавати нешто*. — Он не манѧфѧстѧвѧ знѧка весѧља. **II.** ~ се *ѡказивати се, изражавати се*. — У свѧму се манѧфѧстѧвѧ ѡегов приморскѧ темпѧраменат.

манѧфѧстѧт, -ѧн свр. **I.** *ѡказати нешто*. — Лијепо се пѡнѧшѧј! Нѧмѡј манѧфѧстѧт твоју нѧскладиѡс! **II.** ~ се *ѡказа-*

ти се. — У свакога се ѧстѧ бѡлѧс манѧфѧсти на другѧ начин.

манѧфѧстѧцијѡн, -ѡни ж (тал. manifestazione) *јавно групоно исказивање некаких јакѧх ѡсјеђања, најчешће ѧѧѧриѡѧских, али и других*. — На ти дѧн вѧзда бѡдѡ великѧ манѧфѧстѧцијѡни.

манкѧнца ж (и: мѧјкѧнца) (тал. mancapza) *ѡмањкање, кад нечега има мало или нема нимало*. — У манкѧнци ће дѡј на рѧд и ѡнѡ што нам прије није вѧјало.

манкѧт, -ѧм несвр. (и: мѧјкѧт) (тал. mancate) *недостѧјати, мањкати*. — Мѧјкѧ ин пѡстијѧх динарѧ! — Јѡш је сѧмо манкало да нѧстанѧ ѧлетрикѧ!

манѡвра ж ген. мн. манѡвѧрѧ (тал. manovra) (и: манѧрѧ) *вјешѧ ѡкрећ*. — Капетѧн је мѡрѡ учинит великѡ манѡвру за ѡђ у порат. изр. чѧнит манѡвре *изводѧти војне вјѧсбе*. — Војска на Бѡсанци чѧни манѡвре.

манѡврат, -ѧн несвр. (тал. manovrate) *нешѡ вјешѧно изводѧти, руковати неком машинѡм и сл.* — Ћѧ си наѡчијѡ тѧкѡ манѡврат с мотођѧклетѡн?

манѧтала ж *густа, тѡврѧ мармѧлада од крупоно мљевене ѧшенице и моштиѧ (грожђаног сока)*. — Најбојѧ је манѧтала с Рѧта.

манѧтѧлна ж (тал. mantellina) *врѡта лаког женског ѡгрѧча*. — За ѡвѡ стѧђѡн је дѡста и манѧтѧна.

манѧтењѧват, -ѧњѧвѧн несвр. (тал. mantenere) **I.** *издржавати некога или нешто*. — Јѧдно ће ѡд ѡђх мѡрат ѡнегѧ другѡга манѧтењѧват. **II.** ~ се *издржавати се, мјерѧти се с ѡним што се има*. — Манѧтењѧвѧн се с ѡвѡ фѧта и с ѡнѡ мѧло пенѧцијѡни.

манѧтењѧт се, -ѧн се несвр. *издржавати се, усѧјѧти одржавати живѡти сѧ скромним маѧтеријѧлним средѡствима*. — Манѧтењѧмо се с ѡнијѧм што дѡбијѧмо ѡт прѡга до прѡга.

мантењу́та ж (тал. *mantenuta*) *жена коју неки мушкарац најчешће издржава иако је у браку с другом*. — Жена му је још била жива кад је он имао мантењу́ту.

мантија в. *манџиља*.

мантиља ж (и: *мантија*) (тал. *mantiglia*) *огрџач*. — Имала је на себи мантиљу до испод кољена.

мантрање с гл. им. од *мантрат* се *врџо-главица*. — Мантрање ти долази о(т) силнога умора.

мантрат се, -ан се несвр. *врџејти се у глави*. — Њему се мантра од вина.

манускрит м (тал. *manoscritto*) *рукопис*. — Иза њега је осто један роман у манускриту.

мањак, мања м ген. мн. *мањакџе*. — Ово либро је од господара Пера до није један мањак.

мањура ж (и: *мајгура*) *дјевојчица*. — Мањура, могла би ти узети нож па исфетат мало плетенице за ус кафу бијелу.

мањфик, -а, -о придј. (тал. *magnifico*) *сјајан, диван, величанствен*. — Мањфик си, боји него икад! — Ова ти је (ријеч) била мањфика.

мањфико прил. *сјајно, дивно*. — Мањфико смо се пасали на Млету. — Ма ти ми мањфико изгледаш.

Ма́ра ж *дубровачки облик женског имена Марија*. — Моја Ма́ра, ухитила ме је шијатика у лијеву раме!

марангун, -уна м *дрводјелац*. — Стари више не ради, а син му је марангун и има радјоницу на Пријекому.

мараскин, -ина м (тал. *maraschino*) *ликер од посебне врсте вишње, „розолин“*. — Попили смо кџипцу мараскина и узели по бешкетин.

ма́рач, ма́рча м (тал. *marzo*) *мјесец март*. — У марчу се облачу мантили, а свлачу капути.

маргаритела ж (тал. *margherita*) *врста цвијећа, маргарита*. — Ево ти га иде з бокетон маргаритела!

ма́ргота ж (тал. *margotta*) *нова биљка добијена цијељењем*. — Ово је ма́ргота од оне праске кала куће.

ма́рготат, -ан несвр. (тал. *margottare*) *цијејити биљке да би се добила нова биљка*. — Бријеме је за ма́рготат воће.

Ма́ре ж *често женско име у Дубровнику*.

ма́рена ж (тал. *marena*) *сок од вишања*. — Вишње стоју у цукару на сунцу под више дана док не пушту густу шугу којој се пије с водом и то се зове ма́рена.

ма́рета ж (тал. *mareta*) *мало узнемирено море*. — Ухитило нас је мало ма́ретџе од вапора.

ма́ретина ж (пеј. од *ма́рета*) *шихи, широки валови који осџану након јужног вјетра, уошџије мало узнемирено море*. — Има још ма́ретине од јучерањега шилџока.

ма́ринџват, -инџвам несвр. (тал. *marinape*) *на посебан начин са џуно зачина џрипремаџи рибу за јело*. — Ма́ринџван рибу па ће нам бит за више дана.

ма́ринџн, -а, -о придј. *џосебно и са џуно зачина џрипремењена риба*. — На мору се пуно једе ма́ринџна риба.

ма́ринџнат, -џам свр. *на посебан начин џрипремаџи рибу за јело (џрџиџи је џа сџавиџи у сирџе џомијешано с водом, додаџи шеџера, црног и бијелог лука, рузмарина, ловорова лиџта и бибера)*. — Ма́ринџнала сан рибу, прсте џеш лизат!

ма́ринџната ж *смјеса у коју се сџавља џрџена риба*. — Ма́ринџната се справља од џста, лука и русма́рина.

ма́ринџер, -џера м (тал. *marinaio*) *морнар*. — Град је пун ма́ринџера, сџкуро је у Гружу какав рџтнџ брод.

ма́ринџџа ж *дјече одијело с кајом на морнарску*. — Ајме, нека ти дјџци ма́ринџџе! Ниџта боје од џе!

Ма́риџи ж *непромј. дубровачки облик женског имена Марија*.

мармелѣта ж *мармелада најрављена од неког воћа*. — За ужинѣ узми фѣту круха с мармелѣтѣн.

мармѣрижѣн, -а, -о придј. (и: мрамѣрижѣн) (тал. marmozzane) *мрамораси*. — Ставили су на тарацу мармѣрижѣнѣ плѣчице.

марморѣжат, -ѣн свр. *обложити плѣчицама од мермера или налик мермеру*. — Сѣкуро ће скалине марморѣжат.

марѣћа (млађи облик) в. *марча*.

Марѣунка ж *дубровачки облик женског имена Марија*

/маруша/ изр. *шѣша* и ~ *свакојаки свијет*. — Скупила се шѣша и маруша. — Тѣ ти залази шѣша и маруша.

Марушка ж *дубровачки облик женског имена Марија*.

марфѣрѣна ж *некакав бал*.

марѣца ж *гној из ране, чира и сл.* — Ра на му је била пѣна марѣцѣ.

марѣѣват се, **марѣѣвѣн се** несвр. *гнојити се (рана)*. — Ако ти ѣ рани кѣцка, знај да се марѣѣвѣ.

марѣѣт се, -ѣн се свр. *загнојити се (мисли се на рану)*. — Марѣѣ му се палац од ногѣ.

марѣча ж (и: марѣћа) *марш, корачница*. — Мѣужика је ударала марѣчу за марѣѣн.

марѣѣнѣ, -ѣ, -ѣ придј. *марѣшовски*. — У Дубровнику се рѣчѣ: „Бѣјѣ да те ѣпекнѣ змија ѣтрѣвница, него да те ѣгријѣ марѣѣнѣ сѣнце!“ изр. *бѣра* ~ — У Дубровнику се дрѣж да мѣрају бѣт три бѣре марѣѣнѣ: на седмѣга, на седѣмнѣстѣга и на двадѣстѣседмѣга и свѣка дѣра по три дѣна.

марѣѣт, -ѣн несвр. *ићи одсјечним, војничким кораком, марѣширати*. — Нијѣсмо мѣ хѣдили с ногѣ на ногу, него смо марѣѣтали. — Трѣбѣ ми на ноге нѣшто лѣко за марѣѣнѣ.

масиѣ, -а, -о придј. (тал. massiccio) *јак, чврсти, солидно најрављен*. — Кѣћа је стѣра, ма су мѣри масиѣи.

масиѣ прил. *јак, чврсти, солидно, комѣактино*. — Свѣ ин је мѣбиља масиѣ учиѣѣна.

маслиѣнѣта ж *шума од маслина, маслиѣњак*. — Кѣћа је бѣла у маслиѣнѣти и за то се с пѣта није виѣјела.

маслиѣнѣтица ж (дем. од маслиѣнѣта) — Није хлѣда лѣти ко у маслиѣнѣтици ѣз море.

/масло/ **масло** **млѣдѣ** *масац*. — ѣзмѣ се квѣрат масла млѣдѣга па се ѣзбати с цѣ карон и с јѣјима.

мѣст м *мошти, слаѣко вино, шѣра*. — ѣд маста се нѣће ниѣко напѣт.

мѣстикѣ ж *ракија с анисом*. — Ви сте прѣје ѣмали дѣбрѣ мѣстикѣ.

мѣстит, **мѣстин** несвр. *бојити нешти* (шканину, ускриѣња јаја, косу и сл.). — Мѣстин у црѣно јѣдну ѣнѣре кѣтулу.

мѣтѣт, **мѣтѣн** несвр. *вабити некога, најчѣшће живѣиѣњу*. — Уно Пѣра тѣмо, мѣтѣ кѣчке.

мѣтѣр, -ѣ ж (рѣѣе: мѣти) *мајка*. — Дијѣте је тѣ чѣло ѣд матерѣ. — ѣбиѣте те мѣтѣр ако тѣ слѣдмијѣш.

матѣрѣтина ж (пеј. од мѣтѣр) — Мѣгла би ти матерѣтина ѣпрат тѣ мѣјицу.

Мѣто м *мушко име чѣсти* у Дубровнику. — Рѣци Мѣту да смо га јѣчѣр ѣскали и пѣ Пилама и по Страдѣну.

матриѣкѣ, -ѣла м (тал. matricale) *хризанѣма*. — На Мртви дѣн свѣ чимѣторија воѣјају по матриѣалима.

матриѣула ж (тал. matricola) *ѣморска кѣјѣжица која ѣморцима служи као лична исѣрава*. — Свѣки пѣморац мѣрѣ ѣмат матриѣулу за мѣћ навѣгат.

мѣтѣн, -ѣна м (и: мѣтѣн) (тал. mattoni) *ѣцгла, ѣѣка*. — Кѣћа је учиѣѣна од матѣнѣ.

мѣћа ж (тал. maschia) *мрѣа*. — Мѣће ѣт кѣфѣ се нѣ могу дѣгнут ако се ѣсти чѣс не ѣперѣ.

мѣћѣват, **мѣћѣвѣн** несвр. (тал. maschiare) **ѣ** *ѣравити мрѣе на нечѣму*. — Црѣнѣ

мърве страшно маћавају. **II.** ~ се *цравити мрве њо себи*. — Оли нѣ видиш како се с тијен лѣписон маћаваѡш по рукама?

маћат, -ѧн свр. **I.** *на нечему најравити мрву*. — Маћо сан рѣке с пѣгурѡн. — Вазда на себи ѡма маћану кѡтулу. **II.** ~ се **1.** *наравити нечим мрве њо себи*. — Напица се маћала на неколико мјѣста. **2.** *добити гљивице (кад се на биљкама, нѣр. виновој лози и сл. развијају гљивице које умањују или уништавају род, а обично им ѡгодују временске ѡриликѣ)*. — Маћало се вѡће, нѣће га нимало бит ѡвѣ гѡдинѣ.

Маћедонија ж *Македонија*.

маћница ж (дем. од маћа) — Окле сад ѡвѣ маћнице по палетуну?

маћалица ж *ѡримитивна најрава од картиона или ѡерја којом се расѡиривала ваѡра на огњишћу*. — Промѡши с маћалицѡн ѡгањ на фѡрѡелићу!

/маћат/ изр. ~ ѡгањ *расѡиривати ваѡру на нечему или у нечему*. — Сѡ чијен би маћѡ ѡгањ него с маћалицѡн?

махнитат, махнитѧн несвр. **1.** *бијесити због нечега*. — Махнитаће ко лѡд ка(д) чѡје штѡ сте учинили. **2.** *скићити се*. — Махнитали су по свијету и ѡстали бѣ(з) солѡдѡ. **3.** *лудовати за особама другога ѡла*. — Он махнитѡ за свакѡн жѣнскѡн. **4.** *лудовати уѡишће у игри, весѣлу и сл.* — ѡва дјѣца пуно махнитају па ће на крају бит ѡ плача.

махнитична в. *махнитурна*.

махнитѡв м *мушкарац који лудује за женама или уѡишће несѡложен чѡвѣк*. — Остави се ти ѡнегѡ махнитѡва! — Кѡ би с махнитѡвон сѡјѡ у ауто!

махнитѡс, -ости ж *лудовање, ѡреѡјерана живѡстѡ у неким околностима, емоционална ѡренаѡрегнуѡстѡ условљѣна сѡлњим или унуѡарњим фактиорима*. — Дјѣцо, ако вас ѡхитѡ махнитѡс, либерѡјте ми се с ѡчи!

махнитурѡ ж (и: махнитуша) *женска особа која лудује за мушкарецима или иначе живи несѡложеним живѡ-*

ѡм. — Кѡ знѡ хѣ су пѡшле ѡнѣ двѡје махнитурѣ!

махнитурна ж (аугм. и пеј. од махнитурѡ) (и: махнитична, махнитушина) — Махнитурна јѣдна, дѡшла је дѡма нѡнас на три уре!

махнитуша в. *махнитурѡ*.

махнитушина в. *махнитурна*.

махрама ж *марама, рубац који се сѡваља на главу, ѡко враѡа, ѡреко ѡлећа*. — Јѡш да ѡзмѣн и ставѡн махраму, па сан гѡтова.

махрамица ж *формално деминутив, али ѡ значењу истиѡ шѡиѡ и махрама*. — Примѡрке у свѡјѡн нѡшњи ѡмају махрамицу.

мац м (тал. mazzo) *количина мањих сѡвари везаних скуѡа*. — Дѡниѡ сан мац кѡрѡтѡ за јѣдну пѡртију. — Изгѡбиѡ сан мац с кљѡчимѡ ѡт кућѣ.

маце ж *мачка у дјѣчѣм језику*. — Огранчаће те маце ако је бѡдѣш потѣзат за рѣп! изр. *дѡће ~ на тѡгѡнце каже се некоме или за некога кад нешѡиѡ ѡдбија, а ѡреѡѡсѡваља се да ће ускоро у другим околностима ѡиѡ истиѡ ѡражѡити или за ѡако нешѡиѡ молиѡиѡ*. — Сѡ(д) ти мѣне нѣмѡј пѡслушат, ма дѡће маце на тѡгѡнце!

мацѣт м (тал. mazzetto) *свежањ конѡа, вунице за ѡлеѡење и сл.* — Сѡвѡ вуна ѡт плѣтѣња је у мацѣтима.

мацѣтић м (дем. од мацѣт) — Пѡтребан ми је јѡш јѣдан мацѣтић зѣленѣ свѡлѣ.

/мацѡвѡ/ изр. ѡмѡт *трипе од мацѡвѣ ѡсјѣдоваѡиѡ велику снагу, битиѡ јак као бик*. — За теби ѡдговѡрат на све што пѡташ трѣба ѡмѡт трипе од мацѡвѣ.

мацѡула ж (тал. mazzola) *баѡиѡ којим се ѡучѣ мѣсо*. — Дѡдѡј ми мацѡулу да испѣштѡн мѣсо за ѡбѣда.

мѡчѡк, мѡчка м мн. мѡчки ген. мн. мѡчѡкѡ **1.** *ѡмиљѣна дѡмаћа живѡишња у дѡбровачким кућама*. — Вѣликѡ жѡти мѡчѡк ѡстѣгѡ се по тапиту и блажено дрѡјѣмѡ. **2.** *врло храйѡва кожа коју дрѡвѡјѣлѡци уѡѡшребљѡвају за глачање дрѡва ѡрије*

бојења. — Додāj ми з бāнка тегā мāчка да мāло ш њиме пасāн ђвй телар от фўџестре! изр. немат ни кўчка ни мāчка биши без дјече, немаши своје дјече, али се џиме често указује и на саможивости неких особа. — Они немадў ни кўчка ни мāчка, а вāзда ин је мāло!

мачетина в. *мачкетинина.*

мāчица в. *мачкица.*

мāчка ж ген. мн. мāчāкā (рјеђе: мāшка)
1. *омиљена домаћа живоџиња у дубровачким кућама.* — Мџе се рјјет да ў нās и немā кўћē без мачкē. 2. *врсиа морске рибе (диљач).* — Ухитй се ў мрежу и по кџјā мāчка. изр. *неће ~ ларда каже се кад се џретйостивља да ће нека особа џрихватйши нешио шио јој се у било ком џогледу свиђа или јој је од корисйи.* — „Је ли, дўше ти, ўзео ђне сџлде ђ(д) тебе?“ — „Е, неће мāчка ларда!“

мачкетина ж (и: мачетина) (аугм. и пеј. од мāчка) — Ни ђни немају штџ јџсти, а хрāнў пџчу мачкетинē!

мāчкица ж (дем. од мāчка) (и: мāчица) — Чйгова је ђвџ мāчица?

мāц в. *мађ.*

/мацџров/ изр. *кџбила мацџрова каже се за гиздаву женску особу која џоносишо корача.* — Не би те ђнā кџбила мацџрова ни погледала.

мāшина ж *џрашинасти оџйад од џиканине који се стйвара џриликом кројења, швења и сл.* — Ухитила ми се мāшина пџ макйни.

мāшјун, -ўна м (тал. maschio) *мушка гера* — *риба.* — азми јџдно кйло машјунā.

мāшка в. *мачка.*

мāшкар м мн. мāшкари (тал. maschera)
1. *маскирана особа мушка или женска.* — Пџчџли су мāшкари, пўн хи је Стрāдўн. 2. *неукусно, найадно и неџрикладно обучена мушка или женска особа.* — Јџси ли вйђела ђнегā мāшкара ў гаћама нā рйге? — Не облāчи тџ! Не чйни ђ(д) себе мāшкара! изр. *разўмјет се ў нешто кџликно и Лāзо ў машкаре немаши џојма о неком џо-*

слу или о нечему другоме. — Нāшџ си кџга ћеш пйтат да ти инкāртā кўћу, ђн ти се ў тџ разўмйје кџлико и Лāзо ў машкаре.

мāшкара ж (тал. maschera) *маскирана женска особа.* — Нās двйје смо биле нāјљешшē мāшкаре.

машкарāват, -āрāвāн несвр. (тал. mascherare) I. *учинйи некога или нешио смијешним, накарадним, ружним, заџдијевајући га у нешио неџрикладно.* — Зāшто машкарāвате з реклāмама ђвў лйјепу ўлицу? II. ~ се I. *маскирайи се.* — Кад пџчмў мāшкарāни бāли, свй се машкарāвају. 2. *облāчиши се неукусно, ружно, смијешно, накараднo.* — Она немā нймало гўста, стрāшно се машкарāвā.

/мāшкарāн/ мāшкарāнй бāл *џлес и забава џод маскама.* — Сўтра је у Грāскџн кафāни и у Империјалу вџлики мāшкарāнй бāл — вџљўн.

машкарāт, -āн свр. I. 1. *маскирайи некога.* — Машкарāћу те у госпџћу āнџкў. 2. *обући некога неукусно, неџрикладно, найадно.* — Машкарāћеш дијете ако му нā глāву стāвйш тў бāрету. II. ~ се I. *маскирайи се.* — Машкарāћу се у кџјега дубровачкџга оређиналa. 2. *обући се накараднo, неџрикладно, смијешно, ружно.* — Она не види кāко се машкарāла с ђнијем клџбўчићен на глāви!

машкарāта ж (тал. mascherata) *џрганйзовано скуйно настйуџање вџће или мање грује маскираних особа.* — Вечџрас ће на Стрāдўну бйт вџликā машкарāта.

машкарāнн, -йна м (тал. mascherina) *џредњи дио (врх) горњег дијела цйиеле.* — Машкарāнн ми прйтйскā мāлй прс од нџгē.

мāштела ж (и: мāштио) (тал. mastello) *мања или вџћа дрвена џосуда за џрање рубља.* — Чџкā ме зā прāње пўна мāштела рџбē.

мāштелица ж (дем. од мāштела) — Покишāј кџпује у мāштелици!

мāштио в. *машйела.*

мѣдик м (тал. medico) *лијечник, љекар (рјеђе у Дубровнику, а чеиће у Ситону и околним селима).* — Кад је аривѣ мѣдик, било је ђа касно.

медикаменат, -амѣнта м ген. мн. меди-каменатā (тал. medicamento) *лијек.* — Отрѣваћеш се от пүстијех медикаменатā.

медихїна ж (тал. medicina) **1.** *лијек.* — Медихїне су ти на комонїну у камари ђ(д) спања. **2.** *знаност, наука која се бави изучавањем људског организма и сузбијањем, односно лијечењем разних обољења.* — Медихїна је у свакому поглѣду пѣшла напријед, ма јѡш нѣма за сваку бѣлѣс лијѣка.

мѣђа ж мн. мѣђе, ген. мн. мѣђа *наслагани камен као ѡдградња сїеиенасїо ѡложеним вршѡвима, башїама, или као зид који шїиїи земљу од одрона.* — ѐ(д) силнијех кїшā су толикѣ мѣје попадале.

/мѣђед/ изр. пүхат мѣђеда биїи у зайво-ру, робїаїи. — Пүхаће ђн мѣђеда јѡш којү гѡдиницу!

мѣђедина ж (аугм. и пеј. од мѣђед) *здейастї, незграпан круїан човјек.* — Он-лика мѣђедина би мѡгла и(з) зѣмљѣ дрво изгүлит.

мѣђица ж (дем. од мѣђа) — Колико ја пангїн, тү је бїла сāмо мѣђица.

месанїн, месанїна м (тал. mezzanino) *ѡлуцираїи изнад ѡриземља, обично не-шїо нижи, али и између сїраїѡва.* — Ис пјантерѣна дѡђѣш у месанїн, а ђнда узā скалу на пјан.

месѡкана ж *вршїа мушког шешира, ѡлуцилиндер.* — Сви су бїли у месѡкани.

месолүто с (тал. mezzo lutto) *одјећа ко-ју жене носе кад ѡрође један ѡериод жа-лостїи за умрлим, ѡлуцирнина.* — Она јѡш нѡсї месолүто.

месостађѡн, -ѡни ж *ѡрелазно годи-шње доба: јесен, ѡрољеће.* — Јѡш ништа по ветрїнама није изишло за месоста-ђѡни.

месѡпола ж *ђон који се сїаваља на циїелу умјестїо ѡдераног или истїроше-ног.* — Са месѡполама ће ђвѣ црѣвје из-дүрат јѡш јѣдну зїму.

месѡполават, -ѡлаван несвр. *сїаваља-їи нови ђон на сїаре циїеле да би и да-ље биле уїѡїребљиве.* — ѐвѣ црѣвје дрү-гипүт месѡполаван. — И месѡполавање ће ме дѡј дванѣс-трїнѣс дїнарā.

месѡшѡлат, -ан свр. *сїавиїи нови ђон на сїаре циїеле.* — Цјѣњѣ је месѡшѡлат црѣвје него күпит нѡвѣ.

мѣјат в. *мељаш.*

мѣк, мѣка, мѣко (одр. мѣкї, -ā, -ѡ) прїдј. *мек.* — ѐви крућ је мѣк. — Како је мѣка ђва вүна! — Мѣсо мѡра бїт мѣко. — Првѡ употрѣби ђви мѣкї лѣмүн. — Ле ли у ђвему сакету мѣка мүка? — Мѣко мѣсо се лїјепѡ испѣштā, а жїлавѡ нијакѡ.

мѣкајица ж *мѣко, благо врїеме (го-вори се у Жуїи дубровачкој).* — Учїнила је мѣкајица ђвијех данā.

мѣканизам, -зма м ген. мн. мѣканизамā (тал. meccanismo) *устїројство нечега, механизам.* — Не крећи у ѡрлоције ка(д) се не разүмијеш у њѡгов мѣканизам.

мѣканика ж (тал. meccanico) *механи-чар.* — Тү би макину дѡбар мѣканик сї-күро поправиѡ.

мѣканика ж (тал. meccanica) *механи-ка, машинерија уѡишїе.* — Ништа га не интересā осим мѣканикѣ.

/мѣко/ јаје у мѣко кухано јаје које је остїало мекано. — Сваѡко јүтро изједѣн јѣдно јаје у мѣко.

мѣкѡта ж *меки диѡ хљеба.* — Јѣдѣш мѣкѡту ѡт круха ко да си бе(з) зүбā.

мѣлапија ж *вршїа јабуке.* — Ка(д) се за јабуку рѣчѣ да је прāва мѣлапија, ђнда се зна да ђд њѣ нѣ може бїт бѡлѣ.

мѣљат, мѣљан несвр. (и: мѣјат) **I.** *ѡ нечему размазиваїи нешїо гњецаво.* — Нѣ мѣљāј тү смѡкву по рүкама! **II.** ~ се мазаїи се нечим гњецавим. — Мѣљā се пѡ себи с кремѡн о(д) чѡкѡлатѣ.

меморија ж (и: меморја) (тал. *memoria*) *памћење, сјећање*. — Ако ме меморија не вара, то је било у преврату тисућу двесто осамнесте.

меморја в. *меморија*.

мѣнда ж (тал. *menda*) *недостатак, грешка*. — Нека чејад свему нађу мѣнду.

мѣндат, -ам невр. (тал. *emendare*) *кривити нешто концем, али не умејањем закрие*. — Закучала сан неђе рукав от паletуна, па га мѣндам.

мѣнестра ж ген. мн. мѣнестар̄а (тал. *minestra*) *јуха са рижом, тјестенином или неким другим додајком, чорба*. — Док ви аривате, мѣнестра ће се охладит. ~ зелена дубровачки *специјалитет*: *кукус и друга зелен са разним сухим месом и кромпиром — све заједно кухано*. — Биће за Светогџа Влаха мѣнестр̄е зелене.

мѣнестрат, -ан невр. *износити јуху на сто и њоме послуживати ирисуйне*. — Јесу ли пјати на трпези? Могу ли почет мѣнестрат?

менецаљн̄и м (дем. од менѣц̄) *тјестенина у облику куглице*. — За у јуху иман само менецаљн̄а.

менец̄, -ала м 1. *ситна куглица, оловна сачма за ловачку пушку*. — Да је имо више менец̄ала, и улвијо би шт̄о! 2. *најчешће у множини: тјестенина за јуху у облику куглица*. — Шт̄о ће друг̄о ста-вит у јуху него менец̄ала?

мѣнтина ж (тал. *mentina*) *врста тврдог бомбона са укусом менте*. — Ринфрешкаћеш уста ако узмеш једну мѣнтину.

меравиљбз, -а, -о пријд. (тал. *maraviglioso*) *чудесан по љепошћу, квалитетно, величини и сл.* — Та жена је меравиљбза. — Учинили смо једну меравиљбзу љиту.

меравиљбзо прил. (тал. *maravigliosamente*) *чудесно, дивно*. — Не могу ти рѣ-жет како су нас меравиљбзо причекали.

месат, -а, -о пријд. *меснај*. — Кд̄кош је била месата.

месја с (мн.) *разне врсте меса*. — У њих на трпези вазда има рибѣ, месја и гулоштн̄а.

/месо/ врсте меса: *от пера, от паташкинѣ, од гуштера, костолете, тѣло бјанко, од умбула, од побочнѣ, од стракѣла, од шнѣ*.

мѣсти, мѣтѣн невр. (и: мѣс) 1. *кад нешто дугачко (хаљина, сукња, комад неке љканине и сл.) додирује по, земљу и по-влачи се по њима*. — Подигни ти линцу да не мѣте по! 2. *чистити мѣшлом неку површину*. — Хд̄неш ли мѣсти скалинѣ?

мѣсти, мѣтѣн невр. *каже се за снијег кад густо пада*. — Не пантин кад је у нас снијег овако мѣо. — Ако будѣ ноћас овако мѣсти, биће га ујутро до кољена.

мѣсти, мѣтѣн невр. (и: мѣсти) *муш-ти, мијешати неку гушћу смјесу од брашна и сличног материјала*. — Мѣтеш ли то прикле за вечерас?

мѣтла ж *срѣва за ручно чишћење по-да са дугачком дрвеном дршком и рачва-стим доњим дијелом од биљке која се посебно сије за мѣтле*. — Појоме најбоје пристој мѣтла и шковаџијера!

мѣтлица ж 1. *врста љековите срѣве од које се прави чај за желудац*. — Мѣтлице има по цардинима. 2. (дем. од мѣтла) *мала мѣтла од сѣруње са крајком дршком*. — Кантуне иза ормара добро помѣти са мѣтлицон! ~ од бокариња мала мѣтла за прање ноћне посуде, направљена као сной шпалн̄а од сѣрка. — На плаци продавају и мѣтлице од бокариња.

мѣћава ж *киша коју снажан вјетар ковила на све сѣране*. — У мѣћави ом-брела не помажѣ.

мѣчит, мѣчин невр. 1. *гњечити нешто*. — Узимљѣ једну по једну крушку у руку па је мѣчи. 2. *газити*. — Хајде слободно пу-тен! Неће ауто мѣчит толику чејад!

мешкулат, -ан невр. (тал. *mescolare*) *муштити нешто да би се осѣварило оно што си наумио*. — Вазда ти нешто мешкулаш што друг̄и не смијѣ знаћ.

мѣштар, -тра м мн. мѣштри, ген. мн. мѣштара (тал. maestro) 1. мајстор, занатлија. — Питурáвају ми мѣштри теларе от фúњестара. 2. учитељ у школи. — Дòшò нам је нòвй мѣштар. 3. кайелник од музике, диригент. — Нàша мўжика ймá сà(д) дòбрòга мѣштра.

мѣштриња ж (тал. maestra) 1. изучена кројачица. — Кад је мѣштриња дòбра, зна и од бокуниха рòбѣ учинит лијепу вѣсту. 2. учитељица у школи. — Првò мјесто од мѣштриње било јон је на Пѣљешцу.

мѣжат, -ан несвр. мокриши (каже се у Пониквама код Сйона). — Нйје чйсто ђе кòза мѣжа.

мѣсер, -а, -о придј. (лат. miser, тал. misero) сийан (за чељаде и за сйвар). — Кò би рѣкò: онàкò мѣсеро дијете од пѣчу òца й матерѣ! — Тà ти је блуза нѣкàко мѣсера!

мѣсерашан, -шна, -шно придј. сийан, слабашан (чељаде). — Стрãшно је мѣсерашан за свòје гòдине!

мѣсѣрнја ж (тал. miseria) 1. сиромаштво, немаштина. — Штò свѣ мже пуста мѣсѣрија учинит од(д) чòвјека! 2. биједа од чòвјека у йогледу његова карактера, физичкога изгледа и шòме сл. — Òн је великà мѣсѣрија, спрãван нà све.

мѣсеро прил. јадно, биједно. — Мѣсеро је бйло ш њйховѣ бандѣ òставит хи на-сре(д) пúта без йђе йчега.

мѣјенит се, мѣјенйм се несвр. мијењаши једну сйвар за другу, вршиши йрамйу. — Јà ймãн високѣ зймскѣ црѣвје црнѣ, а ти йстѣ такѣ кафѣ, па хãде да се мѣјенймо.

мѣле-лãле (н: мйле-лãле) кад неко некога заокуйи ласкањем, лијейим рижчи-ма, обећањима и сл. да би га за нешиò йридобйо. — А òн òнда околò мене свѣ мйле-лãле.

милйонаријо м (тал. milionario) милионер. — У Америци је пòстò милијòна-ријо.

мйлит се, -й се несвр. (безл.) биши некоме до нечега, имайи вољу за нешиò. — Нйшта ми се нѣ милй рãдит.

милитãр, -ара м (најчешће у мн.) војно лице. — Чýли смо тò òд некаквијех милитãра.

милитãрскй, -ã, -ò придј. (тал. militare) војнички, војни. — У Дýбрòвнику нам је нãближã за кúпãње бйла бãња милитãрскã.

милушит, мйлушин несвр. I. миловаши некога благо, њежно. — Дјетету је драго милушит мãчке и кúчке. II. ~ се миловаши се, мазйши се. — Сјѣдѣ òна мãјци ў скýт па се ш њòме мйлуши.

милушица ж маза. — Òна је великã милушица. — Тй си мòја мãлã милушица!

мйљарад, мйљарда м мн. мйљарди, ген. мн. мйљардã хиљадумилйона, милијарда. — Кòлико је сãмо пýстијех мйлијардã тò кòстало!

минãват, минãвãм (тал. minare) 1. йосйављайи мине на неко мјестйо да би се йосйигао разорни ефекайи. — Свãкй дãн минãвају брдо кроз којѣ ће пãса(т) тýнел. 2. йойкоявайи нешиò, сйречавайи да се нечије намјере или замисли осйваре. — Мйнали су нам плãн и свѣ је прòпало.

минãхãт, -ãн несвр. (тал. minacciare) йријеййши (кад йријейи рђаво вријеме, али и иначѣ). — Узмйте инцѣрãту, минãхã кйша.

минут, минѣм свр. йроћи кроз мношйво народа, развѣсти, учинйши корак. — Нѣшеш дãнас минут кроз улицу ò(д) сйлнѣ чѣјãди.

минут м мн. минýти, ген. мн. минýтã мјера за вријеме. — Причекаћемо јòш којй минýт.

Минчетарница ж жена из дијела Дубровника исйод шврђаве Минчѣше, која сйòји на сјеверозайãдном дијелу (углу) градских зидина, озлоглашена као свахãлица, „кундурица“. — Карãш се сã мнòм ко да си Минчетарица.

мио, **мила**, **мило** придј. *не означава се субјективно осјећање према некоме, него особина коју неко посједује у себи, својој природи, изгледу и сл. без обзира на наш сѝав према њему.* — Мила је и тѝа, па је свѝа радо прима у кућу.

мир, **мира** м мн. **мири** (тал. *muogo*) *зид.* — Гору мири од Града од великѝ жѝгѝ. **мири** од Града *градске зидине у Дубровнику.* — Јучѝр и данас по мирима од Града прочесјуни фурестијех. *између чѝетири мира зашворен у кућу или у неку ѝросшорију.* — Живѝ онакѝ између чѝетири мира и никог нити вѝди нити чѝјѝ. — Ко дијѝте су је држали између чѝетири мира, па сад нѝ зна ни путен ходит.

/мир/ изр. *стѝт с мирон биѝи миран, биѝи добар (за дијѝте).* — Стој оди с мирон док се ја нѝ вратѝн!

миракулѝз, -а, -о придј. (тал. *miracolo*) *чудесан.* — Ова трава је миракулѝза.

миракуо, **миракула** м (тал. *miracolo*) *чудо.* — Биће миракуо ако не закаснѝ. изр. по *миракулу зачудо.* — По *миракулу* нѝко је ова врата поправио! *чѝинит миракуле мимо очекивања усѝијевѝи нешѝи ѝосѝићи, урадиѝи.* — Он чѝинѝ *миракуле* ка(д) с онѝ платицѝ храни фамилѝу. — Ма тѝ чѝинѝш *миракуле:* јучѝр си умирала, а сад сјѝдиш *приѝт кућѝн.*

мирац, **мираца** м ген. мн. **мираца** *низак зид који служи као ограда, али и иначе.* — Прискочѝш *мирац* и ѝто те приѝд вѝра тима ѝт кућѝ.

мирило с *онај који смирује нечију свађу, рјѝчкање.* — Дѝлазѝ *мирило*, па ће вас смѝрит.

мирѝна ж (аугм. и пеј. од **мир**) *зидина, најчѝешѝе у рушевном сѝању.* — Каква је тѝ кућа бѝла, а сад(д) су ѝстале сѝмо *мирѝне!*

мирѝтат, -ѝн несвр. (тал. *meritare*) *заслуживѝи.* — Он није бѝјѝ ни *мирѝтѝ.* — *Мирѝта* ли за ѝво дѝт толикѝ сѝлде?

мирић м (дем. од **мир**) *зидић.* — Дијѝели нас сѝмо јѝдан *мирић.*

мирѝничѝна м *мушка особа изразиѝо мирне нарави.* — Мѝла је живѝа, а мѝли је *мирѝничѝна.*

миѝ узв. *ѝако се дозивѝе мачка.* — Миѝ, Шарко, *миѝ!*

/миѝа/ изр. ~ *од мртвијех лиѝтургија у кѝатоличкој цркви која се служи у ѝомен мртвиѝа.* — За кѝга је у Свѝтѝга Влаха *миѝа* од мртвијех? ~ *канѝанѝ свечана лиѝтургија у кѝатоличкој цркви ѝраћена хором.* — Биће на Гѝспу Мѝлу *миѝа канѝанѝ* у Гѝспи од Милосрђа. *ријѝт миѝу каже се за свѝшѝеника у кѝатоличкој цркви који ѝрви ѝуѝ држи лиѝтургију, али и иначе.* — Сѝтра ће у Свѝтѝга Андријѝ *ријѝт миѝу нѝвѝ пѝрок. нѝ зѝат ни пѝ миѝѝ не биѝи ѝ нечему добро информисан, само дѝелимично ѝознаѝѝи неки случај или догађај.* — Нѝ знаѝш тѝ ни пѝ миѝѝ штѝ је свѝ тѝмо тѝга дѝна бѝло.

миѝѝ ж *мачка у дјѝечјем јѝзику.* — Дѝј, сѝне, *миѝи* бѝкунић *крѝха!*

миѝијѝн, -ѝни ж (тал. *missione*) *мисија, ѝосланѝтво.* — Од вашѝ *миѝијѝни* није бѝло ништа.

миѝлит се, -ѝн се несвр. *размишљѝѝи ѝ нечему, нарѝчиѝо кад ѝреба дѝнијѝѝи какеѝ одлуку.* — *Миѝлин* се бѝ ли бѝло пѝаметно тѝ учѝинит. — Ништа нам није ѝдговѝоријѝ, јѝш се *миѝли.*

миѝтерѝијѝз, -а, -ѝ придј. (тал. *misterioso*) *ѝајанѝѝвен.* — У задѝѝ вријѝме су пѝстали *миѝтерѝијѝзи*, свѝ нѝшто крѝју.

миѝтерѝијѝзо прил. *ѝајанѝѝвено.* — Штѝ се држиш тѝкѝ *миѝтерѝијѝзо?*

миѝтит се, *миѝтин* се несвр. *ѝриљубљѝивѝи се, ѝачно ѝадаѝи на ѝдговарајућу сѝрану (каѝуѝи и др.).* — Капут ми се при дну нѝ *митѝ.*

миѝѝа ж (тал. *miccia*) *фиѝиѝѝ.* — Ужѝгли су *миѝѝу*, *миѝа* ће.

миѝћун, -уна м *врѝѝа морске рибе, инћун.* — Нѝ фали ништа ни *приганијѝм мићунѝма!*

Мі́хо м *честіо* мушко *име* у *Дубровнику*. — Дò сан Мі́ху рихету од жу́ја.

міхољџа ж *циклама*. — Монтòвџер-на је пўна міхољџа.

/міш/ изр. ко ~ љз уја *каже се за некога ко има йошйуно заглађену косу*. — Залї-зан си ко міш љз уја.

мјѣд м *бакар*. — На по̀прету је сто̀јò јѣ-дан качу́лић òд мјѣда.

мјѣко в. мьѣко.

мјѣндò в. мјендуо.

мјѣндòлѣта ж (тал. mandorlato) *врсїа слашкїша од бадема*. — Зїми смо ў Жив-ка купòвали мјѣндòлѣтѣ.

мјѣндуо, -ула м (и: мјѣндò, мјѣндула и мјѣндѣла) *бадем, сїабло и йлод*. — У Ду-бровнїку је тòрта òд мјѣндòлѣ нà вели-кон цијѣни.

мјѣнтоват, мјѣнтујѣн *несвр. именованїи некога, сїомињанїи нечије име*. — Знà се кò је свѣ тàмо бїјò, а јà хи нећу мјѣнто-ват.

мјѣра ж *разумно йонашање, йрошење и сл., онако како йò одговара йриликама*. — Треба ў свѣму ймат мјѣрѣ. — Свѣ што чїнїш, нека будѣ с мјѣрòн!

мјѣрѣње с гл. им. од мјѣрит се *разумно йрошење нечега чега је мало (новца, намирница итд.)*. — Без великòга мјѣрѣ-ња нѣ би се мòгло живѣт.

мјѣрит се, -їн се *несвр. шїедљиво се односїи йрема нечему чега нема много*. — Вајà се мјѣрит о(д) свѣга до свѣга. — Да се нѣ мјѣрїмо, нѣ би изїшли нà крај.

/мјѣсто/ изр. по̀ћ с мјѣста *йомакнуїи се с мјѣста гдѣ би йò иначе морало сїаја-їи, изглавїи се, ишчашїи се*. — По-шпла му је кòс с мјѣста, па му је рўка сàд ў јѣсу.

мјѣхїр, -їра м *мјехур, исїуїчење ис-їуњено шечношїу на йовршїни коже или ваздухом исїуњене йолулойїице на йовршїни неке жїиїке масе*. — Учїнијò ми се нà длану вѣлики мјѣхїр. — Тà се

смјѣша бãтї свѣ док нѣ почмў скáкат мје-хїри.

мјѣхїрић м (дем. од мјѣхїр) — Од жѣ-стокòга сунца учїнили су ми се мјѣхїри-ћи по̀ шкїни и по раменїма.

мјѣчић м (дем. од мїјех) — Тѣ си се запу́тијò с тїјен мјѣчићен?

мјѣшнна ж (аугм. и пеј. од мїјех) **1.** *кожа од овце или неке друге живошїиње која служи за ношење шечностїи: вина и сл.* — Штò ймãш ў тòн мјѣшнни? **2.** *шрбу-шїна у неке дебеле особе*. — Нїје òн гла-дан, ймã добру мјѣшину. изр. лїјевã кїша ко из мјѣшннѣ вѣлика кїша у вїду йљуска или дужег шрајања. — Лијевало је ко из мјѣшннѣ двã дãна и двѣ ноћи.

мјѣшкўлãnца ж (тал. mescolanza) *нешїò замијешано, мјешанија*. — Нàстала је нѣкаквã мјѣшкўлãnца òко намјештѣ-ња. — Тò ти је мјѣшкўлãnца òд мѣса и ò(д) зелени.

/млãд/ изр. ~ ко рòса *сасвим млãд (за йоврѣ)*. — Бїтва ван је млãда ко рòса.

млãдац, млãца м *младо мушко чѣља-де*. — Мїслијò сан да је старїјї, а òн бãш млãдац.

млãдика ж *нови йприсїй на сїабљїи-ци, млада гранчица која је шек избила*. — Нà јабуци су ўдриле млãдике.

/млãдїћ/ изр. учїњен ~ *дјечак који је сазрїо и изашао из йериода дјечашїва*. — Кò би га вїше пòзнò! Учїњен млãдїћ, ўзрãсò, рашчїнијò се!

млãдица ж *млада женска особа*. — Нїје баш бїла млãдица ка(д) се удãла.

млãдòс, млãдостї ж *омладина, мла-деж*. — Сјѣла млãдòс на скалїне од Језу-вїтã, па пїјевã да је лѣпòта слўшат.

млãтило с *онај који свашїа некон-шролисано говори*. — Кò ће дãнас пòдни-јѣт òнò млãтило?

млãтит, млãтїн *несвр. I. 1.* *шўи не-кога*. — Млãтїн га свãки дãn па нїшта. **2.** *ошресанїи нешїò ударањем шїа-йом и сл.* — Млãтили смо јучѣр мãсли-

не. 3. *жусиро ићи*. — Млѣти ти он пут Бдсѣнкѣ ко млѣднѣ. 4. *навалиши на неко јело*. — Зашто млѣтиш самѣга круѣа кад мѣжеш узѣт и мѣло мѣсла? II. ~ се *шући се с неким*. — Млѣтиш се з дјецѣн из улицѣ ко најгорѣ мулац!

млѣдан, млѣдна, млѣдно придј. *мршав*. — Млѣдан је, јѣдан, ко пантарѣ.

млѣтѣчкѣ, -ѣ, -ѣ придј. *који иријада Венецији, венецијански*. — влѣдика ~ у значењу: *велика госѣоѣа*. — Вдзѣ се у карѣци ко да је влѣдика млѣтѣчкѣ.

Млѣци, Млѣтѣкѣ м *Венеција*.

Млѣчанин м *стѣановник Венеције*.

Млѣчанка ж *стѣановница Венеције*.

млијѣчер м *маслѣчак*. — Пѣна је бѣштина млијѣчера.

млѣнац, млинца м ген. мн. млинцацѣ *млин за кафѣ*. — Дѣј ми млинац от кафѣ да самѣлѣн кѣје зрно!

млиница ж *млин за мѣвеѣе жиѣи* и сл. — Ѡднијо је жѣто ѣ млиницу за самѣт, па га јѣш нѣмѣ.

млѣскат, -ѣн несвр. (и: млѣскат) *јесѣи гласно ударајући и ириѣискајући језиком, уснама, нейцем*. — Дѣ ѣмо се чѣјѣ кѣлико млѣскѣш!

млѣко с (и: мјѣко) *млијѣко*. — Ѡд великѣ врућинѣ ми се и мјѣко покварѣло.

Млѣћанин м *стѣановник Млѣѣа*.

Млѣћка ж ген. мн. Млѣћкѣ *стѣановница ѣшока Млѣѣа*.

млѣцав, -а, -ѣ придј. *лѣѣлив*. — Круѣ је млѣцав ко да ѣ вѣму ѣмѣ пѣтѣтѣ.

млѣцкѣт, -ѣн несвр. *дуго задржавѣићи храну у устѣима, ирѣмѣѣићи је и гњѣчићи да би се сажвакала*. — Цијелѣ ѣру млѣцкѣ ѣнѣ мѣло кѣханѣга мѣса.

млѣцкѣ, -ѣ, -ѣ придј. *који иријада ѣшоку Млѣѣу, који иѣићѣ с Млѣѣа*. — Чувѣно је ѣ млѣцкѣ ѣје ѣ млѣцкѣ грѣжѣе.

мѣ в. муѣ.

мобилизѣват, -ѣзѣван несвр. *стѣавѣаћи у иокрѣш, иѣзивѣи некога у неку ак-*

цију. — Мобилизѣвѣш нас да ти мѣкте рѣдѣмо.

мобилизѣт, -ѣн свр. *стѣавѣићи у иокрѣш, у акцију*. — Мобилизѣћу те да ми нѣшго прѣпишѣвѣш на макину.

мобилизѣцијѣн, -ѣни ж *стѣавѣање у иокрѣш, иѣзивѣање у акцију*. — Каква је ѣвѣ данас мобилизѣцијѣн ѣ кућѣи?

мѣбѣља ж (тал. *mobilia*) *намѣшѣѣај за кућу, иѣкућѣшѣво*. — Нѣмѣ ѣди мјѣста за свѣ тѣ мѣбѣљу.

мѣбѣљѣват, -ѣљѣван несвр. (тал. *mobiliare*) *ѣѣремѣићи намѣшѣѣајѣм неку ирѣстѣорију, стѣан или кућу*. — Јѣсте ли тѣ пѣчѣли мѣбѣљѣват нѣвѣ кѣћу?

мѣбѣљѣн, -ѣ, -ѣ придј. *ѣѣремѣѣн иѣкућѣшѣвом, намѣшѣѣѣн*. — Они су ћѣли аѣѣтѣт мѣбѣљѣну кѣмару.

мѣбѣљѣт, -ѣн свр. *ѣѣремѣићи стѣан, кућу иѣиѣребним намѣшѣѣајѣм*. — Мѣбѣљѣли су дѣје камѣре.

мѣвѣват, мѣвѣван несвр. (тал. *movere*) I. *иокрѣѣићи нешѣиѣ*. — За пѣсѣт крѣс камару трѣбѣ мѣвѣват грѣста стѣвѣри! II. ~ се *иокрѣѣићи се, крѣѣићи се*. — Ѡн се нѣћѣ ѣс кућѣ не мѣвѣвѣ. — Пѣрѣ ми да се рѣта не мѣвѣвѣ. — Лѣјѣчник му је припѣручијо што вѣшѣ мѣвѣвѣѣа.

мѣвѣменѣт, -ѣмѣнта м ген. мн. мѣвѣменѣтѣ (тал. *movimento*) *иокрѣѣѣање, крѣѣѣање*. — Пѣно сан сјѣдѣ, трѣбѣ ми мѣло мѣвѣмѣнта.

мѣвѣит, -ѣн свр. I. *иокрѣнѣићи нешѣиѣ или некога*. — Мѣви ми тѣ стѣчић на бѣнду! II. ~ се *иокрѣнѣићи се, макнући се*. — Тѣмо се нѣшго мѣвило. — Мѣгла би се тѣ ѣтѣлѣ мѣло мѣвѣит!

мѣдрѣкѣс м *врѣѣа иѣићѣе, кѣс*. — Ѡдѣвно на нашу ѣдрину нѣ слѣјѣћѣ мѣдрѣкѣси.

мѣждѣнн ж (само мн.) ген. мѣждѣннѣ мозѣк. — Сѣнце ми је ѣдрило ѣ мѣждѣни.

мѣжебит прил. *мѣжда*. — Мѣжеби(т) су и звѣнили, а мѣ нијѣсмо чѣли.

умарати се. — Бес потребѣ се мѡриш с тѡн мулѡријѡн.

мѡрица ж женска особа шамније *иути*, али и жена која, сунчајући се, добије шамну боју коже. — Ђтка(д) се свѡки дѡн кѡпаш, пѡстала си прѡвѡ мѡрица.

мѡричина ж од *милошће* за жену *ириланулу од сунца*. — На бањи свѣ мѡричина до мѡричинѣ!

мѡро м (тал. *moro*) 1. *црнац*. — Кад је мѡтѡр акѡстѡ, иж њѣга су се искрцала двѡ мѡра. 2. *црномањаст ѡвјек*. — Мѡру лѡјепо стѡји бијелѡ кѡшја.

мѡрдѡвит, -ѡн несвр. *исихички мучиши*, *мрцвариши*. — По свѡ нѡћ ме мѡсли мѡрдѡвѡ.

мѡрса ж (тал. *morsa*) *оруђе од дрва или од жељеза са завршњима којим се сѡже нека сѡвар или маѡеријал*. — У ѡвн-јен црѣвјама сан ко ѡ мѡрси.

мѡртѡр, -ѡра м (тал. *mortaio*) *аван*. — У Дубровнику се рѣчѣ: „Тѡци вѡду у мѡртѡру, па ни слѡги ни гѡспѡру!“

мѡртѡрић м (дем. од мѡртѡр) — У мѡртѡрићу смо тѡкли цѡкар за пѡсѡт слѡтѡ.

мѡртѡријѡ с (тал. *mortorio*) *осмрѡница*, *чишѡља*, *оглас којим се ѡбѡвѡшѡва ѡ нечијѡј смрѡи*. — На мѡртѡријѡ су пѡт-писѡне сѡмо ѡри.

мѡскѡр, -ѡра м *лейза* којом се *жене хладе кад је врућина*. — Ђзвѡдила је из бурсинића мѡскѡр и махала се ш ѡјме.

мѡстра ж *узорак за нешѡ (шканину и сл.)*. — Дѡћеш ми мѡстру од кѡпута! изр. стѡт зѡ мѡстру биши излѡжен, сѡјајши у излогу као узорак. — Ђнѡ у вѡтрѡни стѡји сѡмо зѡ мѡстру.

мѡстрица ж (дем. од мѡстра) — Ђди су ван мѡстрице зѡ лѡтнѣ вѡсте.

мѡсѡр м мн. мѡсѡри (најчѡшће у мн.) *слина која висѡ из носа*. — Прѣстани плѡкат, свѣ ти вѡсѡ мѡсѡри ѡз носа!

мѡсѡрав, -ѡ, -ѡ пријд. (и: мѡсѡрѡв) *коме шеку слине из носа, слинав*. — Мѡјке пѡзѡ да ин дѡѡца нѣ будѡ мѡсѡрава.

мѡсѡравац, -ѡвца м ген. мн. мѡсѡравѡ-цѡ *слинавац*. — И кад је ѡзрѡсѡ, ѡстѡ је мѡсѡравац.

мѡсѡрат, -ѡн несвр. *слиниши*. — Нахлѡдијѡ си се, мѡсѡрѡш!

мѡсѡрић м (дем. од мѡсѡр) — Дѡетету вѡси мѡсѡрић ѡз носа.

мѡт м мн. мѡти, ген. мн. мѡтѡ (тал. *motto*) *ѡкрѡш* *руком, главом и сл. да би се некоме даѡ неки знак, али и иначе*. — Кад ѡчинѡм кѡквѡ грѡбѡ мѡт с рѡкѡн, забѡли ме рѡме. изр. *чинѡт мѡте даваши некакве знакове руком, главом и сл.* — Ђно нам с фѡњѡстрѣ чѡнѡ мѡте да ѡћѡмо ѡ кућу. *говѡрит на мѡте сѡѡразумијеваши се гѡсѡикулацијѡм као шѡ шѡ раде нијѡми*. — Нѣшто ми је гѡвѡријѡ на мѡте, ма га јѡ нијѡсан разѡмијѡ.

мѡтѡт се, мѡтѡн се несвр. *взмѡи се ѡко некога или нечега*. — Мѡтѡш ми се ѡколо нѡгѡ, па ћеш ѡчинѡт да пѡнѡм.

/мѡтѡкѡ/ изр. *дѡгнѡт на некога кѡку и мѡтѡкѡ најѡшти некога рѡјѡчѡма дирекѡтно или индирѡкѡтно*. — Док су биѡи ѡ добрѣ, свѣ је биѡо дѡбро, а кад ин је ѡбрнуѡ шкѡну, дѡгли су на ѡѣга ѡ куку и мѡтѡку.

мѡтѡчѡк, -чѡка м ген. мн. мѡтѡчѡкѡ *мѡшѡчица ужег ѡблика и с мањѡм дрѡком која служи за ѡкоѡвање, ѡријѡбљење шраве и сл.* — Ђзми лѡјепѡ мѡтѡчѡк ѡ рѡке, па ѡкопѡј ѡвѡ зѡмљѣ ѡдѡ рѡсицѡ.

мѡтѡн в. *мѡшун*.

/мѡћѡ/ изр. *с ѡѡкѡм биши равѡн некоме, мѡћи се мѡриши с неким*. — Кѡ мѡже ш ѡјма кѡ(д) су пѡни дѡнѡрѡ! нѣ ~ некога не шријѡети некога, не ѡѡносиши некога. — Ђна ми је сѡмпѡтика, ма ѡѣга нијѡко не мѡгу. рѡдѡт (чинѡт) што мѡгу и не мѡгу рѡдиши нешѡ и ѡрѡко својѡх маѡеријѡлних, физѡчких и дрѡгих мѡгѡћѡсти. — Чѡни-ли су му свѣ што мѡгѡ и нѣ мѡгѡ сѡмо да га кѡнтѡнтају.

мòхуна ж зелени дугуљастии омошач у коме се налазе зрна неке биљке махунарке: грашак, боб, пасуљ. — Бйж очисти, а мòхуне бáци у броку о(д) смётлишта.

мòшкáт м ген. -áта (тал. moscato) врста грождá и вина. — Онò нà одрини је мòшкáт.

мòштро с ген. мн. мòштáрá (тал. mostro) наказа, чудовишће йо изгледу, одијевању и сл. — Кáквò је онò мòштро о(д) чò вјeka? — Чиниш ò(д) себе мòштра!

мрáзит, -йн несвр. I. чиниши да неко некога омрзне. — Нёмòј ме мрáзит с фáмильòн! II. ~ се замјерати се некоме због нечега, стварати међусобну мржњу, нейријатиельство. — Нёћу се пòћ мрáзит са сусјествон ради једнè кòкоши.

мрамор м (лат. marmor) мермер. — Кò-јè пýстò бòгáствò, сва је кућа у мрамору!

мрамòрижáн в. мраморижан.

мраморижат в. мраморижати.

мрвйт, -йн несвр. сийниши нешто на мањè дијелове и расийати йо нечему. — Мрвйн тйцама бокуний крућа.

/мрвйца/ нйти мрвйце нимало. — Нйје ми зйма нйти мрвйце.

мрвйцу прил. мало. — Причекáј мрвйцу!

мрвйчак в. мрвйчић.

мрвйчић прил. (и: мрвйчак) сасвим мало, врло мало. — Узми мрвйчић, прò-вáј кáкво је!

мрдавац, -áвца м ген. мн. мрдавацá онај који се на све мргоди изражавајући йако своје незадовољство нечим. — Кад је мáли мрдавац видијо да га нйко не абáдá, прèстò је зановётат.

мрдавица ж женска особа која се на све мргоди незадовољна нечим. — Кò би мрдавити угòдијо, нйје се ни рòдијо!

мрди се, -йн се несвр. мргодиши се на нешто и йако изражавати своје незадовољство или негодовање због нечега. — Мрди се вáзда кад нà пјату види мёсо лёшо и пátате.

/мрђелица/ изр. бáбине мрђелице кад се хоће рећи да је нека рана сасвим лаке йрироде.

мрзнут се, мрзнём се несвр. смрзавати се на хладноћи. — Мрзнёш се бес кáпута на òвò зймё.

мрзò, мрзла, мрзло придј. хладан, йромрзо. — Штò су ти мрзле рýке!

мркáтуња ж дуња, сйабло и йлод. — Од мркáтуња се чини котòђáта.

мркијента ж морска хрид, сйјеновища обала (говори се око Сйона, вјероватно и у Дубровнику). — Умало нијесмо лўпли од једну мркијенту.

мрљат, мрљан несвр. за вријеме јела йремејати йо шајиру или йо сличној йосуди. — Гáд ме глèдат како мрљáш пò пјату!

мрмошит, -йн несвр. гунђати оговарајући некога или иначе. — Нйје нйкад кòнтента, сáмо мрмоши.

мрнáр, -áра м морнар. — Град је пўн мрнáра с нёкаквòга брòда.

мрнáрина м (пеј. од мрнáр) — Ухитила се мрнáринё, пјáнчинё и бјестиматýра.

мрнáрица ж род војске, морнарица. — Служијо је три године у мрнáрици.

/мртав/ изр. бáт у мртвòн кòжи слабо се, безвольно осјећати, биши једва жив. — Нйшта ме нё пйтáј, дáнас сан ти у мртвòн кòжи. гòвòрит из мртвё кòжè једва гòворйши. — Разгòварò сан ш нйме, ма гòворй из мртвё кòжè.

мртац, мрца м мн. мрци, ген. мн. мртáцá мрйав чòвјек, мрйвац. — Прекрижијо рýке и лёжи ко мртац.

мрчакй, -á, -ò придј. који йрийда мрйвацу или који би йристйајао мрйвацу. — Онда òн прогòворй мрчакйен глáсон. — На таволину му стòјй нёшто ко мрчакá глáва.

/мртвй/ мртвò вријеме вријеме без дашка вјётра и са йешким йрийиском. — Свáк се слáбо ћýти кад је овáкò мртвò вријеме.

мртвица ж *мртвачница*. — Нашили су га дѡма мртва и ђа су га ѡднијели у мр твицу.

мрцу прил. *врло мало*. — Парā ми да је ѡвѡ мрцу слāно. — Дāј ми сāмо мрцу на пјатин да прѡвāн!

мрча ж *врста биљке, мирша*. — Кѡлико сāмо имā мрчѣ на Лѡкруму!

мрчит, -ин невр. **1.** *шврљати оловком, бојом или нечим сличним ѡ ѡйиру или некој другој ѡвршини*. — Кѡ ѡвѡ мрчй по мйру ѡт кућѣ? **II.** ~ **се 1.** имперс. *мрачйи се (кад се ѡчну ѡлако навлачйи облаци на ведро небо и ѡвремено сакривайи сунце)*. — Јутрѡс је бйло свѣ ведро, а сā(д) се нешто мрчй. — Вријеме се мрчй. **2.** *нечим црним, гаравим намјерно или ненамјерно замазати руке, лице и сл.* — Свāкй дāн се мрчйн ко спацакѡмйн док ѡчистйн шпāхер.

/мрш/ мрш ѡтѡлѣ *марш!* *узив кад се некога шјера или кад се жели исказати нечије неслагање*. — Мрш ѡтѡлѣ, да те вишѣ нѣ видйн! — Мрш ѡтѡлѣ, тй неш мѣни прѡдāват рѡг за свијѣћу!

муждруп м *кружан мушарац скромних умних способностй, нарочитѡ ујадљив због своје физичке ѡјаве*. — Кад би тйјѡ, ѡнй муждруп би мѡгѡ и радит.

муждрупина м (аугм. и пеј. од муждруп) — Да га је свијѣћѡн йскала, нѣ би нашла онāкѡ муждрупину.

мужика ж 1. *свирка, глaзба, свирање*. — Слушали смо лйјепѡ мужику. **2.** *йлех-музика, лимена глaзба*. — Дѡшла је цāвтајскā мужика и пāsала прико Страдѡна. изр. *вāзда йстā ~ ѡнављање истйе досадне йриче о нечему; истйих догађаја или сличног ѡнашања*. — Штѡ ћу ти приповиједат! Стāрй ѡркѣтā, стāрā се принѣмажѣ, вāзда йстā мужика!

мужиканат, -āнта м ген. мн. *мужиканатā* (тал. musicante) *онај који свира у музици*. — Штѡ су се мужиканти дāнас им парāдали!

мужикат, -āн невр. (тал. musicare) — Кѡ тѡ тāмо мужикā у ѡвā дѡба нѡћи? — Нѣ може се живјет од мужикања!

музаријѡла ж (тал. museuola) *жичана найрава у облику корйице, која се наштакне йсу на њушку да не ујѣда, брњйца*. — Чйн су му стāвили музаријѡлу, ѡпāsан је!

мѡзео м (тал. museo) *музеј*. — івѡ стāрѡ мāкину мѡжеш дāт у мѡзео да је чѣјад глѣдају и чѡдѡ се.

мѡјара ж *в. муљара*.

мѡк м *ћушање, йишина*. — Штѡ је ѡвй мѡк?

мѡка ж *брашно*. — Мѡка се прѡсијѣ нѣ гѡстѡ сйто.

мѡка ж ген. мн. *мѡкā неугѡднѡстй физичка или йсихичка, нешйѡ нейријайнѡ и шешко*. — Ухитила ме је мѡка ѡд глāда. — Увāлила ми се мѡка у ѡжичицу. изр. *није зā вијѣка свака мука йрѡђе, није вјечна*. — Рѣчѣ се: „Нйје мѡка зā вијѣка!“ — па јѣда ли й нама сѡтра бѡдѣ бѡлѣ. бйт нā гѡркијен мѡкама наћи се у шешком ѡложају кад се шреба на нешйѡ ѡлучишй, извући се из незѡдне сйтуацйе. — Бйли смо нā гѡркијен мѡкама док се нијѣсмо договѡрили штѡ ћемо прѡдат, а штѡ ѡставит. јāдна ти ~ *вјеровашнѡ да се избјегне израз: јāдна ти мајка кад се очекује нешйѡ неугѡдно, шешко*. — Јāдна ти мѡка, штѡ ће бйт ка(д) дѡзнā да смо тāмо ходили бѣж њѣга!

/мукāјет/ нн *мукāјет ни да йрослови, ни да изустйи рйеч*. — Мйсли смо да ће нам нā тѡ штѡ рйјет, бāрен зафāлит, а ѡн ни мукāјет!

/мѡкао, -кла, -кло/ изр. *мѡклā тишина йѡшйуна йишина, глуха йишина*. — Нѣшто је пāло, нѣко је завйкѡ, а ѡнда је нāстала мѡклā тишина.

мѡкас, -та, -то приј. *сййак као брашно*. — Дрāжѣ ми је кад је пйпѡн мѡкас.

мѡљара ж (и: мѡјара) *врста земље*. — Ко би ми нѡ рйјет штѡ ће ѡнā мѡљара прйт кућѡн!

мџо, мџла м (и: мџ) *иpистајалишије за бродове у луци*. — Укрџали смо се на великомџу мџлу.

мџрва ж ген. мн. мџрāvā (тал. шога) *дуд, сџабло и џлод*. — Грāне су пџне мџрāvā, ма кџ ће хи докџчит?

мџрга ж *шалога од маслинова уља, мушешж, служи за џрављење сџуна*. — Мџрга џма грџб вџњ.

мџрина ж *врџта бијеле морске рибе, слична јегуљи (Mugaenoidae)*. — Мџрина је слична јегуљи, а мџни свџ парā да је змија.

мџрџ, -āла м *џиш обрађеног дрвџта које служи за џрављење неких конџтрукција у грађевинарџиву и иначе*. — На кџлџвне су стāvљени мурāли за одрину.

мџсит се, мџсџн се невр. *изразом лица џоказивџи незадовољџиво нечим*. — Одма се мџсџ кад му штџ није пџ густу.

мџтеж в. *мушешжина*.

мџтежина ж (пеј. од мџтеж) *мушџни слој који осџане на дну неке џосуде, боце и сл. у којој је била џекуђина (кафа, вино, сирђе итд.)*. — На дну имбричића остала је сāmā мџтежина от кафе.

мџтрија ж (тал. putria) *одврајна џушка, мисли се на особу с одврајним лицем, које није симџаџично*. — Није ми драго кад ме џнā мџтрија дџчекā на врā тима.

мџфа ж (тал. puffa) *џлџјесан*. — Ухитила се мџфа по кџнсџрви.

мџфав, -а, -о придј. (и: мџфāv) (тал. puffoso) *џљесњив*. — Сџкџро нијџси ни видијо да је сџр мџфав.

мџфина ж (аугм. и пеј. од мџфа) — Ухитила се мџфина на мармџлати.

мџхџтина в. *мушџтина*.

мџхица ж (дем. од мџха) — Јџдна мџхица ми цџјелџ дāн нџ дā мџра.

мџш м (тал. tozzo) *шегрџ на броду у рајшој морнарици Аусџро-Угарске*. — Ако нџ будџш џчит, пџслаџемо мџ тџбе џ муце!

мџчат, -āн невр. *говорџиш с џрекиди-ма било да је у џишāњу говорна мана или сџрах, неко узбуђење*. — Он мџцā сāмо ка(д) се припанџ.

мџчат, мџчџн невр. *ђушџиш*. — Кад га штџ пџтāш, он мџчџ и глџдā џ те. изр. ~ко џшкоплџњ *ђушџиш, не џушџишџи гласа од себе*. — Сјџдџ тākџ међџ нāс и цџјелџ вџ чери мџчџ ко џшкоплџњ.

мџчџћ, -а, -о придј. (и: мџчџћ, мучџћа, мучџће) *који мало говори, џушљив*. — Вāзда је џна бџла нџкākџ мучџћа. — Он је мџчџћ чџвјек.

мушџтина ж (аугм. и пеј. од мџха) (и: мџхџтина) — Утријало је па се кџћа нāпунила мушџтџнā.

мџшица ж *сиђушни двокрилац оком јџдва видљив*. — Упала ми је џ око мџшица. — Кад ужежџмо свијџу, мџшице се скџпљају околџ вџ.

мџшкџ м *мушкарац*. — Кџђџ је џнџ мџшкџ бџјо, с тџбџн?

мџшула ж *врџта јџџиве шкољке, дагња (Mutilus galloprovincialis)*. — Јџли смо рџзота на мушулама.

Н

нā 1. *ево џи*. — *џџшрџбљава се само кад је у џишāњу особа с којом смо у џишџним џријатељским односима, иначе је неџрџџџно*. — Нā ти џвџ, па однџси

дџма! — Нā ти, па се нāјеђи! **2.** *џравџ сад*. — „Дџлазџш ли?“ — „Ёво нā, џдџн!“ — „Ка(д) сте дџшли?“ — Ёво, сād, нā!“ **3.** *у разговору служи као џџшврда да је*

управо нешто тако како саговорник тврди. — Ето, на, видиш и сам да је тако како сан и ја чуо.

набабоват се, -ујен се несвр. *нањеговайти се*. — Набабовала се у мене жена и своје и туђе дјеце.

набадат, **набадан** несвр. *мало храмайти*, у ходу *имайти неврилика с ногом*. — Оли нијеси обадо како она набада на лијеву ногу.

набалат се, -ан се свр. (тал. ballate) *наилесайти се*. — Сита сан се набалала на почетку вељаче у Дубровнику.

набалит, -ин свр. I. *набрбљайти свашта*. — Кд би се сјетио што је свѣ у по уре набалијо! II. ~ се I. *наслинайти се*. — Сикуро дјетету расту зубићи ка(д) се овлико набалило. 2. *наговорити се свашта, неконтролисано и несувисло*. — Он је човек бѣ(з) спирита, а набалијо се да га је била страха слѣшат.

набатит се, -ин се свр. (тал. battere) *намушити се нечега, нпр. јаја и сл.* — Набатили смо се јаја за фѣста.

набешкотат, -ан свр. (тал. biscottare) *направишти већу количику двойека*. — Старе дубровачке домаћнице би обично набешкотале круха и спремили га у шкатулу за у кафе бијелу.

набијел, -а, -о пријд. *који баца на бијело*. — Није баш платно бијело него набијело.

набит, -а, -о пријд. *набијен (каже се за младу особу кад се жели нагласити чврста иуноћа њенога тијела)*. — Слатко је дијете онако набито!

набјакат, -ан свр. I. *обијелити, наирахати*. — Не ходи тако нешесан и набјакј те несретне црѣвје! II. ~ се *обијелити се, наирахати се*. — Што си се тако набјакала ко да си главу ставила у мѣку?

набубат, **набубан** свр. I. 1. *изударайти некога*. — Добро су га набубали, неће му више доћ на памѣт чинит лупежарије. 2. *научити нешто напамет*. — Ка(д) смо

ходили заједно у школу, набубо би сваку лецијон, а мало је што ђ(д) тега разумијо. II. ~ се *добро се најести*. — У Малуому Стону смо се набубали каменѣца и набубили пѣлешкога црвога.

набурдижат се, -ан се свр. (тал. bordegiate) *наједришти се у цик-цак*. — Пасанога лѣта смо се набурдижали по маестралу између Орашца и Лопуда.

набухнут, **набухнем** свр. *невриродно одебљайти*. — Што си ти данас тако набухнута (набухла)? Оли си плакала?

навалија ж навала свијеша. — Јутро се била навалија на крух.

навариват се, **навариван** се несвр. *вриликом узавирања йоказайти знакове да ће се укиселити (о млијеку)*. — Лѣти се мљеко чѣшће наварива него зими.

наварит се, **наварин** се свр. *вриликом узавирања йоказайти знак да ће се млијеко йокварити*. — Моран ријет мјекарици да ми се мјеко у пѣ(т) дана трипут наварило. — Од наварена мљека мѣже се учинит што слатко.

навлака ж јасичница. — За доту је донијела лѣспѣ бјанкарѣје: двије дусине линцула и исто толико навлака за кушинѣ.

навлачит, **навлачин** несвр. I. *йреко-мјерно облачити некога*. — Не навлачи дјетету те дебелѣ бјечѣтине и дигни му шкауфију з главѣ, видиш да му је врућина! II. ~ се *добро се облачити йо хладноћи и йо лошем времену*. — Зашто се бѣс потребѣ навлачинш, па те онда хитају фу-мате?

навоњат, **навоњам** свр. I. *осјейити, нањушити, йредосјейити*. — Брзо ли ти навоњаш да смо се вратили пунијех рука и крушни и рушни! II. ~ се *науживайти се мириса*. — Ајме, што смо се јучер у Лападу пот Пѣткон навоњали чистѣ арије!

навоњѣцат се, -ан се свр. *намирисайти се колоњском водом или йарфемом, на йарфемисайти се*. — Подшо Маго на бал, навоњѣцо се и ухитијо анду од великога.

навранит се, -ѿм се свр. *навалииши на нешто као вроне*. — Наврашили се на оно што је било на трпези и, док трепнеш, све пођонфали.

навратит, навратин свр. I. *најунииши бунар водом из јавног водовода*. — Дигни се ујутро раније па наврати воду у густијерну. II. ~ се *свраишиши, навраишиши*. — Навратите се који пут ка(д) пасавае овуда!

навраћат, -аѿн несвр. *иунииши бунар водом из јавног водовода*. — Љети се, поготову кад дуго нема дажда, вода мора навраћат, јер се полијевају цардини.

наврват, наврвин свр. *нагрнуиши*. — Велике су врџине, па су чејад наврвила на бању.

наврнут, наврнем свр. 1. *навраишиши нешто*. — Наврнули су јутрос рано воду у ваш цардин. 2. *накалемииши воћку*. — Наврнули смо питомну лозу на дивјаку. изр. *наврнут шеше извршииши цијељење ироиив великих богиња*. — Данас ће дјечи у школи наврнут шеше.

навртње с гл. им. од навртат *цијељење, калемљење*. — Некому то иде од руке, па му свако навртње ребушка.

навртат, наврћен несвр. *калемииши, цијеишиши*. — Један Херцеговац је сваке гдине долазио и по кућама навртво воће.

навр(х) предл. (и: навр(х)) *на самом врху*. — Били смо навр скала ка(д) се то догодило. — Кућа ин је навр Посата. — Муха ми је стала навр носа. — Стоји навр скала, пасти ће низа скалу!

навћи, навћи ж (само мн.) *корииши у коме се иере рубље, наћве*. — У навћима ми је сва бијела роба.

навућ, -учен свр. I. *обуиши на брзину*. — Ка(д) се затрело, бијо сан у белведеру и само сан ариво навућ палетун и онако бос слешет у пјантерен. II. ~ се *добро се обуиши*. — Навуци се добро, надвору пуха бура.

нагибат, нагибан свр. *наборайиши, набраиши, сложииши у наборе*. — Даћу кому да ми кодулу на макину нагиба.

нагнојит, нагнојн свр. *нађубрииши*. — Они нагноју поје гнџем од живина.

нагрдит се, нагрдин се свр. *шешко се нахладииши, ирехладииши*. — Наши су стари добро говорили: „Сунце марчанџ је перикулџ — зо, немџ се рано разголицат, јер ћеш се нагрдит.“

нагрезнут, нагрезнем свр. *набубрииши нарочиито ириликом кухања (грах или неко сочиво)*. — Грах ми је добро нагрезнуо.

нагрешпат, -аѿн свр. (тал. *increspare*) I. *наборайиши*. — Кад џ нечему мисли, вазда нагрешпа чело. — Има она нагрешпану фацу. II. ~ се *наборайиши се*. — Нагрешпала се у фаци ко жаба.

нагрухат, -аѿн свр. I. *нашуиши некога да нема видљивих иовреда, угрувайиши некога*. — Муларија ће то нагрухат ако те ухити на зуб. II. ~ се *навалииши се, наирииши се*. — Лијепо би било да се некакви Конављани нијесу нагрухали у први ред и заклџнили нам висту.

нагулит, нагулин свр. 1. *наљуишииши*. — Нагули доста патата, има нас буликан на џбједу. 2. *начуишиши, навадишиши из земље биџке с коријеном*. — Нагулили смо у Жупи расада от купуса, па ћемо га посадит у нас у баштину.

нагулџат, -аѿн свр. I. *учиниши некога лакомим на нешто*. — Он је бијо џдавно нагулџан на џни цардиниџ у нас испџт куће. II. ~ се *иолакомииши се на неко јело или шиџо друго*. — Нагулџали смо се на Бџсанци на домаћи пршут.

нагустат се, -аѿн се свр. *засииишиши се нечега*. — Нагустали смо се домаће панцетџ.

нагустџат се, -аѿн се свр. *науживаиши се*. — Нагустџали смо се за џно ма ло дана и сунца и мора и џниџх нашиџх лијепиџх стариџх мира!

нагучулат се, -ан се свр. *душевно се искидаџи*. — Нагучулали смо се з дјецџн док смо хи извели на пџт и даџи ин крух џ рџке.

надазират, -ен несвр. **I. назираџи**. — Тамо далџко надазирџмо Мљџт. **II. ~ се назираџи се**. — Кроз маџглу се надазирџ црквџнџ кампанио.

надазрет в. надазриџџи.

надазриџет, надазрџн свр. (и: надазрет) **I. назриџџи**. — Мџгло се з гџглиџн џком надазриџет да је тџ нџкакав брџд. **II. ~ се назриџџи се**. — Надазрџла се далџко нџкаквџ мџтнџ свјџтлџс.

надат се, -ан се свр. *џочџџи и сџално се џонављџџи, џџћениџџо или на џџјединца се џокомиџџи, нџр. елементиџарне неџо-годе, несрећџа, болесџи, нейриџлике*. — Баш се нџшто џвџ гџдинџ надаџло, па нџкако да нас сџнце џгриџџ! — Нџшто ин се надаџло: наџприџе умрџла Мџре, па сџн, џнда се разџблиџо стџри, па нџвјџста.

надвџр прил. *наџџџе*. — Изџџи надвџр, па ћеш вићет да трџба капуг.

надвџру прил. *наџџџу, вани*. — Нџ можеш сџд изџџи, надвџру су правџ дџлубиџе.

надџпан, надџпан свр. *немилиџе истџу-ћи*. — Кад га јџданпуг џхитџ на смокви, дџбро ће га надџпан.

надимат, надимљџн несвр. **I. џуниџџи ваздухом**. — Вјџтар надимљџ јџдра, а тџ сџ(д) сџмо тврџдо дрђ тџмџн! **II. ~ се мучиџџи се, наџџезаџџи се с неким**. — Нџћу се јџ надимат с тџбџн!

надметџње с гл. им. од надметџт се *наџџџџање*. — Пставимо надметџње за другџ пџт, сџд ме је џхитџла фјџка.

надметџт се, надмећџн се несвр. *наџџџџаџџи се у нечему*. — Пџпо и Вице су се надметџли кџ ће вишџ жмџла пџпит, па су се џбадвџ нашла испо(д) тавоџина.

надоџијџват, џџлијџвџн несвр. *додаваџџи воде или друге џџџџине у неку џосу-ду*. — Надоџијџвџн квџндо џ квџндо џ мџ-со пџмало водџ да се учинџ бџљџ шџт.

надџлит, надџџијџн свр. *додаџџи воде или неке друге џџџџине у нешџџо*. — Трџбџ надџлит водџ у пињџту, грџх је џсто на сџху.

надомиријџват, -џријџвџн несвр. *надок-наћиваџџи, доџуњџџи новџем или нечим другим нешџџо шџџо није џџдмирено*. — Надомиријџваџу ми у храни шџт ми нџ мџгџ даџ у динариџма.

надомиријџт, џмиријџн свр. *додаџџи у новџу или нечем другом да би се доџуни-ло колико јџш недџсџџаје*. — Надомиријџу ти јџш двџ динара до десџ(т) динарџ и тџ ти је дџста.

надџставит, -џн свр. *надодаџџи нешџџо нечему*. — Наћџ нџје бџкџнић такџ или сличнџ рџбе па је надџстави на рукаве.

надџстављџт, -ан несвр. *надодаваџџи*. — Наџприџџ ми се чинџло дџто, а сџд ми ваљџ надџстављџт.

надџтокават, џкавџн несвр. *надода-ваџџи, надовезиваџџи*. — Тџ сџд надџтџка-вџш твџџу причу, а јџ знам да није такџ.

надџтџкат, -ан свр. *додаџџи, надода-џџи, надовезаџџи*. — Јџ јџдну ријџч, а џн џдма надџтџка дџвије.

надут се, надмџн се свр. **1. џренаџрег-нуџџи се од великог говорења**. — Надуо сан се вишџ с тџбџн, па ништа џ(д) свџга. **2. џочџџи изненада дуваџџи (џноси се на вјџтар)**. — Надуо се нџкакав вјџтар, из-лџмиће свџ грџне џт кријџшвџ.

надџће с *сџџање надуџџџџи након узимања џревише јџла или иначе*. — Ка(д) пџпијџн кафу, дџћџ ми надџће.

надџушен, -а, -џ прил. *џреџун свиџџа*. — У онџко надџушенџ цркџви није се мџгло издџрат вишџ џт пџ урџ.

наћџнфат се, -ан се свр. *најџџџи се, најџдераџџи се*. — И џбичнџму импџџџџу су џнџ мџло динарџ, шџто му дадџ џт пр-вџга до прџвџга, драго је кџјџ пџт заганџат и наћџнфат се.

наћџират се, -џн се несвр. *џрекомјџр-но се најџџаџџи*. — Наћџирали су се свџга

и свачега па сад йдӯ искат лијѣка пò ба-
њама.

наждријет се, најдерен се свр. *преко-
мјерно се најестии йойуи живоишиње.* —
Наждрли су се ко живине!

наждрѡпат се, најдрѡпан се свр. *наје-
стии се нечега.* — Мòра те забòлет стòмак
ка(д) си се најдрѡпò жупскијех кобасица!

нажѣт, најмѣн свр. *исциједиши не-
шио.* — На пѣченò мѣсо ћемо најжѣт ма̀ло
лемуна или лѹтѣ на̀ранчѣ.

нажимат, најжимлѣн свр. *стиискањем
и гњеченењем циједиши.* — Не најжимлѣи
непрѣстано ти лемун, трѣба ти сàмо нѣ
коликò кàпи да мѣсу дà гус.

назад прил. *унаиѡраг, йрије.* — Тò је бй-
ло назад тридѣсти гòдиштà. — Виђела
сан је назад три дàна.

назбиљ прил. *озбиљно.* — Гòвориш ли
ти тò назбиљ?

најадит се, -йн се свр. *имаши муке и
јада с нечим.* — Најадилу су се док су
зрадили кућу на Плочама.

највољет, највољин несвр. *највише во-
љешии (глагол који има йо значењу компа-
рацију): вољешии, више вољешии, највољеш-
иши).* — Највољин з Брсàлã глѣдат како
мòре ба̀ца прико Пенату̀ра.

/најгорѣ/ изр. *најгорѣ бит кад се нешио
квалификује као велико зло, мана и сл.* —
Најгорѣ бит лијен па ништа не ра̀дит.

најеговат в. *наљеговайи.*

најѣдит, најѣдин свр. **I.** *наљуишиши.* —
Најѣдила га је ѡхова индòлѣнца. **II.** ~ се
наљуишиши се. — Најѣдио сан се ко кучак
кад ми је òна ма̀ла онàкò òблајала.

најпослије прил. *коначно, на крају.* —
Најпослије су нам йзнијѣли крòстѹлã да
заслãдимо вѣчеру.

нака̀дит, нака̀дин свр. **I.** **1.** *најуниши
нешио димом, надимиши.* — Штò сте òвѹ
кàмару нака̀дили, нѣ може се у ѡ̀н живје-
ти! **2.** *наласкайи некое.* — Нака̀ди му,
њѣму је тò дра̀го, па ће ти учинит што гòј
йштѣш. **II.** ~ се **1.** *инхалирайи се.* — Ка(д)

се нака̀диш на ка̀дуљи, на̀хлада ти па̀са
ко с рѹкòн однес̀ена. **2.** *надимиши се, на-
гуиайи се неког неугòдног, ошѝрог ми-
риса.* — У пòрту се мòжеш и нафтѣ и дима
нака̀дит! **3.** *најушиши се.* — Сѣдѹта је по-
дѹрала, па су се од нервозитãти и мѹшкѣи
и женскѣ нака̀дили. **4.** *наласкайи се.* —
Нака̀дио си се и гòспàру и гòспòђи, па су
те йстò йшћерали ис кућѣ.

нака̀лашит, -àлãшин свр. **I.** *измами-
ши нешио.* — Кад нака̀лашимо штò дò-
бра за йзјести, зва̀ћемо и вãс. **II.** ~ се *из-
мамиши од једне или више особа нешио,
йрвенстивено новац.* — Он би се нака̀ла-
шио дина̀ра у дѹнда, па би фрãјò пò бе-
тулама с кумпãнијòм.

нака̀нит се, нака̀ним се свр. *коначно
се одлучиши на нешио.* — Хòћеш ли се
више нака̀нит и дòћ ма̀ло у нãс?

нака̀ниват се, -ãњивãн се несвр.
*стиално нешио намјеравайи и нейре-
стиано тò одлагайи.* — Нака̀нивали смо
се мјѣсѣц дãна учинит йћу до Шйпана,
па нѝка̀ко се упѹтит.

нака̀рат се, нака̀ран се свр. *насвађа-
ши се с неким међусобно се грѣћи.* —
Сã(д) су се нака̀рали, а сѹтра ће јòпѣ(т)
бит у амòрима.

накарѣцат, -ãн свр. (тал. *carezzare*) **I.**
намиловайи некога. — Накарѣцала сан
те, а ти се јѣдиш! **II.** ~ се *намиловайи се.*
— Накарѣцај се више тѣ ма̀чкѣ, па хòмо
дòма!

нака̀стит се, -йн се свр. *окомиши се
на некога или на нешио.* — Зãшто си се
на тò нака̀стио, а знаш да ти нѝка̀ква дò-
бра нѣће дòнијѣт? — Нака̀стила се на ме-
не òса, па ће ме на сврху и упекнут.

наквãртат, -ãн свр. *накидайи нешио
на нейравилне облике.* — Наквãртају пѹ-
но кру̀ха, па га пòслијѣ ба̀цају.

наквãрцат, -ãн свр. *набацайи дрва,
угљена или било каквог чвршòг горива у
йѣћ да ваѝра иламиши.* — Лијѣпе су биле
зйми вѣчери ка(д) смо се скѹпљали свй у

комину и кад би мама накварцала дрвѣ у шпахер, а надвору дѣрѣ шилок и тресѣ с фуѣстрама.

наквасит, -ѣн свр. *смочити*, *намочити*. — Јадна ти сан, наквасила сан рѣбу за прѣт, а пѣчео дѣж!

накикерит се, -ѣкерѣн се свр. *накин-ђури* се. — Само се ти накикери, а штѣ је глава шуѣља и шпѣг празан, не прѣма ти нѣмало!

накитит се, -ѣн се свр. *добро се наити*. — Свѣтови су се јучѣр добро накитили!

накишат се, -ѣн се свр. *наситати* се у мору или у води. — Било је вруѣе мѣре па смо се сѣти накисали.

накопечит се, -ѣпечѣн се свр. *накочо-ђери* се. — Јеле ѣс Пѣла се накопечила с клубучиѣм на глави и свѣ у злату, па одлѣхела нѣђе пут Гружа.

накострушит се, -ѣструшиѣн се свр. *накостријешити* се. — Штѣ се ѣва тица овакѣ накострушила? — Оплѣти се, вѣс си накѣструшен!

накоцат се, -ѣн се свр. (и: *накочѣн се*) 1. *сиоро*, *ошежуѣи*, *обавити* неки *јосоа*. — Чѣкан те док се *накоцаш* и *изѣјѣш* ѣс куѣ. 2. *накоцати* се. — Онѣ дебелѣ бѣ јелѣ кѣкош трѣба убит, *накоцала* се ѣвѣ гѣдинѣ.

накуѣат се, *накуѣам* се свр. *надрије-маити* се. — Дјѣца су се играла, а стѣри слѣтко *накуѣали* на *пѣжулу* при(д) Двѣрон.

накупит, *накупѣн* свр. *накуѣовати* нечега. — *Накупили* су свѣга ѣ свачега.

накусат се, *накусѣн* се свр. *најѣсти* се нечега *шечног* или *сочног кашиком*. — *Накусали* смо се *пѣлѣнтѣ* с *тѣѣон*.

налабарат се, -ѣн се свр. *наговорити* се. — Зѣ тѣ мѣло врѣмена *налабарала* се штѣ ѣш *пѣтат*!

налабат се, -ѣн се свр. *најѣсти* се (*јогрдно*). — Ка(д) су се добро *налабали*, *окрѣнули* су нам главу и *заборавили* да

су бѣли ѣ глѣдни ѣ жѣдни, гѣли и бѣси прѣје него су *зѣкуцали* на наша вѣрата.

налаѣхат се, *налаѣхан* се свр. *находати* се и *наобилазити*. — *Налаѣхали* смо се јучѣр по Граду, па нам је јѣш само *Лѣкрум ѣстѣ* за *вѣјѣт*.

налет/ *изр. налет* га бѣло *далеко* му куѣа, у *кам* се *уйро*, *аѣаге сѣѣана*. — Кад ми *пасѣ* прико пута, *налет* га бѣло, ѣдма ми се *дѣгодѣ* *каква пѣгула*.

налѣѣет, -ѣтин свр. *налетѣјѣти* на *нешитѣ* или на *некога*. — *Налѣѣели* су с *ѣутон* на *ѣдрон* *камена* и *ѣмало* *нијѣсу* *награисали*.

нализат, *нализѣн* свр. *нанизати*. — *Трѣба* *пѣрле* *нализат* на *тврѣј* *кѣнац* па се *кѣлана* *нѣѣе* *кѣдат*.

налијѣват се, *налијѣван* се не свр. *налијѣвати* се *неке шѣкуѣине* (*воде*, *алкохола* и сл.). — *Сѣкуро* је *каштѣраѣина* бѣла *слѣна* ка(д) се *толикѣ* *водѣ* *налијѣванш*!

налит, *налијѣн* свр. I. *наити* *некога* *нечим*. — *Налили* су га *дѣбро*, а *ѣнда* *стѣвили* *лѣѣ*. II. ~ се *дѣбро* се *наити* *нечега*. — *Налијѣо* се *вина* па *ѣж* *нѣга* *смѣрдѣ* ко *ѣз* *бачвѣ*!

наљѣвак, -ѣвка м „*квас*“ за *ѣравѣње* *сира*, *сирѣње*. — *Вѣзда* *допѣран* *ѣстѣ* *наљѣвак* па ми је ѣ *сѣр* *вѣзда* *ѣстѣ*.

наљѣговат, -ујѣн не свр. (и: *најѣговат*) *извољѣвати* (*кад* *некоме* *нейрѣсѣано* *ѣада* на *ѣаметѣ* *нешитѣ* *ново* и *захѣѣѣјева* *да* *му* се *ѣо* и *ѣриушити*). — *ѣт* *кад* је *слѣб*, *свѣ* му *нѣшто* *наљѣгујѣ*. — *Сѣканат* си, *дѣдјало* ми је *твѣје* *наљѣговѣње*!

наљѣсти, *наљѣзѣн* свр. *наѣѣи*. — Ако *наљѣзѣ* *пѣстијѣр* с *пенсѣјѣни*, *нека* *дѣ* *тѣби* *сѣлде*!

намамит, *намаѣн* свр. 1. *навуѣи* *некога* на *нешитѣ* *ѣбеѣаѣем* или *ѣрѣваром*. — *Нѣје* *тѣшко* *чѣвјѣка* на *зло* *намамит*. 2. *довабитѣ* *живѣшитѣ*. — *Бѣцили* су *кѣчку* *бѣкѣн* *мѣса* и *намамили* га на *другѣ* *бѣнду*, а *ѣни* *прико* *раштѣлатѣ* *ѣљегли* у *цѣрдѣн*.

намамљиват, -амљиван несвр. 1. *навлачитии некога на нешто обећањима, преваром и сл.* — Намамљивају хи свакаквијен обећањима, па пдслијѣ ђ(д) тегѣ нѣ будѣ ништа. 2. *вабити неку животињу.* — Намамљиван маћку, а нѣ није!

/намастит, намастин свр./ изр. *намастит јаја нашарати јаја.* — Обичај је да се за Ускрса намасті јаја.

наматат, наматан свр. *намамити, довабити некога.* — Мучин се по урѣ да кдокоши наматан у капунату.

намечит, намечин свр. 1. *нагњечити нешто.* — Намечијо је добро рѹку кад је пѢ. II. ~ се 1. *нагњечити се.* — Јабукѣ су се у пѹту намечилѣ. 2. *најестии се нечега.* — Жѣне су се иза ђбѣда добро намечилѣ смѡкѡвѡ у бапгини. 3. *надаити се на некога.* — Штѡ си се намечијо на мене ко да ти ја мѡгу пѡмоћ?

/намвјенит/ изр. *није кѡму је намвјѣњено него кѡму је сѹњено изрека која се често чује у Дубровнику.*

намјерит се, -ин се свр. *ищрефити се.* — Бѡш сан се намјеријо на риви у Грѹжу кад је аривала рѣба.

намјесто предл. *мјесто, умјесто.* — Намјесто мѣне пошѡлите кога млаћѣга.

намодар, -дра, -дро придј. *који баца на модро.* — Ма није ћелѣсте, него бѡш на модро.

намрдит се, -ин се свр. *намргодити се.* — Штѡ се нешто сѡ запада намрдило!

намрскат, намрскан свр. *наборати, назибати.* — У мѡди су дугѣ намрсканѣ кѡгуле.

намрчит се, -ин се свр. *наоблачитии се, ищрефити сунѣ облацима.* — У трен ђка се намрчило ко да ће сѡд на дѡж!

намурават се, -ураван се несвр. (тал. *in-patogarsi*) *заљубљивати се; кад се некоме нешто нарочитио свиђа на некоме или код некога.* — Свакѣ гѡдинѣ се ђн у другѹ намуравѡ. — Све ти се намураван на тѹ блѹзу.

намуравно прил. *заљубљено.* — Ђли нијѣси осѣрвала кѡко га намуравно глѣдѡ?

намурат се, -ан се свр. *заљубити се у некога или у нешто.* — Намурѡ се у јѣдну Брѡјку и ѡженијо се ш њѡме. — Намуран чѡвѡек ти је ко ѡ хорав!

намурацијѡн, -ѡни ж заљубљености. — Залѹду ти је ѡѹ штѡ сјѣтоват, ѡна ѡд намурацијѡни ништа ни нѣ видѣ ни нѣ чујѣ.

намусит се, намусин се свр. *лицем одаити нерасиѡложење, смркнѹти се.* — Није се сѡ(д) прѡв пѹт намусила, вѡзда је злѡвѡљна и намѹшена.

нанѡсит, нанѡсин несвр. *вући бојом на неку другу боју или нијансу.* — Ђвѡ свѣла нанѡси на драп.

наѡколо предл. *око.* — Зѡшто трчѡш наѡколо фѡнтѡнѣ? изр. *ѡколо-наѡколо око-ло, шу, шамо (дѡстиа неѡдрѣњено мјесно значење).* — На ноге смо пасали све ѡколо-наѡколо док нијесмо нашли вѡшу Улицу.

наѡпа ж надштрешница у облику пирамидѣ над огњишћем у сѡтарим дубровачким кућама. — Кад је вѣлики вјѣтар, пѹхѡ нам крѡз напу.

нападат, -ан свр. 1. *нападаити ѡо...* — Рѣкла ми је јѣдна Сѡлѡчка да је нѡћас на Ђсѡјнику нападало дѣсѣ(т) цѣнтимѣтарѡ снѣјѣга. 2. (несвр.) *нападаити некога вербално или физички.* — Ђни нападају, мѡи се бранѡмо и кѡ знѡ дѡкле ће тѡ!

напасарат се, -ан се свр. *исмијати се.* — Сѡти смо се на Порпѡрели наприповијѣдали, ищпјевали и напасарали.

напѡлит, напѡлин свр. *уѡалити.* — Напѡлијо сан шпањѹлет, а сѡ(д) нѣ знѡм ћѣ сан ѡставијо сумпорѡне.

напѡљиват, -ѡљиван несвр. *уѡаљивати, ѡалити.* — Не напѡљивѡј шпањѹлет на шпањѹлет, није ти тѡ здравѡ!

напанут, напанѡм свр. 1. *иасити ѡо нечѡму.* — Напануѡ је снѣјѣг по кѹпјѣртама, а на улици га ѡ нѣмѡ. 2. *наѡсѡти некога*

вербално или физички. — Браћа су га страшно напанула што држџи страну сестри.

напаприт, -џн свр. *набиберити*. — Напапри још мало кулаш, не буди жгџурава!

напаприџат се, -џн се свр. *наљуџити се џоводом нечега нагло и краџко.* — Напаприџо се ка(д) сан му рџко да му не ваљаду прџвје.

напарен, -а, -о приџ. *кухан, а незачињен.* — Напарена зџлен је здрава, ма у џоме нџма нџ шџга ни сапура.

напас, -сти ж *несређа, зло.* — Ко за напас ми шпахер данас слабо горџ!

напасти в. *напануџи.*

напатџнат, -џм свр. *намазџти џицеле кремом.* — Ваја нџвџ прџвје добро напатџнат да ин кџжа џмекнџ.

напенџат, -џм свр. (тал. *pingere*, *пјесн.*) *насликаџти.* — На реклами је напенџан јџдан велики бџјелџ брџд.

напџстат се, напџстан се свр. *наџуџи се џесницама.* — Добро су се напџстали, па је маџи фџнуо у ошпџдџ.

напџштџрат, -џн свр. (тал. *pestare*) *наџуџи као џиџо се баџом џиџе месо, али не снажно.* — Чџјџн да те је жена напџштџрала ка(д) си сџнџјеке дџшџ дџма у балџну.

напџкџтат се, -џн се свр. *наџуџаџти се рџе.* — Напџкџтаџеш се тџ по вапџрима па џе ти пџслије свџки пџсџ бит лџк.

напџпџџе прил. *џиџаџуџи рукама, џдносно џаџкаџуџи рукама као слиџџаџ џо мраку или кад неко иначе не види.* — У бријеме рџта бџџжали смо у Минџету и напџпџџе хџдили крос коридџре испџ(д) зџмџбџ.

напџрат се, -џн се несвр. *наџрезаџти се.* — Пуно их се напџрџ да у живџту пџстигнџ вишџ нџго што мџгџ.

/напџт се/ изр. *дџт за напџт се даџти наџџиџу, бакџиџи, добре руке.* — Ишџгали су нам свџ дрџва, а мџ смо ин плаџтили и дџли за напџт се.

напџца ж стилџак. — На Трпези је вазда бџла напџца или за џбџедовање или онџко.

напџџнна ж (пеј. од напџца) — Баџиџу старџ напџџину да је не гледан више.

напџџница ж (дем. од напџца) — Стави на тавџлиниџ јџдну напџџиџу!

наплањаџат, -џм свр. *џ. изблањаџти веђу количину дрџџа.* — Видџ нам је јџчџр наплањаџ дрџва за мјесеџ данџ. **II.** ~ се *наблањаџти се.* — Баш се јџдан наплањаџ за џнџ мџзерије штџ смо му дџли!

наплџсџно прил. *набаџано, нечим џреџриџано џиџо џставања џиџисак ружног и неџкусног.* — Униџџли су мџбиџу у камару, а свџ стоџи онџко наплџсџно.

наплџсџат, наплџсџн свр. *набаџаџти с неџкусом џуно стџвари.* — Веџта би бџла лијепа да је није онџко наплџсџала.

наплџсџкат се, наплџсџан се свр. *наџљескаџти се, наџџлаудираџти се.* — Сџнџнџ смо се наплџсџкали „Кафџтариџи“, Хајдархоџиџ је бџџо маџџифик.

наплџшџкџтат, -џн свр. *благо изудараџти дланом џо голом џиџџу, наџџаџиџаџи.* — Ћуџела је маџџга и чџсто би га наплџшџкџтала џ(д) драгџсти по бедриџама.

напорџе прил. *редџм, јџдан џа друџи.* — Не џртџваџте на врџта! Лијепо напорџе па џете свџ бит пџдмџрени!

напџслџџтку прил. *на крају, на коџцу, коџачно.* — Напџслџџтку је наџ мџтџр џшџ у Пџртоџи и мџ смо се искрџцали на муџиџ.

напрахаџат, -џн свр. *џ. наџудраџти.* — Тџкало је лијепо напрахаџат пџруку госпа-ра Мџра и тџ је Јџле з гџстон чџниџа вишџ џ(д) дваџдести гџдџштџа. **II.** ~ се *наџудерисаџти се.* — Напрахаџ се маџо да ти се не лапџти нџс!

напрашџат, напрашџн свр. *џ. наџуниџти некога или неџџџо џраџиџном.* — Напрашџили су нас џуџи док смо хџдили пџтен. **II.** ~ се *наџуниџти се џраџиџне.* — Падала је клачџнара, па се свџ напрашџило.

напрдѣват, -рѣдѣан *несвр. начињати, зайочињати, зайодијевати говор о нечему чему нема мјеста, о нечему бесмисленим.* — Нијесмо се састали да слушамо како ти напредиваш! — Додјало нам је његово напредивање па смо сви брзо пошли ћа.

напрешит, -а, -о *придј. који захтијева нешто брзо, хоће нешто брзо („на враш на нос“).* — Нё ваља му што је напрешит.

напрѣгат, -ан *свр. (тал. friggere) найржѣти.* — Ужанца је била напрѣгат прикалѣ на Бадњё вёчё и на Стѣрѣ годину, па увечё дуго сједат и играт томбулу.

напријет се, наприён се *свр. найрегнути се.* — Наприли су се што су мёгли и не мёгли док дјетцу нијесу љзвели на пѣт.

напрљаат, -ан *свр. ножем назулишти жућенице и сл.* — Напрљаћу жућеницё у добу.

напрѣцат се, -ан се *свр. наљушѣти се, али не за дуго и не озбиљно.* — Напрѣцала се што даждј па нё може надрвёр. — Ко да смо ми за тó крѣви!

/напрстак/ *изр. напрстак нечега (за количну)* — Дај ми ё(д) тегѣ вина сѣмо напрстак да пробѣан. — Пѣпијо је сѣмо напрстак ракијё и ё(д) тегѣ се нијё мёгё напит.

напрт, -а, -о *придј. који ёо сваку цијену нешто хоће, ућоран.* — Била је напрта за удат се.

напуђат се, напуђан се *свр. найуништи се, накушти.* — Напуђо си се дѣка на полтрёни ёе је мѣчка спавала.

напутит, напутѣн *свр. ѣрейоручѣти некога некое.* — Напутѣли су нам једнёга стѣрёга каменѣра да нам фѣнё кѣћу.

напућиват, -ућивѣан *несвр. ѣрейоручивати некога некое.* — Напућивали су ин једну дјевёјку и(з) Слѣнога што је прије слѣжила у Матѣјѣвића.

напуцат се, -ан се *свр. најестѣи се.* — Јучёр смо били у Приморју и напуцали се смѣкава са стабѣла.

нарѣнча *ж* *ген. мн. наранѣчѣ (тал. agancia) ёоморанца, древо и ёлод.* — Чај од ѣи-

ста нарѣнчё слѣжијо се кёјѣ пѣт ка(д) се долазило на кёрот. — Удно царѣдина ёмали смо једну ѣутѣ нарѣнчу.

нарѣнчѣна *ж сок, сируј од наранче.* — Нарѣнчѣна се пила за жёћ.

нарѣнчѣн, наранчѣна *м мандарин.* — У Нерётѣви сад ёма пѣно наранчѣна.

наранчѣнић *м (дем. од наранчѣн) — Мѣли наранчѣнићи нёмају слѣс ко вёликић.*

нарѣнчѣна *ж (дем. од наранча) — Дё је дјетету нарѣнчѣцу мѣло вѣштё од ёраха.*

нарѣслица *ж нека изнујѣрица јазгећа или браѣѣја.*

нарѣдит, нарѣдѣн *свр. 1. наручѣти нешто, неку робу, јело или ѣиће у рестѣорану. — Штё ёеш ти нарѣдит от пића? — Нарѣдили смо ё ми ёну ѣјепу гарнитѣру ё(д) сламе за на тарѣцу. 2. зайовједѣти.* — Нарѣди му да ё(з) шкёлё ёдма до ёё дёма.

наређиват, наређивѣан *несвр. 1. наручѣвати.* — Ёје смо вѣзда наређивали и ўзимали у једнёга Мјёћанина. *2. зайовједѣти.* — Госпођа Јёле је ў кући капо, ёна свё наређивѣ. — Дёста ми је вѣшега наређивѣања!

нарежит се, нарѣжѣн се *свр. накостиријешѣти се (о мѣчки).* — Мѣчка се нарѣжила, стрѣх ме је да ме не огранчѣ.

наремѣћат, -ан *свр. 1. нанијѣти, навућѣи много шёга.* — Тёка ме барем једѣн пѣт на сетёмѣну пёћ на плацу и тѣд наремућѣн двѣ пѣне бѣрсе свёга ё свачега, ма бёс прокѣлѣ и жућеницё нё може ни ка(д) пасат. *II. ~ се нанијѣти се, навућѣи се нечега и намучѣти се с ѣим.* — Нё жали ме ка(д) се уз ёвѣ скѣлу наремѣћѣн ко живѣна, него ми помёзи!

нарецкат, -ан *свр. ошѣиро исјећи руб ѣѣѣра, ѣканине и сл.* — Мѣло сан нарецкё кѣрту, па је ёнда стаѣѣво ў шкѣтулу.

нарипит, нарипѣн *свр. нахрујѣти.* — Нарипѣли су сви на једнёга Херцёгёвца што је продавё сѣр.

нарићан, -а, -о придј. *наковрчан* (за косу, али и за *што* друго). — Сва јон дјеча имају нарићане косе на оца. — Има по плаци оне нарићане салате.

нарићат, -ан свр. (тал. аггисciare) **I.** *наковрцаши* (косу). — Наричала је Маре косе, једва сан је позно. **II.** ~ се *наковрцаши* се. — Кад је ухитила петнес годинā, нарићала се и почела се питурават.

наруцат се, -ан се свр. *нарадиши се* неуморно ходајући и крећући се. — Боду ме и ноге и руке колико сан се данас на руцала.

наруче с **1.** *наручје*. — Мајка је у наручу (у наручима) држала најмање дијете. **2.** *количина нечега што се може обухватиши најријед својеним рукама*. — По Срђу су накупили наруче сучарака.

насапљунат, -ам свр. *насајунаши*. — Насапљунала сан рбу па нека тако мало стожј.

насврху прил. *на крају, на концу*. — Насврху, да ти више не дуљин, старји је умро, па кућу на Коналу и дијо оне на Каламоти оставијо непуту да хи ужива до смрти, а након тега све поповима.

насе првл. *унашраг, уназад, нашраг, назад*. — Врати се насе и погледај јеси ли закључо врата! — Не ходи насе, пашћеш! — Од насе тридести годшћта оди се није ништа промијенило. изр. *хдшт ~ заосијаши* (мисли се на саш). — Орлоције ми идѣ насе. *бит (мало) ~ интелектуално заосијаши*. — Он је мало насе па се у свему слабо сналази.

наслањат се, **наслањам** се несвр. *осигураваши се неком некретнином ириликком неког иошраживања*. — Не може се он вазда наслањат на кућу и имање кад је све то ља презадужено.

наслиједит, **наслиједин** свр. *наставиши*. — Наслиједио је говорит, ма га нико више није слушо.

наслинит се, -ин се свр. *наилакаши се, нацмиздриши се*. — Не погађај му све! Наслиниће се, па ће се и умирит.

наслонит се, **наслоним** се свр. *осигураши се неком некретнином ириликком каквог иошраживања*. — Ка(д) су искали кредит, наслонили су се на кућу.

насмиех м *смијешак*. — Драга ми је она дјевочица, има андијоски насмијех.

насмучат се, **насмучан** се свр. *наклашариши се*. — Ка(д) се насмучо по свијету, дошо је дома умријет.

насноват се, -ујен се свр. *кад неко жели нешто осшварииши, ља му љо љође или не љође за руком*. — Насновало му се насврху да се и богато ожени. — Није му се насновало да види још једанпут родно мјесто.

наспорит, **наспорин** свр. *учиниши да нешто иошраје или да мања количина буде довољна*. — Бог до па се наспорило, а било ме је страх да неће дотећ за свакога.

настат се, **настојин** се свр. *дуго сшјајаши, настјајаши се*. — Ја сан се насто чѣкајући при(д) Спонсон Јѣлу, а она се настала на скалинама от Пилā у дискорси-ма с Никшом.

настварат, **настваран** свр. **I.** *сшвараши нешто што је најчешће неочекивано*. — У ово неколико годинā он је чуда настваро! **II.** ~ се *сшвориши се* обично неочекивано. — Што се све оди настварало откад ми нијесмо доходили.

настворит се, **настворин** се свр. *сшвориши се*. — Од оно мало настворило се, па је било да Бог поможе.

насукат се, **насукан** се свр. **1.** *превариши се*. — Насукали смо се шпто смо вас подслушали. **2.** *неким иловилом насјести на иодводни гребен или у илићак*. — Насукали смо се з баркон на гребен.

насунат, -ан свр. (тал. zuppare) *надробиши хљеба у млијекo и сл.* — Чѣкали су

да ин мајка насупа бешкодта у дубоку бй желу плитицу.

натанћат, -ан свр. (и: *натанћат*) (тал. tentare) *навући, навести на неко зло или увући у нешто што се у сваком случају неће добро завршити*. — Врџ ме *натанћо* да га послушан и купин овй мљинац от кафе.

натискат, -ан свр. I. *наругаћи, нагомилаћи, наштрипати*. — Натискали смо у сваку бужицу на фуњестри картѣ да нам не пуха. II. ~ се *нагураћи се, нагомилаћи се, наштрипати се*. — Натискали су се у аутобус, нијеси имо хе ногѣ ставит.

натомбулат се, -ан се свр. *наиреврџаћи се*. — Дјѣца су се натомбулала по снйѣгу.

натодат, -ан свр. I. *намочити, наквацити у нешто*. — Натодџ мѣсо у оцат с листон ловорикѣ и остави да прѣноћй. II. ~ се I. *намочити се, наумакаћи се неког соса или шечне масноће*. — Да ми је фрѣшкбга круха и шуга от пѣченѣ прѣчевинѣ, па се натодат до милѣ волѣ! 2. *настајаћи се у води*. — Ка(д) смо дошли на Лѣо-крум, залѣхели смо се ко шијуни у море и добро се натодџали.

натохѣрѣ прил. *накривљено*. — Стѣјй ти клѣбук натохѣрѣ.

натрацават в. ашрајавай.

натрапат в. ашрајай.

натринкат се, -ан се свр. (тал. trincare) *наити се неког алкохолног џића*. — Нѣђе су се натринкали, нијесу знали ни како се зѣвѣ.

натронит се, натроним се свр. *намјестити се, сјестити као на ирестиполу*. — Господџа се натронила у вр(х) трѣзѣ, па сѣмо командѣ дјѣвѣјци ка(д) ће коју пјатанцу изнијѣт.

натрумбетат се, -ан се свр. (тал. trombeta) I. *нашрубити се*. — Бйла је у Граду велика машкарѣта, па се младѣс наскакала по улицама, назакидивала, напјевала и натрумбетала. 2. *добро се наити не-*

ког алкохолног џића. — На крају су се свй натрумбетали.

натруснт, натрусин свр. I. *напросийаћи, наосийаћи* (*нйр. шећера, соли и сл.*). — У пастифѣрји спарењавају, па сѣмо мѣло цукара натрусѣ по крафенима. II. ~ се *наити се, оити се*. — Нѣђе су се натрусили, вйдиш да су пјани.

натукнут, натукнем свр. *издалека навијестити, даћи наслушити*. — Нијесмо ъ тему пуно говорили, сѣмо смо натукнули да би љвѣ сетѣманѣ мѣгли партит.

натурѣли, -ѣ, -ѣ прил. *ириродни, наравни*. — Свѣ мѣбиља је од натурѣлѣга дѣва.

натурѣло прил. (тал. naturalmente) *наравно*. — Натурѣло да ће свй дотрчат на вѣчеру кад је мукте.

натѣћ, -уѣн свр. *ударањем нешто нагњечити, нйр. маслине*. — Купила сан у јѣднѣ Млѣћкѣ лйјѣпијѣх мѣслина, па хи морѣн колико данас натѣћ.

натѣцат, натѣцѣн несвр. 1. *ударањем гњечити, нйр. маслине*. — Свѣкѣ јѣсени натѣцамо мѣслине и стављамо хи у вѣзе. 2. *слабо и иогрѣшно говорити неки сйрани језик*. — Он не зна илглѣшкй, сѣмо натѣца.

наѣкаѣлат се, -ан се свр. (тал. chiacchiare) *набрљаћи се, начаврљаћи се (више њих заједно)*. — Сјѣле жѣне сйнојке на пижучий и сйте се наѣкаѣлале.

наѣулит, наѣулин свр. *начуљити*. — Наш Цѣрбер наѣулијо ѣши, ѣсјетијо да нѣко йдѣ изѣ кућѣ низа скалинѣту.

наѣућат се, -ан се свр. (тал. succhiare, succiare) 1. *наисаћи се*. — Наѣућѣ сан се за данас дѣста плѣчйца. 2. *добро се наити неког алкохолног џића*. — Фрѣно се јучѣр добро наѣућѣ, свѣ је рѣндѣ кад је изйшо из ауга.

наѣудит, -ин свр. *нашкодити*. — Мѣре ми је наѣудило од ѣнијѣх клѣпа.

наўзнач прил. *на леђима, наузнак*. — Кад лежиш наўзнач, хрчеш!

наук и *наука*. — Он је ходио на науке у Падову. — Тѣжак му је био наук!

наука ж *навика*. — Їмā једну грубѹ науку: кад обједујѹ, заспи и нѹ можеш га пробудит до пет ѹрā.

науцкат, -āн свр. *нахуцкаѹи некога*. — Он није душѹван човјек; мјесто да штѹ да сирѹмаху, науцкѹ је на њѹга пѹчу кучка!

научит, научин свр. **I.** 1. *навикнуѹи некога на нешто*. — Научио нас је да ш њѹме ѹдѹмо на рибāѹе по(т) свијѹѹу. 2. *ѹдстакнуѹи, нахуцкаѹи*. — Ти си ме научио да берѹн наранче у туђѹму цардину. **II.** ~ се *навикнуѹи се*. — Добро си се ти научио на таки живот! — Нијѹсан ја научан на тѹ!

нафѹтат, -āн свр. (тал. *fetta*) *нарезаѹи на кришке*. — Нафѹтāј мāло вишѹ пандѹшпања, пѹно нас је па ће се ѹзјести.

нафѹлат, -āн свр. (тал. *filare*) *нарезаѹи*. — Да ми је нафѹлат мāло пршута, па дѹбрѹга црнѹга вина, а контѹнтѹ би се за нѹвоју и са жмулон бѹвāндѹ!

нафрāјат се, -āн се свр. *науживаѹи се јѹла и ѹиѹа, гозбе*. — Нафрāјѹ се он ко ни-ко ѹд нас!

нафрѹгат се, -āн се свр. (тал. *fregare*) *нафрāѹи се чејком, нарибаѹи се*. — Вишѹ се је нафрѹгала туђијѹх скалā него је у живѹту крѹха ѹзјѹла.

нафтāлиѹна ж (тал. *naftalina*) *средствѹ ѹрошѹив мољаца, нафѹшалин*. — Оди свѹ смрдѹи по нафтāлиѹни.

нафѹмат се, -āн се свр. (тал. *fumare*) *наѹшѹиѹи се*. — Нафѹмāј се док ти ѹ шпагу звецкају ѹāлиѹни динари, не парā ми се да ће ти се пѹслијѹ укāзат така оказијѹн.

нахѹрит, нахѹрин свр. **1.** *накривѹиѹи*. — Нахѹриѹ бāрету и пјѹвā ко да је вāс свѹјѹт њѹгов. **II.** ~ се *нагнуѹи се*. — Кѹ ѹица ин се ѹ(д) старѹсти свā нахѹрила.

нахѹро прил. *накривѹѹено*. — Вāзда му је клѹбук стѹјѹ нахѹро.

нахлада ж *ѹрехлада*. — Їмā јакѹ нахладу ѹ главу.

нахладит се, нахладин се свр. *ѹрехладѹи се*. — ѹзнѹна га је ѹхитиѹ прѹпух, па се нахладиѹ. изр. *нахлāђѹен ко живѹна јакѹ ѹрехлāђѹен*. — Није мѹгѹ онāкѹ нахлāђѹен ко живѹна нѹколико дāнā ѹзијѹ ѹс кућѹ.

нахлипат се, -āн се свр. *наѹѹлакѹиваѹи се*. — Нахлипѹ се док му нијѹсу учи нѹли пѹ вољѹи.

нахлипат се, нахлипан се свр. *наје-стѹи се ѹѹекућѹ или ѹѹлуѹѹекућѹ хранѹ ко-ја се узѹма кашиком*. — Удрѹбиѹ би, јāдан, крѹха у јѹху, па би се тѹгā нахлипѹ и тѹ му је бѹло свѹ дѹ сутридāн.

нахмурен, -а, -ѹ придѹ. *мрачна изгле-да, наѹмурен*. — Тѹ је јѹдан нахмурен човјек, није ти га драго ни пѹтен срѹс.

нахмуренѹс, -ѹсти ж *наѹмуренѹсти* (*најчејѹше се мѹсли на врѹјѹе*). — Тѹшко пѹдносим ѹвѹ нахмуренѹс бѹс кишѹ.

нахмурит се, -ѹн се свр. *наѹмуриѹи се* (*кад се небо смрачи, ѹдносно кад се навуку ѹблаци ѹред кишу*). — Нахмурило се ко да ће киша.

нахѹдит, нахѹдин несвр. **I.** *налазиѹи*. — Лијѹечник нахѹди да је ѹна сā(д) добро и да се мѹже пѹмало придизат. **II.** ~ се **1.** *налазиѹи се*. — Тā се бѹтига нахѹди у Наљѹешковићевон ѹлици, ѹдма испѹ(д) Пријѹкѹга. 2. *нахѹдаѹи се*. — Јѹчѹр смо се нахѹдили: учѹнили смо ѹир око Лāпа-да свѹ на ноге!

нахрдат, нахрдāн свр. *намлиѹиѹиѹи, наѹѹи, ѹзударѹи некога*. — Ноћас је пѹ(д) Свѹтѹн Мāријѹн бѹио ѹнтијѹри бу-ликāн: ѹлиѹзѹи мѹж нахрдѹ је жѹниѹга āмāнта.

нацикнут, -нѹм свр. *мало наѹкнуѹи* (*неки стāклени ѹредмѹѹ*). — Замијѹени ми ѹви жмѹ, нацикнѹт је.

нацрвен, -а, -ѹ придѹ. *који баца на цр-вѹно*. — Вѹна је онāкѹ нацрвена.

нацујат *в. нацуљайи.*

нацукѣтат се, -а̄н се свр. *добро се наиш-иши.* — Пошла је цѣјелā клапа на Бѣсѣнку у тете Марѣ, па су се свѣ тāмо нацукѣтали.

нацуљат, **нацуљан** свр. (и: нацујат) **I.** *наљуљайи некога или нешто.* — Вѣзаћемо цујалку нā грāну ђ(д) смоквѣ и добро ћемо те нацуљат. **II.** *~ се наљуљайи се.* — Нацуљали смо се пѡ грубому мѡру.

нацурукат се, -а̄н се свр. *ионаишши се.* — Нацурукали су се па ин је свѣ пāрало лѣјепо.

начимат, -љѣн несвр. *начињайи.* — Зāшто начимљѣш тѣ крух? — Нѣ треба нāчимат тākѣ рāзговѡре!

начин **м 1.** *мјера.* — Не прећеруј у ничему, него свѣ с начином! **2.** *све ишио некоме шреба да би могао нормално живѣиши.* — Вајā у кући свāкому дāt начина. *изр. нā сваки ~ свакако.* — Ми вас нā сваки нāчин чѣкāмо. *нā тѣ ~ шако.* — Нā тѣ нāчин ћеш нāопāко пāсат!

начинит, **начиним** свр. **I.** **1.** *сиремийи.* — Требā начинит грпезу прѣје него ђни дођу. **2.** *иоиравиши нешто.* — Јесте ли начинили звѡнце нā вратима? **II.** *~ се 1. лијейо се обуи.* — Ка(д) се онāкѡ начини, није ни груба. **2.** *наишши се добро неког алкохолног иића.* — Кад гѡј пѡћѣ ш њима, начини се, па га ђнда бѡдлѣ глава. **3.** *изравнаши неки речун, међусобно се обрачунаши (у вези с новцем).* — Плāтите ви мѣни, а јā ћу се с Кātѡн лāко начинит.

начињат, **начињам** несвр. **I.** **1.** *удешавайи некога.* — Тѣ га пуно начињāш, па је инфѣсѡ да је лѣјеп. **2.** *градийи, иравиши, иоираваши.* — Ђни начињāју кућу нā новѡму путу испод Монтѡвјернѣ. **II.** *~ се 1. иоираваши се.* — Онā кућа се ѡдāвно начињā, мѡрала би бѣт брзо гѡтова. **2.** *удешавайи се.* — Ка(д) се ђне двѣје пѡчму начињат, ни(ка)д) фѣнут.

начињен, -а, -ѡ придј. *удешен, лијейо обучен и уоишше доијеран.* — Штѡ ми фѣгурāш тākѡ лѣјепо начињѣна!

начичкат, -а̄н свр. **I.** *наредаши иуно нечега прѣијерано или с некусом.* — Начичкали су кāмару сā сликама, с ормāрићима и с антикаљама. **II.** *~ се накиишии се прѣијерано или некусно.* — Начичкала се злāта по рукама, а нāвјешала колāницā и медаљуна ѡколо врата. **2.** *сакуиши се у великом броју, набиши се негдје.* — На ђнѡ мāло прѡстора начичкало се свѣјѣта, свѣ дѡх нā дѡху.

нашјенац, -ѣнца **м** *земљак, чѡвјек нашега рода.* — Нашјѣнци се ѡдма познāдѡ по говѡру.

нашикат, **нашикан** свр. **I.** *наљуљушкаши некога.* — Нашикала нас је жѣљезница од Мостāра до Гружа. **II.** *~ се наљуљушкаши се.* — Нашикали смо се у јѣднѡму āту испод Рѣпупликѣ.

нашкѣ, -ā, -ѡ придј. *наш;* у им. *служби м наш језик.* — Забѡравијо је нашкѣ, нāтѡцā ко да је фѡрестѣ.

нашпрљат, **нашпрљан** свр. **I.** *нестиручно и с некусом нешто наиравиши.* — Нашпрљала ми је вѣсту ко да није сартѡрѣла нā гласу! **II.** *~ се некусно и уиадљиво се обуи, накиишии или нашминкаши.* — Штѡ се Јѣле нашпрљала, да је вријѣме ѡт карневāла, нѣ би јѡн бѣло пāра!

наштѣпат, **наштѣпан** свр. *наборайи, набрайи.* — Зāшто си блѡзу нā шкини ѡвāкѡ наштѣпала?

невāљал, -а, -ѡ придј. *који не ваља, лош (односи се само нā квалишѣтѣ стѡвари).* — Ђзмѣш штѡ невāљало и бацѣш сѡлде!

невјѣста ж 1. *млада.* — Ѐзвели су невјѣсту рз вѣзинѣ кѡћѣ. **2.** *синова жѣна, снаха.* — Сѣн ми је пāртијо, а невјѣста ми је ѡстала з дјѣѡн ѡди.

/невѡља/ *изр. тѡга и ~јадно чѣљаде или јадна ситуација.* — Ђни су вѣликā тѡга и невѡља, ништа нѣмају! — Ѐ тā њѣхова рāдјѡница је тѡга и невѡља! дāват вѡљу зā невѡљу иињайи се мимо својих могућно-

*стии, љокушавати да се неко стиње ири-
каже бољим него јестѝ.* — Давā вѡљу за
нѡвољу, ма је јāко слāб и нѡне јѡш дѡго.

нѡвѡљан, -љна, -љно придј. 1. *јадан*
(*стиње које, уз благи иријекор, садржи*
извјесну наклоност према лицу коме се
иридјева). — Онѡ нѡвѡљнѡ дијете се сāмо
йгра и нйкад не учй. — Овā нѡвѡљнā
мāчка вāзда учини штѡту. 2. *јадан, мизе-
ран*. — Овā нāша нѡвѡљнā жѡлезница нй-
кад ариват! изр. *Јадан* и ~ у *великој мјери*
јадан. — Он је јадан и нѡвѡљан с онѡ дје-
цѡ: један син пјанчина, другй нерадни
чина, а йй га забандāвā ко да јон је ѡчух, а
нѡ ѡтац.

нѡвријеме с *незгодно вријеме, незго-
дан час*. — Дѡшла ми је у невријеме.

нѡгда прил. *некада, некоћ*. — Нѡгда се
мāѡе фестйжало, а више рāдило!

нѡгдашњй, -ā, -ѡ придј. *некадашњи*. —
Нѡгдашњи професури били су у Граду
јāко стймāни.

нѡго вез. 1. *већ (као шакав не чује се у*
дубровачком говору). — Нијесмо ми ѡ
њиховијен секрѡтецама знāли нйшта, не-
го су нам другй исприповијели. 2. *зар*. —
Мāре, нѡго ћеш јѡсти сāмо напарен кѡ-
пус?

нѡдѡперāн, -а, -ѡ придј. *који још није*
био у уиѡшреби, нов. — Нѡ треба прāt не-
дѡперане пјāте и пѡзāте. — Дāли су нам
нѡдѡперāн форнйменат.

нѡђе прил. *негдје*. — Йскали смо по
граду јѡдну штѡфицу, па нѡђе нѡмā, а ѡѡ
ймā, рѡвинāна.

/нѡђеља/ нѡђеља пāлмāнā недјеља *ипред*
Ускрс кад се у кайшѡличкој цркви благо-
сиљају йалмине гранчице. — На нѡђељу
пāлмāнѡ се ѡā у арији ѡсјећā прѡљеће.

незāфāлан, -лна, -лно придј. (и: незā-
фāлан) *незахвалан*. — Нѡмā гѡрѡ ствāри
од незāфāлнога чејадета.

незāфāлнос, -сти ж *незахвалност*. —
Приличй му тā незāфāлнос, бѡјѡму се ѡд
њѡга нијеси мѡгѡ ни нāдат!

неимāнство с *сиромаштво, бијѡда*. —
Неимāнство мѡже чѡвјѡка увāлит у три-
ста неприљикā.

неимāштна ж *сиромаштво, бијѡда*.
— Неимāштна је вѡлико злѡ што сустиг-
нѡ чејāде.

нѡка 1. *да (као изрични везник)*. — Рѡ-
кѡ сан му нѡка свѡ донѡсѡ дѡма. 2. *кад* (у
временском значењу). — Нѡка ѡн умрѡ,
ћѡ ће му дјѡца! 3. *ако случајно (у йогѡд-*
беном значењу). — Нѡка се сѡтра ѡн врā-
тй, вāјā й ѡему дāt дијѡ. 4. *доуишјајући*
нешйѡ. — Нѡка свѡ, ма штѡ ће ти ѡвā мā-
кина у комйну?

нѡкидāн прил. *који дан ирије, недавно,*
йу скоро. — Нѡкидāн су ш вйме бйли тѡ-
āтри у кући, крепāвали смо ѡ(д) смијѡка.

нѡко замј. *осим основног значења мисли*
се и на неку особу која није домаћа или ко-
ја није увијек ирисуйна у кући. — Кад је нѡ-
ко за трпѡзон, ѡнда си миран, а ка(д) смо
сāми, чинйш свāкѡ извāйпгтине.

нѡмāѡе с *сиромаштво, бијѡда*. — Нѡ-
мāѡе га је убило.

немāштна ж *сиромаштво, бијѡда*.
— Тйјѡх гѡдинā по ѡтоцима је била вѡли-
кā немāштна.

нѡмйга вез. *камоли*. — Не мѡгу нй јā,
нѡмйга ѡн!

нѡмйло прил. 1. *немилоsrдно, немили-*
це. — Избијѡ га је нѡмйло, свѡ пѡстима у
шкйну й у главу. 2. *нељубазно*. — Штѡ ме
глѡдāш тākѡ нѡмйло? изр. у нѡмйлу не с
уживањем, *нерадо*. — У нѡмйлу смо из-
јели и ѡбјед и вѡчеру. — Тѡнере вѡстйт
сан нѡсијѡ у нѡмйлу.

/нѡмйр/ изр. дāt нѡмйра *унијѡти немир,*
узнемиритйи. — Тѡ ми је тākѡ дāло нѡмй-
ра да свѡ нѡћ нијѡсан ѡка склѡпијѡ.

немѡтњйк м *болесник*. — У ѡйх у ку-
ћи је сā(д) тѡжак немѡтњйк.

немѡтњица ж *болесница*. — А ѡна, не-
мѡтњица, била је устрпљѡна дѡ задњѡга
чāса и није нйкога ћѡла секāват.

нѣмѡћ, -ѡћи ж **1. болесѣ**. — Он пѣтѣ ѡд некаквѣ нѣмоћи, а нико нѣ знѣ штѡ му је. изр. *грубѣ ~ ѡуберкулоза, рак и сличне неизлечиве болесѣи мада рјеђе од ѡреѡходне двије*. — Умрли су свѣ у мало врѣмена ѡд грубѣ нѣмоћи.

нѣмоћан, -ћна, -ћно придј. *болесѣан*. — ѡдавнѡ је бѣјѡ нѣмоћан и нѣ сврху је фѣнуу у ошпѣдѡ.

нѣмѡћник м *болесник*. — Дѡлазиѡ је лѣјечник, мѡрабит да ин је у кући нѣмѡћник.

нѣмѡћница ж *болесница*. — Бѡг је, слѣва му и фѣла, јутрѡс дѣгѡ нѣмѡћницу с вѣликијех мукѣ.

ненѣвидан, -дна, -дно придј. *завидан*. — Ненѣвиднѡ чејѣде је справнѡ и нѣ зло.

ненѣвиднѡс, -ти ж *зависѣ*. — Пустѣ ненѣвиднѡс је крѣва штѡ су се ѣ браћа ухитила јѣдан з друђијен.

ненѣвис, -ти ж *зависѣ*. — Ненѣвис мѡже бит рѣзлог штѡ јѣдан друђѡга лѣјепѡ нѣ гледѣ.

нѣобика ж *ненавикнуѡсѣ*. — Лѣјепѡ је ѡди, ма ми је нѣобика виђет свѣ друго-вѣчијѣ него прѣје.

нѣпѣнћен, -а, -ѡ придј. *незѡпамћен, сѣрашан, врло велик*. — Тѡ гѡдиште је бѣла нѣпѣнћена зѣма.

нѣпѣцијенат, -ѣнта, -ѣнто придј. (тал. *impaziente*) *несѣриљив*. — Он је нѣпѣцијенат за тѣкѡ прѣћизѣ ствѣри.

нѣпѣцијѣнца ж (тал. *impazienza*) *несѣриљивѡсѣ*. — Нѣшта се нѣпѣцијѣнцѡн не пѡстижѣ.

нѣпѡдѡпштина ж (обичнѡ у мн.) *ѡпштинѣ* *који не доликује, ружнѡ ѡнашање*. — Млѣд је и зѣлен, ма ѣстѡ му се нѣпѡдѡпштине нѣ могѡ ѡдбит нѣ младѡс.

нѣпѡслѡх м *нѣѡслушнѡсѣ*. — Нѣпѡслѡх је стрѡгѡ кажњѣвѣн у Дубровачкѡн Рѣпублици.

непрѣлика ж *нѣѣрилично чејѣде, које ѣѡ карактѣру и цѣлокујним својсѣиви-*

ма нема ничег ѡудског. — ѡнѣ непрѣлика ѡ(д) чѡвјѣка учѣнила нам је пуно злѣ.

нѣпѡт м (тал. *nepote, nipote*) *нећак, синовац, сѣсѣрић*. — Брѣтов или сѣсѣтрин сѣн је мѣни нѣпѡт, а мѡја дјѣца су му пр-вѣ рѡђѣци.

нѣпѡуча ж (тал. *nipote*) *нећакѣња, синовѣца, сѣсѣричина*. — У мене сѣсѣтра ѣмѣ ћѣр, ѡна је мѣни нѣпѡуча.

нѣрав, нѣрѣва м (тал. *pervo*) *живѣац*. — Нѣможе је више трѣпет, свѣ је ѡд нѣрѣвѣ.

нѣрѣвѣват, нѣрѣвѣвѣн несвр. **I.** *нерѣвѣраѣи некога, ѣћи некоме на живѣце*. — Нѣјѣсан те тѣјѡ нѣрѣвѣват, ма сан ти мѡрѡ ѡвѡ рѣјет. — Од нѣрѣвѣвѣња у ѡфицију ѣ рѡке су ми се пѡчѣле трѣс. **II.** *~ се нерѣвѣраѣи се*. — Нѣрѣвѣвѣн се слѡшајѡћи тѡ старѡу прѣчу ѡ афѣтуѣлима.

нѣрѣват, -ѣн несвр. **I.** *нѣѡвољнѡ дјѣловѣѣи на нечије живѣце, нерѣвѣраѣи некога*. — Нѣрѣвѣш ме с твѡјѣјен лудѡстима! **II.** *~ се нерѣвѣраѣи се*. — Нѣрѣвѣн се кад гѡј пѣсѣвѣн ѡвѡдѣ, јер ме стрѣх да се не стрѡвалѣмо нѣза стрѣну.

нѣрѣвѡз, -а, -ѡ придј. (тал. *pervoso*) *нерѣвѡзан, слабих живѣаца*. — Свѣ су прѣт пѣртѣнцу бѣли мѣло нѣрѣвѡзи.

нѣрѣвѡзитѣт ж (тал. *pervosità*) *нерѣвѡза, несѣриљивѡсѣ у ѡчекивању нечега, узбуђѣње*. — Свѣ је пѡстѣ нерѣвѡзитѣт бѣла крѣва, па су се нѣ сврху и покѣрали.

нѣрѣвѡзо прил. *нерѣвѡзно, несѣриљиво*. — Нѣ вѣлѣ нѣ све нѣрѣвѡзо ѡдговѣрат!

нѣредан, -дна, -дно придј. *неурѣдан*. — Нѣредан је бѣјѡ ѡ(д) свѣга до свѣга.

нѣредѣѡс, -ѡсти ж *неурѣднѡсѣ*. — Нѣредѣѡс је грубѣ ѡсобина.

нѣсан, нѣсна м *несѣѣвање (не несѣница!)*. — Умѡриѡ ме је нѡћас нѣсан, болиѡ ме је зѡб.

нѣсанница ж *кад се у дужем врѣменском ѣѣриѡду не може сѣѣваѣи*. — Пѣтѣн ѡд нѣсанѣцѣ, па ми по свѡ нѡћ грубѣ мѣсли дѡлазѡ нѣ памѣт.

нѣскладан, -дна, -дно пријд. *нейри-стојан*. — Кад уђеш, лијепо се јави. Нѣ буди нѣскладан!

нѣскладница ж *нейристѡјна женска особа, обично млађа*. — Нѣскладницу, нѣскладнѡ, кѡ те чужѣ гѡвѡрит такѣ рјечѣтине!

нѣскладно прил. *нейристѡјно*. — Нѣскладно је у трѡнвају сјѣдат, а старѡјѣга пуштит да стѡји на нѡгама.

нѣскладнѡс, -ости ж *нейристѡјносѡст*. — От кѡга си научијо тужѣ нѣскладнѡс?

нѣслѡн, -а, -о пријд. *бљушав, без духа*. — Нѣслѡне су ти тѣ шѡле!

нѣслѡнштина ж 1. *особа без духа*. — О чѣму ћу гѡвѡрит с ѡнѡм нѣслѡнштинѡм? 2. *лудорија*. — Ћѣли су учинит нѣшто ориђинѡло, па је испала обичнѡ нѣслѡнштина.

нѣсмилѣн, -а, -о пријд. *немилосрдан, страшан*. — Нѣсмилѣна му је била сужбина.

нѣсмотрен, -а, -о пријд. *неајжљив*. — Да нијеси била нѣсмотрена, нѣ би тѡ била ни рѡзбила.

нѣсмотрено прил. *неајжљиво*. — Не хѡди нѣсмотрено, глѣдѡј прид ноге!

нѣсмотренѡс, -ости ж *неајжљна*. — Од нѣсмотрености си рѡзбијо ѡћале.

нѣсмотрѣњѡк м *неајжљив чѡвјек*. — Ђли се ти фидѡш у ѡнегѡ нѣсмотрѣњѡка?

нѣспола ж (тал. *pespolo* — дрво, *pesrola* — плод) *врста јужног воћа, дрво и плод, мушмула*. — Приспјеле су и првѣ нѣсполе.

нѣспор, -а, -о пријд. *који се брзо шроши (мисли се на храну)*. — Бѡјелѡ круж је нѣспор, а да и не гѡвѡрин кад је фрѣшак!

нѣсретан, -тна, -тно пријд. *шроклей (еуфемизам)*. — Нѣсретнѡ жѣно, зѡшто си ми удрила дијѣте по глави?

/нѣсрећѡ/ изр. *ка(д) хѡће нѣсрећа чује се у случајевима кад се деси нешто нежељено и неочекивано, што може шредѡи-вљѡи или зло или само нейрилику*. —

Пѡзила сан да нѣ сломијѣн ѡвуж кѡкарицу, ма ка(д) хѡће нѣсрећа, бѡш ти се дѡгодѡ ѡнѡ што нѣћеш.

нѣстрпљѣње с *нѣстрпљивости*. — Од нѣстрпљѣња ка(д) ће те виђет, нѣ може више ни спат.

нѣтом *вез. чим*. — Нѣтом смо изѡшли ис куће, пѡчѣло је дѡжђет.

нѣустрпљѣн, -а, -о прил. *нѣстрпљив*. — По нѡрави је нѣустрпљѣн свѣ би тѡјо нѡпрешу.

нѣхѡјан, -јна, -јно пријд. *који се ни за што не брине, немаран*. — Ђн ѡмѡ нѣхѡјан ѡднос прамѡ шкѡли.

нѣхѡјно прил. *немарно, без ѡсјећаја ѡдговорности*. — Нѣмѡ добра ка(д) се рѡдѡ нѣхѡјно и без вољѣ.

нѣхѡјство с *немарности*. — Кужа је ѡд нѣхѡјства прѡпала.

нѣхѡран, -рна, -рно пријд. *незахвалан*. — Кѡлико су свѣ за њѣга учинили, а ѡн се показѡ дѡ краја нѣхѡран.

нѣхѡрнѡс, -ти ж *незахвалности*. — Бѡлѡ ме ѡезина нѣхѡрнѡс прамѡ мајци.

нѣхѡтице прил. *нехѡтично*. — Нѣхѡтице сан збрѡшѡ скѡлин и навѡнуо нѡгу.

нѣшес, -ста м *неуредности*. — Ђнѡкѡга нѣшеста ко у ѡих није нѣмѡ.

нѣшесан, -сна, -сно пријд. *у сваком ѡгледу неуредан*. — Нѣшесну жѣну нијѣдан чѡвјек нѣ би дѡвео у кућу.

нѣшесница ж *неуредна жена* — Дјѣца јѡн ѡдуж рѡздрпѡна и бѡса, а ѡна, нѣшесница, тѡ и не ѡбѡдѡ.

нѣшеснична м *врло неуредан чѡвјек*. — Ђнему нѣшеснични је вѣстит пун маћѡ.

нѣшеснична ж (аугм. и пеј. ѡд нѣшесница) — Ђчи јѡн не испале нѣшеснични, кѡко нѣ видѡ гнусѡбу ѡколѡ себе!

нѣштукѡн, -а, -о пријд. (тал. *stuccone*) *без ѡлафона*. — Није тѡјо спѡт у нѣштукѡнѡн кѡмари, па смо му за нѡћас начѡнили у тѡнелу.

нигда прил. *никад*. — Нигда ин то не ћемо забравит!

ниђе прил. *нигдје*. — Нијесмо сусрели ниђе никога, а и да јесмо, у мраку га не би познали.

низдбли прил. *према доле*. — Срели смо се баш на скалинима: он је ходио низдбли, а ја љзгори.

ниједан, -дна, -дно замј. *ни један*. — Све нам је русице однијела зима, ниједна није остала.

Нике ж женско име често у Дубровнику. — Како то изглeдаш? Обукла си се ко Нике луда!

никија ж (тал. *picchia*) *удубина у зиду, ниша*. — У вратима от Пилџа има једна никија.

Никица ж уобичајено женско име у Дубровнику.

Нико м често мушко име у Дубровнику. /**нико**/ изр. *нико и ништа (нико и ништа) безвриједан у материјалном и моралном смислу*. — Они су дџма у Конџавлима били нико и ништа.

Никша м често мушко име у Дубровнику.

нимало прил. *ништа*. — Нимало се не веселим зими. — Нијесан нимало умбран.

Нина ж женско име у Дубровнику.

нина-нина *ијевуши се дјешету приликом услављивања*. — Нина-нина, злато мџе!

нинат, -ам несвр. (и: *нинит*) *сјавати (каже се дјешету)*. — Хџмо сад нинат у нашу колу!

нинут в. нинаџ.

Ниво м често мушко име у Дубровнику.

ниоткле (ниокле) прил. *ниошкуда*. — За вријеме рата није ниокле мџгла дџћ храна.

ничигов, -а, -о замј. *ничији*. — Чигово је џвџ? Ничигово!

ништа замј. *сичиница*. — Јџдиш се за ништа. — За тебе с толикијен динарима тџ је ништа! изр. *пџ у ништа смањити се*,

изгубити на мјери. — Мџсо је пџшло у ништа ка(д) се испџкло. *увечџ трџста, џутро ~ кад неко џуно обећава, џа од џога не буде ништа*. — У вџга је вџзда било: *увечџ трџста, џутро ништа. нико и ~ ништа, односно без икакве материјалне и моралне вриједности*. — Та фамџља је вџзда бџла нико и ништа. *не би (нешто) учиниџо за ништа ни џо коју џијену*. — Не би ја за ништа сџм живиџо у тџн кџћи.

ништо с ништарџа. — На крају смо констџтали да је џн јџдно вџлико ништо. изр. ~о(д) *чџљџдџта лош чџвџек или жџна*. — Знџ сан да је џн ништо о(д) чџљџдџта, ма да ће ми џвџ офрџкат, нијесан се наџџ.

нџвџмбар, -бра м *мјесеџ новембар*. — У нџвџмбру зна дџбро запџхат.

Нџви м Херџег-Нови. — На џласку у Боке налази се стџри град Нџви.

новџтџт, -и ж (лат. *novitas*) *новост*. — Ка(д) су се вратиџи и(с) Спџета, бџли су пџни новџтџти.

/**нџга**/ изр. *пџсти с нџга не моџи више ништа од умора радиџи, вџома се умориџи*. — Вџс дан рџџан, пџла сан с нџга! *вишиџт на нџгама дуџо сџјајџти на ногама*. — Вџсџн на нџгама од изван зџрџ, ма ми пџра да неџу јџш пџно изџурџт. *играју ми нџге дрџџе ми ноге од узрујања, сџраха, узбуџења*. — Кџлико сан се припала ка(д) су бџбли у врата, и сад ми играју нџге! *скџчит (скакат) на ноге скочиџи с камена у море с ногама наџџе*. — На баџи смо вџзда више скакали на ноге неџо на главу. *пџле су му рџке и ноге одузџи се од великога сџраха*. — Пџдџ ми и рџке и ноге кад ми пџстијџр донџсџ телеграф. *пџн на ноге џџи џјешке*. — Пџшли смо с транвајџем до Лапада, а џнда на ноге стџријџм путџн до у Михџјла, па испод Гџриџџ свџтџга Влаха, порџд Гџспџ џд Милосрџа до Бџнинова. *бџт на нџгама биџи здрав, оздравиџи*. — Ка(д) смо се пџсанџ сетџманџ виџели, џн је бџјџ на нџгама и није се ништа тџжиџо. — Она џџвно није на

ногама. нѡгу (не) слѡмила *клетива*. — Нѡгу не слѡмила, како тѡ идеш нѡсмотрено? — Нѡгу ја слѡмила ако јон више прѡг прикѡрачин!

нѡжица ж (дем. од нѡга) 1. *мала нога, најчешће дјечја*. — Дјѣчјѣ нѡжице су нѡ студѣн осјѣтљиве. 2. *нога од свиње или од ѡрасѣта (не живог)*. — Кѡ није прѡвѡ галѡтину ѡд нѡжицѡ, ѡши и главѣ от прѡца, нѣ знѡ штѡ је дѡбро.

нѡжице ж (pl. tantum) *маказе, ишаре*. — Нѣ игрѡј се с нѡжицама!

нѡја ж (тал. noia) *досада*. — Кад ме ѡхити нѡја, не знѡм штѡ би ѡ(д) себе.

нојѡват се, нѡјѡвѡн се несвр. (тал. noiare) *досађивати се*. — Ма каква фѣста! Сви су се нојѡвали, а није бѡло ни мужикѣ!

нѡјѡз, -а, -ѡ придј. (тал. noioso) *досадан*. — Она ти је јѣдно нѡјѡзо чејѡде штѡ му свѣ смѣтѡ.

номинаѡват, -инѡвѡм несвр. (тал. nominare) *именовати*. — Вијећнике су номинаѡвали свѡкѣ или свѡкѣ дрѡгѣ гѡдинѣ.

номиналѡи, -ѡ, -ѡ придј. (тал. nominale) *номинални, само ѡ имену, називу, ознаци*. — Он је бѡјѡ сѡмо номиналѡи поглавѡр, а влѡс су ѡмали дрѡгѣ.

нѡнди прил. *ондје*. — Знѡм да сан бѡрсу нѡнди ѡставила, а сѡд је нѣ могу нѡћ.

нѡне -ѣ ж (тал. nonna) *баба, бака*. — Нѡша нѡне је вѡзда за нѡс ѡмала бешкотина па би нам ѡ рѡку тѡснула по двѡ-трѣ.

нѡно м (тал. nonno) *дјед*. — Нѡш се нѡно ѡжѡ шѣгат ѡјутро рѡно пѡт Плѡчѡ.

/нѡс изр. *дѡгнут ~ ѡобразиѡи се*. — Ѳтка(д) су се нѡшли ѡ сѡлдима, дѡгли су нѡс, ниѡга више не познадѡ. изр. *дѡша му (ѡј) је у нѡсу јѣдва жив (жива)*. — Јѣдва идѣ, дѡша му је у нѡсу. *изѡћ нѡ нѡс ѡрисјѣсти*. — Свѣ ће тѡ ѡјма јѣднога лѡјепѡга дѡна изѡћ нѡ нѡс. *изѡћ (испѣт се) нѡ вр(х) нѡса дозлогрдиѡи*. — Нѣка ми више ниѡко ѡд ѡјх не дѡлази ѡ кућу, свѣ су ми се ѡспѣли нѡ вр(х) нѡса! кѡликѡ ѡмѡ свѣ би му ѡ нѡс

стѡло мало, врло мало. — Кѡликѡ нѡ пјату ѡмѡ кѡпуса, свѣ би му ѡ нѡс стѡло. *нѡпѡѡат (нѡпѣт) нѡс нѡљуѡиѡи се на некога, својим ѡнашањем исказивати нерасѡложење ѡрема некоме*. — Нѡпѣли су нѡс, сѡкѡро ин нѣшто није прѡво. ~ му (ѡн) *пѣчѣ рѡкију кад је неко ѡрехлађен, ѡа му цури нос*. — Виђиш да му нѡс пѣчѣ рѡкију, нѡ очи нѣ видѣ. *ѡбјѣсѡт ~ изражавати нерасѡлоложење ѡрема некоме или због нечега*. — Ѳбјѣсиће нѡс ако хи мимѡѡћѣмо. *пѡћ ѡз нѡс кад се неко на некога због нечега нѡљуѡи*. — Знѡм да сан им пѡшѡ ѡз нѡс, ма не мѡгу ни јѡ сѡ свакијен ко ш чѡрон на рѣпу. *чѡнит нѣшто нѡ врат нѡ нѡс радѡиѡи неѡшто шѡо се најбрже може*. — Пѡртили су нѡ врат нѡ нѡс ѡ Новѣ, јер је стѡрѡму дѡша у нѡсу.

нѡсак, нѡска м ген. мн. нѡсѡка *уско, шуѡље ѡродужење на ѡсуди (ибрику, канѡи за залијевање и сл.) кроз које истѡиче ѡечност*. — Брѡке от полијеѡња су изѡ кућѣ, па ѡзми ѡнѡ з дѡжијен нѡскон.

нѡсит, нѡсин несвр. I. *носиѡи јаја (мисли се на ѡрад)*. — Зѡми кѡкоши слѡбо нѡсѡ, тѣк у прѡљеће пронѣсѡ. II. ~ се *одијеѡати се, ѡблачиѡи се*. — Он се вѡзда лѡјепѡ нѡсѡ. — Сјѣћѡш ли се ѡѣ? Нѡсила се нѡ жѡпскѡ.

нѡта ж (тал. nota) 1. *забиљешка*. — Тѡ је нѣђе бѡла нѡта ѡ изложби. 2. *ноѡа, музички знак*. — Ѳдарѡ ѡ мужици, а нѣ знѡ нѡте!

нѡтабѣне (тал. nota bene) *у ѡисаној и живѡј ријечи се честѡ ѡѡѡребљѡва у значењу: знај дѡбро*. — Ма кад вѣћ гѡворѡмо ѡ тему, ѡни су, нѡтабѣне, хѡдили за нама, а нѣ исприд нѡс.

нѡтѡват, нѡтѡвѡн несвр. (тал. notare) *биљѣжити*. — Вѡјѡ свѣ штѡ се спѣнцѡ нѡтѡват и ѡ свѣму вѡдит кѡнта!

нѡтѡт, -ѡн свр. *забиљѣжити*. — Нѡтѡј тѡ да не забѡравѡш!

нѡтѡда ж (тал. nottata) *ѡробдјѣвена, неѡросѡавана нѡћ у веселом дрѡшѡву, у ка-*

фани, уз болесника ишд. — Нѣко мѡј, та-ка се нѡгада пѡнтѣ! Бумбили смо ѣ јели добријех бокунѣнѣ, а Мѡто је чинијо смјешнице акѡнто Мѡринога капелина ѣ вестѣ од господѣ антикѣ.

нѡтиција ж (тал. *notizia*) *вијестѣ.* — У да-нашњѣму фѡљу бѣла је кратка нѡтиција о јѣднѡму нашѣму исељѣнику с Пѣљешца.

ноћурак, -урка м ген. мн. *ноћурака ѣ* и *ноћурака цвијетѣ који се увечер ошвара.* — Даћу ти којѣ ноћурак, ѣман хи булѣ-кан.

нѣти кад се заустѣи ѣсовка. — Нѣти рѡ-ге, штѡ су се припали! Пѡбјегли су ѣ ку-ћу ко мѣши ѣ бужу.

нѣ узв. дедер. — Нѣ ходи, да видѣн ка-ко ти стѡјѣ та махрамица!

нѣмер м (тал. *numero*) *број.* — Којѣ је тѡ нѣмер?

нѣти узв. 1. види ши. — Нѣти ъѣ, како знѡ говорит и кад је нѣко ништа нѣ пѣтѡ! *2. а ево ши.* — „Нѣ знѡм ко би тѡ ѣмијо ѣсплес.“ — „Нѣти ъѣ!“

Њ

њѡнке вез. ниши. — Није ме њѡнке пѡ-гледала! изр. *њѡнке пер идѣа* (тал. *peanche per idea*) *ни ѣомислиши.* — Ко би нѡ тѡ пристѡ, ма њѡнке пер идѣа!

њѡпат, њѡпан несвр. *мѡацкаши усти-ма ѣрликом јѣла.* — Сјѣдѣ за трѣзу па њѡцају.

њѣки, -ѣ, -ѡ замј. *неки.* — Њѣки су хѡ дили ѣ тамо па ништа.

њѣкојѣ, -ѡ, -ѣ замј. *некојѣ.* — Пѡсѡ и овѣда пѡ њѣкојѣ чѡвјек.

њѣколико прил. *неколико.* — Њѣколи-ко пѣтѡ сан ти рѣко да ме не сѣкавѡш!

њѣшто замј. *нешѣо.* — Рѣко би ти њѣ-што ако се нѣнеш најѣдит!

њѡка ж *кнедла, ваљушак.* — Да ми је сѡд пјѡт њѡка па ѡзгѡр тѡѡа ѡд мѣса!

њѡрац, њѡрца м *ронилац, гњурац.* — Јѣдан њѡрац ми је ѣз великѣ дубинѣ из-њѡријо ѡнкору.

њѡрит, -ѣн несвр. *рониши.* — Ѣн скѡчѣ ѣ море и њѡри дѡ бѡркѣ.

њоркѣтав, -а, -о придј. (и: *њоркѣтав*) *којѣ гунђа или ѣриговара.* — Сѡмо да ни-јѣси њоркѣтав колико си!

њоркѣтавац, -ѣтавца м ген. мн. *њоркѣ-таваца гунђало, зановѣшало.* — Не мѡгу више пѡднијѣт ѡнегѡ њоркѣтавца.

њоркѣтавица ж *женска особа која гунђа, зановѣшалица.* — Ваја ѣмат добре нѣрве за пѡднијѣт њоркѣтавицу!

њоркѣтавичина ж (пеј. од *њоркѣта-вица*) — Стѡра њоркѣтавичина нѣ знѡ ни-ка(д) штѡ хѡѣ!

њоркѣтало с *особа која ничим није задовољна, којѡ никад није ѣраво.* — ѣ задњѣ вријѣме пѡстѡ си њоркѣтало.

њоркѣтање с гл. им. од *њоркѣтат гун-ђање, зановѣтање, ѣриговарање.* — ѣ кући сѡмо слѣшѡн њоркѣтање.

њоркѣтат, -ѡн несвр. *гунђаши, ѣриго-вараши.* — Стѡри свѣ нѣсто њоркѣтѡ, ни-кад му није пѡво.

њоркѣтѣн, -ѣна м *зановѣшљивац, гун-ђало.* — Залѣду му гледѡш угѡдит кад је њоркѣтѣн!

њѡчина ж (аугм. од *њѡка*) — Колике су њѡчине! Пѣт ѡѣх па пѣн пјѡт!

њѡчница ж (дем. од *њѡка*) — Колишне су ми ѣспале њѡчице! Ма овлишнѣ, нѣ-мѡш штѡ ѣста стѡвит!

О

обавезат се, обавезен се свр. *чврсто се везати уз некога*. — Не би се тако ни ђаво око кршгенѐ дүшѐ обавезо!

дбад м *велики инсект који уједа*. — Упекo ме је дбад у рүку.

/дбад/ изр. *дават дбада обраћати ња-жњу*. — Не дава му дбада, ко да га не позна!

обадат, -ан в. *абадати*.

обазнават се, обазнава се несвр. *дознавати се*. — Вазда се у нас у Граду све обазнавало.

обазнат, -ам свр. *дознати*. — Обазнали смо да се више не може пасат прико Дүпца.

дбалит, -ин свр. *ослинићи нешто*. — Он дбали прс, па дбрне страну.

обалит, дбалин свр. *оборићи некога или нешто*. — Обалио сан грасту с пита-ра. — Не тискај се околo мене, обалићеш ме!

обаливат, обаливан несвр. *обарати*. — Кдлично је пухo вјетар, све је дрвће обаливо.

обаметнут, -нем свр. *нейорубљену ивицу икања учврстићи концем*. — Ва јаће тапит у коридүру обаметнут, пдчео се је сүкат.

обандунават, -унаван несвр. (и: абандунават) (тал. *abandonare*) *запуштајући, напуштајући, остављајући*. — Не обандунавај пдсo, ко зна ка(д) ћеш другј наћ!

обандунат, -ам свр. (и: абандунат) *запустићи, напустићи, оставићи*. — Ка(д) сте обећали, није лјепо сад обандунат!

дбантит, -им свр. *озловољити некога неким иостујком*. — Питo Конављанин у Кнежеву двору стагуу Мйха Працата: „Кo те је то дбантијо?“

обариват, обариван несвр. *пуштајући да зелен (купус и сл.) у узаврелој води учини два-три кључа*. — Обариван күпус за учинит јапраге.

обарит, дбарин свр. *сипавићи накрай-ко нешто за јело у кључалу воду*. — Обарићу зелен за вечеру.

обасвијетлит, обасвијетлин свр. *освијетлићи, обасјати*. — Рано јутро сүнце с тѐ бандѐ обасвијетли күћу.

обасвјетлават, -етлаван несвр. *освјетлавати, обасјавати*. — Велики лампи-јүни обасвјетлавају ўлицу од врха до дна.

дбатит, -ин свр. (тал. *abbattere*) **I.** *оихрвати, оборићи (сипање љрије болесити или за вријеме ње, видљиво на лицу)*. — Није се на ништа тјужила, ма се вићело да ће је бдлес дбатит. **II.** ~ се *иохарати се услјед болесити или сшаросити*. — Не знам штo му је, ма добро није, јер се је некäко дбатијо.

ддбан прил. *дају*. — Ддбан су све бүтиге дтворене.

обеселит, обеселин свр. **I.** *обвеселити некога, љрредити некоме радоси*. — Не можете се имаћинат кdлично сте нас обеселили што сте дошли. **II.** ~ се *обвеселити се, зарадовати се*. — Обеселили су се ка(д) смо ин учинили импровизäту.

обећиват, обећиван несвр. *обећавати*. — Нећемо ван ништа обећиват, а вићећемо штo мdжемо учинит.

дбзират се, -ен се несвр. *обазирати се на некога или на нешто*. — Не дбзирѐ се он на никога кад је пдму у интѐресу.

обиграват, обиграван несвр. *обилазити околo некога или нечега с одређеном намјером или љрохћјевом*. — Обигравали су околo старѐ сћјелицѐ док ин није преписала күћу.

обиграт, **обигран** свр. *обићи*. — Обиграла сан све бугте у граду једа ли на-
ћем йстй кднац.

обијелит, **обијелн** свр. 1. *окречити нешто*. — Обијелили смо први пјан, осто нам је други и сүфит. 2. *прословити, изу-
стити ријеч*. — Мйсли смо да ћемо од ње-
га чүт којү паметнү, а он ни да обијели.

обикнут се, **-нѐм се** свр. *навићи се, и-
прихватиши нову средину*. — Оди смо се
обикли бржѐ него смо се надали.

обит, **обијен** свр. *обићи, йроћи*. — Ђѐ
свѐ није бијо! Обијо је цијели свијет!

објед м *главни оброк у йодневним са-
шима*. — Не заборава да је објед ћүсто на
уру! — Хдћете ли данас ймат јдш кога на
обједу?

обједиват, **-ѐдйвн** несвр. *узимати
главни оброк, објед*. — Обједивали смо
на уру попднѐ кад би папе затворијо бү-
тигу и дшб дма.

обједоват, **-ујѐн** свр. и несвр. *узети или
узимати йодневни оброк*. — Мй обједује-
мо око пднѐ. — Дбћите ү нас па ћемо об-
једоват заједно!

обједүн, **-уна** м (аугм. од објед) *добар,
богати објед*. — Рѐкли су да ће тѐ бит
објед ко свакй дан, ма тѐ је бијо обједүн!

/објесит/ изр. ~ *вѐс кад се неко на неко-
га или због нечега љүши*. — Објесила је
нос отка(д) сан јон тѐ рѐкѐ и више не гѐ-
ворй сн мнѐм.

објесит се, **-йн се** свр. 1. *изгледом или
йонашањем одавати неку муку*. — Јеси
ли осѐрвѐ како се Јѐсо објесијо? — Нѐшто
му је велнко! 2. *йочети висити (кад не-
коме одијело сйада с рамена као да ви-
си)*. — Какав је дшб дни јадни чѐвјек!
Капут се на њему објесијо!

објетелица ж *алатка којом се койају
йврти дијелови земље, йањевн и сл.* —
Објеталица и дикела су йстѐ ствѐри.

објешен, **-а**, **-о** придј. 1. *који изгледом и
йонашањем одаје да га нешто мучи*. —
Штѐ си данас тѐкѐ објешен? Оли ти се

штѐ грубо догдило? 2. *йревише сйрм,
усйрављен (ријеч је о стйеиеницама)*. —
Пази како йдѐш да нѐ би пѐ, скѐла је јѐко
објешена!

облајават, **-ајавн** несвр. *оговарати
некога*. — Јѐ да му чиним пјаћѐре, а он да
ме наѐколо облајавѐ!

облајат, **облајѐн** свр. *на нечије ријечи
или йриговор нейрситѐјно одвратиши,
нейрситѐјно ријечима реговати*. — Нѐ
може он примучат, мѐрѐ облајат! — Ај-
ме, каква је! Ствѐрена за облајат!

облакшават, **-акшавн** несвр. *олак-
шавати*. — Макина нам облакшавѐ посѐ.

облакшање с гл. им. од *облакшат
олакшање*. — Откад үзимљѐн пйруле,
ћүтин облакшање у ногѐма.

облакшат, **-ан** свр. *олакшати*. — Бүр-
са ми је облакшала ко да је йж вѐ нѐко
нѐшто дйгѐ.

облапѐран, **-рна**, **-рно** придј. *йохлейан
на јело*. — Онакѐ облапѐрна чѐвјека ни-
јѐсан вићела ү свѐму вијѐку.

облапѐрно прил. *йохлейно*. — Сви су ү
чуду глѐдали како чѐвјек облапѐрно јѐдѐ.

облапѐрнѐс, **-ости** ж *йохлейностй на
јело*. — Ништа штѐ је неумјерено није
дѐбро, а надѐсве облапѐрнѐс.

областит, **областин** свр. *овластити*.
— Областијо га је да га на сүду застүпѐ.

облегават, **-ѐгавн** несвр. (тал. *obliga-
te*) I. *обавезивати*. — Облегали га или
нѐ, он ће учинит како се њѐму парѐ. II. ~
се *обавезивати се*. — Не облегавај се док
нѐ видиш на чѐму си!

облегат, **-ан** свр. I. *обавезати*. — Мѐ-
рѐ сан му тѐ учинит, облегѐ ме је. II. ~ се
обавезати се. — Нѐ можеш се облегат
кад нѐ знаш како ће дѐљѐ бит.

оближиват, **-йживн** несвр. I. *облизи-
вати нешто*. — Нѐмѐй оближиват плити-
цу, трѐба ми ү њѐн бѐтит јѐја й масло. II. ~
се *облизивати се*. — Мајчка је нѐшто дй-
гла й(з) спремѐ, цијели дан се оближивѐ.

дблизак, -ска м ген. мн. *дблизакā са свим мала количина неке хране, колико би се могло лизнути*. — Испало ми је мало њока, биће свакому само дблизак.

дблизџан, -а, -о придј. *глашке, праве ко-се, зализан*. — Што си груб с тџјен дблизџанијем косама!

/дблизат/ за *дблизат прсте кад је нешто врло укусно*. — Торта је била за дблизат прсте.

дблит се, *дблјен се свр. добро се на-ийиши*. — Облјио се ко прасац па сџ(д) спј.

дбло прил. *без жвакања*. — Кад дбло изједен, пџнџ ми на стомак.

дбљетница ж годишњица. — На дбљетницу вјенчања су се растали.

дбнџ прил. *ноћу*. — Обнџ свџ утихнџ, џлице су пјсте, персијане затворене, град спј.

дбор м џростјор око куће (у *Жуји дубровачкој*). — Свџ нам је тј близу, у дбору.

добразан, -зна, -зно придј. *лијепа изгледа, угледан*. — Јџбуке ти нијесу образне, ма су слџтке. — Образан чџвјек нџ би тџко постјпџ.

дбрџнут се, *дбрџнџм се свр. окосиши се*. — Грџхта је дбрџнут се на старо чејџде.

дбрџчит, *дбрџчџн свр. I. 1. обријџи некога*. — Кџ да те је обријџио лавјуренат, а нџ гџспџр! **2. однијџи, одузџи, ойџачкаши, нџр. на карџама и сл.** — Обријџили су га дџ кожџ, није џмџ сј чи-јен биџет за транвај кјпит. **II. ~ се обри-јџи се**. — Обријџио се ко и дбично и из-џшџ надвџр око десџт јрџ.

дбрлатит, -џн свр. *навалиши на некога и џридобити га за нешто*. — Док јдрџш длџном џ длан, дна обрлатџ чџвјџка!

дбрнут, *дбрнџм свр. 1. окренути на другу сџрану нешто што се џрџи или џече (месо, риба)*. — Назад пџ(т) мџнјтџ сан обрнула мџсо и смџњџла дџгџв. **2. џо-**

џрџити нешто џек да мало ухваџи. — Мљџвенџ мџсо обрнџ на мџсти да се дџ сутра не усмрџи!

дбрстит, *дбрстџн свр. (осим за живо-џињу каже се и за чџвјџка, нарџишџо дијџе) кријуши џојџсти много или све што је било одрџено да дужџе џраје или намијџено већџм броју џуди*. — Увјкџ се у сјфит и обрстијџо цџјџли вијџнац дџскорјшџ.

дбртан, -тна, -тно придј. *окрџтан*. — Обртна је за све ј кући.

дбруб в. обурлица.

дбрубит в. обурлати.

дбрјнит, *дбрјнџм свр. смакнуши џу-џољак, цвијџи*. — Вјџтар џ киша су ми обрјнили днџ лијџпџ цвијџе ј џрли.

/дбрјч/ изр. *хџдит пџд обрјч каже се за грџжџе кад је досџјџло за вино*. — Грџжџе је прџсухо, па јдџ већ пџд обрјч.

дбјват, *дбјвџн несвр. облачити неку обућу на ноге*. — Не дбјвџ свџки дџн црџвје о(д) свџца!

дбулит, -џн свр. (глаголски придј. пасив. *дбуљен*) *зачинити уљџм*. — Свџкј зелџн вџјџ дџбро дбулит.

Дбуљен џрезиме у Дубровнику.

дбурит, -џн свр. *окренути на буру*. — Ведрџ се, дбурило је.

дбурлџват, *дбурлџвџн несвр. (тал. оглаге) обрубљиваши*. — Наша стџрџ сџрта је с пџјмџн обурлџвала коларџине на блјзџма.

дбурлат, -џн свр. (и: обрубит) *оџишџи џосџбним обрубџм рубне дијџлове неке одџеџе*. — Овџ бџкјниџ рџбџ џе ми дџбро дџћ за обурлат послџне.

дбурлџтјра ж (тал. *orlatura*) *џканина којџм се врши обрубљивање*. — Обурлџтјра чџсто слјжџи сџмо ко гварницјјџн.

дбурлица ж (и: дбруб) *дбруб којџм се оџишје рукав или неки други рубни дио на блјзи, кошуљи и сл.* — Искрзала се дбурлица на кошуји.

обут, **обујен** свр. *навући неку обућу на ноге*. — Кòлике су му нòге, нè може нà њих ништа обут, свè му је мàлò.

обућ, **обућен** свр. *обући одјећу, али и цицкеле*. — Обуци сàндале и мајицу, па се пòђи играт прит кућу.

обућа ж *цицкеле* и сл. (*говори се на селу, у граду не*). — Дјецà пуно дèрò обућу.

обухитит, -ин свр. *обујмити*. — Кòлико је вèлик òн и платан у Трстèнòму, нè може га нèколикò лудè заједно обухитит.

овак, -а, -ò замј. (чује се и: **вак**) *окак*. — Овак се филм нè гледà свàк дàн.

/овакò/ изр. **овакò** и **овàкò** у сваком случају, и *ишакò* и *окакò*. — Ми мòрàмо овàкò и овàкò дòћ у вàs, па ћемо онда вићет штò ћемо учинит.

овамока прил. (и: **овамòкарица**, **овамòкарице**) *овамò*. — Брзо овамока да видите штò је Никò ухитијò!

овамокарица (и: **овамòкарица**) в. *овамòка*.

овамокарице (и: **овамòкарице**) в. *овамòка*.

ованцàват, **ованцàвàn** несвр. (и: **аванцàват**) (тал. *avanzare*) *напредовати*. — Никò не ованцàвà свàкòга гòдишта.

ованцàменат, -амèнта м ген. мн. **ованцàменàтà** (и: **аванцàменат**) (тал. *avanzamento*) *унапредење*. — Чèститò ти ованцàменат!

ованцат, -àn свр. (и: **аванцат**) 1. *остати*, *ипреостати*. — Дòста нам је било òнò сòладà, јòш је и ованцàло. 2. *добити унапредење у служби*. — Сàд је òн капурò, ованцò је нàсе три мјесèца.

овачк, -а, -ò (и: **овашк**) (у аугм. значењу) *оваки*, *оволики* (*велик иò обујму*). — Имају једнòга овачкòга мачка штò једè сàмо јèтрице.

овашки в. *овачки*.

овлик, -а, -ò (рјеђе: **оволик**) *оволики*. — У ту бужу је сàд ушла овликà пантèгàна, ма није мањà òд мачкè.

овликò (рјеђе: **оволикò**) *оволико*. — Нè дàн ò(д) свòга дијèла ни овликò!

овличк, -а, -ò (и: **овлишк**) (рјеђе: **оволичк** и **оволишк**) (аугм.) *оволико велик*. — Изјели смо овличкè бòкун тòрте. — Овлишкè глàвор се увòкò у мећу.

овличкò (и: **овлишкò**) прил. (рјеђе: **оволичкò**, **оволишкò**) *оволико много*. — Нè вјерујен да су овличкò платили за пò кила рибè. — Овлишкò не би кòстало ни да је ò(д) злàта.

овлишк в. *овлички*.

овлишкò в. *овличко*.

овлиши, -а, -ò (рјеђе: **оволишн**) *оволико мален*. — Овлишнè је бијò кад је пòчеò ударат у мужици. — Виђи миша! Оволишнè је.

овлишнò прил. (рјеђе: **оволишнò**) *оволико мало, сасвим мало*. — Дàј ми сàмо овлишнò да прòвàn. — Оволишнò је фàлило да òкасиш.

òвò (и: òнò) уз именицу: òвò рòбè (= ова роба, ову робу), òвò тапитà (= ови тапти, ове тапите), òвò крућа (= овај крух) итд. *òво*. — Òвò рòбè ми је свè штò имàn. — Òвò рòбè сан лани кóпила. — Òвò тапитà се вèћ рàздрло. — Продàла би òвò тапитà. — Òвò крућа није фрèшко. — Јà ћу узèт òвò крућа.

òвоњàват, **òвоњàвàn** несвр. *омирисавати*. — Кò те је научијò свè òвоњàват?

òвоњат, òвоњам свр. *омирисати*. — Кучак првò òвоњà кòс, па је онда пòчмè глòдат.

òврата ж *врста бијеле морске рибе, ловраша* (*Sparus auratus*). — У кашетици је било јòш мàло òвратà.

òвудàр прил. (и: **òвудàра**, **òвудàрка**, **òвудàрке**, **òвудàрица**, **òвудàрице**) *òвуда*. — Овудàр су пасàвали карàвани дубровачкијех трговàцà.

òвудàра в. *òвудар*.

òвудàрица в. *òвудар*.

òвудàрице в. *òвудар*.

òвудàрка в. *òвудар*.

ову̀дѝрке *в. овудар.*

овчица *ж врста бијеле морске рибе (Pagellus pagrus).* — Добра је јуха од куханѝ овчице. *изр. мѝран (тих) ко ~ каже се за некога ко је ѝреѝјерано миран, ѝа га мало ко и ѝримјеђује.* — То дијете је тихо ко овчица, па га нико ни не види ни не чује.

огањ, **огања** *м ваѝра.* — Видио се огањ и у нас ис куће. — У овѝ огања се јутрѝс онѝ црнѝ (враг) попишѝ, па неће да гори. *изр. поѝ свѝ ко на огањ ѝоѝрошиѝи се брзо, учас.* — Јутрѝс је било рибе, ма је свѝ пошло ко на огањ.

оглухнут, **оглухнѝм** *свр. изгубиѝи слух, оглушиѝи.* — Јѝш је бистре памѝти, ма је у задње вријема ма̀ло оглухѝ.

оглухњѝват, **ѝухњѝван** *несвр. губиѝи слух, ѝосѝајаѝи глух.* — Ја ти помало оглухњѝван.

/оглушак/ *изр. прѝмат оглушке кад се неко чини као да не чује иѝио му се говори.* — Штѝ му говориш кад он са̀мо прѝма̀ оглушке?

огрѝнѝчат, **-ѝм** *свр. I. огреѝиѝи.* — Тво̀ја ма̀чка ме је огрѝнѝчала за рѝку. *II. ~ се огреѝиѝи се.* — С нечијен сан се огрѝнѝчала по нѝзи, ѝдѝ ми крѝв.

огрѝдина *ж ѝогрда.* — До јучѝр сте биле пријатељице, а са̀(д) свѝ штѝ је огрѝдина̀ на ѝу!

огрѝнѝч, **-ѝча** *м ѝрегача, кецеља, школска кецеља коју су носиле ученице.* — Ка(д) пѝрѝш пѝте, ста̀ви огрѝнѝч! — Ученице су у шко̀лу долазиле у огрѝнѝчу.

огрѝнѝчина *ж (пеј. од огрѝнѝч) — Свѝци ту ѝзрѝпанѝ огрѝнѝчину! Ко те виѝи у ѝѝн!*

огрѝнѝчиѝ *м (дем. од огрѝнѝч) — Огрѝнѝчиѝ јон стојѝ ко питура̀н!*

огрѝчат, **-ѝн** *свр. ѝосѝаѝи гора̀к.* — Сѝр ће огрѝчат ако бу̀де ста̀т на вруѝини.

ода̀берина *ж осѝаѝа̀к онога иѝио је ѝробрано, неѝиѝо нека̀лиѝеѝно.* — Неће ја̀ јѝсти ту̀ђе ода̀берине!

ода̀вно *прил. кад временски неѝиѝо осѝане далеко за нама.* — Ода̀вно га нијѝсан видиѝо, мо̀жеби(т) да није ни жив.

ода̀ље *прил. дисѝанѝирано.* — Бѝље ти се држат ода̀ље, ко̀ зна штѝ се ис тега̀ мо̀же излѝћ.

ода̀љѝват, **ода̀љѝван** *несвр. I. одмицаѝи.* — Штѝ ми ода̀љѝваш свијећу кад видиш да читѝн? *II. ~ се одмицаѝи се.* — Не ода̀љѝвај се није од мене у овѝн тиѝци!

ода̀љѝт, **ода̀љѝн** *свр. I. одмакнуѝи.* — Ода̀љѝла сан тећу с огања, а вода̀ јѝш ври. — *II. ~ се одмакнуѝи се од некога или од нечега.* — Ода̀љи се од мене да те та̀кога̀ више не гледѝн!

ода̀баоват, **ода̀бауѝен** *свр. одњеговаѝи некога.* — Ода̀баовала је она̀ ѝ ѝега̀ ѝ брата му.

ода̀више *прил. ѝревише.* — Не прѝмичи ми се ода̀више блѝзу!

ода̀вратиѝ, **ода̀вратиѝн** *свр. враѝиѝи осѝаѝа̀к новца ѝриликом наѝлаѝивања.* — Ы̀ма̀те ли ми за ода̀вратиѝ?

ода̀враѝат, **-ѝн** *несвр. враѝаѝи осѝаѝа̀к новца ѝриликом наѝлаѝивања.* — О(д) стѝ дина̀ра̀ ника̀д не враѝају, говориу̀ да нема̀ју сѝтна.

ода̀говарат, **-ова̀ран** *несвр. неѝрисѝо̀јно реаговаѝи на нечије ријечи.* — Ма̀ла̀ ѝма̀ грѝбу̀ ѝжанѝу ода̀говарат оцу̀ ѝ ма̀јци.

ода̀говѝрит, **-ѝн** *свр. неѝрисѝо̀јно реаговаѝи на нечије ријечи.* — Мо̀жеш ли ти примѝчат или мо̀раш на сваку̀ мо̀ју одговѝрит?

оди (и: оди) *прил. овѝје.* — Оди је данас бѝло ја̀ко вруће.

одигну̀т, **одигну̀м** *свр. мало ѝодигнуѝи.* — Трѐба̀ одигнут канту̀налиѝ и виѝет да није штѝ за̀пало иза ѝега̀. — Нека̀ останѝ та̀ко̀ одигну̀то.

одѝза̀да *прил. одосѝрага.* — Чѝни ми се да на аугу одѝза̀да нѐшто дѝмѝ.

одѝзга̀р(а) *в. одозго(р).*

одѝздѝ прил. *с доње сѝране, доље, од доље*. — Нѝко је одѝздѝ ви́кѝ и звѝ, ма па́рѝ ми је Ми́хов глас.

одијѝлит се, одијѝлѝн се свр. *расѝавиѝти се у браку, развесѝти се*. — Они не жи́вѝ у заједно, одијѝлили су се, а дјѝца су с мајко́н.

ѝдика (и: ѝдика) прил. (и: ѝдикарице, ѝдикарице) *овдје*. — Ку́ћа је ѝдика у мо́н-таши.

ѝдикарице (и: ѝдикарице) *в. одика*.

ѝдират, ѝдирѝн несвр. **I.** *дераѝти не-шиѝо с нечега или с некога*. — Не ѝдири пи́тѝру с таволи́на! **II.** *~ се ѝреѝзраѝти се од ѝосла*. — При́т крај од гѝдишта се ѝди-ру́ от по́сла.

одѝсат, -а́н свр. (тал. *issare*) *одигнуѝти*. — Пјанте́рѝно је ѝдиса́но за не́колико́ скали́ниѝа од зе́мље.

ѝдма прил. *одмах*. — До́ђи ѝдма до́ма!

одма́мит, ѝдма́мѝн свр. *одвуѝи некога негдје обећањима или ѝреваром*. — Од-ма́мили су хи да се пренѝсу́ у другу́ ку́ћу, а са́(д) се не могу́ на́кајат.

одмамљѝват, -а́мљѝва́н несвр. *одела-чиѝти некога негдје обећањима или на ѝревару*. — Одмамљѝвали су ѝни ѝѝх не-колико́ пу́та, ма хи нијѝсу ари́вали одма́-мит.

ѝдмјѝна х замјѝна. — Она је мо́ја ѝд-мјѝна у живѝту.

одмнѝјѝнит, ѝдмнѝјѝнѝм свр. *замијѝни-ѝти некога у неком ѝослу или у свѝму да би му се омогуѝио одмор*. — Ы́ма ѝна до́-бру ѝѝр, у свѝму је одмијѝнила.

одмјењѝват, -ѝњѝва́н несвр. *замјењѝ-ваѝти некога у ѝослу*. — Чѝсто ме ѝн од-мјењѝва́, па ѝ ја ѝма́н ма́ло ѝдмора.

одмла́тит, ѝдмла́тѝн свр. *жусѝро ѝо-ѝти негдје*. — Ѓдма иза ѝбједа је одмла́ти-ла пу́т Пѝла́.

ѝднѝкле прил. *однекуда*. — Ѓднѝкле су чу́ли да ће ѝду́ће се́тема́не до́ћ и у на́с ге́-а́тар.

ѝднѝкле прил. *ни од куда*. — Не́мају ѝднѝкле ништа! Ка́ко ће да́т толи́ке со́л-де?

ѝдѝвле (и: ѝдѝвле, ѝдѝвлица) прил. *одавде, одовуда*. — Спо́зи ће ѝдѝвле по́ј у цркву.

ѝдѝвлица *в. одовле*.

одѝзга́(р) в. одозго(р).

одѝзгѝ(р) прил. (и: одѝзга́р(а), одѝ-зга́р, ѝзга́р(а), ѝзгѝ(р)) *с горње сѝране, горе, од горе*. — До́бре сан цре́вје ку́пијо: одѝзгѝ је ко́жа, а одѝздѝ гѝма.

одѝздѝ прил. *с доње сѝране, доље, од доље*. — Ако ѝеш ви́ђет мо́ре, мо́раш се одѝздѝ исат на́ пјан.

ѝдѝне (и: ѝдѝне) прил. *оданле, одону-да*. — Одѝне па до́ мора свѝ је би́ла ма-слина́та.

ѝдѝнле (и: ѝдѝнле, ѝдѝнлица) прил. *оданле, одонуда*. — Одѝнле ис Хе́рцего-винѝ пу́но је ѝѝх до́шло у Ду́брѝвни́к јѝш за вријѝме Ре́публике́.

ѝдѝвлица *в. одонле*.

ѝдоцнит, ѝдоцнѝм свр. **I.** *закаснѝти*. — Одо́цниѝш у шко́лу, са(д) ће оса́м у́ра. **II.** *~ се закаснѝти*. — Кат ка́сно за-спѝн, ѝјутро се ѝдоцнѝм на ва́по́р.

ѝдрѝмуѝнат, -а́н свр. **I.** *одвуѝи, одније-ѝти*. — Не зна́м ѝѝ је ѝнѝ чѝвјек одремуѝѝо мо́је ства́ри. **II.** *~ се одвуѝи се*. — Одрѝ-муѝѝо се не́ђе сѝноѝ и јѝш није до́шо до́-ма.

ѝдрнѝбѝг *м ми.* ѝдрибогови онај који би некога у маѝеријалном смислу до́ ко́же одѝрао. — Ка́кви су ѝни ѝдрибогови, свѝ ин је по́ зла́то! — Ѓн је ѝдрибо́г! На де-се́(т) ѝѝрна́та ѝзме́ коли́ко дру́ги у мјесе́ц да́на.

ѝдријѝт, ѝдерѝн свр. **I.** *одерати*. — Ѓд-ро́ би ти ко́жу кад би мо́го! **II.** *~ се ѝре-ѝргнуѝти се од ѝосла, од ѝлача и др*. — Дијѝте се ѝдрло ѝт плача, а ма́јка га не обѝда́. *изр. по́сѝ за ѝдријѝт се ѝеѝжак ѝосао*. — Јѝс до́бро пла́ћено, ма је по́сѝ за ѝдри-јѝт се.

одријешиват, одријешиван несвр. *развезивати нешто што је завезано.* — Одријешиван грдне на шпагу.

/одријешит/ изр. одријешит звона кад поново почну да звоне звона на Ускрс. — Чула сан јутрос ка(д) су одријешили звона.

одрлија м *подеран човек, (чешће) неуредно одјевен или обувен.* — Зашто идеш ко одрлија? Погледај како су други успесно обучени!

одрлијина м (пеј. од одрлија) — Баш си изабрo пријетеја, одрлијину!

одрина ж *дрвена или метална конструкција, која стоји на стубовима, а служи за ширење ложе или биљака њењачица, обично над шетницом или терасом.* — Прић кућон је била дуга шетница с одрином, па би се дјеча пела за убрат грoз бијелoга или црнoга грoдња.

одриница ж (дем. од одрина) — Гу стало нас је сједат у хладу под одриницoн.

одрпaн, -а, -о пријд. *подеран.* — Некакав одрпaн човек се јутрос мoтo околo куће и нешто заглeдo.

одрт, одрeн свр. *одерати.* — Одрeш све црeвје скaчући по сoврњи.

одстaт, одтoјин свр. *одстајати (уље, вино) извјесно вријеме.* — Ово уље је одстaло, мислин да је дoбро.

ође прил. *овдје (говорило се у Коначлима, а сад све више и у Дубровнику пошто скује ријеч бди и бди).* — Ође су прије на плацу долазили и Коначљани и Жупке, а сa(д) хи је све мање јер нeмa више ни тoвaрa ни Тaборa.

ождeњет, ождeнiм свр. (прел. и непрел.) *ожеднати некога или сам ожеднати.* — Ожедњело ме је слaнo мeсo. — Да ми је мaло вoдe, ожедњела сан!

оженит, oженiм свр. *некоме нешто уштрайити, увалиити уз добру цијену.* — Гoвору да је Пeпо дoбро oжeниjo кућу што му је oстaлa от пoкoњeгa пaпe.

oжeт, oжeн свр. *исцједити рукама мoкрo, најчешће oиранo, рубље.* — Вaљa дoбро oжeт рoбу да се прије на oвeму влaжнoму врeмену oсyши.

oжимат, oжимљeн несвр. 1. *стезањем циједити мoкрo рубље.* — Слабо ти тo oжимљeш, рoба ти је oстaлa пyна вoдe. 2. *стезати (кад незрело воће кyи устa).* — Јaбуке јoш нијeсу здрeлe, oжимљy.

oжица ж *кашика, жлица.* — Имa ужaнцу зашитит јухe ис пјaтa, па пухат у oжицу.

oжичина ж (аугм. и пеј. од oжица) — Вeликe јон oчи па узeлa oжичину јeдa ли више зaгpaбi.

oжичица ж (дем. од oжица) 1. *кашичица, жличица.* — Дoстa је у кaфу ставит двије oжичице цукaрa. 2. *дио грудног кoшa.* — Од врyнијeх прикaлa мyкa ми је у oжичици.

oжурит, -ин свр. *добро оглодати кoсти.* — Кaкo је oжуријo oвe кoсти, нeмa му мaнe!

oзaдa прил. *одострага.* — Дoшo му је oзaдa и бyбнуo гa с пeсти у шкину.

oзвaт се, oзoвeн се свр. 1. *одазвати се на нечије дозивање или позив.* — Oзoви се кa(д) тe зoву! — Сви су се oзвaли и дoшли мaјци нa фeстy. 2. *реаговати негодујући на нечије ријечи или поштујак.* — Они су се oдмa oзвaли нa њиховe пyтинe и дaли ствaр у рyкe aвoкaтy.

oзгaр(а) в. *одозго(р).*

oзгo(р) в. *одозго(р).*

oздo прил. *с доње стране, доле, од доле.* — Oздo се мoже узa скалинaтy испeт све до врхa.

oзeпти, oзeбeн свр. *стезнути се (кад се вунена рoбa стезне, поје у се).* — Штo ћeш чинит ако ти oвa вeстa oзeбe у прaњу?

oзнoјaн, -јнa, -јнo пријд. *знојав, влажан, мокар од зноја.* — Били су oзнoјни кaкo су трчaли, ис кoшуљa ин се мoглa вoдa истијeшит.

оја узв. *ириликом сусреџа у значењу: гдје си? — више се чује по селима; у Дубровнику је била једна жена коју су звали Ане „оја“.*

оказијон, -они ж (тал. occasione) *ирилика, иригода, згода.* — Тад је била оказијон за купит ону кућу на Гребљу жудијоскому. изр. *ухитит ~ искористиџи ирилику.* — Да није ухитијо оказијон лани и дошо са службон у Град, никад више то не би ариво.

окаменит се, -им се свр. *осџаџи неимичан у иренуџку кад иреба нешто урадиџи.* — Што си се ту окаменијо?

окашат се, **окашан** се несвр. *брецаџи се на некога, одговараџи некоме грубо и ошџро.* — „Не окашај се ка(д) те неко сџетује“, говорила би нама наша ноне.

оқвасит, -ин свр. I. *сасвим мало нешто смочиџи.* — Оқвасићу један бешкотин у мљеко. II. *~ се мало се смочиџи.* — Само смо се оқвасили и одма пошли ћа.

оқиснут, **оқиснем** свр. *иоқиснуџи.* — Оқисла сан са свом омбрелон! — Ако нас ухити даж, оқиснућемо ко кокоши.

оқлапит, -ин свр. I. (прел.) *ошинуџи ријечима или удариџи.* — Синџке су на сџдџти добро оқлапили Бара за његову препџтџнцу. — Неко га је иза канџуна оқлапијо по глави. 2. (непрел.) *ириборавиџи.* — Иза рата је он неколико гџдџна оқлапијо у Кармену.

оқлачит, -ин свр. I. *облијеџиџи кречом, иоирскаџи.* — Ваја нам јџш оқлачит мире, па ће овџ бит гџтово. II. *~ се уириџаџи се кречом.* — Да нијеси и ти мијешџо клак ка(д) си се такџ оқлачијо?

оқкле (пуч.) в. *оџкле.*

оқлџпит, **оқлџпин** свр. I. *учиниџи нешто клемџавим, иир. уши.* — Ка(д) стџвџаш бџрету, пџзи да не оқлџпиш уши! II. *~ се учиниџи се клемџавим, оқлџпавиџи се.* — Дјџтету су се оқлџпиле уши од лџжања.

око с ген. мн. **оџи** (не очију) *орган вида.* — Бјџжи ми с оџи! изр. **бџпит** ¹ *баџиџи иоглед, иогледаџи.* — Баџи кад и кад око на малу да не учини шџџту! **бџпит** ² *иожељеџи некога или нешто ишто се свиђа.* — Баџијо је око на јџдну лијепоу кућу на Плочама. бјџжи му (јон) *~ на купус кад је неко разрок (сџранглед).* — То је онџ малџ што му бјџжи око на купус! *блџженџ очџ кад се жеџи изразиџи задовољство због сусреџа с неким кога давно нисмо видџели.* — Блџженџ оџи да те видџу! глџдат крџвијен оком *нерадо гледаџи.* — То наше пријетџство свџ глџдају крџвијен оком. *дават у очџ уџадаџи у очџ, скреџаџи иажењу.* — Чџдо нијеси виђџела она врата, знаш како давају у очџ! *даџ прид очџ ирословиџи, сџоменуџи.* — Не смије ин се даџ прид очџ да је то такџ. *даџ некому прид очџ уџозориџи некога на нешто.* — Даџ ми прид очџ шџџ га чџка ако не финџ скџлу. *кџпат очџ* ¹ *наирезаџи очџ најчешџе у мраку или слабо освџјеџљеној иросџориџи.* — Не копаџ оџи с тијен сџтнџем пџнтима ка(д) се веђ смџрачило! *кџпат очџ* ² *смеџаџи.* — Кџпа ми оџи кад видџин како наџопако дрџи лапис. *не склџпит оџа не моћи засџаџи, не сџаваџи.* — Нијџсан свџноћ склџпила оџа мислџи џџ је она нџвоја, да му се није шџџ догџдило. *~ моје од милошџе се каже некоме, обично дјеџиџи.* — Хајде сџд лијепо, оџо моје, нијат! *оџи ти (не) испале каже се кад је неко немаран и неџажљџв иа нешто не види.* — Како можеш такџ лијеват уље, оџи ти (не) испале! Видџиш да ти цџриј низ бџтиљу! с великијен оџима учинџит нешто с великом жељом и задовољством учиниџи нешто. — Пџшџ би ти ја и са(д) тамо с великијен оџима. — С великијен оџима би му дџла задџџ бџкџн из устџ. *смеџнут с оџа изгубиџи сан, али не ирајно.* — Синџо смо дџ дуга остали на ногама, па ми се смеџнуо сџн с оџа. *смџкнут с прид оџима кад се изражава незадовољство нечим или кад се изненада сазна за нешто неугодно или*

се *деси* *шако* *нешто*. — Смркло ми се прид очима ка(д) сан чула да је јдпѣ(т) пѣ. *свѣт* Рѣко *изби*о врагу *ѣко* *каже* се у *Дубровнику*, а не знам којим *поводом* је *настала* *ша* *изрека*; *можда* само *зашто* *ишло* се *римује*, а без *йосебног* *значења*.

околит, **околин** свр. *оиколићи*, *окужисти* *некога* или *нешто*. — Окодиле жене једну Рјечку з брѣчицѣн мљѣка и вичу: „Даж мѣни, дај мѣни!“

околица ж *околина*. — Дубровачка околица је негда била богата маслинатѣн и боровом шумѣн, па су маслините уништили људи, а шуме ђаг.

около предл. и прил. 1. *око* *нечега*. — Около њих се било скупило буликѣн чѣјѣди. 2. *около*. — Хѣдили смо свѣ *около* *наоколо* не би ли вас *нашли*.

окоран, -рна, -рно прил. *шврд*, *односи* се на *предметѣ*. — Линцули су *окорни*, јер је стављено *дѣста* *инкашѣ*.

окорниѣс, -ти ж *шврдоѣа*. — Линцули ће изгубит *окорниѣс* ако хи *јдпѣ* *ѣсакујѣш* у пуно *водѣ*.

окорунат, -ѣм свр. (тал. *согопаге*) *окишти*. — Кад је била *фѣста* *Свѣтога* *Влаха*, *ѣијели* *Град* је *бијо* *окорунат*.

окорунат, -ѣн свр. *скинући* *кору*, *ољушти*. — *Ѣбрали* смо *биж* и *окорунати* га.

окосит се, **окосит** се свр. *на* *нешто* *усмено* *ѣдговорити* *нагло*, *крайко* и *оширо*. — Чудан је *ѣн*, *на* *сваку* *рјеч* се *ѣкосит*.

окорајак, **окорајка** м ген. мн. *окорајака* *остѣшак* *развученог* *ѣијѣста* *из* *којега* *су* *калуѣом* или *ножем* *изрезани* *ѣдрѣѣни* *ѣблици* или *остѣшак* *колача*. — *Окорајке* од *анижинѣ* *дајте* *дјѣци*!

окорачѣват, -ѣчѣвѣн несвр. *йостѣјати* *крайко*. — *Бѣљѣ* је *узѣт* *вѣши* *брѣј*, јер *дјѣтегу* свѣ *брзо* *окорачѣвѣ*.

окорат, -ѣн свр. (вјероватно од талијанског *scorgiare*, *откуда* и *потиче* ч) *йо-*

стиати *крайшак*. — *Вѣћ* се *лијепо* *види* да је *дан* *окоратѣ*.

окрнут, **окрнѣм** свр. I. *мало* *ошћући*. — *Кѣ* је *окрнуо* *ѣви* *пјѣт*? II. ~ се *мало* се *ошћући*. — *Жѣ* ми је да ми се *окрнула* *ѣна* *мѣла* *пињата*.

окрњавит, -ѣн свр. *остѣати* *без* *зуба* *дјѣлимично* или *сасвим*. — *Видијо* сан *Пѣра*. *Окрњавијо* је; *дѣ* би му *сѣ(д)* *чѣвјек* *дѣсѣ(т)* *годиѣна* *вѣшѣ!*

окрњиват, **окрњивѣн** несвр. I. *ошћуцати* *йомало*. — Не *окрњивѣј* *свѣку* *ствѣр* *шго* је *узмѣш* у *руке*! II. ~ се *ошћуцати* се *йомало*. — *Ка(д)* се *ствѣри* *пѣчму* *окрњиват*, *мѣжеш* хи *бацит* у *смѣтлиште*.

ѣкукат, -ѣн свр. *йѣјадити* се. — *Нѣшго* је, *јадна*, *ѣкукала*, *мѣже* и *умријѣт*!

окупѣват, **окупѣвѣн** несвр. I. 1. *заузимаћи* *неки* *йрѣстѣор*. — *Твѣје* *ствѣри* ми *окупѣвају* *камару*, па *нѣмѣн* *ћѣ* *ставит* *свѣје*! 2. *ѣбузимати*. — *Свѣкаквѣ* *бриге* ме *окупѣвају*. II. ~ се *забаѣвати* се с *нѣчим*. — *У* *задњѣ* *вријѣме* се *пуно* *окупѣвѣ* з *бѣлима*.

окупат, -ѣн свр. (тал. *оссурате*) I. 1. *зѣйосјѣсти*, *заузеити*. — *Вѣс* *ѣрма* си ми *окупѣ* с *књѣгама*! 2. *ѣбузеити*. — *Окупале* су ме *ѣрнѣ* *мѣсли*. II. ~ се *забаѣвати* се. — *Мѣран* се с *нѣчијѣн* *окупат* да ми *пѣса* *вријѣме*.

окупацијѣн, -ѣни ж (тал. *оссурационе*) *нешто* *ишло* *заокуѣља* *некога*. — *Наћи* *каквѣ* *окупацијѣн* па *ће* те *тѣ* *растрѣвѣњат*.

ѣкусавит, -ѣн свр. *нейравилно* и *крайко* *некога* *ошишати*. — *Пѣшла* *Мѣре* з *Бргата* *ѣстрић* *пишак*, па је *свѣ* *ѣкусавили*.

ѣкусат, -ѣн свр. *крайко* и *нейравилно* *йодшишати*. — *Такѣ* ме је *ѣкусѣ* да ме је *било* *срѣм* *изити* *на* *улицу*.

ѣкусит, **ѣкусит** свр. *крайко* *йодшишати* или *нешто* *крайко* *скројити*. — *Кѣ* те је *такѣ* *ѣкусијѣ*? — *Мѣштриња* ми је *ѣкусила* *рукаѣ*.

дли 1. зар. — Оли још йма̄ онег̄а мѣса ђ(д) синѡћ? 2. или. — Хѡдеш ли да ти ђвѡ справ̄ин за сутра дли за прикѡсутра?

длигањ, длигѣа м ген. мн. длигѣа̄ (најчешће у мн.) лигањ. — Било је й пригѣнијех длигѣа̄.

длигѣнић м (дем. од длигањ) — Дѣ ми је длигѣнић!

длијѣра ж (тал. *oliega*) *йрибор за уље и сирће у једном комаду који се износи на сѣо за врјеме неког оброка, уљарица*. — Ули ља у длијѣру и донѣси на трпезу!

длити *вез. или.* — Мйслин се бй ли пѡшѡ длити ђстѡ дѡма спѣт.

длум м *сѣииса*, камен који се *уѡйиребљава йриликом бријања*. — Свѣкй бријач йма̄ при рѣци длум да му се нађѣ ако му бритва нѣхотице збрйшѣ.

дмаглица ж *лагана магла*. — У задњѣ врјеме хитѣ не дмаглица прид ђчима.

омађијават, -ијавѣн *несвр. ойчињѣиш, зачаравѣиш*. — Сѣ чийен га омађијавѣш ка(д) те такѡ слѣшѣ?

омађијат, -ѣн *свр. (тал. magia) ойчиниш, зачарѣиш*. — Йдѣ ѡн куд и ѡна кѡ да га је омађијала!

омѣлит, ѡмѣлин *свр. даиш мање, учиниш мање*. — Кад кѣхѣш, нѣмѡй омѣлит, нека свѣкому бѣдѣ дѡста.

ѡмало *прил. замало*. — ѡмало нијѣсан пѡ низа скалине ђд Бѣжѣ.

ѡмарина ж *сѣарина*. — Данас је вѣликѣ ѡмарина, мѡже учинит сконтрадѣра.

омѣстит, ѡмѣстин *свр. обојиш косу, јаја и сл.* — Омѣстила је кѡсе да парѣ млѣћѣ. — За Ускрса ѣмо омѣстит пѣно јѣјѣ.

ѡмбрела ж (тал. *ombrello*) *кишобран*. — ѡстала ми је ѡмбрела на сѣлочи.

ѡмбрѣлѣш, -ѣша м (тал. *ombrellaio*) *занѣишѣија који йѡиравѣа кишобране*. — Омбрѣлѣш ми је начинијѡ ѡмбрелу.

ѡмбрѣлѣн, -ѣна м (тал. *ombrellino*) *сунѡбран*. — Пѡшла сивѡрѣна Мѣде у пасѣћѣту с ѡмбрѣлином да јон се на сѣнцу нѣ би фѣца ровѣнала.

ѡмбрелина ж (аугм. и пеј. од ѡмбрела) — Ђѣ сте нашли толику ѡмбрелину? Мѡжемо свй пѡд нѣу стѣт!

ѡмбрѣлинић м (дем. од ѡмбрѣлѣн) — Нѡси ѡмбрѣлинић да те не ѣхити сѣнце!

ѡмбрѣлица ж (дем. од ѡмбрела) — ѡмбрѣлицѡ мѡја, злѣта си ми вѣљала кад је плѣуснуло!

ѡмеђина ж *сѣара и дјелимично йоружена међа која више не служй ранијѡј сврси*. — Пѣт пасѣвѣ кала јѣднѣ ѡмеђинѣ.

ѡмѣсти, ѡмѣтѣн *свр. I. сѣријѣчиш некога у ѡваљѣњу неког йѡсла*. — Тѡ ме је јѣтрѡс ѡмѣло и ништа нијѣсан аривала учинит. II. ~ се бишй сѣријѣчен у неком йѡслу. — Омѣла сан се у дѣскѡрсима ш ѣйма па нијѣсан наѡвѡр ни изйшла.

ѡмета ж 1. *сметѣње, ѡметѣње*. — Сѣмо си ми за ѡмету дѡшѡ! 2. *ѡсоба која сметѣа у неком йѡслу*. — Нѣко ми звѡни на врѣта. Ђто ѡметѣ!

ѡметѣт, ѡмеђѣн *несвр. (и: ѡметѣт) конѡцем ѡбрађивѣиш ивице йшканине да се не би осийале*. — Док јѣ ђвѡ прогѣстан, тй ѡмеђи кѡтулу!

ѡметѣт, ѡметѣн *несвр. I. сметѣиш некоме у йѡслу*. — Јѣ ѣчин, а тй ме ѡметѣш! — Ка(д) сан ѣ највишемѣ пѡслу, дѡћѣ врѣг да ме ѡметѣ. II. ~ се бишй сѣрѣчавѣн у неком йѡслу. — Омѣтан се ѡвѣкѡ ка(д) чѣкан спѣнсу до пѡднѣ.

ѡметнут, ѡметнѣм *свр. 1. навѣиш конац йриликом йришивѣања дугмади*. — ѡметни добро кѡнац да тѣ пѣца јѡпѣт не ѡтпанѣ! 2. *ѡбрадиш конѡцем ивице йшканине да се не би осийале*. — Вѣјѣ јѡш свѣвѣсту йзнѣтра ѡметнут.

ѡмицѣт/ *изр. ~ рѣге йѡказивѣиш некоме рѡге, обично иза леђа, у недѡстѣишкѣ храбрѡсѣиш да се некоме каже нешйѡу лице*. — Припѡвѣјѣдѣ се да је јѣданКѡнавлѣанин с Орсулѣ ѡмицѡ рѣге гѡспѣру у Дѣбрѡвнику.

џмнцат се, џмнчѐн се несвр. *нейри-мјейно несџајати*. — Полáко се џмнчѐ њџихово бџгаство.

џмјера ж мјера. — Узео ми је црѐвјар џмјеру за цревје.

омјѐрат, џмјѐрāн несвр. 1. *џажљиво осматрјати и одлучивати се на нешто*. — Одавно џмјѐрāн један лијепи бокунџи баштинѐ у Рџжату. 2. *намјеравати*. — Омјѐрџ сан дџћ ка(д) сте свџ дџма. — Омјѐрāш тџ нас џставит насре(д) пџта!

џмјерит, -џн свр. *џажљиво осматрјати*. — Омјеријо ме је од глāвѐ до пѐтѐ!

омлāдит се, џмлāдџн свр. *џодмладити се, обновити се*. — Басџок ми се свā-кџга прџлеђа џмлāдџ.

омлāђиват се, -āђивāн се несвр. *џодмлађивати се, обнављати се*. — Кад би дџшла стāђџн, џвџ зелѐнила би се омлађивало, а сāд је џстарило, па сāмо видџш по кџјџ млāдицу.

омлāтит, џмлāтџн свр. 1. *ударити шамар, џбуску*. — Ако јџш једāнпџт чџјѐн џ(д) тебе грџбџ рџјеч, омлāтитџ ти прџдѐљуску. 2. *млађењем џтрестити неки џлод с дрветџа*. — Нѐко нам је нџнас свѐ џрахе омлāтитџ! — Јесте ли омлāтити мāслине?

џмрџза ж омрзнутџстџ због нечега (не мржња!). — Приповијѐдали су нѐшто о нѐвјестџама и ствџрили међџ њџма џмрџзу.

џмрџзит, -џн свр. I. *узроковати неџрџиљевостџ*. — Нѐко га је џмрџзијо брāту и тākџ брāт з брāтон више не гџвџрџ. — Омрџзили сте ме ш њџма нā прāвди Бџга. II. ~ се сџтворити међџсобнџ неџрџиљевостџ, омрџженостџ. — Омрџзили су се ради малѐнкџсти.

џмулит се, -џн се свр. *џоказати зловољно и намрџџено лице*. — Изван сџрā се је џмулила. Кџ ће је цџјѐли дāн глѐдат!

омџчит, џмџчџн свр. I. *увађати нешто у брашно, џобрашњавити*. — Прџје него се стāви прџгат, рџбу трѐбā омџчит.

онāкџ, -ā, -џ замј. (чује се и: нāкџ) *онакав*. — Онāкџ чџвјек, па нāшџ онāкџ жѐну!

/онāкџ/ изр. онāкџ и онāкџ у сваком случају, и *џако и онако*. — Тџ онāкџ и онāкџ нѐ вајā, па чџни како знāш!

/џнамо/ изр. џнамо њѐму (њџме) *кад се говори о нечему неугџдном код некога, нџр. о рани, болестџи и сл. као да се џим рџјечима жели џо зло далеко од себе одбити*. — О(д) дџга лѐжāња су му се, џнамо њѐму, свѐ рāне ствџриле. џнамо џн (џна) *кад се некога због нечег негџјивног нерадо џомиње као да се жели ређи*: *далеко га куђа*. — Сā(д) ће ми се џнамо џна мијѐшат у мџје ствāри!

џнамока прил. *онамо* (џнамокарица и онамџкарица; џнамокарице и онамџкарице). — џнамока крај мора се видџ булџкāн чѐјāди.

џнамокарица (и: онамџкарица) в. *онамока*.

џнамокарице (и: онамџкарице) в. *онамока*.

онāчкџ, -ā, -џ (и: онāшкџ) замј. (аугментативно значење) *велик џо обџјму, онолики*. — Да ми је сāд онāчкџ бџкџн мѐса ко сџнџ!

онāшкџ в. *оначки*.

џнда прил. (и: џндар, џндар; џндара, џндара; џндарица, џндарица; џндарке, џндарке) *џада, онда, у џом часу*. — Кад бџдѐш тџ купџват, џнда ми се јāви. — џндара ми је пџ мрāк нā очи.

џндар (и: џндар) в. *онда*.

џндара (и: џндара) в. *онда*.

џндарица (и: џндарица) в. *онда*.

џндарке (и: џндарке) в. *онда*.

џнди (и: џнди, џндика, џндика) прил. *ондѐ*. — Стāви тџ џнамо, јер џнди вѐђ нѐшто џмā. — џндика су ми дāли више џд мјѐрѐ.

џндика (и: џндика) в. *онди*.

онџбле (и: џнџбле) прил. *одандѐ, одонуда*. — Онџбле се одвāјџ пџт за нā Брџат.

/ѡнї/ узречица: ѡнегѧ ти, ѡнегѧ ти лѧни забѡгѧ, ѡбогѡ, браїше (чује се више у селу него у граду). — Ти си ме јучер, ѡнегѧ ти, ѡнегѧ ти, ѡнегѧ ти лѧни, ѡнегѧ ти лѧни, како је то бїло!

онлїкї, -ѧ, -ѡ замј. (рјеђе: онолїкї) онолики. — Онлїкї сѡлди нијесу мѡгли тѧко брзо нѡстат.

онлїкѡ прил. (рјеђе: онолїкѡ) онолико. — Зѧшто си онлїкѡ бїјѡ лѡд па му свѡ плѧтијѡ?

онлїчкї, -ѧ, -ѡ замј. (рјеђе: онолїчкї) онолично велик. — Онлїчкї чѡвјек па плѧчѡ!

онлїчкѡ прил. (рјеђе: онолїчкѡ) онолично много. — Кѡ би вјерѡѡ да дијете онлїчкѡ плѧчѡ зѧ мѧјкон!

онлїшнї, -ѧ, -ѡ замј. (рјеђе: онолїшнї) онолично мален, врло мали. — Онлїшнѡ дијете па знѧ читат и писат!

онлїшнѡ прил. (рјеђе: онолїшнѡ) сасвим мало. — Онлїшнѡ је трѡбало па да се бѧрка изврѧти.

/ѡнѡ/ в. /овѡ/.

онѡмаднѡ прил. (и: унѡманѡ) ѡрије неколико данѧ. — Онѡмаднѡ си ми рѡкѡ јѡдно, а сѧд ми гѡворїш другѡ!

онѡдѧ(р) (и: онѡдѧра, онѡдѧрица, онѡдѧрице, онѡдѧрка, онѡдѧрке) прил. онуда. — Онѡдѧр је прїје хѡдијѡ трѧнѡвѧј.

онѡдѧра в. онуда(р).

онѡдѧрица в. онуда(р).

онѡдѧрице в. онуда(р).

онѡдѧрка в. онуда(р).

онѡдѧрке в. онуда(р).

ѡпѧла узв. (и: ѡпла) узвик охѡбрења малѡм дјеїшеїу кад ѡадне или кад скочи, ѡрескочи и сл.

ѡпѧлит, ѡпѧлїн свр. сїѧлїтїи длаке или ѡїѧерје излагѧњем ѡїшри. — Прїје него се стѧвѡ кѡхат, нѡжице ѡт прѧца трѡбѧ ѡпѧлит.

/ѡпанѧк/ изр. тврд ко ~ ѡверѡ месо и након ѡришрѡмања. — Цїјелѡ јѡтро кѡхѧн

ѡвѡ гѡвединѡ, а ѡна је јѡш тврдѧ ко ѡпанѧк.

ѡпѧри м (само мн.) црвенило кожѡе које се јѧвѧ ѡслијѡд велике врѡшине. — Изїшли су му ѡпѧри по врѧту и по рѡкама.

ѡпарит, -їн свр. I. 1. ѡрелиїи врелом водѡм закѧну ѡѡрад ради лакшег черуїања. — Стѧви ми водѡ на шпѧхер зѧ ѡпарит тѡку. 2. силом нешїѡ узѡїти, украсти. — Нѡко ми је ѡпаријѡ портѧѡѡ док сан чѡкѡ аутѡбус. 3. ѡробѡрѡвїи негѡде. — ѡпаријѡ сан на стѧцији дѡје уре чѡкајѡћи жѡљезницу. 4. удариїи некогѧ руком или било чим. — Ако ми јѡш јѡданпѡт тѧкѡ ѡгѡворїш, ѡпариїу те по глави! — Кад је бѡча удрила ѡ скло, свї су пѡбјегли ко ѡпарени. II. ~ се 1. ѡїеїи се врелом водѡм и сл. — ѡпаријѡ сан се с врѡлијен ѡљем. 2. ѡѡварїи се. — ѡпаријѡ сан се ка(д) сан пѡвјерѡѡ да ми је прїјетејѡ.

ѡпахнут, ѡпахнѡм свр. I. лагѧно надражїи или ѡѡријѡдиїи ѡко. — Јѡдна грѧна ми је ѡпахѧа ѡко док смо се провѧлѧчили ѡспо(д) дрѡа. II. ~ се лагѧно се ѡѡријѡдиїи или надражїи додирѡм ѡко. — ѡпахѡ сан се с рѡкон па ми мѧло сѡзї ѡко.

/ѡпера/ изр. бїт ѡ опери бїїи у ѡїѡшрѡби. — Свї су ми пјѧти ѡ опери, конгѡнтѧј се с пјѧтїнићем! стѧвѡт ѡ оперу сїѧвїиїи у ѡїѡшрѡбу, ѡкрѡнуїи неки рад. — Стѧвили су ѡ оперу свѡ мѧкине. пѡѡ ѡ оперу ѡїѡшрѡбїиїи, ѡїѡшрѡшїиїи нешїѡ. — (Кад би се ѡд „шѧвѧ“ тражило да врати „бѡкѡн“ или „ѡстрижѧк стѡѡфе“, рекао би: „Нѡмѧ, здрѡвѧ ѡ ми (дѡшѡ ми) нїшгѧ, свѡ је пѡшло ѡ оперу.“ Кројѧчи су, нѧнѡме, називѧли „ѡпера“ свој велики сто сѧ „шкѡрѧницѡм“ (лѧдицом), гѡје су бацѧли, ѡдносно спремѧли зѧ себе „ѡстришкѡ“. У ѡѡм случѧју је изрѧз игрѧ ријѡчи.)

ѡпијѡшкѧт в. ѡїѡшѡкаїи.

ѡпиљѡшкѧт, -ѧн свр. (и: ѡпијѡшкѧт) (тал. pigliare) некоме све ѡдузѡїи, ѡїлије-

нији, *ољачкаји некога*. — Рђјаци су га опијушкали (опилушкали) до коже.

опинијџџн, -џни ж (тал. opinione) *мишљење, добро мишљење*. — Мџја је опинијџн да ће свѣ тџ бџ(т) добро и да џн не варџ. — Нџман бџш опинијџни џ џему.

џпла в. ојала.

џплакат, џплачџн свр. *зайлакаји (кад некоме дође џлач због нечега)*. — Бџс потребе је џплакала! — џплакџ сан о(д) смџја.

џплакат, џплачџн свр. *лагано џређи нешиџо мокром крџом, ојраши*. — Оплакала сан плџчице у комџну, па ћу сад џплакат џ скалу.

џплањат, -џм свр. *облањати, џоравнати одговарајућом алајком неку даску*. — Прџг о(д) солџра ваја џплањат, јер овакџ парџ ко да је сад џ(з) шумѣ донџсен.

џплѣсти, -ѣтџн свр. (и: џплести) **I**. *очешљати некога*. — Оплѣти ме и учџни ми пџпак! **II**. ~ се *очешљати се*. — Гџворџш да си се џплео, а свѣ ти чџпи падају џ очи!

џплимат, -џн свр. *џрекриџи нешиџо водом, обџчно у некој џосуди*. — Ё тџ кџпуса џли водѣ сџмо кџлико је пџтребито да џплимџ.

џнорине ж (само мн.) *џстаџи хране коју се бацају живоџињама*. — Ка(д) фџнџш с пџџтима, џднијеђџш џвџ џпорџнџ живџнама изџ кућѣ!

џпџсе прил. *џособно*. — Стави тџ џпџсе!

/џпрѣза/ изр. стџт (бџт) на *џпрѣзи биџи џпрѣзан*. — Стој на џпрѣзи да нам џни не џмакнџ! — Бџјо је на џпрѣзи, па хи џпѣт није чџо.

џпуђјат, џпуђјан свр. **1**. *све џџесџи*. — Тџ си пџмало свѣ слџткџ џпуђјџ. **2**. *некоме све џднијеџи, џкрасти некога*. — Дџбро су га на кџртама џпуђјали.

џпуцат, -џн свр. *џџесџи, џднијеџи, џџуџиџи*. — Свѣ су џпуцали, ниђе ништа није џстало.

џпучит, -џн свр. (и: џпушит) *џџѣрати живоџињу, али и чеџаде, нарџчиџо џџѣте*. — Мџли је бџјо сѣканат, па га је на сврху мџјка џпучила на тџрацу. — џпуши тега кџчка, стрџх ме је да ће ме џтрис!

џпушит в. џџучиџ.

/џрац/ изр. *јѣдрит џ орац јѣдриџи у џравцу вјеџра*. — Свѣ смо јѣдрили џ орац.

џрачић м *џрашчић*. — џрах изџ кућѣ свџкѣ гџдинѣ рџђџ сџтнѣ џрачиће.

џрашанин м *сџановник џрашца, мјѣста код Дубровника*.

џрашка ж *сџановница џрашца, мјѣста код Дубровника*.

џрашкџ, -џ, -џ прил. *који џриџада џрашцу*. — Тџ је прџви џрашкџ сџр.

џргџнет м (тал. organetto) *музички механизам коју се сџавља у џкреџи и у џкреџи одрџава џкреџањем ручке; џрије се џакав механизам виђао у џросџака*. — Дџѣца су се сџупљала џколо јѣднога стџрога с џргџнетџн. изр. *навџт ~ џочѣџи сџџаџи ријеџи*. — Прџвали смо џ мџ штџ рџјет, ма залџду; џна навџла џргџнет, па сџмо сџплѣ. *говџрит ко џргџнет сџџаџи ријеџи без џрѣстџанка*. — џна гџворџ ко џргџнет, ниџо је и не слушџ.

џргџни м (само мн.) (тал. organo) *џргуље*. — Бџла је џпџџта слушат џргџне џ Мџлџн брађи.

џргџнџсат, -џн свр. *џргџнџвати*. — џргџнџсали смо лијеџу пасѣђџату до Бџсџнкѣ.

џрдѣње с (тал. ordigno) *ручни алаџ за најџлије: дрвџџџџа, ковџча, бравара, механичџра и сл., али не и кројџча*. — Арџџџџан мџра џмат пџтребито џрдѣње за рџдит.

џрдџнарџја (непрџмј.) прил. (тал. ordigno) *џросџ, гџруб*. — џвџ рџба је џрдџнариџа. џвџ плџтно је џрдџнариџа. С џрдџнариџа рџбџн не можѣш бџт кџнтџнат. — Дџшџ је у џрдџнариџа кџџбуку.

оређинџо, -áла м (и: ориђинџо, ореџинџо) (тал. originale) *чудак, настран човек који је објекат задиркивања и њоруге*. — Ако тако будеш живјет, подстаћеш оређинџо. — У Дубровнику је било неколико чувенијех оређинала. — Не чини ђ(д) себе ориђинала!

џренад, џренда, џрендо пријдј. (тал. ogrendo) 1. *који је сџирашна изгледа*. — Срџела сан пџт Плџча јџдну џренду жџну. 2. *сџирашан, неџрихвашџиве цијене*. — Цијџене на плаци су џренде: трџба ти врџћа динара за учџнит спџнсу!

оређинн в. врџин.

ореџинџо в. оређино.

џрсо с (тал. ogzo) *љушџен јечам*. — џрсо је ђџе ка(д) се у џега стáви мрџцу лárда или кџја костџлетица да завоџа.

ориђинáлиј, -á, -џ пријдј. (тал. originale) *изворни, оригинални*. — џва мулáрија нџ зна гџвџрит ориђинáлијен дџбровачкијен дијáлетон.

ориђинџо в. оређино.

оринџо, -áла м (тал. originale) *ноћна џосу-да*. — Стáре дџбровачкџ кџће су у камари ђ(д) спáња џмале оринџо.

џрит се, -џн се несвр. *разлијегáти се (гласови и сл.)*. — џри се џт пјесмџ пџ улици.

орјџнтáват, -џнтáвáн несвр. I. *џоказивáти џравац, усмјеравáти*. — Орјџнтáвáте ме у крџвџму прáвцу. II. ~ се *сналази-ти се*. — Стáри пџмџрци су се орјџнтáвали прáма звјџздама.

орјџнтат, -áн свр. I. *џоказáти џравац некоме*. — Трџбало га је дџбро орјџнтат, па се нџ би изгџубијџ. II. ~ се *снаћи се, оријџнтирáти се у џросџџору и иначе*. — Свџ је кџнпликáно, није се лáко у тему орјџнтат!

орјџнтáцијџн, -џни ж (тал. orientazione) *оријџнтиáција, сналажење*. — У великџму гáду се лáко изгџуби оријџнтáцијџн и хáјде се ти џнда врáти дџма ако знáш!

џркáн, -áна м *силовџти вјџтар*. — Дџлџтијџ је у камару ко џркáн и згрáбијџ нџшто с тавџлина.

џркџстра ж (тал. orchestra) *оркџстáр*. — Свџ су џни бџли у џркџстри кад џ јá.

џркџстранáт, -џстрáнта м ген. мн. *оркџ-странáтá особа која свџра у оркџстáру*. — Дџхџдили су áмо и оркџстрáнти из Бџча.

џрлáндџ м 1. *киј Орланда на Луџжи, џред црквџм Свџџџа Влаха у Дубровнику*. — Прид џрлáндџнџн се весџлило и млáдџс пјџвала, фестџжало се и гџлџбе пџштáло у славу слџбџдџе и мџра, бáлџ се Лџнђџ и мџжика џдарала, пџцали тромбџни и дџбровачкџ здџри с трџмбетáма з Дџвџнџ пџздрављáли џлазак глџмáцá џ Грáд. 2. *вџџма високо мушко чџџаде*. — Јџси ли вџдијџ џнегá Орланда што се шџтá по Стрáдџну? — Кáкви су џви млáди-ћи! Свџ џрлáнди за млáтит џрахе!

џрлеáнс м (тал. orleans) *врџта сјајне лáгане џканине у комбинацији вџне и џа-мука*. — У мџџн млáдџсти пџно су се лџџти нџсили палџтуни од џрлеáнса, црнџ, џџнаре, а нáјвишџ мџдрџ.

џрлџцијџ с *сáш, чџџни, зидни*. — На џрлџцију у мене бџло је џџсто пџднџ.

џрлџциста м (тал. orologiaio) *часџвни-чар, сáџија*. — Орлџциста ми је регџлџ џрлџцијџ па нџ идџ вџше нáсе.

џрџр, орџра м (тал. orogore) *сџрахџџа*. — џво је џрџр Бџжџ о(д) цијџнá. — џви орџри џд времена ниkáко да стáну.

џрџсит се, џросџн се свр. *осуџи се кá-џџицама, ниџ. врџћ хлџб, џрозџрска окна кад су велике џемџерáџурне разлике сџџа и изнџџра и сл.* — Замџтáла сан врџћ крџх у канáвац, а џн се вáс џрџсијџ.

џртџнцá ж (тал. ortensia) *хорџџензија*. — Прџт кућџн су џмали бџсџн рџза џртџнцá.

џрхан м *врџта крујџне морске џлаве рибе*. — џрхан се рџџетко нáђџ на Пескáрији, па зáтџ ка(д) дџђџ, брџзо џ пџђџ.

орцање с гл. им. од орцат 1. *стваране буке повлачењем шешких предмета (намјештаја и сл.)*. — Фала Бдгу великому, пошли су нам афитуали з горњега пјана, нијесмо више могли поднијет њихово орцање и по дану и по ноћи. 2. *најоран физички рад без одмора*. — Домаћинцу убијѐ орцање по кући од јутра до мрѐка. 3. *провођење бесаних ноћи у забави и лумиовању*. — Орцање свѐке ноћи дало ти је по здравју.

орцат, -ѐн несвр. (тал. *ozcare*) 1. *правити буку предметимањем шешких предмета*. — Неко орца низа скалу ко да потѐже бауле. 2. *најорно физички радити прелазећи без одмора са једнога носла на други*. — Само орцан по кући, душа ми се никад не одморѐ. 3. *провођити се ноћу, лумиоваћи или се на други начин веселити и забављати*. — По ноћи орцају, а по дану спавају до подне! 4. *једрити цик-цак ирамцем у вјетар*. — Да знаш како смо јучер по маестралу орцали!

осаковат, осакујен свр. (тал. *sciaccare*) *исираити рубље и др.* — Осаковаћу рѐбу и прѐстријет је док има сунца.

осама ж *усамљено мјесто*. — Кућа је на осами, а околò њѐ је шума.

осамнѐс бр. *осамнаест*. — Нека их се разбило дѐсѐ(т), ђѐ су онда другѐ јаја кад их је сѐ(д) само шѐс, а било хи је осамнѐс?

освѐјит, освѐјн свр. *сладити*. — Имала сан посла прико главѐ, јѐдва сан га освѐјила.

ѐсека ж *појава повлачења мора, опадања нивоа*. — ѐсека је велика, мѐжемо се и насукат. — Кад је велика ѐсека, говори да ће трѐпња.

осѐкат, -ѐн свр. 1. *осегнути (кад се море повуче или кад се у некој посуду смањи ниво течности)*. — Ко да ми је ѐво вина из демѐжанѐ осѐкало! 2. *остати без новца и сл.* — У задњѐ вријеме нам

је пѐсѐ осѐкѐ. — Јѐ сан осѐкѐ, у мене ништа не пѐтај!

осѐкнут се, ѐсѐкнѐм се свр. *обрисати нос*. — Не ошмркѐј непрѐстано, осѐкни се!

осервават, осерваван несвр. (тал. *osservare*) 1. *опажати, примјећивати*. — Осервавали смо ѐ прије да неко тѐда пасѐва и нѐси по којѐ брѐме дрѐва на товару, ма нијесмо знали да то краду. 2. *ставаљати некоме примједбу*. — Осервавали смо му неколико путѐ да не чинѐ добро.

осерват, -ѐн свр. 1. *опазити, примјећити*. — Осервали смо јѐдан брод далѐко иза Лѐкрума. 2. *примјећити некоме нешто*. — Јѐ сан му ѐдма осерво да није свѐ тѐчно опѐсѐ.

осерваторије с *осерваториј*. — Глѐдали смо с осерваторија репатицу.

осервацијѐн, -ѐни ж (тал. *osservazione*) *примједба*. — Наше осервацијѐни су биле добре, ма нас нико није тѐјо пѐслушат.

осијѐцат, ѐсијѐцан несвр. I. *ријечима сјећи*. — Кад говори, само ѐсијѐца. II. ~ се *брецати се на некога*. — Зѐшто се тѐко ѐсијѐцаш на ѐца ѐ матер?

ѐсјѐнач, -ѐнча м *бухач, биљка од чијег цвијѐта се прави ирашак за унишљавање гамади*. — ѐсјѐнча по баштинама на Коналу колико хоћеш!

ѐсјећ, осијѐчен свр. I. *оштро одговорити, рећи*. — На то нам је ѐсјѐкѐ, па смо свѐ умукли. II. ~ се *обрецнути се на некога*. — ѐсјѐкѐ се на ме, па сан се устрѐсѐ.

ѐскоруша ж *врѐћа воћа, стабло и плод*. — ѐскоруша ми је била драга кад уздрѐ на вијѐнцу на сѐфиту.

ослѐдит, ѐслѐдѐн свр. *с уживањем нешто појестити*. — Ослѐдила сан погачу по твојѐн рѐпети.

ослађиват, -ѐђиван несвр. *уживати у неком јелу*. — Кад га нешто густѐ, ѐн јѐде полако и свѐ ослађивѐ.

ослача́ват, -а́чава̄н несвр. *сладити се*. — Ослача́ва̄н уна̀пријед ва̀шу ли́лепу па̀сту шу́ту.

осла́чат, -а̄н свр. *остати нешто у вољи нпр. јело*. — Осла́чо ми је он̄и купус с ла̀рдон и каштра̀динџм.

ослу́хиват в. *ослухивати*.

ослу́хиват, **ослу́хива̄н** несвр. (и: *ослухиват*) *ослухивати нешто*. — Она на̀пење̄ у̀ши и *ослухива̄* шгџ мӣ го̀воримо̄.

осме́рица бр. им. *осморица*. — Ви́ђели смо осме́рицу њ̄их за̀једно̄.

џсмеро бр. *осморо*. — Би́ло хи је све̄ за̀једно̄ џсмеро̄, а ко̀лико же́нскијех, не би зна́ла.

џсџчкӣ, -а̄, -џ придј. *који иријада Осојнику*. — По̀правили су џсџчкӣ пу́т.

џспине ж (само мн.) *осице*. — Ци́во је та̀д имџ џспине и би́о је у фе́бри.

џспријед прил. с *и́редње стране*. — џспријед(д) су дви́је ве́лике фу́њестре и вра́та од(д) солара̄.

џставит се, -ӣн се свр. *клонити се нечега или некога*. — Ре́ци му нека се он џстави мо̀је њ̄ери. — џстави се ти те́га, нијесу то̄ чи́ста по̀сла!

џстајат, **џстајен** несвр. 1. *налазити се (односно се на џоложај)*. — Ре́ци ми, мо̀лин те, њ̄е то̄ прџем џстајет! — Ку́ћа џстајет у стра̀ни. 2. *и́реосијајати да се уради нешто, односно да се џосијуи на неки начин у вези с нечим*. — Не џстајет нам ни́шта дру́го него да че́камо шгџ ће би́т.

џстакуо, -ула м (тал. *ostacolo*) *запрека*. — Не̄ може се он ра̀ставит, же́на му чини́ џстакуле̄.

џстат, **џстанџ(м)** свр. 1. *задржати се (мисли се на временске ириликџ)*. — џстаће ли́жепо ври́јеме. — џстаће ври́јеме (ли́жепо). 2. *зачудити се у најве́ој мјери, заиа́ниши се (увијек у и́ерфектију)*. — џсто сан ка(д) сан чу́о шгџ су учинили. 3. *наћи се на неком мјесту или џоложају*. — Ка(д) па̀саш у́лицу, ку́ћа ти џстанџ з де́сне̄ ба̀ндџ. 4. *и́реосијајати (кад у неком џо-*

слу или избору нечега остијаје само једна солуција). — џстаће на крају да са́м та̀мо по̀ђен. 5. *и́реосијајати уо́ишиџ*. — џстало ми је јо̀ш ма̀ло кру́ха од јучџр. изр. *џр-ко̀-џсто* (*џркла-џстала*) *ва́ла, мора се, мо̀рам нешто учинити*. — *џрко̀-џсто* по̀сџ се мо̀ра свр̀шит!

џстен, -а, -џ придј. *који је кисео као сирџе*. — Ви́но је ма̀ло џстено̄.

џсти ж (само мн.) ген. мн. *џсти оруџе за хва́тање рибе слично вилама*. — Ли́кша је на̄ ости у́хити́о пе́чу рибџтинџ.

џстинут, -нџм свр. *и́ромрзнути, али не много*. — џстинутеш у џво̄ студи́не̄ ка̀марџ.

џстит се, -ӣн се несвр. *и́ретиварити се у сирџе*. — Не̄ зна́м за̀што ми се ви́но џстӣ.

џстрић, -и́жџн свр. 1. *ошишати некога*. — Остри́зи то̄ ди́јете, ви́диш да му ко̀се па̀дају у́ очи! 2. ~ се *ошишати се*. — Остри́гли су се при гла̀ви.

џсу́дит се, **џсу́дӣн се** свр. *дозлогрдити*. — Осу́дила сан се ви́ше с џво̄ ку́ћџ! Са́мо пџри, ку́ха̄ и ути́јава̄ј!

/џсу́ђен/ изр. *ста̄т ко ~ стијајати дуго на једном мјесту очекујући нешто или некога*. — Сто̀јин џди у́ре и уре ко̄ џсу́ђена̄.

џсу́т се, **џспџн се** свр. *разривати се*. — Пу́т се ва̄с џсуо̄, је́два смо па̀сали при́ко̄ џџга̄.

џсу́шит се, **џсу́шӣн се** свр. 1. *изгубити сав сок*. — Док се пе́кло, ме́со се осу́шило, а ни па̀тате нијесу бџље̄!

џта̄ј, **џта̄**, **џто̄** замј. *та̄ј (у́џо̀и́ребљава се само с и́риједлогом с)*. — С џтијен ди́на̀рима не̄ћеш мо̀ћ пу́но учинит̄.

џта̀р, **џта̀ра** м *олшар*. — Једна же́на клџчӣ прид џта̀рон све́тога Анту́на. изр. *ли́зат џта̀ре би́ши и́ретџжерано џбо̀жсан*. — Она ли́же џта̀ре, и све́цима је до̀дјала̄.

џта̀ротина ж *о́ијаџи који у виду и́рашине или исиӣњени па̀дају кад се дрво стируже*. — По̀д је би́о по̀сӯт с џта̀ротинама̄.

Љтац/ изр. ...м оца њ сїна (у име оца њ сїна) *крстићеи се говори неко у знак чуђења или забезекнућости*. — ...м оца њ сїна! И за овлишни бокунїи зѣмљѣ си до толикѣ динаре!

ѡтворат, -ан несвр. *ѡшваратии* неку свечаностї, неки објекатї. — Чужѣн да ѡтворају нѡвѡ кїно.

ѡтворѣње с *ѡролев*. — На дијети сан, ѡмѡн ѡтворѣње.

ѡтвѡрит, ѡтвѡрин свр. 1. *ѡробиии* у зи-ду *ѡшвор* за *враиша*, *ѡрозор* и сл. — ѡтвѡрили смо с ѡстѣ бандѣ јѡш јѣдну фужестру да кѡмара ѡмѡ више свјетлости. 2. *ѡочѣии водиии дућан*. — ѡтвѡрио је бугтигу ѡт круха на риви у Гружу. 3. *ѡшвориии сїолоциу* у *вези* с *ѡробавом*. — ѡтвѡрила га је битва пѡд ујен и сѡд му је стѡмак дѡбро. 4. *учиниии живим*, *ведрим*, *свѣжѣим* (*ријеч је о боји зида, намјештаја, одјеће*). — Свјетли колурї ће те ѡтвѡрит, а скурї убијају.

ѡтегнут, ѡтегнѣм свр. *умријѣии*. — Јѣдне нѡћи наш ѡд јѣд ѡтегѡ. изр. ~ *пѡпке каже се за смрїи особе која није баш омиљена или у шали за себе*. — Штѡ ћете ви без мене кад јѡ ѡтегнѣм пѡпке?

ѡтежат, -ан свр. *кад* неки дио *ѡијѣла ѡстїане ѡежжак*, *односно кад се ѡешко или с најором ѡокреће*. — Ђ хѡд му је ѡ(д) старости ѡтежѡ! — ѡтежале су му нѡге ѡт пића.

ѡтењат, -ѡм свр. (тал. *ottenere*) *ѡосїи-ћи*. — Хѡће ли ариват што ѡтењат, Бѡк сѡм знѡ!

ѡтѣшкат, -ан свр. *ѡосїаии ѡешко* (*мисли се на неки ѡерѣи*). — ѡтѣшкѡло ми је свѣ тѡ нѡсит у јѣдној рѡци.

ѡтират се, ѡтирѣн се несвр. *ѡчѣшаваии се о нешїо*. — ѡтирѡ си се ѡ мїр па ти се капут на шкинї обїјѣлијо.

ѡткад прил. *ѡдавнѡ*. — ѡтка(д) ти је ѡтац рѣкѡ да се ѡставиш стѡрѣ кумпанијѣ, ма га ти нијѣси пѡслушѡ.

ѡткїшат, -ан свр. 1. *ѡшѡиити* неки *ѡшлог* у *ѡосуди*. — Ту тѣу трѣбѡ ѡткїшат, ухитила се хрѡна за дно. II. ~ се *ѡшѡиити се*, *ѡѡусїиити* (*мисли се на неки ѡшлог*). — Ако се ѡдїтија ѡд ѡста ѡткїшала, ѡпѣри је и донѣси ми је!

ѡткле прил. (и: ѡкле) *ѡдакле*. — ѡткле сте ви сѡ(д) дѡшли?

ѡтклѡпит, ѡтклѡпїн свр. *дићи ѡоклѡиѡц* с *нечега*. — ѡтклѡпи пињату да јуха не искїпи!

ѡткотурат се, -ѡтурѡн се свр. *ѡшкѡир-љаии се*. — Клѡпко ми се ѡткотурѡло пот пѡстеју.

ѡткрѡвит, ѡткрѡвїн свр. I. *ѡшѡиити* *нешїо*. — Сунце ће тѡ мѡло лѣда ѡткрѡвит. II. ~ се 1. *ѡшѡиити се*. — ѡткрѡвијо се лѣд ѡз брукѣ. 2. *ѡѡусїиити се*, *ѡочѣии* *говориити* и *слобѡдно се ѡнашати* *након усїѣзања* и *ћуѡања*. — Мѡло смо гѡвѡрили док се нијѣсмо ѡткрѡвили, а ѡнда су пѡчѣле брѡвѡре и шѡкеце.

ѡткучѡват, -ѡчѡвѡн несвр. I. *ѡшкѡачиваии* *нешїо*. — Прије сан тѡ лѡко ѡткучѡвѡ, а сѡд нијѡко не мѡгу. II. ~ се *ѡшкѡачиваии се*. — Закучала сан се на жицу, па сан се ѡткучѡвала.

ѡткучат, -ан свр. I. *ѡшкѡачиити*. — Стѡви шгїпѡлице да вјѣтар не ѡткучѡ с конѡпа штѡ ѡд робѣ. II. ~ се *ѡшкѡачиити се*. — Није се лѡко ѡткучат ѡ(д) стѡрѣ кумпанијѣ!

ѡтѡле прил. (и: ѡтоле, ѡтѡлица) *ѡда-їле*, *ѡшуда*. — Дїгни се ѡтѡле! изр. а пѣд ѡтѡле *бјежи*, *ѡдлази!*. — А пѣд ѡтѡле, ти ћеш мѣне учит кѡко ћу гѡвѡрит!

ѡтѡлица в. *ѡшѡле*.

ѡтѡмбар, ѡтѡмбра м (тал. *ottobre*) *ѡк-ѡѡбар*. — У нас на мѡру ѡтѡмбар ужа бїт лијѣп, па се јѡш кѡ и ѡкупѡ.

ѡтпѣт, ѡтпѣѣм свр. *ѡшкѡичаии* *нешїо*. — Лѣпше ће ти пѡлѣгѡн стѡт ако на ѡему ѡтпѣѣш дѡвѡу пѡцу.

ѡтпињат, ѡтпињѣм несвр. *ѡшкѡичава-ии* *нешїо* *шїо* је *закѡичѡно*. — „Штѡ тѡ чїниш?“ — „ѡтпињѣм сикѡрецу.“

офенџат, -ан свр. I. *увриједиши некога*. — Офенџо сан госпара Џива, мораћу му се скужат. изр. ствѣрен за ~ *груб, најрасиши човјек*. — Нёмџте њѣга слѣт у никога, он је ствѣрен за офенџат! II. ~ *се увриједиши се*. — Нёмџте хи мимџић, страшно ће се офенџат!

оферџшкат, -ан несвр. (тал. offerire, offerisco) *нудиши*. — У Кџмџни су му оферишкали лијепу плаћу ако доћѣ у њих радит.

офѣрта ж *џонуда*. — Офѣрта му је била добра, ма га нијесу ћѣли што није прѣћџ.

офијѣрта ж *жена језичава и са другим лошим особинама*. — Он ништа нѣ смије бес питања учинит од онѣ свѣдје офџјѣртѣ.

офијѣртина ж (аугм. и пеј.) — Каква је онџ офџјѣртина, нѣ дај Бџже да ти џћѣ у кућу!

официјо с (тал. officio, uffizio) *уред, канцѣларија, служба*. — Данас нѣ идѣн у официјо.

офичѣват, офичѣван несвр. (тал. officiare) *благосиѣаши*. — Обичѣј је да офичѣвају грѣб кат кџ џмрѣ.

офичѣлица ж *официрѣва жена*. — Она је била офичѣлица, вѣзда у великџн џнди.

офичѣт, -ан свр. *благословиши*. — Офичѣли су га прѣје фунѣрѣла у капѣлицѣ на Бџнинову.

офичѣтѣра ж (тал. ufficiatura) *обрѣд благослова на грѣбу или у цркѣви*. — Офичѣтѣра не дѣра пуно.

офичица ж *молићѣвеник*. — У Мићѣјла је сјѣдало нѣколикџ стѣријѣх женѣ с офичицџн у рѣци и мџлило Бџга.

офичџ, -ѣла м (тал. ufficiale, ufficiale) *официр*. — У њѣга брѣт је бѣјо прѣви офичџ на броду.

офлиѣмат, -ан свр. *ошамариши некога*. — Заслѣжила је да јон офлиѣман јѣдну пџ губици.

офрѣгат, -ан свр. (тал. fregare) *орѣбаши чѣшком*. — Корѣдѣр џт кућѣ је вѣс за халављѣн, вѣјаће га офрѣгат с каустицџн.

џфрит, -џн несвр. (и: џфрит) (тал. offrite) *нудиши, џонудиши*. — Он јон је џфријо џ кућу џ земљу ако се џда за непѣта му.

џфурит, -џн свр. I. *џрѣлиши врѣлом водом да би се живѣина лакше очѣруѣала*. — Узѣврѣла је вѣда за џфурит кџкџш. II. ~ *се џѣћи се врѣлом водом*. — Нёмџ се џфурит кад бѣдѣш улијѣват вѣду у кадџн!

џхладица ж *лагана, џанка и џрозира наоблака; јуџарња хладѣвина џрије изласка сунѣа и вечерња џо сунѣѣву заласку*. — џѣијѣх данѣ ја била џхладица ствѣрена за шѣтњу.

џџат, џста м (лат. acetum, тал. aceto) *сирће*. — У брѣдет џд рѣбѣ стѣви се и џста. изр. ~ *русѣти сирће џрѣйарирано са лаџицама ружѣ*. — Кат кџму доћѣ мѣлѣ снага, трљѣју га с џстон русѣтијѣн. пџ на џџат *џрѣшварѣи се у сирће (мисли се на вино, али и на човјѣка кад „исхлайи“)*. — џѣвѣ гџдинѣ нам је вѣно пџшло на џџат. — Није џн јѣко стѣр, ма је ћѣ пџшџ на џџат.

џџјѣдит, џџјѣдѣн свр. I. *сѣ џџиши, до краја џџиши, искаиши*. — Сѣу су рѣкију из бџтије на крѣдѣнци џџјѣдили! II. ~ *се нагло јѣко ослабиши, смрѣавиши*. — џџјѣдијо се, нѣмѣ ништа џд њѣга.

џџѣкат, џџѣкан свр. *до краја џџиши неко џиће, исѣразниши боџу или буре (не своју чашу)*. — џџѣкали су прѣво јѣдну бџтију, па су тџчили из демѣжанѣ и на крају је сѣв пџшло.

џѣѣли в. *џѣали*.

џѣѣпит, џѣѣпѣн свр. *ударѣши некога*. — У тисци ми је џѣѣпијо нџгу.

џѣѣтат, -ан свр. 1. *џѣѣкаиши*. — Дѣј ми чѣѣтицу да џѣѣтан вѣстѣт! 2. *џѣѣѣши некоме неѣишо, џѣѣѣкаиши некога у некој хазардној игри или иначе*. — Сѣнџѣ је џн сѣвѣ сѣлде на кѣртама изгѣбијо, добро су га џѣѣтали.

џѣѣнак, џѣѣнка м ген. мн. џѣѣнакѣ *џно џишо насѣјаје „ѣинкаћѣм“, џдносно чѣѣкаћѣм неѣѣга*. — Помѣти тџ џѣѣнакѣ што је пџпадало по пџду!

о̀чисти́т, -ѝн свр. I. 1. *обрисаѝти не-шиѝо*. — Узео је ручинчиѝ и о̀чистиѝо уста. 2. *одузетиѝ некоме новац или неке друге вриједностиѝ у игри или иначе*. — Свеѝ су му о̀чистили штѝ су на̀шли у куѝи: ѝ солде ѝ злѝто! изр. ~ *вѝге обрисаѝти ноге о оѝтирач ѝриликом уласка у неку ѝро-стиѝорију или у куѝу*. — Надвѝору је глиби-на, о̀чистите добро нѝге приѝд вѝратима ѝт куѝе! II. ~ се *обрисаѝти се*. — Очисти се шугама̀ном од рука̀!

о̀шипљеи, -а, -о приѝд. *мршав, изду-жена лица*. — Ко би га пѝзнѝ она̀ко о̀шип-пљеиѝ фѝце!

о̀шкрѝнут, о̀шкрѝнѝм свр. *одшкринуѝти*. — Ошкрѝнули смо фѝѝестру да ѝѝе ма̀ло ѝриѝе.

о̀шмрѝцѝват, -рѝцѝва̀н несвр. 1. *ошмр-киваѝти због ѝрехладе*. — Очисти нѝс и не ошмрѝцѝваѝ више! 2. *ѝихо ѝлакаѝти*. — Ошмрѝцѝва̀ штѝ сан је ма̀ло прикрѝриѝо.

о̀шпѝдѝо, -ѝла м (тал. ospedale) *болница*. — Укѝхо ми се ѝ робу воѝ од ошпѝдѝала.

о̀штрѝбат, -ѝн свр. *очуѝкаѝти*. — Ко је о̀штрѝбѝ бѝфет и ѝкинуо кантѝн ѝт круха?

о̀штрѝц м *нека биѝка, а каже се за не-кога ко је ѝретѝжерано мршав*. — Дошла је млѝдна ко о̀штрѝц.

о̀шугавит се, -ѝн се свр. 1. *добииѝи шузу*. — Сви су се јѝдан ѝ(д) другѝога о̀шугавили. 2. *заостѝаѝти у развоју (дије-ѝе, живоѝиња, биѝка), ѝочетиѝи ѝроѝа-даѝти*. — Штѝ се ѝво цѝвѝеѝа ѝ грастама ѝ задѝѝ вриѝеме о̀шугавило!

о̀шѝгат, -ѝн свр. (тал. asciugare) I. *оѝтр-ѝти, обрисаѝти, ѝосуѝиѝти*. — Диѝете ѝѝка̀ јер га ма̀јака ниѝе ошѝгала кад је изишѝ ѝз мора. II. ~ се *оѝтрѝти се након умивања, куѝања*. — Добро се ошѝгѝа̀ да се не на-хлѝдиш!

о̀шѝкат, о̀шѝкѝн свр. 1. *дигнуѝти неко-ме новац ѝдѝедном или ѝостѝеѝено у ду-жим временским размаѝима*. — Нѝпѝт га је ошѝко̀ до голѝ кѝжѝе. 2. *ѝојестиѝ све*. — Ни мрвица ниѝе изѝ ѝѝа ѝстала, све су ошѝкали.

П

Пѝве ж женско име честѝо у Дубров-нику, нарочитѝо у Конавлима.

пѝвѝр, -ѝра м *фѝѝиѝѝ, сѝѝиѝеѝ*. — Скрѝти пѝвѝр на свиѝѝи да не пукнѝ тѝб.

павѝјѝн в. ѝавѝљун.

павѝљѝн, -ѝна м (и: павѝјѝн) (франц. pavillon) *ѝокривени ѝрѝѝѝор у вриѝу коѝи служи за сѝедење*. — Павѝљѝни су слѝ жили за ѝдмор и уѝивѝање за вриѝеме вѝ-ликиѝех вруѝиња.

павѝљѝниѝ м (дем. од павѝљѝн) — Скѝро свѝка̀ вишѝа куѝа ѝз море ѝмала је павѝљѝниѝ.

Пѝвле ж женско име у Дубровнику. — Бѝли смо у Пѝвлѝ на Кона̀лу.

пѝгар, м *врѝѝа биѝеле морске рибе, ѝриѝада ѝускавѝима (Pagrus pagrus)*.

/pǎsǎp/ изр. *чѝнѝт пѝгарѝе чиниѝти или говѝриѝти смиѝеѝне сѝвари*. — А да сте виѝѝели што смо чѝнили пѝгарѝе!

пѝсарѝт, -ѝн несвр. *комеѝиѝаѝти, говѝ-риѝти или чиниѝти смиѝеѝне сѝвари*. — Бѝла нас је вѝлика̀ кумпѝниѝа, пѝсарѝли смо свѝ нѝѝ. — Ниѝѝмо ни ѝбадали ко̀ја је ѝра, јер нам је вриѝеме пѝсало у пѝсарѝа̀у.

пѝсарѝста м *особа коѝа воли да се шали и да чини смиѝеѝне сѝвари*. — ѝн је пѝсарѝста, сѝкѝуро се шѝлиѝо ка(д) ти је тѝ рѝко.

пѝзиѝа ж *врѝѝа јѝстиѝивѝе ѝравѝе; куха се и једе хладна, зачињѝена маслиновим*

уљем и оцшом. — За вечерē ћемо, ко њ ва-
зда, њмат ма̀ло па̀зијē.

па̀јет *в. њаљетш.*

па̀јетнѡ *в. њаљетшнѡ.*

па̀јѡ *в. њајуо.*

па̀јуѡ, -у̀ла *м* (и: па̀јѡ) (тал. pagliolo) *ѡ-*
једине даске које, ѡредане једна до дру-
ге, чине ѡд чамца. — *Иза сконтрадурē*
смо мѡрали црѣпат вѡду испо(д) па̀јулā.

па̀к *м* (тал. rasso) *ѡакеш, завѡшак.* —
Кѡ би сād нѡсијѡ толикѡ па̀к књѡгā!

па̀кет *м* (тал. pacchetto) *неки садржај*
увијен у ѡаѡир. — Пѡста нē прѡма па̀кете
кад нијесу вѣзāни са шпа̀гон.

па̀кетат, -āн *свр. ѡѡиремитш* *некога,*
ослободитш се некога ко није угѡдан, ѡ-
ѡребан, ко је ѡѡожељан. — Бѣга су па̀-
сāнѡга гѡдишта па̀кетали јер није ништа
ра̀дијѡ.

па̀кетнѡ *м* (дем. од па̀кет) — Нē знāм
штѡ је у тему па̀кетнѡу.

па̀кјенѡ *в. ѡакљени.*

па̀кљенѡ, -ā, -ѡ *придј. (и: па̀кјенѡ) ѡ-*
клени. — *Нāпасти па̀кљенā, либерāј се ѡд*
мене и од мѡјē дѡшē! *изр. худѡба ~ зла осо-*
ба. — *Мāјка јон је бѡла худѡба па̀кљенā,*
па није чѡда што ни ѡна није бѡлā.

па̀кѡ, па̀кла *м ѡакао.* — *Од ѡнегā дāна*
у кући је прāвѡ па̀кѡ. *изр. фѡмāр*
от па̀кла мангуѡ сѡреман на све: од наивне и беза-
злене шале до ружних ѡсѡѡѡака. — *Јѡш*
ко дијете бѡјѡ је фѡмāр
от па̀кла.

па̀колѣч, -и *ж врсѡа јесѡиве шраве;*
куха се и једе зачињена маслиновим
уљем или се у мањѡј количини додаје
другѡј зелени у дубровачком сѡецијали-
шѡѡу „менесѡри зеленој“. — *Бѡло је нā*
плаци па̀колѣчи, па сан ма̀ло узēла за мē-
нестрē зеленē.

пāла *ж* (тал. pala) 1. *лоѡаѡа.* — Пѡ
трѣбна ми је пāла за скупит ѡнѡ ма̀ло
прѡсѡтē зѡмљē. 2. *дрвени сѡѡб ѡреко ко-*
јега се сѡроводе елекѡричне жѡце. —
Стāвили су пāле о(д) телеграфа свē до
Монтѡвјернē.

пāлак, пāлка *м* (тал. palco) *ложа у ѡ-*
зоришѡу. — *Бѡло нас је чѡтверѡ у пāлку*
ка(д) смо глѣдали „Дунда Мāроја“. *пāлак*
шѡник ѡзорницā. — *Отка(д) су ринѡвали*
теāтар, пāлак шѡник је шѡрѡ.

пāлац *м* (тал. palazzo) *ѡалача, двѡрац.*
— *Ўз море свē пѡстѡ пāлац до пāлаца.* *изр.*
фѣста ин пāлāц каже се за богāш ручак,
вечѡру или богāшѡ ѡрѡезу ѡѡишѡе. —
Лѡјѡпо смо се пāсали и свēга нагустѡжа-
ли, прāвā фѣста ин пāлāц!

пāлета *ж* (тал. paletta) *лоѡаѡица за ѡ-*
ѡѡе и сл. — *Дāј ми пāлету да ѡчистѡн*
фѡрњелиѡ ѡт пѡпѡла.

пāлетницā *ж* (дем. од пāлета) — Пāле-
ницā ти је на пѡпрѡту.

пāлетѡнѡн, -ѡна *м* (франц. paletot)
женски краѡки каѡѡишѡ. — *Учѡнила*
сан мѡдѡрнѡ пāлетѡнѡн сѡ двā шпа̀га и с
вѣликијен рѡбалтама.

пāлетѡн, -уна *м каѡѡѡ од одијѡла.* —
Мѡшкѡ нѡсѡ пāлетѡн ѡ гаће, а женскē вѣ-
сту или блѡзу ѡ котулу.

пāлетѡннѡ *м* (дем. од пāлетѡн) *жен-*
ски краѡки каѡѡишѡ који се носи уз сук-
њу; може се ѡдноситш и на мушки ка-
ѡѡѡ од одијѡла, али само у случају кад се
жели рећи да ѡн некој особи не ѡдговара
бѡло величином бѡло неким другим свој-
сѡвом. — *Сā(д) се нѡсѡ пāлетѡннѡ на*
жѡвѡт. — *ѡн јāдан ѡ ѡети ѡ зѡми ѡдē*
ѡнему пāлетѡннѡу от пѡкѡњēга ѡца.

пāлѡт, пāлѡн *несвр. ѡѡѡи, жеѡѡи.* —
ѡва пāприка дѡбро пāлѡ.

пāлѡца *ж маѡи комад дрѡа од даске.*
— *Трѣбā ми једна пāлѡца за фѡрмат врāта*
о(д) солāра.

пāлѡчницā *ж* (дем од пāлѡца) — *Зāшла*
ми је једна пāлѡчницā за нокат.

пāлмāнѡ, -ā, -ѡ *придј. који је од ѡалме.*
— *Свāкē гѡдинē се фѡстѡжā Нећēљā пāл-*
мāнā.

пāлмета *ж ѡкривѡени диѡ ѡрамца на*
чамцу, у једном комаду ѡроуглāстѡг ѡб-
лика, ѡѡдѡшен да се може лако ѡѡдиѡи
кад ѡрѡба избацишѡ вѡду шѡо се наку-

пантѣгѣнина ж (аугм. и пеј. од пантѣ-гѣна) — Виђела сан у корти пѣчу пантѣгѣнинѣ.

/пантѣмѣйна/ изр. чѣнѣт пантѣмѣине *йонашѣи се у неким околностѣима нейрикладно йреувеличавајући своја осјећања (сѣрах, забринућосѣи, жалосѣи)*. — Кад гѣћ йдѣ у зубара, чѣнѣи ми пантѣмѣине.

пантофула ж (тал. *pantofola*) *собна йа-йуча*. — Зѣ зѣму ћу кѣпит нѣвѣ пантофуле.

пантофулина ж (аугм. и пеј. од пантофула) — Слѣмићу ногу у ђвијен стѣријен пантофулинама.

пантофулица ж (дем. од пантофула) — Пантофулице за дијѣте кѣстају ко за великѣга.

пѣнут, **пѣнѣм** свр. (глагол. придј. актив. пѣнѣ, пѣнула, пѣнуло) *йасѣи*. — Тврѣдо тѣ држи, нѣмѣј пѣштѣт да ти пѣнѣ!

панцѣта ж (тал. *panceta* и *panzetta*) *сланина*. — У мѣнестру зѣленѣ се стѣви и мѣло панцѣтѣ.

панцѣтица ж (хип. од панцѣта) — Ў тѣ стѣвин мѣло панцѣтицѣ, мѣло пршутѣића и сѣшенијех костѣлетѣцѣ от праца.

пѣпа ж *суѣа од круха, сухих колача или галѣића, йријремљѣна за мало дијѣтѣ или за болеснике*. — Дѣј дјѣтѣту пѣпу.

папѣгалић м (дем. од папѣгало) — Штѣ је лијѣп ђви колѣритѣи папѣгалић!

папѣгало в. *йаѣаго*.

папѣгѣ, -ала м (и: папѣгало) *йаѣагај, йаѣига*. — Стѣриј капѣтѣни су ѣжали й(з) свијѣта дѣнијѣт дѣма папѣгала. изр. *гѣворѣи ко ~ каже се за некога ко некѣнѣйролисано говори и истѣо йонавља*. — Жѣна му је ђна штѣ гѣворѣи ко папѣгѣ.

пѣпар, **пѣпра** м *бибер*. — На кухѣнѣ рѣбу се стѣви мѣло пѣпра и петрѣсина.

папѣрѣла ж (тал. *papardello*) *ошѣири, сѣроги укор*. — Зѣ тѣ штѣ је учѣнијѣ није му узмѣвкала папѣрѣла.

пѣнат, -ѣн несвр. *јѣсти* (за дијѣтѣ, али йодругљиво и за одраслог). — Они пѣпају

дѣбријех бѣкѣнѣића. — Дѣста је бѣло пѣпања, сѣ(д) трѣбѣ мѣло и радѣт!

пѣпе, -ѣ м *ошѣи, йаѣића*. — Пѣпе му је ймѣ дѣбок шпѣг.

/пѣпин/ изр. пѣпина кѣша *неизмѣрно много новца*. — Њѣму нѣ би дѣста бѣла нѣи пѣпина кѣша.

пѣпица (дем. од пѣпа) — Стѣмак ми није дѣбро, па сан скѣхала пѣпицу сѣ мѣло ѣја.

пѣпрен, -а, -о придј. 1. *љуйи, жѣстѣок* (*ѣдноси се на храну*). — Кулаш је бѣјѣ пѣпрен. 2. *скуй*. — ђвѣгѣ лѣта цијѣне су по хѣтелима, а и на плаци бѣле пѣпрене.

пѣпрѣт, -ѣн несвр. 1. *биберѣици нешѣи*. — Наѣчили су свѣкѣу хрѣну дѣбро пѣпрѣт, а тѣ ме не гѣстѣ. 2. *жѣћи*. — Кѣбѣсица је лијѣпа, ма дѣбро пѣпрѣ.

пѣприца ж (и: пѣприца) *ѣсоба која се брзо и лако наљуйи*. — Он је вѣликѣ пѣприца, тѣ га јѣш нѣ познѣш. — Штѣ је ђна мѣлѣ пѣприца!

папѣрицѣт се, -ѣн се несвр. *љуйиѣи се, дуриѣи се*. — Ни мѣло ми не прѣмѣ штѣ се тѣ папѣрицѣш.

пѣпуча ж (тал. *babbuccia*) *сељачка нѣска кожѣнића ѣбућа без йѣиѣѣиѣице*. — У пѣпучама се лѣко хѣдило и пѣ баштини и пѣ шуми.

пѣпучѣр м *ѣнај који йрави и йѣйравља йаѣуче*. — Прѣје је у Граду бѣло нѣколико пѣпучѣра штѣ су начѣњали пѣпуче за сѣло и за мѣлѣу грѣскѣу дјѣцу.

пѣпучина ж (пеј. од пѣпуча) — Бѣцићу ђвѣ пѣпучине у смѣтѣлиште да хи више нѣ гледѣн.

пѣпучица ж (дем. од пѣпуча) — *Рѣгѣлѣј дјѣтѣту јѣдне пѣпучице!*

/пѣр/ изр. нѣ бѣт нѣкому пѣр *каже се кад је јѣдно од ѣвоје или ѣвојице йѣ било којѣј ѣснѣви инфѣриѣриѣје од другѣга с којим ѣдржава йријѣиѣѣѣске или неке другѣ вѣзе*. — Свѣк је виѣдијѣ да јѣн тѣ мѣлѣић није пѣр, сѣмо ђна није. нѣмѣт нѣкому ѣ нечѣму пѣра *кад неѣме у нечѣму (знању, ѣѣйо-*

и, *вјештини* и сл.) нико није раван. — Он је јако паметан, нем̄а му пара.

паравенат, -авента м ген. мн. паравената (тал. paravento) *привремена преграда, заклон, њараван*. — Једна велика просторија приграђена је паравентон.

парада ж 1. *свечано групно наступљање у виду неке манифестације најбољег, најусијешнијег и сл. (сјортисти, војска, ученици и др.)*. — Гледали смо параду шпорташа. 2. *свечано одијело*. — Што си ти данас у парадџи?

парадат, -ан несквр. *бићи уочљив због лијепог одијела*. — Сви су били лијепо обучени, ма ти си баш парадџо у новому вџитџу.

парадџет м *врџиа слаџкиша од јаја (у неким другим крајевима џо зову шне-нокле)*. — Купи ми у пастиџерији неколико савџџата да учиним за џбједа парадџет.

паранџо, -ала м 1. *врџиа џрибора за риболов*. — Рџба се хџта и на паранџо. 2. *довџљива особа склона безазленим, неочекиваним џосџуџцима са џримџесом шале*. — Вџи ти паранџала, шџто је џн капаџ учинит!

парапет м (тал. parapetto) 1. *грудобран, зашџиџиџна ограда на некој висини или уз руб џџиџа*. — Наслџниџо се на парапџет па глџда како сџнце запада џ море. 2. *џрорез на џаниџалонама*. — Пришиџу ти пџцу на парапџету, џтпала је.

пџрат, пџран несквр. *кидаџиџи, џиџеџаџиџи* неку џканину, џаџир и сл. — Грџџџта је тџко пџрат рџбу. изр. *пџрат лџпџре ноџсем скидаџиџи лџџаре с камена*. — Пџрала смо лџпџре на Качџлу.

пџрат, -ан несквр. (тал. parage) I. *чинџиџи се*. — Не пџра ми тџ џна. Не пџра ми тџ џна. II. ~ се *чинџиџи се*. — Пџрало ми се да је нешто лџпло. — Пџран се сам сџби чџдан с џвџн бџретџн на глаџви.

пџрац, пџраца м *зашџиџиџник*. — Свџти Влаџо је пџрац Дубрџвникџа.

пџренат, пџрента м ген. мн. пџрената (тал. parente) *сродник*. — Мџбра бџт да џин је тџ неџакав пџренат пџ маџчинџџ лџзи.

пџрентаџ, -и ж (тал. parentato) *родбина*. — Ани џмаџу великџ пџрентаџ.

пџрџр, -џра м *савџеџи, мишџење*. — Њџгов пџрџр је да свџ тџ џстанџ како џ џес.

пџрџтата ж *ограда узџ сџџеџенице или иначе*. — Бџ џеш да стџро чеџаде џде уз џнџ висџкџ скалу, а нем̄а ни пџрџтатаџ за џхитит се!

пџрџтатаџица ж (дем. од пџрџтата) — Напџпала сан неџако у мџраку пџрџтатаџицу и придрџала се за џу.

Пџриџ, -џџа м *Пџриџ*. — Ади те свџак пџзна, није Дубрџвникџ Пџриџ.

пџрит, -џн несквр. I. *џрелиџеџаџиџи неџиџо врџлом водџм*. — Не мџгу ти са(д) дџџ, пџрин кџкџш. II. ~ се 1. *излагаџиџи се дџџе времена сунџу*. — Не парите се на тему жџстокџму сџнџу, мџзак џе ван прџврџт! 2. *излагаџиџи се врџџини у некој џрџстџориџи џуној џаре (кухиџи, куџаџиџи-лу) или инхалираџиџи се*. — Пџрин се ко живџџна повише маџштелџ с врџлџн вџдџм.

пџриџскиџ, -џ, -џ придџ. *џариски, коџи џриџада Пџриџу*. — Ана се џблџчи по пџриџскџн мџди.

пџрлџта ж (тал. parlata) *џовџр*. — Јџсли си сџнџџке слџшџ џнџ пџрлџту прит Кџмџнџм? изр. *одџжат неџоку пџрлџту изгрџдиџи некога*. — Одрџџо сан му пџрлџту за џџегову безџчитџат.

пџрок м (тал. paroco) *џарџх, жџџџник*. — Сви џе пџслушат пџрока и учинит како ин џн припџрџчи.

пџрџкиџа ж (тал. parocchia) *џарџхиџа, жџџа*. — Дум џво је џмџ пџрџкиџу у Жџџпи.

пџрџкиџаниџ м (тал. parocchiano) *џџрник коџи џриџада одрџџеној џарџхиџи, жџџи*. — Пџрџкиџани су били стрџ-

шно контра да ин прѐмјесту парока у другу парокију.

пърта ж улога. — Он је велики глумец, ма му је оди мала пърта. изр. *чинит пърту од... йонашаши се као нека друга особа (господин, богаиаш, директор и сл.)*. — Што ми сад он чини пърту о(д) сиромашка ка(д) сви знамо да лежи на солдима!

пъртѐнца ж (тал. partenza) — Кад је пъртѐнца? Сутра на девет урѐ? изр. *бит от пъртѐнцѐ сиремаши се на йуш, йолазиши на йуш*. — Јѐсте ли ви то данас от пъртѐнцѐ? — А, ви сте већ от пъртѐнцѐ!

пъртит м (тал. partito) *йолийичка сйранка*. — От кѐгѐ је он пъртита?

пъртит, -йн сар. (тал. partire) *оийушо-ваши*. — Авизали су нас да је брод с нашѐн чѐјади сйнѐј пъртију из јѐднога америкѐнскога пѐрта.

пъртита ж (тал. partita) *једна игра у игри нѐр. карата и сл.* — Двије пъртите на карата смо дѐбили ми, а двије они. изр. *учинит пъртиту на карата одиграши једну игру каратама*. — Могли смо учинит пъртиту на карата док смо вас чѐкали.

пърћиват, пърћивѐн несвр. *одлазиши*. — Кад пърћивѐ вапѐр у Стон?

пърчит, -йн несвр. (тал. parсеге) *браниши, шийишиши, шийедјеши некога*. — Што ти је он па га вазда пърчиш? — Дѐста пърчѐња, хѐла би чут йшину!

пѐс в. йасиши.

/пѐс/ изр. *бит ѐ пас и чѐвјек каже се за некога ко је оштар, али и хуман*. — Она ти је ѐ пас и чѐвјек: нађѐ ти се у нѐвоји, а јадан ти си ако видѐ да си фѐлас.

пѐсѐбиле (и: пѐсабиле) (тал. passabile) *који може йроћи*. — Дѐбро, то је пѐсабиле, ма ѐво другѐ нѐће мѐћ.

пѐсѐбрѐд м (тал. passare brodo) *мрежасиши или с руйицама кухињски йрибор са дршком за йроцјеђивање јухе*. — Дѐдѐј ми пѐсѐбрѐд, ѐсто ми је на пилу.

пѐсѐват, пѐсѐвѐн несвр. (тал. passare) **I**. **1.** *йролазиши*. — Он сваки дѐн овѐда пѐсѐва на исту уру. **2.** *даваши некоме йовремено или у одређеним размацама неку суму новца за йрошак или издржавање*. — Он свакога мјѐсеца жѐни ѐ сину пѐсѐва дѐбре солде. **II**. ~ **се 1.** *йроводиши се*. — Јѐ радѐн, а ѐни се с мѐјиѐн солдима пѐсѐвају по вијацима. **2.** *йролазиши се, йокриваши свакодневне йрошкове*. — Пѐсѐвамо се от пѐрвога до пѐрвога с ѐнијем што ймамо.

пѐсамакарѐни ж *кухињска йосуда са шуиљикавим дном, која служи за цијеђење йјѐсѐнине, али и зелени*. — Кад је пѐста кѐхана, пѐцијѐди се кроз пѐсамакарѐни.

пѐсамѐн, -ѐна м (тал. passamano) *држач за руке са сйране сйѐненица, йричѐрићѐн на зид*. — Скѐла је висѐка, а нѐма пѐсамѐна.

пѐсѐпѐ, -ѐ, -ѐ придј. *йрошли*. — Пѐсѐ нијѐх гѐдинѐ нијѐсу биле овѐкѐ врућине.

пѐсѐпорат, -ѐпѐрта м ген. мн. пѐсѐпорѐта (тал. passaporto) *йушина исйрава*. — Пѐсѐпѐрте приглѐдају на граници.

пѐсѐт, -ѐн свр. **I**. **1.** *йроћи*. — Пѐсѐ Бѐжић, а бѐдѐ кавољина. **2.** *завршиши у школи разред, йоложиши исйиши*. — Брѐт му је пѐсѐ с ѐдликоѐн, а ѐн је пѐ на два мјѐсеца. **II**. ~ **се 1.** *йроћи се без нечега*. — Кад нѐма бѐдѐ, пѐсаѐмо се с ѐвиѐн што ймамо. **2.** *йроћи се некога или нечега, осйавиши некога на миру*. — Пѐсѐј се ти мѐне! — Нѐка се ѐн пѐсѐ лудѐрија и нека глѐдѐ свѐј пѐсѐ. **3.** *йровѐстиши се*. — Кѐко сте се пѐсѐли на пѐту? изр. *пѐсѐт се ко и Цуѐин прѐсѐц каже се кад неко нешишо ишише, а шо нѐма или му се не може даши*.

пѐсѐтѐмпѐ (рјеђе: пѐсѐтѐмпѐ) (тал. passatempo) *омиљѐна забава у слободно вријеме*. — Були и мунѐта су ми пѐсѐтѐмпѐ.

пѐсѐц, пѐсѐца м ген. мн. пѐсѐцац *горњи дѐо сукње или йанићалона, найрављѐн у виду йѐјаса*. — Нѐсѐим кѐјиш или тѐраке,

пасац ми је на гаџама широк, па ми спа дају.

пасеђа́та ж (тал. *passeggiata*) *шеиња*. — Учинили смо лијепо пасеђату до на вр(х) Пёткѣ и на́се.

пáсѣв, -а, -о придј. *ѣасиван*. — Она је према́ тему остала пáсѣва.

пáсѣцијѣр, -ѣра м (тал. *passeggero*) *ѣуѣник на броду*. — Вапѣр је бѣјо пун пáсѣцијѣрá.

Пáско м *мушко име чесѣо у Дубровнику*.

пáста ж (тал. *pasta*) 1. *ѣјесѣенина*. — Јучѣр смо ѣмали пáсту с помáдѣрама, а сѣтра ћемо пáсту с мѣсон. 2. *говеђа или кокошија јуха с ѣјесѣенином*. — Ужáнца ми је с джѣцѣн ѣзјести мáло пáстѣ з гра-на́ризон. 3. *ѣослáстѣичарски колач*. — Кáко ће објѣдоват ка(д) се сáд нáијо пáстá у пастићѣрији!

пáстѣла ж *ѣијесѣо са сѣром или слáном срђелом која се сѣавља на удицу као мамац за рибу*. — Пáстѣла је гѣтова, па ако рѣба будѣ грѣс, бѣће дѣбра вѣчѣра.

пáсти, пáнѣм свр. (и: пáс, пáстит) (глаг. придј. актив. пѣ, пáла, пáло) *ѣасѣи*. — Пјáтѣнић ми је пѣ из рúкá и слѣ мијо се. — Тѣ ће ти пáстит из рúкѣ. — Ымѣ сан пáс прико јѣднѣ штѣчинѣ. изр. *áјде, нѣмѣј пáстит ѣим рѣјѣчѣма су се исѣраћала дјѣца или сѣарије и слабије особе кад ѣо-ђу из куће найѣе, а и данас се ѣо у Ду-бровнику може чуѣи од сѣаријѣх жѣна*. — Áјде, Кáте мѣа, Бѣк се с тѣбѣн упѣти-јо, нѣмѣј пáстит!

пáстијѣр, пáстијѣра м *ѣасѣир, чѣбанин*. — Нѣмá тѣ близу нѣкога, сáмо јѣдан пáстијѣр чѣвá ѣвце.

пáстит в. *ѣасѣи*.

пáстићáта ж *говеђе мѣсо ѣријѣремље-но као дѣвáч*. — Нѣмá више гулозáријѣ о(д) дѣмáћѣ пáстићáтѣ.

пáстићѣр, -ѣра м (тал. *pasticciera*) *слáстѣичар, ѣослáстѣичар*. — Ко дијѣте су га пѣслали да учѣ за пáстићѣра у ѣнѣ великѣ

пáстићѣрију на кантѣну о(д) Шѣрокѣ ѣлицѣ.

пáстићѣрија ж (тал. *pasticceria*) *слáстѣичарница, ѣослáстѣичарница*. — Крѣ-ме су нáјбојѣ у пáстићѣрији кáлá Мáлѣ брáћѣ.

пáстићѣријѣца ж (дем. од пáстићѣри-ја) — Свѣ што би дѣбио у ѣнѣ пáстићѣријѣциѣ нá Плочама, дáвѣ је зá фит.

пáстица (дем.) в. *ѣасѣа*.

пáстрѣва ж *сушено мѣсо (говѣри се у Конавлица)*. — Прѣшлѣга гѣдишгá смо ѣмали дѣбру пáстрѣву.

пáстроћ м 1. *јѣло нáйрављѣно од сáсѣојáка који не ѣриличѣ, неѣиѣо смућка-но*. — Јѣли смо нѣкакав пáстроћ ѣд рѣбѣ па ми је сáд лѣјѣпо мѣка. 2. *зáйлѣшѣна и нечѣсѣа сѣвар*. — Увáлијо се ѣн ѣ нека-кав пáстроћ, па сáд нѣ знá кáко ће ѣж ѣѣга ѣспливат.

пáстроћáње с гл. им. од пáстроћат *мућкање с ѣријѣремањѣм јѣла*. — Дѣдјáло ми је пáстроћáње с пáтатама и с мѣсон ѣт кокоши.

пáстроћат, -áн несвр. *ѣрилично ѣри-јѣремања јѣла мућкаѣи неѣиѣо с рáзним, чесѣо неѣрикладним, сáсѣојѣцима*. — Нѣ знáм ни сáма штѣ би зá ѣбјѣда, па нѣшто пáстроћáн.

пáстроћáта ж *мјѣшавѣна, нáјчѣшће неѣрилична или неѣвична, рáзних сáсѣо-јáка зá јѣло, а, ѣо ѣравѣлу, неуксуна*. — Јѣли смо нѣкаквѣ пáстроћáту у којѣн је бѣло свѣга ѣ свáшгá.

пáтáкѣн, -ѣна м *сѣари аусѣријски новац*. — Зá нáс је пáтáкѣн бѣјо бѣгáство.

пáтáта ж (тал. *patata*) *кромѣир*. — Пáтáте се пѣно јѣдѣ сáме ѣ з другѣн хрáнѣм, а мѣгѣ ѣ крух зáмијѣнит.

пáтáтинá ж (аугм. и пеј. од пáтáта) — Устáло је јѣш нѣколикѣ пáтáтинá нáдно кáшетѣ.

пáтáтица ж (дем. од пáтáта) — Зá кѣ-ло пáтáтицá пѣтају и дѣвá дѣнáра.

паташкина ж *месо од хрбаиша*. — Паташко ми је до лијепи бокун от паташкине. изр. дат по *паташкини удариши некога*. — Ако то одма не учиниш, даћу ти по паташкини.

патента ж *цилиндар (шешир)*. — Бијо је међу њима и један госпар у патенти.

патименат, -имента м *бољка*. — Она је имала неки патименат у стонку, ма лијечници никад нијесу нашли што јон је.

патаина ж (тал. patina) *крема за цијеле*. — Патаина је у ормарићу од цреваја.

патинават, -инаван невр. (тал. patinaghe) *мазати цијеле кремом*. — Мали је вас у шугу: сваки дан облачи друге гаће и патинава црвје.

патинат, -ам свр. *намазати цијеле кремом*. — Прсти од цреваја су се одрли, па хи треба патинат.

патит, -ин невр. (тал. patire) *боловати од нечега, ирјети због нечега*. — Није у постеји, на ногама је, ма вазда пати од нечега: од рматикџ, од шижатикџ, стонка — триста болести!

патрљица ж *сијнији комадић дрвета неправилног облика*. — Забола ми се једна патрљица у прс. изр. *сух ко ~ врло мршав, ирејжерано мршав*. — Какав је то човек некад бијо, а сад је дош до сух ко патрљица.

патрљичина ж (аугм. и пеј. од патрљица) — Ови грах кџ је пун патрљичина, ко да га нијесу чистили прије него су га донијели у бутигу.

патрљичица ж (дем. од патрљица) — Овљипна патрљичица ми се забила под нокат.

патушица ж *женско чељаде врло малог раста*. — Она је патушица на мајку.

паћен, -а, -о приј. *јадан, намучен*. — Та жена је паћена, није имала никакав живот.

паћеник м *човек који иати, иатник, мученик*. — Бијо је он паћеник с онм виперџ.

паћеница ж *иатиница, мученица*. — У њиховџ фамиљи све су жене паћенице.

паћџе с гл. им. од *патит мучџе*. — Великџ је то паћџе живјет од данас до сутра, а све по ошпедалима.

паук м *врста бијеле морске рибе*.

пацџто в. *иациџто*.

пацџнца в. *иациџнца*.

пациџнат, -џнта, -џнто приј. (тал. paziente) *сирљив*. — Треба бит пациџнат и чџкат, па ће све доћ на своје мјесто.

пациџџто прил. (и: пацџто) (тал. paziente) *сирљиво*. — Гледај онџа рибара на камену како пацџто сјџди и чџка хџће ли му рџба загрис.

пациџџнца ж (и: пацџнца) (тал. pazienza) *сирљивост, сирљџе*. — Нџма свџк пациџџџчџ чџкат у фџли за купит маљо мџса.

пџверџн, -џна м (тал. pererone) 1. *иосџбна врста сиџне слаџке иаџрике*. — За вџчерџ смо имали приџаниџх пџверџна, па џзгџр чџсна. 2. *дебео, меснаџ нос (иодругљиво)*. — Како га нџ познам! То је џни што имџ пџверџн на фаџи.

пџверџниџ м (дем. од пџверџн) — Приспџели су нам у допу пџверџниџи.

пџгула ж (тал. pegola) *смола, каџран, а у иренџеном смислу како се и уиџребљџва: несређа, незџода*. — Ћџ ће пџгула да тџга даџа учинџ даџ. — Јџ ко за пџгулу нијџсан узџла ништа за приџнут се, па сан се жџва смрџла.

пџгулаџ, -а, -џ приј. *коџи чџстиџ има несређу, џдносно коме се чџстиџ дешџва нештиџ неуџдно*. — Баш сан пџгулаџа: прџстала ме је бџљет глаџа, а забџлиџо ме је зџб.

пџгулат, -џн невр. 1. *доносиџи несређу, неусџџх у нечџму*. — Дошла си ми џди пџгулат, па ће ми све поћ џпопако. 2. *риџиковати нештиџ, доводиџи нештиџ у џпасност*. — Пџгулала сан изџубит вапџрет за у Цџватат, ма сан те мџрала виђет прије партџџџџ.

пѣгулица ж (дем. од пѣгула) — Догодила ми се је једна мала пѣгулица, ма је све з бѣжјом помоћи добро финуло.

пѣдав, -а, -о придј. *сѣор у неком њослу*. — Поштен је, ма пѣдав, никад финут што почмѣ.

пѣдепса ж казна. — Нѣће га мимѣић пѣдепса за њо што је учинио. изр. ~ бѣжја нека елементарна неѣгода или неко зло које нас је снашло. — У неѣљу је била права пѣдепса бѣжја, лијевало је љз неба и и(з) зѣмље. — Ђно дијете јон је пѣдепса бѣжја.

пѣдепсат, пѣдепшен свр. *казниѣи некога*. — Бѣк ће те пѣдепсат што не гѣво-риш љистину.

пѣзанат, -анга, -анто придј. (тал. pesante) *ѣежак, ѣешко ѣробављив (односи се на храну)*. — Грах је пѣзанат, погѣтову љвечѣр.

пѣлип м (у Стону: пѣљен) *кадуља*. — Срђ је пун пѣлина.

пѣлица ж крзно на каѣуѣу, *ѣришивено или не*. — Она је сад велика гѣспођа, нѣси и пѣлицу.

пѣличина ж (аугм. и пеј. од пѣлица) — Маре јѣдва чѣка ка(д) ће пухнут бѣра па да с ѡном својѣн жѣтѣн пѣличинѣм љзиђѣ на Страдѣн.

пѣличница ж (дем. од пѣлица) — Да ми је јѣдну пѣличницу ѣко врата!

пѣло с (тал. pelo) *сиѣина, фина, скоро невидљива длака на ѣовриѣни неке ѣиканине*. — С ѡвега капута се већ дѣгло пѣло, а јѣш је нѣв. изр. *пѣштат ~ каже се кад с неке ѣиканине длачице ѡѣјају на другој ѣиканини или на одѣѣи*. — Вѣзда се мѣран чѣтат, капут ми пѣштѣ пѣло.

пѣлѣз, -а, -о придј. (тал. peloso) *длакав*. — Лијѣпе су ѡне пѣлѣзе колтрине ѣ камари от пѣседа. изр. *живѣна ~ каже се некоме у шали*. — Зѣшто ти, жѣвино пѣлѣза, никад нѣ дођеш ѣ мене?

пѣљен (говори се у Стону) *в. ѣелин*.

пѣна ж врѣша морске рибе. — Купила сан јѣдну пѣну за лѣшат.

пѣна ж (тал. репа) *мука, ѣаѣѣња*. — Бѣла му је велика пѣна кад је чѣо да су нас зѣвали, а ѣѣга нијѣсу.

пѣнача ж (тал. реппасchio) *киѣа ѣерја као украс на шеѣиру*. — Срѣла сан ѡнѣ лѣдачу с пѣчу пѣначѣ на клобѣку.

пѣнгат, -ам несвр. (тал. pingere) **I**. *сликаѣи*. — Он сјѣдѣ нѣђе љз море па пѣнга. — Дјѣца свѣшта пѣнгају по мирима. — Рѣкла сан ѡнему пѣгуру да се от пѣнгања не живѣи. **II**. ~ *се бојиѣи се ради ѣѣѣшавања*. — Љѣпша би бѣла да се маѣѣ пѣнгаш.

пѣнгѣ, -ала м (тал. bengala) *бенгал*. — На фести је бѣло и пѣнгала.

пѣница ж ѣро којим се ѣисало; било је наѣакнуѣо на држало и умакало се у масѣило. — Раскрѣчила ми се пѣница па не мѣгу више ш ѣѣме писат.

пѣнсијѣн, -ѣни ж (тал. pensione) *ѣензија*. — Й муж и жѣна су ѡдѣвно у пѣнсијѣни. изр. *пођ у пѣнсијѣи ѣензиѣнисаѣи се*. — Јѣдан за другијѣн ѣдѣ старѣи у пѣнсијѣн.

пѣнсијѣнат, -ѣнаѣам несвр. (тал. pensione) *ѣензиѣнисаѣи*. — ѡвѣ гѣдинѣ пѣнсијѣнаѣају пуно ѣмпјѣгѣта.

пѣнсијѣнат м (тал. pensionato) *ѣензиѣнер*. — Чѣм се ѣкажѣ лијѣпо вријѣме, пѣнсијѣнѣти сјѣдѣ на Пскарију да мѣло проѣакулају ѣ пѣлитици, ѣ времену и ѣ цијѣнама.

пѣнсијѣнат, -ам свр. *ѣензиѣнисаѣи*. — Пѣнсијѣнали су га су шѣсѣ(т) гѣдѣна.

пѣнѣат, -ан несвр. (тал. spendere) *ѣроѣиѣи*. — Нијѣсмо у стању толико пѣнѣат.

пѣпеле, пѣпѣла ж *ѣако се каже дјеѣѣѣу за цијѣле*. — Кѣ ти је купио тѣ лијѣпѣ пѣпеле?

пѣпѣлина ж (пеј. од пѣпео) — Кѣлико сѣмо пѣпѣлинѣ пѣнѣ по попрету!

пѣпѣлице ж (дем. од пѣпеле) — Бѣжић ми је дѣнио пѣпѣлице.

пепељача ж *пейељава сриједа, Пейелница*. — Сутра је пепељача, биће пуно чејади у цркви.

Пéпе ж *женско име Јосиџа*.

Пéпџна в. *Пейе*.

Пéпица ж (дем. од Пéпе).

Пéпица м (дем. од Пéпо и Пéпо) *мушко име у Дубровнику*.

Пéпо м *мушко име у Дубровнику*.

Пéпо в. *Пейо*.

Пéра ж *женско име у Дубровнику*.

пербáко узв. *врсиа џовке*. — Пербáко, кáко си тó мдгó забóдравит!

пéргулић м (дем. од пéргуо) — Да ми је бáрем мáло пéргулића!

пéргуо, -ула с (лат. *pergula*) *врсиа балкона избаченог на улицу*. — Љепóта бóджá је виђет днè пу́стè пéргуле пу́не цвијeћа.

Пéре ж *женско име у Дубровнику и у околици*.

перикóлòз в. *Перикулоз*.

перикóлòзо прил. (тал. *pericoloso*) *ојасно*. — Перикóлòзо је по нòћи овудá хòдит сáм.

перикóлат, -áн несвр. (тал. *pericolare*) *извргавајши се некој ојасносци*. — Кат пáсáвáн онудá, вáзда перикóлатн да ми штó нè панè нá глáву.

перикóлòз, -а, -о придј. (н: перикóлòз) (тал. *pericoloso*) *ојасан*. — Излазак нá пут је тó перикóлòз, јер је óдма зáвој.

перикóлòн, -óна м (тал. *pericolone*) *који се безразложно боји ојасносци, који у свему види ојасносци*. — Кад је нèко перикóлòн, óнда му се бáш свáштга дòгáђá.

перикóлòна ж *женска особа која у свему види ојасносци*. — Да с нама у бáрци није била днá перикóлòна, нè би се ни били изврáтили.

пéрикуо, -ула м (тал. *pericolo*) *ојасносци, ризик*. — Пéрикуо ти је дáт сòлде нá бáнку кòја није сикóра.

пéрџт м (тал. *perito*) *експерт, вјештач*. — Пóтребит би бџо нáшему грáду један тáки пéрџт.

пéрке вез. (тал. *perchè*) *јер*. — Нèћу излазит нáдвóр пéрке ми је зима.

пéрлџн, -џна м (тал. *perla*) *џлавило које се сџављало у хладну воду џри крају исџирања рубља да би рубље добило блисџаво бијелу боју*. — Извади пéрлџн џ(з) шкатулè и вèжи га ў крипцу да га сџáвџн ў воду ó(д) саковáња.

перли́нават, перли́навам несвр. *исџрано рубље сџављати у џлавило*. — Кад не перли́навам линџуле, дòђу тмáсти. — Óстало ми је јòш сáмо перли́навање, па ћу рòбу истиџштит и сџáвит сџшит.

перлџнат, -áм свр. *џроћи исџрано бијело рубље кроз џлавило*. — Јеси ли перлџнала бјанкáрију?

пéро с 1. *дио говеђег меса нарочитио џрикљадан за сџју*. — Дáјте ми бòкун мèса от пéра. 2. *лисџ младога лука*. — Лџк је млáд, пéра су му ко цџкар.

пéрнера ж *сребрни новац у Дубровнику*. — Прије су Дубрòвчани пéрперама плаћали рòбу.

персвадáват в. *џрисвадавај*.

персвадат в. *џрисвадај*.

перси́јана ж (тал. *persiana*) *вањски дио џрозора најрављен од ужих дашчица, које се склајају и расклајају*. — У приморскијен мјèстима перси́јане су најбојá заштита ó(д) сунца. изр. *склòнит перси́јане заџворити, џриџворити или на други начин сџавити вањски дио џрозора у џоложај да јака дневна свјетлост не улази у собу*. — Ка(д) склòнџмо перси́јане, ў кући је óхладица.

персòнáлџ, -а, -о придј. (тал. *personale*) *лични, особни*. — Тó су мòје персòнáлè ствáри.

персòнò, -áла м (тал. *personale*) *особље у некој усџанови или џредузећу*. — Вáс персòнò ис хòтела га је с цвијeћен и с рeгáлима џспратију у пенси́јон.

пѐрука ж (тал. ragussa) *иерика*. — Стари дубровачки госпари су носили пѐруке.

перу̀кијѐр, -ѐра м *мајстор који љрави иерике*. — Чувени перу̀кијѐр у Дубровнику бијо је госпѐр Фрѐно звѐни Пупица.

перу̀шина ж *иеро од живине*. — Учинила сан кушине от перу̀шинѐ за нѐ дно нѐгѐ.

перу̀шиница ж (дем. од перу̀шина) — Скупљају жѐне перу̀шинеце от кокѐши, па чину кушинеће за пѐд главу.

персвѐз, -а, -о прил. *увѐрен*. — Бијо сан персвѐз да ћеш тѐко и учинит.

перфѐно прил. (и: перфѐно) *чак*. — Како су безочни, перфѐно су вѐчерали за наше сѐлде.

пѐсѐт бр. *иедесет*. — Пѐсѐ(т) гѐдѐшгѐ ѓн већ прѐдѐвѐ рѐбу на Пескарѐрији.

песѐгат, -ѐн несвр. *ујорно љражѐиши нешѐто, насѐтојѐиши на нечему, инѐиачѐиши*. — Песѐгѐ да му се дѐ њѐгов дѐо.

пескарѐрија ж (тал. pescheria 1. *рибарница*. — Свако приморско мѐсто ѐмѐ своју пескарѐрију. 2. *дио градске луке у Дубровнику гдѐје се налази рибарница, али, шире схвѐћено, и цијѐла градска лука*. — Пескарѐрија је вѐзда ѐмала свој пѐсебан ѐачин живѐта.

пескарѐрѐјѐш, -ѐша м у Дубровнику се ѐѐако назива особа која је одрасла на Пескарѐрији и коју је Пескарѐрија „одгајала“. — Бијо је пескарѐрѐјѐш, а виђи како је сѐд склѐдан.

пѐст, пѐсти ж 1. *зѐтворена шака, иесница*. — Свака грѐда је ко пѐс у дѐтѐта. 2. *ударѐц иеснициом*. — Дѐо му је пѐс у главу. — Хѐћеш ли на пѐсти? изр. *бѐјѐ ѐ тѐ него пѐс у главу боље иишѐа него нишѐа или у смислу: ако и није нешѐто најбоље, буди задовољан, јер је могло биши и горе*. — Дѐли су ми за ѓво сѐмо три динара, ма бѐјѐ ѐ тѐ него пѐс у главу.

пѐстѐт, пѐстѐн несвр. I. *ѐући иесницама*. — Јѐ сан виђио да га је пѐстѐ. II. ~ се

ѐући се иесницама. — Пѐстѐли су се на сѐд улицѐ.

пѐт, пѐћѐм несвр. I. *иѐиши, иѐњѐиши*. — Не пѐћи дијѐте на фѐњѐстру! II. ~ се *иѐиши се, иѐњѐиши се*. — Није се лако пѐт на пѐти пѐјѐн.

пѐтѐват, пѐтѐвѐн несвр. 1. *говориши некоме нешѐто с ѐмјером да он у ѐо ѐовѐрује*. — Нѐ треба њѐму ништа вѐровѐват, ѓн свѐ пѐтѐвѐ. 2. *исѐициѐиши нешѐто на видно мѐсто*. — Свакѐ гѐдинѐ на тѐи дѐн пѐтѐвѐ пѐчу бѐндијѐрѐ на кућу.

пѐтѐт, -ѐн свр. I. 1. *рѐћи некоме нешѐто неистѐиниши с ѐмјером да ѐѐјѐ у ѐо ѐовѐрује*. — Пѐтѐо му је да је лѐтиѐо у ѐроплѐну. 2. *сѐјавиши нешѐто на исѐакнуши мѐсто, исѐакнуши*. — Пѐтѐо је на вѐрата тѐбѐлу о(д) дѐтура. II. ~ се *ѐрилијѐиши се некоме неѐозван*. — Кад гѐћ ѐмѐн пѐсла, нѐко ми се пѐтѐ и омѐтѐ ме.

пѐтѐгула ж (и: пѐтегѐлѐна) (тал. pettegola) *жѐна која је склона да љрави инѐириге*. — Не говори тѐи ѐѐме ништа, ѓна је пѐтѐгула и ко зна штѐ мѐже испутит. — ѐбѐдвије сѐстре су пѐтегѐлѐне.

пѐтегѐлат, -ѐн несвр. (тал. pettegolare) *љравиши инѐириге*. — Амѐ жѐнѐ штѐо ниѐкад нијѐсу дѐма него по сѐјѐству пѐтегѐлају.

пѐтѐгулина ж (аугм. и пеј. од пѐтѐгула) — Нѐће ми више тѐ пѐтѐгулина крѐчит прикѐ прага док је мѐне живѐ!

пѐтегѐлѐна в. *иѐтегула*.

пѐтѐрица бр. им. *иѐѐорица*. — Бѐла су пѐтѐрица зѐјѐдно, а јѐдан сѐм.

пѐтерѐ зб. бр. *иѐѐоро*. — У мѐлу бѐрку хи мѐже стѐт пѐтерѐ.

пѐгинѐтѐра ж (тал. pettinatura) *начин чѐшѐѐња, фризура*. — Дѐнас ѐмѐш нѐву пѐтинѐтѐру.

пѐтирѐге ж *жѐнска особа која је у неком смислу изѐйѐчена*. — На вѐрѐтима ме је дѐчекала ѓнѐ њѐхова пѐтирѐге.

пѐтицијѐн, -ѐни ж (тал. petizione) *ѐуѐба*. — Нијѐсу помѐгле ни пѐстѐ пѐти-

цијони по суду. изр. *учинит ~ шуужити некога, идонијети шуужбу против некога.* — Овијех дана смо учинили на суду петицијон, па јџда ли штџ поможџ.

пџтнџс гл. бр. *иџтинаџстџ.* — Пџтнџс гџдиштџ је џн рџдијо ко лџчкџ рџдник.

пџтонија ж *иџтунџја (Petonia), врџта цвијџта.* — На солџру џмамо пџтонија свџкаквијех колџра.

пџтровџча ж *врџта смокве (стиабло и џлод), која сџзријџва о Пџтрову дану, џа је џако џрва смоква у сезони.* — Крајем јуна свџкџ гџдинџ дошла би наша мљџкарџца и(з) Жупџ и донијџла кошџчиџ фрџшко џбрџнијех пџтровџча.

пџтрџлијџра ж *брод за џревоз иџтроволеја, нафџте; џанкер.* — Перџкџлозо је бџт капџтан на пџтрџлијџри.

пџтроље с (и: пџтроје) (тал. petrolio) *иџтроволеј.* — Жџне су мџзале кџсе с пџтрољџм да ин бџјџ рџстџ. изр. свџјџћа от пџтроља *иџтроволејска ламџа.* — Свџка кџћа џмала је свџјџћу от пџтроља.

пџтрџсин м *иџриун.* — Јџха бес пџтрџсина ти је ни јџха ни џкропина. изр. *нџ зна тџвар штџ је пџтрџсин каже се за некога ко не зна иџто је добро.* — „Прџмисли, Мџру не гџста пастиџата!“ — „Пушти, јџдна! Нџ зна тџвар штџ је пџтрџсин!“

пџћ, пџћи ж *иџкара.* — У Дџбрџвнику је бџло нџколико пџћџра и свџки је џмо своју пџћ.

/пџћ се/ изр. *пџћ се на сџнцу сунџаџи се.* — Фџрестџ се по вџс дџн пџчџ на сџнцу, па бџдџ црвени ко рџк.

пџћџр, -џра м *иџкар.* — Отац му је бџјо пџћџр на глџсу.

пџћџт, -џн неслвр. *иџћи хљџб.* — Ђн пџћџт крџх на Пријџкџму калџ Бџжџ.

пџцџт, -џн неслвр. *ујџдаџи (каже се за инсекџте: мухе, комџрџце, иџчџле и сл.).* — Бџће кџшџ, мџхе пџцају. — Што џди пџцају комџри!

пџцџта ж (тал. pezzetta) *џримјџдба особе, која је, обџчно иџозвана, уџла у раз-*

говор. — Не гџста ме слџшат нџчијџ пџцџте з бџндџ. изр. *дџват пџцџте стиавџаџи џримјџдбе.* — Нџмџј ми, мџлин те, на све стџвџлат тџџје пџцџте!

пџча ж (тал. pezzo) 1. *комад земље.* — Кџпили су за кућу џнџ пџчу калџ вџс. 2. *лџдина.* — Чџгова је џна кућа тџмо на пџчи? изр. *пџча (пџчу) чџвџека и сл. (тал. pezzo џуото) гџромада, неџтџо велико; џноси се на џуде, жџвоџиџње и џредметџе.* — Бџла га је пџча чџвџека. — Пџчу кџмена је долџћџло пџрд нџс. — За Бџжића су за клџли пџчу пџџа.

пџчџк, пџчџка м гџн. мн. пџчџка гџзделин. — Наш пџрви сџсјџд је вџлики пџчџк.

/пџчџт/ изр. *бџт вџс на пџчџте кад се не-коме џојџве црвџне мрље џо дијџловџма или џо цијџломе џијџлу.* — Освџнула је свџ на пџчџте: фџџа, рџке, нџге.

пџчџта ж (тал. pezzo) *вџћи комад, најчџшџе хљџба.* — Нијџсу ниџкад жџлили да нам џкинџ пџчџту џнегџ вџхџвогџ лијџепџга крџха.

пџчџтина ж (аугм. и пеј. од пџчџта) — Нијџсам мџгџ џзјџсти онлџкџ пџчџтину тџртџ.

пџченџ, -џга с *иџчење, иџчџно мџсо.* — Након тџгџ џзнијџли су на трџезу пџченџ.

пџчџње с гл. им. од пџчит се *истџиџџање своје џојџве држџањџм и џјџлокуџним џонашањџм.* — Нџма џна рџзлогџ за пџчџње.

пџчит се, пџчџн се неслвр. *држџаџи се извџџџџачџно, укџрућџно, настџојеђи џако истџаџи себе, џдносно себи даџи џосџбан значџј.* — Ниџкому није драгџ ш вџме џзиџ нџдвор ка(д) се онако пџчџ.

пџчиџа ж *извџџсна количина џлаџина или уџиџџџе неке џканине, смџџана џко дрвџног или кџрџтонског улоџка; џродаје се као мџџџражџна рџба у џрговџни.* — Бџла је на пџлиџи јџдна пџчиџа фџнџга плџтна за линџџлџ; трџбало ми је бџрем пџт метџра, а јџ нијџсам џмала толико динара.

нешекáња ж (и: пешекања) (тал. rescane) *морски њас*. — Мџе се њекад на пучини виђет и којá пешекáња.

пешкат, -áн несвр. (тал. rescare) 1. *захваћати, ићи у дубину (кад је у ивицању неко њловило)*. — Насукали смо се, јер нијесмо оцијенили коликó брџ пешкá. 2. *схваћати, знаћи*. — Ка(д) сан ш њíme говџријо, виђијо сан да ђн мáло пешкá. 3. *узимати, њо ѡправима игре, нову картију од оних које нису ѡдијељене*. — Не можеш ти двáпџт пешкат, сáд је мџне рџд.

пештат, -áн несвр. (тал. pestare) *ѡући месо и сл. ѡучком*. — Вáзда пештају мџсо ка(д) зá тџ није ура и кат кџ спáвá. — Ђви гџри повише нáс гџворџ да не кџпујџ мџсá, а свáкџ дáн се чџјџ пештáње.

пештџрат, -áн несвр. *ѡући дијете из милошџе, лагано и њежно, најчешџе ѡ задњџци*. — Ствџрен си да те чејáде слáт-ко пештџрá.

пџ узв. (и: пџ гáда) *фуј!*. — Пџ, гнуснџ-чино, није те срáм! — Пџ гáда, бáци тџ!

пџждрџње с гл. им. од пџждрит *ѡшџење, зурење у некога или у нешџо*. — Ђчи ће ти ѡспас џт пџждрџња у књиге!

пџждрит, -ѡн несвр. *зуриџи у некога или у нешџо*. — Пџждрџ ѡ свакога кџ пáсá ко да је лџд.

пџжџ в. *ѡжџо*.

пџжџлић м (дем. од пџжџо) *мáло камено или бџшонско сјџдало ѡриграђено обично кућном зиду*. — На пџжџлићу прџт кућџн сјџдџ жџне, а јџдна ѡветџна дивертџшкá хи с фрџшкијџн кундурáри-јама.

пџжџо, -џла м (и: пџжџџ) *камено или бџшонско сјџдало ѡриграђено обично кућном зиду*. — Кџ нџмá сџлáдá за кафетáрију, сјџдџ на пџжџо, глџдá кџ пáсáвá и кундџрујџ.

пџз м *ѡшег*. — 3 дрџгџ бáндџ стáви тџ вџлики пџз!

пџзат, -áн несвр. (тал. pesare) 1. *ѡежџиџи*. — Кџлико пџзá ђвá кџкџш? 2. *имати*

ѡамџти, биџти ѡамџтан. — Кад бџдџш ш њíme говџрит, виђећеш коликó пџзá, па ђнда тџ дáље одлџчи. изр. *дџбро ~ биџти богáџи, имџћан*. — Дџбро ђн пџзá! Виђи му кућџ и њџга кáко ѡзглџдá!

пџјáвица ж *особа која се некоме ѡри-лијџи и сџално дџсађџе ѡражећи неке услуге или било шџо*. — Прилијџпила ми се, пџјáвица јџдна, па ђд њџ није не мџгу мáкнут.

пџјáвичина ж (аугм. од пџјáвица) — Ђнá стáрá је вџликá пџјáвичина!

пџјџхат, пџјџхáн несвр. *ѡешко диса-џи*. — Узá скалу вáзда пџјџхáн. — Кад ме ѡхитџ пџјџхáње, пáрá ми да ћу се удџ-шит.

пџјџхнут, пџјџхнџм свр. *издахнуџи*. — Сáмо се завáлијо на стџчићу и пџјџхнуо.

пџјџхња ж *асџма, задџха, сџџња*. — Кад у здрáку ѡмá пџно умџдецџ, њџга хџ-тá пџјџхња.

пџјџшкат в. *ѡшџушкáџи*.

пџкат м *дрџб од сџџне сџџоке са ѡге-риџом*. — Не би ти јá ѡјо пџката да ме сáд нá ѡбијџш!

пџкачић м (дем. од пџкат) — У кџ мардáра је дáнас виџијо сáмо јџдан пџка-чић. изр. *ни пџкачић мџсо, ни Млџћанин чџ-вјек кáже се кад се жџели некога или не-шџо омáловажџиџи*.

пџкџтат, -áн несвр. (тал. picchettare) *ѡџуџати рђу на жџџезној ѡврџини*. — Ђџ ти је твџј ѡво? — Ђли не знáш? Пџкџ-тá нá мору! — Неће ти фáлит пџкџтáња ка(д) пџћџш нá брџд.

пџластар, -тра м ген. мн. пџластáрá (тал. pilastro) *четџворџстџрани стџуб, ѡд-џџџрач, на вратиџма и на ѡзорџима*. — ѡмá мáћá по пџластру, ако није од умџ децџ!

/Пџлáт/ изр. *дџбит* јџдну от Пџлáта *дџби-џи шамар*. — Дџбићеш тџ јџдну от Пџлá-та ако не скрáтиш јџзик.

пџлит, -ѡн несвр. *чџзнуџџиво глџда-џи у нешџо, рјеђе у некога*. — Не мџгу јџстит кад онáкџ пџли ѡ мџј пџáт.

пџило/ изр. ђт пџла дџ ђестра близу (изре-
ка *џоџиџе вјероватино од џога иџџо су се*
у старим дубровачким кућама кухиња,
нужник и џомоћне џростџорије налазиле
на најгорњем сџраџу или у џоџџкровљу;
џило — камено коритџо за џрање судова у
кухињи — није било далеко од нужника).
— Није ти далџко от штџације дџ ривџе: тџ
је кџлико ђт пџла дџ ђестра.

пџлот м (тал. pilota) *водич бродова,*
лучки џељар. — Јџдан вапџр чџкџ пџлота
да га увџдџ у порат.

пџлотат, -џн несвр. *водиџи брод у лу-*
ку. — Мџџ дџндџ је гџџдџнџ биџо пџлот у
Гружу и пџлотџ бџџе него свџ прџје џџга.

пџљак, пџљка м ген. мн. пџљџкџ *крхо-*
џина од сџакларије, џањира, џигле. —
Свџ је пџшло у стџ пџљџкџ.

пџљџшкат, -џн несвр. (и: пџјџшкат)
(тал. pigliare) *некога маџеријално иско-*
риџиџавати. — Гџџдџнџ џ гџџдџнџ прџјете-
љџ га пџљџшкају, а ђн тџ нџ види.

пџнца ж *слаџки хљџб с мџијеком и ја-*
јџма. — За Ускрса се чџни пџнца, а за Бџ-
жића плетџница.

пџњ, пџња м (тал. ripo) *врџџа бора чи-*
је сјеме је иџџо. — Ту, испо(д) пџта је
бџшгина, а на днџ џџ је јџдан вџлики стџ-
рџ пџњ.

пџњата ж (тал. rignatta) *кухињски ло-*
нац, раније најчџше глиненџ, а касније
од маџеријала за кухињско џосуђе. — На-
кухали су пџну пџњату граха рџгџчића.

пџњатина ж (аугм. и пеј. од пџњата)
— Штџ ђе ти тоџикџ пџњатина за џвџ мџ-
ло зџлени?

пџњатица ж (дем. од пџњата) — У пџ-
њатици се узаврџ лџтра водџе, па се у тџ
стџвџ рџзнџ травџе.

пџњџ в. *иџџо.*

пџњџлић м (дем. од пџњџ) — Бџровџ
су пџни пџњџлића.

пџњџо, -џла м (и: пџњџ) *сјеме од бора,*
џоџџребљџва се као додатиџак (зачин)

џриклама, кулену и др. — Стџвџ Жџпљџ-
ни и пџњџла у кујен.

пџпав, -а, -о (и: пџпџв) приџџ. *који сџо-*
ро ради. — Пџпавџ је, ниџад фџнут ђнџ
штџ пџчмџе. изр. ~ пџсџ џосџо *који због џо-*
џребне џреџизности, усџиџњености џџе-
раџија, џуно џџдрџбности иџџ. сџоро
наџредује. — И данас је на џијџни лџјџпџ
конџвџски вџз, ма га мџлџџе жџне свџ вџ-
шџе запџшгају, јер је тџ пџпав пџсџ.

пџпавац, пџпџвџца м ген. мн. пџпаваџџа
џнај који сџоро ради. — Пџпавац је ђн,
кџмару ми је пџтурџвџ трџ дџна.

пџпавџца ж *женска џособа која сџоро*
ради. — Вџздџн је фрџгала ђнџ мџло скџ-
лџ, пџпавџца јџдна!

пџпавџчица ж (пеј. и аугм. од пџпа-
вица) — Ниџкому не припџрџчџ ђнџ пџ
павџчину!

пџпак, пџпка м ген. мн. пџпџкџ *врџџа*
женске фрџзуре: џлџџеница косџ на џо-
џиџџку савџјџна у џунђу. — Прџје су џ
мџлџџе и стџрије жџне нџсилџе дџгџе кџсе
завџјџне у пџпак кџџи се на глави фермџ-
вџ с фџретџма.

пџнат, -џн несвр. *сџоро, дуго, неснала-*
жљиво радиџи. — ђстави тџ, нџ пџпџј
више џколџ тега!

пџплић м (и: пџлић) *џилџ.* — Глџџађу
нџћ у кџје жџнџе с Конџла пџр пџплића.

пџплица ж 1. *женска џилџ.* — Свџе су
ти пџплице, а сџмо су двџ кокџџића. 2.
мџла, згодна женска џособа. — ђнџ пџ-
плица ти је сџџтра? — ђвџџа џжају пџсџт
двџје пџплице, нџ знџ се кџја је џт кџје
љџпшџ.

пџпџн м (тал. rorone) 1. *диђа.* — Пџ-
пџни су вџзда биџи скџџпџ ђ(д) дџњџ. 2.
луда глава. — Бџш си пџпџн! Кџко си тџ
мџгџ рџјџет?

пџпџнџна ж (аугм. и пеј. од пџпџн) —
Пџкџ би кад би џзијџ џвлџкџ пџпџнџну.

пџпџнић м (дем. од пџпџн) — Пџпџ-
нић нам је бџјџо ко џукар.

пѝр м *свадба, вјенчање*. — Бѝјо сан на пѝру у рођака. изр. **пѝр** и **Бѝжнѝ** *каже се за богашу шѝрѝзу кад за јело има свега и свачега*. — Тѝ ти је бѝјо пѝр и Бѝжић.

пѝргас, -та, -то придј. *ѝјегав, шарен, с црним и бијелим ѝјегама*. — Крепала нам је нѝша вѝлика пѝргастѝ кѝкѝш. — Чѝгово је ѝнѝ дијете што је у фаци пѝргасто?

/пѝрѝт/ изр. нѝ **пѝрѝ** нѝ **вѝрѝ**; нѝтѝ **пѝрѝ**, нѝтѝ **вѝрѝ** *кад нешѝло не наѝредује, не раз-вија се (биљка и сл.)*. — ѐвѝ спѝрога нѝ пѝрѝ нѝ вѝрѝ.

пѝрула ж (тал. pillola) *ѝлула, ѝтабле-ѝа*. — За болѝс од главѝ најбоје је узѝт кѝ-квѝ пѝруле. изр. **гѝркѝ** ~ *неугодан, ѝежсак чин, корак*. — За нѝс је бѝла гѝркѝ пѝрула дѝт дијете ѝс кућѝ.

пѝс узв. *узвик којим се ѝјера мачка*. — Пѝс ѝтѝле (ѝтѝлѝ)! Сѝмо се ѝсѝвѝш ѝе ти нѝје мјѝсто.

пѝстѝла ж (тал. pistola) *револвер, ѝи-шѝлољ*. — Пѝцало се ѝс тромбѝнѝ и пѝ-стѝлѝ. изр. **ћѝро** ~ (вок. **ћѝро**...) *каже се за човјека који не види нешѝло било да му је слаб вид, било шѝло не обраћа ѝажњу на оно шѝло би ѝребало да види*. — Ѓѝ, **ћѝро** пѝстѝла, кѝко не видѝш тѝ што ти је пѝрд носон!

пѝт, пѝјѝн несвр. 1. *ѝрошѝтѝи алкохол у већим количинама*. — Нѝ познѝм га дѝ-бро, ма ми пѝрѝ да ѝн пѝјѝ. 2. *уѝјѝаѝѝи, ѝрѝхвѝаѝаѝѝи нешѝло*. — Пѝтѝвѝш ѝн што хоћеш, а ѝни свѝ пѝјѝ.

пѝтѝр, -ѝра м *лонац за цвијеће*. — Двѝ пѝтѝра с цвијећен стѝла су на фѝњѝстри ѝт камарѝ.

пѝтѝт, -ѝн несвр. *храниѝти некога кашѝ-ком, јер, или сам не зна (дијете), или не може да се ѝслужи ѝом (болесник, стѝар човјек и сл.)*. — Пѝтѝли су га ко мѝлѝ дијете, сѝм нѝје мѝгѝ узѝт ѝжуцу у рѝке.

пѝтѝт, -пѝтѝн несвр. 1. *ѝражѝѝи за неку вѝријѝдностѝ одрећену цѝјѝену*. — Чѝли смо да Нѝке пѝрдѝвѝ кѝћу, ма нѝ знѝмо кѝликѝ пѝтѝ. 2. *ѝражѝѝи, искаиѝи не-*

шѝло од некога. — Данас ми је дѝшла пѝ-тѝт мѝло мѝкѝ, сѝтра ѝе мѝло сѝли и свѝ тѝкѝ, а ѝд враћѝњу нѝ говора! изр. *штѝ ћеш пѝтѝт ѝѝѝврђује се и ѝѝјѝава смѝсаѝ не-чега шѝло је ѝрѝѝходно саѝѝшѝено*. — Дивѝртѝшкали смо се, штѝ ћеш пѝтѝт! — ѐвѝјѝх дѝнѝ сан се нарѝдила, штѝ ћеш пѝтѝт!

пѝтомнѝ, -ѝ, -ѝ (пѝтѝман, пѝтѝмна, пѝтѝмно) придј. *ѝѝшѝом*. — Регѝлѝли су нам ѝнѝ лѝјѝпѝ црнѝ пѝтомнѝ мѝчку.

пѝтомнос, -сти ж *ѝѝшѝомостѝ*. — ѐн је дрѝгѝ чејѝде, пѝтомнѝс му је у наравѝ.

пѝтѝреск, -ѝ, -ѝ придј. (тал. pittoresco) *сликовѝѝ*. — ѐстали смо слѝшајѝѝи ѝѝ-гово пѝтѝреско приповѝјѝдѝње ѝ старѝ-му Дѝбрѝвнѝку.

пѝтѝреско прил. *сликовѝѝо*. — ѐн је тѝ пѝтѝреско испрѝповѝјѝдѝ и напѝсѝ.

пѝтѝр, -ѝра м (тал. pittore) *ѝнај који боји, бојѝдѝсар, сликар*. — ѐтац му је бѝ-јѝ пѝтѝр на глѝсу. изр. *чѝнѝт ѝт пѝтѝра ѝнај који се не бѝви ѝрѝфѝсиѝнално бојењѝм, него ѝо ради силом ѝрѝлика или ѝовре-мено*. — Мѝчѝ се ѝн свѝкѝко да штѝ дѝ-бѝјѝе, па чѝнѝ лѝѝти ѝт пѝтѝра, зѝми ѝт фѝкѝна.

пѝтѝра ж (тал. pittura) 1. *боја*. — Пѝрѝвѝ си рѝдѝкуѝ с тѝ пѝтѝрѝ на фаци! — Ѓѝ си кѝпѝјѝо пѝтѝру ѝд бѝркѝ? 2. *слика*. — Чѝ гѝва је ѝвѝ ѝнтерѝсѝнтѝ пѝтѝра на мѝру у вѝс у камари?

пѝтурѝват, пѝтурѝвѝн несвр. (тал. pit- turare) I. 1. *бојѝѝѝи, сликаѝѝи*. — Мѝштгар Пѝско је у нѝс у царѝдѝну пѝтурѝвѝ ра-штѝлѝату. 2. *уѝѝѝаваѝѝи неки догађѝј измишљѝѝинама, додаваѝѝи неѝѝѝѝине да би нешѝло било ѝнѝѝерѝсанѝнѝѝе*. — Пѝслѝјѝе смо чѝли да нам је свѝ ѝнѝ пѝту-рѝвѝ и да нѝшта ѝд ѝнегѝ нѝје бѝла ѝѝѝ-на. II. ~ *се бојѝм уѝѝѝаваѝѝи лице*. — Жѝнскѝ се пѝтурѝвајѝу да бѝдѝ лѝпшѝѝ.

пѝтурѝн, -ѝ, -ѝ *ѝбојѝен, насликан*. — Вѝстѝт ти стѝјѝ ко пѝтурѝн.

питѹрат, -ан свр. *обојићи, насликайи*. — Питѹрали смо врата и фѹѹестре. — Он је питѹрѹ ђнѹ слику Граца и Данача.

питѹрина ж (пеј. од питѹра) — Што ђва питѹрина йма грѹб воѹ!

пиѹца ж *кошиѹница, сјеменка у неком воѹу*. — Узми кријешава, ма нѣ жеји пиѹце! — Наранчиѹни су пѹни пиѹца.

пиѹцеј м (и: пиѹциј) *чиѹка*. — Нѣкѣ жѣне знадѹ лијепо плѣс пиѹцеј.

пиѹцејић м (и: пиѹцијић) (дем. од пиѹцеј) — На линѹле ѹу пришит кѹповни пиѹцејић.

пиѹциѹне ж *сиѹниѹчаво чељаде*. — Смркнуѣ ми се прид ђчима кад видѹн да дѹлази ђна пиѹциѹне с Пријекога.

пиѹциј в. *ѹиѹеј*.

пиѹцијић в. *ѹиѹејић*.

пиѹцгав, -а, -о (и: пиѹцгав) приѹд. *врло сиѹан, сиѹушан (односи се и на ѹуде)*. — Ђѣ си кѹпила таки пиѹцгав грѹх?

пиѹцгавац, -авца м ген. мн. *пиѹцгаваца врло сиѹна особа, биљка, живоѹиѹња или сиѹвар*. — Јѣдан пиѹцгавац је јѹтрѹс кѹѹѹ ѹ нас на врата и питѹ стѹјѹ ли ђди нѣка Маре и(з) Сланѹга.

пиѹцгавица ж *врло сиѹна женска особа или нека сиѹвар*. — Како је нѣ би знала? Тѹ је ђна пиѹцгавица што нам је нѹдила пѹтѹта ѹ пола цијѣнѣ?

пиѹцгарије ж (само мн.) *сиѹниѹце*. — ѹ тѹн шкрабѹци су свѣ сѹмѣ пиѹцгарије.

пиѹцгариѹце ж (само мн.) (дем. од пиѹцгарије) — Ймала је, јѹдница, нѣкаквијех пиѹцгариѹциѹ што ништа не вријѣдѹ.

пиѹшѹват, пиѹшѹван учест. *више ѹиѹа ѹисаѹи некоме ѹисмо и сл.* — Пиѹшѹван вѣћ нѣколико пѹта, а ђни ништа. — Ђѣ свѣ није ђн пиѹшѹвѹ нѣ би ли штѹ дѹзнѹ за брата!

пиѹштат, -ѹ несвр. *ѹренѹиѹиѹи храну масноћом која из ѹе видно избѹја*. — Из ђвијех прикѹла пиѹшти ѹје.

пјѹн, -а, -о приѹд. *који је ѹод ѹиѹиѹајем алкохола, ѹиѹан*. — ѹ нас се рѣчѣ: „Штѹ тријезан мѹсли, тѹ пјѹн гѹвори.“ изр. нѣ би ни пјѹн за тѹ бѹлѹ кад неко жѣли рѣћи да га нешѹио ни најмање не ѹривлачи. — Зѹвѣш ме на ракију и на котѹѹату, ма нѣ би ни пјѹн за тѹ бѹлѹ. ~ ко чѣп ѹиѹан у ѹој мјери да се не може конѹролисѹи сам. — Дѹшѹ је на пѹсѹ пјѹн ко чѣп.

пјѹн, пјѹна м (тал. *riano*) *сиѹрай, кѹи*. — Бѹла је ѹѹхова кѹћа на ђва пјѹна.

пјѹнарѹт м (тал. *rianorottolo*) *раван ѹрѹстиѹр међу ђва низа сиѹѣѹница који омогуѹује ѹредах ѹриликом ѹењања на сиѹрай, ѹдмориѹиѹе*. — Нијѣсу скале тѣшке, свѹка йма пјѹнарѹт.

пјѹнарѹтић м (дем. од пјѹнарѹт) — Десѣтак скалиѹна па пјѹнарѹтић и тако свѣ до врха кѹћѣ.

пјѹнаѹфорат, -ѹрта м ген. мн. *пјѹнаѹфорѹта (и: пјѹнаѹфорат) (тал. pianoforte) клавир*. — Ѣднѣкле се чѹјѣ пјѹнаѹфорат.

пјѹнац, -нца м ген. мн. *пјѹнаца ѹиѹаниѹа*. — Није лако ймат пѹсла с пјѹнцем.

пјѹнде, -ѣ ж *алкохоличарка*. — Она је пјѹнде, йдѣ пѹ бетулама и бѹмби з балунијѣрима.

пјѹндѹра ж 1. *жена која се ѹиѹа, алкохоличарка*. — Мѹра бит да је пјѹндѹра, нѹс јон се црвѣни. **2.** *врѹиѹ салаѹе в. салата*.

пјѹниѹ, -ѹна м (тал. *riano*) *клавир*. — Ка(д) се уѹала, Кѹте је сѹ собѹн ѹднијѣла и пјѹниѹ.

пјѹнаѹфорат в. *ѹјѹанаѹфорѹи*.

пјѹнта ж (тал. *rianta*) *биљка средње велиѹине*. — Ѣднѣкле су дѹнијѣли пјѹнте наранчиѹна и посаѹили хи у дѹѹу изѹ кућѣ ѣе је прије рѹсѹ кѹпус.

пјѹнтаѹват, пјѹнтаѹван несвр. (тал. *riantare*) **I.** *наѹѹиѹиѹи кога*. — Пјѹнтаѹвѹ је ђн свѹкога кад му је тѹ хѹдило ѹ конат. **II.** ~ се *ѹѹстаѹѹаѹи се, ѹѹађѹиѹи се*. — Пјѹнтаѹвѹ се и тамо ѣе му није мјѣсто.

пјантат, -ан свр. I. *најустийиши кога*. — Пјантџ ме је кад ми је било најтежџ. II. ~ се *иосџавийи се, иосадиийи се*. — Пјантџ се тџ бџз да га је ико звџ.

пјантџрџн м (тал. pian tegeno) *иризе-мље*. — Ис пјантџрџна се уза скалине иџде на пјан и тџ џдма дџџџ јџдна салочица.

пјанџра ж (тал. pianuga) *раван иредиио*. — Пџ њиховијен ријџчиμα тџ би трџбало бит неџе у пјанџри.

пјанџчина м (пеј. од пјанџ) — Мџж јон је бџио пјанџчина па га је зџто и џставиџа.

пјџт м (тал. piatto) 1. *шањир*. — Пјџти, пјџтини, сџпијџра и плитице чинџ форни-менат. 2. *јело које се једе с хљебом*. — Пр-ви пјџт бџио је пршут дџмањ и с Примор-ја. 3. *врџиџа иомџћног музичког инџстру-менџа (sinsa)*. — ѐн ударџ у пјџте.

пјџтџница ж ген. мн. пјџтанџџа (тал. pietanza) *свако иџједино јело које се износи на сџио*. — Кџлико чџџади, кџлико пјџтџн-це, какав објџдџн, ма неман ријџчи да ти свџ исприповијџдан.

пјџтџфџрма ж (тал. piattaforma) *иред-њи или задњи дио најчешџе у ишинском возилу*. — Пјџтџфџрма је бџла крџата, а унутра да и не гџворин.

пјџтин, -ина м (тал. piattino) *шањирџи за колаче, шорџиу и сл.* — Донџси џнџ пјџ-тиниџе и с крџџенџџ и пантарџлиџе за слџтко.

пјџтина ж (аугм. и пеј. од пјџт) — Изи-јо би џн пџну пјџтину пџлџнтџ.

пјџтинић м (дем. од пјџтин) — Разбијо ми се пјџтинић од јџднџ кџкариџџ.

пјџтуџа ж (тал. piattola) 1. *врџиџа ин-секџа*. — Прилијџпиџа се зџ ме ко пјџту-џа, не мџгу с њиџијем ни проговџрит. 2. *чамаџ без ребара с равним дном*. — С џном пјџтуџџм смо бџли свџ дџ Светџга Андријџ.

пјџтуџина ж (пеј. од пјџтуџа) — Прџ даџемо пјџтуџину, а кџпит штџ бџџџ.

пјџћџр, -џра м (тал. piasege) *задовољ-ство, иријџиноџт*. — Није ми тџ бџш пјџ-

ћџр, ма џу зџ тебе учинит и вишџ ако трџ-бџ. изр. *чинит пјџћџре учиниийи некоме не-шџио на задовољџтво његово, а ионекаџ и своје*. — Тџ чџвјек уџживџ чинит дрџџџ-му пјџћџре.

пјџшкџта ж *овеџа уџадљива свџежџа мрџа на било чему*. — На мџру џт кућџ освџнула је вџлика пјџшкџта џд нечијџек рџка.

пјџг м (тал. piega) *набор*. — Утијџј ми гџџе, изгџбијо ми се на њима пјџг.

пјџгџват, пјџгџван не свр. (тал. piegare) I. *савијџи руком, иџглом и сл. и ириийи-скаџи савијџено мјџџио*. — Кад утијџвџш палџтџн, пџзи да не пјџгџвџш рџкаве. II. ~ се *савијџи се иџд ириийиском рџке, иџ-гле и сл. (мисли се на шџканику, иџиур и сл.)*. — ѐвџ врџ рџбџ се тџшко пјџгџвџ.

пјџгат, -ан свр. *иресавиийи шџканику, иџиур и сл. руком и шџ ириийи-скаџи (нџр.) иџглом да осџиане иресавијџено*. — Најпријџ пјџгџј гџбе на котуџи, па хи прџтисни с утијџн.

пјџрка ж *врџиџа бијеле морске рибе*. изр. *мџшо пјџрка мџшо кањаџ каже се за осо-бу која је иџ свом иџријџеклу иџлушџан или за особу која није сигурно иџредијџџена за неку од мџгућноџти*. — Не знам тџчно кџ је џн, ма ми свџ гџвори да је мџшо пјџр-ка мџшо кањаџ.

пјџмба ж (тал. piombo) *иџмба (на зу-бу)*. — Испџла ми је пјџмба из јџднога зџба.

пјџмбџват, пјџмбџван не свр. (тал. piombare) 1. *сидриийи, укоџиџваџиџи ча-маџ и сл.* — Нема га јџш, мџрџ бџт да пјџмбџвџ сидро. 2. *иџлџбирџиџи зуб*. — Вџлика секџтџра ми је пјџмбџват зџбе, а штџ џу кад мџрџн.

пјџмбат, -ан свр. 1. *сџаџиџи, укоџиџвиийи се, усидриийи се; каже се и за чџвјџка ко-ји, кад неџде доџе, шџу и осџиане*. — Након шџтџџ пјџмбџли смо у њџга и џстали дџ јутра. 2. *иџлџбирџиџи зуб*. — Зџбџр ми је пјџмбџ двџ зџба.

пјџмбѝн, -ѝна м (тал. piombino) висак од олова, служи за равнање зида ѝриликом градње или за мјерење дубине воде. — Пјџмбѝн је укажѝвџ да се тјда с мотоџрон мџже пџсат.

пјутџсто (и: пјутџсто) прил. (тал. piutosto) радије, ѝрије. — Ми би пјутџсто џстали за други дџн да сџд нџ прешѝмо.

плџвџт ж ѝлаветѝнило мора или неба. — Каква плџвџт! Ко да се сџстало нџбо ѝ море.

плџвјет, -ѝн несвр. губѝиѝ боју, блиједиѝи (мисли се на ѝканину). — Кџшуја ми џ прџу свџ вѝшџ плџвѝ.

плџвка ж врѝа црног грџжја. — На тргали смо нџколико кџпѝчѝћа плџвко.

плџвчица ж барка, чамац на весла (у Конавлима). — Свако ж ѝвѝ пџкрџј мора ѝмџ плџвчицу.

плџкав, -а, -о (и: плџкав) придј. који сѝално ѝлаче, ѝлачѝив. — Онако плџкаво дијете нијѝсан вѝђела џ свџму вијџку.

плџкавац, -џвца м ген. мн. плџкавацџ онај који сѝално или честѝо ѝлаче, ѝлачѝивац. — Плџкавац је, плџчџ за сваку малѝнокџс.

плџкавица ж ѝлачѝивица. — Умири тј малју плџкавицу!

плџкавичина ж (пеј. од плџкавица) — Кала нџс на пјџну стџји јџдна малџ плџкавичина шго ѝ дан ѝ ноћ плџчџ.

плџкат, плџчѝн несвр. ѝраѝиѝ неку ѝџврѝину крѝом или зайѝускиваѝи водом ѝа ѝу куйѝиѝ крѝом. — Сваки дџн плџчџ скџле, вѝше ѝе хи џдријџт!

плџм м 1. ѝламен. — Тџмо од Зџтона вѝди се плџм. **2.** сѝање кад крв од врућине или од узбуђѝа удари у главу. — Док сан пригала рѝбу, дџшли су ми плџми џ главу.

плџмтат, -ѝн несвр. (и: плџнтат) ѝламсаѝи. — Кџлик је џгаѝ, вѝди се како плџнті прико Шџрковицџ.

плџндоват, -ујѝм несвр. не радиѝиѝ ниѝиѝа, ѝроводиѝиѝ миран и безбрижсан

живѝиѝ у доколици. — Он по вџздџн плџндујџ, а пџсџ стџји. — Малџ плџндоваѝа нџђе нџ мору нџ би ми смџтало.

плџнтат в. ѝламиѝаѝ.

плџња ж алаѝка у дрводџелсѝѝу којѝ се ѝуѝиѝи, обликује и ѝоравнава дрво, блања. — Узми плџњу па малџ исплџњџј прџг џт кућѝ!

плџњат, -џм несвр. ѝџсебноѝ алаѝком обликоваѝи и ѝоравнаваѝи дрво, даску, блањаѝи. — Марџнђун прико пјта нџс плџњџ штѝце.

плџт м растегнуѝиѝ ѝијѝѝиѝо за резанце, шѝрудлу и сл. — Прије су жѝне растџзале плџт нџ рјке, а за пасту с трлиџџн.

плџта ж надокнада за урађени ѝџсо, најчѝше новчана. — Плџта ин нѝкад није мџгла дџтећ дџ краја мјѝсеца.

плџтаѝи м (тал. platano) врѝа биљке. — Сјџдали смо малџ у хлџду чјувѝнога плџтана у Трстѝнѝому.

плџтит, плџтин свр. сносиѝиѝ ѝџсљедице за неѝиѝо. — Плџтићеш тѝ мѝни за џвџ шго си рџко! — „Јѝзик клџпи, а гјзѝица плџти!“ — говџрили су стџри Дјубрџвчани.

плџћат, плџћѝн несвр. **1.** сносиѝиѝ ѝџсљедице нечега. — У старџсти ѝѝш плџћат за џвџ твџје лјџдѝсти, па ћу те пѝтат кџ ѝе ти тџд пџмоћ. **2.** џговараѝиѝ својѝм дѝмензијама сврѝи којѝј служи. — Плџћѝ ми дуљѝна џвегџ кџвѝца за јџдну вѝсту џт пџ кући. — џвџ пџлица ћјустѝо плџћѝ на џни мѝр прамѝ вѝртѝма.

плџхнут, -нѝм свр. лагано неѝиѝиѝ ѝроћи кроз воду (чашу и сл.). — Жмјуле сѝмо плџхни с вџдџн па хи џкрѝни да се џсјшѝ!

плџхо прил. нагѝло, брзо. — Нџ јеђи тџко плџхо!

плџца ж (тал. piazza) **1.** ѝџљана, ѝрг. — Дјубрџвѝник ѝмѝ нџколико плџца и пјџцѝтѝ. **2.** ѝржѝница. — Данас је нџ плаци бѝло свџга ѝ свачега. плџца зѝленѝ ѝржѝница

на којој се *и*родаје воће и *и*оврће. — Пљаца зелена је пўна граха рогачића, помадора, кукумара, чукундрўка и младијех тиквица. изр. *учинит* пљацу *обавиити* куйовину на *и*ржници. — Јеси ли ти то већ учинила пљацу?

пљачко м *и*лачљивац. — Прави си пљачко!

пљашив, -а, -о придј. *и*лашљив. — Не смије он по ноћи ис куће, пљашив је ко зец.

пљашит се, -ин се невр. *бојати се*. — Што се ова мачка овако пљаша од(д) чејди, ко да је дивја.

плес (се) в. *и*лесити (се).

плескат, **плескан** невр. *и*љескаити, *а*и*лаудираити*. — На крају прѣставѣ сви су плескали.

плеснут, **плеснѣм** свр. *сиусиити се*, *сјестити* свом *и*ежином на *нешито*. — Она ништа не ради, само плесни амо, плесни тамо и тако јон паса дан.

плести, **плетѣн** невр. (и: плес, плестит) I. *чешљати* некога или *нешито*. — Уре и уре плетѣ оне њезине дугѣ кдсе. — Докле ћеш плес плетѣнице? — Нећу више плестит плетѣнице. II. ~ се 1. *чешљати се*. — Не плети се више, не могу те чеekat, прѣша ми је. 2. *моити се* око некога или око нечега. — Не плети ми се около нога!

плестит (се) в. *и*лесити (се).

плѣт м *шал*, велики *четврѣасити* или *и*роугласити, *и*онекад и *дугачак*. — Жѣна је имала велики црни плѣт.

плетѣница ж 1. *коса с*и*летѣна* у *и*летѣницу, *и*летѣница *косе*. — Дјевѣјчице су прије носиле плетѣнице. 2. *крух*, *сладак* или *слан*, у *облику и*летѣнице. — По бугтама од круха вѣзда је било фрѣшкијех плетѣница.

/плѣће/ месо от *плѣћа* *и*редња *јагњећа* (*овчија*) нога, *осушена* али и *свеже*. — Месо от *плѣћа* је најслађе, само га трѣба знат осушит.

плѣћице с (дем. од *плѣће*) — За данас имамо једно плѣћице печѣно с пататама.

плешкетат, -ан невр. *благо* *ударити* некога *и*о *голом* месу. — Чини ми гус плешкетат одѣ дијете по ножицама.

плинте ж *женска*, али и *мушка* *особа*, која се свега боји, којој и најмања негодности *оси*авања *у*и*исак* нечега *с*и*ра*шног. — Не болји то јакѣ, него је она плинте. изр. *плинте* Бѣшкова *асоцијација* *вјероватно* на *и*лачљиву и *и*лашљиву *жену* некога *Бошка*, *и*а се овом *синѣаг*мом *јаче* *ис*и*иче* сам *и*ојам, а и *чест*ио се *и*ако *каже*. — Прѣва си плинте Бѣшкова, виђела мало крви па се криви ко бодѣњак.

плинтит се, **плинтин се** невр. *за* *сва*шито *и*о*и*лакивати. — Не плинти се, само ти је бокунѣи дрѣчѣ ушѣ у прс.

плинто м *и*лачљивац. — Либерѣј ме мало ђвега плинта, и мени трѣба починка!

плинтоња м *и*лачљивац, *ц*миздравац. — Дај тѣму плинтоњи мало водѣ па нека се умирѣ!

плинтур ж *и*лачљивац. — Мало је такѣјех плинтурѣ на свијету!

плинтурина ж (пеј. од *плинтур*) — Нијесу свѣ жѣнскѣ плинтурине!

плинут, **плинѣм** невр. *и*лавити. — Ка(д) су великѣ кѣше, цијелѣ пѣље плинѣ.

плискавица ж 1. *делфин*. — У порат је била ушла једна малѣ плискавица. 2. *и*љоснаити, мањи *камен*, који, *бачен и*љошѣи*и*мице на водену *и*овршину, *одскаче и*о *не*ко*лико и*у*и*а. — Ми смо се купали, а дјѣца су по жѣлима скупљала плискавице.

плинтица ж 1. *већи* *дубоки* или *и*лишки *и*ањир, *овалан* или *окургао*, који *служи* за *сервирање* *јела*. — Не могу дистѣкат ђчи од оне плитице пўне домѣћага пршута. 2. *камен*, који *као* *шира* *равна* *и*овршина *вири* из *мора* и *до* *њега* *се* *може* *до*и*ливати* с *обале*. — Великѣ *весѣље* нам је чинило пливат на плитицу. изр. ~ *пўљшкѣ* (*пўјшкѣ*) *већи* *и*лишки *и*ањир

грубо израђен од њечене земље и глазиран. — Старе Дубровкиње су на плитицама пјуишкијен држале на сунцу помадоре и тако чиниле консерву.

плитичина ж (аугм. и пеј. од плитица) — Што ће ми овличка плитичина за онлишно жућенице?

плитичина ж (дем. од плитица) — Ја мислиш да ће ово патата стат на ону малу плитичицу.

пљш м (франц. la peluche) *баршунаста њканина, врсца сомота, кадифа (дужа длака).* — Бдје би било узет(т) велут него пљш.

плдсан, -сна, -сно придј. *џлоснај.* — У плосној ботијици њма мало розолина.

плдчица ж *сијни џосластичарски бомбон са шећером као главним састојком.* — Плдчица се њућа, а не грізџ.

плуташ, -аша м *џијлић (врсца рибе) који се креће исјод саме џовршине воде.* — Плуташа њма дбста пд портима.

пљаскат, пљаскан несвр. *газији џо киши или џо води уџише.* — Не мораш баш сад пљаскат подвору ка(д) даждј.

пљсна ж *џлијесан.* — Ухитила се пљсна пд сиру.

пљснав, -а, -о придј. *џвешњив.* — Дбнијели су нам са села драћа, а дни сви пљснави.

пљват, пљван несвр. (и: пјват) *џбаџиваји џљувачку из усца.* — Не пљвај по пдду!

пљвнут, пљвнџм свр. (и: пјвнут) *џбаџији џљувачку из усца.* — Мирита да га пјвнџм у фацу. изр. *пљвн па прилјџн шако се каже за нешто слабог квалиџеца, мале џрајности.* — Црџе су ти јако лјјепе, ма тџ ти је, парџ ми, пјвни па прилјјџпи.

пљвнџти, -џ, -џ придј. *џрави, исци (џо сличности).* — Мала је пљвнџти дтац, не би се изгубила.

пљус м *џљусак.* — Ово је лџтњ пљус, брзо ће пасат.

пљускавице ж (увијек у множини) *овче богиње.* — Пљускавице су дјџча бдлџс.

побабуре прил. *џужући.* — Прдвџко се испџ(д) жице побабуре.

побабурице в. *џобабуре.*

побалават, -џлавџн несвр. *џоиграваши.* — По шилџку вапџр дџбро побалава.

побестјјат, -џн свр. (тал. bestia) *џобивјеснији, џодивџаји, џреџворити се у живџињу.* — Побестјјџн кад вјдџн како ми из џчи крџду.

побешкџтат, -џн свр. **I.** *наџравији двојек.* — Сух крџх не баџај, него га побешкџтај! **II.** ~ се кад се хљџб џоново исџече, џа се од њџга добије двојек. — Побешкџтџ ми се крџх у шпахџру.

пџбит, пџбијџн свр. **I.** *некоме доказаџи џроџивно од онога шџо шврди.* — Пџбили смо га у некијем ствџрима па је на кџнцу признџ да џмамо правџо. **II.** ~ се џосваџаји се. — Браћа, па се пџбила на џманство.

пџбје прил. *џослије џодне (џо објџду).* — Најбоје да дџђемо у пџбе. — Остџ сан свџ пџбе дџма.

пџблихат, пџблихан свр. **I.** *исџрџаји нешто бојџм, хранџм и сл.* — Питурџвали су нам кућу, па су свџ пџблихали околџ себе. **II.** ~ се *исџрџаји се приликом јџла, кухања, рада с бојама и сл.* — Штџ ми је драго ка(д) се тако пџблихаши!

пџбрчкат, -џн свр. (у новије вријџме: пџбршкат) *не урадији нешто џемељишо.* — Само си мало пџбрчкала пд камарџи, а прашина је дстала лџжат по мџбили.

пџбршкат в. *џобрчкаш.*

пџбурит се, пџбурџн се свр. *џонокриџи се (ублажџено речџно).* — Стрџх ме је да се дијџте не пџбурџи у пџстеју.

повџздџн прил. *џијџли дан, џреко џијџлога дана.* — Повџздџн сјџдин на рџви и џакулџн с рџбарџма.

поваља́нит се, поваља́ним се свр. *по-стајати вриједан*. — Нешто си се у задње вријеме поваљанила.

повехнут, повехнѐм свр. *повенути*. — Све ми је цвијеће повехло.

повијен, -ѐна, -ѐно придј. *одјевен у врло уску, уз шијело љриљубљену одјећу*. — Срѐли смо је сву повијену у некакву вѐсту од велура.

повнт, повијен свр. **I.** *родити дијете*. — Она је повила насѐ два мјесеца. **2.** *увити мало дијете у љелене*. — Ђно је у камари, кат повије дијете, зваћу је. **II.** ~ се обући се у неку одјећу *ишјесно љриљубљену уз шијело*. — Сиромашак, повије се у онѐ његов стари палегунић.

повише предл. *изнад*. — Они стоју повише Гружа. — Имали смо повише куће једну смѐкву зимицу.

/повла́чит/ изр. ~ *дчима мрко некога гледајти*. — То је онѐ човјек што повлачи дчима.

/повој/ изр. **бит** у *повоју* (у *љравом значењу ријечи*) *дијете од два-шри мјесеца, (у љренесеном) нешто што је шек у зачешку, неразвијено*. — Ку(д) ће она з дјететон у *повоју*? — Љш је у *повоју*, а тијо би командат.

повоњат, повоња́м свр. (и: *повоња́м љомирисајти*). — Повоњај ѓво цвијеће, да ти се душа поврати!

повратит, поврати́н свр. **I.** *освијестити некога, љоравити, оснажити, оживјети*. — Купица ракије би ме повратила. **II.** ~ се **1.** *ишјога часа се вратиити да би се нешто заборављено узело или некоме нешто саопштили*. — Није пасало минут, а он се повратио да је нешто забравио дома рјет. **2.** *љоравити се, доћи себи*. — Бијо је јако слаб, ма се сад повратио. — Цвијеће ће се повратит кад га ставиш у воду.

поврет, поври́н свр. *краће вријеме врејти*. — Нека грах јдш мало поври, па скло-ни онда тећу с ѓвња.

повријез м *љовраз* (*дршка на канџи и сл.*). — Окинуо ми се повријез на бронзину.

погађат, погађан несвр. **I.** *угађати некоме, чинити све љо његовој вољи*. — Све му погађају, а тако се дијете не алѐвава. **II.** ~ се *договарајти се о цијени или о нечему другом*. — Погађали су се који ће ѓд њих двојице узет у Жупи бокунџи земје за садит зелѐн.

погазит, -јн свр. *љрегазити*. — Данас је једнога човјека погазио ауто на Плочама.

погача ж округли домаћи сељачки хљеб (*љшенични или кукурузни*). — Била нам је Гоше ис Придвораца и донијела погачу.

погачина ж (аугм. од погача) — Било је за гледат ка(д) смо навалили на пршут и пѐчу погачинѐ.

погачица ж (дем. од погача) — Што је ѓво погачице за онлику чејад!

погнојит, погнојим свр. *љољубрити*. — Ка(д) земју добро погнојш, патате буду што ћеш питат.

погњет, погњѐти свр. *изагњети*. — Ако јабукѐ ѓпану з дрва, све ће погњет.

погобавит се, -јн се свр. (и: *погобавит се*) (тал. *gobba љогрбитти се*). — Погобавила се ѓ(д) тешкога терета.

погобит се, погобин се свр. (и: *погобит се*) *љогрбитти се*. — Погобила се повише макинѐ шјјју пѓ вас бојјј дан. — Један онако млѐдан, погобљен човјек нѓсѐ свако јутро млијѐко.

погодит, погодјн свр. **I.** **1.** *угодити, учинити љо вољи, удовољити некоме*. — Погодили су му и купили бѓчу ѓд гомѐ. **2.** *љачно љриказати сликајући или љи-сујући некога*. — Глѐѓ сан му слику; погодили су га, љсти он кад је бијо млађи. **II.** ~ се *љшврдити цијену, усагласити се с неким у љогледу цијене за нешто*. — Погодили смо се да му на првѓга све исплати.

пòдeрнa ж (обично у множини) *изношена одјећа или обућа*. — Била је сирò-машица и вáзда је нòсила гúђe пòдeрине.

пòдeспèтaт сe, -àн сe свр. (и: пòдeспeтит сe) *заинaйтии сe*. — Пòдeспèтò сe и сàд нèћe хèт дòћ.

пòдeспeтит сe в. *иòдeсèйтии сe*.

пòдeстàт м (тал. podestà) *градски начeлник*. — Бiјò је вiђeн чòвјeк, нèкò вријeмe и пòдeстàт у грàду.

пòдисàвaт, пòдисàвàн несвр. (тал. issa-ге) **I.** *иòдизaйтии нeштиò или нeкòгa*. — Мi смò у њих првi пúт били кa(д) су пòдисàвали пjан нà кући. **II.** ~ сe *иòдизaйтии сe*. — Пòдисàвà сe дa вiдi кò је ушò у кућу.

пòдисaт, -àн свр. **I.** *иòдићи нeштиò или нeкòгa*. — Пòдисàј дијeтe дa вiдi мàшкa-рe! **II.** ~ сe *иòдићи сe*. — Нe мòгу дòхитит пòличицу aкò сe нe пòдисàн нà прстe.

пòдјаривaт, -àривàн несвр. *иòбдaдaйтии нeкòгa*. — Нè вaјà пòдјаривaт брàтa нà брaтa.

пòдјарит, пòдјарин свр. *иòдбòстии нeкòгa ирòишв нeкòгa или пeчeгa*. — Сусјeди су гa пòдјарили и òн је тàд кућàду зaбрaнијò зàхитaт вòду иж њèговè густи-јèрнè.

пòдмијeсит, пòдмијeсин свр. *иòмијeшaйтии квaсaц с вòдòм и брaшнòм кaò ири-ирeму зa мијeшeњe нeкòг иијeстa*. — Пòдмијeсићу рàно квàс зa плeтèницу.

пòдмòнтàвaт, -òнтàвàн несвр. *иòбдaдaйтии, вријeћaйтии, чиниити дa сe нeкò рaз-љуити*. — Òна је свàкòгa пòдмòнтàвaлa чiм зiнè.

пòдмòнтaт, -àн свр. *иòдбòстии, увријeдиити, учиниити дa сe нeкò рaзљуити*. — Пòдмòнтaлò мe је штò ми у очи гòвòри дa сaн чинијò òнò штò знàм дa нијeсaм.

/пòднè/ ивр. пòднè рòгaтò *илашило зa дјeцу*. — Aкò бúдèш плàкaт, дòћe пòднè рòгaтò. *прiкò пòдвè нaкòн òбјeдa, у рaно иòиòднe, у вријeмe кaд сe чeљàд òдмaрa*. — Кaд је òвàкò врúћe, мòрà сe мàлò прикò пòднè лèћ.

пòднèпун, -a, -ò придј. *нeдòстиaје сa-свим мaлò дa би нeштиò било иуно, скòрò иун*. — Їмàн тàмò у òрмàрићу испò(д) скàлà пòднèпун бòцунити уја òд маслинè.

пòднèмит, пòднèмiн свр. *иòдуиријeити, иòдухвaиити*. — Сјeдi зa тaвòли-нòм, пòднèмијò глàву и нèштò стрòлигà.

пòдно предл. *исòд, ири дну*. — Стàви нèштò пòдно нòгà! — Пòдно улицè òмà јèднa бутiгa òт крухa.

пòдòбрит сe, пòдòбрин сe свр. *иòстиa-ити дòбaр*. — У задњè вријeмe сe пòдòбрилa, учинићe ти и кòји пjаћèр.

пòдрàс в. *иòдрàстии*.

пòдрàслић, -ића м *иòòдраслò дијeтe или живòишњa*. — Нијe вiшe мàли, a ни-је ни велики, пòдрàслић, èтò!

пòдрàслицa ж *иòòдраслò жeнскò ди-јeтe*. — Òна је пòдрàслицa, имàћe четр-нèс-пèтнèс гòдiнà.

пòдрàсти, -àстèн свр. (и: пòдрàс) *иò-расити*. — Стàрији сiн је пòдрàстò, идè у средњу шкòлу.

пòдрицaт, -àн свр. (тал. drizzare) *иò-равнaити*. — Трèбà пòдрицaт днò òт кàпу-тa, јèднa му је бàндa дýлà.

пòдрпит сe, -ин сe свр. *иòкaрaити сe, иòсвaћaити сe, иòчуйаити сe*. — Пòдрпили су сe òколò лудòсти.

пòдртiнa ж (обично у множини) *изношена одјећа или обућа*. — Їмàн нèштò пòдртiнà зa бàцит.

пòдрúгушa м и ж *иòдругљивaц, иò-другљивицa*. — Кò би рèкò дa је òн пòдрú-гушa, a дјèлујè òзбиљно.

пòдúмјeнтa ж (тал. fondamento) *шe-мeљ*. — Aкò је пòдúмјeнтa дòбрa, издúрa-ћe тò јòш дòстa, мa aкò нијe, брзò ћe сe пò(д) тèрeтòн профúндaт.

пòдумјeнтàвaт, -èнтàвàн несвр. *сiтa-вљaити шeмeљe нeкòг грaћeвини*. — Гòвòрú дa нeмàју динàрà, мa пòдумјeнтàвaју нòвú кућу.

подумјентат, -ан свр. *йоставити те-мељ*. — Са(д) ће кућу подумјентат па ће пдслјије полако градит.

подунут, подунѐм свр. *йогасити*. — Подуни дгањ, па ајде лѐзи! **II.** ~ се *йогасити се*. — Стави у фдрњелић два угљенчића да се дгањ не подунѐ!

подурат, -ан несвр. (тал. *durare*) *йоштрајати*. — Тѐ гддинѐ подурало је лијепо вријеме свѐ до срединѐ децембра.

подухитит, -йин свр. *йодухваити*. — Није добро подухитијо кашету па му је йспала из рукā.

подушйват, -ушйвāн несвр. **I.** *гасити вайру углавнот на огњишйу*. — Они не подушйвају дгањ ни по дану ни по ноћи. **II.** ~ се — Угљѐн је мдкар, па се дгањ подушйвā.

подушит, подушйн свр. **I.** *йогасити вайру*. — Йво је, ко й сваке вѐчери, подушијо дгањ на попрету и лѐгѐ. **II.** ~ се *йогасити се, угасити се*. — У нека дѐба нѐћи подушила ми се је свијѐћа и настѐ је мркли мрāк.

пођават, пођавāн несвр. (тал. *roggiare*) **I.** *йоставѐати, наслањати, одлагати нешйо ради одмора*. — Јā вāдйин из вѐтринѐ кйкарице и прјатиниће, а она хи пођавā на таволинйћ. **II.** ~ се *осигуравати се неком некретйнином йриликом одређених йоштраживања*. — Дѐса(д) су се пођавали на дчевину, а кāко ће дāлѐ, нѐ знам.

пођјано прил. *йолако, без журбе*. — Лѐпѐта га је глѐдат како пођјано чини свѐј пѐсѐ.

пођјат, -ан свр. **I.** *йоставити, стйавити, наслонити, сйустити, одложити нешйо с намјером да се себи олакша неки йтерей или ради одмора*. — Пођјала сан вāлйжу на скāлин и мāло се одмѐрила. изр. *пођја пјāно каже се за особу која йолако и стйаложено обавѐа неки йосао или која је иначе стйаложена, йа и сйора йо йрироди*. — У њѐга је свѐ вāзда било

пођја пјāно. — Нāчекаћеш се тй њѐга, ѐн је пођја пјāно. **II.** ~ се *осигураити се некретйнином йриликом неког йоштраживања*. — Ка(д) су йскали зāјам, пођјали су ин се на кућу у Цвѐтату.

поѐзија ж *йјеснишйво*. — Дубровачкā поѐзија чини вѐлики дйѐ нāшѐ ренѐсанснѐ књйжѐвности.

пожāбѐ прил. *йузећи, бауљајући*. — Мāлй се јѐш није пуштијо, ма йдѐ пожāбѐ.

пожѐдњѐт, -йим свр. (само прелазно) *йѐждњѐти некога*. — Пожѐдњѐле су ме срђеле, биле су слāне.

пѐзāте ж (само множина) (тал. *posata*) *йрибор за јѐло, комйлет или дйѐ*. — Ка(д) стāвин пѐзāте на трпезу, мѐжемо ѐбјѐдоват.

/пѐздрављат/ изр. *јā вас пѐздрављāн йоздрав онога који одлази из нечије куће или йриликом растйанка с неким на улици*. — Јā вас, господја, пѐздрављāн и стѐјте ми дѐбро.

поземјушица в. *йоземљушица*.

поземљушица ж (и: *поземјушица*) *мала, сасвим јѐдностйавна, чак йримитивно грађена йриземна кућа, йѐилеушица*. — У јѐдној поземљушици стāло је њйх сѐдмерѐ.

позицијѐн, -ѐни ж (тал. *posizione*) *йоложај*. — Кућа се нāходи на лијѐпѐн позицијѐни.

/пѐзлата/ изр. *дйгнут нѐкому пѐзлату увријѐдити некога*. — Ако сан ти тѐ рѐкла, нијѐсан ти дйгла пѐзлату.

пѐзнанац, пѐзнāнца м ген. мн. *пѐзнанāцā йѐзнаник*. — Пѐзнāнци су јѐш йс пучкѐ школѐ.

пѐзнат, пѐзнāм свр. **I.** *йрепѐзнати некога или нешйо*. — Одма сан га пѐзнѐ, а нијѐсмо се виђѐли гѐдйштā. **II.** ~ се *расйѐзнати се*. — Нѐ познā му се више ништа на фаци од ѐнега што се бйјѐ ѐпаријо.

пѐј в. *йѐћ*.

пѐјес в. *йѐјести*.

пòјести, пòједѐн свр. (и: пòјес) *пòјес-иши* (каже се само за животиње кад, нпр., уђу у нечији виноград *па обрстије лозу или сл.*). — Није остало ни лиска од лозе, свѣ су живине појеле.

пòјма ж *пашња, помња*. — Држи то с пòјмòн да се нѣ сломијѣ! изр. *имат пòјму биши пашљив с нечим, пазити кад нешто радиш*. — Имāj пòјму кад òвò нòсш да ти не испанѣ из рúкá.

пòјмат, пòјмáн несвр. *намјеравати, наумити*. — Јá сан пòјмò пòн питат прòдáвá ли се òнò земљшште.

пòјмиво прил. *пашљиво, помњиво*. — Глѣдò сан кáко òн тò пòјмиво рáдш.

пòјмит, -йн свр. 1. *почети*. — Пòјмш кшша, па òнда òдма вјѣтар. 2. *почети да раште* (мисли се на биљку). — Била сан прикојóчѣр у баштини виђет је ли штò пòјмило од òнегá што смо сáдили.

пòкáдит, пòкáдшн свр. 1. *пòдимити нешто*. — Мѣсо првò вáјá мáло пòкáдит, па га òнда стáвит у коминáту. 2. *пòласкати некоме*. — Мáло му пòкáди, па ће ти учинит свѣ што йшгѣш. 3. *задимити*. — Сá(д) ће жѣлезница, кат пáсá, пòкáдит, бòлѣ да се склòншмо.

пòкáкат се, -áн се свр. *обавити велику нужду*. — Нѣко се пòкáкò насрѣд улицѣ.

пòкáкит се, -йн се свр. *обавити велику нужду, али се односи само на дијѣте*. — Узми бокáриш и пòкáки се у њега!

пòкáрат се, пòкáрáн се свр. *пòсвађати се око нечега или због нечега*. — Пòкáрали су се са сѣстрама окò баштинѣ.

пòкарѣцат, -áн свр. (тал. carezzare) *пòмиловати*. — И жившни је дрáго кад је кò покáрѣцá.

пòкáрт, -йн свр. *пòмилкити* (каже се дјѣци). — Пòкáрт, сшне, мáцу!

пòкарòват, -áм свр. *пòредати се љенчарењу, пòустити се*. — У нас је ужáнца да се иза објѣда пòкарòвá.

пòквасит, -йн свр. 1. *смочити, намочити рубље ради прања*. — Рòбу пòква-

сшн ўвѣчѣр, а сутршдáн пѣрѣн. 2. ~ се смочити се, намочити се. — Рòба се òт кишѣ пòквасила.

пò кшла прил. *пòла килограма*. — Ка(д) се избатú јáја, стáвш се по кшла òрáхá, чòкòлатѣ и мáло лемúна.

пòкшпјет, -йпшн свр. *искшјѣти* (кад нека шечностш пòври на вшшри и излије се иреко руба пòсуде). — Отвòри фúњестру, пòкшпјело ми је мљѣко!

пòкшпат, -áн свр. *пòустити да нешто пòстоји у води ради пòушшáња нечшстоше* (рубље и сл.) или ради смекшавáња (пáсуь, бакáлар и сл.). — Ка(д) се грáх пòкшпá ўвѣчѣр, сутршдáн се лáкшѣ скúхá.

пòкладш м *вријеме пучких свечаностш, месојѣје, пòкладе*. — О пòкладшма ћемо у машкарѣ.

пòклат се, пòколѣн се свр. *жестшко се пòсвађати због нечега или око нечега*. — Свѣ је хòдило како тòкá док није дòшла нá рѣд кáмара ò(д) спáња, а òнда су се околò тегá пòклали.

пòклòпит, пòклòпшн свр. 1. *сшавити на нешто пòклопáц*. — Бшло би дòбро пòклòпит пáсту да се не òхлáдш. 2. *кад нешто на некога пàдне, па га мање-више пòришсне*. — Док је сјѣдò у комшну, пò је нá њега штúк и пòклòпио га.

пòкòњш, -á, -ѣ прил. *пòкојни*. — У мене пòкòњш пáпе бшјо је другш рòђáк с пòкòњòм Мáрòн.

пòкòњшк м *пòкојник*. — Пòкòњшк је бшјо стшмáн ò(д) свакога.

пòкòњшница ж *пòкојница*. — Áне је умрла ко дáнас нá пòднѣ, а фунѣрò је пòкòњшци, Бòг јон дò рáј, бшјо сутршдáн нá двјѣ уре.

пòкопáње с 1. *сликовитш пòриказивáње Хршстòве смршци и жалостш за њшм у кштоличким црквама за вријеме Велике седмшце*. — Хòдило смо ò(д) црквѣ дò црквѣ и глѣдали пòкопáње. 2. *мршва шшшина шшмо гдје има више људи, шшмо се*

не би очекивало. — Нимало се нијесмо лијепо паса̀ли, било је ко на покопању.

по́кора ж *дјело које има елементне власитијог мучења, а врши се да би се искупио неки грјех или испунио даџи завјет*. — Она се завјетовала свѣтѣму Антуну да ће чинит по́кору гѣдину дана ако оздравѣ. изр. *чуда и по́коре обично се каже за елементарне нејогоде, а и иначе за неке недаће које су се окомиле на некога*. — Овега гѣдишга свѣ некаква чуда и по́коре, па те хита́ стра́х о(д) сутрашвѣга дана. не би нешто учинио ни за по́кору од грјеха ни за *шита*. — Не би ни за по́кору од грјеха са̀д изишо̀ надвор по ова̀кѣн зѣми.

поко́турат се, **о̀туран се** свр. *поко̀турљати се, о̀ко̀турљати се*. — Поко̀турало ми се клупко от ко̀нца.

по́коцкат се, **а̀н се** свр. *по̀рјечкаџи се, по̀кошкаџи се*. — По́коцкали су се око тега кѣ има̀ прѣво.

поко́чутат се, **а̀н се** свр. *узго̀гунџи се*. — Поко́чутали су се ко ма̀ла дјѣца кад ин штѣ не погодиш.

по́крѣв м *по̀клопац за неку по̀суду*. — Дѣтни по́крѣв с пиња̀та да не по̀кѣпи јуха!

по́крѣвчиѣ м (дем. од по́крѣв) — Ску̀пи су ма̀ли по́крѣвчиѣи.

по́кѣјство с *по̀кућство, намјештај*. — Имају у куѣи свѣ нѣво̀ по́кѣјство.

/по́кѣндрија/ изр. *ухитила ме је по́кѣндрија* (тал. *iposondria*) *сава ми се*. — Ухитила ме је данас некаква по́кѣндрија, па ништа не чинѣм.

покундурѣват, **у̀рујѣм** свр. *по̀говориџи о некој особи с намјером да се о њѣ нешто сазна, да се од њѣ дозна или да јѣ се саѣиџи нешто ново о другѣме*. — Та је жена прѣва кундурица: јутро по̀ђе од јѣднога до другѣга, свѣђе ма̀ло покундурѣје и тако̀ јон паса̀ вријеме.

по́куѣат, **по́куѣам** свр. *по̀дријѣмаџи*. — Стари је науѣио да иза ѣбеда ма̀ло по́куѣа.

по́купит, **а̀н свр. I. 1. по̀купиџи воду или другу по̀ливену текуѣину. — С канѣвцем ѣу по́купит вѣду што је кѣша убѣцила кро(з) шкрѣјеле от фѣњестѣра. 2. *по̀вуѣи и згу̀жваџи нешто*. — У сну сан по́купио линѣо испѣ(д) себе. II. ~ се 1. *ску̀пиџи се, по̀иу се*. — Ово̀ платно ће се по́купит ка(д) се ста̀ви у врућу вѣду. 2. *набраџи се, набораџи се*. — Фѣдра за̀тежѐ, па се штѣфа при дну по́купила.**

по́кусат, **по́кусан** свр. *сла̀ико до краја по̀јесџи*. — Ка̀ко је то̀ по́кусѣ, ѣепѣта га је бѣла виѣет.

по́кѣчен, **а**, **о** приѣ. *по̀грбљен*. — Ва̀с је ја̀дан о(д) шиѣатикѣ по́кѣчен.

по́кѣчено прил. *по̀грбљено*. — За̀што сјѣдиш по́кѣчено, згѣбавиѣеш се?

по́кѣчит се, **по́кѣчин се** свр. *по̀грбиџи се*. — По́кѣчиѣу се прије врѐмена од по̀теза̀ња врѐѣа.

по́ла ж *по̀ловица, стирана*. — Са̀шила ми је кѣтулу у двије по̀ле. — Гра̀ду куѣу на свѣјѣн по̀ли.

по́лабат, **а̀н свр. по̀јесџи, по̀ждѣраџи** (за живѣиѣу, а за чѣвѣка по̀грдно). — Ва̀зда по̀лаба̀ ѣбјед на брзѣну, па му свѣ присјѣде. — Ма̀чка је по̀лабала мљѣко.

по́лазит, **а̀н несвр. по̀хаѣаџи, по̀сјеѣиваџи**. — По̀лазили смо га док је бѣио сла̀б.

по́лања ж *врѣѣа круѣне ѣлаве морске рибе, ѣаламида* (*Pelamys sarda*). — Јѣли смо по̀лање з гра̀деља.

по́лас, **по̀лса** м (тал. *polso*) *било (ѣулс) и дио руке гдје се оно налази*. — По̀лас му је ѣслабио, неће јѣш ду̀го. — Кра̀тки су ми рукави, нијѣсу ни до по̀лса. изр. *чѣвѣк ѣт по̀лса; чѣвѣк дѣбрѣг по̀лса коѣи има доѣѣа новаца, богаџи*. — Са̀мо чѣвѣк ѣт по̀лса мѣже тако̀ ризикат бѣ(з) стра̀ха да ће про̀пасти.

по́лача ж (тал. *palazzo*) *ѣалача*. — Прије два̀дести ѣ вишѐ гѣдишга ста̀ли смо у Ду̀брѣвнику у Улицѣ измеѣу по̀лача̀.

Пбле ж некад често женско име у Дубровнику, сад врло ријетко. изр. умрла Пбле, нестало како си каже се кад неко заборава да ииша саговорника за здравље. — Пасаваш, а ништа ме не питаш: умрла Пбле, нестало како си!

пблегнут, -ѐ свр. *загринути се за вријеме јела.* — Напи се мало водѐ, то ти је поблегло ка(д) си њо јабуку.

полѐћет, -ѐтин свр. 1. *полетјети.* — Ђроплан је полетијо на вријеме. 2. *пожурити, хитро оићи некамо.* — Одма је јутрѐс полѐћела купит мало кафе.

полијеват, **пблијеван** несвр. *прослављати нешто, залијеваћи иићем нешто.* — Ви сваки дан нешто пблијевате, ббље је да више радите. изр. *пблијев ме студен (зима) кад неко осјећа хладноћу по незаистићеним или недовољно заштићеним дијеловима иијела.* — Пблијева ме студен по кљенима, ббје је било да сан обукла дебелѐ бјѐчве.

пблит, **пблијен** свр. *прославити нешто, полити иићем у часи нечега или некога.* — А, имаш нбви вѐстит! То ваја пблит!

пблица ж *преграда у зиду, ормару и сл. направљена уз помоћ хоризонтално постављене даске, а служи за држање и одлагање неких предмета.* — На пблицу у комину било је неколико кикарица от кафе бјјелѐ ж два стара пјата. изр. *ставит зубе на пблицу каже се некоме кад нема ништа за јело.* — Не остајѐ нам ништа другѐ него да ставимо зубе на пблицу.

полицијот м (и: пулицијот) (тал. poliziotto) *полицајац.* — Зграбијо га је један полицијот и одвео у Кармен.

пбличица ж (дем. од пблица) — Пбличица је била пуна ббгнјца.

полишат, -ан свр. *учинити глатким.* — Полишај мало напицу, свѐ је згѐчена.

полдјят се, **пбложн се** свр. *ухватиити се на иовршини јухе (зовеће или бравије) или другог неког јела у шекућем сшању зашо што се јело охладило (о лоју).* —

Полдјила се јуха и трѐба је утријат прије него што је изнесѐн на трѐзу.

пблпет м (тал. polpetta) *косани одрезака.* — Најљепши су пблпети у салси от помадѐра.

пблпетина ж (аугм. и пеј. од пблпет) — Кад узмѐш ону пблпетину, једна, а пун пјат!

пблпетић м (дем. од пблпет) — Учинили су свѐ некаквѐ шугавѐ пблпетиће да немаш штѐ ни (у) уста ставит.

пблсин, -ина м (тал. polsino) *манжеша (нир. од кошуље).* — Искрзали су ми се полсини на кошуљи.

полсинић м (дем. од пблсин) — Ја би рукѐв доли око рукѐ стѐсла полсинићем.

пблтрѐна ж (тал. poltrona) *наслоњача.* — У камари от посједа имѐ једна канапѐца, двѐје пблтрѐне и таволинић.

пблтрѐнипа ж (аугм. и пеј. од пблтрѐна) — У сѐфиту имѐ једна старѐ пблтрѐнина.

пблтропица ж (дем. од пблтрѐна) — Како би ми добро дошла бди једна пблтрѐница!

полтрѐнићн, -ина м (тал. poltroncina) *мали наслоњач.* — Радијѐ би купила полтрѐнићн него пблтрѐну.

полутница ж *одваљена половица од грашка, йасуља и сл.* — Било је по бутѐ гама полутница од бѐжа.

помѐдѐра ж (тал. pomodoro, pomidoro) *рајница.* — У нас се често чини салса от помадѐра, а справљѐ се и консѐрва за јухѐ.

помѐдѐрица ж (дем. од помадѐра) — Кѐшлишне су ти ђвѐ помадѐрице, мало више од ѐраха.

помѐкнут, **пѐмакнѐм** свр. *некоме помало даити нечега.* — Отац му свѐко нѐ колико пѐмакнѐ по којѐ дѐнар.

пѐмама ж *махнишање.* — Штѐ вас је ухитила пѐмама? Имѐ још до партѐнцѐ времена! — Ајме пѐмамѐ! Не могу више трпѐт ђву дѐцу колико скачу и вичу!

помамит, **пџмаин** свр. I. *узбудити некога, подражити, учинити немирним.* — Најприје си то дијете помамико, а сад га бијеш. II. ~ се 1. *узбудити се.* — Помамико се кад је чуо колико нас је ко-сто вијац. 2. *размахнитити се, бучно се разиграити.* — Помамиле се јучер увечер у бетули испод нас пјанчине, дка нијесмо могли склопит. 3. *бити понесен за неким или нечим, вруће пожељити некога или нешто.* — Помамико се за неком женом, па више ни ми ш њиме мира немамо. 4. *размахити се (вјетар, море, ватра и сл.).* — О(д) синџ се помамико вјетар, а помамило се њ море, па не знам хоће ли данас ариват вапор и(з) Стона. изр. *жив се помамит негодоваити, љушити се због нечега.* — Кад је чуо да су сви побјегли и(з) школѣ, жив се помамико.

помес, **пометѣн** в. *помѣсти.*

помѣс (се) в. *идмѣсти (се).*

помѣсти, **помѣтѣн** свр. (и: помес) *по-местити.* — Кат помѣтеш испре(д) својих врата, онда дођи мѣни сотават.

помѣсти, **-ѣтѣн** (и: помѣс, помѣстит) свр. I. *пообркаити.* — Немџ ме сад помѣс у рачуну! — Тако ћеш ме само помѣсти (помѣстит). II. ~ се *пообркаити се.* — То ће ти се свѣ помѣс ако џдма не ставиш једно на једну, а другџ на другџ банду. — Свѣ ће ми се у глави помѣстит.

помѣстит (се) в. *идмѣсти (се).*

помѣтат се, **помѣтѣн се** несвр. *оста-вљати час овдје час ондје.* — Оћали се помѣћу по кући, па ка(д) хи иштѣн, не знам хје су.

помѣтѣч, **-јча** м *велика зима (да по-мѣше).* — Надвору је прави помѣтѣч какав ја не пантин у свџму вијеку.

помѣтнут, **-нѣм** свр. *занемарити, на-пустити нешто.* — Тѣ смо џбичаје по-метнули.

помѣчит, **помѣчин** свр. I. *погњечити.* — Ако ставиш патате џггар, помѣчићеш

помџдре. II. ~ е *погњечити се.* — Свѣ се воће на путу помѣчило.

помѣжат се, **-ан се** свр. *помокрити се.* — Нѣко нам се помѣжџ у портун џт куће.

помѣнца ж (дем. од пома) *мала џалма, џалмица.* — Помѣнца се може држат и у грасти.

помѣнцат, **помѣчѣн** несвр. *помало да-вати некоме нешто.* — Кад гџд мџжемо, помѣчѣмо му маљо храни, штџгођ рџбѣ и кџји сџлад да састави крај с крајем.

/помџ/ изр. *помџз Ёб! џоздрав џрили-ком уласка у кућу.* — „Помџз бџ!“ — рје-ће домаћин џдма с врата кад улази у кућу.

помџ се, **помџжѣн се** свр. *појравити се физички, оснажити се.* — Ка(д) се ма-ло помџжѣш, пођи радит.

помрчање с *помирчина, помирчање.* — Наједанпут је наступило помрчање и ни-шта се није виђело.

помутит, **помутин** свр. *поиремитити, поквартити.* — Страх ме је да ће нам гру-бо вријеме помутит планове.

понављат се, **понављан се** несвр. *об-нављати гардеробу.* — Купин кџју сит-ницу, па се тако помало понављан.

пџнат¹, **пџнта** м ген. мн. **пџнатѣ** (тал. *punte*) 1. *дебела даска која служи за пре-мошћивање нечега.* — Ставили су прико-птока пџнат, па се мџже на другџ банду. 2. *командни мџст на броду.* — Капѣтан је с пџнта глѣдџ како брод хита џбрив.

пџнат², **пџнта** м ген. мн. **пџнатѣ** (тал. *punto*) 1. *убод иглом и џровлачење конца кроз неку џканину.* — Ухити рџб на вести с два пџнта. 2. *бод, бројна јединица која џоказује најредовање у некој игри.* — Ко-лико џмаш ти пџнатѣ? 3. *очица на џлетиву.* — Подшџ ми је пџнат на бјечви. — По-бјегџ ми је пџнат с иглицѣ. изр. *у зџ ~ за не-срећу, за неирлику, нешто што није шребало да се каже или уради.* — Рѣко му је џ зџ пџнат да прџдѣ кућу, па виђиш штџ се догџдило. *пџнто кџпа врѣща бџда у везењу.* — Ту џколо дође пџнто кџпа.

понедјѣнѣк м 1. *ионедјељак*. — У Дубровнику се рече: глѣднѣи понедјѣнѣк, јер обично тегѣ дана на плацу зелѣну дѣје мѣло чѣјади из околице. 2. *кад се хоће ојравдаѣи нерад, односно наругаѣи се нечијему нераду, у Дубровнику се каже:* „Понедјѣнѣк првѣи дан, утѣрнѣк знаш ѣи сѣм, у сријѣду се не стрѣкѣ, да се рѣба не грицкѣ, четвѣтак је зѣтнѣи дан, пѣтак је свѣтѣи дан, субѣта свѣтица, неђељѣици сѣ-стрица.“

пѣненат, -ѣнта м (тал. ponente) *зајад*. — Пѣха вјѣтар от пѣнѣнта.

пѣнесѣп, -ѣна, -ѣно придј. *охол, узохолѣен*. — Тѣи чѣвјек је пѣнесѣн, пѣн сѣбе.

пѣнижѣнство с *иѣнижѣње*. — За ѣиѣх би тѣо бѣло вѣлѣкѣо пѣнижѣнство.

пѣнијѣт се, -ѣсѣн се свр. *узохолѣиѣи се*. — Отка(д) се удѣла за ѣнегѣ богатѣна, страшно се пѣнијѣла.

пѣништѣт се, -ѣн се свр. *клонуѣи*. — Пѣништила се отка(д) су је дјѣца обандѣнала.

пѣнѣвит се, пѣновѣн се свр. 1. *дјѣлимѣчно или ѣиѣиѣуно се обуѣи у нову одјеѣу*. — Пѣнѣвила сан се, кѣпила сан сѣби блѣзу ѣи котулу. — Дѣшѣ нам је пѣновѣен од глѣвѣ до пѣтѣ. 2. *обновѣен*. — Изѣ великѣ трѣшѣѣ пѣновѣенѣи Дубрѣвнѣк је дѣбијѣо друкѣијѣи ѣзглѣд.

пѣноѣа с *ѣноѣа*. — Бѣли смо на нѣгама свѣ до пѣноѣа. На пѣноѣа смо пѣшли лѣѣ. изр. *грѣб ко ~ врло ружан*. — Јѣко је дѣбар чѣвјек, а грѣб је ко пѣноѣа.

пѣнта ж (тал. punta) 1. *рѣи*. — Глѣдали смо кѣлпе на пѣнти ѣд Орсулѣ. 2. *шиљак*. — Дѣј ми ѣштрило да наѣштриѣн лѣпис, јѣпѣт ми је пѣкла пѣнта.

Пѣнта ж *диѣ градске луке у Дубровнику дѣје се налази рѣбарнѣца*.

пѣнтѣват, пѣнтѣвѣн несвр. (тал. punta-ge) I. 1. *ѣосаѣиваѣи, ѣосѣавѣаѣи*. — Не пѣнтѣвѣј бѣндијѣру на мѣју кѣпјѣрту! 2. *скојчѣваѣи, сѣјаѣи, ѣрѣкојчѣваѣи*. — Пѣнтѣвѣш блѣзу с ѣглицѣн глѣвичѣтѣн,

па ѣеш се ѣбос. II. ~ се *ѣосаѣиваѣи се, ѣосѣавѣаѣи се обично на неко видно мјесѣо*. — Пѣнтѣвали смо се свѣкѣ вѣчѣ на ѣнтрѣту у кѣно и чѣкали хѣѣе ли нам кѣо пѣнудѣт кѣрту вѣшѣ.

пѣнтѣпет м *ѣрибадача за марѣму на ѣрсѣма, брош*. — Пѣнтѣпет ми је ѣспѣмена от пѣкѣѣѣ нѣнѣ.

пѣнтѣпија ж *зајѣорѣн с ѣнуѣиѣрашѣе сѣиране врѣнѣих или куѣнѣих врѣиѣа у сѣиарѣим градским куѣама*. — Пѣрѣ ми да је на врѣта стѣвљѣна пѣнтѣпија, па ѣеш мѣрат звѣт дјѣвојку да ти ѣтворѣи.

пѣнтѣс(т), -а, -ѣ (и: пѣнтѣст) придј. *шиљастѣ*. — Убѣла сан се на пѣнтѣстѣ нѣжице.

пѣнтѣт, -ѣм свр. I. 1. *зашиљѣиѣи*. — Док прѣвѣн кѣрту за пѣсѣт, пѣнтѣј ми лѣпис! 2. *ѣосадиѣи, ѣосѣавѣиѣи*. — Пѣнтѣо си ми прид врѣта кѣриѣ. 3. *скојчѣаѣи неѣиѣо*. — Пѣнтѣј ми с нечијѣн ѣвѣ два лѣистѣ кѣртѣ. 4. *ѣрѣбиѣи (вјѣјшар, хладноѣѣа)*. — Пѣнтѣло га је јѣчѣр прѣт кѣфѣм на Пѣлама. II. ~ се *ѣосадиѣи се*. — Пѣнтѣо си се прѣдѣ ме па нѣшта не видѣн.

пѣнтѣина ж (тал. puntina) *чѣвлиѣ са шиѣроком глѣвицом за ѣрибадаѣе ѣрѣшежа и сл. ѣрибадач*. — Стѣо сан на пѣнтѣину што је пѣла на под.

пѣнтифѣкѣлѣи, -ѣ, -ѣо придј. (тал. pontificale) *свѣчан*. — Данас ѣе бѣскуп у Гѣспѣи слѣжит мѣсу пѣнтифѣкѣлѣу.

пѣнтѣра ж (тал. puntura) *ѣѣала ѣѣорѣбрице*. — Лѣжѣи от пѣнтѣрѣ вѣшѣ ѣд мјѣсѣц данѣ.

пѣнтѣрица ж (дем. од пѣнтѣра) — Рѣкли су му у ѣшпѣдѣлу да је тѣо неѣкаквѣ пѣнтѣрица и да се мѣрѣ мѣло причѣват у пѣстеји.

пѣп м *свѣиѣѣеник, свѣѣеник*. — Кѣдѣи је пѣп слѣжијѣо мѣсу?

пѣпанут, пѣпанѣм свр. *ѣѣиастѣи, наѣидаѣи ѣѣо неѣему*. — Пѣпала (пѣпанула) је прѣшина по мѣбиљѣи.

помáмѣт, помáмѣн свр. I. *узбудити некога, подражити, учинити немирним*. — Најпријѣ си тó дијѣте помáмијо, а сáд га бñјѣш. II. ~ се 1. *узбудити се*. — Помáмијо се кад је чуо кòлико нас је кòстò вијац. 2. *размахнитати се, бучно се разиграити*. — Помáмиле се јучѣр увечѣр ў бетули испòд нáс пјáнчине, ðка нијѣсмо мòгли склòпит. 3. *бити понесен за неким или нечим, вруће њожељѣти некога или нештио*. — Помáмијо се за некòм жèнòм, па више ни мѣ ш ñѣме мѣра нѣмáмо. 4. *размахити се (вѣтáр, море, вáтáра и сл.)*. — Ó(д) синòћ се помáмијо вјѣтар, а помáмило се њ море, па нѣ знáм хòће ли дна̀с ари́ват вáпòр и(з) Стòна. изр. *жѣв се помáмѣт негодоваити, љушити се због нечега*. — Кад је чуо да су свѣ пòбјегли и(з) шкòлѣ, жѣв се помáмијо.

помѣс, помѣтѣн в. *помѣстити*.

помѣс (се) в. *помѣстити (се)*.

помѣсти, помѣтѣн свр. (и: помѣс) *помѣстити*. — Кат помѣтѣш испре(д) свòјијех вратá, онда дòђи мѣни сòтáват.

помѣсти, -ѣтѣн (и: помѣс, помѣстит) свр. I. *побркаити*. — Нѣмòј ме сáд помѣс у рачу́ну! — Та̀ко ћеш ме сáмо помѣсти (помѣстит). II. ~ се *побркаити се*. — Тò ће ти се свѣ помѣс ако ðдма нѣ ставиш јѣдно на јѣдну, а дру́гò на дру́гò бáнду. — Свѣ ће ми се у гла̀ви помѣстит.

помѣстит (се) в. *помѣстити (се)*.

помѣтат се, помѣтѣн се несвр. *оси́та-вљати час овдје час ондје*. — Оћáли се помѣтѣу пò кући, па ка(д) хи иштѣн, нѣ знáм хѣ су.

помѣтѣч, -и́ча м *велика зима (да њо-метше)*. — Надвòру је прáвѣ помѣтѣч кá-кав ја нѣ пáнтѣн ў свòму вијѣку.

помѣтнут, -нѣм свр. *занемарити, на-пустити нештио*. — Тѣ смо ðбичáје помѣтнули.

помѣчит, помѣчѣн свр. I. *погњечити*. — Ако стáвиш пáтате ðзгáр, помѣчићеш

помáдòре. II. ~ е *погњечити се*. — Свѣ се воће на пúту помѣчило.

помѣжат се, -áн се свр. *помокрити се*. — Нѣко нам се помѣжò у пòртун ðт кућѣ.

помѣнца ж (дем. од пòма) *мала ѡлма, ѡлмица*. — Помѣнца се може држат и ў грати.

помѣцат, помѣчѣн несвр. *помало да-вати некоме нештио*. — Кад гòд мòжемо, помѣчѣмо му мáло хрáнѣ, штòгоћ рòбѣ и кòјѣ сòлад да сáстави крáј с крáјем.

помòмѣ изр. *помòз Бòг! ѡздрав ѡрили-ком уласка у кућу*. — „Помòз бòг!“ — ријѣ-ће домáћин ðдма с вратá кад ўлази ў кућу.

помòмѣ се, помòжѣн се свр. *пòправити се физички, оснажити се*. — Ка(д) се мáло помòжѣш, пòђи рáдит.

помрчáње с *помрчина, помрчање*. — Најѣдáнпúт је настúпило помрчáње и ништа се није виђело.

помúтит, помúтѣн свр. *пореметити, ѡквариити*. — Стрáх ме је да ће нам гру́бо вријѣме помúтит плáнове.

пòнављјат се, пòнављјáн се несвр. *обнављати гардеробу*. — Кúпѣн кòју сит-ницу, па се тáкò пòмало пòнављјáн.

пòнат¹, пòнта м ген. мн. пòнатá (тал. ponte) 1. *дебела даска која служи за ѡре-мошћивање нечега*. — Стáвили су прико пòтока пòнат, па се мòже на дру́гò бáнду. 2. *командни мост на броду*. — Капѣтáн је с пòнта глѣдò како брòд хитá ðбрив.

пòнат², пòнта м ген. мн. пòнатá (тал. punto) 1. *убод излом и ѡвлачење коња кроз неку тканину*. — Ћхити рúб на вести с двá пòнта. 2. *бод, бројна јединица која ѡказује најредовање у некој игри*. — Кò-лико ѡмáш тѣ пòнатá? 3. *очица на ѡлетѣ-су*. — Пошò ми је пòнат на бјечви. — Пò-бјегò ми је пòнат с иглицѣ. изр. *ў зò ~ за не-срећу, за неѡрилику, нештио штио није шребало да се каже или уради*. — Рѣкò му је ў зò пòнат да прòдá кућу, па ви́диш штò се догòдило. *пòнто кáпа врстиа бода у везењу*. — Тў ðколо дòђѣ пòнто кáпа.

понедјѣнѣк м 1. *ионедјеѣак*. — У Дубровнику се рече: гладни понедјѣнѣк, јер обично тега дана на плазу зелену дође мало чејади из околице. 2. *кад се хоће оцравадати нерад, односно наругадати се нечијему нераду, у Дубровнику се каже: „Понедјѣнѣк први дан, уторник знаш њ сам, у сриједу се не стрицка, да се рба не грицка, четвртак је зетни дан, петак је свети дан, субота светица, неђељица сестрица.“*

пониенат, -ѣнта м (тал. ponente) *запад*. — Пуха вјетар от понента.

понесеп, -ѣна, -ѣно придј. *охол, узохолѣен*. — Ти човјек је понесен, пун себе.

пониженство с *ионизење*. — За њих би то било велико пониженство.

поннјет се, -ѣсен се свр. *узохоливати се*. — Отка(д) се удала за онега богатуна, страшно се понијела.

поништит се, -ѣн се свр. *клонувати*. — Поништила се отка(д) су је дјеца обандунала.

поницит се, поновин се свр. 1. *дјелимично или иошину се обући у нову одјећу*. — Понивила сан се, купила сан себи блузу и котулу. — Дошб нам је поновљен од главе до пете. 2. *обновљен*. — Иза велике трешње поновљени Дубровник је добио друкчији изглед.

пониоћа с *ионоћ*. — Били смо на ногама све до пониоћа. На пониоћа смо пошли лећ. изр. *груб ко ~ врло ружан*. — Јако је добар човјек, а груб је ко пониоћа.

понта ж (тал. punta) 1. *рив*. — Гледали смо колпе на понти од Орсуле. 2. *шиљак*. — Дај ми оштрило да наоштрим лапис, јопет ми је пукла понта.

Понта ж *дио градске луке у Дубровнику доје се налази рибарница*.

понтават, **понтаван** несвр. (тал. punta-re) I. 1. *иосађивати, иосиављати*. — Не понтавај бандијеру на моју купјерту! 2. *скоичавати, сјајати, иркойчавати*. — Понтаваш блузу с иглицон главичатон,

па ћеш се убос. II. ~ се *иосађивати се, иосиављати се обично на неко видно мјесто*. — Понтавали смо се свако вече на ентрау у кино и чекали хоће ли нам ко понудит карту више.

понтанет м *ирибадача за мараму на ирсима, брош*. — Понтанет ми је љспоме-на от поконе ноне.

понтанија ж *загора с унуираше ситране вршних или кућних враћа у старим градским кућама*. — Пара ми да је на врата стављена понтанија, па ћеш морат зват дјевојку да ти отвори.

понтас(т), -а, -о (и: понтаст) придј. *шиљаст*. — Убола сан се на понтасте ножице.

понтат, -ам свр. I. 1. *зашиљити*. — Док правин карту за писат, понтај ми лапис! 2. *иосадиити, иосиавиити*. — Понтоси ми прид врата карић. 3. *скоичаити нешто*. — Понттај ми с нечијен два два листа картте. 4. *иробити (вјештар, хладноћа)*. — Понтало га је јучер прит кафом на Пилама. II. ~ се *иосадиити се*. — Понтоси се преда ме па ништа не видин.

понтана ж (тал. puntina) *чавлић са широком главицом за ирибадање цршежа и сл. ирибадач*. — Сто сан на понтину што је пала на под.

понтификали, -а, -о придј. (тал. pontificale) *свечан*. — Данас ће бискуп у Гбспи служит мису понтификалу.

понтура ж (тал. puntura) *ујала иорбрице*. — Лежи от понтуре више од мјесеца дана.

понтурица ж (дем. од понтура) — Ретки су му у ошпедалу да је то некаква понтурица и да се мора мало причуват у подстеји.

поп м *свештеник, свећеник*. — Кдји је поп служио мису?

попанут, **попанем** свр. *иојасити, наидати ио нечему*. — Попала (попанула) је прашина по мбиљи.

пѡпуница ж *врста маће мреже којом се служе рибари.*

пѡпусти се, -узе̑н се свр. *поклизнути се.* — Пѡпузла ми се нога низа скалин.

попуштит, пѡпуштѣн свр. 1. *попустиши под неким оштерећењем или због оштерења.* — Догдила се велика дн зграција: попуштио је пѡнат прико воде и једна се жена стровалила доли. 2. *дозволиши нешто, иристиаши на нешто на нечије настојање, наваљивање.* — На крају су му дѡма попуштили, па смо сви заједно ходили у машкаре.

пѡр м (тал. рого) *иразилук.* — Пѡр се кѡх̑а и зачињен једе̑ или се ставља̑ у нешто.

порагата се, -ан се свр. *порјечкаши се, иосвађаши се, иочујаши се.* — Порагатале су се двије невесте око дјец̑е.

пѡради предл. *због, ради.* — Пѡради снѣјега нијесу Жѡпке дошле на плацу. — Све сан прѡдѡ пѡради вас, а ви ми ни „фа̀ла“ нијесте рекли.

поразговѡрнт се, -ѡворѣн се свр. *иоразговараш се.* — Стани да се ѡ некијем ствѡрима поразговѡрим̑о!

пѡрат, пѡрта м ген. мн. пѡра̀т̑а (тал. рогто) *лука, иристианишиѣ.* — Велики вапѡр не може ѡј̑ у порат. изр. *капетан ѡт пѡрта лучки иоглавар.* — Бра̀т ми је капетан ѡт пѡрта у Гружу.

порашат, пѡраша̑ несвр. (безл.) *иадаши на махове, с ирекидима, али ситно и мало (киша).* — Ни́како да пѡне̑ добра киша, сѡмо пѡраша̑.

/пѡред/ изр. *ставит се (стављат се) пѡред ийоредиши се, ийоређиваши се.* — Бра̀на су, ма се не могу ставит пѡред ни пѡ фа̀ци ни по памѣти.

порѣдит, пѡрѣдин̑ свр. *нешто мало уредити, довести мало у ред.* — Сѡтра неш̑ имат времена, па порѣди твоју ка̀мару.

порка̀рија ж (тал. rogheria) 1. *и́рѡва стѡвар.* — Пра̀ва̑ је порка̀рија то што су

ван учинили. 2. *и́рѡав, вулгаран израз.* — Наслушали смо се порка̀рија̑.

порка̀ријица ж (дем. од порка̀рија) — Мѡра̑ се ријет: *има̑ некијех порка̀ријица̑ и ш њихове банде̑.*

пѡрѡз, -а, -ѡ придј. (тал. rogoso) *шуйљикав, иорозан.* — ѐви ва̀зић је пѡрѡз, пѡш̑та̑ воду.

пѡрѡсит, пѡросѣ̑ свр. (безл.) *сасвим мало и ситно иасити (киша).* — Сѡмо је пѡрѡсило, ни пра̀шину није ѡбило.

пѡрѡсит, пѡросѣ̑(м) свр. *мало иокиснути, оросити се кишицом.* — Ако пѡросѣ̑н ова̀ко без ѡмбрелѣ, мѡра̑ћу се пѡћ̑ дѡма промијѣнит.

портѡфој в. *иорѡафољ.*

портѡфољ м (и: портѡфој) (тал. portafogli) *новчаник.* — Жѡ̑ ми је штѡ̑ ми је нестѡ портѡфољ, ма̀да у њему није бѣло пѡно динара̑.

пѡртијѣр, -ѣра м (тал. portiere) *вратиар.* — Њихова кѡћа је имала портѣра̑ у мѡнтури.

пѡртѡн, -уна м (тал. portone) *велики улаз с шакођер великим једнокрилним вратиима, честѡ у сѡтарим градским ириморским кућама.* — Ушли смо у велики пѡртѡн, а ѡнда узѡ скалу на пѡан.

порћѡлана ж (тал. porcellana) *иорцулан.* — Регѡла̑ћу ти јѣдну прецијѡзу̑ ствѡр ѡт порћѡланѣ̑.

пѡрѡган, -а, -ѡ придј. *иодругљив.* — Имо̑ је пѡрѡгану фа̀цу.

пѡрушит се, -ин се свр. *смршавити, осѡариити, ионитиити се из неких разлога.* — ѐтка(д) му је жена умрла, страшно се пѡрушиѡ. — Балдо је пѡрушен да га не препѡзна̑ш!

пѡсѡлижѡн, -а, -ѡ придј. *иоравнан ѡменишом, бейѡниран.* — Пѡт̑ је вас пѡсѡлижѡн.

пѡсѡлижѡт, -ѡн свр. *иоѡдити ѡменишом.* — Посѡлижѡћемо све ѡколѡ куће̑.

пѡсѣра м и ж *каже се обично за дѣиѣте које још не зна конѡролисати физио-*

*лошке њошребе, али и за одраслог у њо-
гдном смислу.* — Ти си мој мали пџсера!

пџсес м (тал. *possesso*) *пџсед*. — Све су
тѣ куће сад у њихову пџсесу.

пџсеса́ват, -ѣсаван несвр. (тал. *possede-
re*) *зайосиједати*. — Лукави су џни: пџсе-
савају дијо пџ дијо док нѣ узму све.

пџсеса́т, -ан свр. *зайосјесити*. — Након
мајчинѣ смрти најстарији сѣн је пџсесџ и
кућу и бапгину, а млађи је пџшџ у сви-
јѣт.

пџсеса́ур, -ура м (тал. *possessore*) *пџ-
сједник*. — У тему крају џни су били нај-
виши пџсесури.

пџсиђават в. *пџсицавати*.

пџсиђат в. *пџсицати*.

пџсица́ват, -ицаван несвр. (и: *пџсиђа-
ват*) *некоме нешто одобравати*. — Он
чинѣ свакаквѣ лџдости, а ти му пџсица-
ваш.

пџсица́т, -ан свр. (и: *пџсиђат*) *одобри-
ти некоме нешто, џџтврдити нешто
некоме*. — Ја сан му рѣко штџ мѣслин, а
џн ми је све пџсицџ.

пџсјед м *пџсјѣта, пџсијело*. — Она ми
вѣзда дџѣ на пџсјед кад ѣман највише
пџсла. — Свака бџља кућа у Дубрџвнику
ѣмала је кѣмару от пџсјѣда.

пџсјѣговат, пџсјѣтујѣн свр. I. *пџсавјѣ-
шовати некога*. — Пџсјѣтуј га да не учини
нѣ коју лџдџс. II. ~ се *пџсавјѣшовати се*.
— Пџсјѣговали су се с авџкатон прије нѣ-
го су учинили пџтицијџн.

пџскитѣн, -а, -џ придј. *каже се за до-
маћу живошину, која се скићала или се
скиће, ѣа је зайушѣна, изгладњѣла из-
гледа*. — Штџ нам џстанѣ пџ прѣтима изѣ
џбјѣда, дамо пџскитѣнијем маћкама.

пџскитѣт, пџскитѣн свр. у *скићѣни се
зайушѣити и изгладњѣити (дом. живо-
шѣна)*. — Пџскитѣ нам се кѣчак.

пџскџлат, -ан свр. (тал. *scolare*) *пџку-
пити нешто с џовршине неке шекућине*.
— Кџ је пџскџлџ скџрџп с мѣка?

пџслуживат, -џживан несвр. I. *оба-
вѣвати џвременно џо кућама џслове као
џомџ домаћѣци*. — Она је све дџ смрти
пџслуживала пџ кућама и џ(д) тега жи
вјѣла. II. ~ се *пџслуживати се у некој рад-
њи, локалу и сл.* — У њѣх се сваќ сѣм пџ-
служивѣ.

пџслужит, пџслџжин свр. I. *пџслужи-
ти некога у шѣговачкој радњи, кафани и
сл.* — Ума ли кџ у бџтѣзи да нас пџслџ-
жит? II. ~ се *пџслуживати се у некој рад-
њи, локалу и сл.* — Ја сан се сѣма пџслџ
жила јер видѣн да ви ѣмѣте другџга пџ-
сла.

пџслџх м *пџслушностѣ*. — Наџчи дџѣцу
на пџслџх, а нѣ да чинџ што џни хџѣју.

пџслушат, -ан свр. *пџкорити се, пџри-
хвѣтити наређење, савјѣт*. — Дџбро су
учинили штџ су хи пџслушали, па бѣрку
извадили надџвр прије зѣмѣ.

пџслушница ж (и: *пџслушница*)
*женска особа која радо пџривѣта савјѣ-
те, наређења, која се радо пџкорѣва*. —
Да ми је сад џди, пџслушница мџја, нѣ би
се ја оваќ мѣчила!

пџслџ, пџсла м мн. пџсли *пџсаџ*. — Ти,
мали, пѣзи свџга пџсла и мѣчи док ја гџ
ворѣн! изр. тџ су мџји пџсли *каже се кад се
жѣли пџзорити да се други не мијѣша у
нѣшто ишто се ѣгега не ѣичѣ*. — Тџ су мџји
пџсли кѣко ћу ја ариват све тџ учинит дџ
вечѣри.

пџспѣн, -а, -џ придј. *коме је џџшребан
сан, коме се сѣва*. — Ајде лѣзи, ти си пџ-
спѣн!

пџспѣт, пџспѣн 1. (свр.) *сви засѣити*.
— Пџспѣли смо били кад је нѣко закџпџ
на врѣта. 2. (несвр.) *пџсѣвати дџже или
краће*. — Пџспѣн ја сваќ попџднѣ по јѣд-
ну џру.

пџспјѣшан, -пѣна, -пѣно придј. 1. *хи-
шар*. — Лѣсно је теби кад ѣмѣш пџспјѣ-
шне нџге за хџдит и пџспјѣшне рѣке за
радит! 2. *који добро гѣри*. — У кашџну ми
је џстало јџш маљо пџспјѣшнога џглѣна,
а џви нџви ми тѣи.

поспјешиват, -ешиван несвр. *пожуривати некога или нешто*. — Поспјешиван га да ти то што прије учини, ма о(д) тега нема веле користи.

поспијешит, пдсппијешин свр. 1. (непрел.) *пожуриши*. — Поспијешито сан да не окасним у школу. 2. (прел.) *пожуриши некога или нешто*. — Поспијешито то огња да кафа узаврји, партиће ми вапор!

поснољат, -ан свр. (тал. spogliare) *ољачкаши*. — Рђђаци су ин све мјало помало поснољали што је било у кући.

посрамит се, пдсрамин се свр. *постидити се*. — Посрамили смо се, па ни ријечи, ко да смо сви мутави.

/пдсрат/ у изр. *посери га (је) каже се кад се нешто поквари, поломи или изгуби, ја је тиме ја ствар заувјек уништена или изгубљена*. — Са(д) ка(д) си га сломи-жо, посери га!

пдста ж 1. *пошта*. — Баци ми ово пи-смо на пошту! 2. *мјесто гдје се сакуља риба, дивљач и сл., попозиција за рибање, лов*. — Ту ти је слаба пдста па зато никад ништа не ухитиш. 3. *добар или лош комад меса зависно од шога с ког дијела живоинског тијела је узети*. — За шницеле мбра бит месо о(д) добре пдсте.

пдстав м *нека врста илаина*. — Сүшү се на конду све линцули от пдстава.

пдставниј, -а, -о придј. у *зрелијим годинама, старији*. — Бијо је пдставниј ка(д) се оженио.

пдстарат се, -ан се свр. *имати изглед старе особе*. — Штд се она жена у задње вријеме пдстарала.

пдстат, -ојин несвр. *стајати неко вријеме на једном мјесту*. — Постој ти мјало ту док се ја вратин!

пдстелја ж (и: пдстеја) *кревет*. — У сваког камари биле су по двије пдстеле. изр. *начинит пдстелу припремити кревет за спавање, намјестити кревет*. — Док пометен и начиним пдстеле, пасә јутро. изр. *разметнут пдстелу након спавања ски-*

нути постелину с креветом да се провјешури. — Кад разметнем пдстеју, провентам линцуле и кдпрте прико фуџестре.

пдстелјина ж (аугм. и пеј. од пдстелја) — Сва испрвоточена антика пдстелја стала је у једному кангуну.

пдстелјина ж (дем. од пдстелја) — Дијете је лежало у пдстелјини.

пдстијер, -ера м (тал. postiere) *разносач поште, поштиар*. — Растрчали су се поштијери прид Нову годину и некому ндсу честитке, а некому солде.

пдстјерница ж *поштиарница*. — Мјесто поштијера сад имамо постјерицу.

пдстјеруша ж (пеј.) *поштиарева жена (у Дубровнику нема увијек поштиарско значење)*. — Била ми је данас на кафи Маре постјеруша. — Она постјеруша има гнусну језичину.

пдтанћат, пдтанћем свр. *подражити некога, покушати искушати и сл.* — Мјало сан га пдтанћо, ма он мучи, само му се смјешкају брци.

пдтегнут, пдтегнем свр. 1. *повући некога или нешто*. — Пдтего ме је за рүку, а ја га не би бијо ни обадо. 2. *добити неки новац*. — Пдтего је овага мјесеца више него сви ми. изр. *дјм повући дим цигарете*. — Дај ми да пдтегнем дјм.

пдтезање с гл. им. од потезат (се) *лијено повлачење по кући или по улици без неке сврхе*. — Кдпа ми дчи онд потезање по кући све до подне у кошуји о(д) спања.

пдтезат, пдтежен несвр. I. 1. *вући некога или нешто*. — Потезала ме је од бутиге до бутиге иштући ћенере конач. 2. *добити новац, имати приход*. — Свакога мјесеца он пдтеже добре солде из Америке. II. ~ се 1. *вући се у ходу или сјоро радићи неки посао*. — Поспијешито мјало, не потежи се тако! 2. *вуцајући се, смуцајући се с неким*. — Заједно се пдтежу от кафе до кафе. — Он се пдтеже с некаквом ис Пилә.

потезура ж женска особа која се вуцара, смуче. — Не доводи ми у кућу тју потезуру!

потезурина ж (пеј. од потезура) — Она ми је у памѣти, била је велика потезурина и на гласу.

поткушље с *шаван*, *ипросторија испод самих кућа*, *коса*, *без илафона*, није намијењена за *становање*, него за *одлагање свега онога чему није мјесто у стану: дрва*, *сандука*, *стариx ствари итд.* — У поткушљу имају два кашуна пуна старијех ствари, баченијех репа и антикијех клубучића.

пџтља прил. *ипослије (говори се у Пониквама код Штона)*. — Они су дошли пџтља ка(д) смо ми изишли. (*акцентиовано онако како се у том крају говори*)

потџат, -ан свр. *ипокуишти хљебом*, *ипомочити сос или масноћу у којој се иекло месо или иначе иправило неко јело*. — Највољин потџат шџт ђд мѣса.

пџточина ж *иводом створена иушања низ брдо*, али и *на равну (најчешће уз иућ)*, *с најлављеним или набацаним камењем; за вријеме киша ишуда се слијева вода*, иначе је сухо. — У Дубровнику се једна пџточина зџвѣ Златни пџток.

потпншиват, -иштиван несвр. *ипоштисиваити*. — Он је главни иза диретура, па и потпншива ка(д) шџт трѣба.

потпџрача ж *идужа дрвена моштка којом се иодуиуре конойац с рубљем на сушилу*. — Ка(д) свѣ ђбјеситш, стџви потпџрачу!

пџтратит, -ин свр. *ипџтрошити*. — Овега мјѣсеца смо пџтратили пуно џја.

пџтргат, -ан свр. *ипџбраити грожђе*. — У Конџвлима су џа пџтргали.

пџтреба ж *ифизиолошка ипџтреба*, *иужда*. — Пџгледџ је ли дијѣте учинило пџтребу како трѣба! изр. *бит ђт потрѣбѣ бити ипџребно*. — Није му било ђт потрѣбѣ да тџ учини и свѣ нас стџви у неприлику.

пџтријемак, -ѣмка м ген. мн. *пџтријемака итријем на улазу у кућу*. — Ко да је

сџд на видџн како стџји на пџтријѣмку џиховѣ старѣ куће.

пџтрпат, -ан свр. 1. *на брзину и без реда набацаити нешто у врећу, ишорбу и сл.* — Свѣ шџто су нашли и потрпали су џ двије валџе и нестали. 2. *ипџдући иода се и згужваити*. — Згрчи се и најбоја рџба кад је потрпаш пџда се.

пџтрџсит, *пџтрџсин* свр. *илагано ипосути*, *ипџпрашити (сољу, шећером)*. — Потрџси ми жмире с маџо сџли!

пџтулит се, *пџтуљин се* свр. *ипосукаити се*, *ипџуити се (за живо биће)*. — Кад је чџо коџико тџ свѣ коста, потуџиџо се и пџшџ џа.

пџћ, *пџћѣн* свр. (и: пџј) 1. *ипџити*. — Сџд мџрамо пџћ (пџј) дџма, чѣкаће нас с вѣчерџн. 2. *ипџитати*, *ипџубити се*. — Од јџчѣр ми је пџшџ глас, па сџмо шџпћѣн. 3. *ипџријѣти*. — ђтац му је пџшџ от сичије. — Сџћѣн се да је ђн млаџ пџшџ. 4. *ипџитити се*, *ипџвгнутити се у некога или на некога*, *ипџитити на некога ирѣиџка иџо неким или свим својим особинама*. — Пџ гледџ га кџко иџдѣ и гџвори, вас је пџшџ на дџнда. 5. *ипџити с ума*, *ипџмно се ипџремџитити*. — По ђнему шџто гџвори рѣкло би се да је ђн маџо пџшџ. 6. *ипџдѣраити се*. — Јџднџ дијѣте, свѣ му је пџшло: и кџпут, и цревје и гаће! изр. ~ на усјѣчке кџже се за мџијѣко кџје се није ипџварило, али се угрушало. — Вѣћ некоџико јџтџра ми мџијѣко пџћѣ на усјѣчке кад га стџвин узџврет. ~ на ђцџт *ипџкисџити се (за вино, али и за чџвѣка кџји је испџлаиџо)*. — Вџно у ђнџн бџчви је пџшло на ђцџт. — Пџра да ти је старџ пџшџ маџо на ђцџт. ~ џ ништа *ипџмањити се у великој мџери*. — Ка(д) се ђперѣ, тџ ће ти рџба пџћ џ ништа. — Ка(д) се скџхало, мѣсо је пџшло џ ништа. ~ и дџћ (пџј и дџј) *ипџћи и вџраити се неким ипџревозним средствџвом или иџѣшке*. — Коџлико је бџјет за пџћ и дџћ? — За пџј и дџј трѣбају нам двѣ уре. пџј вџраже с вџраџн кџже се у случају кад се негџдујући нечему

чудимо. — Пòј враже с врагон, а како си то смјела учинит?

пòћера ж *йоијера*. — Пòћера за лупежима трајала је сву ноћ.

пòћерат, -ан свр. *йоијерати*. — Пòћерај мачку да ми не залаба у мљеко.

поћућат, -ан свр. *йосисати*. — Дај му ћућин да га мало поћућа!

пòфала ж *йохвала рјечима или иначе*. — Била ми је то најдража пòфала.

пофáлит, пòфáлин свр. I. *йохвалићи некога или нешто*. — Кад га пòфáлиш, бòдје ће радит. II. ~ се *йохвалићи се*. — Нијеси ми се пофáлијо да си дивентò мештар?

пòфáлит, -йн свр. *йомањкаћи*. — Пòфáлило је вьему пáмети, а нè сòладá.

пофáльиват, -áльиван несвр. *йохваљиваћи некога или нешто*. — Он је у школи бйјо пофáльиван, а у живòту се није снашò.

пофермáват, -èрмáвāн несвр. (тал. *fermare*) *кад киша или нека друга йадавина йресијаје или слаби*. — Рекла сан ти да òвò нè може дурат; ёво пофермáвā, а мòже и сасвијен стáт.

пофермат, -āн свр. *йресијаћи на крајко вријеме или ослабићи (киша или нека друга йадавина)*. — Кад òвò пофермā, жвёлто пасāј прикò улице!

пофрáјат, -āн свр. *лакомислено йошрошићи сав иметак, највећим дијелом на јело и шиће*. — Сйнови су пофрáјали свè што ин је òтац òставијо.

пòхамат се, -āн се свр. I. *йохабати се (одијело, меки дијелови намјештаја и сл.)*. — Шйјён нòви капут, стáри ми се пòхамò. 2. *олињаћи се (за живошйињу)*. — Òвā нам се мачка свā пòхамала.

пòхарат (се), -āн (се) свр. *изгубићи свежину и вишáлност, смршавићи и остáрији*. — Пуно се пòхарала у задьё вријеме. — Жена му је држећа, али је он пòхаран.

пòхлáпан, -пна, -пно придј. *йохлепан, лаком*. — Пòхлáпан је и и свè би тйјо сè-би згрáбит.

похлáпат, пòхлáпан свр. *брзо йојесити већу количину неке хране (односи се на живошйињу, а за човјека је нейрисијòно уйоиријебићи шакав израз)*. — Òвā кучина мòже похлáпат чудо òд мёса.

пòхлáпнòс, -и ж *йохлепа, лакомост*. — Свè му је то дáла пýстā пòхлáпнòс на динаре.

похлйáпат, пòхлйáпан свр. *йојесити брзо шекућу или йолушекућу храну као шйò ради живошйиња*. — Сваки пýт пòхлйáпā òнò јухè и дйгнè се иза трпезè.

похућет, -дйн свр. (за мешал) *оксидираћи, йошамьети*. — О(д) дуга стáјања пòзáте су похућеле.

поцукáрáват, -àрáвāн несвр. *йосийаћи шећером неки колач и сл.* — Како кò: нèко поцукáрáвā тóрту, а нèко је пòлијè чокòлатòн.

поцукáрат, -āн свр. *йошећерићи*. — Пандишпањ мòрāш дòбро поцукáрат с цукáрон ситнијем.

пòчèт, пòчмèн свр. *йочети*. — Кат пòчмèмо један пòсò, најбòјè га јс свршит, па òнда се прихватат дрýтòга.

пòчйват, пòчйвāн несвр. *каже се за кафу или нешто друго шйò мора након йрипремања да одсйòји како би се слегао йáлог*. — Ако кафа дýго пòчйвā, бýдè тáнка ко чáј.

пòчйвáлат се, -āн се свр. (тал. *incivilirsi*) *йопримићи йонашање градског човјека у оихòђењу, одијевању и уйишйе у начину живошйа*. — Ђā су се пòчйвáлили, а кòликò јучèр су дòшли ис Пòпова пòльа.

пòчимат, пòчимлèн несвр. *йочињаћи*. — Кáт пòчимлý гáдит нòви пýт?

пòчинут, пòчинèм свр. 1. *йрилећи на крајко вријеме ради одмора*. — Иза òб-једа сам научијо мáло пòчинут. 2. *неко вријеме одсйòјаји да би се слегао ша-*

лог (о кафи и др.). — До(к) кафа пòчинѐ, тѝ изнѐси кѝкарлице и цукар!

пòчитоват, пòчитугѝен несвр. *йошѝиоваши*. — Ја мѝслин да су мòрали пòчитоват тестаменат. — У та бремена се уваживало вѝлико пòчитовање òцу и матери.

пòшањ, пòшња м *грах „рогачић“* — говори се у *Пониквама код Силона*. — Штò би другò за вèчерѐ него пòшња и пататà? — (*акценѝовано йо говору йоменуѝог краја*)

пошѝстат, -ан свр. *йоредиѝи нешѝио чему не ѝ треба много рада да се доведе у ред*. — Пошѝстàј мàло кодàр на капуту!

пошѝкат, пòшѝкàн свр. *йољуљушкаѝи дијете да заспи*. — Ако га свàкѐ вèче-ри не пòшѝкàн, нѐће заспат.

пошкрòпит, пòшкрòпѝн свр. *йойрскаѝи*. — Сàмо је мàло пошкрòпило, ко и да није.

/пòшпрд/ изр. *узѝт нѝкога у пошпрд ругаѝи се с неким*. — Свѝ су га ўзѝли ў пошпрд òткàд је ўзео àнду од госпàра.

пòшпрдан, -дна, -дно придј. *йодругљив*. — Вàзда ймà пòшпрдан тòн.

пошпрдѝват се, -рдѝвàн се несвр. *ругаѝи се с неким*. — Не фàли се да мòжеш òнò што нѐ можеш, јер ће се пòслијѐ с тò-бòн чѐјàд пошпрдѝват.

пòшпрдно прил. *йодругљиво*. — Зàшто тàкò пòшпрдно гòворѝш о пријетеју?

поштàпѝт се, пòштàпѝн се свр. *добро се йойкријѝеѝиѝи неким јелом*. — У Ријѝѝи смо сврàтили у тете Јелѐ и добро се поштàпили з дòмàѝијен крўхон и сиром.

пòшто йо којој цијени. — Пòшто прò-дàвàш кѝло балàнчàнà? изр. *пòшто зàшто за било коју цијену йа и најнижу*. — Колико је пуно зѝлени било на плаци, дàвали су је пòшто зàшто. *пòшто пò тò свакако, йо сваку цијену (не мисли се само на новац)*. — Мò-рàн се тѐгà либерат пòшто пò тò.

поштрàпат, -ан свр. *І. йойрскаѝи нешѝио*. — Поштрàпала сан рòбу за утијàвà-ње. *ІІ. ~ се йойрскаѝи се нечим*. — Поштрàпала сан се пò котули с кàфòн.

пошугат, -ан свр. (тал. *asciugare*) *І. йо-сушѝиѝи, йокуѝиѝи с нечега воду или дру-гу ѝекуѝину*. — Пошугàј дòбро пòд да нѐ упијѐ умѝдецу! *ІІ. ~ се обрисаѝи се йе-шкѝиром*. — Пошугàј се дòбро прије него се обучѝш!

/прàв/ изр. *~ ко свѝјѝа усѝравна држа-ња, усѝраван*. — Ймà òн гòдѝнà, а прàв је ко свѝјѝа.

прàведно прил. *йраво, заисѝиа, збиља*. — Прàведно да ти рѝчѝн: òни ме нѝкад нијѝсу ни гўстали.

прàвѝ, -à, -ò придј. *исѝински (о човѝе-ку)*. — Да си тѝ прàвѝ, сàд би платѝио штѝту што су ми твòја дѝѝа учѝнила. — Кад би бѝла прàвà, òставила би те на мѝ-ру кад вѝдѝ кàко си јàдан и нѝвòјан.

прàво прил. *усѝравно*. — Вàзда је хò дијо прàво, прѝзѝнца о(д) чòвѝека. изр. (не) бѝт прàво биѝи или не биѝи йо вољи. — Није му бѝло прàво кад је чўо да и òн мò-рà дàт кòјѝ дѝнàр. зà ријѝт ~ ако ћемо гòво-риѝи исѝину, за рѝћи исѝину. — Òни су нам се, зà ријѝт прàво, нашли ка(д) смо бѝли у нѝвоји. прàво му бѝло нека му буде кад је *ѝако хѝио*. — Прàво му бѝло ка(д) свѐ рàдѝ кàко òн хòће.

прàвцатѝ, -à, -ò придј. *йрави, обично служи као йојачање уз „йрави“, али се уйòѝребљàва и самòшѝално*. — Òн је прàвѝ прàвцатѝ Дубрòвчанин. — Вѝдијо сан га, прàвцатѝ òтац.

прàг м *доњи дио улаза у кућу или у не-ку йрòсѝорију, који је мало издигнуѝ йо-моћу уске дашчице или неког другог гра-ђевинског матѝеријала*. — У Дубрòвнѝку се рѝчѝ да је на Бòжић дàн крѝшијо коли-ко кòкòш мòже скòчит прикò прага.

прàм м *йрамен косе*. — Мàјке обично чўвају прàм дѝчѝијѝх кòсà.

/прàње и **прàње/** изр. *бàцит ў прàње од-ложѝиѝи неки одјевни йредмѝй у йрљаво рубље ради йрања*. — Бàцила сан ў прàње свў бјанкàрију.

прдилоквѣнца *м* и *ж* *особа која много и сваишта говори*. — Све је било на мјесту док није аривала Ане прдилоквѣнца ис Пйла.

прдѡклагчење *с* гл. им. од прдѡклагчит *наклајање*. — От пѡстѡга прдѡклагчења сѡмо бѡли глава, а кѡристи нѣма.

прдѡклагчина *м* и *ж* *особа која сваишта наклаја и говори глупѡсти*. — Тѡ си ѡбична прдѡклагчина, кѡ те јѡш слѡша!

прдѡклагчит, -ѡн *несвр. сваишта говориши, наклајаши*. — Пушти га нека прдѡклагчи, а тѡ чѡни ѡ дајѣ како знаш и ѡмијѣш.

прдоња *м* *онај који ѡуно и сваишта говори*. — Ако дѡђе ѡни прдоња, ѡдма ѡдѣн дѡма.

прдѡтина *ж* (ѡбично у мн.) *глупѡст, наклајање, написано или изречено*. — Не мѡгу јѡ читат тѣ ѡѣгове прдѡтине.

прђет, прђѡн *несвр. 1. говориши глупѡсти*. — Не прђи лѡдо кад јѡ знам да тѡ није такѡ! — Сѡ(д) ће пѡчѣт ко и ѡбично прђет лѡдијех. **2. негдје нешто биши истакнуто или на некоме нешто ѡпадљиво сѡришиши**. — На клобуку јон прђи пѣчу перѡшине ѡт кокоши. — На глави му прђи канѡтијѣра. *изр. (в) прђ отѡлѣ бјежи! отѡлави ѡ! како можеш говориши ѡ!* — А прђ отѡлѣ! Кѡ ми је дѡшѡ држат прѣдику!

прѣвољница *ж* (најчешће у мн.) *ѡсластѡица, драго јело*. — Јѣши што ѡма, нѣма прѣвољница!

прѣврнут, прѣврнѣм *свр. ѡретворѡиши у нешто друго, ѡреѡраѡиши у...* — Бѡло нас је страх да ће се гѡспѡр ѡфѣнцат, ма је нѣко тѡ пѡслије прѣврнуо у шѡлу и све је дѡбро ѡспало.

прѣгѡторије *в. ѡургаѡорије*.

прѣгрш, -ти *ж* *једна шака нечега*. — Дѡ ми је прѣгрш ѡраха.

прѣѡват, прѣѡѡан *несвр. ѡриказиваши некоме нешто неѡчно, казиваши*

измишѡиине. — Кѡ зна што је ѡн нѣму прѣѡѡ, па су ѡ(д) тега изишле пѡтине.

прѣдика *ж* *ѡроѡѡијед*. — Бѡла је прѣдика у Мѡлѡн брѡћи. *изр. држат прѣдику (некоме) кориши некога за нешто, чѡишаши некоме лекцију*. — Држали су нам прѣдику у школи што ништа нијѣсмо за данас наѡчили.

прѣдикат, -ѡн *несвр. (тал. predicare) 1. ѡроѡѡијѣдаши у цркви*. — У Гѡспи је дѡнас прѣдикѡ јѣдан мѡлѡди пѡп. **2. дуго говориши и ѡѡмиѡаши некога за нешто**. — Не прѣдикѡј ми више ѡ тему, знам ѡ сѡм да сан фѡлију.

прѣдикѡтѡр, -ѡра *м* (тал. predicatore) *ѡроѡѡједник*. — Дум Иван је бѡио велики прѣдикѡтѡр, пѡна би бѡла црква кад би ѡн ѡмѡ прѣдикат.

прѣдѡлета *ж* *миѡеница, миѡеник, веѡма драга особа*. — Она му је прѣдѡлета, нѣма тѣ стѡри што јон ѡн нѣ би учѡнију.

прѣдират, прѣдирѣн *несвр. I. каже се кад млинац за кафу или машина за месо и сл. ѡшѡѡва зрна или комаде несамѡевене*. — Мѡкина ми прѣдирѣ па се у тѡрти под зѡбима чѡју бѡкуниши ѡраха. **II. ~ се ломѡиши се, убѡијаши се од неког ѡсла физичког или инѡтелектуѡлног**. — Трѡѡѡци се прѣд Новѡ гѡдину прѣдирѡ от пѡсла. — Не прѣдирѣ се ѡн пѡно од ѡчења.

прѣдријѣт се, прѣдрѣн *свр. слѡмиши се од нечега*. — Све ме је страх да сте се јѡдни прѣдрѡи от пѡсла!

прѣдрт, -а, -ѡ *прѡдј. слѡмѡен*. — Прѣдрта сан од јучѣраѡѣга ѡрѡња пѡ кући.

прѣдрштина *ж* (и: прѣдрштина) *особа, мушка или женска, којѡ је сваки ѡсаѡ шежак и ѡѡиши све јѡј је шешко*. — Јѡдница, што мѡже с ѡнѡм прѣдрштинѡм ѡд мѡжа!

прѣзат, прѣжѣн *несвр. вребѡиши, будно ѡзиши, биши на ѡѡрезу*. — Глѣдан мѡчку како ѡре ѡ уре прѣжѣ јѣднѡга мѡша. — Умѡрило ме је непрѣстанѡ прѣзање да се не учѡни какѡвѡ штѣта. — Прѣжѣн да не

заспѣн, јер нећу чућ ако Луко зазвонѣ на врата.

презентабиле (и: презентабиле) пријд. (тал. *presentabile*) *вриједан њоказивања*. — Добиѣли смо презентабиле рѣгѣ.

презентават, -ѣнтавѣн несвр. (и: презентават) (тал. *presentare*) *И. њредставаљати некога или нешто*. — Ми ћемо презентават зѣмљу у атлетици. *II. ~ се I. њојављивати се*. — Не презентавѣј ми се ка(д) те не зѣвѣн! *2. њојављивати се у сну, њричињати се*. — Свакѣ нѣћи ми се презентавѣ вапѣр што тѣнѣ. — Све ми се презентавѣ како нѣно сјѣдѣ за трѣпѣзон у комѣну.

презѣнтат, -ѣм свр. (и: презентат) *I. њредставити, њредочити*. — Данас су на ѣзложби презентали рад јѣднога млѣдѣга питѣра. *II. ~ се њојавити се, доћи, најчѣшће ѣзнаѣда*. — Сѣ(д) се ѣ ѣн презентѣ, сѣмо да се више устрѣсѣн.

презѣнца ж (тал. *presenza*) *1. њоказивање*. — Ёво ван ѣва малѣнкѣс, није бѣш за презѣнцу, ма је ѣ(д) срца. *2. наочитѣа особа, лијеѣа њојава*. — Бијо је презѣнца ѣ(д) чѣвѣка ѣнакѣ ѣсок и елѣганат.

прѣкваснт, -ѣн свр. *њквасити ново рубље или неку ѣканину ѡрије него се ѣд ѣе сашије нешто ѣд ѣдѣје*. — Тѣла се мѣра прѣквасит прије шиѣа, јер ѣна ѣдѣ у се.

прѣкојѣчѣра (и: прикојѣчѣра) прил. *ѡрекјѣчѣр*. — Прѣкојѣчѣра смо, кад је бѣла ѣна вѣлика кѣша, гѣзили по Страдѣну вѣду дѣ шкљѣнакѣ.

прѣколѣни в. ѡриколани.

прѣкопијѣват, прѣкопијѣвѣн несвр. (тал. *coriare*) *ѡресликавати нешто, коѣирати*. — Сзмисли нешто ѣ сѣм, нѣмѣј све ѣ(д) другѣга прѣкопијѣват! — Нѣ мѣра се више на рѣке прѣпишиват, ѣма мѣкина за прѣкопијѣвање.

прѣкопијѣт, -ѣн свр. *направити коѣију ѣисма, слике и сл., ѡресликаѣти, направити ѡреѣис*. — Прѣкопијѣј ѡтребитѣ докѣментѣ и прѣдѣј на Кѣмѣну.

прѣкрѣнут в. ѡрикрѣнутѣ.

прѣкрѣтат в. ѡрикрѣтитѣ.

прѣм вез. 1. прѣмѣда. — Сзѣћемо штѣ је цѣњѣѣ, прѣм ми је дражѣ ѣнѣ другѣ. *2. ѡправо, бѣш, доистѣа*. — Рѣци ми ѣѣ је тѣ прѣм! — Спѣгѣвали су ми ѣѣ тѣ прѣм ѣстајѣ, ма јѣ се нијакѣ не ѣрѣнтавѣн.

прѣмѣт, -ѣн несвр. (тал. *premere*) *мариѣти*. — Мѣни нијало не прѣмѣ хѣћеш ли тѣ јѣстит или нѣ. — Ѣли нѣ видиш да нијкому не прѣмѣш?

прѣмѣхат, прѣмѣшѣн свр. *махаѣти руком у знак ѡздрѣва*. — Прѣмѣхала је с пѣлубѣ брѣда све док нас је мѣгла виђѣт.

прѣмѣтат, прѣмѣћѣн несвр. *I. коѣити ѡ неким сѣварима ѡражѣћи нешто или из радѣзналѣстѣи*. — Нѣко ми прѣмѣћѣ по шкѣрѣбѣци. *II. ~ се ѡрѣврѣшати се с јѣдне сѣране на другу (ѣпр. у креветѣу због несѣнице и сл.)*. — Прѣмѣтѣ сан се свѣ нѣћ, ѣка нијѣсан склѣпѣјо какѣва је бѣла зѣпара.

прѣмићѣват, прѣмићѣвѣн несвр. *ѡрѣбаѣивати, ѡрѣметѣити јѣдан крај ѡрѣко другѣга*. — Рѣдијѣ би фаѣулет вѣзала, нѣго га сѣмо прѣмићѣвала и фермавала с пѣнтѣпетѣн.

прѣначѣњѣт в. ѡриначѣњѣти.

прѣнемагѣлица ж (и: прѣнемагѣлица) *жѣнска особа коѣа се ѡрѣнемажѣ кад нешто ради, жалећи се на умѣр, слабѣст и сл.* — Ѣнакѣ прѣнемагѣлица нѣ може ништа ни радѣт кад је све нѣшто бѣдѣ или је ѣмѣрна.

прѣнемагѣло с (и: прѣнемагѣло) *особа коѣа се ѡрѣнемажѣ кад нешто ради, али и инаѣе*. — Ајѣ, прѣнемагѣло бѣжѣѣ, хѣћеш ли више тѣ ѣзѣсти или нѣћеш?

прѣнемагѣт се, -ѣмажѣн се несвр. (и: прѣнемагѣт се) *радиѣти нешто без воље, жалѣити се на умѣр, ѣсѣрѣљѣностѣ, бѣлѣстѣ*. — Штѣ чѣниѣ? Ништа! Прѣнемажѣ се крѣс куѣу.

прѣнијѣт се в. ѡринѣјѣти се.

прѣндѣсит се в. ѡриноситѣ се.

прѣпирци м ген. мн. прѣпиракā (само мн.) *йрейирке, кошкања, мале свађе*. — Дан им пасā у прѣпирцима.

прѣпѣнат, -ѣнта, -ѣнто придј. (и: припѣнат) (тал. *prepotente*) *силан, моћан, надмоћан човјек*. — Стрāшно је прѣпѣнат, а бāш нѣмā зāшто.

прѣпѣнто прил. (и: припѣнто) *надмено, надмоћно*. — Нѣ милї ми се у њих ни поћ ка(д) се држѹ онакѡ припѣнто.

прѣпѣнца ж (и: припѣнца) (тал. *prepotenza*) *надмоћност*. — Свї су њни у фāмили пуни прѣпѣнцѣ.

прѣпѣннут, -нѣм свр. *кад неко јело након гошѡвљења дуго сїоји, односно йревише сїоји, ѡа због шѡга изуби неку своју вриједност, укус и сл.* — Тијесто ти је прѣпѣнуло, мѡраћеш га премјесит.

прѣпригат, -āн свр. I. *йрейржшїи*. — Јѡпѣ(т) си прѣпригала рїбу! II. ~ се *йре-йржшїи се*. — Прѣпригале су ми се пāта-те а њ ује ми је загорјело.

прѣрѡдит се, прѣрѡдїн се свр. *йрейо-родшїи се*. — Ка(д) сан се вратила дѡма, ко да сан се прѣрѡдила.

прѣручїват, -учївāн несвр. *йрекре-шїи, йрѣшакшїи, йресїишїи нешїи из једнога суда у други*. — Не прѣручївāј ўје из боцўна у бѡтије док ти нѣ будѣ трѣбат.

прѣручїт, прѣручїн свр. *йрейшчїишїи, йресушїи или йребацишїи нешїи из једне йосуде у другу*. — Кат прѣручїш смѡкве из ѡвѣгā кошїчића ў другї, врати ми мѡј!

прѣсалижат, -āн свр. *йоравнашїи нешїи џеменишїи или каменим йлочама*. — Свѣ је од рāшћела дѡ кућѣ прѣсалижāно.

прѣсвадāват в. *йрїсвадавашїи*.

прѣсвадат в. *йрїсвадашїи*.

прѣсвїјетлā ж задњица, сїражшїица. — Забѡвела ме је прѣсвїјетлā о(д) сјѣдāња на стѡчићу.

прѣсїденат, -ѣнта м ген. мн. прѣсїде-натā (тал. *presidente*) *йредсједник*. — На

сѣдўти су свї ўпрли пѡглѣд у прѣсїдѣн-та, а њн сјѣдї и мўчї.

прѣсїдѣнца ж (тал. *presidenza*) *йресје-дање*. — Пот прѣсїдѣнѡн госпāра Мїха свѣ је ходило ко по лѡју.

прѣскўр, -а, -о придј. *йрейшамне боје*. — За ѡвў стаћѡн је ѡнā стѡфа прѣскўра.

прѣслāдит, прѣслāдїн свр. *сїшавїи у нешїи йревише шећера*. — Нѣмѡј ми јѡ-пѣ прѣслāдит кāфу!

прѣстава ж йредсїшава, извођење йо-зоришног комада. — Јѡш ў старѡму Дў-брѡвнїку су се држале прѣставе и пѡ ку-ћама и на ѡтворенѡму. 2. *йредсїшава о не-чему шїи зависи од знања и искусїва неке особе*. — Нѣмā њн прѣставѣ кāко је данас тѣшко нāћ пѡсѡ.

прѣстават се, прѣставāн се несвр. (тал. *prestarsi*) *йружшїи ймоћ некоме, анга-жовашїи се у неком случају за некога*. — Прѣставѡ јон се кад гѡћ јон је бїло пѡ-требито, ма ѡна му тѡ не признāвā.

прѣстат се, -āн се свр. *йружшїи йо-моћ некоме, ангажовашїи се за некога, заузешїи се*. — Мāло ће се кѡ прѣстат за твоје пѡсле и интѣресе.

прѣстрашеннца в. *йрїсїшрашїица*.

прѣстрашењак в. *йрїсїшрашењак*.

прѣстрашит в. *йрїсїшрашїишїи*.

прѣсух, -а, -о придј. *йревише сух*. — ѐвѡ рѡбѣ је прѣсухо за утијāвāње.

прѣтѣза ж (тал. *pretesa*) *йологање йра-ва на нешїи*. — Ймā ли кѡ прѣтѣзѣ нā твој стāн?

прѣтѣндит, -їм несвр. (тал. *pretendere*) *йологашїи йраво на нешїи*. — ѐн не прѣ-тѣндї нā великў плāту, ма нѣће ни мукте рāдит.

прѣтѣнцат, -āн несвр. *захїијевашїи, йражшїи, йологашїи йраво на нешїи*. — ѐн не прѣтѣнцā пуно, пасā се и сў маѣ.

прѣтїо, -ла, -ло придј. *дебео у нешїи блажем значењу, а може се односїишїи на човјека, али и на комад меса*. — Прѣ-

тио човјек се тежје пѣње узá скалу. — Мѣсо је било страшно прѣтило.

прѣтљање с гл. им. од прѣтљат (се) *дебљање, гојење*. — Прѣтљање ўдї здрãвљу.

прѣтљат, -ãн несвр. I. *дебљати*. — Сваќи дãn све више прѣтљаш! II. ~ се *дебљати се, гојити се*. — Не прѣтља се сãмо од великѣ хранѣ него и од великијѣх гдѣиãа.

прѣтилашан, -шна, -шно придј. *дебелушкаст*. — Вãзда је бїјо прѣтилашно дијете за рãзлику о(д) сѣстрѣ којã је била ко дштрц.

претилина ж *дебљина у нешто блажем смислу*. — Тї бдкун прãчевинѣ је сãмã претилина.

/претресат/ изр. ~ тўђѣ пдсле *бавити се шућим ѱословима, вербално се уилишати у догађаје и ситуације с којима се нема везе, а што чинити углавном из радозналости*. — Ымãш ли тї штд памѣтнијѣ него претресат тўђѣ пдсле?

прѣћерат, -ãн свр. 1. *прѣћјерати нешто ѱреко нечега или с једне на другу страну*. — Ноћас су на товарима прѣћерали дрва са Шумѣта у Ријѣку. 2. *прѣћјерати у нечему (у јелу, шали, раду)*. — Прѣћерд је у свдјон авдѣнци за сдлдима. 3. *каже се за временску нейогоду кад ми не или мимоиђе неки крај*. — Ддшло је с мдбра па је, ко и вãзда, окрѣнуло и прѣћерало прїко брда.

прѣћиз, -а, -о придј. (тал. preciso) 1. *шачан, ѱеданшан*. — Прѣћиз је у пдслу и није скўп. 2. *који сасвим личи некоме, ишти*. — Глѣдãн му фигўру и моте: прѣћизї ндно.

прѣћизо прил. *шачно, ѱеданшно*. — Сãмо да вїдїш кãко је вѣста прѣћизо сашивѣна.

прѣузѣт, прѣузмѣн свр. *кад ѱриликом ѱрићремања јѣла неки сãштојак надвлада својим мирисом или укусом ошало, а што није ѱожельно*. — Мѣсо је мãло кãрпико, пãрã ми да је лўк прѣузео.

прѣузнмат, прѣузимљѣн несвр. *кад ѱриликом ѱрићремања јѣла неки сãштојак мирисом или укусом надвладава све, ѱа што мијења цјелокућан укусу*. — Ў тоћу ти вãзда прѣузимљѣ брãчић мўшкãти, а тд ме не гўстã.

прѣфорãват, прѣфдрãвãн несвр. *прѣщјеривати*. — Јã сам му рѣкд да не прѣфдрãвã с храндм, ма он се нїкãко нѣ дã рãзлогу и онда га бдлї стдмак.

прѣфдрат, -ãн свр. *прѣщјерати у нечему*. — Бїло је лїјепо и весело, ма су нѣки и прѣфдрãли. — Нѣмдј прѣфдрат у игри, ѱмãш и ўчит.

прѣхитит, -ѱн свр. *лаитити се нечега, ѱрихвãтити се нечега*. — Прѣхитијо се тѣгã пдсла ў задњѣму чãсу.

прѣц м (тал. prezzo) *цијѣна*. — Јѣс да тд врїјѣдї, ма је за мене прѣц вїсок.

прѣчињãт се, прѣчињãм се несвр. *прѣчињãти се*. — Нѣму се прѣчињãло да нѣко ѱдѣ, ма није тд обãдд.

прѣчипитãват се, -итãвãн се несвр. (тал. grecipitare) *мãтеријãлно се ућроїашићавати*. — Нијѣсу се онї нїкãд прѣчипитãвали кад је дїнãр бїјо у питãњу.

прѣчипитãт се, -ãн се *мãтеријãлно се ућроїаситити*. — Ко да ће се прѣчипитãт ако дãдў којї дїнãр сирдмãшници!

прѣчипитãцијон, -бни ж (тал. grecipitazione) *велика шћетã или мãтеријãлна ѱроїаси*. — Зã нїх је прѣчипитãцијон спѣнцãт толикѣ сдлде.

прѣчипицијо с и м (и: причипицијо) (тал. grecipizio) *ћровãлијã*. — Пãли су у прѣчипицијо и нїко није дстд жїв.

прѣшна ж *журба*. — Ў прѣши сан забдравила закључãт врãта. изр. *врãг дднїјо и прѣшу честї израз који се чује у Дубровнику, а односи се на неку или нечију журбу*. — Ма стãни мãло, врãг дднїјо и прѣшу! Ымã врѣмена зã све! бдг ўбїјо и прѣшу честї израз у Дубровнику којим се каже да не вãља увијѣк журити. — Овãкд се нѣ рãдї, Бдг ўбїјо и прѣшу!

привоњат, **привоњан** (и: **привоњан**) свр. *накрајико се њојавиши*. — Није ни привоњо, а хџе да му се плати ко њ другџому.

приврнут се, **приврнџем се** свр. *џреврнуши се*. — Кад би те џтац чџо како бјестимаш, у грџбу би се приврнуо.

привртат, **приврџен** несвр. (и: **приврџат**) **I**. *џреврџаши нешио*. — Дала се на пџсџо па приврџе цџјелу куџу. **II**. ~ се *џреврџаши се*. — Лежџен, а бнда се по свџу нџџ приврџен по пџстеји и не мџгу џка склџпит.

приврџат в. *џриврџаши*.

прџгат, -ан несвр. *џржџиши нешио на уџу или на масџи*. — Пригали смо јџчџр гџрице. — Јџсу ли прикле приспјеле за пригање? изр. *прџга сунце каже се кад је велика вруџина, кад је јако сунце*. — Да нас ће пригат сунце, џд јутра се пџзнџ.

прџгиб м *џрегиб*. — Болџ ме нешто на пригџбу от кџљена.

прџгибат, -ан **I**. *џрегибаши, џресавџаши*. — Кад бџдџш пригибат наџицу за слџжит је, пџзи да џдџ по ријџзу. **II**. ~ се *џресавџаши се*. — Тџ се мџра пригибат вџзда на истџу бџнду.

прџгињат, -џн несвр. **I**. *џрегибаши*. — Ако бџдџш непрџстано тџкџ пригињат књџгу, брзо џеш је распџрат. **II**. ~ се *џрегибаши се*. — Не пригињџи се прико фџ вестрџе, пџшџеш!

пригледџват, -џдџвџн несвр. *џрегледџаши, џрегледџаши*. — Ниџко не пригледџвџ џмаш ли тџ бџљет или нџ.

пригледат, -ан свр. **1**. *џрегледџаши нешио*. — Дај ми да пригледџн штџо си напџсџо. **2**. *џрџиџиши на некога или на нешио*. — Пригледџј док јџ дџџен да ми штџо на џгџу не покџпи!

пригледџат, **пригледџан** несвр. **I**. **1**. *џрегледџаши нешио*. — Профџсџр от францџскога не пригледџа свџкџ дџн задаџу. **2**. *џџиши џовремено на нешио*. — Пригледџџ ми крџх да не прџекиснџ. **II**. ~ се *џре-*

гледџаши се. — Пригледџа се џ џечниџка свџкџ шџс мјесџџџ.

пригнут, **пригнџем** свр. **I**. *џревиши, џресавџиши*. — Зџшто су стрџнице џ књџзи пригнџте? **II**. ~ се *џрегнџиши се*. — Пригнџуо се прико парџстџте и пџ на бџтџн.

пригџријџват, -џријџвџн учџст. *џрегџријџевиши*. — У џвџн тџџи мљџко чџсто пригџријџвџ.

пригџрјет, **пригџри** свр. **1**. *џрегџрјџиши (дрво на ваџри, јџло, џечење и сл.)*. — Ка(д) су дрва сџха, брзо пригџрџу. — Пригџриџо ми је крџх у пџџи. **2**. *џрежџалиши нешио*. — Свџ се дџ пригџрјет, ма џџцџкџ жџвот тџшко.

пригџрадак, **пригџратка** м ген. мн. **пригџрадакџ догџраџени дио уз неџи гџаџевински џбеџаџи**. — Изџ куџџ џмџ пригџрадак за маџџџн.

пригџријџват, **пригџријџвџн** несвр. *џџдџгџријџевиши*. — Ако хрџну вџшџ пџтџ пригџријџвџш, џжџстџ се.

пригџрнут, **пригџрнџем** свр. **I**. *џребаџиши себи нешио џреко рамена да би се зашиџишио од хладноџе*. — Ако ништа дрџгџо, пригџрни шџл кад изџиџџш на вџрата. **II**. ~ се *џребаџиши џреко себе каџџи или шџл*. — Пригџрни се, џвџчџр је фрџшко!

пригџртат, **пригџрџен** несвр. *џреметџаши, џребаџивџаши земџу или нешио дрџго шџо се може исџремијџешиаши*. — Пригџртџо сан земџу џ џрли, па џу посџдит рџсице. — Болџ ме рџке от пригџртџџа зџмљџ у царџину.

прид предл. *џред*. — Ништа прид џџм не гџвџри, кџ знџ кџко би џн тџ џџитиџо.

придџлек, -џка, -џко придл. *џредалек*. — Придџлек је пџт до Брџгата, па џбџци на ноге нешто лџко да мџжеш хџдит.

придџлеко прил. *џредалеко*. — Чџни ми се да је тџ бџло бџџџе, а мџ смо пџшли придџлеко.

придџат, -ан свр. **I**. *џредаџиши нешио*. — Придџџ сџтра мџлбу, а јџ џу ти ако мџгу-

дѣн пѣмоћ. II. ~ се *предаѣти се, ѣомириѣти се* с нечим. — Ако се придѣ бдлести, гѣтов је.

придвѣјит, придвѣјин свр. *ѣрејоловиѣти*. — Придвѣји тѣ и свѣкому дај по бокунић.

придјевак, -ѣвка м ген. мн. придјевѣкѣ *надимак*. — Тѣ му је придјевак, а како се љуправ зѣвѣ, нѣ знам.

придобѣват, -ѣбѣван несвр. *освајаѣти, स्वाдаваѣти*. — Придобѣвѣ ме врућина, па ми се ништа нѣ да радит.

придобѣит, придобѣјѣн свр. *освојѣти, स्वाдаѣти*. — Придобѣила га је пѣстеја о(д) дуга лежѣња.

придѣлазит, -ѣн несвр. 1. *осјећаѣти се* *изненада лоше, чешиће или у навраѣима*. — Њѣму чѣсто придѣлазѣ, па вѣзда мѣрѣ нѣко бѣт ш њѣме да га рѣкупѣрѣвѣ. 2. *кад некое на ум ѣада нешѣто неочекивано, необично, ѣа и зло*. — Њѣму такѣ с врѣмена на врѣјеме придѣлазѣ, па се ѣ(д)скѣтѣ ѣз дома и врѣтѣ се након нѣколико дѣна ко да ништа није ни бѣло.

придѣмислит се, -ѣн се (и: предѣмислит се) свр. *ѣромијениѣти намјеру, одлуку*. — Придѣмислили смо се, дѣнас нѣћемо ништа купѣват.

придѣмишљат се, -ѣмишљѣн се несвр. (и: предѣмишљат се) *мијењаѣти намјеру или одлуку*. — Предѣмишљѣ се вѣћ нѣколико путѣ: сѣд би пѣшѣ, сѣд нѣ би.

придѣћ, придѣћѣн свр. 1. *ѣозлиѣти*. — Придѣшло јон је док је бѣла сѣма љ кама-ри. 2. *на ум ѣасѣти (неко зло, нешѣто необично, у сваком случају изненада)*. — Штѣ ти је сѣд придѣшло, па вѣчѣш на мене?

при(д) што *ѣрије него*. — Свѣ сан срѣдијо при(д) што сан ѣмѣ дѣћ тѣмо.

призѣмит, призѣмиѣн свр. *ѣовући некога, узѣти са собом*. — Дѣндо га је призѣмијо и сѣд радѣ ш њѣме зѣједно.

призѣват, -ѣвѣн свр. I. *ѣрезѣѣти, ѣромијениѣти име (назив)*. — Он је живѣјо с нѣном, па су га пѣ ъему ѣ призѣвали Ма-

тѣвић. II. ~ се *ѣрезѣѣти се, ѣромијениѣти име, назѣв*. — Теѣтар у Дубрѣвнику је бѣ-јо Бѣндин теѣтар, а пѣслије се призѣвѣ Теѣ-ѣтар Мариѣна Дрѣжића.

призѣвѣцат, -ѣн свр. *ударѣти високу цијѣну нечему*. — Дѣбро су призѣвѣцали цијѣну, а хѣће ли штѣ кѣлат, вѣћѣємо.

призѣмље с *дио унутрѣшњѣсти куће који се налази на нивоу шѣрена*. — У призѣмљу је ѣбично комѣн, тѣнел, камѣриѣн и како спрѣмица.

призѣнтаѣват (се) в. *ѣрезѣниѣваѣти (се)*.

призѣнтѣт (се) в. *ѣрезѣниѣѣти (се)*.

призѣват, призѣвѣн несвр. I. *стиѣлно или врло чѣстиѣ ѣозѣѣѣти некога у кућу*. — Онѣ ниѣкад нијѣсу сѣми, вѣзда нѣкога призѣвају. II. ~ се *ѣрезѣѣѣти се*. — Дијѣте се призѣвѣ по ѣцу, а нѣ по мѣјци.

призѣријѣват се, призѣријѣвѣн се несвр. *ѣрѣвићѣѣти се*. — Њѣму се чѣсто призѣријѣвѣ.

/пријѣ/ изр. *кѣ ће пријѣ игра уѣѣрѣкиѣња*. — Хѣмо јѣ ѣ ти кѣ ће пријѣ! — Игрѣли смо се кѣ ће пријѣ.

пријѣпорит, -ѣ, -ѣо придј. (и: припорит) *каже се за храну која је шѣшка, масна, јака*. — Вѣдѣ се да је мѣсо о(д) добро хрѣњенѣ живѣнѣ, ма је пријѣпорито и нѣ може се пуѣно ѣзјес.

пријѣпоритѣс, -ѣсти ж (и: припоритѣс) *жѣстиѣна неког јѣла које је ѣрема-сно*. — Није вѣљѣнѣс хрѣнѣ љ ѣзиној пријѣпоритѣсти, јер штѣ је мѣсно, није здравѣо.

пријѣсан, -јѣсна, пријѣсно придј. *каже се за шѣјѣстиѣ без квасѣа или с квасѣем, али неусѣисло*. — Крућ ми је дѣнас ѣстѣо пријѣсан.

пријѣтеј м *ѣријаѣшељ*. — Нѣмѣ ни бра-та ни пријѣтеја.

/пријѣтек/ изр. *ѣмѣт нѣчега на пријѣтек имѣѣти нечега много*. — Умали су ѣни пријѣ рѣта на пријѣтек и вѣна и рѣкијѣ, ѣ уја ѣ мѣса.

пријечат, пријечан несвр. *концем или коноичићем нешто неправилно кријити*. — Ко ми је овако пријечо бјечве бијели-јен концем?

прикарат, прикаран свр. и несвр. *прекорити и прекоравати*. — Прикаро ме је за књигу што сан ти је до. — Вазда ме прикара што га нијесан слүшо.

приквечер прил. *предвече*. — Доћу приквечер кад мало захлади.

прикјидат, прикјидан несвр. *прекидати некога или нешто*. — Не прикјидј ме кад гдворин!

прикинут, прикинем свр. *прекинути нешто, пресјати с нечим*. — Прикини више дискорсе ш њима и ўји у кућу!

прикла ж ушћийак. — Прикле се чинү и без млијека и без јјја, а пригају се на Бадњб вѣчб. изр. учинит некога или нешто у приклу *згњечити*. — Учинила ми се у онон тјсци торта у приклу.

приклица ж (дем. од прикла) — Да ми је која приклица уз ракијуцу!

прикличница ж (дем. од приклица) — Колишне су ти прикличнице!

прико предл. *преко*. — Све је то учињено прико војб. — Прико Пријекбга се не може пасат от пүстијех таволина прид локандама. изр. *прико свијета далеко*. — Невјеста нам никад не долази ко да смо прико свијета. *прико подне йослије ручка*. — Господја је морала прико подне мало лећ да одмори нбге. *прико дана дању, у шоку дана*. — Прико дана добро утријб. *прико ноћи ноћу, у шоку ноћи*. — Прико ноћи се будин неколико пүта.

прикојучера в. *прекојучера*.

приколани (и: преколани) прил. *прейишоле године*. — Приколани је била велика зима па је снјјега било и по нашијен брдима.

прикомострават, -остван несвр. I. *премјештајити нешто с мјеста на мјесто*. — У граду је страшна конфузијон, све нешто прикомостравају, начињају,

рүшү. — Чекб нас велико прикомостравање по кући. II. ~ се *премјештајити се с мјеста на мјесто*. — И у вас се нешто на велико прикомострава.

прикомострат, -ан свр. I. *премјештајити с мјеста на мјесто*. — Све су у кући прикомострали. II. ~ се *премјештајити се с мјеста на мјесто*. — Ако се неђе прикомостраш, јави.

прикомпортат, -ан свр. *поднијети нешто, прешурити преко главе, преживјети*. — Прикомпортали смо и овү зйму, а дајб како нам Ббг да.

прикоријеват, -оријеван несвр. *прекоравати некога*. — Скрва је прикоридјва што је лијена.

прикорит, прикорин свр. *прекорити некога*. — Ти не можеш а да ме не прикорйш што си ариво фйнут посб прије мене.

прикотонбулат се, -ан се свр. (тал. *tombolare*) *преврнути се у скоку или у йаду*. — Прикотонбулали су се неколико пүта с аутон, па је срећа да су живи.

прикренут, прикренем свр. (и: прекренут) *преврутити нешто из нечега у нешто друго, пресуити, односно прелити*. — Одма су прикренули брахе йж њиховб врећб у нашу.

прикретат, прикрећен несвр. (и: прекретат) *прекретити, преврутити из нечега у нешто друго*. — Нембј прикретат вино йз бачвб у ботије!

прикричиват, -ичиван несвр. *стйрого уйозоравати некога да нешто уради или не уради*. — Савјетовали смо га и прикричивали смо му по стб пүта да се ставй у памбт, ма он не слушб.

прикричит, прикричин свр. *стйрого уйозорити некога да нешто уради или не уради*. — Прикричили смо му да не идб прико онбга трүлбга пбнта.

прикрочит, прикрочин свр. *прейријечити некоме йуш*. — Прикрочили су нам пүт па нијесмо ймали күд.

прикрпѣват се, -рпѣвѣн се несвр. *незван се ѣрикрпѣвати неком друшћиву или некој особи*. — Она се свѣкому прикрпѣва.

прикрпѣт се, -ѣн се свр. *незван ѣрикрпѣвати неком друшћиву, особи, ѣрикачији се*. — Нѣће нам мањкат његовѣ кумпаније, прикрпѣће нам се он ко њи вазда.

прикрѣтит се, прикрѣтѣн се свр. 1. *ѣрекрсѣији се*. — Кад је видио штѣ су учинили, ђ(д) чува се прикрѣстио. 2. *ѣресѣији с нечим, одусѣији од нечега*. — „Ка(д) ћеш ми купит нѣвѣ гаће?“ — „Ајде, прикрѣсти се и нѣмѣј ме више секават!“

прикрѣтит се, прикрѣтѣн се свр. (и: прикрѣт се) *увући се негдѣ ѣа се ѣриѣајији, најчешће на мјесту које је удобно, шѣило, ѣриѣаино*. — Надвѣру кѣша, а ми се прикрѣтили узѣ шпахер, па слушѣмо штѣ стѣрији приповијѣдају.

прикрѣт се в. *ѣрикрѣији се*.

прикрѣвјесит се, -ѣн се свр. *издужѣији се и објесѣији*. — Прикрѣвјесио ми се ѣѣмпер ка(д) сан га опрѣла.

прикупит, прикупѣн свр. *докуѣији, куѣији јѣш*. — Прикупили су јѣш маѣло бѣштинѣ па сѣд ѣмају дѣ Бѣг пѣможѣ.

прикучѣват, прикучѣвѣн несвр. *ѣримиѣаји к себи*. — Прикучѣвај пѣѣт сѣби, па јѣћи ко чејѣде!

/прилијѣпит/ изр. ~ прдѣљуску *ошамарѣији некога*. — Мѣчи ако нѣћеш да ти прилијѣпѣн прдѣљуску!

прилијѣпит се, прилијѣпѣн се свр. *ѣрикачији се некоме, сѣѣлно ѣћи с неким или за неким*. — Прилијѣпила ми се је ко крпѣша, не мѣгу ђд њѣ корѣка сѣма учѣнит!

прилика ж ред. *нешѣто шѣто је како ѣрѣба*. — Је ли тѣ прилика онѣко виѣат и кѣрат се с ђѣем?

приликоват, приликујѣн несвр. *ѣриличѣији*. — Није ти ни приликовало сѣ стајат се ш ѣѣма. — Не приликујѣ ти нѣсит фјѣранѣ вѣсте.

приличито прил. *ѣрилично*. — Умѣ тѣ хѣда, тѣ је приличито далѣко.

приложак, -шка м ген. мн. *приложѣка додатак који се даје да би се добила ѣражена мјѣра ѣрилично куѣовине круха, мѣса и сл.* — Увѣлијо ми је за приложак пѣчу кѣсти на ђвѣ маѣло мѣса!

прилѣмит, прилѣмѣн свр. I. *ѣрѣломији*. — Прилѣми струпу круха на двоје да стѣнѣ у бѣрсу. II. ~ се *ѣрѣломији се*. — Грѣна се прилѣмила кѣлико је јѣбука рѣдила.

прилошчиѣ м (дем. од приложак) — *Кѣлиши ми је данас прилошчиѣ на крух!*

приљубан, -бна, -бно прил. (и: приљубичан) прил. *особа која се лако свакоме и свѣчѣму ѣриљуби*. — Она је приљубна жѣна, ђдма се адѣтала на нас.

приљубичан в. *ѣриљубан*.

примѣвѣра ж (тал. primavera) *ѣрољѣће*. — Удрила јон је у глѣву примѣвѣра!

примѣло прил. *ѣремало, вѣома маѣло, недовољно*. — Бѣће ми примѣло ђвѣ вѣнѣ за дѣгѣ бѣјѣвѣ.

примѣмит, примѣмѣн свр. 1. *ѣривући, склѣнији обећањѣма некога да нешѣто уради*. — Примѣмила га је лијѣпа позиѣијѣн и вѣша обећања. 2. *довабији неку живѣишињу*. — Примѣми кѣчка да га вѣжѣн.

примамљѣват, -ѣмљѣвѣн несвр. *склѣнаји некога да нешѣто учѣни, мамѣији га обећањѣма*. — Примамљѣвали су га с обећањѣма да се врѣти у сѣло па ништа.

примѣњкат, -ѣн свр. *не бији доста (довољно) нечега*. — Примѣњкало му је сѣлѣда па је свѣ ђставијѣ овѣко како виѣиш дѣ бољѣјѣх времѣнѣ.

примѣт се, примѣн се несвр. *кад ѣосађѣне биљѣе ѣушијају коријѣн*. — Лѣкѣ сан рѣкѣ, свѣ штѣ пѣсѣдѣн, примѣ се.

примѣтат, примѣтѣн несвр. *ѣремѣшѣвати*. — Опрѣла сан вѣну за плѣс, па је примѣтѣн.

Она њихова принђипеса ко да је у двору расла, а нѣ на Коналу.

принуђат се, принуђан се несвр. *колебајти се у некој одлуци*. — Није он сикѹр да ће доћ, свѣ се принуђа хѣне-неће!

принчип в. *принђий*.

принчипеса в. *принђијеса*.

припадат, -ан несвр. **I.** *илашијти некога*. — Ако ме тако будѣш припадат, нећу ти никад више доћ. **II.** ~ се *илашијти се*. — У дијете се увѣко страх, па се о(д) свѣга припадā.

припаден, -а, -о придј. (и: *припаден*) *прејлашен*. — Не би ти он то рекѣ, он је вас припаден, има и фацу припадену.

припадено прил. (и: *припадено*) *уилашено*. — Изгледѣ је припадено ка(д) смо га сусрели.

припанут, припанѣм свр. **I.** *уилашијти некога*. — Припануло ме је звно на вратима, а била сан затјала. **II.** ~ се *уилашијти се*. — Баш сан се добро припанула ка(д) се затресло.

припасават, -асаван несвр. (тал. *passage*) *пролазијти, бијти на измаку*. — Мало је певерунā на плаци, ѣни сад припасавају.

припасат, -ан свр. *проћи (воће, ѣоврће или цвјеће које зри или цвјејта у одређено доба године)*. — До средине јула петроваче припасају.

припас (се) в. *прѣиасѣи (се)*.

припасти, припанѣм свр. (*припас, припастит (се)*) **I.** *уилашијти некога*. — Ајме, штѣ си ме припѣ! **II.** ~ се *уилашијти се*. — Страшно сан се припала нѣнас ѣд вјетра.

припастит (се) в. *прѣиасѣи (се)*.

припендават, -ѣндаван несвр. (тал. *repere*) **1.** *прејезајти*. — Додај јѣдну јāбуку, јѣш не припендава! — Кад би дошло до припендавања на другѣ бāнду, мѣгли би се лако и изврѣт. **2.** *преосѣјајти, осѣјајти неки вишак ѣд нечега*. — Добро ѣни живѣ, ѣт плāтѣ ин и припендава.

припендат, -ан свр. **1.** *прејезнујти, превагнујти*. — Пѣћи на другѣ бāнду да ѣдн не припендā! **2.** *преосѣјајти, осѣјајти јѣш ѣд нечега*. — Припендā ли ти ка(д) штѣ за другѣ мјѣсец?

припират се, -ѣн се несвр. *прејѣирајти се с неким ѣко нечега, сѣорити се*. — Припирали су се ѣко тега кѣ је у праву.

припирка ж прејѣирка, сѣор ѣко нечега. — Дāћу ван нешто сāмо ако неће бѣт ѣколо тега припиркѣ!

приписат, приписѣн свр. **1.** *прејѣисајти нешто с нечега или ѣд некога*. — Пѣтребно ми је мјѣсец данā за свѣ ѣво приписат. **2.** *прејѣијѣти неку имовину на другога*. — Гѣворѣ да је ѣна свѣ што има ѣд зѣмљѣ приписала сѣну.

приписиват, -ишиван несвр. *прејѣисивајти нешто из нечега или ѣд некога*. — ѣн је ѣ школи вāзда ѣд мене приписивѣ матѣматику.

приповијет, -ѣвидѣн свр. *исѣричајти*. — Приповијѣћу ти јѣдну кундурарѣју штѣ сан је јѣтрѣс чѣла ѣд Нѣкѣ.

приповијѣдат, -ѣвијѣдан несвр. *прѣичајти*. — Приповијѣдале су ми Жѣупке како су прѣје са сѣпетима на глави долазиле ѣ Град. — Лѣјѣпо је знѣ гѣвѣрит, ѣѣгово приповијѣдāње ми је и данас у дѣши.

приповијѣс, -ти ж прѣича. — Тѣ ти не мѣгу рѣјет у двѣ рѣјѣчи, цѣјѣла је тѣ прѣповијѣс!

припознават, -ѣзнаван несвр. *матѣријално се реванширајти за неко добро, учињѣну услугу и сл.; надѣкнаћивајти некое нешто, враћајти*. — Бѣљѣ ти је плāтит негѣ цѣјѣлога вијѣка некому нешто припознават.

припознат, -ам свр. **1.** *прејѣознајти некога*. — Никад га у мѣнтѣри не би припознала. **2.** *прѣзнајти некое неко учињѣно добро; матѣријално се реванширајти, накнадијти, враћити*. — ѣни су нам тѣ припознали не јѣданпѣт ѣ сѣлдима и у регāлима.

припола̀вља̀т, -òлāvљāн несвр. *дијелиши на два дијела*. — Тò не припола̀вља̀ј та̀кò, ни́је поштèно! — Нèмā припола̀вља̀ња! Дāј свè или ништа!

приполòвит, приполòвйн свр. *и́рейоловиши*. — Ка(д) тò приполòвиш, нèће бит ни мени ни теби.

прѝпорит в. *и́ријейориш*.

прѝпоритòс в. *и́ријейоришòс*.

прѝпорука ж *и́рейорука*. — Без дòбрè прѝпорукè, ништа се нè може.

прѝпоручиват, -̀чивāн несвр. **I.** *и́рейоручиваши, савјешòваши некоме нешиò*. — Прѝпоручивали смо му нèколико п̀ута да се нè игра с вра̀гон, ма нас òн ни́је пòслушò и èто му сàд! — Вишè штèтè него кòристи от прѐшерāно̀га прѝпоручивāња. **II.** ~ се *и́рейоручиваши се*. — Њòме прѝпорука нè требā, òна се прѝпоручивā свòјијен рāдом.

прѝпоручит, -òр̀учйн свр. **I.** *и́рейоручиши некога или нешиò*. — Прѝпоручили су нам јèдну лòканду òд рибè у Орашцу. **II.** ~ се *и́рейоручиши се*. — Прѝпоручи се њāма да ти нāђу пòсòб.

прѝпòтенат в. *и́рейòшенат*.

прѝпòтèнто в. *и́рейòшениò*.

прѝпòтèнца в. *и́рейòшенца*.

прѝправа ж *и́рипрама*. — Вèлика прѝправа, па о(д) свèга ништа!

прѝпрешит, -йн свр. *иòжуриши (кад некога одјèдном ухваши жу̀рба)*. — Штò си прѝпрешиò ко да те нèко гòни?

прѝпрòват, -āн свр. *иòново и́робаши нешиò*. — Пр̀вò ћемо прòват вèстит, а пòслијè ћемо прѝпрòват кàпут да вид̀ймо је ли сàд свè дòбро.

прѝпромијèнит, -òмијèнйм свр. **I.** *и́ресвуши односно и́ромијèниши неки дио одје́ће*. — Прѝпромијèни кòшују, пàрā ми да је гн̀сна. **II.** ~ се *и́ресвуши се*. — Ка(д) дòђè з òдрнāтè, прѝпромијèни се и ни́ко нè би рèкò да је òн обичний кāменāр.

прѝпрос, -ста, -сто придј. *јèдно̀штаван, и́росй, али не у лошем смислу и зна-*

чењу. — Тāмо нас је прѝмијò јèдан прѝпрос чòвјек и свè нам покàзò штò нас је интересèло.

прѝп̀уклй, -ā, -ò придј. *иуки, иò и нишиò друго*. — У̀мрò је ко прѝп̀уклй сирòмах.

прѝпучит, -йн свр. *òјелимично нешиò закоичаши*. — Прѝпучи палèтун да вид̀йн кāко ти сп̀ријèда стòјй.

присва̀дават, -āдāvāн несвр. (и: пресва̀дават и персва̀дават) (тал. *persuadere*) **I.** *скла̀наши, и́риво̀леваши некога на нешиò*. — Присва̀давала нас је нèп̀уча да се пренèсèмо у Гра̀д, ма се ни́јесмо мòгли дѐи́дат. **II.** ~ се *одлучиваши се, и́риси́тајаши на нешиò*. — Присва̀давали смо се гòдишта нā све сāмо да се штò при́је либèрāмо д̀уга.

присва̀дат, -āн свр. (и: пресва̀дат и пресва̀дат) **I.** *склониши, и́риво̀лèши некога на нешиò*. — Присва̀даћемо хи да вечèрас с нāма пòђу на Игре. **II.** ~ се *одлучиши се, и́риси́таши на нешиò*. — Тèшко ми се било присва̀дат на толики трòшак.

присвèђет, -èдйн свр. *осмудиши нешиò, нйр. и́риликом и́егла̀на*. — Кòшуља ми је присвèђела, нèћу је мòћ овàкү òб̀ућ.

приснјèдат, прѝсијèдāн несвр. *стѝално или чесиò и́ријèйши иòсьведице свог иòсти́уйка или чина који је добио нежељен исход*. — Вāзда ми за тр̀пезòн прѝсијèдā, јер ви пòчмèте нèкаквè л̀удè рāзговоре, па се на кòнцу пòкàрāте.

приснјèцат, прѝсијèцāн несвр. *кидаши, и́реси́јецаши*. — Дāј ми нòж па ћу ти кàзат кāко се тò прѝсијèцā.

приснпат, прѝсиплèн несвр. *усуши нечега више него шиò може сйаши у иòсуду*. — Зāшто вāзда прѝсиплèш ц̀укар у цукāријèру?

прис̀сес, прѝсјèдèн свр. **1.** *заг̀рцнуши се (ако се брзо једе)*. — Дāј ми вòдè, прѝсјèло ми је òвò мèса. **2.** *и́ријèйши неугòд-*

не *посљедице* кад неки чин, *пошез* или *по-сао* *пође* *нежељеним* *пушем*. — Присјело ми је штò сан кúпила ону канапу, јер онò није за нашу кáмару. *изр.* *присјело ти* (му, жој) *клепџа* којом се изражава негодовање због нечијег чина. — Присјело јон да̀богда, кúћу ми је раскòпала!

присјећ, *присјечѐн* свр. *пресјећи*, *прекинути*. — Имò си га присјећ кад је пòчео говорит лúдости.

прискакат, *прискачѐн* несвр. *прескакати* *преко* *нечега*. — Обичај је бйјо у Дубрòвнику да се уочи Св. Ивана прискачѐ прико òгња, нѐ сáмо млађи него и старји, ко гòђ је бйјо у снази. Прискакало се и узвикивало: „У име Бòга и свѐтòга Ивана!“

прискòчит, *прискочѐн* свр. *прескочити* *нешито*. — Прискòчи тó лòкву!

прислуживат, -*уживан* несвр. *прийомагати* *по* *кућама* *по* *неколико* *саити* *дневно*. — Била су тò тѐшка бремѐна па је Њи мòрала прислуживат пò кућама и издржават мајку и брата.

прислушка ж (и: *прислушкиња*) *жена* *која* *у* *кући* *пријомаже* *по* *неколико* *саити* *дневно*, *дворкиња*. — Дòлази ми трипут на сетѐману прислушка и òна пѐрѐ, утијавā, ка(д) трѐба и скале офрегā.

прислушкиња в. *прислушка*.

присмāг м *онај* *који* *неиздрживо* *пожели* *нешито*. — Дāј мāло сѐра тѐму *присмāгу*!

присмагнут, *присмагнѐм* свр. *неиздрживо* *пожељети* *нешито*. — Дāј му вòкā, вѐдйш да је *присмагò*.

присмрдиват, -*рдиван* несвр. *нежељен* *сѐмално* *долазити* *у* *нечију* *кућу* *из* *радозналости* *ишò* *се* *шāмо* *збива*. — Нѐ знāм *присмрдивā* ли òна тākò и пò другијен кúћама или сáмо у нās. — Рјѐћу му да̀нас да ми је нѐговòга *присмрдивāња* дòста.

приснажит, *приснажѐн* свр. *појачати* *нешито*. — Приснажи мāло òгањ на фòрвѐлићу!

приспат, *приспѐн* свр. *не* *пробудити* *се* *на* *вријеме*, *пресѐваити*. — Нāвијо сан звејарѐн да ўјутро не *приспѐн*.

прѐставит, -*ѐн* свр. *сѐставити* *воду* *да* *узавери* *или* *нешито* *да* *се* *куха* (*не* *да* *се* *ѐче*). — Пристави мѐсо за јúху, па ћемо пòслијѐ чѐнит вòке.

прѐстанѐште с *мјесто* *уз* *обалу* *које* *није* *лука*, *али* *може* *послужити* *за* *при-сѐјање* *мањих* *бродова*. — Мòтòр су држали испри(д) кућѐ на *прѐстанѐшту*, а тó је бйло мјѐста и за јòш коју бårку.

прѐстат, *прѐстанѐм* свр. *прихваити* *се* *нечега*. — Кат *прѐстанѐ* *учит*, дāне и дāне не *изѐћѐ* *ис* *кућѐ*.

прѐстрашеница ж (и: *прѐстрашеница*) *женска* *особа* *прѐсѐрашена* *изгледа* *или* *особа* *која* *је* *склона* *сѐрашу*. — Ако нѐ будѐ *ѐлетрикѐ* *на* *улици*, òнā *прѐстрашеница* *ће* *умријет* ò(д) *страха*.

прѐстрашено прил. *прѐѐлашено*. — Штò ме тākò *прѐстрашено* *гледāш*?

прѐстрашењāk м (и. *прѐстрашењāk*) *особа* *прѐсѐрашена* *изгледа* *или* *која* *се* *свега* *ѐлаши*. — Пúхнуло јúчѐр мāло вјѐтра, а òни твòј *прѐстрашењāk* òдма *прòмислијо* *да* *ће* *га* *кòлпи* *òднијѐт* *на* *пучину*.

прѐстрашит, -*ѐн* свр. (и. *прѐстрашит*) **I.** *ѐлашиити* *некога*. — Пристрашили су ме ка(т) су онākò кāсно *закучали* *на* *врāта*. **II.** ~ *се* *прѐсѐрашиити* *се*, *ѐлашиити* *се*. — Пристрашили смо се од јѐднòг *пјанчинѐ* и *пòбјегли* *у* *пòртун*.

прѐстризат, *прѐстризāн* несвр. *прѐсѐризати*, *прѐсијецати*. — Јā *прѐстризāн* *кад* *не* *мòгу* *штò* *одвѐзат*.

прѐстријѐт се, *прѐстрѐн* *се* свр. *ухваити* *се*, *прилијецити* *се*. — Нā *слабс* *се* *мòже* *прѐстријѐт* *свāкā* *бòлѐс*. — Пристрò ми се òдма ка(д) сан *крòчијо* *на* *улицу*.

пристрић, -ијѣн свр. *ипресјећи маказама*. — Грдп је најлакшѣ пристрић.

присѣт, приспѣн свр. *одвише усутии нечега, иресутии*. — Ако приспѣш мѹку у шкатулу, прѣсипаће се.

притвѣрат, притвѣран несвр. I. *ипреиварати*. — Зна ђн штѣ чини: свѣки дѣнар притвѣра у два. II. ~ се *ипреиварати се, иредсѣављати се друкчијим*. — При-твѣра се да зна, а не зна ништа.

притвѣрит, притворѣн свр. I. *ипреиворити*. — Ја чѹда не мѹгу чинит, па ништа притвѣрит у нешто! II. ~ се *ипреиворити се у нешто*. — Притвѣрило нам се вино у ђцат!

притвѣрдит, притвѣрдѣн свр. *ипричврстити*. — Притвѣрдила сан штѣчицу на тѡвјелици, па неће више испадат.

притѣгнут, притѣгнѣм свр. 1. *ипривући некога нечим*. — Притѣгло га је пѹстѡ бѡгаство, па је на кѡнцу сѣбе увѣлијо у невољу. 2. *ипрешегнути, ипревагнути*. — Није јѡш притѣгло, нѣмѡј ме забѣунават!

притѣзат, притѣжѣн несвр. 1. *ипривлачити*. — Ништа ме у тѡн зѣмљи не притѣжѣ. 2. *ипрешезати*. — Кад гѡћ ми је мјѣрила грѡжђе, у њѣ је вѣзда притѣзало.

притиснѣват, -иснѣвѣм несвр. *иприитискаи*. — Бѣрета ми притиснѣвѣ главу ко да је у њѡме стѡ кѣлѣ.

притоварѣват, -ѣрѣвѣн несвр. 1. *сувише ойѣтереѣивати физички некога или нешто*. — Притоварѣвају бѣрку и с кашѣтама и ш чејади, на крају ће потѡнут. 2. *ипребацѣвати нешто с јѣднога мјѣста на друго*. — Дѡкле ћемо ѡвѡ притоварѣват с јѣднога кѣра на други?

притѡварит, -ѣн свр. 1. *сувише ойѣтерѣити некога или нешто*. — івѣгѣ мјѣсѣца притѡваријо ме је с пѡслон. 2. *ипреѣтоварити, ирѣнијѣти неки ѣовар, бреме, количину нечега с јѣднога мјѣста на друго*. — Притѡварили су дрва из јѣднога камѣјѡна у други.

притѡбулѣват се, -ѡлѣвѣн се несвр. (тал. tombolare) *ипреврѣити се иреко главе или иначе*. — Притѡбулѣвате се по пѡстеји, па ће кѡ слѡмит вѣрат!

притѡбулѣт се, -ѣн се свр. *у скоку или у ѣаду се ипреврнути*. — Притѡбулѣла сан се низѣ скалу и ништа ми није бѣло.

притрѡшит, притрѡшѣн свр. *ипревише ѣѡѣрошити*. — Притрѡшијо сам ѡвѣгѣ мјѣсѣца, вѣјаће ми се задѣжит.

притрѣјет, -рѣпѣн свр. *ипрѣѣрѣјѣти, ипрѣѣурѣти нешто иреко главе*. — іни су пѹно притрѣјѣли сѣ сѣном и с неѡвјѣстѡн.

притѹћ, -ѡчѣн свр. I. *ипрѣѣући нешто*. — Ка(д) сан тѹкла ѡрахе, притѹкла сан прѣс с корѣнен. II. ~ се *ипрѣѣући се нечим*. — Притѹкѡ се по нѡгама кад је кѡпѡ фун-дѣменат ѡт кућѣ.

приупѣтат, -ѡпѣтан свр. *ѣѡново уѣити*. — Приупѣтѣј неѡга ако нијѣси сѣкѹр да се тѹдѣ мѡже пѣсат!

приупѣтиват, -ѣтѣвѣн несвр. *зѣѣити кѣвати некога нешто*. — Ѣмѡ је ѡжѣнцу пѡ стѡ пѹтѣ приупѣтиват ѣстѡ.

прихѣтит, -ѣн свр. 1. *иприхѣтити нешто рукама*. — Прихѣтити ми из рѹкѣ ѡвѣ пѣк док ја ѡткѣѹчѣн вѣрата! 2. *иприсѣити на нешто*. — Прихѣтити је да се зѣјѣдно ѡ тему догѡворѣмо.

прихлѣпит, прихлѣпѣн свр. *снажно ударити некога*. — Ако јѡш јѣданпѹт тѡ ѡчинѣш, прихлѣпићу те.

прицапит, -ѣн свр. *иприѣиснути (мисли се на кѣшу), ѣадати дуго без изгледа да ускоро сѣѣане*. — Бѣш је кѣша прицапила, свѣ пѡје је под вѡдѡн.

причѣмат, -ѣн свр. *намучити се же-лећи нешто, чѣзнути за нечим*. — Причѣмила сан чѣкајѹћи вѣс да зѣјѣдно пѡпијѣмо кѣфу.

/причѣсти(т) се/ изр. дѣт неѡме нешто ко за причѣсти(т) се кад неко неѡме да мало ѡд кѣвѣ хѣране. — Дѡ ми је дѹндо бѡкѹнић тѡртѣ ко за причѣсти(т) се.

причипицијо *в. иречипицијо.*

пришћиват, **пришћиван** не^{свр.} *казивати* некоме нешто неистинито с намјером да тај у то њоверује. — Није то истина, он ти пришћива.

пришћит, **пришћијен** свр. *рећи* некоме неку неистину с намјером да се у то њоверује. — Пришћио му је да је море избацило на Порпорељи пешекању.

приштанпават се, **-анпаван се** не^{свр.} (*учест.*) *иричињати се*. — Приштанпавало јон се да је неко зовѐ или да идѐ за њоме по кући.

приштанпат се, **-ан се** *иричинити се*. — Нѐшто му се приштанпало, па је излѐтијо надвѐр.

прјѐвара ж иревара. — То је била прјѐвара ш њиховѐ бандѐ.

прљат, **-ан** свр. (и: **прљан**) 1. *чујати* из земље жућеницу, *иацију*, *иаколеч* и сл. — Ђно мајке у баштини, прља жућеницу. 2. *радити* насумице нешто што иначе изискује *ирецизности*. — Зашто не ужѐжѐш ѐлетрику него прљаш с иглицѐн у мраку?

прљача ж (и: **прјача**) *велика шиваћа игла која ујраво због величине не одговара њошребној намјени*. — Како ћеш с ђвѐн прљачѐн шит свиљу?

прндѐј *в. ирндељ*.

прндѐљ *м* (и: **прндѐј**) *врста кукца (лейшира) који се завлачи у тканину и нагриза је*. — Ђкле су се наствѐрили овлики прндѐји?

прњѐц *м* *неуобичајено, краткоштрајно узнемирење које се исцѐљава у разним ирошћјевима, исцадима, немирима ишд.* — Ка(д) трѐба поћ лѐћ, њѐга ухити прњѐц.

прњѐцат се, **-ан се** не^{свр.} *узнемирити се* и *неуобичајено се њонашати, захћијеваћи којешта, иравити разне исцаде* и сл. — Прњѐц се маљ дѐ малопрје, па је прѐсто кад је видијо да га њико не обада.

прѐбава ж варење. — Прѐбава ми је дѐбра и дѐбро јѐдѐн.

прѐбавит, **-ин** свр. *сварити јело, храну*. — Прѐшѐтај се маѐло да прѐбавиш то граха штѐ си њо за ђбеда!

прѐбављат, **-ан** не^{свр.} *варити храну*. — Стомак не прѐбавља свѐку храну истѐ.

прѐбијат, **прѐбијан** не^{свр.} *избијати, никнути* (*нѐр. шрава, зуби и др.*). — Сѐн му је вѐћ вѐлики, почѐла му је и брада прѐбијат.

прѐбир *м* *избор*. — Ђма сѐ(д) прѐвѐја на прѐбир њѐ хоћеш.

прѐбит, **прѐбијен** свр. *избити, никнути* (*нѐр. дјечји зуби, биљка или било што*) *што се обично изненада њојави*. — На миру у коридуру прѐбила је умѐдеца.

прѐбокават, **прѐбокаван** (некога) не^{свр.} *иребацивати* некоме за нешто, *дискретно, али не без зле намјере*. — Маѐтер ти је ствѐрена за другѐга прѐбокават. — Баѐро је осјѐтљив бѐјо на прѐбокавање о(д) странѐ сестѐра, па је пошѐ ис кућѐ и сѐ(д) живѐ сѐм.

прѐбѐкат, **-ан** (некога) свр. *сѐочитнути* некоме нешто, *чешиће дискретно, али и злонамјерно*. — Прѐбѐкѐ ме Пѐво за ђнѐ штѐ му у свѐђе вријеме нијѐсан за послѐјо сѐна.

прѐбујават, **-ужѐван** не^{свр.} I. *бушити*. — Чѐли смо да њаши радници прѐбујавају тунел нѐђе у Хѐрцеговини. II. *се бушити се*. — Кад је овакѐ пѐт, мѐрају се на ауту гѐме прѐбујават.

прѐбујат, **-ан** свр. I. *наиравити* на нечему рују. — Прѐбујаћемо врата ис комѐна у тѐнел. II. *се иѐдерити се*. — Прѐбујала ти се бѐчѐва на пѐти.

прѐва ж (тал. *прова*) 1. *ирамац на броду или чамцу*. — Од великѐ брзѐне подѐсала се мѐтору прѐва у зѐрак. 2. *иѐроба њозоришне иѐредшѐве, музичке шѐачке, одијела* и сл. — Јучѐр смо њмали задњу прѐву, а вечерас је прѐстава. — Идѐн у сѐртѐ на прѐву, шѐјѐ ми капут.

прѡвара ж згрушано млијеко. — Прѡвара се прѡциједи, па се пјуина упѡтрѣби за нешто, мѡже и за слатко.

прѡвариват се, прѡвариван се несвр. згрушавати се ириликом узавирања (мисли се на млијеко). — У ђвему сѡду ми се мљеко чѣсто прѡварива. — Љѣти ме је страх от прѡваривања мљека, јер онда неман штѡ да(т) дјетету.

прѡварит се, прѡварй се свр. згрушавати се ириликом узавирања (млијеко). — Мљеко се прѡварй кад је врућина или кад брѡчица од мљека није чиста.

прѡват, -ан несвр. и свр. (тал. provare) 1. иробаити нешто, кушаити. — Прѡвѡ сан двѡ-три вѣстита па ми ниједан нѣ ваља. 2. искушити, ирејријети. — Прѡвѡ сан ја дѡста у живѡту, ма ме је страх да ђвѡ нећу мѡћ приконпѡртат.

прѡведар, -дра, -дро пријд. са мало ведрине. — Јутро је било прѡведро, а пѡслије се наоблачило.

прѡведрица ж стињање времена кад на облачном небу има и ведрине. — И данас ће ко и јучѡр бит прѡведрица.

прѡвѣнтат, -ам свр. (тал. ventare) I. ировѣјтриити. — Кућа је била дѡго затворена, па је трѣба прѡвѣнтат прије него се у њѡн пѡчмѣ живљет. II. ~ се ировѣјтриити се. — Идѣн се сѡд прѡвѣнтат на Порпѡрелу, цијели дан сан у затворену.

прѡвиват, прѡвиван несвр. иробаити, кушаити нешто дѡуже времена, обично у више наврѣта. — Прѡвивѡ сан ја тѡ начит, ма ми није ходило од рѡке. — Онй штѡ на Пѡљани припрѡдавају воће написали су на банцима да је забрѡњено пипање и прѡвивање илложенѣ рѡбе.

прѡвѡкават, -ѡкаван несвр. (тал. provocare) изазивати. — Не прѡвѡкавај ме, мѡлйн те! — Такѡ прѡвѡкавање не слѡти на дѡбро.

прѡвѡкат, -ан свр. изазавати некога. — Прѡвѡкѡ га је с некаквијен пѡтинама, па је дѡбијо по глави и сѡд нека мѡчи.

прѡвѡкацијѡн, -ѡни ж (тал. provocazioni) изазов, ирѡвѡкација. — Данас су чѣсте прѡвѡкацијѡни сѡ свијѡх бѡндѡ.

прѡврѣт, прѡврй свр. прел. и непрел. 1. ирѡврѣити. — Вѡда је прѡврѣла, мѡжеш стѡвит пѡсту. — Трѣба млијеко прѡврѣт да се не пѡкварй. 2. избити на иѡвршину. — Ѣкле су ин сѡд прѡврѣли толики сѡлди?

прѡгѡстат, -ан свр. ирѡшити на шивањѡј машини. — Свѣ је ингвѡздано, сѡмо трѣба прѡгѡстат, па гѡтово.

/прѡгледѡват/ ивр. сѡнце прѡгледѡва иѡјављивати се, ирѡбијати се иѡвременѡ између облака. — Сѡнце прѡгледѡва, ма кѡ зна штѡ ће надјачат!

/прѡгледат/ ивр. прѡгледалѡ је сѡнце иѡјавити се, ирѡбити се. — Данас ће, изгледѡ, и сѡнце прѡгледат!

прѡгнат, -ам свр. намучити некога зѡг нечега. — Прѡгнала ме је више штѡ јѡн нијѣсан кѡпила жѡти омбрѣлн.

прѡгон м мучење. — Гѡдйшгѡ вѣћ дѡрају прѡгони ш њихѡвѣ бѡндѣ.

прѡгонит, прѡгонит м несвр. сѡлно нешто ирѡговарити, мучити некога. — Жѣна га вѡзда прѡгонит штѡ не дѡноси више динара. — Кѡ би мѡгѡ пѡднијѣт прѡгѡњење за сваку стѡр!

прѡгѡнство с ирѡгањање, мучење. — Прѡгѡнство је немат мйра у себе дѡма.

/прѡдават/ ивр. ѡни што прѡдава бѡтйгу ирѡдавѡч, ирѡвѡц (иѡако ойисно и за иѡјединѣ врѣте занѡта). — Тѡ је ѡна штѡ је прѡдавѡла бѡтйгу ѡт круха на днѡ плацѣ пѡјйшкѣ.

прѡдуг, -а, -ѡ пријд. дѡгуљастй. — Сви му у кући имају тѡндѡ фѡцу сѡмо је у њѣга прѡдуга.

прѡдуковѡње с гл. им. од прѡдуковат се исказивање у нечему, изѡђење нечега, ирѡдуцирање. — Нѣко уживѡ у прѡдуковѡњу, па трајй пѡплику да га слѡшѡ и гледѡ.

продуковат се, **продукујен се** несвр. (тал. produrre) *исказивати се пред неким у нечему, изводити нешто, иродуцирати се*. — Лако му се продуковат тамо ђе га не познадү.

продукат се, **-ан се** свр. *исказати се у нечему, извести нешто, иродуцирати се*. — Са(д) се он прид вама хђе продукат да видјте штд је научијо у школи.

продуцијон, **-они ж** (тал. produzione) *ириозводња, иродуција, извођење*. — О(д) те ваше продуцијони нема пуно користи.

прођедат, **прођедан** несвр. *ириовлачити кроз нешто иглу, конач и сл*. — Тамо у камари Маре прођедан ндвј крпатүр.

прођес, **-еден** свр. *ириовући, нир. конач кроз ушицу игле или ириовући иглу с концем кроз нешто*. — Тешко ми је прођес иглицу кроз двү дебелү рбү.

прожвѣтат, **прожвѣтан** свр. *ириожвакати*. — Сваки зѣлогѣ трѣба добро прожвѣтат.

прождират, **-ен** несвр. *гуитати нешто*. — Болј ме грло, смѣта ми прождират. изр. ~ *дчима најадно некога гледати, одјеравати обично с љубави или дивљењем*. — Кд је онј чвјек штд те онакд прождире дчима?

прождријет, **прождерен** свр. **1.** *ириогуитати нешто*. — Не држи више тј бокүнић мѣса у устима, него га прождери или га плүни! **2.** *халайљиво иријести*. — За уру рббе свѣ су прождрили, није ништа није остало.

прождрлос, **-ости ж** *незаситива глад*. — Дшла ми је нѣка прождрлос, парѣ ми се да се не мдгу најес.

прођет, **прођмѣн** свр. *ириобити (мисли се на вјетар кад ириобије кроз одјећу)*. — Прдмѣ ме вјетар док чѣкан транвај.

прожикат, **прожикан** свр. **I.** *ириодувати, ириухати*. — Прожикд ме је вјетар на Порпорели, па ме сад болј под бандом. **II.** ~ *се изложити се вјетру и хлад-*

ноћи. — Син ми се јучер дбро прожикд по бури, па данас лежј.

прджимат, **-љен** несвр. *ириобијати кроз одјећу (о вјетру)*. — Склони се у завјетрину да те не прджимлѣ двѣ вјетрушина!

прдзукнүт, **-а**, **-о** придј. *ириокиснүти, који је добио киселу жицу, јер је на иућу да се иоквари*. — Јели смо прдзукнүтү јүху, па ми стдмак није дбро.

прдзукнут, **-нем** свр. *ириокиснүти, иоћи на кисело (мисли се на храну)*. — Грах је прдзуко, баџи га!

прозукњиват, **-укњивѣ** несвр. *ириолазити на кисело*. — Храна на великдн врућни прозукњивѣ.

прозунтѣват, **-унтѣван** несвр. *оговарати некога*. — Оне у свакога идү и свакога прозунтѣвају. — Твоја жѣна ко да је учили аргү от прозунтѣвања.

прозунтат, **-ам** свр. *рећи што ружно о некоме*. — Ддје ти у кућу, лјјепо је примјш, трѣташ, а она те онда прозунтѣ.

прокапиват, **-апивѣн** несвр. *ириокаивати, ириокајљивати, кад иида само ио која кай*. — Кйша прокапивѣ, ндси дмбрелу!

прдкнит, **-ин** свр. *ириокаивати, кад вода или нека друга шѣчност, иочне да кайи кроз нешто*. — Прдкапила нам је күпјѣрта на двѣ мјеста.

/проклѣство/ изр. ~ *од времена климатски иоремећај у лошем смислу*. — Правд проклѣство од времена! Нѣ можеш крдчит на улицу, а да се нѣ сквасиш дд кожѣ!

прдклѣт, **-ѣта**, **-ѣто** придј. *неиослушан, својеглав*. — Нѣ би те нијад послушд, прдклѣт је ко враг!

ириоклѣтац, **-ѣца** м ген. мн. *проклѣтац човјек који ио некој основи заслужје негѣтивно мишљење*. — Изгүбијо је, проклѣтац, свү очевину на картма.

ириоклѣтница ж *женска особа неиослушна, својеглава, склона лошим иосиуицима*. — Ириоклѣтница једна, здравља ме је кдстала!

проклѣтичина ж (аугм. од проклѣтица) — Кò би вјѣровò да је из онакѣ фамилѣ изишла онакà проклѣтичина!

прòкужит, -йн свр. *ипрозрейти некога или нешто*. — Срѣћа је мòја да сан брзо прòкужила њѣга и њѣгове нàмјере.

прокùлат, -ан несвр. *избацивати младице и цвијети*. — Кùпус је пòчео прокùлат, биће брзо пùна плаца прòкùлà.

прòкуле, -у̀лà ж (редовито у множини) (тал. broccolo) *младице куйуса које ће брзо ипроцвјетати*. — Нѣмà зйми вѣчерѣ бес прокùлà.

прòкулице ж (дем. од прòкула — тал. broccoletto) — Биће за вѣчерѣ прòкулицà и приганијех гѣрицà.

прокундурòват, -урујен свр. *ипреирести неке особе и њихову ситуацију, а у вези с њим и сазнати што ново о њима*. — Мàло смо прокундурòвали ò нашијен сусједима.

прòкùра ж (тал. просуга) *иуномоћ*. — Бес прòкùрѣ ти нећу мòћ ништа учинит у Кòмуну.

прòкùрат, -ан свр. (тал. просугаге) *настигајати, иобринути се*. — Прòкùрàј ми дò сутра тù ствàр на сùду фйнут.

прокурàтùр, -у̀ра м *заступник, адвокат*. — Рѣкò нам је прокурàтùр да ће нам написà(т) тужбу. изр. ~ò(д) стàтa државни иуужилац. — Чѣкàмо штò ће учинит прокурàтùр ò(д) стàтa.

прòкùриста м *овлашћено лице које у неком надлештву има ираво иоитиса*. — Цйјелòга живòта бијо је прокùриста с мàлòн плàтòн.

прòлаба ж и м *особа незаситна у јелу*. — Хòћу те јà, дрàгà мòја, хрàнит онѣ двй-је прòлабе у кући!

прòлабат се, -ан се свр. *иостити незасити у јелу (каже се за живоитиње, али и за људе у иогрдном смислу)*. — Свй су се прòлабали, нѣ знàм штò би им дàла јести.

прòлазит, -йн несвр. 1. *ипролазити*. — Тудà су прије прòлазили Брãјке с тòва-

рима. 2. *давати иовремено или у одређеним интервалима неку иомоћ, новац*. — Òтац му свàкòга мјѣсца прòлази кòји сòлад.

/прòлàмат/ изр. прòлàмà вјѣтар (зйма) *каже се кад вјѣтар или хладноћа ипробија некога ко није добро обучен или ко се исувише излаже хладноћи*. — Бјѣжи с тѣ вјетрòметинѣ да те не прòлàмà вјѣтар!

прòлàмпат, -ан свр. (тал. lampa) *хитро се мало ирошејати, итек иолико да се ухвати мало зрака*. — Прòлàмпали смо мàло прико Пескарйѣ и крòз улице да се провентàмо, па òнда нàсе на пòсò.

прòлèгат, -ан свр. (тал. leggere) *ипрочитати*. — Прòлèгò је дòсад свù библијò теку.

прòмаха ж *ипроух, иромаја*. — Мòже ми нàудит прòмаха, затвòри или вràта или фùњестру!

промијèни(т) се, промијèним се свр. *замијенити народну ношњу градском, иреобући се у грађанско одијело*. — Òна је Жупка па се нàзàд нѣколикò гòдйнà промијèнила.

прòмислит, -йн свр. 1. *размислити о нечему*. — Дòбро прòмисли је ли ти тò пàметно! 2. *иомислити*. — Ка(д) сан чòу кудцàње нà вràтима, прòмислијо сан да си ти.

промйшљàт, промйшљàн несвр. 1. *размишљати о нечему*. — Промйшљò сан јà и нà тò да прòдàн кùћу и плàтин свѣ дугòве. 2. *иомишљати на нешто*. — Вйдйн да вас òдàвно нѣмà, па сан промйшљò да се нијесте штò најèдили.

прòмјена ж *число рубље*. — Òстави ми на стòчићу у камари прòмјену зà су-тра!

промјèнйват, -ѣњйвàн несвр. I. *мијèнйати нешто*. — Кòлико ймà вѣстйтà, промјèнйвà хи трипùт нà дàн! II. ~ се *ипреоблачити се*. — Промјèнйвàн се, сà(д) сан дòшла здвòра.

промлàтит, промлàтин свр. *ипроћи брзим ходом не заситијући, не осврћући се*.

— Нѣ знам хѣ йдѣ, свѣки дѣн прѣмлати у мене испѣт кућѣ на исту ўру.

проѣдрит, прѣдрѣн свр. 1. *ронећи ѡревалии неки ѡуи*. — У младѣсти је знѣ проѣдрит и по десѣтак мѣтарѣ а да не ѡзйћѣ наврх. 2. *ронећи ѡрећи кроз неки ѡјеснац или се ѡровући исѣод неке сѣијене*. — Би ли ти смѣјо проѣдрит између ѡвијех камѣња?

пропагават се, -ѡгавѣн свр. *ѡја-ѡлываи се и ширии у великом броју*. — Пропагавали су нам се нѣкѣ вријеме мѣши у пѣдруму, али би хи мѣчка вѣзда пѣхитала.

пропагат се, -ѡн свр. *раширии се у великом броју*. — Да ми је знѣт ѡкле су се пропагали ѡви жутѣ мравѣ!

прѣпадат, -ѡн свр. *исѣањиваи се (ѡканина), ѡказиваи знакове да ће брзо ѡсѣаи неѡѡребљиво (ѡсуда, нека машина и сл.)*. — Тѣћама брзо прѣпада днѣ и мѣло дѣрају.

прѣпас (прѣпасти), прѣпанѣм свр. *ѡроѣањии се, ѡрошуйљии се*. — Гаће су ти прѣпале на кѣљенима.

прѣпијо прил. (и: прѣпито) (тал. *progi*) *баш, уѣраво*. — Прѣпијо нѣман срѣћѣ за штѣ дѣбит на тѣнбули.

прѣпито в. *ѡройѡ*.

прѣплахнут, прѣплахнѣм свр. *ѡроћи нечим лагано кроз воду, нѣр. ѡсудом, ѡканином и сл.* — Кѣпице сѣмо прѣплахни с мѣлѣн вѣдѣн.

пропоњават, -ѡњавѣн свр. (тал. *propete*) *ѡредлагати*. — ѡви пѣт ја нѣћу ништа пропоњават.

пропѣњат, -ѡм свр. *ѡредложии*. — Јѣ би ван пропѣњѣ да ѡ тему јѣш прѣмислите.

прѣпѣста ж (тал. *proposta*) *ѡредлог*. — Није ти лѣда прѣпѣста, мѣгло би ѡд вѣбѣт и кѣристи.

прѣпѣх м *ѡромаја*. — Кѣлаву чејѣдету ѡ најмањи прѣпѣх смѣта.

пропѣхат, прѣпѣхан свр. *ѡродуваи (ѡјешар)*. — Нѣмѣј да те тѣ прѣпѣха вѣжтар!

пропѣхиват, -ѡхивѣн свр. *дуваи кроз нешти*. — У ѡихѡвѣн кѣћи пропѣхивѣ и ѡзгѣр и ѡздѣ.

пропѣхнут, прѣпѣхнѣм свр. *ѡродуваи некога (мисли се на ѡјешар)*. — Пропѣхнула ме је јучѣрања бѣра.

пропѣштат, прѣпѣштѣн свр. *кад је нешти ѡшѣењено, ѡ шѣчнѣсти ѡдаице исѣиче, али ѡлако цури, влажи*. — Црѣвје ми пропѣштају вѣду. — Кѣпјѣрта прѣпѣштѣ, па је плѣфѣн вѣлжан.

прѣпуштит, -ѡн свр. *ѡройусѣии во-ду или неку другу ѡекућину*. — Ако кѣрта прѣпуштѣ масѣћу, свѣ ће ми пѣ рѣби.

прѣрѣшѣтали, -ѡн свр. *ѡемеѣи некога исѣиѣи, ѡдносно ѡројѣриѣи ѡегово знање из неке ѡблѣсти*. — Бѣш су га прѣрѣшѣтали и тѣ(д) се вѣћѣло да је ѡн ѡправ најѣлѣј.

прѣсѣковат, -ѡјѣн свр. *ѡйрано рубље лагано ѡроћи кроз чисту воду ради исѣирања*. — Да прѣсѣкујѣн мѣментѣн ѡвѣ шугамѣне, па ћу хи стѣвит сѣшит на сѣнце.

просѣвѣјѣтит, прѣсѣвѣјѣтѣн свр. (и: просѣвѣјѣтлит) *разѣсѣирии*. — Бѣг му просѣвѣјѣт(л)ѡјѡ пѣмѣт кад нѣ зна штѣ гѣворѣ и чинѣ!

просѣвѣјѣтлит в. *ѡросѣвѣјѣиѣи*.

прѣсѣк м *врѣѣа слаѣкој бијѣлог вина ѡд сухѡг грожѣа*. — Дѣнијѣли смо с Пѣљѣшѣа јѣдну бѣтѣју прѣсѣка.

просѣјѣда(т) се, прѣсѣјѣдѣн свр. *исѣањиваи се (мисли се на ѡканину) у ѡлокој мѣри као да ће се расѣастѣи*. — ѡвѣ се рѣба лѣко прѣсѣјѣдѣ, пѣгѣтѣво на мѣстѣма хѣ се трѣља.

прѣсѣпат, -љѣн свр. I. *расѣиѣи нешти или ѡусѣиѣи да нешти из нечега ѡреѣуњено исѣадне*. — Не трѣпѣј вѣше у сѣкет, ѡ тѣ вѣћ прѣсѣпљѣш! II. ~ се I. *расѣиѣи се или исѣадаи из нечега шѣи је вѣћ ѡреѣуњено*. — Ис камѣјѣна се прѣ-

силпѣ прѣжина по пѹту. 2. *расиѣати се, расѣадаѣти се и на најмањи додир (обично се односи на неку храну).* — Кѣферићи се прѣсиплѹ у ѹстима кѣлико су мѣки.

прѣсит, -ѣн несвр. *молиѣти за милосѣињу, ѣражѣиѣти милосѣињу, ѣросѣачиѣти.* — Ыдѣ жѣна з дјѣтетон од вратѣ до вратѣ и прѣсѣ.

прѣсѣд, -а, -о придј. (и: прѣсѣд) *онај који има косу ѣроѣшкану сјѣдинама.* — Зѣпѣнтила сан високѣга, прѣсѣдѣга чѣвѣка у оѣалима.

прѣсѣсти се, -дѣн се свр. *исѣиѣањѣиѣти се (мисли се на неку ѣшканину), исѣиѣањѣиѣти се у ѣшој мјѣри да ѣе се ѣровалиѣиѣти.* — Прѣсѣле су ми се гѣѣе на кѣљенима.

/прѣсо/ изр. (бѣѣе нешто) кад вѣрба прѣсо рѣдѣ *никад.* — Он ѣе фѣнут скѹлу кад вѣрба прѣсо рѣдѣ.

прѣстит, прѣстѣн свр. *оѣросѣиѣиѣти.* — Ако ти ѣви пѹт прѣстѣн, тѣ ѣеш ме ѣ другѣ пѹт прѣварит. — Прѣстите, хѣѣете ли ми рѣјет штѣ се ѣна чѣјад тѣмо онлѣкѣ тѣскају?

прѣстица ж *врсѣа рибарске мреже.*

прѣстриѣт, прѣстрѣм (и: прѣстерѣн) свр. *раѣиѣиѣти рубѣе на коноѣац да се суши.* — Данас сан прѣла, а сѹтра ѣу рѣно прѣстриѣт. изр. ~ трѣзу ѣосѣавиѣиѣти сѣолѣѣак. — Трѣпеа је прѣстрга, сѣмо јѣш да стѣвѣн пѣзѣте.

прѣстудѣјат, -ѣн свр. (тал. *studiare*) *ѣроучѣиѣти, ѣромозгаѣти.* — Вѣјѣ прѣстудѣјат кѣко би се тѣ мѣкина мѣгла начѣнит.

прѣсуја в. *ѣросуѣа.*

прѣсујина в. *ѣросуѣина.*

прѣсујѣца в. *ѣросуѣѣца.*

прѣсуѣа ж (и: прѣсуја) *ѣигањ.* — Пѣтребна ми је прѣсуја за ѣспригат мѣсо. — Прѣсуѣа ти вѣсѣ ѹ спреми.

прѣсуѣина ж (и: прѣсујина) (аутм. и пеј. од прѣсуѣа) — Толѣкѣ прѣсујина вѣјѣ за прѣгат рѣбу кад ѣмѣ пѹно чѣјѣди.

прѣсуѣѣца ж (и: прѣсујѣца) (дем. од прѣсуѣа) — На днѣ Плацѣ ѣмѣ за кѹпит мѣлиѣх прѣсујѣцѣ.

прѣсѹт, прѣспѣн свр. I. *кад неко неѣиѣо расѣе или му исѣадне из нечѣга ѣиѣо је ѣренѣѣриѣано.* — Тѣ сѣкет нѣ може пѣдниѣт толѣкѹ тежѣну, па ѣеш свѣ прѣсѹт. II. ~ се 1. *кад неѣиѣо због наѣѣриѣаностѣи исѣадне из кѹѣиѣе, сандука, кола и сл.* — Врѣти се нѣсе и пѣкупи ѣнѣ прѣчкариѣе штѣ су се прѣсуѣе ѣ(з) шкатулѣ! 2. *ѣросуѣиѣти се, расѣиѣиѣти се на најмањѣи додир.* — Пѣтѣте су ми се свѣ прѣсѹле, тѣ је тѣкѣ вѣс.

прѣсух, -а, -о придј. *ѣолусух, дјѣлимѣчно сух.* — Рѣба је прѣсуха, дѣгни је с ко нѣпа.

прѣтѣњѣт се, прѣтѣњѣм се свр. *смрѣшавѣиѣти.* — Нѣкѣко ван се ѣвѣ мѣчка прѣтѣњѣла, или је нѣстало мѣса у комѣрди или мѣшѣ ѹ кѹѣи!

прѣтѣтѹр, -ѹра м (тал. *protettore*) *зѣѣиѣиѣѣник.* — Ымѣ је ѣн прѣтѣтѹра у ѣвѣдашѣѣму бѣскупу.

прѣтеѣијѣн, -ѣни ж (тал. *protezione*) *ѣроѣѣкѣѣѣја, заговѣрање.* — Нѣје ѣмѣ прѣтеѣијѣни, сѣмо знѣња ѣ памѣти.

прѣто м *граѣѣвински квалификѣвани радник.* — Прѣто нѣзирѣ градѣју кѹѣе.

прѣтоват, -ѹјѣн несвр. *имаѣиѣи ѹлогу ѣроѣа, ѣј. граѣѣвинског квалификѣваног радника који у конкретѣном случају даје ѹѣѣѣсѣѣва и надзѣре рад другѣх радника.* — Ка(д) смо градѣили кѹѣу, на градѣѣи је прѣтовѣ ѣтац јѣднѣга нѣшега прѣјѣтеја.

прѣтрѣс (прѣтрѣсти), -ѣсѣн свр. *ѣзоговарѣиѣти некога.* — За јѣдно јѹтро прѣтрѣсле су свѣ: о(д) чѹкѹнѣѣа до ѣца ѣ матерѣ.

прѣтрѣсѣт, прѣтрѣсѣн несвр. *ѣговѣраѣиѣти.* — Кад гѣѣ се нѣђѹ, прѣтрѣсају прѣјѣтеје ѣ роѣѣе. — Бѣјѣн се ѣѣховѣга прѣтрѣсѣња вѣшѣ него сѹда бѣжиѣга.

прѣтрлѣѣат, -ѣн свр. I. *ѣроѣѣрѣѣѣиѣти неѣиѣо или некога.* — Прѣтрлѣѣѣј ме мѣ-

ло по шкѣни! **II.** ~ се *ипрошрљати се*. — Кад изиђеш из мора, протрлицѣј се мало са шугамаѣном да ти не будѣ зѣма.

прѠћ, прѠћѣн свр. **I.** *ипровести*, *ипоборавити*. — ПрѠћемо нѣколико данѣ на Каламоти. изр. ~ *крѠз воду овлаш оквасити*. — ПрѠје него обучѣш нѠвѣ кошују, прѠђи је мало крѠз воду! **II.** ~ се **1.** *намирити своје иошребе нечим, снаћи се с нечим*. — Овега се мјѣсѣца морѣн прѠћ с Ѡво динара што имѣн. **2.** *оставити се некога или нечега*. — Нѣка се Ѡн прѠћѣ мѣне и мѠјѣ кѣћѣ! — ПрѠђи ме се!

проћѣдѣра ж (тал. procedura) *иостѣуѣак судски или неки други*. — Јако је компликана проћѣдѣра за добит дѠзволу од баркаријѠла.

проћукат се, прѠћукѣн се свр. *каже се за особу која је била ио ионашању зашворена и шѣха, ѣа иостѣала ошворена, комуникашѣвна*. — Није Ѡна више онѣко мирна и мучѣљива, проћукала се Ѡткѣд је пѠшла из дома.

профѣсијѠн, -Ѡни ж (тал. professione) *занимање, ипрофѣсија*. — Он је чељѣде от профѣсијѠни и зна мѠже ли се на кући подѣсат јѠш јѣдан пјѣн.

профѣсијѠнѣлѣ, -ѣ, -Ѡ пријѣ. (тал. professionale) *ипрофѣсионални*. — ТѠ су свѣ профѣсијѠнѣлѣ глумци.

профѣсѣр, -ѣра м (тал. professore) *ипрофѣсор*. — У нашему Граду су профѣсѣри бѣли стѣмѣни.

профѣсѣрић м (дем. од профѣсѣр) *ипрофѣсор скромног иоложаја, знања, материјалног стѣња*. — Он је бѣјо нѣкакав профѣсѣрић с платицѠн от кѠјѣ је јѣдва жѣвијѠ.

профѣсѣрица ж *ипрофѣсорица*. — Сѣн му је инцѣњѣр, а ћи профѣсѣрица од математикѣ на препарандији.

профѣукат, прѠфѣукѣн свр. *новац и све материјалне вријѣдностѣ расуѣи и иошрошити на јѣло, ииће, ировод*. — ГѠдѣ-

нѣ и годѣнѣ му је нѠно стѣјѣо имѣтак, а Ѡн га је Ѡдма профѣукѠ и сѣд нѣмѣ ништа.

профѣундат, -ѣн свр. (тал. profundare и profundere) **I.** *ипробити дно на нечему*. — НасѣкѠ сан се и профѣундѠ днѠ Ѡд бѣркѣ. **II.** ~ се **1.** *кад се дно ировали*. — Како су бѣлѣли, профѣундѠ се пѠд ѣ камари. **2.** *ипроѣастѣи кроз ироваљѣно дно*. — Не хѠди прикѠ тијѣх штѣцѣ, гѣѣле су, па ћѣш се профѣундат доли. **3.** *иостѣити незајажљѣив у јѣлу и иићу*. — Ѡтка(д) се вратѣио с мѠра, профѣундѠ се.

профѣундис, -а м *особа, мушка или женска, која много једе као да је јама без дна*. — Бѣш си профѣундис! КѠ ће те хрѣнит?

прѠхмућат, -ѣн свр. **I.** *ипромућѣити нешѣо*. — ПрѠхмућѣј прѣје него ѣлијѣш ѣ жмуѠ. изр. *тѠ је прѠхмућѣј па прѠли каже се за оно шѣо нишѣа не вријѣди*. — Онѣ фѣлѣ свѠју рѠбу, ма свѣ је тѠ прѠхмућѣј па прѠли. **II.** ~ се *ипромућѣити се*. — Није се тѠ прѠхмућѣло, свѣ је пѣло на дно бѠтијѣ.

прохѠдит, прѠхѠдѣн несвр. **1.** *ипролазити*. — Обично чѣјад прѠхѠду крѠс тѣ ѣлицу и излазу на рѣву. **2.** *ипролазити се, ироводити вријѣме*. — Лијѣпо смо прѠхѠдили дѣне на сѣлу.

процѣвћѣт, -ѣн свр. *ипроцѣјѣтити*. — Процѣвћѣле су ми у царѣину рѣснице.

процѣјат (се) в. *ипроцѣјѣтити (се)*.

процѣљат, прѠцѣљѣн свр. (и: процѣјат) **I.** *ипрољѣјѣти*. — ПрѠцѣљѣј га да нѣ плачѣ! **II.** ~ се *ипрољѣјѣти се*. — Добро смо се процѣљѣли по маѣстрѣлу.

прѠчѣсијѣн, -ѣна м (тал. processione) **1.** *ипроцѣсија као диѠ вјѣрске манифѣстѣације иовѠдом Ѡдрѣћѣних иразника, када вјѣрници са клером и црквеним реквѣзитѣима у свѣчаном ходу ироћу кроз градске улице или Ѡколо цркве*. — На ГѠспу Вѣликѣ је вѣзда прѠчѣсијѣн крѠз град. **2.** *много ѣуди који се крећу у неком иравцу, али неорганизовано (у Ѡвом значѣњу нај-*

чешиће у множини). — Прочесијуни фү рестијех пасавају преко мiра̄ ђд Града.

проши́кат, прѡши́кан свр. *кад некога ѿробије вјештар*. — Ако те проши́ка вјештар, нахладѡићеш се.

прѡпа̄ње с гл. им. од прѡпат *чејркање ѿо нечему*. — Остави се прѡпа̄ња пѡ бурси, рѡци штѡ трајѡиш!

прѡпат, -ан несвр. I. *чејркаѡи ѿо нечему или око нечега*. — Прѡпаш ми по шкрабѡици, па ѡнда нѡ знам вѡше ѡе ми је штѡ! II. ~ се *борѡи се, настѡјѡи на нечему*. — Добро је сад ѡ ѡди, а догоди́нѡ немо се прѡпат за бољѡ мјѡсто.

прѡси, прѡси ж *ѡрса, груди*. — Прѡбада га у прѡсима, па нас је страх да није полмѡнеја.

прѡска̄ње с гл. им. од прѡскат *мрвљење ѿод ногама*. — Морѡ бит да је некому на кле пѡ бѡкунић бешкѡта, ѡсјећан прѡска̄ње под ногама.

прѡскат, -ан несвр. *хрѡкаѡи, крѡкаѡи ѿод ногама*. — Оди је неко нешто слѡмијѡ, прѡска ми склѡ под ногама.

/прѡс(т)/ изр. држат ~ ѡ губѡици *не рећи нешто шѡио шѡио шѡреба, ѡрећуѡиѡи*. — Нѡмѡј му држат прѡс ѡ губѡици, него му рѡци штѡ мѡслимо ѡ њему. хѡдит на прѡстима *шѡхо, нечујно се крѡѡиѡи*. — Он је грѡнтав и нѡрвѡз, морѡмо ѡ кући свѡ хѡдит на прѡстима. ~ *вина* (вѡдѡ и сл.) *мало вина, воде и сл.* — Сваќи пѡт иза ѡбеда ѡма ѡжанцу пѡпит прѡс вина. *гѡ ко ~ онај ко је без ичега*. — Дошѡ је ѡ нас гѡ ко прѡс, а сад нѡ зна штѡ ѡма.

прѡстић м *морска шкољка ѡрѡѡац* (Lithodomus lithophagus).

прѡтит се, -ѡн се несвр. *ѡѡлиѡиѡи се, ѡачѡи се у нечије стѡвари, дирѡи нешто или некога*. — Нѡ прѡти се ѡ врећу бѡха! — ѡ свашто се ѡн прѡти. — И тѡ се прѡтиш у тѡѡе стѡвари!

прѡѡија ж мѡраз. — Кѡћу му је жѡна дѡнијѡла ко прѡѡију.

прѡт м *шиба*. — Дјѡца се бѡс прѡта не алевѡвају.

прѡтић м (дем. од прѡт) — Пѡци га маѡ с прѡтићен пѡ нѡжицама па ћеш вѡђет кѡко ће пѡслушат!

прѡцат се, -ан се несвр. *шѡрзѡи се, ѡѡимаѡи се*. — Нѡ прѡцај се, тѡ ништа не бѡлѡ!

прѡцнут се, прѡцнѡм се свр. 1. *шѡрзѡи се*. — Ова рѡба је јѡш жива, са(д) се прѡцнула. 2. *нагло ѡорастѡи (за дѡјѡте)*. — Колишан је бѡјѡ прѡшлѡ гѡдинѡ, а са(д) се прѡцнуо и стѡгѡ мајку. 3. *кад нека особа, обѡчно млађа, која је бѡла ѡвучена и стѡидљѡва, ѡромијени своје држање*. — Она се прѡцнула ѡткѡд је почѡла радит.

прѡхѡт м *ѡеруѡи*. — ѡман у глаѡи прѡхѡта и ѡпадају ми кѡсе.

прѡц м 1. *ѡзбачени ѡѡѡљак, ѡдносно цѡвѡетѡ лука*. — На луку је вѡлики прѡц. 2. *мало дѡјѡте, мушко или женско, које вѡћ ѡсказује своју личнѡст и вољу*. — Овлишнѡ прѡц ми замјѡра кѡко сан тѡ учѡнила! изр. *вѡма тѡ прѡц-вѡц нема колебања кад је у ѡиѡшању неки ѡсао или нека ѡлука*. — Они мѡслѡ да ће тѡко прѡћ, ма нѡма тѡ прѡц-вѡц, него плѡти штѡ си дѡжан!

прѡцат, -ан несвр. *цѡѡѡиѡи (ѡ луку)*. — Пѡчеѡ нам је лѡк прѡцат.

прѡцѡлин, -ѡна м *дјѡчачѡи или дјѡвојчица*. — Вѡђѡ тѡ прѡцѡлина штѡ ѡн зна! 2. *расѡом мала особа која би ѡ својим годинама морала битѡи виша и развијѡнија*. — Замѡшљала сан га ко прѡзѡнцу ѡ(д) чѡвјѡка, а ѡн прѡви прѡцѡлин.

прѡцѡлина ж мала дјѡвојчица. — Она прѡцѡлина Мѡрина ми је дѡшла стѡвљѡт пѡцете.

прѡцѡлинић м (дем. од прѡцѡлин) — Прѡцѡлинић се ѡ сѡм дѡбро снашѡ!

прѡцѡлиница ж (дем. од прѡцѡлина) — Пѡшѡтили су прѡцѡлиници да комѡнда ѡ кући.

/прчак/ изр. луд ко ~ особа недовољно њамејина. — Ајме, како је то мдог учинит? Баш је луд ко прчак!

пршњарија ж *свињница*. — Узми бурсу па донеси штг пршњарија.

пршњаријица ж (дем. од пршњарија) — Све су то биле пршњаријице без вриједности.

пршукат, **пршутка** м (лат. *perexsuctus*) *стиражња свињска нога*. — У коминати се сүши велики пршукат.

пршут м (тал. *prosciutto*) *стиражња свињска нога осушена, али и свјежа*. — Дочекали су нас с вином и с пршутон. Кү(д) ћеш бдоје о(д) тегā? ~ *кућани шунка*. — Күпили смо мао пршута күханога.

пршутина ж (аугм. од пршут) — Сүши се у коминати пѣчу пршутинѣ од онега великога праца.

пүђат, **пүђан** несвр. I. 1. *ширијебиши, нешто сийно ирсийма шражшии и скидаши или извлачшии из нечега (нпр. ваши, бухе и сл.)*. — Дијете је неђе ухитило ўши ў главу, па га сад пүђан. 2. *материјално искористишавашши некога*. — Непүт га је непрестано пүђо. 3. *иошајно иомало узимашши од нечега шшо је сакривено и остављено за неку одређену ирилику*. — Нѣко пүђа смѣке и(з) спремѣ. II. ~ се *ширијебиши се од нечега*. — Наша мајчка се сама пүђа од буха.

пүјина ж *густии дио ирвареног млијека*. — Пүјина се мже јести с цукарон.

/пүк/ изр. ~ и *комүна свако*. — Само ти то рѣци вѣму, а сүтра ће знат и пүк и комүна.

пүки, -а, -ѣ придј. *истии, ирави, истиовјешни*. — Осто је пүки сирѣмах. — У свѣму је пүки отац. — Све је то пүка њстина.

пүкнут, **пүкиѣм** свр. 1. *не моћи издржашши нешто*. — Ти би пүко кад не би проговорио. 2. *иришгнуши се од нечега*. — Пүкле су ми рүке од валѣжѣ. изр. ~ о(д) *смијѣха смијашши се иреко мјере*. — Пүкли смо о(д) *смијѣха ка(д) смо чули штг*

му се догодило. *кут пүкло — да пүкло каже се кад неко ио сваку цијену жели нешто урадиши или иосиши*. — Тражићу то од њих па кут пүкло — да пүкло!

пүластар, -тра м ген. мн. *пүластарā* (тал. *pollastro*) *ише ирсийело за клање*. — Хѣће му се пүластарā, а не може јести күпуса и патāтā.

Пүластар м у *Дубровнику надимак иородице Бранђолица*.

пүластрић м (дем. од пүластар) — Једна жена је цијено дāвала пүластре на плаци зѣленѣј.

пүленат, -ѣнта м (тал. *ponente*) *зайадни вјешар*. — Чини ми се да је обрнуо пүленат.

пүлѣнта ж (тал. *polenta*) *гуиће или рјеће кухано кукурузно брашно, качамак*. — У народу се гвѣорит: „Кѣ пүленту күсā, рүмен је ко рүса!“

пүлѣнтāра ж (тал. *ponente*) *јак зайадни вјешар који диже велике валове*. — Дāнас нѣмā рибāња, почѣла је пүлѣнтāра.

пүлѣнтина ж *слаишки од кукурузног брашна, али и од ишеничног, с јајима и масноћом*. — Күпи у пастићѣрији пүлѣнтинā за ђбеда!

пүлѣнтина ж (пеј. од пүлѣнта) — Згāдила ми се пүлѣнтина!

пулиција ж (тал. *polizia*) *иолиција*. — Нагрнула чѣјад на бүтигу, па је и пулиција имала пѣсла.

пулицијот м (тал. *poliziotto*) *иолицајац*. — На днѣ улицѣ стѣјѣ је јѣдан пулицијот.

пүлпа ж (тал. *polpa*) 1. *мекани дио меса без масноће*. — Мѣсо је било дѣбро, самā пүлпа. 2. *меснашии дио воћа или иоврћа*. — Очишти лијѣпо јāбуке и пүлпу скүхāj с цукарон.

пүлпит м *иرويовјѣдаоница у катиоличкој цркви*. — С пүлпита је држѣ прѣдику дум Иван.

пүлћѣла ж (тал. *pulcella, pulzella*) *дубровачка владичица која би иошла у ма-*

нашћир св. Кларе; ѝросћор источно од велике Онофријеве чесме назвао се зашто Улица ѝунцијѣлѧ.

Пўља! здравица: вѣшѣ ти Бѡг дѡ добѧра нѣго је ў Пуљи тѡвѧрѧ! — здравица је зайисана у Пониквама код Сѣона, а изрицала се домаћину у свечаним ѝригодама.

Пўљѣз, -ѣза м (и: Пўјѣз) *досељеник у Дубровник из италијанског округа Пуља.* — У Дубровнику су по Пујѣзима ѣ другѣ Талијане тѧко звѧли.

Пуљѣзѣца ж (и: Пујѣзѣца) *жена из Пуље.* — Пѣна Пујѣзѣца је зѣми нѧ плаци зеленој пѣкла костаѣе и продавала хи.

пўљѣшкѣи, -ѧ, -ѡ придј. (и: пўјѣшкѣи) *онај који ѝриѣада Пуљѣзу.* — Нѧ плаци пўјѣшкѡн продавали су се наранѣини и наранѣе. изр. *кўмови пўјѣшкѣи каже се за оне који су час у добрим, час у лошим међусобним односима.* — Данас фѧлў једни другѡго, а сўтра свѣ шго је пѡгрдѧ један нѧ другѡго, прѧвѣи кўмови пўјѣшкѣи!

пўмпѧр, -ѧра м *бумбар.* — Свијѣтлѣи се ў вести ко пўмпѧр.

пўмпѣјѣр, -ѣра м (тал. pompiere) *ващирогасац.* — Ка(д) се лѧни бѣјо ўжегѡ Срђ, пумпѣјѣри су га свў нѡћ гѧсили.

пўпахан в. *ѝунашан.*

пўнашан, -шна, -шно придј. (и: пўнахан) *ѝуначак, дебељущкасѣи.* — Ко дјѣвѡјѣница бѣла је башѣта и пўнашна.

пўно прил. *много, али и ѝревише.* — Дѧли су нам пўно дрѧхѧ. — Јѧ мѣслин да је тѡ тѣби нѧ пјату пўно.

пунтѧменѧт, -ѣнтѧ м ген. мн. *пунтѧменѧтѧ* (тал. appuntamento) *договорени сасѣшанак на одређеном мјесѣу и у одређено вријеме, обично љубавни, али и други.* — Срѣла сан је кад је ходила на пунтѧменѧт.

пунтўѧл, -ѧ, -ѡ придј. (тал. puntuale) *шѧчан.* — Он је пунтўѧл чѡвјек, ка(д) ти рѣчѣ, дѡћѣ.

пўнцијѣла в. *ѝулћѣла.*

пўпак, пўпка м ген. мн. *пўпѧкѧ ѝуѣољак.* — Рўсице су сѧд ў пупцима, бѣће хи ѣпѡта глѣдат ка(д) процѧвтў.

пўпѧтор м *ѣвијѣи од шѣкве.* — Пўпѧтори се пригају ў кашници.

пўпица ж *лућка.* — Ў ѣега ћѣ је лијѣпа ко пўпица.

пўплика ж (тал. pubblico) *ѝублика.* — Пўплика је бѣла кѡнтѣнта, издивертѣшкала се.

пупликавѧт, -ѣкѧвѧн несвр. (тал. pubblicare) *објѧвљивѧи.* — Тѧкѣ стѧвѣри нѣкад ѡни нијѣсу пупликавали.

пупликѧт, -ѧн свр. *објѧвиѣи.* — Дѧнашњѣи фѡји су пупликали тў новѣтѧт на прѡн страни.

/пўпчић/ изр. *ушћинут ~ ѡд рўсицѣ убраѣи, ѝрсѣима ѡшћинутѣи ѝуѡљак.* — Кад је вѣдијо кѡлико сан ѧрајдѧна, ушћинуо је пўпчић ѡд рўсицѣ и дѡ ми га је.

пўрганѧт, -ѧнтѧ м ген. мн. *пўрганѧтѧ* (тал. purgante) *средствѡ за чишћѣње.* — Нѣће дијѣте дѧнас ходит ў школу, ўзѣло је пўрганѧт.

пўргѧт, -ѧ несвр. (тал. purgare) *кад излази гној из ране или чѣра.* — Рѧна не зѧрѧстѧ, јѡш пўргѧ. — Ўдѣн на превѣјѧње у ошпѣдѡ ради пўргѧња из ранѣ.

пургѧторије с (и: прѣгѧторије; пргѧторије) *чишћѣлишѣе.* — Парѧ дўша от пургѧторија!

пуртрѡпо (и: пўртропо) (тал. purtrops) *на жалосѣи.* — Свѣ је пѡчело лијѣпо и бѣло лијѣпо, пуртрѡпо нѣ и до кѡнца.

пўстѣи, -ѧ, -ѡ (пўс, пўста, пўсто) придј. **1.** *ненасељѣн, без икога.* — Након ѣћховѣ смрћи ѡстѧла је кўћа пўста. **2.** *кѣиш, црн.* — Свѣ је тѡ учѣнила пўстѧ пѡхлѧпнѡс на дѣнаре. — Пўстѧ мѡда и пўстѧ скупѡћа ѡднијѣле свѣ сѡлде. **3.** *кад се жеѣли исказѣи да је нешѣио лијѣио и жељѣно, али недѡстѣижно или шѣшко дѡстѣижно.* — Да ми се нѧјес пўстѣ дѡмѧћѣ пѧнѣете па ўмријѣт! **4.** *дѡдаје се као ащрибуѣи ѡсобѧма које се ѣо нечѣму разликују ѡд*

осталих, које су на гласу њо нечему. — Пустā Милева и у неђељу радј!

пүсти се, пүзєн се несвр. *клизати се на некој косини или на равној клизавој њовршини.* — Пүзли смо се по леду ка(д) су нас пүштули и(з) шкблє.

пүсто прил. у значењу: *као да.* — Нє можеш пүсто бєз аута! — Слабо ти је пүсто с толикѡн платѡн!

/пустѡловица/ изр. *дєрат се (вискат, кривит се) ко пустѡловица викайи јако, нейрилично се дєрайи.* — Дєрєш се ко пустѡловица, мисла сан да те кдљу, а ти се маљо порезала пѡ прсту.

/пустѡловичина/ в. */устѡловица/.*

пут предл. *ѡрема, у ѡравцу.* — Ка(д) смо хѡдили пуд Грўжа, вјєтар нам је бйјо у фацу. — Пү(т) тамо смо пѡшли нā ноге, а пүт амо смо се карѡцали у ауту.

/пүт/ изр. по пүту њєгову (њєзину) уз њєгову (њєзину) ѡмоћ, ѡмоћу њєга (ње). — По пүту њєгову ѡна се и запѡслила. далєко му ~ *каже се за њѡвожељну особу која је лоших моралних квалитєта или која нам се због нечега замјерила, ѡа је не жељимо видјети.* — Не жељин му злā, ма далєко му пүт од мѡјє кўћє!

пүтина ж 1. *женско чељаде које сйлейкари, шрача.* — Она је вєликā пүтина, нє вјєрју нйшта штѡ ти рєчє! **2.** *сийна сйвар, сийница (у овом значењу обично се уѡвољребљава у ѡлуралу).* — Пѡкупила је нєшто пүтинā и пѡшла ћā.

путинāрија ж сийница која нема неке вриједности за другог осим за онога коме ѡријада (уѡвољребљава се обично у мн.). — Пѡкупи тє свѡје путинāрије да ми се не пѡмећу по кўћи!

путинāријица ж (дем. од путинāрија) — Јєсу свє путинāријице, ма се валйжа нāпунила!

пүтиница ж (дем. од пүтина) — Чувала је, јадница, ѡнѡ њєзинијех пүтиницā.

пүтит, -йн несвр. **1.** *сйлейкариши.* — Нйкому нє може бй(т) дрāго чејāде штѡ

вāзда нєшто пүти. **2.** *зайлитайи, мрсити.* — Одмāкни се ѡд мене, пүтиш ми кѡнац! **П.** ~ се **1.** *йлєсти се око некога, мѡшайи се.* — Ако пāнєм, бйће крива ѡвā мāчка штѡ ми се свє пүти околѡ нѡгā. **2.** *омєшайи се.* — Пүтин се и нйшта не чйним кад ме непрєстано сєкāvаш.

пүфица ж бубуљица на кожси. — Изйшле су му пүфице пѡ фаци.

пүфичав, -а, -ѡ придј. (рјєђе: пүфичāv) *бубуљичав.* — Тѡ нам је дѡнијѡ јєдан млāд чѡвјек, у фаци вāс пүфичав.

пүфичас (рјєђе: пүфичās) в. *ѡуфичав.*

пүфичина ж (агум. и пеј. од пүфица) — Изйшла ми је вєликā пүфичина на нѡсу.

пүфичица ж (дем. од пүфица) — Јѡш ко дијєте је имѡ фāцу пүну пүфичицā.

пүхат, пүхāн (и: пүшєн) несвр. **1.** *дувайи.* — Кат пүхā бўра, обично је вєдро, али је зйма. — Штѡ се нāдуѡ вјєтар, от пүхāња ме глāва бѡли! **2.** *држањем ѡказивайи своју ѡушйу на некога.* — Они ѡдавнѡ пүхажу нā нās, а нє знāм зāшто. изр. *пүхат у исти рѡг бити истѡмишљєник с неким.* — Они пүшў у исти рѡг кāд ин је тѡ у интєресу.

пүхача ж надмена женска особа. — Нємāн с пүхачѡн штѡ ни гѡвѡрит! *жāба пүхача врсйа жабє.* — Жāбā пүхачā имā пѡ барама.

пүхєтāње с гл. им. од пүхєтат *лагано дување вјєтра, ѡиркање.*

пүхєтат, -āн несвр. *ѡиркайи, лагано дувайи.* — Уз морє бāш лйјєпо пүхєтā. — Нєка ми мрцу пүхєтāња иза дāнашњє жєгє!

пүхйњат, -āм несвр. *ѡиркайи.* — Кāкво ужйвāње: мй у бārци, онāкѡ бўнаца, а полāко пүхйњā. — Ка(д) пāнє сўнце, пѡчимљє пүхйњāње с мѡра.

пүхнут, пүхнєм свр. *дунуйи.* — Пүхнуѡ је са зāпада вјєтар. нє смјет (нє мѡл) ~ нā нѡс кад неко не смйје нишйа рєћи, кад не смйје урадишйи шйѡ би хйиѡ. — Она от кўњāда нє смйје пүхнут нā нѡс.

/пуца/ пуца от кошуљѣ, од гаћа, от палетугна, от капута дузме. — Требаће ми једна пуца от кошуљѣ и једна от палетугна.

пуца̀лић м (дем. од пу̀цѣ) (лат. puteus, тал. pozzo) мали резервоар воде за пиће. — Ў нас на вр(х) улицѣ њма један пуца̀лић ње ми хитāмо воду.

/пу̀цат/ изр. ~ от сити́нā *и́рејестии се*. — Нѣ нуди му више ништа, ња пу̀ца от сити́нā. ~ от смѣ́ха *смѣјати се гласно, честѣо необузвано*. — Пáво нам је приповијѣдѣо кáко је полáгѣ испит за капетáна па смо пу̀цали от смѣ́ха. ~ ђ(д) *здравља (здравја) биѣи иошѣуно здрав шѣо се види ио изгледу*. — Стáрији сѣн им је бијо слабѣуњав, а млáђи пу̀ца ђ(д) здравја.

пу̀цѣ, -áла м мали резервоар за воду. — По Конáлу њма дѣста пуца̀лā. — Воду за пит нѣсѣмо с пуца̀лā.

пу̀ч м озидана јама у земљи у коју се скуйѣа кишница за залијевање врѣа и сличне иошребе. — На Конáлу није било кѣѣ која у царѣину није њмала пу̀ч за полијевање.

пу̀чит, -ѣн несвр. *и́јерати, гонити живошѣињу, али и чѣвека*. — Пу̀чи га прије нѣго га јā Удрѣн с ђвијен шта̀пон!

пу̀чица ж (дем. од пу̀ца) — На свако̀му полси́ну биле су пѣ три пу̀чице.

Пу̀шо м име које се у Дубровнику честѣо даје мачку. — Нāш Пу̀шо је бијо вѣлики лѣвац, није у кући мѣша није било.

пу̀штáват, пу̀штáвāн несвр. *и́роуишѣати воду или неку другу шѣкуѣину*. — Овā тѣѣица пу̀штáвā вѣду.

пу̀штат, пу̀штāн несвр. **I. 1.** *и́ушѣати да растѣ*. — Пу̀штā кѣсе. **2.** *и́роуишѣати воду*. — Овā мāштѣла пу̀штā, стāви рѣбу у другѣ. **3.** *и́ушѣати боју*. — Ако блѣза пу̀штā, не пѣри је з другѣн рѣбѣн! **II.** ~ се *кад се дијѣи и́рипрема да и́рохода*. — Жѣна ми сáд њма пу̀но пѣсла, дијѣте се пѣчѣло пу̀штат, па га мѣрā пāзит да нѣ пāнѣ.

пу̀штит, пу̀штѣн свр. **I. 1.** *и́устѣити некога*. — Пу̀штули су нас дāнас дѣма око пѣднѣ. **2.** *и́устѣити да растѣ (коса)*. — Пу̀штијо је кѣсе, јѣдва сан га пѣзнѣ. **3.** *и́реи́устѣити, ошѣи́устѣити*. — Јѣдва ми је пу̀штијо двā квинтáла ўгљѣна. — Чѣо сан да су пу̀штули стāн нā Пријѣко̀му. **4.** *и́устѣити боју кад су у и́ишāњу шѣканине неи́устѣојаних боја*. — Црвенā мајѣица ми је пу̀штула по бјанкáрији. **II.** ~ се *и́роходати (мисли се на дијѣи)*. — Кѣлишно је ђвѣ дијѣте а вѣѣ се пу̀штуло. изр. ~ ђт *краја ослобѣдити се, и́очѣи слобѣдно жиѣѣи*. — Она се ў заднѣ вријѣме дѣбро пу̀штула ђт краја.

Р

рāвница ж мала равна иѣвршина земљишѣа. — При́т куѣн је рāвница, а ђнда дѣѣ двā-три скалиниѣа.

рāгāн, -āна м (тал. ragano) **1.** велики вѣјшар, олуја. — Учѣр ми је ђнѣ рāгāн ђд вѣтра ђднијо с конѣпа за сѣшѣње нѣвѣ кошују. **2.** *и́ретѣјерано живо дијѣи*. — Мāли је живѣ рāгāн! изр. чѣнит рāгāне ио-нашати се бучно, махнишати. — Мā

шкари су по Страдѣну чѣнили рāгāне и закидѣвали чѣјад.

рāгата ж (тал. regata) *и́иркивање чамāца, али и шѣкмичѣе у шѣрчању*. — Идѣн сѣтра з бāркѣн нā рāгату.

рāгáтат се, -āн се несвр. **1.** *шѣкмичѣи се у брзини чамѣцима или шѣрчѣи*. — Рāгáтали смо се пѣ Грѣшкѣму пѣљу. **2.** *рјѣчкати се око нечѣга, сваѣати се*. — Одāв-

но се рагатају око баштинѐ у Сланѐму. — Од њихова рагатања користи нѐма, само штѐтѐ!

рада ж *сидришише насред мора у луци или ван ње*. — Бѐрка стѐји на ради па се трѐба до њѐ прѐвес.

радаква ж *врѝта реје*. — Од радаквѐ се нѝко нѝје наѝјо.

радња ж *рад, ѝосао*. — Кѐ бјѐжѝ од радњѐ, нѐ може ни зарадѝт.

радњѝк м мн. -ици *радник*. — Радњѝци на кѝпјѐрти стављају нѐвѐ кѝпе.

Радо м *мушко име у Дубровнику*. — Ыма тѐга за кѝпит у Рада.

радоват, -ујѐн несвр. *уживаѝи*. — Свѐ тѐ богаство ће радоват њѝхова дјѐца.

радѐзналѐс, -ости ж *знаѝижеља*. — Полуђеће од радѐзналости штѐ сан му кѝпијо.

радѐзнѐ, -ала, -ало придј. *знаѝижељан*. — Штѐ си радѐзнѐ па свѐ хѐћеш ѝ чут ѝ виђет.

ражећ, -ѐжѐ(н) свр. I. *разгорјѝти, расѝириѝи*. — Ваја у утији ражећ ѐгањ, па утијават. II. ~ се *разгорјѝти се*. — Нѝкако да ми се ѐгањ ражежѐ!

ражижат, -ѐн несвр. I. *расѝириваѝи, разгоријеваѝи*. — Они ражижѝ свађу међу браћѐн. II. ~ се *разгоријеваѝи се*. — Углѐн је слаб, тѐшко се ражижѐ.

рѐз м (тал. gaso) *врѝта свилене ѝканине, сѝѝин, аѝлас*. — Кѝпила сан два мѐтра рѐза за јѐдну вѐстицу.

разабѝрат се, -ѐбѝран се несвр. *смириваѝи се, заборављаѝи неку невољу, жалостѝ*. — На момѐнте се разабѝра док је нѐ обузмѝ мѝсли.

разѐбрат, -ерѐн свр. I. *смириѝи, орасѝоложѝи некога*. — Наш долазак га је маљо рѐзабрѐ. II. ~ се I. *смириѝи се, доћи к себи, расѝоложѝи се*. — Јѐдва се разабрала након смрти мѝжа. 2. *каже се за ѝѝјѐстио кад лијѐйо ускисне, нарастиѐ*. — Крух се данас добро рѐзабрѐ.

разазнават, -ѐзнѐван несвр. *расѝознаваѝи, разабѝраѝи*. — Гѐворѝн ти да та два колѝра разазнаван.

разѐзнат, -ѐм свр. *расѝознаѝи, разабѝраѝи*. — Нѐ можеш разѐзнат кѐ је кѐ, толико су слични.

разѐсипат, -лѐн (и: разѐсипјѐн) несвр. I. *расѝиѝи*. — Не разѐсипѝи голокуд по клима! II. ~ се *расѝиѝи се*. — Та свѝла нѐће дѝрат, вѐћ се разѐсиплѐ.

разѐстират, -рѐн несвр. *шириѝи неѝио*. — Лѐти разѐстирѝ тѐнду на тѐраци да не доходи сѝнце.

разѐстријѐт, -терѐн свр. *раѝириѝи неѝио*. — Разѐстријѐш наѝицу на сѝнцу јѐда ли се дѝгну маће ѐд воћа ш њѐ.

разѐсѝт, рѐзаспѐн свр. I. *расуѝи*. — Тѐ што тѝ рѐзаспѐш, нѝко нѐ може покупит! II. ~ се *расуѝи се*. — ѐна колѐница ѐт пѐрла се свѐ рѐзасѝла.

разбѐлет се, рѐзболѝн се (и: рѐзбѐлѝн се) свр. 1. *обољѝи од нечега*. — Разбѐблијо се Стијѐпо тѐ јѐсени ѐд грѝбѐ бѐлести. 2. *омлиѝавѝи након обилног јѐла или од врућине и сл.* — Свѝ смо се разбѐљели ѐд ѐвѐ великѐ врућинѐ. 3. *каже се за ѝѝјѐстио кад не кисне како ѝреба*. — Тѝјѐсто за крух ми се разбѐљело, мѐ рађу га премијѐсит.

разбѝбат, рѐзбѝбан свр. *разгласѝи неѝио*. — Твој пријѐтеј је рѐзбѝбѐ по Граду да си ѝа пѐртијо.

развѐлит се, рѐзвѐлѝн се свр. *ѝрекомјѐрно одебљаѝи*. — Јѐдан ѝѐлав, рѐзвѐљѐн чѐвјек сјѐдѐ је на клупи и читѐ фѐлѐ.

/рѐзвес/ изр. ~ кѝрака учинѝи корак. — ѐд великѐ тѝскѐ нѝје се мѐгло кѝрака рѐзвес.

разгѐђат, рѐзгѐђѐн несвр. *расѝодељѝиваѝи неѝио на дуже врѝеме*. — Да не рѐзгѐђѐн свѐ што кѝпѝн, нѐ би с ѐвѐ плаћѐ мѐгли ѝзѝћ на крај.

разгѐлит се, рѐзгѐлѝн се свр. 1. *развѐдриѝи се (кад се након кише ѝјѐви сун-*

це). — Још ма́ло па ће се сасвијен разга́лит. 2. *разведри́ти се, раси́оложии се* након неког *ймурног раси́оложења*. — Баш ми је дра́го штò сте се сви та́ко разга́лили. 3. *раскойча́иши кошуљу и ои́кри́иши груди кад је вру́ина*. — Штò си се разга́лијо ко да је та́ка вру́ина?

разга́ливат се, -а́лйвāн се несвр. *ведри́иши се*. — Са за́пада се пòчело разга́ливат.

разговáрат, -òвáрāн несвр. **I. говори́иши** с неким о нечему *и́ишо је за неког од саговорника ва́жно и и́ишо може има́иши уи́ицаја на и́ок неких збивања или неког и́оси́уйка*. — Са́д ба́ш йдēн у мештра разговáрат би ли ми прѝмијо ма́лога на́ арту. **II. ~ се води́иши разговор** с неким без одре́жене сврхе осим да се и́ои́рича о било чему. — Чў́јен да се па́пе с не́кијен дòли разгòвáра.

разгòдит, разгòдйн свр. *раси́одијели́иши неи́ишо да би било за више и́уи́а, односно да би дуже и́трајало (нѝр. храна)*. — Ва́ја ми месо разгòдит па да бўдē и за да́нас и за́ сутра.

разди́јо, -јела м раздје́љак. — За́што чини́ш разди́јо на гла́ви з дēsнē бāндē!

/разди́рат се/ изр. *разди́рат се* от пòсла би́иши сѝа́лно у вели́ком и́ослу. — Разди́ру се от пòсла, а б(д) те́га се ни́шта не види́.

раздри́јет, -дерēн свр. **I. и́одера́иши неи́ишо (обу́ну, оди́јело и сл.)**. — Бр́зо ћеш раздри́јет те́ прѝвје кад у њима йгра́ш фўзбáл. **II. ~ се и́одера́иши се**. — На ко́шуји се првò раздеру́ полси́ни и ко́лāр. изр. ~ от пòсла *има́иши и́уно и́осла*. — За́дњē сетемāнē смо се раздрли от пòсла.

раздр́лйт, раздр́лйн свр. *раскойча́иши кошуљу и обнажи́иши груди*. — У Дубрòвни́ку гòвору: „Раздр́лјио грўди ко Пётар Кòшара!“

ра́дрт, -а, -о пријд. *и́одеран*. — Ка́ко те ни́је срáм ходит ра́дртигѝх прѝвāја?

/ра́злог/ изр. *ймат ~ би́иши у и́раву, има́иши и́раво*. — Ймáш ра́злог што свē тò пй́таш, јер се й тебе тичē. вòдит ра́злоге *рас-*

и́равáиши о нечему. — Не вòди ра́злоге него чини сво́ј пòсò!

разма́хат, разма́хāн свр. **I. и́одси́акну́иши неи́ишо**. — Разма́хаћу óгањ у фòрвѝелу па мòжемо стáвит прòсују с ў́јен за рибу. **II. ~ се 1. и́оси́аиши и́редузимљив у неком и́ослу**. — Разма́хали су се јўтрòс смѝтлиштáри пò улицама и скўпљају смѝтлиште штò га је нāнијо нòнас вјѝтар. 2. *ослободи́иши се сѝега, слободни́је жи-вѝети*. — Разма́хали су се óтка(д) су ин рòдитељи пòмрли. 3. *каже се кад се и́о-јача нѝр. вѝѝтар*. — Од нòнас се разма́хò шилок па пàрā да ће провáлит крос фўвѝестре и врáта.

размахнѝтат се, -а́хнѝтāн се свр. **1. кад се неи́ишо и́ојача у највѝећој мјери, до ку́лминаци́је, нѝр. óгањ, вѝѝтар**. — Размахнѝтало се од јўчѝр мòре па ба́ца при-ко Порпòрелē. 2. *кад нечи́је и́онашање или акци́ја и́оси́ану неконѝролисани у својој жусѝирини*. — Жēна ти се да́нас размахнѝтала па свē у ку́ћи испрѝвртала и чѝстѝ.

разме́јат в. разме́аиш.

разме́љат, разме́љāн свр. (и: **разме́јат**) **I. размаза́иши**. — Свѝ си пò пјату разме́јо, а ни́шта ни́јеси йзијо! **II. ~ се размаза́иши се**. — Смѝчиле су ми се фрáгуле и разме́јале пò бурси.

разме́тат, разме́ћēн несвр. *расѝура́иши неи́ишо и́ишо је сло́жено или и́ишо и́редсѝавља чјелину*. — Разме́ћēн ка́пут, па ћу га прина́чинит.

разметнут, разметнѝм свр. *расѝури́иши неи́ишо и́ишо је сло́жено или и́ишо и́редсѝавља чјелину*. — Сва́кò јўтро се дй́гнѝм, ўмијен и разметнѝм пòстеју.

разми́нут се, разми́нѝм се свр. *мимои́ћи се*. — Разми́нула су нам се писма у пўту.

размјерак, -ѝрка м ген. мн. размјера́кā дијѝење *веће количине нечега на ма́ње дијѝелове (нѝр. размјерање мли́јека, уља, жи́шарица и сл.)*. — Поћē ми пò литрē мли́јека на размјѝрке.

разбрцат, -ан свр. *развалииши, изнередиши, разрушиши*. — Кише су разбрцале стáри пúт прико Шумета.

разрáколит се, -йн се свр. *раскокодакаиши се*. — Ра̀но ў сору разрáколиле су се кдокоши ко да си на сèлу.

разранкáват, -анкáвāн несвр. *разваљиваиши нешто*. — Кд тó разранкáвā врáта од ормáра?

разрáнкат, -ан свр. *развалииши нешто нир. вриша, ормар*. — Разранкали су кáшун и ў њему нáши пуно рèпина.

разру́сат се, -ан се свр. 1. *каже се за цвијетш кад се иошшуно ошвори, нарочитшо ако раскошно дјелује*. — Разру́сали су се у цард́ину вèлики б́ијели матриkáли. 2. *каже се за хлèб или друго ишјесшо кад се за врјеме ичења расцвјеша*. — Док се пèкó, крúх се вáс разрусó.

разулáрит, -улáрин свр. I. *расшусиши некога, учиниши некога самовољним*. — Чинили су дјетету свè што хдше, па су га разулáрили. II. ~ се *расшусишиши се*. — Младóс се разулáрила па чини што хдше.

разутијáват, **разутијáвāн** несвр. *иреклоше на одјеши иоравнавиши иеглом*. — Сá(д) ће ми вáлат разутијáват шáвове и рúб на кáпугу.

разутијáт, -ан свр. *иоравнаиши иеглом иреклоше на одјеши*. — Причекáј ме да разутијáн рúб нá вести.

рáјпик м *умрло нејакó мушко дијеше*. — Тó је било иштóга гóдишгта кад је нáш рáјник ўмрó.

рáјница ж *умрло нејакó женско дијеше*. — Рáјница се тèк тáд била рóдила.

рáколит се, -йн се несвр. *кокодакаиши*. — Бйше јáјá, рáколó се кдокоши. — Из нечије кáпунáре чўје се рáкољèње кокóшй.

рáм м (тал. game) *чисти бакар*. — Кáква је тó лјепá рóмијенча од рама била!

рáмпин, -ина м *жељезна кука за извлачење иредметиш из воде (мора, бунара и сл.)*. — Позáјми ми, мóлйн те, рáмпин да извади́н брòку из гúстијèрнè.

/рáна/ изр. и губе и ране на некога све најгоре о некоме говориши. — Мáлá је била вèлика пòслúшница, ма господја и губе и ране нá пý, па је нá сврху и пòћерала.

рáнач, **рáнча** м ген. мн. рáнáчā (тал. gapcio) *илайнени креветш који се склаша, а обично је служио за сйавање у соби за служничад*. — Грехóта да смо бáцили онй стáри рáнач!

рáнда ж (тал. ganda) *вршá једра у облику неиревилног шрайеза*. — Пробўжати се на једнóму мјесту рáнда.

рáни, -á, -ó придј. *ирви, обично — иоврше које ирво сшисе*. — У једнè жèнè нá плаци било је данас рáнóга бйжа.

рáнкат, -ám несвр. *разваљиваиши*. — Ко да нèко рáнкá врáта од бўтигè!

рáнкетив, -а, -о придј. *иокварен, ужегао (обично масноша: уље, масш, сланина)*. — Продáли су ми рáнкетиво ўје.

рáнкеца ж *уиáљеностш, ужеглостш сланине, уша или неке друге масноше*. — Оди ў спреми свè смрдй по рáнкеци.

рáнчина ж (пеј. од рáнач) — Кò је допотéзó рáнчину у мòју кáмару?

рáпорат, -òрта м ген. мн. рáпорáтā (тал. garporto) *райорш, давање изјаве у вези с нечим шшó је учињено*. — Хóдијо сан на рáпорат у диретúра ради слòмљенóга склá на фўнестри.

рáпортáват, -òртáвāн несвр. (тал. garportare) *дојављиваиши*. — Свè што чўје надвóру, рáпортáвā оцу и мáјци.

рáпортат, -ан свр. *дојавиши*. — Нèко ће ин рáпортат да смо пòбјегли и(з) скулè.

рáри, -á, -ó придј. (тал. garo) *ријешки*. — Рáрá су тó чèјáд, нèмá ни надалèко онá кијèх!

рáритáт, -и ж (тал. garità) *ријешкостш*. — Снйјег је нá мору ў нáс рáритáт.

рáсад м *иосијано цвијеше или иоврше које у маси никне из сјемена*. — Ако ти óстанè рáсада, дáј га мèни.

раса́дит, **раса́дин** свр. *цвијеће или поврће, које је никло из сјемена, ишчујаиши из земље и посебно, појединачно посадиши*. — Расадила сан пѣтоније, а сутра ћу пансе.

расађиват, **-ађиван** несвр. *цвијеће или поврће чујаиши из расада и појединачно пресађиваиши*. — Расађивали смо у баштини лук и салату. — Пасала је зима и стађон је за расађивање цвијећа и поврћа.

расења́ват се, **-ења́ван се** несвр. (тал. *gassegnarsi*) *мириши се са судбином, прихватаиши стварности*. — Почела се је тек помало расења́ват иза оне велике пегуле.

расења́но прил. (тал. *gasegnatamente*) *помирено са судбином, резигнирано*. — Добро изгледа, ма ми дјелује расења́но.

расења́ се, **-ан се** свр. *предаиши се судбини, помирши се са стварношћу, постоиши резигниран*. — Је ли се она мала расењала након браћове смрти?

расења́цијон, **-они ж** (тал. *gasegnazione*) *помирености са судбином, резигнација*. — Кад је ухити расења́цијон, ништа јон није ста́ло.

расипан, **-пна**, **-пно** прил. *који не зна ишедјети*. — Жена му је била расипна, солди су јон крџ прсте пасавали.

расипно́с, **-ости ж** *прекомерно и некономично трошење новца и других материјалних добара*. — Расипно́с вођи у немаштину.

раска́котат се, **-ћен се** свр. **1.** *каже се за кокош која је почала увелико да се гласи*. — Кџкоши се раска́котале, а кџкоти кукџријечџ. **2.** *каже се за жене кад у један мах више њих заједно о нечему гласно говоре*. — Не можеш иза ђбеда за спат од женѣтинѣ штџ су се на улици раска́котале!

раскаши́т се, **-ин се** свр. *раскухаиши се, претвориши се у кашу*. — То је врста па́тата штџ се ђдма раскаши́.

расквартáват, **расквартáван** несвр. (тал. *squartare*) **I.** *раскидаиши, цијепаиши, шргаиши нешишо*. — Расквартáвали су зѣмљу

прије ђчевѣ смрти! **II.** *се расшргаиши се, разлијети се*. — Јѣ се расквартáван от посла, а ти се потѣжѣш ко бонавоја!

расквартат, **-ан свр.** **I.** *раскидаиши, расшараиши, расшргаиши*. — Расквартала сан рџкав од блџзе на рашћелу о(д) царѣина. **II.** *се расшчѣтвориши се, расшргаиши се, разлијети се*. — То је бијо посџ за расквартат се.

расквасит, **-ин свр.** **I.** *размочиши нешишо у некој шечности*. — Узми бешкџта па га раскваси у кафи бијелџн. **II.** *се размочиши се*. — Биће црѣвје мѣкше ка(д) се расквасџ.

раскентрáват, **-ентрáван** несвр. **I.** *расклимаваиши нешишо*. — Не цџјај се, раскентрáваш такџ нџжице на стџчићу! **II.** *се расклимаваиши се*. — Врѣта се раскентрáвају ка(д) ш њѣма живѣнски хрѣаш.

раскентрат, **-ан свр.** **I.** *расклимаиши нешишо*. — Узео је стџчић и потѣжѣ га, па ће га раскентрат. **II.** *се 1. расклимаиши се (намјештај и сл. кад исѣадну ексерѣ, шџућкало поустѣи и сл.)*. — Мџбиља нам се раскентрала, па је мѣслимо кџму за мало солѣда џат. **2.** *каже се за особу која оставѣа ушисак да сујџ поустѣили сви шавовѣ у скелѣшу*. — Не знам кџлико би њѣму мџгло бит гџѣина, ма се вѣс раскентрџ.

раскинут се, **-ѣм се** свр. *расшргаиши се на више шѣрана*. — Учѣнићу кџлико ми снага и врѣме дџпушта, не мџгу се раскинут.

раскиша́ват, **-иша́ван** несвр. **I.** *држаиши нешишо у води или некој шечности с намјером да се шџ раскваси*. — Раскиша́вај нџвѣ црѣвје пџ киши, па ћеш дџчекат зѣму бџс! **II.** *се расквасиваиши се у некој шечности*. — Грах ми се раскиша́ва у слѣној вођи ђд вечери дџ јутра.

раскишат, **-ан свр.** *расквасиши, размочиши*. — Раскишат крџх у мало млијѣка, а ђнда дџѣан јаја.

раскопѣчит се, -ѡпѣчѣн свр. *расѣир-гати се*. — Раскопѣчијо сан се от пѡсла, а нико ми тѡ неће признат.

раскопушит се, -ѡпушин свр. *обући нешто врло широко (сукњу, хаљину и сл.)*. — Срѣли смо Нику на Пилама, раскопушила се у новѡн кѡтули.

раскочѣтат, -ѡн свр. *И. разбарушиши некоме косу*. — Нијесан имѡ бѡрету, па ме вјѣтар раскочѣтѡ. *II. ~ се разбарушиши се*. — Свѡ ћу се раскочѣтат кад бѡдѣн облѡчит блѡзу.

раскрѡвит, раскрѡвин свр. *И. расѡи-иши, ѡѡиѡиши нешто*. — Ако мѡжеш, раскрѡви ѡнѡ смрзнѡтѡ мѡсо! *II. ~ се I. расѡиѡиши се*. — До пѡднѣ се лѣд у броци раскрѡвијо. *2. ѡустиѡиши се*. — Свѣ смо се брзо раскрѡвили и зѡпјевали.

раскрѡвљиват се, -ѡвљивѡн несвр. *ѡиѡиши се, ѡѡѡѡиши се*. — Лѣ(д) ће се пѡчѣт раскрѡвљиват тѣк око пѡднѣ.

раслѡвит, раслѡвин свр. *разблѡжѡиши нешто водом*. — Пѡрѡ да су ѡвѡ млијѣко раслѡвили.

раслављиват, -ѡвљивѡн несвр. *разблѡжѡѡиши нешто нечим, најчѡше водом*. — Ужѡнца је у ѡс раслављиват ви-но с водѡн и пѣт бѡвѡнду.

распалѡнат, -ѡн свр. (*тал. spalancare*) *расѡворѡиши враѡи и ѡрозоре*. — Није баш за изгѡрјет да распалѡнкѡш цѡјелѡ кѡћу.

распалѡнтат, -ѡм свр. *раскоѡчѡиши и расѡворѡиши кѡѡуѡи и сл.* — Да нијѣси ѡранијо распалѡнтат мѡнтел?

распанѡтат се, -ѡн се свр. *ѡреѡворѡиши се у кашу, раскѡиѡиши се*. — Распанѡ-тале су ми се пѡтате, ништа ѡд њѡх није ѡстало.

распарит се, -ѡн се свр. *разгрѡјѡиши се ѡред вѡѡре*. — Опѡсно је распарит се уз ѡгањ, па врѡћ изѡић нѡдвѡр.

распѣчит, распѣчѣн свр. *И. расѡргѡиши, раѡшчѡрѡчѡиши некога*. — Кѡко ме је најѣдијо, бѡла би га распѣчила да ми се

нѡшѡ под рѡкѡн. изр. ~ *ѡчи ѡријѡиши очи у нешто да би се што бѡље видјело, раѡи-риѡиши очи у чуђењу или стѡраху*. — Кад нас је видјијо, распѣчијо је ѡчи ѡ(д) чуда. *II. ~ се раѡириѡиши се на неком ѡросѡѡору не дајући другѡме мјѣста*. — Распѣчијо се с кумпѡнијѡм насрѣд улицѡ, па пѡсат не можеш!

расплѡнтит се, -ѡн се свр. *расѡекме-зиѡиши се*. — Не мѡгу пѡднијѣт ка(д) се кѡ бѡс потребѡ расплѡнти.

распѡганит, -ѡн свр. *И. рану нечим ин-фицираѡиши*. — Нѣмѡј тѡ пѡсјѣкотину распѡганит з гнѡснијѣм рѡкама. *II. ~ се ин-фициранѡм ранѡм инфицираѡиши другѡ дијѡлове ѡијѡла*. — Вѡјѡ пѡзит да се рѡна не распѡгани.

располѡтит, -ѡлѡтин свр. *расѡѡлови-иши*. — Располѡти јѡбуку, па пѡла мѣни, пѡла тѣби!

распѡтѣзат, -ѡтѣжѣн свр. *1. грубо ѡ-дѡраѡиши*. — Не ѡсплѡти се ѡјма ништа нѡвѡ дѡт, јер свѡ учас распѡтѣжѡ. *2. раз-вѡћи нешто на све сѡране*. — Ка(д) су стѡри ѡмрли, дјѣца су свѡ ѡс кућѡ распѡ-тѣзала. — Квѡге распѡтѣжѣш тѡмо ѡ ѡмо, па хи вѡше не врѡтиш на мјѣсто!

распрѣдат, распрѣдѡн несвр. *расѡра-вљѡиши ѡ нечему, ѡреѡресѡиши нешто*. — Вѡздѡн распрѣдају ѡ тему, па на сврху ништа!

распрѣмат, распрѣмѡн несвр. *ѡсѡре-мѡиши неку ѡросѡѡоријѡ, кућу и сл.* — Спрѡвљѡмо се зѡ фѣсте па распрѣмѡмо кућу. — Ухитѡло је Јѣлу распрѣмѡње па од јѡчѣр не пѡштѡ мѣтлу из рѡкѡ.

распрѣмит, распрѣмин свр. *ѡсѡреми-иши неку ѡросѡѡоријѡ, кућу и сл.* — Док се јѡ врѡтин, тѡ распрѣми кѡмару.

распрѡпат, -ѡн свр. *расѡпрѡсѡиши нешто (ѡеѡе, земљу и сл.)*. — Нѣкаквѡ живѡна је распрѡпала ѡнѡ мѡло зѡмљѡ штѡ ми је ѡстало ѡ(д) цвијѣћа.

распршкѡват, -ршкѡвѡн несвр. *разбѡ-циваѡиши нешто што је било на јѡдном*

шијало па лупа. **2.** *кад дође до ијелесних деформација нарочиџо код жена, ња џо уииче на држање, ход и сл.* — Жена му се у задње вријеме свѧ рашијала.

рашикат се, **рашикан се** свр. *расклимаџи се.* — Сточиџи њс камарѧ су ми се рашикали.

рашпа ж (тал. gaspa) *џуриџа.* — Додѧј ми рашпу за дрво!

рашпат, -ѧн несвр. (тал. gaspare) *џуриџаџи, сџругаџи.* — Док ја рашпан телѧр от фуњестре, ти поџи купит чаваѧа. — Кд би промислиџо да је рашпање тежак поџо!

раштѧла та ж (тал. gastello) **1.** *решѧка од ѡеџи или на лежишџу за огањ на огњишџу.* — Раштѧлата на фдрњелу је ријѧтка па кроз њу пасѧ и којџ угљѧчиџ. **2.** *решѧкаџа, најчешѧе жељезна, дворишна или врѧна ограда.* — Повѧри кроз раштѧлату од царѧина да вѧдиш којџ је тѧ рај!

раштелиџ м (и: рашћелиџ) (дем. од раштиџо) *дворишна или врѧна враѧанца од жељезних или дрвених ѡречака.* — У царѧин се улази кроз дрвени зелени раштелиџ.

раштиџо, -ела (и: рашћела) (тал. gastello) *дворишна или врѧна враѧа од жељезних или дрвених ѡречака, решѧкаџа, џако да се кроз њу види.* — Кроз ѡвѧ раштиџо ѡдавно ѧко није пасѧ, вѧс је зарѧѧо у брштан.

рашћарѧват, -ѧрѧвѧ несвр. *кад се након кише ѧомаѧа ведрина.* — Већ рашћарѧвѧ, провѧрује ѧ сунце иза облака. — Киша је дошла са запада, па ће ѡтамо почет и рашћарѧвѧе.

рашћарат, -ѧ свр. *кад се након кише разиџу облаци и ѧјави се ведрина.* — Прѧстала је киша, парѧ да ће рашћарат.

рашћелиџ в. *рашћелиџ.*

рашћукат се, **рашћукан се** свр. *ѧоџаџи слободан у комуницирању с ѧудима, ослободѧи се ѧлашљивѧџи, ѧресѧаџи биџи заѧворен у себе.* — Ухи-

тиџо се с ѧѧаквијен друштвон, па се рашћукѧ, ѧѧ можеш га познат!

рашћепрѧн, -а, -о приѧ. (и: рашћепрѧн) *ѧеѧравилно расѧресен, разбрчкан.* — Нећу тѧ рашћепрѧну главицу от купуса, дај ми друтѧ!

рашћепрѧт, -ѧн свр. (и: рашћепрѧт) *разбрчкаџи, расѧресѧи.* — Рашћепрѧј зѧмљу окѧ русѧѧа!

рашћѧнит, **рашћѧним свр.** **I.** *неѧиѧо ѧѧѧо је сложенѧ, сређено и сл. враѧиѧи у ѧрвѧиѧно сѧање.* — Кад рашћѧни плетѧнице, кдсе су јон до зѧмљѧ. **II.** ~ се *развиѧи се (чѧвѧек и биљка).* — Ѡтка(д) сан га прѧмѧстила на другѧ мјѧсто, рашћѧниџо ми се ѧни шѧгави фѧкус.

рашћѧњен, -ѧна, -ѧно приѧ. *развијен, круѧан, кришан.* — Рашћѧњѧна је за свѧје гдѧине.

рашћистит, -ѧн свр. *довѧѧи у ред неѧѧѧо ѧѧѧо је било набацано или разбацано.* — Рашћисти маѧо књѧге на тавоѧину да не ѧстанѧ такѧ набацѧне.

рђа ж 1. *зла, лоша, нерадна, расѧйна особа.* — Не може се од ѧнѧ рђѧ бѧљѧ ни очекиват. **2.** *особа крхко здравља или крхке ѧјелесне конѧѧрукѧје.* — Рђѧ јѧдна, хѧ ти мѧжеш подигнут овѧикѧ камѧн? изр. *ѧтрѧсти се од рђѧ (отрѧсти се од рђѧ) каже се за некога ко је ѧрије јадно изгледаѧ, а сад изгледа боље.* — Брѧт му је вѧзда јадно изглѧдѧ, а сѧ(д) се ѧтрѧѧо од рђѧ, па да га не препѧзнѧш! пошљѧ рђу на пѧт, поѧи ш ѧѧме ѧс пѧт изрека која се чује у Дубровнику. ни дѧбру теѧа, ни рђѧ ѧстави изрека која се чује у Дубровнику.

рђав, -а, -о приѧ. **1.** *заѧ.* — Бѧ си нашла такѧ рђавѧ дијѧте? **2.** *болѧѧан.* — Рѧкли су ми да је старѧ рђав.

рђавица ж *ѧако се ѧѧѧа болѧсном женском дјѧѧѧу.* — Пѧсаѧе боѧе, па ѧѧмо се мѧ јѧпѧт ѧгрѧт, рђавицо мѧја маѧѧ!

ребѧмбит, -а, -о приѧ. *која се не ѧонаѧа нормално, која је ѧѧдјѧѧниѧа.* — Парѧ и да је ѧна жѧна ребѧмбѧта.

ребамбитос, -ости ж *ненормално ионашање старје особе која је иодјетишила*. — Бодује од ребамбитости ако је то бдлѝс.

ребамбишкѡват, -ишкѡвѡн несвр. *губиши везу с нормалним расуђивањем и ионашањем, ионашаши се као неодговорно дијете*. — Жѝна му је рѡно почѡла ребамбишкѡват.

ребамбишкѡт, -ѡн свр. *иосенилиши, иодјетињиши*. — Мѡло је ребамбишкѡ, ма није да бѡш ништа нѝ знѡ.

ребѡтѡјица ж (тал. *ribattere*) *иојава одбијања валова од обале*. — Нѡ тему мјѡсту је ребѡтѡјица, јер је обрнѡто шилоку.

рѡбатит, -иѡн свр. (тал. *ribattere*) *ионово ударити*. — Је ли рѡбатило шѡс(т)?

ребушкѡват, -ушкѡвѡн несвр. (и: ревушкѡват) (тал. *riuscire*) *усијеваши*. — Ако ти је једѡнпѡт ребушкѡло, нѝ знѡчи да ће ти вѡзда свѡ ребушкѡват.

ребушкѡт, -ѡн свр. (и: ревушкѡт) *усијеши*. — Ребушкѡ ми је бѡж, сѡмо ћу га мѡрат полијеѡват.

рѡвѡње с гл. им. од рѡват **1.** ѡкање. — И наш тѡвар се оглѡсио с рѡвѡњем. **2.** *йлач, дерњава уошше*. — Вѡјало би забрѡнит рѡвѡње пѡ бетулама кад(д) се спѡи. — Дѡдјало ми је рѡвѡње дјѡце.

рѡват, -ѡ(н) несвр. **1.** *ѡкаши*. — Прије су у дѡбровѡчкѡму Тѡбору рѡвали тѡвари, а сѡд звѡждѡ ѡути! **2.** *каже се кад дијете необузѡно, најчѡше безразложно йлаче*. — Дѡј му тѡ вѡрѡжѡ бѡчу да вѡше не рѡвѡ! **3.** *каже се за воду која обилно и брзо шѡче, најчѡше ѡкон кише*. — Кѡлика је дѡнас кѡша пѡла, вода је рѡвала низа скалине ѡт Пријекѡга. **4.** *каже се кад нечије ијеѡвање више личи на дерњаву*. — По свѡ нѡћ рѡвѡ у бетули испѡд наше кѡће.

ревушкѡват *в. ребушкаѡват*.

ревушкѡт *в. ребушкаѡт*.

регѡлѡват, -ѡлѡвѡн несвр. *йоклањашти, даривашти*. — Нѡмѡ се сѡлѡдѡ за регѡлѡват

нѡ све бѡнде! — Спарѡњѡвѡјте сѡлде, нѡмѡ вѡше регѡлѡвѡња!

регѡлат, -ѡн свр. *йоклонити, дарѡвашти*. — Кад фѡнѡш скѡлу, регѡлаћу ти штѡ лѡјѡ.

регѡлина ж (аутм. од рѡгѡ) — Тѡ није ѡбичѡн рѡгѡ, тѡ је регѡлина.

регѡлић м (дем. од рѡгѡ) — Регѡлић по регѡлић па пѡна кѡћа нѡвијѡх стѡри!

рѡгѡ, -ѡла м (и: ген. рѡгѡла) *дар, йоклон*. — Учѡнили су ин лѡјѡпѡ рѡгѡ за вѡјѡчѡње.

регѡлѡри, -ѡ, -ѡ придј. (тал. *regolare*) *редѡвни, који иде йо йравилу*. — Свѡ гѡворѡ да ѡзѡми нијѡсу бѡли регѡлѡри.

рѡгула ж (тал. *regola*) *йравило, йрава мјѡра*. — Рѡгула ми је свѡкѡ йѡтро кѡкара млијѡка и мѡло мѡсла нѡ круху.

регулѡвѡње с гл. им. од регулѡват *сређивање, доѡвење у ред*. — Кѡ знѡ кѡлико ће му вѡремена трѡбат за регулѡвѡње мѡтрикулѡ!

регулѡват, регулѡвѡн несвр. (тал. *regolare*) *регулисашти, доѡдити у ред*. — Свѡкѡ кѡлико трѡбѡ регулѡват ѡрлоције на Зѡвѡнику?

регулат, -ѡн свр. **I.** *ѡмјѡститиши нешто, нѡр. сѡи, како йреба*. — Не забѡрави регулат ѡрлоције, јер йдѡ нѡсе. **II.** ~ **се 1.** *йѡвѡљашти се йрема нечему или некоме*. — Регулѡј се по вѡпѡру: кад ѡн йзићѡ ис пѡрта, тѡ се ѡбуци и пѡђи з бѡњѡ дѡма. **2.** *мјѡритиши се, йрошитиши с мјѡром нѡѡѡ, ѡмирнице и сл.* — Вѡјѡ се регулат и з дѡнарѡма и с хрѡнѡм ако хѡћѡш свѡкѡга мјѡсѡца йзић нѡ крѡј.

редѡтѡр, -ѡра м (тал. *redattore*) *урѡдник*. — Бѡјѡ је вѡћ у годинама кад је пѡстѡ редѡтѡр нѡшега фѡја.

реѡѡцијѡн, -ѡни ж (тал. *redazione*) *урѡднишѡво*. — ѡни из реѡѡцијѡни нијѡсу му ћѡли штѡмпѡт ни слова.

рѡдит се, рѡдѡн се несвр. *сѡремѡтиши се за изѡзѡк и сл.* — Пѡчѡми се рѡдит да не зѡкасѡмо у кѡно. — Тѡвѡје рѡђење је пѡдѡрѡло мѡло вѡше!

редитáват *в. ередитáвати.*

редитáт *в. ередитáти.*

редитат, -án *в. ередитáти.*

ређат се, **ређан се** *несвр. редайти се, ићи по реду.* — Ређају се на послу: сваки нут радї другї.

ређистар, -тра м ген. мн. ређистарá (тал. registro) *списак, опис нечега, регистар.* — Мислиш да та књига има у вашему ређистру.

ређистрáват, -истрáван *несвр. (тал. registrare) уписиваиши, биљежити.* — Један пулицјот је ређистрáв свѣ ауте штѣ су јучер пасáвали прико Дупца.

ређистрат, -án *свр. уписати, приближити.* — Ређистрали су уру и минут кад је била трешња.

ређистрацијон, -они ж (тал. registrazione) *упис у књиге, регистрација.* — Није учињена ређистрацијон куће на њега.

ређање *с гл. им. од режат начин оглашавања живоштиње која примјећује ошасност.* — Првѣ смо чули ређање, па мушкї глас како запѣмажѣ.

режат, -јн *несвр. 1. мукло се оглашаваиши (о живоштињи кад јој се приближава нека ошасност, обично пред обрачун с другом живоштињом).* — Ка(д) чујен кучка како режї, знам да је мачка близу. **2.** *љуштиши се икривено на некога без ријечи и других виднијих знакова љуштиње; исољавати према некоме нешриљивост.* — Невјеста режї на секрву штѣ јон нѣ пазї дијете.

резаница *ж врста салаше.* — У цардину смо имали резанице и лѣникѣ.

рекам м (тал. ricamo) *вез.* — Има за купит кошујá од ноћи с рекамон око врѣта и на полсинима.

рекамáват, **рекамáван** *несвр. (тал. ricamare) вешти.* — Једна жѣна у сусјеству лијепо рекамáва напнице. — Заметнула ми се иглица од рекамáвања.

рекамán, -а, -о *придј. везен, извезен.* — Модѣрне су рекамáнѣ блузе.

рекамáт, -án *свр. (тал. ricamare) извешти.* — Рекамáту монограм на ручинчићима.

рекамáтура *ж (тал. ricamatura) вез.* — Чигова је овѣ рекамáтура?

рекеца *ж осека.* — Вечѣрас је великá рекеца, свáки се камѣн видї.

рекупер м *храна или најиштак којим се може некога враишти у добро стање након малаксалости.* — Дáвају му рекупере да се ма́ло пѣвратї.

рекуперáват *в. рикуперавати.*

рекупѣрат *в. рикуперати.*

рекуперацијон *в. рикуперацијон.*

рѣмета м (тал. cremita) *иуштињак, зайуштен, неуредан човјек.* — Идѣ ко рѣмета.

/рѣмѣ/ *изр. узѣт у рѣмѣ вући неко иловило у квару.* — Нека ме неко дођѣ узѣт у рѣмѣ, поквáријо ми се мѣтѣр!

рѣмѣње *с гл. им. од рѣмѣт најорно и иешко ношење нечега.* — Рѣке ме бѣлу од рѣмѣња пѣнијех бѣрсá уза скалине.

рѣмѣт, -án *несвр. I. 1. с иешкоћом носити, вући нешто.* — Оставићу овѣ ствáри у тебе да хи не рѣмѣн по граду. **2.** *вући неко иловило у квару.* — Колийшнї вапѣрић рѣмѣн пѣчу брѣдинѣ! **II.** *~ се вући се иолако, ногу пред ногу или се дуго возити у неком иревозном средствѣ.* — Вапѣр до Стѣна се рѣмѣн двјѣ уре.

рѣндат, -án *несвр. заносити се у ходу иијан или иначе, иешураиши.* — Нáлочѣ се у бетулини па пјани рѣндају крѣз улице и бјѣстимају ко кучки. — Јутрѣс рѣндáн ђ(д) слабости.

рѣндит, -јн *несвр. (тал. rendere) (и: рѣндит) носити корисѣ.* — Рѣнди му сá(д) свѣ овѣ прѣдат, па купит штѣ исплативијѣ.

рѣп¹, **рѣпа** м мн. рѣпови *живоштињски реп.* *изр. ко ш чѣрон (рѣном) на рѣпу каже се кад је неко врло осѣтљив иа се с њим мора иажљиво оиходити.* — Морáш ш њимѣ за сваку ствáр ко ш чѣрон на рѣпу. стáт нѣкому на рѣп замјерити се некоме. —

Ако ћеш бит миран, нѐмѐј кѐму стѐт нѐ рѐп!

рѐп², рѐпа м мн. рѐпи *комад љодеране одјеће или сувишина стѐвар у кући*. — Пѐна ми је кѐћа рѐпѐ!

рѐпѐв, -а, -ѐ придј. *љодеран, обучен у изношену, неуредну одјећу*. — Откад је знам, била је рѐпѐва.

рѐпат в. *реѐав*.

рѐпетитѐр, -ѐра м (тал. ripetitore) *онај који држи љривајино часове, који дава лекције*. — Кад је рѐпетитѐр добар мѐштар ѐ(д) свѐга прѐдмета, свѐ је ш љѐме лѐко наѐчит.

рѐпетиција ж (тал. ripetizione) *љривајино час, лекција*. — Ўчин францѐски, свѐки дѐн љдѐн на рѐпетиције.

рѐпетицијѐн, -ѐни ж (тал. ripetizione)
1. *љривајина лекција, односно час, ученику који је у школи заѐстао у учењу или ономе који жѐли више да научи*. — Нѐ може живјет от платѐ, па давѐ рѐпетицијѐни. 2. *дио у музици који се љриликом свирања мора љоновиши*. — Нѐ крају јѐпѐ долази рѐпетицијѐн.

рѐпетишкѐват в. *риѐѐишишкавајѐ*.

рѐпина ж (пеј. од рѐп²) *обично у мн. рѐпине љодерана одјећа, дољрајале стѐвари*. — Нѐмѐ ништа за нѐ себе, сѐмѐ рѐпине.

рѐпић м (дем. од рѐп²) 1. *безначајне, честѐ сирѐишишке стѐварчице као одјевни љредмеѐи, неке друге љѐѐреѐишиѐне и сл.* — Пѐкупила је, свѐ плѐчѐћи, днѐ свѐ јијех рѐпићѐ и пѐшла љ мѐјкѐ на Орашац. 2. *дјелић ѐканине или нечега сличног ишѐо висѐ на рубу или љовршини као нешѐо сувишно*. — Стѐни да ти дѐгнѐм тѐ рѐпић штѐ ти вѐсѐ на рукаву!

/рѐпица/ изр. *пѐдвѐт рѐпицу љокуѐиши се без ријечи, љокуњѐиши се, изгубиши се, несѐиши*. — Кад је тѐ чѐо, пѐдвѐјо је рѐпицу и пѐшѐ дѐма. дѐгнѐт рѐпицу *осилиши се, охрабриши се*. — Дѐгѐ је рѐпицу, јер зна да ће га ѐтац бранѐт.

рѐпуплика ж *реѐублика*. — Дѐбрѐвник је нѐколико стѐљѐћѐ љмѐ свѐју рѐпуплику. изр. *испод рѐпупликѐ врло стѐро*. — Ймѐн дѐма јѐдну канѐпу испод рѐпупликѐ. тѐ ти је (прѐвѐ) рѐпуплика *кад свак може да ради ишѐо хоће (изрека се односи вјеровѐино на Дубровачку Реѐублику)*. — Ў мѐга дѐнда љ кући је уживѐње, тѐ ти је прѐвѐ рѐпуплика!

рѐспѐр м (тал. respiro) 1. *дах*. — Кад љдѐн узѐ скалу, фѐљѐ ми рѐспѐра. 2. *одмор, мѐр*. — Дѐј ми мѐло рѐспѐра, не мѐгу ни јѐ рѐдит ко мѐкина! 3. *ваздух за лакше дисање, одушак*. — Остави врѐта ѐт камарѐ ѐтворена да будѐ мѐло рѐспѐра!

рѐста ж (тал. resta) *вијѐнац црног или бијѐлог лука најрављѐн љреѐишињѐм стѐабљѐка на којима су главице*. — Рѐста чѐсна је вѐзда била скѐпа.

рѐстаурѐват в. *рисѐауравајѐ*.

рѐстица ж (дем. од рѐста) — Дѐма вѐзда љмѐмо по којѐ рѐстицу лѐка и чѐсна.

рѐсто с (тал. resto) *осѐишиак*. — Рѐсто ѐстави сѐби па купи пѐсту у пастићѐрији! изр. *врѐтѐт ~ вришиши осѐишиак у новѐу*. — Ёво ти стѐ дѐнарѐ, а тѐ ми врѐти рѐсто.

рѐта ж (лат. и тал. rete) *мрежа*. — Вѐјало би нѐћ нѐкога ко зна плѐс рѐту.

рѐтирават, -ѐравѐн *несвр.* (тал. ritirare) I. *љовлачиши некога, склањѐиши некога*. — Свѐје рѐтиравѐ, а другѐ тѐска напријѐд. II. ~ *се љовлачиши се*. — Вѐзда се рѐтиравају ка(д) стѐвар пѐстанѐ перѐклоѐза.

рѐтират, -ѐн *свр.* I. *љовући некога*. — Рѐтирѐли смо сѐлде из бѐнкѐ па ћемо хи спѐнцѐт. II. ~ *се љовући се*. — Вѐдијо је с кијѐн љмѐ пѐсла, па се нѐ вријѐме рѐтирѐ.

рѐтирѐта ж (тал. ritirata) *знак војне ѐрубе да се војници љовуку у своје насѐамбе, љовечерје*. — Трчи у казѐрму, сѐ(д) ће ти рѐтирѐта!

рѐтица ж (дем. од рѐта) — Ймѐ злѐтнѐ рѐке за учѐнит фѐнѐ рѐтицу.

рѐфѐват, рѐфѐвѐн *несвр.* (тал. rifare) I. *ѐѐорављѐиши некога*. — Жѐни је дѐшла

мала снага па је рефавају. **П.** ~ се оиорављати се. — Ми стојимо дома, а сви се другђи рефавају у шетњи или на мору.

рефат, -ан свр. **1.** оиоравити некога, йомоћи да се неко оиорави. — Рефаћу га с кўпицон ракије и с мало ларда. **2.** йовраћити нешто, најтраг добити (обично новац). — Једва је рефо динаре што хи је занмо рђјаку. **П.** ~ се оиоравити се. — Добро сан се рефo иза болести.

рефулни м (дем. од рефуо) — Један рефулни мoже гондулу бацит на крај.

рефуо, -ула м ударац, налет, нпр. вјетра и сл. — Ухитио га је рефуо од вјетра з банде и изврнуо.

речњак, -ака м *врста* рибарске мреже која се баца из руке, обично у луци, и одмах куйи; најчешће се шо ради за вријеме форшунала (јаког вјетра). — У мoдјон младости је речњак у порту бацо Пeро Пупатор.

решетат, -ан несвр. **1.** шемељити исшћивати некога (нпр. у школи). — Сви смо мањи од макова зрна кад нас професур подчме решетат латински. **2.** иретресати некога, оговарати. — Жене сједу прит кућу па све редон решетају.

решето с висећи ормар у кухињи или йокрај ње, са ситранама од густо илешене жице, који служи за чување хране, нарочито за љешњих врућина, шћити од муха и сл. — Мљеко и сир сан ставила у решето. изр. ослободио те Бог решета цвтајског каже се за Цавтајке, рјеће за Цавтајане, да су увијек информисани о свему што се у њихову мјесту догађа.

/рѣба/ рѣба ђт камена риба која живи уз камен. рѣба ђт фанга риба која живи у муљу. — Рѣба ђт камена је чистија, а рѣба ђт фанга се хита по портима и йма некѣ воњ.

рибалта ж (тал. ribalta) на одјевном предмету нешто предвојено на сивољинју ситрану што обично служи као украс (на дну рукава, йанталона и сл.). — Лијепо стоју рибалте на рукавима од палетунѣа.

рибарица ж велики чамац (барка) за риболов. — Пун је коно рибарица.

рибас м (тал. ribasso) йоустѣ на цијени или рачуну. — Ако платиш ђдма, добићеш рибас.

рибат, -ан несвр. ловити рибу. — Он урани свакo јутро, сједe на камeн, бацѣ удицу и рибa. — Ноћас смо били на рибаву по(д) свијећу. — Сутра ћемо на рибаве иза Локрума.

рибрец м (тал. gibrezzo) осјећај ужаса, одвраћности, гађења, због неке йојаве, сѣања, йосћуйка. — Како се поднијо, йзавo је рибрец и у пријетeја.

рибумбават, -умбаван несвр. (и: ребумбават) (тал. rimbombare) разлигати се од грмљавине, йуцња и сл. — Кад грми рибумбавa ми у ушима. — Кад ђни трчу, вaзда чујемо рибумбавање низа скалу.

рибумбат, -ан свр. (и: ребумбат) разлећи се йриликом грмљавине, йуцња и сл. — Нешто је повише нас на пјану рибумбало ко да се руши кућа.

риверенца ж (тал. riverenza) наклон, йоклоњење. — Учинио нам је велику риверенцу ка(д) смо дошли.

ривијера ж (тал. riviera) обала йогодна за куйање и љешовање. — На дубровачком ривијери вaзда је било крцато фурестијех.

рига ж (тал. riga) црѣа, йруга. — Йма за купит лијепe рѣбe на риге. — Написаћу дома двe ригe да се не мислућe смо.

ригање с гл. им. од ригат **1.** йовраћање. — Било је пуно колапа, вaпор се цујo, па је било и ригања. **2.** йушћање боје (мисли се на йканине нейосћојаних боја које у йрању йушћају боју). — Нешто колурито је у прању ригало, па се од риганѣа омастила бијелa рѣба.

ригат, -ан несвр. (тал. rigare) йовлачитѣ црѣе йо нечему. — ђво дијете само ригa по задаћама.

ригат, -ан несвр. **1.** йовраћити. — Мaчка се најела нечега па ригa. **2.** кад је неки материјал (йекстилни) нейосћо-

здравственом или у материјалном погледу. — Лако му се рикуперават ђ(д) дугѡвѡ ка(д) свѣ дрѣјешу ћесу.

рикупѣрат, -ѡн свр. (и: рекупѣрат) **I. 1.** *сѣасиѣи некога, помоћи некоме да дође себи.* — Бѣла му је дошла мѡлѡ снага, ма су га рикупѣрали с кѣпицѡн рѡкијѣ. **2.** *добѣиѣи нешѣо наѣраг.* — На кѡртама нијѣсан нѣшта дѡбијо, ма сан свѡје сѡлде рикупѣрѡ. **II.** ~ се *оѡрѡвиѣи се у здравственом или материјалном погледу.* — Њѣмо нѣ може нѣшта нѡудит, брзо ће се ѡн рикупѣрат.

рикуперацијѡн, -ѡни ж (и: рекуперацијѡн) *оѡрѡвѡвање, враћање у нормално здравствено или материјално сѣање.* — Мѣслин да му нѣмѡ рикуперацијѡни, ѡн је сѡсвијен прѡпѡ.

рѣморас, -ѡрса м (тал. rimorso) *грижња савјести.* — Вѡзда ѣмѡ рѣморас што није пѡмогѡ рѡђѡку кад је мѡгѡ.

ринашѣменат, ринашѣмѣнта м ген. мн. ринашѣменѡтѡ (тал. rinascimento) *ѣреѡрод, ренесанса.* — Ы наше мјѣсто ће дѡчекат ринашѣменат ка(д) дѡбијѣмо пѡрат.

риновѡват, -ѡвѡвѡн несвр. *обнавѡѡѣи.* — Риновѡвѡ се дѣјо Града кѡјѣ је ѣмѡ пѣтѣте за вријѣме трѣшњѣ. — Риновѡвѡње ће подѡрат, ѣмѡ тѣ пуно пѡсла.

ринѡват, -ѡн свр. *обновиѣи.* — Кѣћу су лѡни ринѡвали.

ринунцијѡват, -ѣјѡвѡн несвр. (тал. rinunciare, rinunziare) *одбијѡи, одрицаѣи, наѣуѣиѡи.* — Ѣн ринунцијѡвѡ свѣ што му пѡнудѣ.

ринунцијѡт, -ѡм свр. *одбиѣи, одрѣи се, наѣуѣиѡи.* — Ринунцијѡ је нѡ мјѣсто прокѣристе и сѡ(д) ће тѣ дѡћ кѡ дрѣѓѣ.

рѣнут, рѣнѣм свр. *гурнуѣи некога.* — У прѡласку ме је нѣко рѣнѡ да сан зарѣндала.

ринфорцѡват, -ѡрцѡвѡн несвр. (тал. rinforzare) **I.** *ѡѡјѡчѡвѡиѣи нешѣо, оснажѡвѡиѣи.* — Не ринфорцѡвѡј мѡкину ако је хѡћеш дѣљѣ рѡдоват! **II.** ~ се *оснажи-*

вѡиѣи се. — Ринфорцѡвѡ се на шкѡју прѣје пѡртѣнцѣ у солдѡчију.

ринфѡрцѡт, -ѡн свр. **I.** *ѡѡјѡчѡиѣи, оснажѣиѣи.* — Мѡрѡмо ринфѡрцѡт пѡсѡ да фѣнѣмо прѣје кѣшѡ. **II.** ~ се *оснажиѣи се.* — Парѡ ми да си се ринфорцѡ изѡ болести.

ринфрѣшкѡват, -ѣшкѡвѡн несвр. (тал. rinfrescare) **I.** *освѣжежѡвѡиѣи.* — С прѣјѣтејѡма ринфрѣшкѡвѡн ѣспомене. **II.** ~ се *освѣжежѡвѡиѣи се.* — Љѣти се ринфрѣшкѡвѡмо з ѣлѡтѡн.

ринфрѣшкѡт, -ѡн свр. **I.** *освѣжежиѣи нешѣо.* — Ринфрѣшкѡ сан мѣмѡрију, приглѣдѡ сан стѡрѡ лѣбра. **II.** ~ се *освѣжежиѣи се.* — Ринфрѣшкѡн се ѣ море прѣје него упѣчѣ.

/рѣњѡ/ рѣњѡ мѣтлицѡ *врѣѣа ѡековѣиѣе ѣправе, нѡна.* — Рѣњѡ мѣтлицѡ се пѣјѣ зѡ стомак.

рипетѣшкѡват, -ѣшкѡвѡн несвр. (и: репетѣшкѡват) (тал. ripetere) **I.** *ѡѡнавѡѡѣи нешѣо.* — Тѣ рипетѣшкѡвѡш вѡс ѡбјѣд? **II.** ~ се *ѡѡнавѡѡиѣи се.* — Ѣвѡ се вѣћ рипетѣшкѡвѡ по кѡ знѡ кѡјѣ пѣт!

рипетѣшкѡт, -ѡн свр. (и: репетѣшкѡт) **I.** *ѡѡновиѣиѣи.* — Свѡкѡга гѡдишѡта рипетѣшкѡш рѡзред! **II.** ~ се *ѡѡновиѣиѣи се.* — Чѣкѡн да се тѡ ствѡр рипетѣшкѡ, ѡ ѡнда више нѣћу мѣчат, него ћу се ѣ јѡ ѡзват.

рѣсѡс(т), -ѡ, -ѡ (и: рѣсѡс(т)) придѣ. *каже се за боју мѡчке ѣрошѡране свиѣѣиљѡм и ѣѡмнијѡм сѡвом дѡком на ѣругѣ.* — Вѣликѡ рѣсѡстѡ мѡчка сјѣдала је кѡла врѡтѡ.

рѣсѣрѡвѡ ж (тал. riserva) **1.** *зѡлиха.* — Трѡшѣн зѡдњѣ рѣсѣрѡвѡ мѡслиновѡ ѣја. **2.** *резерѡ у вѡјсѣи или друѓѣ.* — Јѡ сан ти вѡзда рѣсѣрѡвѡ: ѣћ дрѣѓѣ нѣће, мѣне шѡјѣ!

рисѣрѡвѡват, -ѣрѡвѡн несвр. (тал. riservare) *унаѣријѣд задрѡжѡвѡиѣи нешѣо.* — Мјѣсѣц дѡнѡ прѣје рисѣрѡвѡвѡмо бѣјѣте зѡ престѡве.

рѣсѣрѡвѡн, -ѡ, -ѡ придѣ. (тал. riservato) *суздрѡжан, уздрѡжљѡв, ѡѣрезѡн.* — Ѣткѡд је знѡм, ѡнѡ је рѣсѣрѡвѡнѡ прѣмѡ свѡкому.

рѝсервѧно прил. *суздржано, уздржљиво*. — Зашто се држиш тако рѝсервѧно ко да се нѧ познамо?

рѝсерват, -ѧн свр. *задржати, резервисати*. — Рѝсервали смо камару у Тријешћу за по годинѧ колико ћемо тамо и ђстат.

рѝсо м *име које у Дубровнику дају рѝсастѡј мачки*. изр. *биће и за мѡга рѝса каже се кад има много припремљене хране за неки оброк*. — Нѧће сѝкуро фѧлит, биће и за мѡга рѝса!

рѝспет м (тал. *rispetto*) *ѡшћовање*. — Ымај мѧло рѝспета према старѝјѧму и памѧтнѝјѧму ђ(д) себе! изр. *нѡсѧт некому рѝспет односѝти се ѡрема некоме с ѡшћовањем, ѡшћоваѝти некога*. — Бијо је начѧлник у Граду и свѧ су му нѡсили рѝспет.

рѝспетѧн, -а, -о придј. *ѡшћован*. — Умрѡ је рѝспетѧн ђ(д) свијѧх.

рѝспѧтање с гл. им. од рѝспѧтат *ѡшћовање*. — Нѧмѧ блѧгосѡва без рѝспѧтања ђца ѝ мѧјкѧ.

рѝспѧтат, -ѧн несвр. (тал. *rispettare*) *ѡшћоваѝти некога*. — Нѧко вѝше нѧкога не рѝспѧтѧ!

рѝстаурѧват, -ѡрѧвѧн несвр. (и: рѝстаурѧват) (тал. *ristaurare*) *обнављати*. — Зѝми обѝчно рѝстаурѧвају хѡтеле. — Колико ће дѡрат рѝстаурѧвање старѡга Града?

рѝстаурѧт, -ѧн свр. *обновиѝти*. — Требаће свѧ ис фундамѧнта рѝстаурѧт ако мѝслиш и прико зѝмѧ ђстат у кући.

рѝтарѧд, -ѧрѧда м (тал. *ritardo*) *закашњење*. — Он је вѧзда у рѝтарѧду.

рѝтарѧват, -ѧрдѧвѧн несвр. (тал. *ritardare*) *закашњаваѝти, каснѝти*. — Ћѧ си бијо? Рѝтарѧвѧш!

рѝтарѧменѧт, -ѧмѧнта м ген. мн. рѝтарѧменѧтѧ (тал. *ritardamento*) *закашњење*. — Кѧ(д) ти је жељѧзница бѝла без рѝтарѧмѧнта?

рѝтарѧт, -ѧн свр. *закаснѝти*. — Рѝтарѧдѡ је вѧпѡр ѝ(з) Сплѧета.

рѝтрат м (тал. *ritratto*) *слика, ѡршреѝ*. — Кѡјѝ лијѧпѝ рѝтрат покоњѧга госпѧра Лѡкшѧ!

рѝћ м обѝчно у мн. рѝћѝ (тал. *riccio*) *коврѧ*. — Кад је бијо мѧлѝ, свѧ му је глава бѝла у рѝћѝма.

рѝћѧват, рѝћѧвѧн несвр. (тал. *ricciare*) *Ѡ. коврѧѝти некоме косу*. — Нѧмѡј рѝћѧват кѡсе, жељшѧ ти фѝгурѧју лишѧ! — Рѝћѧвање је ђдавно ѡшло у мѡду. **Ѡ.** ~ се коврѧѝти себи косу. — Данас се свѧ жење рѝћѧвају.

рѝћѧн, -а, -о придј. *коврѧв*. — Ымѧ ли нѧ плаци кѡјѝ пѡт рѝћѧнѧ салѧтѧ?

рѝћѧт, -ѧн несвр. **Ѡ.** *коврѧѝти (косу)*. — Ѡна рѝћѧ кѡсе клијѧштѝма по старѝнскѡ. **Ѡ.** ~ се коврѧѝти се. — Пѡчѧле су му се кѡсе рѝћѧт сѧме ђ(д) себе кад је бијо већ вѧлики.

рѝфјѡтават, -ѡтѧвѧн несвр. (тал. *rifutare*) *ѡбѝјати, ѡбѧциваѝти*. — Знѧ да је слѧба, а рѝфјѡтавѧ пѡћ у леѧчника.

рѝфјѡтѧт, -ѧн свр. *ѡбѝѝти, ѡбѧциѝти*. — Најѧдили су се и рѝфјѡтали нам дѡћ нѧ фесту.

рѝфлес м (тал. *riflesso*) *ѡдбљѧсак, рефлекс*. — Смѧтѧ ми рѝфлес ђ(д) сѡнца, па нѡсѝн ѡѧле.

/рѝчина/ ѡле (ѡје) ђд рѝчинѧ рѝцинусѡво уље. — Кад ѡзмѧш ѡје ђд рѝчинѧ, мѡрѧш бит нѧ дијѧти.

рѝѧткѡс, -ѡсти ж *рѝѧѝкосѝ*. — Рѝѧткѡс је нѧћ бѡкѡн лијѧпѡга мѧса у комѧрѧдама.

рѝѧѧтина ж (пеј. од рѝѧѧч) *ружна рѝѧѧч*. — Нѧ улици се чѡјѡ свѧкаквѧ рѝѧѧѧтѧне.

рѡба ж (тал. *roba*) **Ѡ.** *ѝѧксѝѝл сѧшивѧн или у комаду*. — Ымѧте ли штѡгоћ рѡбѧ за свѧкѧдѧн? **ѡ.** *рубље и ѡсѧли ѡдѧвѧѝ ѝредмѧѝти за ѝрање*. — Дѧгни рѡбу с конопа, пѧдѧ чѧја по ѡме.

рѡбѧтина ж (пеј. од рѡба) *ѝрѡсѧ, сѧѧра или сувѧшина ѡдѧѧа*. — Пѡни су ми ормѧри рѡбѧтинѧ ѝ рѝзлицѧ.

свѣ с нòгѣ нã ногу, а ка(д) се враћã, лèти ко рòкет!

Рòко (свѣтї) / у изреци: *стãр ко кúчак свѣтòга Рòка каже се за некога ко је много стãр*. — Нѣ знãм кòлико ймã гòдйштã, ма пãрã стãр ко кúчак свѣтòга Рòка.

рòматика ж *реуматизам*. — Òн пãтї од рòматикѣ, па му смѣтã свãкã прòмјена врѣмена.

рòмијѣнча ж ген. мн. рòмијѣнчã *ба-крене суд за воду с йовразом*. — На пò прету стòйї рòмијѣнча с водòн.

рòмијѣпчина (аугм. и пеј. од рòмијѣнча) — Нѣко је òставијо једну стãрý рòмијѣпчину на пуцãлу.

рòмијѣнчица ж (дем. од рòмијѣнча) — Упала ми је у густријѣну òнã лйјепã рòмијѣнчица.

ромйñат, -ãн несвр. *каже се кад шуми киша уједначено йадајући на йлочник или слијевајући се с крова, али не у великим млазевима него йолако и йнхо*. — Цйјелòга дãна кйша ромйñã. — Сјѣдйñ у камари и слушãн ромйñãње кйше.

рòнцат, -ãн несвр. (тал. *gonzate*) 1. *сйварайи нечим буку као да се нешйло кошрља или вуче*. — Сý чйжен òнò рòнцају пò цйјелй богòвјетнй дãн? — Ма каквò спãвање! По свý нòй слушãн рòнцање брòкã й карйñã штò хи потѣжý смѣтлиштãри. 2. *неуморно, йрешѣжно крећући се, радиийи*. — Нйје лãко òд јутра дò вечере рòнцат пò кући!

рòса ж (и: рòсãта) 1. *кайльице које се ујуйиро сйварају йо лишйу због већих йемйерайиурних разлика*. — Јутрòс је бйла вѣликã рòса. — Пòчѣле су рòсãте свãкòга јутра. 2. *сийна кишица*. — Òвò је прãвã прòлетнã рòса, нѣће зѣмљу нй сквасит.

рòсãта в. роса.

рòсãтица ж (дем. од рòсãта) — Јутрòс је бйло мãло рòсãтицѣ.

рòсит, -йñ несвр. *сийно йадайи (о кйши)*. — Рòсй надвòру кйшица.

рòсица ж (дем. од рòса) *сийна киша, кишица*. — Јѣс да је рòсица, ма сан јã òд нѣ òкисла!

рòскат, -ãн несвр. *сийно йадайи, сийно кишиийи*. — Пãрã да надвòру рòскã. — Òвò рòскãње мòже сãмо ùбит прашину на пýту.

рòстијѣра ж (франц. *gâtissoire*) *йлех за йечење хљеба, меса, колача и сл.* — Опѣри рòстијѣру òд мѣса па је спрѣми у крѣдѣнцу!

рòта ж (тал. *gota, ruota*) *коло, йшочак*. — Òтпала му је зãдњã рòта нã карйћу. — Не òбрѣ ми се рòта нã макйни. изр. *зãдњã ~ òт кара каже се за особу која је неважна, којој нико не йридаје значаја*. — Нѣга ù кући нйко нйшта нѣ пйтã, òн је зãдњã рòта òт кара. брз ко рòта *кãд неко брзо говори или ради*. — Ù нѣ је јѣзик брз ко рòта.

рòтела ж (тал. *gocchella*) *калем за конац, калем конца*. — Ймã јòш двйје рòтеле бйјелòга кòнца.

рòтелица ж (дем. од рòтела) — Òстала ми је нã бãнку у бýтизи рòтелица црнòга кòнца.

рòтица ж (дем. од рòта) — Кãд би пòлтрòна ймала рòтице, лãкшѣ би бйло ш нòме манòврат.

рòхнут, рòхнѣм свр. *живнуийи*. — Кãко ти је нãша Мйле рòхла, дãла се и на дйвертймѣнте!

рòчиñ м (дем. од рòг) — Фãлý ти рòчиñи, па да бýдѣш йстй врãг!

рòшпа ж (тал. *gospo*) *ружна, грдна женска особа*. — Òкле пòзнãш òнý стãрý рòшпу?

рòшпо м (тал. *gospo*) *ружна, грдна мушка особа, грдоба*. — Свй су му у фãмильи лйјепи, а òн је прãвй рòшпо!

рòшпуја в. рошпуља.

рòшпуља ж (пеј. од рòшпа) (и: рòшпуја) *йогрдно за ружну женску особу*. — Кãко је Бòг сãставијо онликò рòшпујã на једнòму мјѣсту?

рòшпýн, -уна м (пеј. од рòшпа) — Удãла се за једнòга рòшпýна.

рѠшчић в. рочић.

рђанац, рђанца м *врста „граха розачића“ (јриморске бораније).* — И у нас у баштини има рђанца.

Рђанин м *Пељешчанин.* — ДѠшло је с вапѠрон буликан Рђана у Град.

Рђанка ж *Пељешка.* — ПарѠ ми се да је његова жена Рђанка.

рђански, -Ѡ, -Ѡ пријд. *онај који ѡриида Рају, Пељешцу.* — Ѡдма се пѠзна рђански гѠвѠр.

рубинет м (тал. *gobinetta*) *славина, ииѡа.* — Нема ни капи водѠ на рубинету.

рубинетић м (дем. од рубинет) — Промијенили смо рубинетић на пилу.

ругат се, руган се *несвр.* 1. *ругати се некоме или с неким, ѡдрузивати се.* — СвѠ се ш њѡме ругају јер је шѠкав. 2. *шалићи се.* — Немојте се најѠдит, ми смо се ругали, а нијесмо мислили сѠријо. — Ругање мѠже ѡ с плачен фѡнут.

ругло с 1. *ѡоруга, нешто ружно, накарадно.* — Не знам видѡ ли Ѡн да чини ругло Ѡ(д) себе. — Ѡва нѠва кафана је правѠ ругло за вас крај. 2. *ѡогрда.* — СвѠ што је ругла на мене, а да је за што, нѠго што је нијѠсан звѠла у кућу.

рудина ж ѡашиѠак. — ВиѠѠш ко из рудинѠ.

рђжина ж (тал. *guggine*) *рђа.* — Ухитила се рђжина по раштѠлати.

рђжинав, -Ѡ, -Ѡ пријд. (и: рђжинѠв) (тал. *gugginoso*) *зарђан.* — Брава је рђжинава па се не могу врата откључат.

рђжица ж сѡѡан и миришљав цвијетѡ ружѠ ѡѠачице. — РаштѠлата Ѡ(д) цардина је свѠ у црвенијем рђжицама.

рђјба ж *обично мн. рђјбе озеблина на рукама или на ногама кад се од велике сѡудени уѡати кожа и јако сврби.* — Не могу на ноге ништа Ѡбуј от пѡстијѠх рђјба.

рука/ *изр. рѡка ти (не) Ѡтпала клеѡва, обично се каже некоме што је у раду несѡретѡан, немаран и сл.* — Како си ѠвѠ сѠшила, рѡка ти не Ѡтпала! — Ма кѠ је ѠвѠ овакѠ лѡдо начинијо, рѡка му Ѡтпала! хѠ

не се рѡка БѠжја каже се кад је некоме нешто тешко урадићи, кад се неко дуго скањива на нешто. — ХѠће му се рѡка БѠжја док ѡзме лѡбро у рѡке! кѠму у рѡци, тѠму ш у гѡзѡци чује се у Дубровнику, а Ѡноси се на материјално ѡреимућство, власћ и сл. рѡке ти усѠкле каже се некоме ко несѡретѡно, неуредно нешто ради. — Рѡке ти усѠкле, што не узмеш мѠтлу и помѠтеш ѠвѠ смѠтлишта прид вратима Ѡт куће? бѡт дѠбрѠ рѡке каже се за особу која је срећна у неком добићу и сл. — Извѡци ми лѠт, ти си дѠбрѠ рѡке! — Ако сте, господђа, дѠбрѠ рѡке, ѠвѠ помаѠѠра, што ми је Ѡстало, свѠ ће пѠћ ко на Ѡгањ. (не) бѡт с рѡке, (бѡт с нерѡке) (не) бићи згоднѠ да се нешто уради. — Купи ми фѠље, с рѡке ти је кад ѡдѠш на ту банду! дѡт рѡку некоме ѡмоћи некоме у нечему. — Дѡј ми рѡку да пренѠсен тавѠлин на другѡ банду! дѡт/прѠћ дѡје рѡке ѡриликом кречења или бојења ѡрећи неку ѡвршину дваѡућ. — МѠраће мѠштар дѡт дѡје рѡке, јер су телѠри на фѡњѠтрама ровинѠни. дѡт некому дѠбрѠ рѡке часѡићи некога за ѡмоћ или рад мањом сумом новца. — Вѡзда му дан дѠбрѠ рѡке кад ми помѠтѠ околѠ куће и баѡи смѠтлиште. купић нешто испод рѡке кѡићи нешто што је већ уѡиѡребљавано, ѡоловно. — Купили смо испод рѡке маѡкину за шѡт. прикрѡтит се с лѡјѠвѠн рѡкѠн чудићи се нечему у великој мјери. — Ка(д) сан их срѠла заједно, прикрѡстила сан се с лѡјѠвѠн рѡкѠн.

рѡса ж ружа. — Крух ми се расцвѠтѠ ко рѡса. *изр. ко пѡлѠнту кѡсѠ, рѡмен је ко рѡса изрека ѡиѡиче сигурно из средине која је ѡридавала значај изворној народној исхрани као гаранѡу доброг здравља.*

Рѡсалије ж *Духови, црквена свеѡковина ѡедесѠ дана након Ускрса.*

рѡсѡти, -Ѡ, -Ѡ пријд. *ружѡин (ружѡино уље, миришљава вода и сл.).* — Ѡцат рѡсѡти пѠмаже да се нѠко рѡкупѠра кад му дѠћѠ мѠла снага.

Рѡсе ж *раније чѠстиѡ име у Дубровнику.*

рӯсица ж 1. *цвијеј ружа.* — Процвѣћела нам је и она сѡрта рӯсицѣ. **2.** *врсиѣ љецива округлог облика, земичка, кајзерлица.* — Каѣфа бѣјелѣ пила се љутро с кѣфером или с рӯсицѡн.

рӯсичица ж (дем. од русица) *сиѣйна ружа, ружица.* — Што лијепо воѣјају рӯсичице!

русмѣрин, -ина м *рузмарин.* — Нѣмѣ рѣбѣ на граделама без русмѣрина!

рӯта ж (тал. ruta) *врсиѣ медицинске биљке врло неугодног мириса.* — Нѣкѣ стѣвљају рӯту дјѣци за пѣс против урока.

рӯтина ж *дроњак, сѣара крѣа, криѣшина.* — Камарица је пӯна свѣкаквијех рӯтинѣ.

рӯтит, рӯтин *несвр. дуйсиѣ нешиѡ (нѣр. средину хљеба, а корицу осѣављаѣи).* — Рӯтила си кантун ѡт круха, па га ѡнда ѡставила.

рӯцат, -ѣн *несвр. неуморно радиѣи, најорно радиѣи један или више љослова.* — Домаћице рӯцају повѣздѣн ко живине. — Рӯцѣј данас, рӯцѣј сӯтра, па нѣ сврху рӯцаѣе и пѡ здрављу дѣ.

рӯчѣват, рӯчѣвѣн *несвр. узимаѣи оброк између јуѣарње кафе и објѣда.* — Рӯчѣвали смо љ школи за врѣјѣме вѣликѡга ѡдмора.

рӯчѣк, рӯчка м *ген. мн. рӯчѣкѡ оброк између јуѣарње кафе и објѣда.* — За

рӯчка ћу ѣспригат јѣје нѣ око. *изр. кѡ не ѡстави ѡд вѣчерѣ за рӯчка — гѡрѣ је ѡт кӯчка дубровачка изрека која се ѡдноси на шиѣдљивѡсти и рационалности.*

рӯчат, рӯчѣн *несвр. и свр. узимаѣи или узѣи оброк између јуѣарње кафе и објѣда.* — Рӯчаѣемо ко ѣ вѣзда, око десѣт љра.

ручѣнчић м *убрус, салветѣа.* — Вѣжи ручѣнчић ѡколо врѣта и јѣђи како Бѡг заповѣјѣдѣ!

рӯчит, рӯчин *свр. биѣи љрви кӯѣц нечије рѡбе.* — Рӯчили сте ме, дѣђу ван цѣѣњѣ.

рӯчица ж 1. *ручка, дрѣика на нечему.* — Окинула ми се ѡ(д) тежинѣ рӯчица нѣ бурси ѡ(д) спѣнсѣ. **2.** *хљеб дугуљѣстиѡг облика.* — Мѣни је дѡста рӯчица крӯха за двѣ дѣна. *изр. ѡ(д) шта кӯтѡ ѡ(д) тега и рӯчица каже се кад се жѣли истиѣћи сличности или иѣнѣтичности љо било којѡј основи између љѡшѡмка и љрѣѣка, ѡдносно кад се нешиѡ жѣли ѡбјасниѣи родбинском вѣзом, генима.* — Отац му је бѣјѡ пѣметан и пѡштен, па се нѣ треба чӯдит што је ѣ ѡн тѣкѣ, јер ѡ(д) шта кӯтѡ ѡ(д) тега и рӯчица.

рӯшан, -шна, -шно *придј. богѣи рухом.* — Она ти прид Бѡжић дѡђѣ љ Град ѣ крушна ѣ рушна.

С

с *предл. због.* — С мѣне није она дѡшла, а ћѣла је.

Сѣбо м *стѣаро дубровачко мушко име, које се сад вѣћ љѡшѣуно изгубило.* — На почѣтку ѡвега стѡљења љ Дубрѡвнѣку је живѣјѡ нѣкѣ Сѣбо Склѣднѣ.

Сѣв! *свѣга много лијѣјих стѣвари: намѣриница, љѡйрѣиѣиѣина и сл.* — Нѣ плаци ѣмѣ свѣга. — Свѣга нам је дѡнијѡ. *ѡ(д) свѣга до свѣга љ љѡшѣуности.* — *О(д) свѣга*

до свѣга би ти пѡмогѡ. — *ін је дѡбар чѡвѣк и домаћин ѡ(д) свѣга до свѣга.*

савѡјѣта ж (тал. savoiardo) *врсиѣ бѣсквиѣа.* — Купи нѣколико савѡјѣтѣа за парадѣзет!

сѣгињѣт, сѣгињѣм *несвр. I. љригињѣаѣи.* — Пӯкнуће грана ако је бӯдѣш пӯно сѣгињѣт. — Шкѣна ме бѡли ѡт пӯстѡга сѣгињѣња и фрѣгања. **II.** *~ се љригињѣаѣи се.* — Не мѡгу се свѣки час сѣгињѣт и дѣзат с пѡда тѡ што бѣѣаш.

сагнут, сагнѐм свр. I. *иригнути*. — Сви су сагнули главу и мучали. II. ~ се *иригнути се*. — Сагни се, није ти мѣтла у шкѣни!

сaдaр прил. *сада*. — Садaр ћемо лијепо пој дoма.

сaдaрa в. *садар*.

сaдaрницa в. *садар*.

сaдaрнице в. *садар*.

сaдaрке в. *садар*.

сaздрeт, -рѣн свр. *сазрети*. — Грђжђе вајa да сaздрѣ.

сaздријeват, сaздријeвaн несвр. *сазријевати*. — Имa јeднa врс прaсaкa штo рaнo сaздријeвa.

сaздриo, -рeлa, -рeлo прид. *зрeо*. — Сaздрeлo вoћe ти нeћe нaудит.

сajaтyр в. *саљашур*.

/сajетa/ у изр. *убила те (га, је) сajетa бoжјa клeштa*: *убила шe муњa, грoм, стѣријeлa*. — Кoликo нам је сaмo злa учинијo, убила гa сajетa бoжјa!

сакeт м (тал. *sacchetto*) *иaиpнaиa кeсa*. — Дoбили смo пyн сакeт смoкaвa сy-xијeх и мaлo рoгaчa.

сакeтинa ж (ауг. и пeј. од сакeт) — Штo ћe ми овликa сакeтинa зa шaкy брaхa!

сакeтић м (дем. од сакeт) — Трeбo би ми јeдaн сакeтић зa стaвит у њeгa кoјy љyтикy.

сaкoвaт, -yјeн несвр. *исѣиpаии рyбљe нaкoн иpaњa*. — Жeнa ми сaкyјe рoбy у мaштeли.

сакривѣцe прил. *криoмицe*. — Свe сy тo oни чинили сакривѣцe. изр. *игрaт сe нa сакривѣцe игpаии сe жмyркe*. — Кaд би сe игpали нa сакривѣцe, јa сaн сe зaвлaчѣијo у кaпyнaрy oт кoкoшѣ.

сакрѣстијa ж (тал. *sacrestia, sagrestia*) у *кaтoличкoј црквѣ мјeстѣ дo oлѣaрa гдјe сe чyвa црквeнo сyћe и нeкe дpaгoцѣнoсти*. — Сaд је пoп изишo и(з) сакрѣстијe.

сакрѣстијaн, -aнa м (тал. *sagrestano*) *црквeњaк*. — Дyндo му је бѣијo сакрѣстијaн у Свeтoгa Андријe.

сaксѣијa ж *иoклoиaц зa иeчeњe хљeбa*. — Пpијe сe пo сeлимa, a и у гpaдy, пeкo крyх пoт сaксѣијoн.

сaлa ж (тал. *sala*) *двoрaнa*. — Бaл је бѣијo у сaли „Слoгe“.

сaлaм м (тал. *salame*) *сaлaмa*. — Нeмa зa кyпит дoбрoгa сaлaмa.

сaлaмaстрaвaт, -aстрaвaн несвр. *гpдишѣ нeкoгa*. — Oнa сaлaмaстрaвa свaкoгa кo јoн није пo гyстy. — Oд њeгa ти нeћe дoћ лијeпa рѣјeч, сaмo сaлaмaстрaвaњe!

сaлaмaстрaт, -aн свр. *изгpдишѣ нeкoгa*. — Дoбрo сaн гa сaлaмaстрo зa oнo штo мe је јyчeр пpивaријo.

сaлaмyрa ж (тал. *salamoia*) *oсoљeнa вoдa зa кoнзeрвѣрaњe нeчeгa*. — Рѣбa сe стaви у сaлaмyрy и тo тaкo стoјѣ дoк сe нe кoнсeрвa.

сaлaтa ж *зeлeнa сaлaшa*. — Пyнa је плaцa сaлaтe: лoћикe, лaтyгe, рeзaницe, пjaндурe и рѣкyлe.

сaлaтaрицa ж *жeнa кoјa иpодaјe сaлaшy*. — Нaднo плaцe з дeснe бaндe вaздa стoјѣ јeднa сaлaтaрицa с фрeшкoн рѣкyлoн.

Сaлaчкa ж *жeнa с Oсoјникa, сeлa изнaд Рѣјeкe дyбровaчкe*. — Јaјa кyпyјeн у јeднe Сaлaчкe.

сaлвaвaт, сaлвaвaн несвр. (тал. *salvare*) I. *сѣaсaвaии нeкoгa или нeшѣo*. — Сaлвaвaли смo штo смo мoгли, мa је пyнo тeгa пpoпaлo. — Пo oнaкoмy мoрy није сe мoглo ни пpoмислит нa сaлвaвaњe. II. ~ сe *сѣaсaвaии сe*. — Oндa је нeкo вѣкнyo: „Сaлвaвaјтe сe кaкo знaтe и yмијeтe!“

сaлвaмeнaт, -eнтa м (тал. *salvamento*) *сѣaс, сѣaсeњe*. — Зa свoј сaлвaмeнaт имa јy зaфaлит слyчaјy.

сaлвaдмѣни м нeпpомј. *иoјaс зa сѣaсaвaњe нa мoрy*. — Мoрe је нa пpжинaтy избaцилo сaлвaдмѣни с нeкoгa брoдa.

сáлват, -áн свр. (тал. salvare) I. *сiаси-тии*. — Аривали су сáлват двá мрнáра и десéтак пúтнiкá. II. ~ се *сiасиити се*. — От кишé смо се сáлвали у један вóлат.

салдáват, сáлдáвáн несвр. (тал. saldare) *завариваити неки метáл*. — Нéколикó пú-тá смо салдáвали бронси́нић, па јóпé прò-капi. изр. ~ кóнте *обрачунаваити се с не-ким*. — Свé ми се чини да óни салдáвају стáре кóнте из младости.

сáлдат, -áн свр. 1. *завариити неки ме-тáл*. — Нóсила сан Сáнту лáмáру да ми сáлдá кáлдају, па ми је рéкó да нé може. — Узми óнý сáлдáнý пивáту па у вú úли мáло водé! 2. *илаитиити, изравнаити ра-чун*. — Нéћу имат мiра док не сáлдáн рá-чун зá кућу.

салдáтýра ж (тал. saldatura) *вар, заваре-но мјестó*. — Салдáтýра је мáло држала.

сáлдо прил. (тал. saldo) *чврстó*. — Пó-гледáј првó стóји ли стóчић сáлдо, па се óнда исáј нá вéга.

салéћет, -éтин свр. *сiойасити некога и наговараити га да нешто учини, куити и сл.* — Јóпéт ме салéћела óнá жéна от певе-рунá да јон кúпин свé, па ће ми дáт цjéњé.

сáлiж м *йойоћење бейоном или каме-ним йлочама*. — На тáраци је мрамóрижá-ни сáлiж.

салижáт, -áн несвр. *йоравнаваити йод йосiавáјаући камене йлоче или бейони-рајући га*. — Кућа је гóтова, а сáд салижá-ју óни бокúнић прит кућон. — Нарéдили смо плóче за салижáње тáрацé.

салијéтáт, сáлијéћéн несвр. *сiойада-ити некога и наговараити га да нешто уради*. — Сáлијéћý нас да дóћéмо стáт у њих.

сáло с *масни дио свиње, али и код чо-вјeка*. — Прáсац је имó пúно сáла. — Чúла сан да је Мáто пóшó у баýу тóпит сáло.

салóрок м (всm. salon-rock) *свечано дневно црно одијело које се још у йрве двије деценије овога вијека носило у све-чаним йриликама: йроцесијама, сiрово-*

дима и сл., а уз које је био обавезан ци-линдер, рjеће „месокана“. — Фунéрó је бiјо прáвá пáрáда гóспáрá у салóроцима и с пáтéнтама на глáви.

сáлоча ж (тал. salotto) у *дубровачким стáрим кућама йролазна йростiорија између соба на сiраити и сiейеница које воде с једног сiраитá на други*. — На сá-лочи имáмо пúно цвијéћа.

сáлочина ж (аугм. од сáлоча) — Бóјé би бiло да су мјéсто онликé сáлочинé учинили јóш јéдну кáмару.

сáлочница ж (дем. од сáлоча) — Сáло-чица је мáлá, ма је óкрéнýта сúнцу и ари-јóза.

сáлпат, -áн свр. (тал. salpare) *извући, извадити нешто*. — Сáлó сан изá Кáшá мрéжу пúну рiбé.

сáлса ж (тал. salsa) *динсиано йоврће као йрилог јелу од меса*. — Ймá рáзнијéх сáлсá: от помáдóрá, ó(д) тиквицá, óд гра-ха, óт патáтá, óд мрквé, óт капáрá итд.

сáлýн, -úна м *салон, велика йростiо-рија у кући за йримање гóстиију, одржа-вање малих кућних свечаностии и сл.* — Гóвору да су ин ú кући свé пúстi салúни.

салутáват, -úтáвáн несвр. (тал. salutare) *йоздравáити руком йо војнички*. — Он никáд нé дижé бáрету него салутáвá ко да је јóш у солдáтима.

салутáт, -áн свр. *йоздравити руком на војнички начин*. — Сóлдáт салутá свá-кóму офичáлу.

сáлáтýр, -úра м (и: сáјáтýр) *метáлна шийка или слична найрaва као сáстiавни дио браве или ван ње, којом се изнушiра зашварају врáтá на кући, засун*. — Стáви сáјáтýр нá врáта прiје него пóћéш лéћ!

/сáм/ изр. нá сáму на усáмýеном мjе-стiiу. — Кúћа им је нá сáму; нáоколо ниће нiкога нéмá.

сáмáр, -áра м *врстá седла за мазгу или магарца, йоварно седло*. — Óбјеси тóвару сéпете на сáмáр!

самòжив, -а, -о придј. *онај који само о себи води рачуна, који гледа свој интeрес, који је сам себи довољан.* — Онакò самòжива чељадета у живòту нијeсан ви-дијо.

самòживац, -йвца м ген. мн. самòжива̑-ца̑ *човјек који је довољан сам себи и који све йодређује својим йошребамa не осврћући се на друге.* — Такò се мòже понáшат сáмо самòживац кòјему за никога није стáло.

самòживица ж *женска особа која је довољна сама себи и која све йодређује својим интeресима.* — Самòживица јeд-на, пуштила би те да крепáш òд глáда!

самòживичина ж (пеј. од самòживи-ца) — Самòживичини је свè мáло!

сáн, -а, -о придј. *йосйан.* — Сáна је òна, зàтò плáчe.

/сáн/ изá сна бунован. — Онакò изá сна нијeсан знáла ни ње сан, ни кò ме тò зòвe.

сáндала ж (и: сáндала) (тал. sandalo) *ниска, лагана, мање или више ойворена љетиња цийела.* — Љeти се йдe у сáнда-лама.

санйтáт, -и ж *служба за зашйишйу здравља.* — Дáнас су дохòдили и(з) санй-тáти за профумат кyћу.

сáнсáр, -áра м (тал. sensale) *йосредник у некој куйовини, мешейар.* — Кyповина није мòгла пáсат бе(з) сансáра.

сáнсег м *миришљава йрава која се уйошребљава као зачин йриликòм йри-йремања јела од меса.* — Кад штyфáвáш мeсо, стáви мáло сáнсега да дá вòњ й гус.

сантабáрбара ж (тал. santabarbara) *мјестò (сйрема) гдје се на броду држи баруш.* — Старйнскй брòдови су на бòку ймали сантабáрбару.

Сáнто м *мушко име у Дубровнику, али у йородицама неславенског йоријекла (нйр. Сáнто Зáнòни).*

сáплyн, -yна м (тал. sarone) *сайун.* — Учйнила сан дòмáйи сáплyн.

сáплyнáра ж *сайуница.* — Yшла ми је сáплyнáра у око ка(д) сан прò глáву.

сáплyнат, -áм несвр. *сайунайти.* — Òвй сáплyн не сáплyнá дòбро. — Јeдно дòбро сáплyнáње и мáђа ње нeстат.

сáплyнић м (дем. од сáплyн) — Òби-чан сáплyнић кòстá врáга й пò.

сáпyр, -yра м (лат. sarog, тал. saroghe) *укус.* — Гарофáлини дáдy мeсу сáпyра. изр. *бит бe(з) шyга и бе(з) сáпyра; нeмат ни шyга ни сáпyра каже се за неукусно јело, али и за особу без духа.* — Кyлáш ти је бe(з) шyга и бе(з) сáпyра. — Говòрила сан ш њйме, ма ми пáрá да òн нeмá ни шyга ни сáпyра.

сáпyрйт, -а, -о придј. (тал. sarogito) *уку-сан (мисли се на јело).* — Штò ти је òвò сáпyрйто! Штò си стáвљала у мeсо?

сáрдйна ж (тал. sardina) *сардела кон-зервирана у уyу.* — Кyпи ми шкáтулу сáрдйнá!

сáрдyн, -yна м (тал. sarda) *врстá вели-ке сарделе без укуса.* — У бáрјелићу су срђеле, а не сардyни.

сáрта ж *кројачица.* — Òстало ми је у сáртe мáло фyдрe от кáпуга.

сáртòрeла ж *кројачица, швeља.* — Јeдна о(д) сестáрá бйла је сáртòрeла.

сáсвијен прил. *йошйуно, сасвим.* — Òн је сáсвијен истухòвјетријо.

сáтeн, -eна м (франц. satin) *врстá шкa-нинe.* — За шкòлскe огрнáче узимљe се сáтeн.

сáч м *йоклойац за йечење хљеба.* — Да ми је крyха испò(д) сача!

сáцáват, сáцáвáн несвр. (тал. saggiare, assaggiare) *исйишйивачки некога гледáйти с намјером да се донесе некакав суд о до-шйичној особи.* — Стáрá те сáцáвá да вйди кáква ње јон бит нeвјeста.

сáцат, -áн свр. *исйишйивачки йогледа-йти, очима йроникнуйти у некога с намје-ром да га се йроцијени.* — Сáцò ме је од глáвe до пeгe.

сва̀дит, -ин свр. I. *иосва̀ђаџи некога с неким*. — Није лако сва̀дит ста̀ре пријете-је. II. ~ се *иосва̀ђаџи се*. — Сва̀дили су се око̀ло до̀бити.

сва̀жа ж оквир, рам за слику. — Ако добро пантџн, два̀ слика је имала дру̀к-чију̀ сва̀жу.

сва̀к замј. *било ко*. — Нећу да ми се сва̀к по̀тежѐ кро̀с кућу!

сва̀какџ, -а, -о замј. *свакакви*. — Сва̀ кака̀ чѐја̀д ту̀ до̀ходу̀ и ту̀да̀ паса̀вају.

сва̀кџ, -а, -о замј. *свакакви*. — Са сва̀ко̀н чѐја̀ди нѐ би ћѐла има̀т по̀сла.

свакѝдан *радни дан*. — Їма̀н црѐвје за свакѝдан, ма̀ нема̀н за свѐца.

сва̀нуће с *свиша̀ње*. — Ра̀дили смо̀ сву̀ ноћ и у сва̀нуће је свѐ било̀ го̀тово.

сва̀њиват, сва̀њива̀ не свр. *свиша̀ји*. — Љѐти ра̀но сва̀њива̀ па се и мѝ ра̀но дижѐмо.

сва̀тит, -ин свр. *схва̀шиши*. — Ка(д) сва̀ти да го̀воримо за њѐгово до̀бро, по̀слуша̀ће нас.

сва̀ћање с гл. им. од сва̀тат *схва̀шање*. — На̀ша су сва̀ћања̀ ра̀зличита.

сва̀ћат, -ан не свр. *схва̀шаји*. — Сла̀бо му и́де шко̀ла, тѐшко сва̀ћа.

сва̀ча̀н, -а, -о придј. (тал. sfacciato) *безочан, безобразан, без сти́да (нарочи́то у говору)*. — Да није сва̀ча̀на, мо̀гла би се и подни́јет нѐко̀ врије́ме.

сва̀ча̀ннк м *безочна мушка особа, нарочи́то у говору*. — Онега̀ сва̀ча̀ника ва̀ја̀ дигнут с мје́ста ћѐ има̀ по̀сла с чѐја̀ди.

сва̀ча̀ница ж *безочна женска особа која шу̀ своју̀ особину̀ нарочи́то исцо̀љава у говору с људи́ма*. — У ту̀ бу̀тигу ми се нѐ идѐ отка̀д у њо̀ме ра̀дѝ је́дна сва̀ча̀ница.

сва̀ча̀но прил. *безобразно, безочно, без сти́да*. — На̀јради́је би га̀ у̀дријо ка̀д ми она̀ко̀ сва̀ча̀но одго̀вори.

сва̀ча̀но̀с, -ости ж *безочност, безобразлук*. — Њихова сва̀ча̀но̀с одби́ја̀ сва̀кога ко̀ би ин и́наче у̀шо̀ у бу̀тигу.

сва̀чигов, -а, -о замј. *свачији*. — На̀род го̀вори да се сва̀чигова нѐ пи́ше.

сва̀шга замј. *иу̀но нечега, али углавном ружног, односно не баш лијепог*. — У живо̀ту сан сва̀шга ви́дијо, али ова̀ко̀ нешто̀ не! — У Гра̀ду се сва̀шга до̀га̀ђа. изр. *свега̀ м ~ лијепо и ружно, али и́реше-жно ово̀ друго*. — Међу̀ њима̀ ти јѐ би́ло свега̀ и сва̀шга. — На̀слушо̀ сан се свега̀ и сва̀шга.

/свѐ/ свѐ да м...; свѐ м да... *ако и, и онда ако, и ако*. — Свѐ да и́ будѐ кџша, мѝ ћѐмо до̀ћ ка̀ко смо̀ рѐкли. — Свѐ и да̀ будѐ кџша, мѝ ћѐмо до̀ћ ка̀ко смо̀ рѐкли.

свѐђ прил. *увџек*. — Свѐђ оста́ју̀ уло̀м-ци от кру̀ха по̀ трџези.

свѐс в. *свестџи*.

свѐсти, свѐдѐн свр. (и: свѐс) *и́моћи некоме да си́ђе с неке узвисине или низа сти́енице*. — Мо̀ра̀н тѐ свѐс низа̀ скалу да нѐ панѐш. изр. *нѐ моћ дџа ~ не моћи мало засџаји*. — Не мо̀гу дџа̀ свѐсти от ко̀ма̀ра̀.

свѐтац, свѐца м ген. мн. *свѐта̀ца̀ црквене и́разник, бла̀дан*. — У свѐтац нѐ ра̀ди́мо, па ћѐмо се онда̀ ви́ђет тѐк и́дућѐ сетѐ-ма̀не. изр. *вѐстџт за свѐца (за у свѐтац) и́ра-знично оди́јело*. — Ка̀ква̀ јѐ данас̀ фѐста па сѝ обџко̀ вѐстџт за свѐца? *обучен о(д) свѐца; обџу̀ се о(д) свѐца обучен у свечано, и́разнично оди́јело; обу̀и се у свечано, и́разнично оди́јело*. — Он се ју̀трѐс ра̀но обџко̀ о(д) свѐца и по̀шо̀ у цркву. — Сва̀ дје́ца су, обучѐна о(д) свѐца, до̀шла у шко̀лу.

сви́јесан, -сна, -сно придј. *разборџи, разу́ман*. — Ста̀р је, ма̀ јѐ сви́јесан да би му и́ млађи мо̀го̀ за̀виђет.

сви́јет м *народ, че́љад*. — Бу̀ликан сви́јета јѐ оста̀ло без би́љета за ва̀по̀р од урѐ и вра̀тило се до̀ма. изр. *би́т при́ко сви́је-та би́и врло̀ далеко*. — Ко да јѐ по̀шо̀ при́ко сви́јета па се нѐ можѐ ја̀вит. *ужџват дѐвѐ(т) сви́јѐта̀ би́и и́реза̀довоља̀н нечим*. — Отка̀(д) се уда̀ла, у́живџа̀ дѐвѐ(т) сви́је-та̀. *свѐ д(д) сви́јѐта̀ свѐ ши́о се на сви́јеџу̀ можѐ ви́дјеџи, свѐ ши́о на сви́јеџу̀ ио-*

свѹкуд(а) прил. *свуда, на сваком мјесту*. — Куд гђј баџиш дко, свѹкуд љепѡта!

/себе, се/ изр. *чњит пѡд се вршии нужду у креветѡ*. — Вѣлик је ђн да чњи пѡд се. научит сѡм пѡ себи *биѡи самоук*. — Научијо је сѡм пѡ себи и читат и писат. бит (гледат) испѡ(д) себе *биѡи ѡдмукао*. — Ђн је испѡ(д) себе, нѣ вјерѹј му пуно! — Тѡ чѡвјек ме не густѡ, гледѡ испѡ(д) себе.

сѣвѡп, -ѡпа м добро дјело. — Сѣвѡп ти је тѡ дѡт кѡјѡн сирѡмашици.

сѣгѡла ж (тал. *segala*) *ражени хљѣб*. — Ђмѡ ти зѡ ужинѣ фрѣшкѣ сѣгѡлѣ.

седѡмнѣс бр. седѡмнаестѡ. — Пѡсало је седѡмнѣс гѡдиштѡ ѡтка(д) сан задњи пѹт бѡјѡ ѡди.

седѡмнѣстѡ, -ѡ, -ѡ ред. бр. седѡмнаестѡ. — Дѡшѡ сан седѡмнѣстѡ нѡ рѣд.

седмѣрица бр. им. седмѡрица. — Седмѣрица су бѡла ѡз истѡга мјѣста.

сѣдмерѡ зб. бр. седмѡро. — Штѡ му шкијѣх штѡ женсијѣх бѡло хи је свѣ зѡ једно сѣдмерѡ.

сѣдѹта ж (тал. *seduta*) *сједница*. — Сѣдѹта у Кѡмѹни је дѹрала до попѡднѣ.

сѣђѣта ж (тал. *seggetta* дем. од *seggia*) у *сѡшарѡм Дубровнику носѡлка за власѡшѣлу*. — Сѣђѣта се дѡнас мѡже виђѣт сѡмо у мѹзеу.

сѣка ж (тал. *secca*) **1.** *сѡијѣна, гребен, хрид у мѡру*. — Насѹкали смо се на једну сѣку и ровинали днѡ ѡд бѡркѣ. **2.** *камен*. — Удријѡ га је с пѣчу сѣкѣ ѹ главу.

секѡвѡње с гл. им. од секѡват ѡмѡшање, досађивѡње. — Кѡјѣ ти је тѡ секѡвѡње свѡкѡ дѡн причекѡват гѡспѡђу на кѡфу!

секѡват, сѣкѡвѡн несвр. (тал. seccare) I. *ѡмѡшати некога, досађивати некоме*. — Не сѣкѡвѡј ме кад рѡдѡн! **II.** *~ се ѡмѡшати се*. — Нѣћу се јѡ секѡват ѡкѡ тѣгѡ!

сѣканат, -ѡнта, -ѡнто придј. (тал. seccato) досадан. — Ђн је сѣкантѡ чејѡде. — Штѡ је ѡвѡ мѹха сѣкантѡ!

сѣкантѡ прил. досадно, ѡиѡавѡ. — Тѡ је сѣкантѡ рѡдит, а мѡло се плаћѡ.

сѣкат, -ѡн несвр. црѡисти воду из чѡмѡца. — Пѡпе сѣкѡ бѡрку ѹ пѡрту.

сѣкатѹра ж (тал. *seccatura*) **1.** *ѡсоѡ који ѡдѹзимѣ много времена, а обично мало врѡјѣди*. — Вѣликѡ је сѣкатѹра рѡзметнут кѡпут. **2.** *ѡсоѡ која сметѡ, јер се ѡјѡјављује у незѡдан ѡренѡшак, ѡмѡша*. — Ђво сѣкатѹрѣ! Вѡзда дѡлази кад нѣ требѡ!

сѣкатѹрина ж (пеј. од сѣкатѹра) *досадан ѡсоѡ или досадна ѡсоѡ (више ѡво друго)*. — Тѡ ми је сѣкатѹрина. — Ђна је вѣликѡ сѣкатѹрина; ка(д) дѡђѣ, нѣ знѡ пѡј ѡѡ.

сѣкатѹрица ж (дем. од сѣкатѹра) *не ѡако велико досађивѡње, ѡмѡшница*. — Бѡће ван тѡ једна сѣкатѹрица, ма нѣћѣте зѡжалит.

секвестрѡват, секвестрѡвѡн несвр. (тал. sequestrare) ѡлијѣниѡи, узимѡи ѡд ѡринѡдом. — Док нѣ вратѡш дѹг, секвестрѡвѡће ти свѣ штѡ нѡћѹ.

секвестрат, -ѡн свр. зѡлијѣниѡи, узѡи ѡд ѡринѡдом. — Секвестрѡли су му ѡ кућу ѡ земљу.

секѡндѡват в. секундавати.

сѣкрѡва ж мужѣва мајка, свѣкрѡва. — Свѣ зѡмјѣраш, прѡвѡ си сѣкрѡва!

сѣкрѣт, -ѡ, -ѡ придј. (тал. segreto, segreto) ѡјајан. — Рѡјѣћу ти једну сѣкрѣту стѡвѡр.

секрѣтеца ж (тал. *secretezza*) *неѡиѡ ѡиѡ није за јавностѡ, ѡјајна*. — Чѹвали су тѡ дѹго врѣмена ко вѣликѹ секрѣтецу.

секундават, -ѡндѡвѡн несвр. (и: секондават) (тал. seconciare) ѡраѡиѡи некога у музици, ѡјѣсми, гѡвору и ѡиѡиѡе у нечѣму ѡиѡ неко други ради. — Јѣдан је пјѣвѡ, а дрѹгѡ му је секундавѡ. — Мѹж гѡворѡ, а жѣна му секундавѡ.

сѣлѣн, -ѣни ж (грч. *selinon*) *цѣлер*. — Сѣлѣн је слична петрѹсину, сѡмо ѡмѡ јѡчѡ вѡѡ.

сѣмплицѡ, -ѡ, -ѡ придј. (тал. semplice) једнѡстѡван. — Учѡниѡла би једну сѣмплицѡ вѣсту за прѡљећа.

семпревѣрде с непромј. (тал. sempreverde) *зимзелен, шимшир*. — Цардин је дгрѣђен са семпревѣрде.

сѣна ж (тал. senna) *биљка која се узимље као љургашив*. — Пѡпи сѣну да те мѣло ђчистѣ! изр. **сѣна љ мана** (тал. senna e manna) *врста љургашива биљног љорекла*. — Остaje ми сѣмо љзѣт сѣну љ ману.

сѣнапа ж (тал. separe) *горушица (биљка)*. — Сјеме от сѣнапѣ се употребљавѣ у фармаѣији.

сѣнатѣр, -ура м члан *сѣнаша, сѣнашор*. — Виђели смо госпѣра Нѣка у велѣти о(д) сѣнатѣра.

сѣнтимѣнат, -имѣнта м ген. мн. сѣнтимѣнатѣ (тал. sentimento) *осјећање*. — Све су тѡ сѣмо пѣсти сѣнтимѣнти!

сѣнтимѣнтѣл, -а, -о придј. *осјећајан*. — Имѣ она нѣки сѣнтимѣнтѣли пѡглѣд.

сѣнтимѣнтѣло прил. *осјећајно*. — Стѡ сан ко љкопан ка(д) сан чѣо кѣко сѣнтимѣнтѣло пјѣвѣ онѣ нашу стѣрѣ (сц. пјесму).

сѣнчат, -ѣм свр. *доживјѣти стѣрес од стѣраха*. — Сѣнчала сан ђ(д) стѣраха ка(д) се затрѣсло.

сѣњ м (тал. segno) *знак*. — Пѣкло је и тѡ је бијо сѣњ да скѡчимо љ море.

сѣњѣват, сѣњѣван несвр. (тал. segnare) *биљежити*. — Сѣњѣван љ либрић све шго кѣпѣн, па на прѣвѡга ђд мјесѣца плѣтин.

сѣњат, -ѣм свр. *забиљежити*. — Сѣ ѣаћу љ себе да не забѡравѣн љ тѡ кѣпит кат пѡђѣн љ грѣд. изр. **сѣњѣв ђд Бога особа које се ѣреба чувѣти**. — ђд ѣега се нѣ наѡдѣј добру кад је ђн сѣњѣн ђд Бога!

сѣњѡ, -ѣла м (тал. segnale) *знак који ѡбљежава неко мјѣсто (нѣр. ѣловак у мору на мјѣсту гдје се сидри неки чамац) или ѣѡзорѣва на нешто*. — Нијѣсмо се мѡгли оријѣнтат, јер је нѣко дѣгѡ сѣњѡ ѣз мора.

сѣпарѣват, -ѣрѣван несвр. (тал. separare) **I. ѡдвајѣти, ѡдјељивѣти**. — Не сѣпа-

рѣвѣјте дјѣцу, нека се ѣграју зѣједно! **II. ~ се ѡдвајѣти се, ѡдјељивѣти се**. — Кад нас је више, ѡне се ѡдма сѣпарѣвају на свѡју бѣнду.

сѣпарат, -ѣн свр. **I. ѡдијѣлити, ѡдвојѣти**. — Сѣпарѣј наш бѣгаљ да га пѡслијѣ нѣ ништѣмо! **II. ~ се ѡдвојѣти се, ѡдијѣлити се**. — Браћа су се сѣпарѣла ка(д) су се пођѣнила.

сѣпарѣцијѡн, -ѡни ж (тал. separazione) *ѡдвојѣност*. — Кад је бѡлес зѣразна, бѡлесника дрђѣ у сѣпарѣцијѡни.

сѣпет м *висока ѣлѣшена корѣа ѣрикладна за шѡварѣње на коња, мазгу или магарца (с ѡбе стѣране самара)*. — Дѡнијѣла нам је Мѣрица и(з) Жѣпѣ двѣ пѣна сѣпѣта грђѣја.

сѣпетѣи м (дем. ѡд сѣпет) — А кѡлико мѡже стѣт у ѡвлишнѣ сѣпетѣи?

сѣрѣнатѣ ж (тал. serenata) *серѣната, ѣѡдокница*. — Јѣдна клѣпа младѣћѣ свѣкѣ вѣчѣри љ нас љ улици чѣни сѣрѣнатѣ.

сѣријо прил. (тал. serio) *ѡзбиљно*. — Гѡворѣш ли тѣ тѡ сѣријо или се рѣгѣш?

сѣрпѣнтѣна ж (тал. serpentina) **1. диѡ вијугавѡг ѣуша који води до врха брда**. — ђздѡ до врха Срђѣ ѣмѣ десѣтак сѣрпѣнтѣнѣ. **2. дуга уска ѣѣирирна врѣца, смѡтана у колути, којом се набацује за ѣѡкладних свѣчанѡсти или на разним забѣвама**. — Биће мѣжикѣ, бѣла и сѣрпѣнтѣнѣ.

сѣтѣмѣна ж (тал. settimana) *седмица, недјеља*. — И ѡвѣ сѣтѣмѣна је пѣсала бѣс кишѣ.

сѣтѣмбар, -бра м (тал. settembre) *сѣтѣмбар*. — Сѣтѣмбар је нѣјлѣпши мјѣсѣц нѣ мору.

сѣто с *ѣсѣто, ѣѣшче (ѣѡѣребљѣва се само за злу особу)*. — ђнѡ сѣто нам је затѣвѣрило вѡду па сѣд нѡсѣмо из гѣстријѣнѣ.

сѣчина ж *велика хрид, гребѣн*. — Вѣјало би тѣ сѣчину сѣњат, ђд ѣу се мѡже рѣзбит брѡд.

сѣгѣреца в. *сѣкѣреца (I)*.

Сиђе ж (од Сидонија) женско име у Дубровнику, које се изгубило.

сиђелица ж усидјелица. — Била је сиђелица, никад се није удавала.

сиђеличина ж (пеј. од сиђелица) женска особа која се није удавала, али и чангризава, злобна женска уошшће. — Ко би могао издурат с њом старон сиђеличином?

сиђелун, сиђелуна м неочењени мушкарац у поодмаклим годинама за женидбу. — Збо је ко кучак, види се да је сиђелун!

сијаница ж салаша која се бере, а ирејходно се не расађује као шито је шо случај с „главашом“ салашом. — У горњем доцу је сијаница приспјела за брање.

сиједат, сиједан несвр. (учест.) више иуша у дужим или краћим интервалима сједати на неко мјесто. — Сиједат свакад хоће и ће хоће. — Не сиједат на моје мјесто!

сиќтер грубо речено: одлази!. — Сиќтер тамо ти и твдји солди!

сиќур, -а, -о пријд. (тал. sicuro) сигуран. — Јеси ли сиќур да је баш бијо њн? — Стави ти динаре на сиќуро да не мислиш!

сиќуреца ж (тал. sicurezza) (и: сигуреца) 1. игла која се закойчава и осигурава да се неки дио одјеће не ошкоча или иадне. — Фермај сиќуреџн котулу да ти не панџ! 2. сигурносћ. — За сиќурецу ћу узџт џмбрелу да не почме даж.

сиќуро прил. сигурно. — Сиќуро ћу доћ ка(д) сан ти обећџ. — Ниќо не џтвџра врата, сиќуро хи нема дома.

/сйла/ на силу шо сваку цијену, свакако. — На силу је ћџла да останџм у њих цијелџ сетџманџ. рџдџт нешто на турскџ силу журно, на брзину. — Ёно граду кџћу на турскџ силу.

сйлан, -лна, -лно пријд. жесћок (односи се на храну). — Јџха џд рибџ би бйла добра да није овако сйлна.

силџсија ж сва сила, мноштво. — Имали су силџсију непотребнијџ ствџри.

силйна ж жесћина. — Тоћ имџ некаквџ силу, а другџ је добро.

симпатизат, -џн несвр. (тал. simpatizazate) симпатизати некога, бити благонаклон ирема некоме. — Јџш ко дјџца симпатизали су иштџ дјџвојцицу и вољџли иштџ књџге.

симпатик, -а, -о пријд. (тал. simpatico) симпатичан. — Врата нам је џтвџријо јџдан симпатик млад чџвџек.

симпатико прил. симпатично. — Појава му је дјџловала ведро и симапатико.

симџлата ж 1. грис. — Данас ћу у јџху ставит џџке о(д) симџлатџ. 2. рјеће или гушће кухан грис у води, јуси или млијџку. — Јџли смо мало гџшћу симџлату на млијџку.

симџле ж (мн.) ген. сймџла мекиње (говори се у Пониквама — Сйшону). — Имџте ли јџш сймџла за коќдшй?

сйнџ в. синоћ.

сйнџке в. синоћ.

сйнџ прил. (и: сйнџ, сйнџке, сйнџке) ирошле вечџри, синоћ. — Тџк сан сйнџ џбџзнџ да је џт капџтана Ниќа аривала књџга из Навијџркџ.

сйнџке в. синоћ.

сйнћџр, -а, -о (тал. sincero) искрен. — Бијо је сйнћџр кад је то рџко.

сйнћџртџт, сйнћџртџти ж (тал. sinceritџ) искреносћ. — Очекивали су сйнћџртџт и з другџ бџндџ, па су се џпарили.

сйнћџро прил. искрено. — Сйнћџро су се џносџли прџма нама.

сйнћџрина ж (тал. signorina) госџџица. — Сйнћџрина, испџ Ван је фаќџлет из бурсина.

сйнћџрница ж (дем. од сйнћџрина) иоодрасла дјџвојцица. — Мџла ти је већ прџва сйнћџрница.

/сър/ сѣр љз уља *сир* који се *ирирема* на *посебан начин*, а *омиѣн* је *сѣцијалишит* у *Дубровнику*. — Било је пршута и свѣга дрѹгѹга, ма ништа ко сѣр љз уља.

сѣров, -а, -о придј. *неосушен*. — Сѣрово дрво тѣшко гѹрј.

сиромашак, -ка м 1. *сиромашан* *човјек*. — На њему се вѣдј да је сиромашак. 2. *јадан човјек*. — Он, сиромашак, стѹдј ѹре и уре на истѹму мјѣсту, наѹајући се да ће га кѹ прѣвес з бѣркѹн на другѹ банду.

сирѹмашница ж *сиромашна жена*. — Она је сирѹмашница, идѣ пѹ кућама и пѣрѣ рѣбу.

сирѹмаштина ж *сиромаштво*. — Вѣдј се ѹдма с вратѹ ѹт кућѣ да је тѹ пѹкѹ сирѹмаштина.

сит, -а, -о придј. 1. *каже се за онога ко је довољно јео, ѡа се наситио*. — „Њ(д)шта сит, ѹ тега и дѣбео“ — гѹворѣ се у народу. 2. *каже се за храну од које се дуго осѡјаје сит*. — Грах са сѹхијен мѣсѹн је сит, ѹд њѣга се не огладни брзо.

ситѣна ж *ситѹсѣ*, *ѡреситѹсѣ*. — Јѹш ме држј ситѣна од ѹбједа. изр. пѹцат (пѹкнут) о(д) ситѣна биѣи ѡреситѣ. — ѹвѣ жѣвине пѹцају о(д) ситѣна.

ситнушан, -шна, -шно придј. *ситан*. — Вѹзда је била ситнушна прамѹ дугѹн дјѣци.

ситуѹн, -а, -о придј. (тал. situato) *матѣријално осигуран*, *ситиуран*. — Нашла је ситуѹна чѹвјека и удала се.

ситуѹат, -ѹн свр. (тал. situare) I. *осигураѣи некоме добар матѣријални ѡложјај*. — Прво ми је ситуѹат дјѣцу, па ѹнда дѹлазј свѣ дрѹгѹ. II. ~ се *стѣворитѣи*, *осигураѣи себи добар матѣријални ѡложјај*. — Сви су у фѹмилиј кѹменѣри и свј су се брзо и дѹбро ситуѹали.

ситуѹѡјѹн, -ѹни ж (тал. situazione) *стѣње*, *ѡложјај*, *ситуѹѡјѹа*. — Зѹвисѣ о(д) ситуѹѡјѹни штѹ ће дѹљѣ бит.

сѣћ, сѣћѣн свр. *саћ*. — Сѣћѣ с тѣга мѣра док не панѣш!

сѣћѹхан, -хна, -хно придј. *ситан*, *сѣћушан*. — Штѹ је сѣћѹхно ѹвѹ бѣтвѣ!

сѣчан м *ѹшров*, *арсеник*. — Тѹ је гѹрко ко сѣчан.

сѣчија ж (лат. siccus; тал. secco) *ѹшберкулоза* (*назив долази директѣно из стѣророманског*, *шѣѹ ѹказује на ѣѹ да је ѣѹ болесѣ била врло рано ѡзнаѣа у Дубровнику; у Дубровнику се она чѣсѣно није именовала*, *негѹ би се рекло да је неко умро од „дубровачке“*). — Сви су пѹмрли от пѹстѣ сѣчијѣ. — Млѣдан си ко да ѣмѹш сѣчију. — С тѹбѹн ѣу дѹбит сѣчију!

сѣчијав, -а, -о придј. (и: сѣчијѹв) 1. *ѹшберкулозан*. — Кад би кѹ у кућѣ бѣјѹ сѣчијав, свј би тѹ крѣли. 2. *ситан*, *кржљав*, *неразвијен* (*за особу*, *биљку* и сл.). — Кѹ ти је прѹдѹ ѹвакѹ сѣчијѹве пѹтѹте? — ѹстѹ је мѹли, сѣчијав, ни пѣри, ни вѣри!

сѣчијѹвац, -ѹвца м ген. мн. сѣчијѹвѹцѹ *кржљѹвац*. — Ћѣ ће ти онѹкѣ сѣчијѹвац ишѣгат ѹвѹ сѣлна дрѹва!

сѣчијѹвница ж *кржљѹва*, *слабашна женска особа*. — Она сѣчијѹвица нѣмѹ снагѣ за тѹ подѣсат.

сѣчијѹат, -ѹн несвр. *мучитѣи се с неким или с нечим*. — Сѣчијѹѹмо с ѹнѹ мѹло сѹлѹдѹ. — Сѣчијѹн сѹ сѣном и њѣговом скулѹн.

сѣцил м (тал. sigillo) 1. *ѣечѹи*, *метѹл*ни *ѡредмет* за *ѣечаћѣње*. — Дѹдѹј ми сѣцил с тѹволина! 2. *ѹѡисак ѣечѹѣа у ѣечѹѣном воску*. — Дѣгли су сѣцил с пакѣта и ѹтѹрили га.

сѣцилѹват, -ѣлѹвѹн несвр. (тал. sigillare) *ѣечѹѣитѣи*. — Ако је ѹ паку вѣликѹ вријѣднѹс, сѣцилѹѹмо га.

сѣцилат, -ѹн свр. *зѹѣчѹѣитѣи*. — Кад је ѹмрѹ, сѣцилѹли су му вратѹ ѹт кућѣ.

сјѹјѹат, -ѣ(н) несвр. *сјѹјѹѣи* (*за ѡредмет или за особу која изразѹм лиѹца ѹдаје задовољствѹ и сл.*). — Ы кућѣ свѣ сјѹјѹѣ о(д) чистѹћѣ. — Сјѹјѹ му дѹчи ѹ(д) срѣћѣ.

сјѹт, сјѹ(м) несвр. в. *сјѹјѹѣ*.

сјатит се, -ин се свр. *скуйити се*. — Сјатило се свијета са свијех страна.

сједат, -ин не свр. *сједиити*. — Сједали смо дђ касно у нђх.

сједѐћи прил. *сједећке*. — У жељезници је било мјеста, па смо лијепо свѐ сједѐћи дошли у Мђстђр.

сједђло с 1. *мошка на којој сједе и сђавају кокоши*. — Сђноћ су биле свѐ кокоши на сједђлу, а јутрђс фђлу двђје. 2. *камена клђа за сједање без наслона*. — Порѐдале смо се на сједђлу ко кокоши, па се и раскђкотале ко кокоши.

сједок, сједђка м *свједок*. — Бђг ми је сједок да гђворђн како јѐс.

сједђчит, сједђчин не свр. (и: сједђчит) *свједђчитђи*. — Обѐћали су били да ће и на сђду сједђчит. — Нијѐсу признали њѐгово сједђчѐње.

сједђцба ж *свједђцба*. — У сједђцби му стђји да је скђлу фђнуо с ђдликђн.

сјѐт м *савѐјѐт*. — Кђчђт је, нѐ примђ сјѐта ђд никђга.

сјѐтоват, -јѐн не свр. *савѐјѐтовати*. — Ы нас су нђши стђри сјѐтовали. — Примђ сјѐтовање ђца ђ матерѐ!

сјѐцкат, -ђн не свр. *насијецађи нешто сђино или без журбе*. — Колико ћеш јђш тђ мѐса сјѐцкат? изр. *сјѐцкђ ме рђна куцкђње у рани којђ се гноји*. — Сјѐцкђ ме рђна на нђзи, сђкђро се мђрцђвђ. — Сјѐцкђње у прсту ми нѐ дђ спђт.

скадђват, скадђвђн не свр. (тал. scadere) *минуђи, ђресђђи (мисли се на неки рад, дужност, обавезу)*. — Кђд њѐму скадђвђ дужнђс нђзђрника?

скадђт, -ђн свр. *досђјѐти, ђпр. мјеница и сл.* — Је ли ти скадђла мјеница за ђнђ дђг?

скакђње с гл. им. од скакат *ђрчање*. — Не мђгу пђднијѐт скакђње ђд јутра дђ мрака.

скакат, скачѐн не свр. *ђрчађи*. — Не скачи низ улицу! изр. *скачѐ ми кашђљ доби-*

јам нађде кашђа. — Скачѐ ми кашђљ о(д) шпањђлѐтђ.

скала ж (тал. scala) 1. *стѐйенице у кући или нађђу*. — Јѐдва смо се ђспѐли узђ скалу с пђнијем бђрсама. 2. *дрвене ђесђвице*. — Требаће ми скала за ђспѐт се у сђфит. изр. *чђнит скалу (скале) ђѐђи се узђ стѐйенице*. — Није лако свђки дђн чђнит по двђпђт скалу дђ трећѐга пђјана.

скалават, скалђвђн не свр. (тал. scalare) I. *сђуђђђи, скидађи нешто с нечега*. — Јучѐр смо скалђвали кашђне ис пђтку-пља. II. ~ се *силазиђи, сђуђђђи се*. — Скалђвали смо се ђзгђра дђбре двђје уре.

скалат, -ђн свр. I. *сђуђђђи нешто или некога*. — Скалђј тђ дијѐте с фђђе-стрѐ да нѐ панѐ! изр. ~ свѐ *свѐце исђовађи некога*. — Кад је чђо штђ је мѐштар учђнијђ, скалђ му је свѐ свѐце с нѐба. II. ~ се *сђи, сђуђђђи се*. — Скалђј се ђгђле да ти јђ нѐ дђћѐн!

скале ж ген. мн. скалђ *стѐйенице у кући или нађђу*. — Грубе су ђвѐ скале, ђбјешене. — Тђ сђи низђ скале, а јђ ћу нђоколо пђтен.

скалђн, -ђна м (тал. scalino) *стѐйеница*. — Јђш ђвђ двђ скалђна па смо на врху. изр. *учђнит ~ ђђѐђи се узђ стѐйеницу*. — Ка(д) си дђшђ дђвле, учђни јђш и ђвђ двђ скалђна!

скалђнђта ж (тал. scalinata) *стѐйенишѐ камено, беђонско и сл. (не дрвено!)*, *које се састђђи из дужег низђ стѐйеница*. — З Гђндулићевѐ пђљанѐ се мђже узђ скалђнђту ђспѐт на Јесђвите.

скалђнђтна ж (аугм. и пеј. од скалђнђта) *ружно, неугодно, велико стѐйенишѐ*. — Јђ не мђгу учђнит ђи пђ ђнѐ скалђнђтинѐ а да нѐ почмѐн пијѐхат.

скалђнина ж (аугм. и пеј. од скалђн) *незгодна стѐйеница*. — Прид вратђма ђмђ јѐдна скалђнина.

скалђница ж *дрвене ђесђвице*. — Наслђни скалђницу уз мђр!

ска̀луња ж (тал. scalogno) *врста дугуљастог лука што се ставља у сирће, љутика*. — Не парā ми да је дошла зима кад у вазићу неман ска̀луњѐ.

ска̀мениџ се, -џм се свр. *зайањиџи се*. — Ска̀менила сан се о(д) чуда ка(д) сан чу̀ла ђѐ су по̀шли.

ска̀ндај в. *скандаљ*.

ска̀ндалет, -аleta м (тал. scaldaletto) *стиринска наџрава за загријевање ногу у кревету или док се сједи*. — Зџми би жџнскѐ у камари плѐле и гријале нџге на ска̀ндалету.

ска̀ндализџват, -џзџвџн несвр. (тал. scandalizzare) **I.** *саблажњаваџи некога*. — Свијџх нас ска̀ндализџвџ својијен дрџањѐм. **II.** ~ се *саблажњаваџи се*. — Сви се ска̀ндализџвџмо кад глѐдџмо штџо чинџу, а сви мџчиџмо.

ска̀ндализџат, -џн свр. **I.** *саблазниџи некога*. — Ска̀ндализџала нас је џнџ прѐ става у теџтру. **II.** ~ се *саблазниџи се*. — Ска̀ндализџали смо се слџшајџи свакаквијџх рјечџтиџџ.

ска̀ндалџз, -а, -о придј. *који изазива негодовање, саблажњив*. — Прџграм је бијџо ска̀ндалџз.

ска̀ндаљ м (и: ска̀ндај) (тал. scandaglio) *коноџчић који на свом крају има олово, а рибари га уџоџребљавају за мјерење дубине мора*. — Упо ми је ска̀ндај џ море.

ска̀ндео в. *скандо*.

ска̀ндџ, -ала м (старије: ска̀ндео, ска̀ндџла) (тал. scandalo) *неџодоџиџиџина, саблазан, свађа која служџи за срамоџу, велика галама око нечега*. — У куџи су ин велики ска̀ндали око ђџринѐ вјџрѐ. изр. чинџт ска̀ндале; учинџт ска̀ндџ *дизџиџи, дџгнуџи галаму око нечега*. — Кад је чџо за тастџменат, џ џега брџт је учинџо велики ска̀ндџ.

ска̀пѐлаџват се, -ѐлаџвџн се несвр. (тал. scarpellare) *скидаџи шешир у знак џо-*

здрава. — Он пасџвџ и ска̀пѐлаџвџ се, ма га јџ и не обаџџн.

ска̀пѐлат се, -џн се свр. *скинуџи шешир у знак џоздрава*. — Ка(д) смо се сџсрели, ска̀пѐлали смо се џ ми и џни.

ска̀нѐлаџа ж (тал. scarpellata) *велико скидање шешира у знак џоздрава*. — Дџста ти је сџмо вијџет џну пу̀стџ ска̀пѐлаџу при(д) Дџборон.

ска̀пулаџват, -џлаџвџн несвр. **I.** *сџсавџи некога*. — У рату ми је неџоликџ пу̀тџ ска̀пулаџвџ глаџу. **2.** *сџсавџи се*. — Кад ме виџди, ска̀пулаџвџ ђѐ стџгнѐ. **3.** *ослобађџи неџиџо од нечега, џразниџи неку џосуду и сл.* — Не мџраш ми ска̀пулаџват џдма кошџичић, џмџн дџма друџги. **II.** ~ се *сџсавџи се од некога*. — Увечџр смо се ска̀пулаџвали по порту̀нима и по уличиџама да нас иза осџм џра не види кџј профѐсџр.

ска̀пулат, -џн свр. **I.** *сџсџиџи некога или неџиџо*. — Јѐдва сан за нас ска̀пулаџала џвџ мџло мѐса. **2.** *сџсџиџи се*. — Ариџвала сан ска̀пулат да ме Виџца не џхитџи са својијен приповијџстима. **3.** *ослобџдиџи неџиџо од нечега, исџразниџи*. — Ска̀пулаџ ми демџжџну од вина, требаѐе ми за сутра. **II.** ~ се *сџсџиџи се, ослобџдиџи се*. — Ска̀пулџ сан се од јѐднџга враџа, а ухитџо ме је друџги.

ска̀рамбџж, -ѐжа м (тал. scarabeo) *буџаџваба*. — Стџрѐ куџе су пу̀не ска̀рамбџжџ.

ска̀рѐсџџа ж *несџаџиџа*. — По̀мало џзимџи, ска̀рѐсџџа је мѐка!

ска̀рлаџџина ж (тал. scarlattina) *шарлах*. — Појџвила се џ скули ска̀рлаџџина, вајало би свѐ профџмат.

ска̀рноџ м *џуџак, смоџак џџџира за џечене кѐџџене и сл. или корнџџ за сладолед*. — Донијѐла сан ти пун ска̀рноџ вруџијџх кџстаџџ.

ска̀рноџчић м (дем. од ска̀рноџ) *дугуљастџи колач од лиснаџог џиџџџиџа наџу-*

њен кремом. — У свако̄н пастићерији мо̀гли су се к̀упит фрѣшки ска̀рнѡчићи.

скарчават, скарчаван несвр. *постѡјаиши слабији, мањи*. — У задњѣ вријеме ми на̀гло скарчавā вѣста.

скарчат, -ан свр. *ослабиши, постѡиши слабији, мањи*. — От по̀днѣ је скарчала вода на рубинету.

скарчо прил. *недовољно, мање од нужног*. — Дѡ ти је скарчо вина. — Ова̀ бѡтија држи скарчо литру.

скасават, скасаван несвр. (тал. scassare) *брисаиши нешто̄ найисано, нацртано или брисаиши некога са неког сѡиска, из сјећања и сл.* — Непрѣстано скасаван по ко̀јега пријетеја са списка живијех.

скасат, -ан свр. *избрисаиши нешто̄ найисано или нацртано, али и свјесно забора̀виши некога или нешто̄*. — Скасāj тѡ штѡ си сѡд на̀писѡ, па пиши љнова!

скачатѡр, -ура м кључ од кућних вра̀ша, честѡ ѡвећи. — Узми скачатѡр да те свѡ ноћ не чека̀н да дођеш до̀ма!

сквасит, -ин свр. **I.** *смочиши нешто̄ или некога*. — Сквасила сан ру̀ка̀в док сан прала̀ рѡбу. **II.** ~ се смочиши се. — Ђден се са̀мо сквасит на Порпѡрелу.

сквѡчат, -ин несвр. *ѡушиѡиши ѡшана̀к, ѡродоран глас (дијете̄ или живоѡиња)*. — Не сквѡчи, про̀бићеш ми ѡши!

скѣрац, скѣрца м ген. мн. скѣра̀цā (тал. scherzo) **1.** *шала̀ ријечу̀ или чином*. — Ни́ је тѡ сѣријѡ, чинѡ ш ѡйма скѣрце. **2.** *неочекиван ѡкреиш или чин*. — Дѡста ти је ѡди учинит јѣдан скѣрац, па пѡс у причѝпицијѡ.

скилѡит, -ин несвр. *каже се кад свијећа, ѡеширолежа и сл. даје сасвим слабо свјејло*. — Нѣшто ми вечѣрас свијећа скилѡи.

скитарит се, скитарѡн се несвр. *скиѡиши се*. — Не ра̀ди ништа, са̀мо се скитарѡи по свијету.

скитѡч, -ѡча м *онај ко̀ји се скиѡи, хо̀да без ѡбавезе*. — У стѡрѐ да̀не по̀стѡ си вѣлики скитѡч.

скитѡчина м (пеј. од скитѡч) — Штѡ сте и мо̀гли очекиват од ѡца скитѡчинѣ и сѡна љѣнчинѣж?

скитница ж *женска особа ко̀ја се скиѡи*. — У кући трѣба жѣна до̀ма̀ница, а не скитница!

скитничина ж (пеј. од скитница) — Са скитничинѡм се ку̀ћа не ку̀ћи!

скитничина м (пеј. од скитница) — Бѡјѡ је скитничина и лѡпѣж.

скиѡѡа м *онај ко̀ји се скиѡи*. — Скиѡѡѡе јѣдан, сѡд ми до̀ходиш!

скиѡура ж *женска особа ко̀ја се скиѡи*. — Јѣднога да̀на ѡеш та̀ко̀ по̀стат ѡбична̀ скиѡура.

скиѡурина ж (пеј. од скиѡура) — Скиѡурина! На̀шла је сѣби па̀р ко и ѡна штѡ је!

скиѡуша ж *женска особа ко̀ја се скиѡи*. — Скиѡуша је бѡла и ѡстала!

скиѡушина ж (пеј. од скиѡуша) — Не дру̀жи ми се с ѡно̀м скиѡушинѡм!

скиѡават, скиѡаван несвр. (тал. schizzare) **I.** *искривљиваиши, гу̀жваиши*. — Та̀ко̀ скиѡаваш ко̀рице ѡт књигѣ! **2.** *скиѡираиши*. — Првѡ скиѡавā, па ѡнда прамā тему ѡчинѡ сљѡку. **II.** ~ се искривљиваиши се, гу̀жваиши се. — Је ли по̀треба да се шкѡтула ѡва̀ко скиѡавā?

скиѡат, -ан свр. **I.** *искривѡиши нешто̄, сѡлошиѡиши*. — У ва̀лѡжи си скиѡѡ ѡле ѡт кло̀бу̀ка! **2.** *скиѡираиши нешто̄*. — Скиѡѡ је да̀нас ѡнѡ љѡепѡ позицѝјѡн у Ла̀паду штѡ глѣда̀ на̀ море. **II.** ~ се искривѡиши се, ѡгу̀жваиши се. — Ста̀ви палѐтѡн на̀ вѣшалицу да се не скиѡѡ прико̀ стѡчића.

склѡдан, -дна, -дно приѡ. *ѡрѡстојан*. — Прѡшѣта̀јте се, ма бѡдите склѡдни и нѐмојте ко̀га закиѡиват!

складно прил. *иристјојно*. — За трпезон складно сједи и јѣћи и не говори пунјих устѣ.

складнос, -ости ж *иристјојности*. — Ако се дома не научиш складности, на другому мјесту нећеш!

/склапат/ изр. *склапат рјечни иреираи се*. — Нећемо сад окд тега склапат рјечи!

склѣт се, склѣн се невр. *стиаклиши се*. — Склѣ се Страдун ко да је лустран.

склѣ, склѣ с ген. мн. *стакалѣ стакло*. — Разбило се склѣ на фуњестри от комѣна.

склѣнит, склѣним свр. *зайворити или иришворити нешто да се смањи вањска свјетлост, дување вјетра, бука и сл.* — Склѣни персијане на либро да не пѣчѣ сунце у камару!

склѣпит, склѣпѣн свр. *саставити нешто, срочити ијесму, стишове*. — Он ће ти чѣскон склѣпит пјесму о чему гѣј хѣш!

скѣват, скѣјѣн свр. *сломити, ѣоломити нешто*. — Неко је нешто у комѣну скѣво! — Јеси ли ти скѣво ѣни жмуо?

скомбусулават, -улаван невр. (тал. *scombussolare*) *збуњивати некога*. — Тек је маѣ дошѣ себи, а ти га скомбусулаваш!

скомбусулат, -ан свр. *смесити некога, учинити да изгуби сѣособност расуђивања*. — Кад му је тѣ рѣкѣ, сѣсвијен га је скомбусулѣ. II. ~ се *смесити се, изгубити се*. — Јѣ ћу се скомбусулат ако свѣ наједанпѣт нагрнѣ.

скомпоњават се, -ѣњаван се невр. (тал. *scoprirete*) *остѣјати хладан на нешто, не узрујавати се (само с негацијом)*. — Ништа се ви за тѣ не скомпоњавајте!

скомпоњаат се, -ан се свр. *остѣјати хладан на нешто, не узрујати се (увѣјек с негацијом)*. — Није се ни скомпоњаат кад је чѣо да му је родница слаба.

сконсумават, -умаван невр. (тал. *scopare*) I. *унишћавати некога или не-*

што. — Тѣжак рад сконсумавѣ ѣ најјачѣ чејаде. II. ~ се *мало ѣомало се унишћавати*. — Он се сконсумавѣ ѣд великијех дѣзгустѣ з дѣцѣн.

сконсумат, -ан свр. I. 1. *иримити, ирогѣити нешто, савлаити*. — Конѣли нијесу мѣгли сконсумат свѣ вѣду ѣт кишѣ, па су пѣтоци тѣкли низ улице. 2. *мало ѣомало унишћити некога*. — Бѣлѣс га је сконсумала и тѣшко ће се рѣфат. II. ~ се *унишћити се, ироѣити*. — Сконсумѣ се ѣд бригѣ за сѣна.

скѣнтат, -ан свр. (тал. *scontare*) *израчунаити*. — Скѣнтѣ сан да ће ме тѣ пуно кѣстат.

сконтрават, скѣнтраван невр. учест. (тал. *scontare*) 1. *каже се кад невријеме више ѣуѣа изненада надѣлази*. — Свѣкѣ вѣчери скѣнтрава вјѣтар с мѣра. 2. *изненада се лоше осѣћати*. — Ы прије му је сконтравало по врућини, ма нијад кѣ ѣви пѣт.

сконтрадѣра ж *изненадно невријеме*. — Мѣгла би попѣднѣ учинит сконтрадѣра.

скѣнтрат, -ан свр. (тал. *scontare*) 1. *изненада надѣти (мисли се на невријеме)*. — Ка(д) са запада скѣнтра, вазда учинѣ штѣту. 2. *ѣозлиити*. — Стѣрѣму је сѣнѣј скѣнтрало, па су га пѣвели у ошпѣдѣ.

скончават, скѣнчаван невр. *физички или ѣсихички некога унишћавати, доводити до краја*. — Мѣсли су га скончавале ѣз дѣна ѣ дан и на сврху скѣнчале.

скѣнчат, -ан свр. *физички или ѣсихички унишћити, довести до краја*. — Мѣрѣ ме мѣсли кѣко ћемо ѣзѣи сѣ сѣлдима на крај и тѣ ће ме скѣнчат.

скопијават, -ѣјаван невр. (тал. *scopriare*) *изненада избијати (болест, раѣ, свађа и сл.)*. — Је ли му јѣш кѣјѣ пѣт тѣко скопијавало?

скопијат, -ан свр. *изненада избиити, букнути*. — ѣнда је међу ѣима скопијала свађа и прѣстали су хѣдит јѣдан ѣ другѣга.

скѡприт, -ѡн свр. (тал. scorigire) I. *ошкрийти нешиѡ шиѡ је ѡредсѡављало загонешку, ѡајну, шиѡ се ѡрикривало.* — Сѡ(д) смо ѡпѡна скѡприли зѡшто нас не прѡстано пѡзѡвљѡ. II. ~ се *ошкрийти се, ѡказати се.* — На сврху се скѡприло да су ѡни нѡки дѡлекѡ рѡѡци.

скѡрат, -ѡн свр. *ѡришком мјерења на ваги ѡретегнуѡи на одређеној мјери.* — Стѡви на балѡнчу јѡш двѡје пѡтате нека скѡрѡ!

скѡрит се, -ѡн се свр. 1. *слијеѡиши се за дно ѡсуде.* — Пјѡти се скѡрѡ ка(д) се ѡдма не ѡперу или стѡвѡ пѡд воду. 2. *каже се за хљеб, неко ѡцеѡиво, али и за било шиѡ друго кад ошврдне.* — Кѡблико се крѡх скѡриѡ, не може се ни у млијѡко удрѡбит.

скѡрѡп м *кајмак с куханог млијека.* — Да ми је бокѡниѡ тѡртѡ о(д) скорѡпѡ!

скѡс м (тал. scossa) 1. *ошѡар нагаѡ ѡокреѡи.* — Мѡрѡ би(т) да сан учѡниѡ скѡс с рукѡн, па ме сѡд болѡ рѡме. 2. *нагли ѡокреѡи који изазѡва ѡошрес ѡла или нечег другоѡ, а ѡроузрокован је елеменѡарном или лѡдском силом.* — Кад је јѡтрѡс бѡла трѡпња, првѡ се ѡсѡетиѡ јѡк скѡс, а ѡнда изѡ теѡѡ двѡ мања и слабија. изр. дѡт ~ ѡргнуѡи нешиѡ. — Првѡ дѡј скѡс, па потѡгни!

скѡсѡват, скѡсѡвѡн несвр. (тал. scossage) *ѡрзати, чиниѡи нечим нагле ѡокреѡи.* — Дрш се тврѡдо, ѡшто скѡсѡвѡ!

скѡсѡт, -ѡн свр. *ѡргнуѡи, учиниѡи нагли ѡокреѡи нечим.* — Макина је скѡсѡла двѡ-трипѡт и стѡла.

скѡтѡрат се, скѡтѡрѡн се свр. *скоѡирѡати се.* — Нѡкако ћемо се скѡтѡрат ниѡа стрѡну.

/скѡчит/ изр. *скѡчит на некога вербално некога наѡсти, грѡиѡи.* — Скѡчила је на ѡега ко вѡпера кад је чѡла да ће хѡдит бѡж ѡѡ. *скѡчила ми је фебра каже се кад неко добије ѡвишену ѡјелесну ѡемѡераѡуру.* — Сѡнѡ ми је скѡчила фебра, а дѡнас се вѡс ѡсуѡ.

скрѡма ж (и: скрѡмѡн) *масноћа која се скуѡи на ѡврѡшѡни јухе и сл.* — Нѡма на јѡси ни скрамѡ маснѡћѡ.

скрѡчѡват, -ѡчѡвѡн несвр. *ѡсѡѡајати краћи.* — Има двѡ мјесѡца да дан скрѡчѡвѡ.

скрѡчат, -ѡн свр. *ѡсѡѡати краћи.* — Видѡ се већ да је дан скрѡчѡ.

скрѡж в. *скрѡжѡлина.*

скрѡжѡлина ж *обичније у мн. скрѡжѡ лине ѡиклама.* — Скрѡжѡлине су процѡвћеле, дѡхѡди јѡсѡн.

скрѡвѡн, -ѡна м (тал. scivano) *ѡисар.* — Запѡслиѡ се ко скрѡвѡн у авѡката.

скрѡват, скрѡвѡн несвр. *сакрѡвати, криѡи.* — Није бѡлес срамѡта па да је скрѡвѡш ѡ(д) свијѡта.

скрѡња ж (тал. scigno) *дугуѡастѡи нишки сандук за сѡремање рубља и сл.* — Ђ скрѡни смо нашли пѡно ѡнтикѡ бјанкаријѡ.

скрѡњѡтина ж (пеј. од скрѡња) — Штѡ ће ми тѡ скрѡњѡтина испѡ(д) рѡпупликѡ!

скрѡњѡнца ж (дем. скрѡња) — У пѡткупљѡ смо нашли скрѡњѡцу пѡну ѡнтикаља.

скрѡѡт, скрѡѡѡн свр. *сакрѡиѡи нешиѡ или некога.* — Не може се ѡ(д) свијѡта ништа скрѡѡ!

скрѡпѡла ж (тал. scupolo) *ушѡезање, сѡвјесносѡи.* — Дѡђѡи ѡ нас ѡ свако дѡба бѡ(з) скрупѡлѡ!

скрупѡлѡз, -ѡ, -ѡ приѡј. (тал. scupoloso) *који се ушѡеже, сѡвјесѡан.* — іткѡд га знѡм, бѡјѡ је скрупѡлѡз.

скрѡхѡт, скрѡхѡн свр. I. *сломиѡи, ѡоломиѡи неку сѡаклену, ѡорѡуланску, керамичку и сл. сѡвар.* — Ако скрѡхѡш тѡ пјѡте, не изѡзи ми на ѡчи! изр. ~ врат ѡогинуѡи или дѡћи главе некоме. — Ђ тему ѡшту ћеш скрѡхѡт врат ѡ себи ѡ другѡму. II. ~ се 1. *каже се кад се ѡоломи нека сѡаклена или иначе ломљѡива сѡвар.* — Ка(д) су ѡд вјѡтра лупѡла врата, скрѡхѡло се на ѡима склѡ. 2. *ѡсти ѡа се ѡовријѡдиѡи и*

осјећајши се њоломљеним, угруваним. — Скрѡ сан се с врѡ мурвѣ.

скѡжа ж *изговор, исѡрика.* — То је била сѡмо скѡжа за нѣ дѡћ. изр. *сѡјкѡ скѡжа нѡђе мѡжа каже се у Дубровнику; значење (?)*.

скѡжѡват, скѡжѡвѡн несвр. **I.** *извињавајши некоме некога.* — За све га скѡжѡвѡ њѣгова бѡлѣс. **II.** ~ се *извињавајши се.* — Мѡло је нѡјѡз, непрѣстано се за нешто скѡжѡвѡ.

скѡжат, -ѡн свр. **I.** *извинијши некога, исѡричајши некога.* — Скѡжѡјте ме госпѡру Мјху штѡ му дѡнас нијѣсан пѡслала динѡре. **II.** ~ се *извинијши се, исѡричајши се некоме.* — Скѡжѡ сан ван се за јучѣр штѡ сан вас традишкѡ.

/скѡла/ изр. *мѣштар ѡ(д) скулѣ учиишељ.* — Бјјо је ѡн мѣштар ѡ(д) скулѣ ѡ мени и сѣстри ми.

скѡњит се, скѡњѡн се свр. *ѡкоуњијши се.* — Штѡ си се тѡ скѡњила и сѡмо мѡчѡш?

скѡпит, -ѡн свр. **I.** *сакуијши.* — Кѡ ће нас скѡпит након толикѡ гѡдѡштѡ! **II.** ~ се **1.** *сакуијши се, наћи се на истиѡм мјѣстиу.* — Скѡпили смо се у штѡацији и ту прѡчекали трѡнѡвѡј. **2.** *стигнути се ѡриликом ѡрања (нека ѡканина).* — Тѣла ће се скѡпит кад је скѡѡсѡш.

скѡпљѡт, скѡпљѡн несвр. **I.** *сакуѡљаѡи нешиѡ.* — Дѡнас ће пѡ куѡма скѡпљѡт стѡрѡ кѡрту. **II.** ~ се **1.** *сакуѡљаѡи се на јѣдно мјѣстиѡ.* — Штѡ се онликѡ чѣјѡд скѡпљѡју испо(д) Звонѡка? Оли кѡ дѡходѡј? **2.** *скуијши се ѡриликом ѡрања.* — Све плетѣно се скѡпљѡ у врѡћѡн вѡди.

скѡпѡтѡња ж *скуѡѡа.* — Кѡ ће издѡрат ѡвѡ пѡстѡ скѡпѡтѡњу?

скѡр, скѡра, скѡро (скѡрѡ, -ѡ, -ѡ) придј. (тал. *сѡго*) *ѡамѡн.* — Бјјо је у јѣдном лѡј јѣпѡму скѡрому вѣститѡ.

скѡра ж *унуѡрашња крила ѡрозѡра (дѡска без стѡкала) за ѡиѡиуно замрѡчивање неке ѡрѡштиѡрије.* — Затѡрила сан скѡре да нас здѡра нѣ гледају.

скѡрѣта ж *ѡанка дѡска на ѡрозѡру кѡја служѡи за замрѡчивање неке ѡрѡштиѡрије у куѡи.* — Питѡраѡвали смо скѡрѣте.

скѡрѣтина ж (пеј. од скѡрѣта) — Ћѣ ће онѡкѡ лѡјѣпѡ куѡа с ѡнијѣн скѡрѣтинама!

скѡрѣтица ж (дем. од скѡрѣта) — Дѡбро је да сте ѡ ѡди стѡвили скѡрѣтице.

скѡрибѡнда ж *скрѡвиѡ мјѣстиѡ у мрѡку.* — Они су ти пѡшли нѣђе у скѡрибѡнду.

скѡрѡн, -ѡна м *укѡѡа.* — Осуѡијѡ се кѡ скѡрѡн.

скѡрит, -ѡн свр. (тал. *сѡгѣге*) *на брзиу се изгубијши, ѡдлѣтијѣши.* — Ђно сѡд је скѡријѡ низ улицу! — Кѡ знѡ ѡје је ѡн дѡнас скѡријѡ!

скѡрица в. *скѡрѣтица.*

скѡрјѣт, -рѡн несвр. *ѡѡѡајѡи ѡамѡн, ѡамѡѣти.* — Зѡшто ѡѡѡи кандѡлијѣр скѡрјѣ?

скѡро прил. *ѡамно, мрѡчно.* — Дјѣлујѣ свѣ зѡјѣдно јѡко скѡро.

скѡт, скѡта м *крило.* — Јѡ ѡу сјѣс и дрѡжат стѡри у скѡту. изр. *бѡт Бѡгу у скѡту кад некоме све ѡлази за руком, кад је неко у свѡму срѣѡн.* — Он ти је Бѡгу у скѡту, чѣга гођ се ѡхитѡ, пѡђе му за рукѡн. *бѡт нѣкому пот скѡтон биѡи ѡд нечијѡм заѡиѡиѡом, не биѡи самѡстѡлан.* — Вѡзда је бѡла пѡд мѡјчинијѣн скѡтон, па сѡд кад је ѡстѡла сѡма, нѣ знѡ штѡ би ѡ(д) себе.

слѡб, -ѡ, -ѡ придј. *болѣѡѡн.* — Дѡго је бѡла слѡба и није ѡзѡзила ѡс куѡѣ.

слѡбашѡн, -шѡна, -шно придј. **1.** *нејѡк, крѡк, без дѡвољно снаге.* — Слѡбашѡн је бјјѡ од рођења! **2.** *каже се за неко ѡиѡе или најѡиѡѡк који нема дѡвољну јѡчину (кафа, вино, ракија) или масноћу (мѡијеко).* — Оѡѡ ти је кафа ѡпѡла слѡбашѡна. — Мљѣко је ѡвијѣх дѡнѡ нѣкѡко слѡбашѡно.

слѡбѡица ж *ѡѡѡа се болѣсном жѣнском дјѣѡѡиу или се изражава на ѡѡј начин ѡжѣностѡ ѡрема болѣсници ѡѡиѡѡе.* — ѡзѡравиѡе, слѡбѡица нѡша!

слабос, -ости ж *малаксалост* *иослије неке болести или иначе*. — Ухитила ме је некаквѣ слабос, па се једва држин на нò гама.

/слава/ изр. *слава му* (Бòгу) и *фала изражавање захвалности ирационалном бићу због неког задовољства, среће, добити, физичког стињања итд.* — Бòг му је вратио здравје, слава му и фала!

славит, *славин* несвр. *каже се мијешајући вино и воду, односно лијевајући воду у вино*. — Како кò: неко пије цијелò вино, а неко га слави и пије беванду. — Славлѣњем вина дòбије се беванда.

славит, -ин несвр. *кад звоне сва звона*. — Ђно слави у Свѣтòга Влаха, одријешила су се звона! — Òко једанес урѣ пòчело је славлѣње у сва звона.

слазит, -ин несвр. *силазити*. — Òзгѣр слази једна путања свѣ до првијех кùћа. — Лакшѣ је слажѣње него узлажѣње уз òву узбрдицу.

сламница ж *душек од сламе, сламарица*. — Изнеси сламницу на сунце да се провентѣ! — Прије су сви спѣли на сламници.

сланић, -ића м *врста граха*. — Зими се у нас чѣсто кùхѣ сланић.

Слањанин м *стиановник Сланого, мјеста крај Дубровника*.

Слањка ж *стиановница Сланого, мјеста крај Дубровника*.

слањскѣ, -ѣ, -ò придј. *који иријада Сланоме*. — Да ми је врùћè пòгачè и сѣра слањскòга.

/слѣс(т)/ изр. у *слѣс!* *иријадино, добар шек!*. — Првò би домаћин или домаћица рѣкли укућанима за òбједон: „У слѣс!“ а òнда би пòчели òбједоват.

слаткарѣ ж *слашкиши*. — Дòста би нам бѣло напарит очи на òнијем слаткарѣријама.

слаткò, -га с *колач, слашкиши*. — Учѣнићу каквò слаткò за òбједа, најбòлѣе штрудел.

слезѣна ж *слезина*. — Дò ми је на приложак бокунѣ слезѣнѣ.

слезѣница ж (дем. од слезѣна) *обично се мисли на орган у ирбушној дуйљи младе живоишѣ чије месо служи за људску исхрану, слезина*. — Слезѣницу ћу мѣло обрнут на луку.

слѣмав, -а, -ò придј. (и: слѣмав) *који нема ни духа ни енергије*. — Кò би прòмислио да òна, онакò слѣмава, нешто зна!

слѣмо м *човјек без духа и енергије*. — Удала се за једнòга слѣма ис поштѣ.

слѣмоња м *човјек који није ни за ишѣ, без духа и енергије*. — Какав слѣмоња! Да си га са свијѣћон тражио, не би га онакòга нашò!

слѣћет, -тин свр. 1. *стирчајући низ нешто*. — Ка(д) сан чùла да òли неко плачѣ, слѣћела сан ко луда низѣ скалу. 2. *ишѣ с нечега*. — Страх ме да не слѣти с купјертѣ òли.

слива ж *шѣва, стиабло и илод*. — У òвијен крајевима нѣма пуно слива.

/сливица/ изр. *набијен ко сливица дебелушкѣ особа, нарочито дијѣше*. — Мѣла је набијена ко сливица.

слизат се, *слижѣн се* свр. 1. *ишѣсно се здружити с неким ради заједничког ишѣреса*. — Прије није бѣло òана да се не покѣрају, а сѣ(д) су се слизале и свѣ се нешто договѣрају. 2. *каже се за једноличне згуснуће облаке или кад се добије уиисак да се сѣшавило облачно небо с морем*. — Слизало се небо с мòрен, бѣће кишѣ.

слијѣват, *слијѣван* несвр. *ишѣи за крајко вријеме већу количину неког ишѣћа*. — Штò си ијò за òбједа ка(д) толику вòду слијѣваш?

слингура ж 1. *врста морске рибе љигавог меса (Blennius gattorugine), слинка*. — Ухитио је Мѣто слингуру, па је нòси òма жѣни. 2. *неуредно, неугледно или иò изгледу љигаво женско чељаде*. — Гѣд ме је узѣт штò из рукѣ òнѣ слингурѣ.

слингурина ж (пеј. од слингура) — Једна му је ћи ушесна, а другџа прџава слингурина.

слиндрџн, -а, -о пријд. *каже се за некога ко је немаран ља на њему све виси.* — Она стџвила на себе слиндрџнџ блџзу, а џн џ слиндрџнијем гађама бес кајша.

слиндрат се, -џн се свр. *објесити се (односи се на одјеђу).* — Како не видити да су ти се бјџче слиндрале?

слиндре, -џ ж *женска особа неуредна и немарна у облачеђу.* — Кџја је џнџ слиндре бјла јџчџр с тџбџн у шџтџи?

слиндро м *неуредан и немаран човјек кад је у џиџању облачеђе.* — Вџжи трџ кове на цревјама, не буди слиндро!

слинит, -џм несвр. *џлакаџи, џмиздриџи.* — Немџ сад повише тегџ слинит, него пџкупи тџ крџџтке с пџда.

слиџт, слиџџн свр. *за краџико вријеме џиџиџи веђу количину неког џиџа.* — Слиџје литру рџкије џ себе ко да џијева џ мјџшину.

/слобџдица/ изр. *мџја кџћница, мџја слобџдица изрека која се чује у Дубровнику.*

слџмит се, слџмиџџн се свр. *џастџи и џовриједиџи се.* — Ако се слџмиџџеш сџ скалицџ, не дџлази ми пџџкат!

/слџга/ изр. *није (му) ни слџга каже се кад неко или неџиџо за неким или за нечим заостџаје џо квалиџџџџу, инџтелигенџији и сл.* — Њџгово виџо није ни слџга твџму. — Не може џн замиџџнит брџџа, ма није му ни слџга! *слџга ваџ се џоздрав џиџичан за Дубровник, најчешће џиџиребџаван и џио у свим сџџуџаџама: џриликом уласка и изласка, у сусрџџу на улици иџџд.; значеђе: слуга Вам се клања или сл.* — *Слџга ваџ се, госпођа Кџте! Како сте? — Слџга ваџ се! Дрџго ми Вас је виџџет џ мене у бџџџи. Слџжите се!*

слџжба ж *служинчад.* — У неђеђу су гџспџр и гџспџја сџми, јер слџжба џзиђџ наџвџр.

слџжит, слџжитн несвр. **I. 1.** *биџи џиџребан некоме.* — Слџжит ли ти џва наџпи-

ца или џу је спрџмит? — Неђу џмат нџваџца кџликџ ми слџжит за све џвџ пџџтит. **2.** *дворити некога, биџи некоме слуга.* — Слџжила је, кад је бјла мџџа, у гџспџџџ Дџше. изр. *биџеш слџжен — биџете слџжени одговор на џоздрав којим неко инџдирџино, односно џосредно, џоздравља.* — „Пџздравите ми Вађу дрџџу сџстру!“ — „Фџла, биџете слџжени!“ **II.** ~ се **I.** *извољеџи.* — *џво кафџ! Слџжите се, гџспџџа Лџкре! 2. биџи сџџална муџиџџерија у некој џрговини.* — Слџжили смо се дџџа дести гџџиџтџа џ истџн бџџџи.

слџшање с гл. им. од слџшат џослуџносџи, џокоравџе некоме. — џ(д) тебе џштџн ваџџнос и слџшање.

слџшат, -џн несвр. *биџи џослуџан, џрихвџџџи савјеџџе, наређења, биџи џокоран.* — Слџша ли те сџн или је пџчео чџнит штџ га вџја?

слџџница ж **1.** *собџца без џрозора.* — У слџџници је тавџџн сџ дџџ стџчиџа. **2.** *улица која нема изласа, џор-сокак.* — Наџша џлица је бјла слџџница и мџгло се у џџме слџбџдно џграт.

смџгнут, -нџм несвр. *чезнути за нечим џиџо је џред очима ниџр. за јџлом.* — Тџ дијеџе вџзд смџгнџ за нечијем штџ му не можеш пџжит.

смџзат се, -жџ се свр. (само **3.** л.) *кад се облаџи згусну и небо се зацрни.* — Све се смџзало, мџрџ неџто учџнит!

смџкнут, смџкнџм свр. **I. 1.** *униџиџиџи.* — џва дјеџа ће ме смџкнут. **2.** *брзо и до краја џојџџи неџиџо.* — Док си џком трџпнуо, све су смџкнули. **II.** ~ се *склизнџи с неког одређеџог мјџџа.* — Смџкџ ми се прџтџн с рџкџ. — Смџкнуће се тџ пџџџџа џтџле и рџзбиће се.

смџнтрат, -џн свр. *ошамуџиџиџи.* — Смџнтрала ме је великџ конфузиџџн пџ грађу.

смџс се в. *смџџи се.*

смџсти се, -тџн се свр. (џ: смџстит се, смџс се) *кад неџиџо слабо наџредује, ниџр.*

вајра на којој се куха, јело и сл. — Смело ми се тијесто па никако да ускисне. — Ако ми се сад огањ смётѣ, неће јуха лако проврет.

смѣтит се *в. смѣтити се.*

/смѣтат/ *изр. смѣтати мн* (нешто гледати, видјети) — Смѣтати ми слушај лудости. — Смѣтати ми гледај у сунце.

смѣтеница *ж* (и: смѣтеница) *смушена женска особа.* — Не буди смѣтеница, питај ако ти што треба!

смѣтеничина *ж* (и: смѣтеничина) (пеј. од смѣтеница) — Подслали су ми једну смѣтеничину да фрѣга скале.

смѣтењаѿк *м* (и: смѣтењаѿк) *смушењаѿк.* — Да ми се је ослободит овега смѣтењаѿка!

смѣтлиштѿр *м онај ко је илаћен да скуиља по улици смеће, смеиљѿр.* — Сне си прид врата от куће брѿку од смѣтлишта, иде смѣтлиштѿр!

смѣтлиште *с смеће.* — Све те карту шине баѿи у смѣтлиште! — Кућа ми је пуна смѣтлишта.

смѣтлиштѿт, *-ѿн несвр. баѿаѿти смеће* *гдје не ѿреба, ѿравиѿти смеће на неком мјесту.* — Чѣјад баѿају свѿшта по улици и смѣтлиштѿу.

смѣтнут, *-нѣм свр. смакнуѿти нешто с нечега.* — Смѣтни два понта с иглицѣ па плѣти даљѣ. *изр. ~ сан с ѿка врло крајко за-сѿаѿти.* — Идѣн само квѿрат од уре почи-нут да смѣтнѣм сан с ѿка. ~ с пѿмѣти *забо-равиѿти нешто или на нешто.* — Смѣтла сан с пѿмѣти да данас ваја ходит у куповину.

смѣчит, *смѣчѿн свр. I. 1. згњечѿиѿти, сѿљошѿиѿиѿти.* — Смѣчићеш ми фрѿгуле с пататама, на днѣ бурсе су. *2. ѿрегаѿиѿти некога, згаѿиѿти.* — Стој атѣнто кад пасѿваш ѿлицу да те не смѣчи ѿто! *II. ~ се сѿљошѿиѿиѿти се, згњечѿиѿти се.* — Смѣчиле су ми се смѣкве у сѿкету.

смѿжурат се, *-ѿн се свр. (тал. smisurage) смежураѿти се.* — О(д) дуга стајања јѿбуке су се смѿжурале.

/смѿјѣх/ *изр. пѿцат (пѿжвут) о(д) смѿјѣха каже се за велики, најчешиће сѿонѿиѿан смѿјѣх изазван неким разговором, дога-ђајем, нечијим ѿосѿиѿуѿком.* — Пуѿцали смо о(д) смѿјѣха ка(д) смо га виђѣли онѿко машкарѿнога. *скѿчијо ми је ~ насмијао сам се неочекивано.* — Скѿчијо ми је смѿјѣх ка(д) сан виђијо да је ѿхитијо рѿг за свијећу. *давити се о(д) смѿјѣха много и од срѿца се смѿјаѿти.* — Давили смо се о(д) смѿјѣха слушајући што ин се све догађало. *чѿнѿи мн ~ засмијава ме, смејешино ми је нешто.* — Она сѣријо приповијѣда, а мѣни чѿнѿи смѿјѣх кад виђѣн какву је ѿнду од великога узѣла. *чѿнѿит смѿјѣхе засмијаваѿти некога, изазиваѿти смѿјѣх шалама.* — Ђе гѿѿ се нађѣ, ѿн чѿнѿи смѿјѣхе, па је свѿѿкому драг.

/смѿјловат се/ *изр. Бѿк се смѿјловѣ каже се кад умре особа која је дуго и ѿешко боловала, била немоћна, сѿѿара.* — Бѿк се смѿјловѣ на јадницу па је ѿзео сѣбѿи.

смѿјслит, *-ѿн свр. у мислима ѿоднијеѿти некога.* — Не могу га смѿјслит ѿткад нас је онѿко приваријо.

смѿјцат, *смѿјчѣн несвр. I. унишѿиѿаваѿти, убијаѿти ѿсихѿички ѿа ѿосредно и физички.* — Раѿд не смѿчѣ, мѿсли смѿчѿ. *II. ~ се сѿиѿаѿти с неког одређеног мјѣста, ѿоложаја, клизаѿти се с нечега.* — Смѿчѿ ми се пантофуле с нѿга.

смѿјѣјање *с гл. им. од смѿјѣјат се* (Стон, Поникве) *смѿјајање, смѿјѣх.* — Иж ѿихове куће се ваѿда чѿјѣ смѿјѣјање.

смѿјѣјат се, *-ѣн се несвр. (Стон, Поникве) смѿјаѿти се.* — Ти се смѿјѣјеш, ма је тѣ такѣ!

/смѿјѣшница/ *изр. чѿнѿит смѿјѣшнице за-смѿјаваѿти некога ѿкреѿиѿима, гримасом и сл.* — Ниѿко ко ѿн није знѣ чѿнѿит смѿјѣшнице.

смѿлѿчит, *смѿлѿчѿн свр. само мало угријаѿти нешто.* — Смѿлѿчићемо вѣду да не будѣ бѿш студѣна.

смѿѿква *ж назваѿти ѿако некога или нешто са жељом да се ѿај или ѿо ома-*

ловажи. — Бѣ си тѣ смѡкве кѹпијо? Нѣће ти тѡ рѡба издурат нѣ мјесѣц данѡ! — Бѡш си прѡвѡ смѡква! изр. *ѡј* (ѡјде) *ѹ* смѡкве! *каже се некоме кад досађује ријечима или ѿонашањем; кад нешћо радимо, ѿа нам не ѿлази за руком*. — *ѡј* *ѹ* смѡкве *ѡ* тѣ и твѡја *ѹ*такмица! *пѡслат некога или нешто ѹ смѡкве каже се кад неко досађује, зановијетѡ и сл.* — Штѡ тѣ вѣга слѹшѡш? Пошѡји га *ѹ* смѡкве! *ѡмѡ смѡкѡвѡ сѹхијех нема нишћѡ*. — „Штѡ ѡмѡ *ѹ* тѡн шкѡтули?“ — „ѡмѡ ти смѡкѡвѡ сѹхијех!“ — „Јѣси ли ми штѡ дѡнијо?“ — „Јѣсан, смѡкѡвѡ сѹхијех!“

смѡквен, -а, -о придј. *неваљао, неугодан, никакав*. — Кѡкво је ѡвѡ смѡквено вријеме! Кѡша три дана пѡдѡ и нѣ стајѣ!

смѡквено прил. *никако, лоше*. — „Кѡко ти је нѡ новѡму пѡслу?“ — „Смѡквено!“

смѡквѣтина ж (пеј. од смѡква) *неваљала смѡква*. — Бѡло је нѡ плаци смѡквѣтѡнѡ коликѡ хоћеш.

смѡлит, смѡлин свр. *измолићѡ неку молишћу*. — Смѡлила је *ѹ* цркви Очѣнѡш и пѡшла дѡма.

/смѡтат/ изр. *~ рѣпицу ѿкоућѡићѡ се и ѿѡи*. — Кад ми је чѹѡ глѡс, смѡтѡ је рѣпицу и пѡбјегѡ.

смѡчит, -ѡн свр. *јестѡ хљѣб с нечим*. — Гѹстѡ га смѡчит сѡр с крѹхон.

смрѡд м *врло неугодан мирис (воњ), који се осјећа далеко од свог исходѡишћѡ*. — Шѡлок је; прико Пескарѡјѣ се нѣ може пѡсат ѡ(д) смрѡда!

смрѡдѣћ, -ѣћа, -ѣће придј. *ѡкварен (мисли се на храну)*. — Свѣ мѣсо *ѹ* комѡрди је јѹтрѡс смрѡдѣће.

смрѡжет, -дѡн сввр. **I.** *смрѡжетѡ, ширићѡ неугодан мирис*. — Рѡба смрѡдѡ, бѡци је! **II.** *~ се кварѡићѡ се и добијѡићѡ неугодан мирис*. — На врућѡни се мѣсо брзо смрѡдѡ.

смрѣкиња ж *ѡлод смрѣке, бѡбица смрѣке*. — Пѹн је кошѡчић смрѣкиња.

смркнѡват се, смркнѡвѡ се сввр. *смркавати се*. — Рѡно свѡнѣ, а дѡцна се смркнѡвѡ. — До смркнѡвѡња нѣмѡ више ѡт пѡ урѣ!

смркнѹће с 1. *сумрак, ѡрви мрак*. — Врѡтили смо се дѡма *ѹ* смркнѹће. **2.** *ѡмрачење свијестѡи од великих брига*. — Скѹпѡ ми се прид ѡчѡма свѣ што је смркнѹћа.

/смрѡт/ изр. *смрѡт ми је (нешто учинит) ѡешко ми је нешћо урадићѡ*. — Смрѡт ми је пѡћ *ѹ* њѡх, а мѡрѡн.

смрѡтнијѣ прил. *ѡеже, горе*. — Нѣмѡ ми ништа смрѡтнијѣ него чѣкат ѹре *ѡ* уре док се презѣнтѡш *ѡс* кућѣ.

смрѡчика ж *ѡлод (црна бѡбица) смрѣке*. — Шѣтали смо се и брѡли смрѡчике пѡ Лѡпаду.

смрѡшат, -ѡн свр. *смрѡшавићѡ, омрѡшавићѡ*. — Смрѡшала сан три кѡла *ѹ* мјесѣц данѡ.

смѹгурица ж *дугуѡвѡсти црв сличан гусјеници; *ѹ* говору се ѹѡишребљава најчешће *ѹ* ѡгрдном значењу за женску особу која је одбѡјна и ѡнѡишћѡична*. — Ако ѡнѡ Пѣрова смѹгурица чѹјѣ хѣ је ѡн бѡјѡ јѹчѣр, нѣће се дѡбро пѡсат!

смѹгуричина ж (пеј. од смѹгурица) — Сѡмо нека ми нѡ очи дѡћѣ ѡнѡ твѡја смѹгуричина, чѹће ме штѡ се прѡи *ѹ* мѡје пѡсле!

смѹдѹт м *вршѡа бијеле морске рибе (бранѡин, лубин, Lupus labrax, Dicentrarchus labrax)*. — Јѣдан баркарѡјѡл је *ѹ*хѡтијѡ вѣликѡга смѹдѹта.

смѹћено прил. *збуњено, недовољно јасно*. — Говѡријѡ је смѹћено ко да је јѡко *ѹ*стрѣшен.

смѹцат се, смѹчѣн се (и: смѹцѡн се) **1.** *вѹцарѡићѡ се, вѹћи се наоколо, клаѡтарићѡ се*. — Смѹцѡш се, а пѡ либрѡма лѣгла прѡшина! — Кѡкво је ѡвѡ смѹцање пѡ улици *ѹ* рѡдњѡ дѡн? **2.** *ѡишѣзѡићѡ ногу за ногом, ѡешко ићи*. — Срѡјѡ сан га нѡ Пѡлама: смѹчѣ се, *ѹ* слѡбѡн је кѡжи.

смѹцка ж жена која се скиће с мушкарцима, жена сумњивог морала. — У њој дѡба нѡћи надвѡр излазѹ сѡмо смѹцке.

смѹцкѣтина ж (пеј. од смѹцка) — Такѡ се понашају смѹцкѣтине, а не складнѣ дјевѡјчице.

смѹцоња м мушкарац који се вѹцара са женама или иначе. — Од онакога смѹцоње нѡкад ништа неће бит!

снага ж јачина, физичка моћ. — У нѡ роду се гѡворѡ: „Више вриједи драм пѡмети него тѡвар снагѣ!“ изр. ухитила ме малѡ снага; дошла ми је малѡ снага каже неко кад осјетѡ велику слабѡсти или несвјестѡшћу. — Ухитила ме је ѹ цркви малѡ снага.

снерѡват, снерѡвѡн несвр. I. уиѡицаѡи на неки начин на некога да у одређеним шренѹцима губи живце. — Снерѡвѡ ме чѣкање без рѡзлога. II. ~ се губиѡи нерве због нечега. — Малѡ плачѣ, ѡн се снерѡвѡ, а јѡ се јѣдин.

снерѡват, -ѡн свр. I. учиниѡи да неко изгуби живце. — Снерѡвала ме је ѡихѡва индѡленца. II. ~ се изгубиѡи живце с неким или због некога. — Ка(д) се снерѡвѡн, више се не мѡгу контролат.

снерѹкѣ прил. незгодно; не усѡиѡи. — Тѡ ми стојѡ снерѹкѣ, па не мѡгу рѡдит. — Снерѹкѣ ми је тѡмо сврѡтат.

снијѣват, снијѣвѡн несвр. I. сањѡиѡи нешѡиѡ. — Ја свѡкѣ нѡћи, ѡмѡ неколико данѡ, снијѣвѡн ѡстѡ сан. II. ~ се сањѡиѡи нешѡиѡ, кад се некоме нешѡиѡ сања. — И по нѡћи му се снијѣвају сѡлди! — Снијѣвѡш ми се свѡкѣ нѡћи.

сѡ предл. са, с. — Штѡ је сѡ тијен тѡјѡ рѡјет?

сѡ, сѡли ж со. — Ў нѡс се више трѡшѡи мѡрска сѡ.

сѡва ж (sic!) сова, соѡѡѡага, буљина. — Прѡмисли, вѡдијѡ сан сѡѡу у мѡнтањи повише куће!

сѡват, сѡјѣн несвр. грдиѡи некога или нешѡиѡ, ѡсовѡиѡи. — Немѡј ѡега сѡват што је закаснѡ, него мене! — Отац му

нѡкад није сѡѡѡ, а ѡн сѡјѣ ко кѹчак. — Цѡјѣлѡ попѡднѣ слѹшамо сѡѡѡе јѣднѡга пѡјѡнчинѣ.

сѡвенѡијѡн, -ѡни ж (тал. sovvenzione) ѡмоћ, субвенѡија. — Дѡбили су сѡвенѡијѡн за градњу пѹта.

сѡврѡња ж круѡиѡије исѡиѡѡан камен. — Јѣдан дѡјѡ пѹта нѡсѡт је сѡврѡѡм.

сѡгрѡдон прил. узред (гѡвори се на Орашѡу, сѡлу код Дѡбровника). — Хѡдила сан у ошпѣдѡ виђет Мѡру, па сан сѡгрѡдон кѹпила за дома и малѡ кафѣ.

/сѡда/ сѡда каѡстика живѡ сода. — Тѹ хѡлу мѡже дѡгнут сѡмо сѡда каѡстика и ништа више.

сѡклѡн, -ѡна м ѡлаѡиѡена вређѡ. — Жѣно, штѡ ти је ѹ тему соклѡну? — Сстѡ тѡ Орашка ѡмала је у соклѡну граха слѡнога.

соклѡниѡи м (дем. од сѡклѡн) (лат. sacculus, тал. sacco) — Вѡјало би ѡзѣт јѣдан соклѡниѡи мѹкѣ ѡт круха.

сѡлад, сѡлда м мн. сѡлди, сѡладѡ (тал. soldo) врсѡи сѡиѡног метѡлног аѡстријског новца из сѡјаријег ѡериѡда или ѡѡише новац. — Окле ми толики сѡлди за дивертѡменте? — Немѡн ни двѡ сѡлда ѹ шпагу.

сѡлѡр, -ѡра м врсѡи балкона. — На солѡру је бѡло пѹно цѡвѡјеђѡ.

солѡриѡи м (дем. од сѡлѡр) — Јѣдан солѡриѡи нѡ кући глѣдѡ нѡ улиѡу.

солѡриѡица ж сѡиѡни ѡрибор за со, али и дрѡвна куѡија која се вѡешѡ на зид и слѹжи за држање мањих количина соли искљѡчивѡ за шренѡиѡне ѡѡишебе у кухињи. — Ўзми ѡжиѡу сѡли и(з) солѡриѡице и стѡѡи ѹ грах!

сѡлдѡт м (тал. soldato) ѡјѡник. — Сѡлдѡти чѡнѹ мѡнѡвре на Бѡсѡнки.

солдѡтуша ж женска ѡсѡба која се честѡ виђѡ у друшѡиѡѡу ѡјѡника. — Не излази надвѡр с ѡнѡм солдѡтушѡн!

солдѡчија ж слѹжење ѡјѡске. — Кад је пѡчеѡ рѡт, брѡт му је ѡђѡ бѡјѡ у солдѡчији.

сдлит, -а, -о (сдлити, -ā, -ō) пријд. (тал. solito) *убичајен*. — Нека ђбјед бѹде сдлит, нѣкаквѣјех извѣштѣина!

сдлито прил. *убичајено*. — „Кѣко си?“ — „Сдлито!“

сомѣљѣнца ж (тал. somiglianza, assomiglianza) *сличност*. — Кѣква сомѣљѣнца! Видѣ се да су браћа.

сѣмина ж *врста шумског дрвета*. — Гѣри брзо ко сѣмина.

сѣпа ж (тал. salpa) *врста бијеле морске рибе*. — На Пескарѣји је бѣло сѣпѣ. изр. пѹн ријѣчи ко сѣпа гѣвѣнѣ *каже се у Дубровнику за особу која ѣуно, а честѣо и свашиѣа говори*. — Кад га срѣтѣш на улици, нѣ можеш га се либѣрат: пѹн је ријѣчи ко сѣпа гѣвѣнѣ!

сопракѣпѣрта ж (тал. sopraccoperata) *омѣтница за ѣисмо*. — Тѹ у шкрабѣци ѣмѣ јѣш сопракѣпѣрѣтѣ.

сопракѣпѣртица ж (дем. од сопракѣпѣрта) — Слѹжила би ми јѣдна сопракѣпѣртица од визиткѣртѣ.

сѣрбет м (тал. sorbetto) *сладолед*. — Ка(д) свѣ јѣдѣте сѣрбет, ѣ јѣ ѣу!

сѣрта ж (тал. sorta) *врста*. — Кѣјѣ је ѣвѣ сѣрта јѣбѹкѣ? — Не гѹстѣ ме тѣ сѣрта чѣјѣди. — У тијен кѹћама стојѹ чѣјѣд нѣжѣ сѣртѣ.

сорцѣват (се) в. сронцѣвати (се).

сѣрцѣт (се) в. сронцѣт (се).

сѣстанца ж (тал. sostanza) *најхранѣивији сѣстојѣк нечега*. — У граху рогѣчи ѣу нѣмѣ сѣстанцѣ.

состанцѣјѣз, -а, -о пријд. *хранѣив*. — Болеснѣку трѣбѣ состанцѣјѣза хрѣна.

сотѣват, сѣтѣвѣн невр. *некоме нешиѣо у разговору на увијен и индирѣктѣан начин сѣочѣшѣвати*. — Вѣзда ми сотѣвају за некаквѹ бѣштѣину о кѣјѣн јѣ нѣштѣ нѣ знѣм. — Не мѣгу више трѣјет ѣѣхово сотѣвѣње.

сѣтѣна ж (тал. sottana) *женска ѣодсукѣња*. — На почѣтку ѣвѣгѣ вијѣка жѣне су нѣсиле сѣтѣне.

сѣтѣт, -ѣн свр. *некоме нешиѣо у разговору на увијен и индирѣктѣан начин сѣочѣшѣнути*. — Сѣтѣ сан му за ѣнѣ и пѣрѣ ми да је разѹмијо.

сѣтѣта ж *на брзину изрѣчено сѣочѣшѣвање за нешиѣо*. — Кѣква сѣтѣта на ѣѣхов рѣчѹн!

сѣто прил. (тал. sotto) *исѣод*. — Ѡзгѣр фѣни кѣпѹт, а сѣто сѣмѣ рѣпи!

сѣтокуѣо прил. *ѣодмѹкло, кријући свој ѣосѣуѣак*. — Свѣ рѣди сѣтокуѣо па те пѣслијѣ изнѣнѣди.

сѣтокуѣо (за сва три рода) пријд. *ѣодмукао*. — Ѡн се чѣни фѣн, ма јѣ мѣслин да је сѣтокуѣо.

сѣтомѣрин, -ѣна м (тал. sottomarino) *ѣодморница*. — Иза Лѣкрума је пасѣ јѣдан сѣтомѣрин.

сѣтѣна ж *враг*. — Ѡнѣ сѣтѣна би ти свѣкѣ злѣ учѣнила! — Сѣтоно о(д) дѣтѣта, хѣнеш ли се више примѣрит?

сѣћѣлѣ, -ѣ, -ѣ пријд. (тал. sociale) *друшѣвени*. — Тѣ је вѣћ сѣћѣлѣ пѣтѣње.

сѣћѣлизѣм *соћѣлизма* м (тал. socialismo) — У соћѣлизму ѣе бѣт ѣѣјѣ за свакога!

сѣћѣлиста м (тал. socialista) *соцѣјѣлиста*. — Пѣпе му је бѣјо јѣдан от прѣвијех соћѣлистѣ у нашему Граѣу.

сѣћѣлог м (тал. sociologo) *соцѣолог*. — Пѣрѣ ми да је ѣн сѣћѣлог.

сѣћѣлогѣја ж (тал. sociologia) *соцѣологија*. — Свѣ ѣе ти се ко либро отѣѣрит кѣт пролѣгѣш сѣћѣлогѣју.

сѣфра ж *ѣрѣеза, сѣо (на Мѣѣу)*.

Сѣчанни м *мушкарац с Ѡсојника, сѣла изнад Ријеке дубровачке*.

сѣчѣиво с *бѣб, грашѣк, лѣћа*. — Зѣми се кѹхѣ сѣчѣиво, а ѣѣти се јѣдѣ више зѣлени.

спавѣнтѣват, -ѣнтѣвѣн невр. (тал. spaventare) *ѣ. сѣрашиѣи некога, ѣлашиѣи*. — Спавѣнтѣвали су хи у кѹћи док су јѣш бѣли дѣѣа. *II. ~ се ѣлашиѣи се*. — Спавѣнтѣвѣш се без рѣзлога.

спавѣнтат, -а̄н свр. I. *и́ресѣрашии́и некога*. — Нѣмѡј га спавѣнтат прије него пѡђѣ у школу! II. ~ се *и́ресѣрашии́и се, и́оулашии́и се*. — Спавѣнташ се кад вѣдѣш онакѣ лѹс.

спавуша ж *женска особа која воли дуго да сѣва*. — Јеси ли се дѣгла, спавушо једна?

спавушина ж (аугм. и пеј. од спавуша) — О(д) спавушинѣ нѣмѣ срѣће у кући!

спазмат, -а̄н свр. (тал. spasimare) *интѣнзивно доживјети физички и душевни бол, укочи́и се*. — Спазмѡ је ђ(д) страха кад је вѣдијо хѣ се нашѡ.

спанут, -нѣ(м) свр. 1. *сѣасѣи, сѣаднуѣи*. — Спанула ми је пантофула с ногѣ. 2. *изгуби́и се, нестѣи́и, смањѣи се*. — Откад нѣ једѣ добријех бокунѣа, спѣло му је сѣло.

спање с гл. им. од спѣт (и: спѣње) *сѣавање*. — Каква ван је тѡ ужанца спање до по́днѣ?

спарават, спѣравѣн несвр. (тал. spragare) *иуца́и из иушке и сл.* — Јучѣр је бѣла фѣста, спѣравали су цѣјѣлѣ дѣн. — Бѡлѹ ме у́ши о(д) спѣравѣња тромбунѣ.

спѣрат, -а̄н свр. *исѣлѣи́и из иушке и сл.* — Ко да је тѹ нѣђе близу нѣшто спѣрало!

спѣрењ м (тал. spragmĭo) *ушѣѣда*. — Спѣрењ ми је кад и́дѣн нѣ ноге, а нѣ с трѣнѣјем.

спѣрењават, -ѣњѣвѣн несвр. (тал. spragmĭare) I. *ушѣѣјѣи*. — Ра́дили су, спѣрењѣвали и стѣкли вѣликѣ сѡлде. — Нѣ вајѣ ба́цат сѡлде, а нѣ вајѣ ни прѣћерат у спѣрењѣвању. II. ~ се *ушѣѣјѣи се од неког ѣшѣког и́осла*. — Спѣрењѣвѣј се кад гѡј и хѣ гѡј мѡжеш!

спѣрењѣт, -а̄н свр. *ушѣѣјѣи, и́ришѣѣјѣи*. — Спѣрењѣћемо ко́јѣ дѣнар и стѣвит нѣ банду.

спѣрењѡз, -а, -о придј. *онај који ушѣѣди, ушѣѣѣив*. — Они су свѣ у фѣмили спѣрењѡзи. — Шпѣхер ми је спѣрењѡз, гѡрѣ мѣло дрѣѣ.

спѣрит се, -и́н се свр. *свенуѣи од суше и од жѣге, али и од залиѣѣвања водом на јаком сунѣу*. — Свѣ се спѣрило, зѣмљѣ трѣбѣ вла́га, а нѣмѣ је.

спѣришкѣват, -и́шкѣвѣн несвр. (тал. spragĭe) *нестѣја́и, губи́и се*. — Свѣ јѣдан по јѣдан нѣђе спѣришкѣвѣ.

спѣришкѣт, -а̄н свр. *нестѣи́и, изгуби́и се*. — Спѣришкѡ ми је ѡдѡвле мѡј црѣвнѣ лѣпис.

спѣрога ж (тал. asparago, sparagio) 1. *асѣарагус, украсна биљка*. — Спѣрога је нашла свѡје мјѣсто у свако́н ку́ћи. 2. *јесѣива биљка дугачких, уских изданака (назив јој се увијѣк уи́оѣребѣѣава у множѣини)*. — Плѣца је бѣла пѹна ку́кѣ и спѣро́га.

спѣрушат се, -а̄н се свр. *свенуѣи због недостѣи́ѣка влаге или кад се на јаком сунѣу биљка залиѣѣ водом*. — На врѣлини се зѣлѣн брѣзо спѣрушѣ.

спѣрушит се, спѣруши́н се свр. *свенуѣи због недостѣи́ѣка влаге или залиѣѣвања водом на јаком сунѣу*. — Свѣ се спѣрушило, а ни́ђе облѣчка нѣ небу.

спѣсѣње с гл. им. од спѣсити *сѣас*. — У́фѣмо се у́ Бога да хѣ спѣсѣње доћ ѡднекле.

спѣсит, -и́н свр. *сѣасѣи́и*. — Ни до дѣнас се ни́је сѣзнало ко га је спѣсијо.

спѣсти, спѣнѣ(м) свр. (и: спѣс, спѣнѣм; спѣстит, спѣнѣм) *сѣласнуѣи, изгуби́и се, смањѣи се*. — Разбѡљѣло ми се тѣјѣсто за крух и спѣло. — И љѣму хѣ спѣстит ку́ље ако бѹдѣ мањѣ гулѡзѣѣѣ.

спѣстроћат, -а̄н свр. *неушѣи́и, сму́каѣи, лоше наѣрави́и*. — Сѣртѡрѣла ми је спѣстроћѣла вѣсту. — Спѣстроћѡ си ѡди нѣшто па ху́ ја бѣт крѣв.

спѣт, спѣн несвр. *сѣаѣѣи*. — Ѣн сѣд спѣ, дѡши пѡслѣјѣ. изр. *ѣјѣ (ѣј) спѣт! каже се некоме кад жѣлимо и́рекинуѣи разговѡр који не одобраѣмо*. — Ма штѡ тѣ знаш! *ѣјѣ спѣт!*

йравити се. — Спрáви се брзо да мџе́мо изић на́двор при́је мрáка.

спрáвљат, -áн несвр. *I. йри́премаи́и, йри́прављаи́и.* — Спрáвљају великú фѣсту. — За спрáвљање овликијех пјатанáцá пџребито је й времена й солáдá. *II. ~ се йри́премаи́и се, йри́прављаи́и се.* — Спрáвљáш се цйјелџ јўтро ко млáдá.

спрѣ́ма ж остáва, сй́ремишйа у кући не само за храну и намирнице, него и за друге разне сй́вари. — Погледај да није утија ў спреми.

спрѣ́мат, спрѣ́ман несвр. *1. остáвљаи́и на одређено, сигурно мјесто неку сй́вар.* — Јá своје ствáри спрѣ́ман у џрмáр, а ти сáмо бацаш лй́жево й десно. *2. йосй́ремаи́и.* — Кáмаре ћу сáма спрѣ́мат, а за офрѣгат скáле ўзѣћу жѣну.

спрѣ́мит, спрѣ́мйн свр. *1. склони́и на сигурно мјесто, йохрани́и.* — Спрѣ́ми џвй билѣтйн у шкрабицу о(д) таволи́на! *2. йосй́реми́и, сй́ави́и сй́вари на своје мјесто.* — Спрѣ́мила сан кџмйн и за дáнас је дџста.

спрѣ́ница ж (дем. од спрѣ́ма) — На пјáну су кáмара, сáлоча и једна спрѣ́ница.

спрѣ́гљат, -áн свр. *I. одебљаи́и, здебљаи́и.* — Мџрáн мањѣ јѣстит, спрѣ́гљаћу. *II. ~ се одебљаи́и се, здебљаи́и се.* — Нѣ ваљá се пуно спрѣ́гљат!

спреца́ват, спреца́ван несвр. (тал. sprezzare) *омаловажаваи́и.* — Мџжеш ми рй́јет лй́жепо, ма нећу да ме нй́ко спрѣ́цавá. — Твџје спреца́вање свѣга й свачега прѣлази у нескладнџс!

спрѣ́цат, -áн свр. *омаловажйи́и.* — Она џдма свáкога спрѣ́ца.

спрѣ́цат, -áн свр. *све одједном йџпроши́и, расу́и.* — Спрѣ́цџ је вáс имѣтак ў мањѣ џд годину дáнá.

спўж, спўжа м *йуж.* — Гџрњй дџлац је сáд изá кише пўн спўжá.

спўжић м (дем. од спўж) *йужйи* који се налазе уза саму морску обалу у йје-

ичаном наносу. — Дјѣца су пџ спй́аци скуплáла спўжиће й шкџљке.

спўжџлина ж луска йужа. — Дјѣца скуплáју спўжџлине и йграју се ш њйма.

спўзнут се, спўзнѣм се свр. *склизну́и се.* — Спўзнула (спўзла) се нáпица с таволи́на, потѣгни је мáло!

спунта́ват, спунта́ван несвр. (тал. sprutare) *избй́аи́и, йџављиваи́и се.* — Спўнта́вá ми тџ више пўтá, ма сáмо пасá.

спўнтат, -áн свр. *избй́и, йџавйи́и се.* — Бáш смо бйли на врáтима џ(д) куће, кад је џн спўнтџ.

спўстит се, спўзѣн се свр. (и: спўстит се) *склизну́и се.* — Спўзла ми се бйѣчва нйз ногу.

спўстит се в. сй́устйи се.

спўтит, -йн свр. *I. замрсйи́и, смуи́и нешйо.* — Нѣко је нешто спўтијо, па су се џни напухали на нас. *II. ~ се 1. збунйи́и се, сй́лестйи се због нечега.* — Ў тему мџмѣнту сан се спўтила и нијѣсан знáла штџ ћу рй́јет. *2. кад се некоме док хода, нађе нешйо исй́ред или исй́од нога, йа се овај у шџ зайлеи́е.* — Спўтијо ми се канáвác пџд ноге и ўмало да нијѣсам пáла.

срáб м сврáб. — Рáширијо се мећу дјѣцџн некакав срáб. изр. *ўбй́о ме је срáб сврби ме.* — Ўбй́о ме је срáб по нџгама и рукама, сáмо се чѣшѣн.

срáм м сй́ид. — Не мџгу му више џ(д) срáма изйћ на очи.

срамѣжљив, -а, -о приј. *сй́идљив.* — Нѣ би те џн ништа сáм пй́тџ, срамѣжљив је.

срамѣжљиво прил. *сй́идљиво.* — Гџвџри џтворено, а нѣ тáкџ срамѣжљиво!

срамѣжљивџс, -ости ж *сй́идљивостй.* — Срамѣжљивџс је и врлина и мáна.

срáмит се, срáмйн се несвр. *сй́идйеи́и се.* — Сáкријо се џ(д) тебе, срáмй се.

Ср́б м Србин. — Ћѣд му је бйјџ Ср́б.

Ср́бѣнда м велики Србин, „гњили“ Србин. — Стáрй је Ср́бѣнда и нѣ дá се рáзлогу ка(д) су у пй́тању њѣгови.

србјет, србји неслвр. *сврбјети*. — Србји ме лијевѣ длан, добићу солдѣдѣ!

срѓуја в. *срѓуља*.

срѓуља ж (и: срѓуја) *женско жељаде бијелих (свијетлих) очију*. — Дрш се ти пѣдаје од њне срѓује!

Срђ м 1. *брдо на чијим њадинама се дјелимично налази Дубровник*. 2. *часојис у Дубровнику који је ѡкренуо Луко Зоре са Анђуном Фабрисом 1902. године*. изр. свѣти Срђу, не дај грђу каже се у Дубровнику у смислу: *нека не буде горе*.

срђела ж (тал. sardella) *сардела*. — Било је на Пескарији фрѣшкијех срђелѣ, а у Паска у бѣтизи пѣн барилот срђелѣ слѣнијех.

срѣдница ж *најмлађе, још нерасѣворено лишије неког ѡврђа*. — Набрѣли су ми на Коналу лијепијех срѣдницѣ купуса.

срѣдичица ж (дем. од срѣдница) *мања срѣдница неког ѡврђа, нѣр. кујуса, салаше*. — Бокунѣи мѣса пригѣнѣга, кѣја пѣ татица и срѣдичица млѣдѣ салѣтѣ — ѣто ти ѡмѣнсѣга ѡбједа.

срѣзат, срѣжѣн свр. *режући скинути ѡанки слој нечега, нѣр. корицу на сиру и сл.* — Срѣжи с нѣжен кѣжигу на пѣнцети!

срѣпит се, срѣпѣн се свр. *ѡсѡѡићи нерѣздружив, не ѡдвајаји се од некога, али не у ѡзѡиѡвном смислу*. — Срѣпијо би се и са сотѣнѣм кад би знѣ да ће му бит ѡхѣрно!

/срѣтан/ изр. *бит вѣшѣ срѣтан него пѣметан каже се за ѡсобу кѣјој много ѡѡа ѡлази за руком мада се ѡо не би ѡчекивало*. — Лѣко је вѣму кад је вѣшѣ срѣтан него пѣметан!

сронцѣват, сронцѣвѣн неслвр. (и: сорцѣват) I. *рушићи, сѣроваљиваји*. — Кѣтѣ ѡзгѣр сронцѣвѣ камѣња на пѣт? — Чѣло се сронцѣвѣње ко да је мѣђа пѣла. II. ~ се *рушићи се, сѣроваљиваји се*. — Мѣђе се сронцѣвају ѡд великијех кишѣ.

сронцат, ѣн свр. (и: сорцат) I. *срушићи, сѣровалићи*. — Нѣмѣј штѣ сронцат с вѣтрѣнѣ! II. ~ се I. *срушићи се, сѣрова-*

лићи се. — Стрѣх ме је да ће се ѡни кѣмѣн ѡзгѣр сронцат на нас. 2. *сѣусѣићи се брзо низа шѣо*. — Ђ трен ѣмо се сронцат низ ѡвѣ ѡлицу на рѣву.

сртат, срђѣн неслвр. *наваљиваји на неки ѡсѡо да се брзо и у ѡѡијуносѣи ѡбави*. — ѡдма ѡјутро пѣчмѣн сртат кѣко ћу мѣђ фѣнут свѣ што ме чѣкѣ. — Срѣтање о(д) сорѣ дѣ мрклѣга мрѣка здрѣва је ме кѣстат!

срѣце с *унѣтрашњи мекани диѡ ѡлода кѣји се једе (нѣр. арѣичѡке и сл.)*. — Срѣце ѡд арѣичѡкѣ је мѣло грѣко, ма гѣстѣзо. изр. *нѣ сре(д) срѣца и на срѣ(д) срѣца наѣшѣиће*. — ѡвѣ мѣраш пѣпит на сре(д) срѣца. срѣце ме бѣлѣ (зѣболѣ) — Срѣце ме бѣлѣ кад га вѣдѣн кѣко се мѣчѣ, а не мѣгу му пѣмѣћ.

срѣчит, ѣн неслвр. *срѣићи*. — Не срѣчи Бѣга, бѣди кѣнтенат сѣ тијен што ѡмѣш!

стѣбар, -бра м *стѣбло*. — Ђ башгини ѡмѣ нѣколикѣ стѣбарѣ мѣслинѣ.

стѣван, -вна, -вно приѣ. *стѣложен, искусан; черсѣи*. — Млѣд је, а стѣван за свѣје гѣдине.

стѣвит, ѣн свр. I. *ѡрѣстѣавићи нешѣо да се куха, ѣече и сл.* — Стѣвила сан јѣку, а сѣ(д) ћу учѣнит пѣлпете. II. ~ се I. *мјерѣићи се, ѡѡредѣићи се с неким*. — Нѣ можеш се ти стѣвит сѣ мѣм. 2. *сјѣићи се*. — Чѣн си изѣшли, стѣвила сан се да сан им забѣравила дѣт скачѣтѣр ѡт кућѣ. изр. *стѣвит се на пѣсѣ ѡчѣићи ѡзбѣлно нешѣо радићи*. — Сѣмо да се мѣло ѡмијѣн, па ћу се стѣвит на пѣсѣ.

стѣглин, -ѣна м *врѣѣа ѡићице ѡјевѣце*. — Ђ вас је стѣглин, а мѣ ѡмѣмо канарѣна.

стађѣн, -ѣни ж (старије. стаѣн, нарѣчитѣ Жупа и Кѣнавле) (тал. stagione) I. *гѣдишње доба*. — Свѣкѣ стађѣн нѣсѣ свѣје: лѣто жѣгу, зѣма стѣдѣн. 2. *сезѡна*. — Нѣје јѣш пѣчѣла стађѣн ѡт кријѣшѣвѣ. изр. *не бит о(д) стађѣна кад нѣр. неком воћу или ѡврђу није врѣјеме*. — Нѣ би ти јѣ изѣјо наранчу кад нѣје о(д) стађѣни, а нѣ би нѣ другѣ воће, јер свѣ ѡмѣ свѣје врѣјеме.

стажујница *в. сшажуљница.*

стажуљница *ж (и: стажујница) иешљка неког воћа.* — Дигни стажуљнице с кријешавā!

стажумат се, -ан се свр. *кад нешто у процесу природног развоја, нпр. зрења воћа, односно процесу постизања одређеног сшања, досиизне свој врхунац.* — Јабукe су се стажумале, трѣба хи обрaт.

стајјат, стајјен *несвр.* 1. *заустављати се.* — Зашто сваки час стајјеш? 2. *престајати, јењавати.* — Стајје вјетар, а почимлѣ даж.

стандѣ, -ала *м високи јарбол за заштаву нпр. на Орландову стјуу или дуж Плаце за вријеме свечаности св. Влаха.* — Онѣ човјек не може љ на врата, висок је ко стандѣ свѣтога Влаха.

станчават, станчаван *несвр. шањити се, мршавити.* — Ти љз дана љ дан станчаваш.

станчат, станчан *свр. ушањити се, мршавити.* — Једеш ли ти штѣ ка(д) си такѣ станчѣ?

стањават, стањаван *несвр. I. металне предмете заваривати, зайушивати косишром.* — Лјамари стањавају ствѣри од ламѣ. II. *~ се каже се кад се дрвени суд, чамац или нешто што је састављено из више дијелова расуши, ља се доводи у исправно сшање и осисобљава за уиошребу.* — Бѣрка се стањавā љ мору.

стањат, -ам *свр. I. иробушени метални суд или неки други предмет зайушити косишром.* — Ако је качѣ од бакра, стањаћемо га. II. *~ се каже се кад се расушени дрвени суд (бачва, коришо, чамац) доведе у сшање да не ироушита воду.* — Маштела се стања ка(д) се у њѣме држи вода.

стање *с имање (у Пониквама — Сшон).* — Она је з дѣбра стања пѣшла у јадику.

стѣр *м мјера за житио, уље и др.* — Колика му је глава, мѣже му цијели стѣр жита стѣт.

/стѣр/ *изр. стѣр ко кућак свѣтога Рѣка веома сшар или барем шаква изгледа.*

стѣрѣ *ж сшарица.* — Искала те је ма лоприје једна стѣрѣ.

стѣрат, -ан *несвр. сшарити.* — Стѣрају домаћинства по сѣлима.

стѣрачац, -чца *м сшар човјек, често сшан и ороуо.* — Отац му је бѣјо лѣјеп и драг стѣрачац.

стѣрежина *м и ж сшаркеља.* — Онѣ стѣрежина ће хи свѣ укѣпат, а он ће живѣт јѣш стѣ годѣна.

/стѣри/ стѣри *и стѣрѣ ошац и мајка, родитељи.* — љ мене стѣри и стѣрѣ се справљају пѣх који дан у Конавле.

стѣри, стѣрога *м сшарац.* — Доходило је прије љ нас у бутѣгу један стѣри у ошалима.

стѣрина *ж кућа или имање гдје се неко родио или гдје су се родили и живјели његови иреци.* — Кад зађу љ неке гѣдине, пуно хи се врања на старину да гѣ проживѣу дѣ смрти.

стѣт, станѣм *свр. I. зауставити се.* — Бѣг ван дѣ, станите ми кала ошпѣдала да се искрѣан! 2. *смјестити се.* — Не може свѣ стѣт у једну бѣтију. — Свѣ смо стѣли љ бѣрку. 3. *престити.* — Ајдемо, стѣла је кѣша!

стѣт, стѣјн *несвр. I. сшановати.* — Онѣ стѣју на Посѣту близу капелицѣ. 2. *служити у некога.* — Кѣте је дѣго стѣла у једној фамѣли на Бѣнинову. 3. *одржати се, шрајати.* — Овѣ цвѣјеће мѣже ван стѣт пѣтнѣс данѣ. 4. *иросшјајати као рјешење или намјера.* — Једѣно ми стѣјѣ да пѣђен сѣм и гѣворѣн ш ѣјма па како будѣ! *изр. пушти ме стѣт¹ ошстави ме на миру!* — Пушти ме стѣт! Видѣш да радѣн. *пушти ме стѣт² онај који не иоказује иштересовање за било ишѣ, флегмѣтичан човјек.* — Он ти је онакѣ пушти ме стѣт. *дѣбро стѣт (на кући) биши имушан (обично за сѣлака с добрим иѣошпривредним има-*

њем, али и иначе). — Они су сви добро стали на кући док није дошб рѣт.

стѣтистика ж *стѣтѣистѣика*. — Ваја глѣдат штѣ гѣворѣ живот, а нѣ пуста стѣтистика.

стѣтуа ж (тал. statua) *куѣ*. — Сѣмо нѣ колико корѣка од Орландовѣ стѣтуѣ је Спѣнса.

стѣтуица ж (дем. од стѣтуа) — Регѣла-ћу ти јѣдну стѣтуицу за на комѣнћин.

стѣтура ж (тал. statura) *сѣас*. — По стѣтури су ѣстѣ. — Она нѣмѣ лѣјепу глѣву, ма ѣмѣ лѣјепу стѣтуру.

стѣцијѣн, -ѣни ж (тал. stazione) *сѣаница* *жѣѣзѣничка*, *ѣрамѣајска* и *сл.* — Није ми стѣ ѣусто на стѣцијѣни него мѣло нијжѣ.

стѣциѣн в. *сѣаћѣн*.

/ствѣр/ изр. *дрѣго ми је за велику стѣвр необично ми је драго, вѣома ми је драго.* — Дрѣго ми је за велику стѣвр штѣ се свѣ тѣко лѣјепо и добро свршило.

ствѣрѣца ж ген. мн. стѣвѣрѣцѣ (дем. од стѣвр) *ѣвијѣх-ѣвѣзијѣх стѣвѣрѣцѣ; тѣјѣх-тѣзијѣх стѣвѣрѣцѣ; ѣнијѣх-ѣнезијѣх стѣвѣрѣца сѣварѣчица мањѣ вријѣдностѣи, али у ѣиѣиѣреби се најчѣшћѣ не мисли на ѣраво значѣње, него се вербално доѣуњѣје заѣочѣиша мисѣо, а ѣонекад служѣи и као ѣиѣиѣаѣалица у говору.* — Свѣга се тѣ догаћало и овѣзијѣх и ѣнезијѣх стѣвѣрѣцѣ!

ствѣрѣн, -а, -ѣ придј. *роћѣн ѣправо за нешѣо.* — Ѣн је стѣврѣн за дрѣгѣму ѣблајат.

ствѣгѣ *сѣѣога*. — „Зашто ме нѣ водѣш с тѣѣѣн?“ — Стѣгѣ штѣ нијѣси заслѣужиѣ!“

ствѣма ж (тал. stemma) *грб*. — И Дѣбрѣвнић ѣмѣ свѣју стѣму.

ствѣнго м *ѣбично дијѣише, али и одрасла ѣсоба која увијѣк сѣиѣње ѣражѣи нешѣо, а не знајући ни сама шѣо.* — Стѣнга кѣ штѣ си ти нѣмѣ надалѣко!

ствѣрат се, стѣрѣн се несвр. *ѣпросѣираиши се.* — Бѣштина ин се стѣрѣ до ѣнѣ мѣћѣ.

ствѣрика ж *ѣѣјана свиѣја.* — Ы шкатули ѣмѣ јѣш јѣдна стѣрика.

ствѣрлѣна (лѣра) ж (тал. sterlina) *ѣнглѣски новаѣ.* — Врѣтиѣо се из Ѣнглѣшкѣ пѣнијѣх шпѣга, свѣ сѣмѣ стѣрлѣне!

ствѣгнут, стѣгнѣм свр. *ѣосѣићи некога, сѣићи некога, сусѣићи.* — Јѣдва смо хи стѣгли кала Чингрѣјѣ.

ствѣјѣн м *ѣиѣиѣ на свиѣји и сл.* — Извѣци мѣло стѣјѣн, па ужѣжи свиѣјѣу.

ствѣјѣпо м *ранијѣ чѣиће мушко име у Дѣбровнику и ѣолини.*

ствѣмѣват, стѣмѣвѣн несвр. (тал. stima-ge) *ѣпроѣњѣиваиши (нѣр. неко некрѣишину и сл.).* — Кѣлико су ѣни, рѣко си, стѣмѣ валѣ тѣ кућу?

ствѣмѣт, -ѣн несвр. 1. *ѣијѣниши некога.* — Бѣла су тѣд брѣмѣна ка(д) су млѣћѣи стѣмѣли стѣријѣга. 2. *ѣдаѣиши ѣпроѣјѣну нечѣга (нѣр. некрѣишине и сл.).* — Кѣлико стѣмѣ кућу, а кѣлико зѣмју?

ствѣнут, -нѣм несвр. *ѣсејѣиши хлѣдноћу, али не много.* — Ѣди стѣнѣм чѣкајѣћи млѣкарѣицу.

ствѣснѣват, стѣснѣвѣн несвр. I. *сѣишкѣиши.* — У стѣраху су стѣснѣвали ѣчи да нѣ видѣ штѣ ћѣ се догодит. II. ~ се *скуѣиѣиши се ѣриликом ѣрања (ѣшканина).* — Свѣ штѣ је од бумбѣка, стѣснѣвѣ се.

ствѣснут се, стѣснѣм се свр. 1. *заѣдовољѣиши се и малим ѣпростѣором иѣко је ѣн ѣдовољѣан.* — Стѣснућѣмо се нѣкако за ѣвѣ мѣло дѣнѣ, мѣда је ѣско. 2. *ѣпроишиши сѣсвим мѣло новѣа.* — Мѣрѣмо се ѣ(д) свѣга до свѣга стѣснут ѣко ћѣмо ѣспливѣт до кѣнца мјѣсѣца. 3. *кажѣ се за ѣшканину кад се ѣриликом ѣрања скуѣи.* — Кѣлѣнка је тѣ стѣснућѣ се кад је бѣдѣш прѣт.

ствѣтиѣѣа ж (тал. stitichezza) *заѣвор који настѣаје услѣјѣд слаѣѣ ѣробѣве.* — Ызми ми штѣ у спѣчѣрији за стѣтиѣѣу!

стојѣћи прил. *сѣѣѣћѣке, на ногама.* — Трѣнѣај је бѣјѣ пѣн пѣнѣат, па смо стојѣћи дѣшли ѣ Грѣж.

/стѣјнѣ, -ѣ, -ѣ/ изр. *стѣјнѣ кућа кућа у којѣј неко сѣиѣанује, настѣањѣна кућа.* — Видѣ се ѣдма да је тѣ стѣјнѣ кућа.

стѡла ж *свештеничка нараменица*. — Стѡла је дијо мисничкѣ дпремѣ.

стѡмак, стѡнка м мн. стѡнци, ген. мн. стѡмакѡ (тал. stomaco) *шрбух, желудац*. — Уваљила ми се мѡка у стомак ка(д) сан га онакѡга видијо. изр. *пѡштѡт ~ каже се за некога ко је дебео, угојен*. — Млад чѡвјек, па онакѡ пуштијо стѡмак!

стомбулават, -улаван несвр. (тал. stombulare) I. *рушићи нешто с неког узвишене нијег мјестѡа*. — Стомбулавају нѣкаквѣ бале низа стрању. II. *~ се рушићи се с нечега или низ нешто*. — Кад гѡј панѣ велика кѡша, ѡзгѡр се стомбулава зѣмја.

стомбулат, -ан свр. I. *срушићи нешто с неког узвишеног мјестѡа*. — Бѡјѣ је да тѡ стомбуламо низа скалу нѣго да нѡсѡмо на рѡкама. II. *~ се срушићи се с нечега или низ нешто*. — Стомбуло се са стѡчића и слѡмијо рѡку.

стѡнават, стѡнавѡн несвр. (тал. stonare) *гријешити шѡн ириком ѡјевања или свирања, излазити из шѡна*. — Нѣко је у задњѣму рѣду стѡнавѡ, па нас је мѣштар свѡки час прекидѡ.

стѡнат, -ѡм свр. *ѡогријешити шѡн ириком ѡјевања или свирања, изаћи из шѡна*. — Стѡнала је ѡна, па јѡ за њѡме.

стѡнчина ж (аугм. и пеј. од стѡмак) — Виђи у њѣга стѡнчинѣ!

стѡнчић м (дем. од стѡмак) — Дијѣте ти болѣ стѡнчић.

Стѡњанин м *стиановник Шѡна*.

Стѡњка ж *стиановница Шѡна*.

стѡњски, -ѡ, -ѡ придј. *што ирипада Шѡну*. — У Дѡубрѡвнику гѡвору: „Ослобѡдијо те Бѡг ѡијѣ стѡњскѣ!“

/стѡпа/ изр. из ѡвијѣх (ѡнијѣх) стѡпѡ одмах. — Пѡђи дѡма из ѡвијѣх стѡпѡ! — Да си ми дѡшѡ из ѡнијѣх стѡпѡ!

стѡпаница ж *женска особа која ради све ѡ кући и њѣгује дјѣцу (забиљежено у Чѣикућама)*. — Каква си ми ти стѡпаница кат пѡштѡш да ти дрѡги бабујѣ дјѣцу!

стѡпрв (и: стѡпрво) прил. *нешѡм*. — Стѡпрв ми нѡ врата, а ракија на трѣзу.

стѡпрво в. *сѡпрѡв*.

стѡрија ж (тал. storia) *ириѡвијестѣ, ирича, ѡвијестѣ*. — Нѣ знаш ти цијѣлу стѡрију ѡ њѡма.

/стѡтина/ изр. *рѣкѡ сан ти стѡтину у стѡтѡни путѡ кад се жѣли нагласити да је нешто речено више ѡуѡа без ефекѡа*. — Рѣкѡ сан ти стѡтину у стѡтѡни путѡ да се клѡниш лѡшега друштва, а ти ко да не чујѣш.

стѡфа ж (тал. stoffa) *штоф, шканина*. — Учинићу лијѣпѣ вѣститѣ ѡ(д) стофѣ.

стѡчић м *стилица*. — іви стѡчић шкрипи ко бѡрка у фортунѡлу.

страваганат, -ѡнта, -ѡнто придј. (тал. stravagante) *уѡадливо необичан, најчешће у ѡдијевању, али и ѡишѡе*. — Ма ѡѣ си нашла ти стравѡгантѣ клѡбѡк?

страваганто прил. (тал. stravagante) *уѡадливо необично у ѡдијевању, ѡнашању*. — Стравѡганто су се понѡшали док смо вијѡцали.

страваганца ж (тал. stravaganza) *уѡадлива необичност у ѡдијевању, ѡнашању и сл.* — На мѡменте ми је и сѡмпатика тѡ њѡхова стравѡганца.

/страђ/ изр. *учинит ~ (тал. strage) унишити нешто, најравити лом*. — іва бѡлѣс је учинила страђ међу кокѡшима.

стракѡло с *месо са стравѡњег дијѣла говечѡа*. — Дѡ ми је бокѡнић мѣса ѡ(д) стракѡла.

стрѡлоћ, -ѡ, -ѡ придј. *разрок*. — Мѡрѡ би нѡсит ѡѡале кад је стрѡлоћ.

страмац м (тал. stramazzo) *душѣк, мадрац*. — Нѡјбојѣ су страмаци ѡд вунѣ.

страмачина ж (аугм. и пеј. од страмац) — Рѡке су ми ѡпале прѣносѣи ѡву страмачину.

страмачић м (дем. од страмац) — Изнѣси нѡ сѡнце страмачић ис колијѣнкѣ!

страмбушкѡват, -ушкѡван несвр. *смѡћивити главу нечим*. — Нѣмѡј ми страмбушкѡват главу с тѡн мѡжикѡн!

страмбушкат, -ѡн свр. *смѡћити главу нечим*. — Страмбушкала ме је шилѡ

чина. — Овако страмбушкане главе не знам ни како иден путен.

стра̀нгляд, -а, -о пријд. *разрок*. — Трефило се да су сви у кући стра̀нгледи.

стра̀пац, **стра̀паца** м (тал. *starpazzo*) *найор од физичког исцрпљења*. — За мене је то велики стра̀пац! изр. *вѣстѣт за стра̀паца; о(д) стра̀паца одјећа за џешке и нейоволне услове рада*. — Ово ми је вѣстѣт за стра̀паца, а за бољѣга неман ништа. *учинѣт ~ найрегнутѣи се, намучитѣи се*. — Учѣнијо си велики стра̀пац ка(д) си из Ријекѣ дошо у Град на ноге.

стра̀паца̀ват, -а̀ца̀ван несвр. (тал. *starpazze*) **I**. 1. *ујройашѣавајѣи нешѣо немарном ујоѣребом*. — Стра̀паца̀ваши нѣву вѣсту по кући! 2. *грубо грдѣиши некога*. — Она звижда стра̀паца̀ва свакога ко јон уђе у бутѣгу, а ништа не купи. — Све теже подносимо њихово стра̀паца̀вање. **II**. ~ се 1. *ујройашѣавајѣи се немарном ујоѣребом (одјећа, обућа и сл.)*. — По двему путу се црѣвје стра̀ховито стра̀паца̀вају. 2. *ујройашѣавајѣи се, мучѣиши се радећи нешѣо найорно или живећи у џешким околностѣима*. — Ми се сви стра̀паца̀вамо откидајући од уста себи и дјечи, а они живјају.

/стра̀паца̀н/ изр. *испригат стра̀паца̀но јаје исцржѣиши јаје виљушком ѣромѣјешано у џави*. — За ручка ћу испригат једно стра̀паца̀но јаје и з густон га ѣзјести.

стра̀паца̀т, -ан свр. **I**. 1. *унишѣиши, ујройасѣиши одјећу или обућу немарношћу и нейримјереном ујоѣребом*. — Сву је рѣбу стра̀паца̀ потѣжјући је сваки дан по кући. 2. *грубо изгрдѣиши некога*. — Не смијен питат да ми замијѣни бјѣчве, стра̀паца̀че ме. **II**. ~ се 1. *ујройасѣиши се (одјећа, обућа)*. — Ка(д) стра̀паца̀ши сву рѣбу, ђ(д) шта ћеш купит другу? 2. *ујройасѣиши се од џешкога рада или живѣиши*. — Стра̀паца̀ сан се копајући фунда менат ђт куће.

/стра̀х/ ~ бѣжѣи нешѣо *сѣрашно*. — Стра̀х бѣжѣи ђд времена ђве гѣдинѣ!

/стра̀ха/ изр. *слѣт (слијѣват) стра̀ху вјерованѣе да се болешѣиву дјеѣшѣу може ѣмоћи ако му се „слије“ олово над главом*. — Тѣму дјѣтѣту ваја слѣт стра̀ху па ће ђздравит.

стра̀ховат, -а̀хујѣн несвр. *живѣѣи у сѣрашу*. — Све стра̀хујѣн док не видѣн да сте дошли дома. — Вас живот ин је пасѣо у стра̀ховању за дјѣцу.

стра̀ховито прил. *сѣрашно*. — Стра̀ховито је бѣло и слушаѣт ђ тему.

стра̀хоћа ж мн. *стра̀хоће сѣрахоћа (чѣше у мн.)*. — Не пангѣн ђтка(д) знам за се овакѣ стра̀хоће ђд времена.

стра̀ца ж 1. *комад ѣканине коју због истѣрошеностѣи више не служи некадашњѣј сврси, него се ујоѣребѣава као крѣа за чишћење ѣода и сл.* — Доѣај ми ту стра̀цу да покупин воду испѣ(д) фуње-стрѣ! 2. *ѣканина врло лошег квалѣѣѣиша*. — Ка(д) сан купѣвала, чѣнило ми се лијепо, а сад видѣн да је то ђбѣчнѣ стра̀ца.

стра̀чина ж (пеј. ђд стра̀ца) — Баѣи ту стра̀чину у смѣтѣлиште!

стра̀шан, -шна, -шно пријд. *ѣешко болѣшан*. — Јучѣр је бѣјо стра̀шан, мѣжеби(т) да није ни жив!

стра̀шивѣца м и ж *ѣлашѣивац*. — Ко би рѣко да си ти стра̀шивѣца!

стра̀шило с *засѣрашујући ѣрѣметѣи коју има или нема своју сврху; кад се ђдноси на чѣвѣка: наказа*. — Изглѣѣаш ко стра̀шило! изр. ~ ђ(д) *тѣца нека особа која се накарадно ђблачи*. — Срѣла сан данас на Стра̀дуну Кагу. Ёсто стра̀шило ђ(д) тѣца!

стра̀шит, -ѣн несвр. **I**. *ѣлашиши некога*. — Ко те то стра̀ши? изр. *стра̀ши; стра̀ши у кући; ђди стра̀ши кад се негѣје или у некој кући наводно јаѣају аѣѣи, духѣви*. — Бјѣжали смо ђ(д) те куће или је заѣблазили, јер се говорѣло да у ѣѣме стра̀ши. **II**. ~ се *ѣлашиши се*. — Неуко чејаде се ђ(д) свашѣа стра̀ши.

стра̀шно прил. *веома, јако*. — Стра̀шно ме густају Држићеѣе комѣдије.

стрѣпнут, -нѣм свр. *сѣстресѣти се, шѣстрецнѣти се*. — Свѣкипѣт кад зѣзвонѣ звѣно нѣ врѣтима, јѣ стрѣпнѣм.

/стријѣла/ изр. ~ те бѣжјѣ (не) *убѣла гром ѣе убио, муња ѣе (не) убила*. — Дѣкле ћеш лудѣват, стрѣјѣла те бѣжјѣ (не) *убила!*

стрић, стрѣжѣн не свр. I. *шишаѣти не-кога*. — Јѣдан чѣвјек је прѣд нама стрѣгѣ ђвцу. II. ~ се *шишаѣти се*. — У кога се ти стрѣжѣш?

стрицкат, -ѣн не свр. *настѣризаѣти не-што*. — Кѣ је стрѣцкѣ кѣрту и бѣцѣ пѣ клима? — У стрѣцкаѣу крѣпѣцѣ пасѣ ми дѣн.

стрѣменица ж *сѣтрмина, сѣтрмен*. — Слѣћели смо низ јѣдну стрѣменицу.

стрѣблиг м (тал. *strologo*; фурл. *strolig*) *чѣвјек који ѣогађѣ шѣо ће биѣти, гаѣи-лац*. — Он ти је прѣвѣ стрѣблиг, свѣ знѣ!

стрѣблига ж (тал. *strolaga*) *жена која ѣогађѣ шѣо ће биѣти, гаѣилица, врача-ра*. — Онѣ твоја стрѣблига је дѣбро рѣкла да ћемо нѣ сврху ђстат бѣз ишта.

стрѣлигат, -ѣн не свр. (тал. *strologare*) *мозгаѣти, разбѣјаѣти главу нечим, разми-шљаѣти*. — Сѣд он стрѣлигѣ кѣко би мѣгѣ пѣправит мѣкину.

стрѣпат, -ѣн свр. *ѣриграбиѣти на брзи-ну*. — Свѣ је стрѣпѣ пѣдѣ се и нѣкому нѣта нѣ дѣ.

стрѣпѣлив, -а, -ѣ придј. *сѣтрѣлив*. — Бѣуди стрѣпѣлив, ѣ тѣ ће пасѣт!

стрѣпѣнца ж *сѣтрѣливѣстѣ*. — Сѣкѣуро ти је слѣжила вѣликѣ стрѣпѣнца за овѣко пѣпѣв пѣсѣ!

стрѣпѣт се, -ѣн се свр. *сѣтрѣпѣти се*. — Стрѣпѣли су се, чѣкали па и дѣчекѣли.

стрѣг м *велика, дугѣ блања*. — Пѣгѣт ме прѣјѣтеј да му пѣзѣјмѣн мѣј стрѣг.

стрѣјѣт, -ѣ не свр. *шумѣјѣти ѣрије самог врења*. — Вѣдѣ ми стрѣјѣ у пѣњѣти, сѣ(д) ће узѣврѣт.

струѣменат, -ѣнта м ген. мн. *струѣменѣтѣ* (тал. *strumento*) 1. *музѣчки инстѣрументѣ*. — Јѣш ко дијѣте ударѣ је нѣ трѣ струѣмен-

та. 2. *алаѣи, оруђе, сѣрава*. — Вѣјѣ ѣмат струѣментѣ за ѣтѣорѣт рѣдѣоницу.

струѣња ж *коњска дѣлака од које се ѣрава мѣйлицѣ (чѣйке)*. — Мѣтлицѣ ђ(д) струѣњѣ слѣжѣ ми за мѣс кѣмаре.

струѣсит, струѣсѣн свр. *нагло, ђдѣдном нешто ѣѣиѣти*. — Струѣсијѣ је двѣ-трѣ жмѣулицѣ вѣна и пѣшѣ.

струѣца ж *ручѣца хѣба*. — До пѣднѣ су ѣзјѣли цѣјѣлу струѣцу крѣха.

струѣчица ж (дем. од струѣца) — Овѣли-шнѣ струѣчица па кѣстѣ дѣнѣр ѣ пѣ.

студѣнат, -ѣнта м (тал. *studente*) *стѣу-дѣнтѣ*. — Овѣнѣцѣ си студѣнат, па сѣд пѣ-мѣт ѣ главу и лѣбро ѣ шаке!

студѣнтѣрија ж (тал. *studentesca*) *стѣу-дѣнтѣши*. — Пѣн је гѣрд студѣнтѣријѣ.

студѣјѣт, -ѣн не свр. (тал. *studiare*) 1. *ѣрѣучѣваѣти, учѣиѣти, стѣудѣраѣти*. — Ако тѣко нѣставѣиш, студѣјаћеш дѣ смрѣти! 2. *размишљаѣти о нечѣму*. — Јѣпѣт пѣчи-мљѣш студѣјѣт ѣстѣ стѣвар, а знѣш да ђ тега нѣмѣ нѣшта.

стѣжит се, стѣжѣ се свр. *смучѣиѣти се*. — Стѣжило ми се кѣ(д) сан тѣ ѣзијѣ.

стѣлит се, стѣлѣн се свр. *ѣогнѣти се, скуѣиѣти се*. — Он се стѣлијѣ и пѣсѣтѣ мѣњѣ.

стѣпа ж (тал. *stoppa*) *кучѣина*. — Трѣбѣ литѣра стѣпѣ за зачѣпит толѣкѣ бѣжу.

стѣпѣв, -а, -ѣ придј. (и: стѣпѣв) *каже се за збѣјѣно, комѣакѣтно мѣсо без ма-сноће*. — Јѣдва сан ѣзијѣ ђнѣ стѣпѣвѣ мѣ-со из јѣхѣ.

стѣпѣват, стѣпѣвѣн не свр. *зѣјушѣва-ѣти нешто кучѣином*. — Стѣпѣвѣ сан бѣчѣву вѣшѣ пѣта.

стѣпат, -ѣн свр. *ѣѣаѣкаѣти у мѣсѣу*. — Стѣпѣј мѣло да ти се ѣтѣријѣ нѣге!

стѣпат, -ѣн свр. *зачѣиѣти руѣу кучѣи-ном*. — Кѣ(д) ћеш стѣпат днѣ ђд бѣркѣ?

стѣпѣд, -а, -ѣ придј. (тал. *stupido*) *глѣуѣ, блѣсѣв*. — ђ(д) стѣпѣда чѣјѣдѣта се пѣмѣт не кѣпујѣ.

стѣпѣдѣца ж (тал. *stupidezza*) *глѣуѣѣстѣ*. — Кѣ је учѣнијѣ тѣ стѣпѣдѣцу?

стѹпица ж *мишоловка*. — Ћхитијо се нѹѹас миш ѹ ступицу.

стѹра ж *оширач за ноге*. — Шпѣкнуо нам је нѣко стѹру испред вратѹ.

стѹћ, **стѹчѣн** свр. *разбийи некоме нешишо* (*нѣр. нос, главу и сл.*). — Стѹћу му гѹбицу ако не ѹмукнѣ.

стѹхлија ж *женска особа без духа и без физичке ѡвљачности*. — Кѹд је нашѹ ѹнѹ стѹхлију с Плѹчѹ?

стѹцат, **стѹцѹн** несвр. *говориши с муком, шешко, али често и несувисло*. — Нѣ стѹцѹј лѹдијех кад нијеси, фѹла Бѹгу, лѹд!

сѹ предл. *са*. — Сѹ мало трѹда би се тѹ дѹло фѣнут. — Сѹ чијен ћу кѹпит кад нѣман сѹлѹдѹ ни зѹ круха!

сѹбандас, -ста, -сто придј. (и: сѹбандѹс) *вјештрењастѣ, расшресен, несабран*. — Парѹ ми да је ѹн мало сѹбандѹс.

сѹбито прил. (тал. subito) *одмах*. — Сѹбито је дѹшѹ лѣјечник, ма је ћѹ било кѹсно.

сѹградица ж *ситѹн град*. — У ѹкѹлнијем сѣлима пѹдала је сѹградица.

сѹгранас, -та, -то придј. (и: сѹгранѹс, -ѹста, -ѹсто) *који не зна ко му главу носи, вјештрењастѣ*. — ѹнѹ јон је дијете сѹгранасто ко и ѹтац му.

сѹд м мн. *сѹди ѣсуда*. — Склѹни сѹде и(з) судѹрицѣ!

сѹдѹнта м *знојница*. — На палѣтѹн су пришивѣне и сѹдѹнте.

судѹрица ж *наѣрава за одлагање ѡбранѹ ѣсѹћа да би се добро ѡциједило*. — Првѹ ѡперѣ жмѹле, па хи стѹви у судѹрицу, а ѹнда пѣјате, пѹзѹте ѣ теће.

сѹдит м (тал. suddito) *држављанин*. — ѹн више није наш сѹдит.

сѹдит, **сѹдѣн** несвр. *мислиши, држашѣи, цијениши*. — Пѹ тему што нас избјѣгѹвѹ, сѹдѣн да су њѣгови прѣсти ѹмијешѹни ѹ све. **бит сѹђен биши судбином ѡдрѣђен**. — Није му бѣло сѹђено да дѹчекѹ крај рѹта.

сѹђестѣјѹн, -ѹни ж (тал. suggestione) *сугестѣија*. — Нашѹ сѹђестѣјѹн је бѣла да свѣ пѹђемо зѹједно.

сѹжањ, -ња м *роб, зѹвореник*. — ѹна јѹдница живѣ ѹ кући ко сѹжањ.

сѹживат, **сѹживѹн** несвр. **I.** *сузѹваѣи, шијесниши нешишо*. — Ако тѹ стѹвѣш раштѣлѹту, сѹживѹш прѹлаз. **II.** ~ *се сузѹваѣи се, шијесниши се*. — Према ѣзвору сѹживѹ се пѹт.

сѹжит, **сѹжѣн** свр. **I.** *сузиши, сѣијесниши*. — Свѹкѹко ми сѹжи рѹкѹве, ширѹки су ми! **II.** ~ *се сузиши, сѣијесниши се*. — Сѹжила ми се вѣста након прѹња.

/сѹза/ изр. *сѹзе ко у Чѹкѹјата каже се за некога ко ѹлако ѣлаче*. — Нека плѹчѣ! Тѹ су сѹзе ко у Чѹкѹјата! ѹзѣт сѹзу нечега узѣши мало нечега. — ѹзео је сѹмо сѹзу рѹ кијѣ, а ѹпијо се.

сѹзгрѣд прил. *узгрѣд*. — ѹзми ми сѹзгрѣд и јѣдан сѹплѹн за рѹкѹ!

сѹзит, -ѣн несвр. *ѹушиѣиши сузе*. — Лѹко је ѡѣму сѹзит, ма није мѣни глѣдат га.

сѹјма ж *сумња*. — Бѣло је сѹјмѣ ѹ тѹ, ма нико тѹ није рѣкѹ нѹглѹс.

сѹјмат, -ѹн несвр. *сумњашѣи*. — ѹт прѹвѹга дѹна сѹјмѹмо ѹ њѣга.

сѹјмиво прил. *сумњиво*. — Сѹјмиво ми је свѣ изглѣдало, па сан пѣтѹ у сѹсјеству пѹзнѹ ли кѹ тѣга чѹвјѣка.

сѹкат, **сѹкѹн** (и: сѹчѣн) несвр. **I.** **I.** *расѣлиѣиши нешишо ѣлѣшено*. — Зѹшто сѹкѹш ти цѣмпер? **2.** у *игри на „бочѹ“ сѹустиѣиши „бочѹ“ ѣрема „булину“ ѣо земљи, а не баѣиши је*. — ѹвѣ пѹт сан сѹкѹ и погѹдијо. **II.** ~ *се расѣлиѣиши се* (*нѣр. ѣлѣшиво, необрубљени крајеви неке ѣканине и сл.*). — ѹвѹ се рѹба стрѹшно сѹкѹ.

сѹкотина ж *кончићи, ниши ѡд ѣканине и сл. шишо ѡѣиѹада ѣриликом шѣвења*. — Пѹд је пѹн сѹкотѣнѹ, вѹјѹ га помѣсти.

сѹмјив в. *сумљив*.

сумљив, -а, -ѹ придј. (и. сѹмјив) *сумњив*. — Сумљив је ти пѹсѹб.

сумпорѹват, -ѹрѹвѹн несвр. *ѣосѣиѹиши сумѣѹром*. — Вѹђе сумпорѹвѹмо свѹкѹга гѹдишта.

сумпѹрат, -ѹн свр. *ѣосѹиши сумѣѹром*. — Пѹшли су дѹнас сумпѹрат лѹзу.

сумпорѝн, -йна м (тал. solfanello, zolfanello) *ишибица*. — Остала ми је тѹ на та-волинићу пуна шкатула сумпоринѝ.

суноврѝт прил. *наоѝачке*. — Од јучѝр је свѝ пошло суноврѝт.

суноврѝт м *врѝћа цвијећа, нарѝис*. — Не могу дѝи одвојит од жѹтијех суноврѝта ѹ твѝму царѝину.

суноврѝтит се, суноврѝтѝн се свр. *ѝасти главачке с висине, баѝиѝи се наглавце с висине*. — Јѝдан чѝвјек се с хриѝди суноврѝтиѝо ѹ море.

/сѹнце/ изр. *лѝјеп ко ~ каже се за некога ко оставља уѝисак изузетне љеѝиѝе*. — Кад је бѝјо малѝ, бѝјо је лѝјеп ко сѹнце.

супаришкѝват се, -ѝшкѝвѝн се несвр. *ѝричиѝаѝи се*. — Кѝ би му вѝјеровѝ кад му се вѝзда нѝшто супаришкѝвѝ!

супаришкѝт се, -ѝн се свр. *ѝричиѝиѝи се*. — У момѝнту ми се супаришкѝало да јон чѹјѝн глас.

сѹпат, -ѝн несвр. *мочиѝи хљеб у кафу, мѝјѝеко и сл.* — Дѝѝца ѝ стѝрѝ сѹпају круѹх у мљеко. — Бѝшкот је дѝбар за сѹпање у каѝи бѝјелѝн.

сѹпераб, -ѝрба -ѝрбо приѝј. (тал. superbo) *охол*. — Кад гѝј би говорѝиѝо, ѹзимѝ би сѹпераб тѝн.

сунѝраѝват, -ѝрѝвѝн несвр. (тал. superage) *надмаѝиѝаѝи се*. — Он сунѝрѝвѝ свѝкога у свѝму.

сунѝрат, -ѝн свр. *надмаѝиѝиѝи се*. — Дѝѝтиѝ је сунѝрѝ мѝштра ѹ ѝрти.

сунѝрбиѝа ж (тал. superbia) *охолѝст*. — Свѝму крѝва пуѝта сунѝрбиѝа с јѝднѝ ѝ з другѝ бѝндѝ. изр. *бѝтѝт сунѝрбиѝу охоло се дрѝжѝи у свакој ѝриѝиѝи*. — Свѝ дни бѝтѹ сунѝрбиѝу, а да је зѝшто: ѝн скрѝвѝн, а ѝна лавѝндѝра.

сунѝрбо прил. (тал. superbo) *охоло*. — Онѝ се дрѝжѹ страѝно сунѝрбо.

сунѝјѝера ж (тал. supriega) *зѝјѝла за ју-ху*. — Чѝм смо сѝѝли за трѝезу, ѝзниѝѝли су сунѝјѝѝеру с јѹхѝн ѝт кокоѝи.

сѹпроѝ в. *сѹпроѝ*.

сѹпрѝт прил. (и: сѹпроѝ) *ѝрема, наѝра-ма*. — Мѝ смо бѝли с јѝднѝ бѝндѝ, а сѹпрѝт је бѝла нѝкѝ млѝдѝс с Плѝчѝ. — Цѝј јѝлѝ клѝпа је хѝдила сунѝрѝ нама.

сѹпрѝтит се, -ѝн се свр. *уѝѝроѝиѝиѝи се, сѹѝроѝиѝиѝиѝи се*. — Ако се дирѝтѝр сѹпрѝтиѝ, нѝѝе ѝт поѝсла бѝт нѝшта.

сургѝват, сургѝвѝн несвр. **I.** *уваљѝваѝи некога или неѝиѝо*. — Рѝдбѝна га сѹргѝвѝ ѹ великѝ непрѝлике. — Сѹтра ѝемо профѝстиѝжат сургѝвѝање нѝвѝ бѝркѝ ѹ море. **2.** *уѝадаѝи негѝѝе*. — Чѝсто сургѝвѝ с кумпѝниѝом у бирѝтију. **II.** *~ се уваљѝваѝи се у више наврѝаѝа, чѝстиѝо*. — Онѝ се вѝзда нѝкому сургѝвају и на хрѝану и нѝ спање.

сѹргѝт, -ѝн свр. **I.** *(прѝл.) увалиѝи некога или неѝиѝо*. — Сѹргѝ сан га, кад је дѝшѝ пѝѝн, у поѝтеју. **2.** (непрѝл.) *уѝѝиѝи негѝѝе*. — Кад је пѝѹснула кѝша, сѹргѝли су свѝ ѹ мене. **II.** *~ се увалиѝи се, смѝѝиѝиѝи се негѝѝе с намѝером да се дѹже или ѝрајно задрѝжи*. — Сѹргѝли су се свѝ у јѝдну кѝмару, а дрѹгѝ аѝѝтали.

сѹрма ж (тал. siugta) *гомила људи*. — Нѝка ти се ѹ кућу навѝлѝ онѝлѝкѝ сѹрма, штѝ ѝѝш ѝнда чѝнитѝ?

сѹрмина ж (аугм. и пеј. од сѹрма) — Кад је ѹртала ѝнѝ сѹрмина, свѹ је трѝву погаѝила.

сѹсјѝство с *сусјѝдѝтво*. — Жѝвѝјѝли смо дѹго ѹ ѝѝхову сѹсјѝству.

сѹсрес (се) в. *сусресѝи (се)*.

сѹсресѝи, -тѝн свр. (сѹсрѝли и сѹсресѝит) **I.** *сресѝи некога*. — Сѹсрѝли смо хи приѝ Врѝтѝма ѝд Граѝа. **II.** *~ се сресѝи се*. — Сѹсрѝли смо се на најѹжему диѝјѝлу пуѝта.

сѹсресѝит (се) в. *сусресѝи (се)*.

сѹсрѝтат, -ѝн несвр. (и: сѹсрѝѝѝн) **I.** *срѝѝаѝи некога*. — Чѝсто хи сѹсрѝтаѝо на пуѝту Ыва Војновиѝа. — Мѝсла сан да је тѝ сѹсрѝтање слѹчѝајно, а нѝје. **II.** *~ се срѝѝаѝи се*. — Чѝкали смо тѝмо ѝѝ се сѹсрѝтају трѝнѝваѝи.

сѹстѝт, -нѝм свр. *не моћи од умора више радиѝи, крѝѝаѝи се и сл.* — Сѹстѝли смо кѝпајѹѝи у дѝѝу.

сүтѡпосан, -сна, -сно придј. (тал. sottoposto) *иодложан некој болести и сл.* — Сүтѡпосна је за ужитит нахладу.

сүфит м (тал. soffitta) *иошкровеље, шаван.* — У сүфиту имају двје камарице и коминић.

сүх, сүха, сүхо придј. 1. *сув, у коме нема нимало влаге.* — Рѡба на сүпили сүха је ко папар. 2. *веома мршав.* — Сүх је, нѣмаш га штѡ виђет! изр. ~ ко патрљница, ~ ко трљница, ~ ко цѣцина, ~ ко дштриц — Дѡшѡ си сүх ко патрљница. — Сүх је ко цѣцина, прилијѣпију му се стѡмак за шкѣну. 3. *без новаца.* — Остѡ сан сүх, нѣман ни за шпаѡулѣтѡ.

сүхарак, -рка м *суха гранчица.* — У мѡнтањи смо скупили сүхаракѡ за потпалѣ.

сүшелица ж *врста смокве.* — Између сүшалицѣ и водѣњачѣ рѡзлика је ко ѡд неба до зѣмлѣ.

сүшило с *коноѡиц за сушење рубља, обично у дворѡишћу.* — Рѡба ми је ѡстала на сүшило, а кѣша ће.

сфашѡват се, сфашѡвѡн се несвр. (тал. sfasciare) *расѡресати се, расѡиати се (односи се на нешто што је сасѡављено из више дијѣлова, а најчѣиће иовезано*

обручем или сл.). — Свѡкѡ бѡрка се на сүху лѡко сфашѡвѡ.

сфашат се, -ѡн се свр. *расѡресати се, расуати се.* — Сфашала се бѡчва, трѣбаће јон нѡви дѡрѡч.

сфѡрац, сфѡрца м (тал. sforzo) *снажан ѡйор.* — Слѡжило ми је учѣнит сфѡрац за ѡзѣћ ѡз мора наѡвѡр.

сфѡрцѡват, сфѡрцѡвѡн несвр. (тал. sforzare) I. 1. *јачати.* — Сфѡрцѡвѡ маѣстрѡ па ће врућина кѡлмат. 2. *иѡјачавати неки иѡсаѡ или нешто слично.* — Сфѡрцѡвају ѡви пѡсѡ, јер хи ѡдма чѣкѡ дрѡгѣ, виши ѡд ѡвѣгѡ. — Сфѡрцѡвѡће ће вас сѡмо ѡморит, а ѡ(д) тега више штѣтѣ нѣго кѡристи. II. ~ се *наѡрезати се.* — Он се сфѡрцѡвѡ више нѣго што му снага дѡпѡштѡ.

сфѡрцѡт, -ѡн свр. I. 1. (непрел.) *ѡјачати.* — Приквѣчѣр је сфѡрцѡ шѡлок. 2. (прел.) *иѡјачати нешто.* — Сфѡрцѡј мѡло учѣње, нѣмѡј да те бѡцѡ на годину! II. ~ се *наѡрезати се.* — Сфѡрцѡ се ка(д) су се пренѡсили, па му је наѡудило.

сфѡрцин, -ѡна м (тал. sferzina) *иѡсебна врста шанког, черстиѡг канаѡа којим се служе рѡбари.* — Ыма за кѡпит ѡбичнѡга шпага, ма ниђе ни за лијѣка сфѡрцина.

T

/тѡ/ пок. замј. изр. ѡ тѡ је *иѡшвѡрдни ѡдѡбравајући израз у разговѡру (мисли се: иѡријѣч, што што кажеш).* — „Свѣ ће ти учѣнит, ма му нѣ пѣтѡј динарѡ.“ — „И тѡ је!“

тѡбак м (тал. tabacco) *духан, дѡван.* — Хѣрцѡговачкѣ тѡбак је вѡзда бѣјѡ на цијѣни.

тѡбакијѣра ж (тал. tabacchiера) *кућѡица за дѡхан.* — Вѡс је бѣјѡ нѣсретан кад је изгубије старѡ тѡбакијѣру.

тѡбакијѣрѡ ж (дем. од тѡбакијѣра) — Вѡзда је с ѡстијен мѡтон ѡ(з) шпага вѡдѣјѡ тѡбакијѣрицу.

тѡбѡр, -ѡра м (тал. tabaго) *зимски каѡиш.* — Зѡма је, свѣ су подѡѡру у тѡбѡрма.

тѡбачина ж (пеј. од тѡбак) — Смрдѣ цијѣлѡ кѡћа по тѡбачини!

тѡбѣла ж (тал. tabella) *шабла, шѡлска или нека друга.* — Профѣсѡрица ми је рѣкла да на тѡбели напѣишен јѣдну рѣченицу.

тѡбѣлица ж (дем. од тѡбѣла) — На врѡтѡма је бѣла тѡбѣлица нѡвѡга афѡтуѡла.

тѡбѣлѡн, -ѡна м (аугм. од тѡбѣла) (тал. tabellone) *велика шабла, ѡйр. за шѡмѡлу на којѡ се иштичу извѡчени брѡјѡви*

ириликом јавне игре, најчешће на отвореном простору (у Дубровнику је то било за фестивал Светиога Влаха, а шабла је била пошављена на шарацу Сионсе — Дивоне). — На табелу су се окретали брђеви, ма мој никако не излази.

табиња ж *врста бијеле морске рибе* (Phycis Phycis). — О(д) табиње се чини добра јуха.

тавдлар, -ара м *земљишно-књижни уред, уред у коме се налазе документи о укњижењу на неки посјед*. — Остало нам је само да пођемо у тавдлар и тамо уредимо што трѣба.

/тавдларѝ/ *либра тавдларѝ земљишне књиге*. — Сва земља је записана у либра тавдларѝ.

тавдлин, -ина м (тал. tavolino) *стол*. — На таволину је стојо ваз с маргарителама.

таволинна ж (аугм. и пеј. од тавдлин) — Ђе ћу с(д) ставит овлику таволинину?

таволинни м (дем. од тавдлин) — Ђди би добро дошо један таволини за што наслонит.

тадар прил. (и: тадара, тадарица, тадарке, тадарице, тадарца) *шада*. — Сви су тадар ко један скочили на ноге.

тадара в. *шадар*.

тадарица в. *шадар*.

тадарице в. *шадар*.

тадарке в. *шадар*.

тадарца в. *шадар*.

тажер, -ера м (франц. étagère) *комад намјештаја који се састоји из двије или више полица, једна изнад друге*. — На тажеру је било неколико књига и двије-три фигуре д(д) ћеса.

тажери м (дем. од тажер) — Злата ми ваја ђви тажери!

/тај/ изр. *тога ти твога; тога му његова ѝсовка у којој је замјеница уишребљена да се избјегне ријеч: Бога ши...* — Тога

му његова, кад га ухити, убићу га! — Тога ти твога, остави се мене!

тајобјанко в. *шаљобјанко*.

тај м мн. тајци, ген. мн. така (тал. tasso) *пошланица на цијели*. — Ндсиш ли ти високѝ или нискѝ таке?

такапан в. *ашакајани*.

такет м *иовѝни комад меса, круха и сл.* — Свакому на пјат је ставила овлички такет мѝса.

такетат, -ан невр. *куцкаји пошланицама за вријеме хода*. — Чуо сан је како такетѝ низѝ скалу. — Око шѝс урѝ пѝчмѝ такетѝне кроз улицу: Ђду дјѝвѝчице стругат Страдун.

такѝ, -ѝ, -ѝ замј. *шакав*. — Така су ти наша чејад. — Ђмѝте ли јѝш такијѝ бурсиѝ или је то јѝдѝни?

/такѝ/ изр. *такѝ и такѝ у сваком случају, свакако*. — Такѝ и такѝ сан мѝслијѝ доѝ и ђвѝ ван дѝнијѝт.

такујин, -ина м (тал. tacchino) *новчаник за сиѝни метални новац*. — Узми за лѝмѝзину ис такујина.

такујини м (дем. од такујин) — Ђсто ми је такујини у камари на кантуналу.

/талѝмбас/ изр. *удрит у талѝмбасе нечему даѝи значај колики не заслужује и то разгласиѝи*. — Сѝ(д) ће удрит у талѝмбасе кад му је такѝ лако упала сјѝкира у мѝд.

Талијѝнац, -нца м ген. мн. Талијѝнацѝ *Иѝталијѝан, стѝановник Иѝталије*. — У групи је било дѝста Талијѝнацѝ.

Талијѝница ж *Иѝталијѝанка*. — Она је правѝ Талијѝница, сѝмо добро гѝвори нашки.

талијѝански, -ѝ, -ѝ придј. *који ириѝада Иѝталији*. — Нѝки талијѝански градови иѝмају спѝћѝлу културу.

таљѝбјанко м (и. тајѝбјанко) (тал. tagliato bianco) *шѝрѝи дио месо од јунећѝг бѝта*. — Сваки комардѝр знѝ што је таљѝбјанко.

тамбур м (тал. tamburo) *бубањ*. — Тамбур и дивје трѹмбете — што ти мѹжикѹ!

тамбурат, -ан несвр. (тал. tamburage) *ударати у бубањ*. — Почѣла је фѣста, тамбурату на све банде. — Дигѹ ми је главу ш његовијен тамбурѹнем.

тамбурин, -ина м (тал. tamburino) 1. *бубњих, музички инструмент*. — Купили су му тамбурин, па непрѣстано тамбурѹ. 2. *сѹмак жене у другом сѹтану*. — Срѣли смо њих двоје, а она с тамбурином.

тамбурић м *цилиндрични бубањ за ѹржење кафе, јечма и сл.* — Пѹзи да ти кафе у тамбурићу не притѹри!

/тѹмо/ изр. тѹмо ѹн (ѹна); тѹмо њѹму (њѹ) *каже се кад се жели исказати одбојности ѹрема некоме или нечему (особи, ѹешкој бољети и сл.)*. — Да ми тѹ рѣчѹ кѹ другѹ, него тѹмо ѹн! — Ымѹ грѹбѹ бѹлѣс, тѹмо њѹме! *бит њѹ тамо њѹ ѹмо каже се кад нешто није усѹјело*. — ѹвѣга пѹта фѣста Свѣтѹга Влаха бѹла је њѹ тамо њѹ ѹмо.

тѹмока прил. (и: тѹмокарица, тѹмокарице, тѹмокарка, тѹмокарке) *шамо*. — Тѹ је тѹмока у Конѹвлима.

тѹмокарица (и: тамѹкарица) в. *шамока*.

тѹмокарице (и: тамѹкарице) в. *шамока*.

тѹмокарка в. *шамока*.

тѹмокарке в. *шамока*.

тѹнак, тѹнка, тѹнко прил. (и: тѹнка, тѹнко) одређ. вид.: тѹнкѹ, -ѹ, -ѹ *каже се за нешто што је сувише разводњено*. — Кафа ти је данас тѹнка (тѹнка). — й задњѹ вријеме ти је мљѣко јѹко тѹнко (тѹнко).

тандрлѹкат, -рлѹкан несвр. *сѹварати буку неким инструментом, моношѹно и досадно*. — Прѣстани више тандрлѹкат, мѹзак ме је забѹлијѹ!

тантат в. *шанѹати*.

танѹат, танѹен несвр. (и: тантат) (тал. tentare) *наводити на зло, искушавати, дражити да неко нешто учини што ни-*

је ѹ правилу добро и сл. — Врѹг ме танѹѹ да пођен по овѹкомѹ дѹжду! — Врѹгови га танѹѹ да ѹштѣ бѹлѣ од ѹнега што ѹмѹ!

танѹат, -ан несвр. (њем. tanzen; тал. danza) 1. *играћи, ѹлесати (углавном на селу)*. — Танѹали су дѹ јутра. 2. *радити или ѹонашати се како што други хоће или захѹијева*. — Он је вѹзда танѹѹ пѹ њѹховѹму.

тапѹѹват, -ѹѹвѹн несвр. (тал. tappezzare) *облагати одговарајућим материјалом зидове, намјештај и сл.* — Тапѹѹвамо мирѹ ѹ камари от примѹња.

тапѹѹарија ж (тал. tappezeria) *шканина или неки други материјал за облагање зидова, намјештаја и сл.* — На тапѹѹарију смо ѹѹ спѣнциали вѣликѹ сѹлде.

тапѹѹат, -ан свр. *обложити одговарајућим материјалом зидове, намјештај и сл.* — Свѣ су кѹмаре тапѹѹали да је ѹпѹта виђет.

тапѹт, -ѹта м (тал. tapeto) 1. *ћилим, сѹг, ѹећих*. — Данаш ѹу ипѹбѹкат тапѹте. 2. *дебљи ѹрекривач за сѹло који не служи као сѹлољѹк за ручавање*. — Трпѣза је бѹла покривѣна тапѹтон с рѣсѹцама.

тапѹтинѹ ж (аугм. и пеј. од тапѹт) — Ма ѹѣ ѹемо с тољѹкѹн тапѹтинѹм?

тапѹтић м (дем. од тапѹт) — Слѹжи прит пѹстеју стѹвит тапѹтић.

тапѹцијѹр, -ѹра м (тал. tappeziere) *шѹѹѹтар*. — У Граду знѹм сѹмо за јѹднѹга тапѹцијѹра. изр. чѹнит о(д) тапѹцијѹра *обављати шѹѹѹтарски ѹоѹо*. — Јѹ ти сѹд чѹним о(д) тапѹцијѹра.

тѹра ж (тал. tara) 1. *ѹдбићѹк ѹриликом вагања, који се ѹноси на амбалажу у којѹ се нешто важе*. — Кад ѹдбијѣш тѹру, ѹстанѣ мало вѹишѣ от кѹла. 2. *кривња, кривѹца*. — На мене је пѹла тѹра што данас њѹје ѹбјед на вријеме.

тѹранта ж (тал. tarantola) 1. *врѹѹа гушѹера блијѣде боје, који воли влагу и ѹамне ѹрѹѹѹрије; народ вјѹрује да је ѹегов ѹјед ѹшрѹван*. — У умѹдѣчини стѹ-

ријех кун̄а живу таранте. 2. *врста рибе којој су кости ошровне*. — Чуо сан за таранту, ма нѣ знам како изглѣд̄а.

тарантела ж (тал. tarantella) *врста игре, илеса, насталог у јужној Италији*. — Тарантела је жива, прије би се рекло махнит̄а игра.

тараца ж (тал. terrazza) *поплочани мањи или већи простор на кући или ван ње у ком случају је најчешће мало издигнут̄и*. — Ова тараца нам злата вријед̄и за све: за сјѣдање, сушење рбѣ и за игру дјѣци.

тарачица ж (дем. од тараца) — С овѣ тарачицѣ на кући вид̄и се и Локрум.

тармават, тармаван несвр. *начињати, ошишењивати*. — Мушица највише тармава воће и поврће.

тармат, -ан свр. (тал. tarbare) 1. *осиавити на воћу (евениуално поврћу) шраг (хладноћа, инсекти и сл.) што ће ушницати на лаку и брзу кварљивост̄*. — Студен је тармала кайше, па хи нѣће пуно овѣ стајони ни бит. 2. *начети нечије здравље*. — Сви су у фамиљи тармани на плућима.

таротина ж *иловина*. — Вас под̄ је посут̄ с таротинѣм.

таса ж (тал. tassat) *шакса*. — Брзо ће се и на арију плаћат таса.

тасават, тасаван несвр. (тал. tassare) — Тасаваш ли сваки пријѣпис?

тасат, -ан свр. *илаити или наилаити на нешто шаксу*. — Нѣће примит молбу ако је не тасаш.

тастаменат, -ѣнта м ген. мн. тастамѣнат̄а (и: тастамѣнт) (тал. testamento) *ојорука*. — Она је прије смрти учинила тастамѣнат и свѣ оставила ћѣри.

тастамѣнт в. *шастамѣнаш*.

таѣта ж *кад се дјѣтѣшу указује на неко друго дјѣтѣ, онда се оно шако именује*. — Игр̄ај се с ѣном малѣн таѣтѣн!

/та-та/ изр. *хѣдт ~, пѣт ~ шако се каже дјѣтѣшу да ће ићи или да полази у шей-*

њу. — Ова тѣте ће пѣт с тѣбѣн та-та. — Идѣмо с̄а(д) та-та!

/тачкица/ *рѣба на тачкице шканина дезенирана шачкицама*. — Пѣшто је мѣтар ѣвѣ рѣбѣ на тачкице?

/твѣј/ изр. *имаш ти твѣјѣх каже се кад се жели саговорнику дајти до знања да и он има својих мана, грѣшака, односно да се и њему може нешто приговорити*. — Свѣ је тѣ такѣ, ма имаш ти твѣјѣх, а мислиш да је с̄амо друг̄и крив.

тврѣд, тврѣда, тврѣдо прид̄. 1. *чврст̄и*. — Кѣра на ѣрасима је вѣћ тврѣда. 2. *окорео у неким својим ѣпредѣљењима*. — Он ће ти бит̄ тврѣд нѣпријатељ. 3. *шкр̄и*. — Тврѣда је ѣна, нѣћеш ѣд нѣ дин̄ара извѣћ!

тврѣдица ж и м 1. *шкр̄ица, шкр̄ишца*. — Он је вѣлика тврѣдица! 2. *ѣлод неког воћа (јабука, крушка, бресква и сл.) који је и зрео шврѣд*. — Јабукѣ тврѣдице мѣгу пуно дурат.

тврѣдичина ж (пеј. од тврѣдица) — Нѣ давај ми тѣјѣх тврѣдичина!

тврѣдо прил. *чврст̄о*. — Стој̄и ли тврѣдо ѣви ч̄авѣ?

тврѣдѣглавица ж *шврѣдоглава женска особа*. — Нѣће ћѣт дѣћ, тврѣдѣглавица је ѣна!

тѣѣтар, -тра м ген. мн. тѣѣтар̄а (тал. teatro) 1. *ѣозориште, казалиште*. — Кѣ ће у тѣѣтру чинит̄ от Пѣмета? 2. *ситуација која изазивае смјѣх, весеље*. — Јучѣр су у кући ш ѡѣме били тѣѣтри. изр. *чинит̄ тѣѣтре смјѣјати се, шалиити се с неким или на нечији рачун*. — Грѣѣта што нијѣсте били ѣди: чинили смо тѣѣтре с ѣвовим ви јаѣон на Мѣет.

тѣѣтр̄ало прил. (тал. teatrale) *извѣшт̄ачено, шѣѣтр̄ално, с ѣозом*. — Тад̄ је дундо Тѣни тѣѣтр̄ало под̄исѣ жмуѣ и наздравѣјо.

тѣглит, -ѣн несвр. *вући неки шѣрѣш, ѣрѣшѣрано радиити и шо најчешће за другога*. — Тѣглин ко живина, а нико ми

то не признā. — Отпашће ми рѹке от пѹ-
стѡга тѣглѣња пѹнијѣх бѹрсā!

тежāк, -āка м 1. земљорадник. — Љѣти
тежāк ймā у пољу највише посла. 2. на-
јамни йѡљѡйривредни радник. — Он је те-
жāк и радѣи на ђорнату ђе га зѡвѹ. 3. на-
јамни радник у зидарствѹ који йѡмаже и
обавља йѡслове које квалификовани зи-
дар не ради. — Узео га је један кāменār за
тежāка.

тѣла ж (тал. tela) *врста шканине од*
конца за љѣйна мушка и женска одије-
ла. — Тѣла је лијѣпа, лако се пѣрѣ, ма се
пуно грѣй.

телāлит, телāлѣн несвр. *објављиваѣи*
нешѣио вичуѣи, шцриѣи неку новостѣ. —
Йсāј се сād на Срђ, па телāли свāкому
штѡ си данас у нās јѣла! — Кад онāкѡ ви-
чѣ, дѡбар би бѣјо за телāлѣне!

телār, -āра м (тал. telaio) 1. *оквир од*
враѣа, ѣрозора. — Телār от фѹѣстрѣ је
фрѣшко пѣтурāн. 2. *оквир на коме се ра-*
зайне йлаѣино за везење или йѡдлога за
шкатиње. — Жене би узѣле телār и рекамā-
вале.

телерѹса ж *йѡсебна врста „шеле“,*
кончаног йлаѣина за љѣйна одијела. — Бѣ
ли ја узѣла онѹ телерѹсу?

телеграф м (тал. telegramma) *шеле-*
грам. — Послали су му телеграф да му је
папе јāко слāб.

телеграфāват, -āфāвāн несвр. (тал. tele-
grafare) *слаѣи шелеграме, јављаѣи не-*
шѣио шелеграмом. — Телеграфāвā ми да
дѡходѣи.

телеграфат, -āн свр. *јавѣиш нешѣио*
некоме шелеграмом, йѡслаѣиш шелеграм.
— Телеграфāј кад бѹдѣш ймат дѡћ!

телефонāват, -ѡнāвāн несвр. *разгово-*
раѣиш или некоме нешѣио јављаѣиш уз йѡ-
моћ шелефона. — Рѣци ми ѡкле тѡ теле-
фонāвāш.

телефѡнат, -āм свр. *некоме нешѣио јав-*
ѣишѣи уз йѡмоћ шелефона. — Телефѡнали
су нам да хи нѣ чекамо.

температ, -āн свр. (тал. temperare)
умјериѣиш йѡйлоѣиш нечега на начин како
шѡ у некој ѣрилицѣ одговара. — Мāло ћу
ти температ вѡду да нѣ будѣ студѣна.

температѹра ж (тал. temperatura) *шѡ-*
йлоѣа. — Висѡка је температѹра й мора
й здрака.

температѹрица ж (дем. од темперā
тура) *незнаѣино йѡвећање нормалне*
шѣмѣераѣишуре чѡвјечјег шѣјела. — Данас
је ймѡ мāлѣ мāло температѹрицѣ.

темперѣн, -йна м (тал. temperino) *но-*
жић за ошѣрење оловака, ѣѣини но-
жић. — Да ми је бѡкѹн пѡштѣнога тем-
перѣна за наѡштрит лāпис!

темперѣнић м (дем. од темперѣн) —
Ѳстѡ ми је у шпагу ѡд гāћā темперѣнић.

тѣмпѣста ж (тал. tempesta) *олуја.* — Бѡ-
же нас саклѡни од онāкѣ тѣмпѣстѣ!

тѣнда ж (тал. tenda) *йлаѣино које се ра-*
зайиње да би се неки йрѡстѣор (у чамѣу,
башѣи, на шѣрасѣи и сл.) зашѣиѣишѣио од
сунѣа. — Скѡро свāкā бѹтѣга ймā прѣд
врāтима тѣнду.

тѣненат, -ѣнта м ген. мн. тѣненātā (тал.
tenente) *йѡручник.* — У њѣх су стāла двā
тѣнѣнта.

тѣнер, -а, -ѡ приѣ. (тал. tenero) *њежан.*
— Грло му је тѣнеро, па нѣ смијѣ пѣт стѹ-
денѣ вѡдѣ. — Пѹно си ми тѣ тѣнера!

тѣнѣреца ж (тал. tenerazza) *њежностѣ.*
— Кѡјѣ су тѡ вѣликѣ тѣнѣреце, сѣкѹро ти
нѣшто слѹжѣи!

тѣнерѡ прил. (тал. teneramente) *њежно.*
— Вāјā з дјѣтетон тѣнерѡ да се не припанѣ.

тенѡрѣн, -йна м *нејак мушки шѣнор.*
— Уж њѣгов тенѡрѣн би трѣбѡ и један дѡ-
бар тенѡр.

тѣпат, -āн несвр. 1. *говориѣиш с йѡшѣ-*
шкоћом услѣед неке говорне манѣ. —
Ка(д) се штѡ снѣрвā, пѡчмѣ тѣпат. 2. *гово-*
риѣиш дјѣѣѣишѣу, али и одраслом, од миља.
— Тѣпају једно дрѹгѡму ко да су дјѣца.

тѣпло прил. *млако.* — Ѳвā пѣћница др-
жѣ тѣпло свѹ кāмару.

терако̀та ж (тал. terracotta) *йосебно обрађена йечена глина, керамика.* — Узéла би ја ђви пјат о(д) терако̀тѣ.

тѣраља ж (тал. terraglia) *йосуђе од керамике, али и други йпредмети из домаћинства истйог сасйава.* — Свѣ тѣраљу су спáковали ў неколикѡ кашу̀нићá.

терафѣрма ж (тал. terafirma) *койно, али не на ойшоку.* — Чѣкá нас терафѣрма и искрца̀вање.

Тѣре ж *дубровачко женско име (Терезија).*

тѣрибило прил. (тал. terribilmente) *сйрашно.* — Тѣрибило смо пáсали по шйјунáти. — Тѣрибило ће нас кѡстат ђви вијац.

тѣрибио, -ила, -ило придј. (тал. terribile) *сйрашан.* — Пўхѡ је тѣрибио вјѣтар. — Дјѣца су била тѣрибила.

тѣрйи, -йна м (тал. tereno) 1. *земљишйе.* — Тй тѣрйи је припадѡ њйма, а ђви калá њѣга нáма. 2. *игралйшйе за „боче“.* — Пѡшѡ је на тѣрйи играт нá бѡчá.

терйинић м (дем. од тѣрйи) *комадић земљишйа.* — Мá, да ми је јѣдан терйинић ўс кућу за йзйј кѡји лўт нá арију!

територйјáли, -á, -ѡ придј. (тал. territoriale) *оная који йрийда некој йшерйшорији, йшерйшоријáлни.* — Оди вáжў територйјáли закони.

терйторије с (тал. territorio) *йодручје које некоме йрийда, на коме неко живи.* — Цйјелѡ тѡ терйторије је прйје било јѣднѡга влáснйка.

тѣрмин м (тал. termine) 1. *рок.* — Дѡ сан му тѣрмин дѡкад ми мѡрá ђвѡ вратит. 2. *међа.* — Од тега тѣрмина па дáјѣ је њѣгово бйће.

тѣрно с (тал. terno) *шйри извучена броја у игри шѡмболе која носе најмањи згодишак.* — Нá Бадњѣ вѣчѣ смо йграли нá тѡмбулѣ и кѡ би ймѡ тѣрно, дѡбйјо би тры ѡраха.

тѣстарад, -áрдá, -áрдѡ придј. (тал. testardo) *шѣрдоглав.* — Тѣстарда је вáзда бйла и нйкад ме нйје ћѣла пѡслушат.

тѣстардеца ж *шѣрдоглавостй.* — Да нйје било твѡјѣ тѣстардецѣ, ћѣ би нам сáд бйјо крај!

тѣте ж 1. шѣшка. — Умѣла је нáша тѣте Кáте. — Тѡ ми је дáла мѡја тѣте. 2. *шáко дјѣца ословáвају сйарије жене, али и иначе кад се жели исказати некаква йрисностй са женском особом с којом не йостйѡји родбйнска вѣза.* — Дѡлазила је јѣдна тѣте и пйтала за тебе.

тѣћ, тѣчѣн несвр. 1. *сйицаати.* — Рѣче се ў нáс: „Ни дѡбру тѣци, ни рйи ѡстави!“ 2. (безл.) *има, дѡйичѣ.* — Узми дѡкле тѣчѣ!

тѣћа ж *йлићка йсуда за кухање, шерйа.* — Скўпило се пўно пйло тѣћа за прáње.

тећѣтина ж (пеј. од тѣћа) — ђвá тећѣтина вáзда загѡријѣвá!

тѣћина ж (аугм. и пеј. од тѣћа) — Штѡ ће ми овлйкá тѣћина за мало грáха!

тѣћница ж (дем. од тѣћа) — Свѣ су ми тѣћнице сáд ў опери.

/тѣшко/ изр. *нѣ буди ван (ти) тѣшко у Ду-бровнику йристйѡностй захйијева да се ййим рйѣчима йѡйрати молба за неку сййнију услугу.* — Нѣ буди ван тѣшко, хѡћете ли ми дѡдат тй нѡж? — Нѣ буди ти тѣшко, кат пáсаш овудá, закуцај ми нá врата да ти дáн ѡнѣ динаре!

тй, тá, тѡ замј. *шáј.* — Тй йстй чѡвјек је и дáнас дохѡдијо.

тйгáн, -áна м (тал. tegame) *ниски земљани лонац за кухање и остйало, шйгањ.* — Стави тйгáн на ѡгањ!

тйгáнић м (дем. од тйгáн) — Јѣдан тйгáнић би ми злáта вáјѡ!

/тйгáнце/ изр. *дѡђе мáце на тйгáнце каже се у случају кад се очекује да неко йрисйане на нешйѡ шйѡ иначе нйје хйиѡ, да дѡђе молитйи за нешйѡ, да се намами на нешйѡ шйѡ му одговара.* —

Нѣћу му ја сад нїшта више говѣрит, ма дѣће маце на тиганце.

тигѣнчић *в. тиганић.*

/тѣква/ *изр. ~ бѣс пѣцѣ каже се за некога ко нема духа. — Штѣ си мѣгѣ очекиват од њѣ тѣквѣ бѣс пѣцѣ?*

тѣквѣј *в. тиквелъ.*

тѣквѣљ, -ѣља *м (и: тѣквѣј) мушка тиквица, мање цијењена. — Нѣ би да ми хи регѣлѣш: тѣ су свѣ тиквѣљи!*

тѣквица *ж врста њоврѣна из њородице тикве, мала, дугуљаста, зелена; најчешће се куха „лешо“ и једе „ѡд уљем“, али се може ѡприремати и на други начин. — Ставићу ѡ грах рогачић и коју тиквицу.*

тѣмбар, тѣмбра *м ген. мн. тѣмбарѣ (тал. timbro) 1. ѡечай, жиг, сѣрава којом се ударају ѡечайи. — Тѣмбар ти је у шкрабѣци. 2. ѡписак ѡечайа. — Дѣшло ти је јѣдно писмо пуно тѣмбарѣ.*

тѣмбрѣват, тѣмбрѣван *несвр. (тал. timbrare) удараји ѡечай на нешѣо. — Ѣн би сѣмо мѣгѣ тимбрѣват бѣле ѡ пости, а нѣшта дрѣго. — Нѣ служѣ ти великѣ памѣт за тимбрѣвање ѡ пости.*

тѣмбрат, -ѣн *свр. ударији ѡечай, жиг. — Нѣка ти пѣтврду тѣмбрају, па ми је донѣси.*

тѣмѣн, -ѣна *м (тал. timone) кормило на лађи. — Кѣ ће стѣт на тимѣну? — Дрш тѣмѣн и ѡбрѣи га полако ѡ деснѣ!*

тимѣнат, -ѣн *несвр. (тал. timoneggiare) ѡправљати бродом, барком и сл., кормиларији. — Јѣ ћу вѣзит, а тѣ тимѣнај!*

тимѣнијѣр, -ѣра *м (тал. timoniere) кормилар. — Ѣн је чѣнијо ѡ(д) тимѣнијѣра пѣ напијен вапѣрима.*

тиндириќат, -ѣриќѣн *несвр. ѡјевајући ѡљѣушкаији дијѣте да засѣи; ријеч тиндириќат ѡѡише из ѡјѣсме Ј. Берсе, која се дјеци ѡјевала као усѣаванка на ѡчѣшћку ѡвога вијѣка: „Тиндири, ѡиндири, мѣј Марѣин, лѣѣшѣ је Пѣла нег Јакѣн, у Јакѣну бѣбѣца, а у Пѣлу шѣница...“*

тѣнел *м ген. мн. тѣнѣлѣ (тал. tinello) ѡросѣѡрија у кући у којој се једе, најчешће је уз кухињу, благоѡѡница. — Ис комина ѡчиниш двѣ скалинића и ѡђѣш у тѣнел.*

тѣнелић *м (дем. од тѣнел) — Тѣнелић је толиќи да ѡ њѣга јѣдва стѣју чѣтири стѣчића и трѣпица.*

тинтѣлѣн *в. тинѣо.*

тѣнто *м (и: тинтѣлѣн) не може се ѡточно дефинисати значење: ѡѡица, чѡвѣк (али какав?), живо биће у сваком случају. — Дјецу се забављѣ с пѣсмицѣн: „Сјѣди тѣнто на граници у црвенѣ кабѣници; више вѣлѣ кабѣница него тѣнто и граница!“ — Штѣ си тѣ стѣ ко тинтѣлѣн?*

/тѣпа/ *ж тѣпа нѣ типѣ криѣ на криѣ на ѡдијелу или некој ѡканини која служѣ у домаћинствѣ, ѣпр. ѡстѣљина и сл. — Тѣ се више нѣ може крѣпит, ѣ сад је свѣ тѣпа нѣ типѣ!*

тѣпѣв, -ѣ, -ѣ ѡ придѣ. ѡдѣран ѡ криљен. — Хѣћу ли пѣмес с ѡнѣм тѣпѣвѣн мѣтлѣн иза вратѣ? — Смѣ је нѣ себи тѣпѣв пѣлѣтѣн.

тѣпѣвичина *ж женска ѡсоба која је увијѣк ѡбучена у нешѣо ѡѡијејѣно, искрѣљено. — Сскала те је јѣдна мѣлѣ тѣпѣвичина.*

тѣр *м (тал. tiro) 1. хиѣац, ѡуцањ. — Тако смо с јѣднијен тѣрон ѡчинићи двѣје стѣари. 2. домѣш. — Нѣмѣ га више ни нѣ тѣр ѡт пушкѣ.*

тѣрака *ж ѡорѡменица. — Лѣѣти се пуно виђају вѣсте с тѣракама.*

тирамѣла *ж (тал. tiramolla) коноѡац за сушење рубља који се ѡмоћу двѣ ѡѡѡкића на суѡрошним крајѣвима може ѡкрећѣати и вући. — Тирамѣла се мѣже виђѣт нѣ кући, ѡд фѣѣстрѣ до фѣѣстрѣ, ма и прикѣ ѡлицѣ ѡт кућѣ до кућѣ.*

тирамѣлѣват, -ѣлѣван *несвр. ѡвлачији коноѡац за сушење рубља, разѡићѣ ѡреко ѡлицѣ, уз кућу или било гдѣ, уз ѡ-*

моћ шочкића на крајевима обе сйране. — Жене тирамолџају конопце и сyшy рџбу.

тирамџлат, -џн свр. *йовући конойац за сушење рубља који је разайеић иреко улице или од ирозора до ирозора куће и на оба краја ирелази иреко шочкића.* — Јџ ћу тирамџлат коноп ка(д) се рџба џсушћ.

тиран м (тал. tiranno) *силник, ийиранин.* — Он је правћ тиран, нћко у кући не смијџ зинут.

тирџта ж (тал. tirata) *дужа рейлика или говор који је најчешће врло ефекћан.* — Слушали смо тирџту јџднога професура.

тирџлџзи, -а, -о придј. (тал. tirolese) *иширолки (клобук, блуза и сл.).* — Лћјепо ти стџј тџ тирџлџзџ блуза.

/тиру-риру/ *Мџре тйру-риру иројекло ријечи нейознаићо; има иодругљиво значење и шџко се у Дубровнику каже за смијешно обучену женску особу; вјеровџино је иостйџјала нека Мџре коју су шџко звали.* — Штџ си тџ на себе обyкла? Пџрџш Мџре тйру-риру!

тиска ж *гужсва, гурање, много свијеша на јџдном мјесту.* — У тисци су изгyбили дијете. — Штџ је џвџ тиска по бyтигама џт круха?

тискат, -џн несвр. I. *гураић некога или нешћо.* — Тйскају џни мџне, па и јџ тйскџн дрyгџга. — У тискџњу ми је неџо дйгџ бурсйн. II. ~ се 1. *гураић се.* — Вићи зџшто се тџмо тйскају около џнегџ чџвјџка! 2. *намеићић се некоме или негџје.* — Не тискџј се тџмо ћџ те нћко не зџвџ!

тиспут, -нџм свр. *гурнуић некога или нешћо.* — Тйсни тy жену што је стџла на-сре(д) пyта! изр. ~ штџ у рyку частйићић некога новцџм за учићену услугу и сл. — Ако му не тиснџш штџ у рyку, неће те пџслушат.

тисућа ж *сйшара славенска ријеч за хиљаду (цар Урош је уиџищребио у иисму Дубровчанима — Пуићанец).* — Тйсућу врагџвџ га џднијџло, ймала сан пyкнут џ(д) смијџха!

титулџват, -yлџвџн несвр. (тал. titolare) *насловџваићи некога, називџићи некога, сйшавџићи некоме уз име ийићулу и сл.* — Сви га титулџвају ко дотура.

титулат, -џн свр. *насловйићи, назвџићи некога.* — Не знам кџко би га титулџлала.

/тићћ/ изр. *бит здрав ко ~ иџићуно здрав и чио.* — Он је здрав ко тйћћ, мџже на пџслу дџбро потџгнут. *Јестћ (ијзјестћ) кџлико ~ мало јестћи (иџјестћи).* — Йзјџдџ за џбјџда кџлико тйћћ, а не вџчерџ.

тићца ж *ийићца.* — Кџко се зџвџ тџ тйћца што тџкџ пџџва?

тићце ж *каже се дјешџићу за ийићцу.* — Дџћџмо тйци мџло прџса.

тићџтина в. *ишчурина.*

тићнина в. *ишчурина.*

тићница ж (дем. од тйца) — Уз врџта џ(д) солџра вйсила је на мйру кџпица с тйчищџн.

тићчй, -џ, -џ придј. *ишћо ириџада ишчи.* — Све ймају, не фали ин ни тйчйџга мљџка.

тичурина ж (аугм. и пеј. од тйца) (и: тйчџтина, тйчина) — У мyрву је слџћџла јџдна црнџ тйчурина.

тиштат, -йн несвр. *сйискаићи (кад је одјећа или обућа нейримјџрена).* — Тйштy ме нџвџ црџвје, па хи ни не носйн.

тйјџт, тйјџм несвр. *сйџваићи врло лаким сном, бићи у йолусну.* — Пyшти је нека мџло тйјџ.

тйјџпнд, -а, -о придј. (тал. tepido) *млак (вода и сл.).* — Вџда је тйјџпида, упрџв за умйвџвџа.

тлџ с (и: клџ) *йод, шло и у кући и ван џе.* — Тџ је бйло на тлима. — Све се прџсyло пџ тлима. — Дйгни тџ с на тлй!

тмићца ж *мрак.* — У тмици смо се сy дарили.

тмйџт, тмй несвр. *слабо, иригушено горјешћи (дрво, угљен).* — џвй yгљџн нй-мало нйје пџспјџшан, сџмо тмй.

тмушџ ж (и: тмушина) *мрак који није сасвим гусћ, а односи се најчешће на заищворену ирџстйџрију.* — У тмуши смо мџло што и мџгли разџзнат.

тмушав, -а, -о пријл. (и: тмушав) *мрачан*. — Цјелѣ пѣсанѣ сетѣманѣ било је нѣкаквѣ тмушавѣ вријеме.

тмушина ж в. *тмуша*.

тѣ прил. *шолоко*. — Тѣ сан плакала, ја-дала и запомагала, па нѣко нѣшта. — Тѣ сан бѣјо срѣтан ка(д) сан видијо да је свѣ пѣшло на дѣбро.

/тѣ/ тѣ њ тѣ нешто одређено, али неизречено, односно што се подразумијева из претходног разговора. — Ја сан му рѣкѣ тѣ њ тѣ, па нека чини кѣко хѣће. — Радије би тѣ њ тѣ учинијо, нѣго се жѣдан напијо.

тоѣлета ж (тал. toeletta) *елегантна женска хаљина*. — Гѣвори се о мѣсѣрији, а кѣје пѣстѣ тоѣлете!

тѣбож прил. *каже се кад се баш не вје-рује сасвим у нечије ријечи, љосиуѣак, оѣправдање и сл., шѣбоже, наводно*. — Не ѣзлази ѣс кућѣ, тѣбож је нѣшто слѣб.

тѣвар м ген. мн. тѣварѣ **1.** *магарац*. — Тѣвари су се веживали у Табору и нијѣсу улазили у Град. **2.** *ѣогрдно за мушку собу у значењу магарац*. — Кѣји те је тѣ тѣвар пѣслѣ к нама? — Бѣш је тѣвар кад је мѣгѣ тѣ учинит! **3.** *мјера за количину дрва, онолико колико може ѣонијѣти магарац*. — Дѣнијеће ми сѣтра Луко тѣвар дрѣвѣ з Бргата. **4.** *врѣћа морске рибе, ослић (Merlucius vulgaris)*. — Исфѣтала сан тѣ вара па ћу га ѣспригат. — изр. *вѣлѣки ~ одарѣтао дјѣчак*. — Он је вѣше вѣлѣки тѣвар, а ѣгрѣ се ко дијѣте! *нѣ зѣн ~ штѣ је петрѣсин каже се кад неко не цијени оно што је укусно, добро, врѣједно и сл.* — За ѣбједа је било рибе на граделама, а он нѣ зѣн тѣвар штѣ је петрѣсин, па нѣће ни да прѣвѣ! *вѣше тѣ Бѣг дѣ дѣварѣ, негѣ је у Пуји тѣварѣ (шѣко се наздравља у Пониквама код Сѣона)*.

тѣварица ж **1.** *врѣћа смокве, сѣабло и ѣлод*. — Дрѣгијѣх смѣкѣвѣ је слѣбо бѣло, а тѣварица колико хоћеш. **2.** *ѣогрдно за женску особу у значењу магарица*. —

Онѣ малѣ тѣварица нѣкад нѣ би дѣгла пѣјат испри(д) себе.

тѣваричина ж (пеј. од тѣварица) — Толика тѣваричина па се нѣ зѣн ни јавит старѣјѣму!

тѣварчић м (дем. од тѣвар) *магарац који је углавном служио за ѣревоз домаћих ѣроизвода из околних села на дубровачку ѣржницу*. — Свѣкѣга дѣна дѣлази-ле су Жупке с тѣварчићима на плацу.

тѣвјелица ж *кљуница за сједање само за јѣдну особу*. — Нѣје у Дубрѣвнику бѣло комѣна бес тѣвјелице.

/Тѣдор/ изр. *Тѣдоре, свѣки дѣн тѣ горѣ говорило би се у Дубровнику кад би се јадало на неко оѣшто зло, на немашѣину, незнање, ѣљенѣст и сл.*

тѣдѣр, -ѣра м *шѣшор*. — Ја сан му бѣјо тѣдѣр до пунољѣства.

тѣка ж (тал. tocco) *женски шеширић без обода*. — Хѣдили су вѣзда сотѣбрацо: ѣна с тѣкѣн на глави, а ѣн с канѣтијѣрѣн.

токават, тѣкавѣн несвр. (тал. toccage) *додиривати, сѣјајати, ѣрисѣјајати (брод)*. — Ако бѣдѣмо токават свѣкѣ мјѣсто, дѣћемо дѣма у мрѣк.

тѣкат, -ѣ (безл.) **1.** тѣка ме (тал. toccage) *задесиѣти, кад некога нешто задеси*. — Штѣ ће нас јѣш тѣкат, сѣм Бѣг зѣн! — Тѣкало ме је ѣ горѣ од ѣвѣга! **2.** тѣка ми, тѣка ме морати. — Тѣка ми урѣдит сву кућу. — Тѣкало би ме пѣћ у ошпѣдѣ вѣћет тѣту ѣну. **3.** *додирнути, сѣјати, ѣрисѣјати у неку луку*. — Тѣкаћемо и дѣнас Калѣмоту. — Вѣпѣр тѣка свѣки пѣрат.

тѣкач, -ѣча м *ѣалица или шѣјатић којим дјеца ѣраше шѣксѣ у кѣзиз*. — Прије је свѣкѣ дѣјѣте у шкѣли ѣмало тѣкач. изр. по тѣкачу како шѣреба, ѣо ѣравицу, ѣо ѣроѣису. — Свѣ нам ѣдѣ ко по тѣкачу.

тѣкет м (тал. tocco, tocchetto) *велики комад неке хране, добар комад*. — Сјѣдѣ, а прид вѣм бѣкунина крѣха и тѣкет пѣнѣте.

толѣранат, -анга, -анто пријд. (тал. tollerante) онај који *иодноси нешто*, који дозвољава *другоме нешто*. — Она је била јако толѣранта прамā њима.

толѣранца ж (тал. tolleranza) *сѣриљење, иомирљивости, иоустљивости љрема некоме или нечему*. — Није помагала ни њихова толѣранца прамā свџти.

толѣрат, -ан несвр. (тал. tollerare) *иодносиши нешто*. — Нѣ може се толѣрат нѣчијā љѣнос.

толѣчко прил. (и: толѣшко) *шoliko с аугментѣиивним значењем*. — Нѣ требā ми толѣчко говѣрит, пāнтѣн јā добро.

толѣчки, -ā, -ō пријд. (и: толѣшки) *шoliko с аугментѣиивним значењем*. — Толѣчки бѣкун мѣса у живѣту нијѣсан изијо!

толѣшки в. *шoлички*.

толѣшко в. *шoличко*.

толѣшпѣ, -ā, -ō *шoliko мали, сѣшан*. — Била је толѣшпā, а свѣ је разумјела ко великā.

толѣшно прил. *шoliko мало*. — Толѣшно зāрадѣ да ни зā крух нѣмā.

Тѣма/ изр. свѣтѣ Тома гѣнѣ прāце дѣма говори се у *Пониквама код Сѣона, али и у Дубровнику у околици, вјероватино у веци са хладнијим данима*.

тѣмачит, -ин несвр. *објашњаваши некоме нешто, шумачиши (говори се у Дубровачком ѣриморју)*. — Залуду му тѣмачиш кад јā ништа ђ(д) тегā не разумијѣн.

тѣмбула ж (тал. tombola) 1. *друшѣвена игра*. — Хѣћемо ли се вечерас играт нā тѣмбулѣ? 2. *добѣиак у игри кад се исѣуни једна карѣици од ѣѣйнаѣсти бројева*. — Мѣжеш с малѣ срѣћѣ и тѣмбулу добит! изр. учѣиит тѣмбулу *ѣасѣи, ѣреврнуѣи се*. — Учѣиићеш тѣ тѣмбулу с тѣгā стѣчићā!

тѣмбулат, -ан несвр. (тал. tombolare) I. *вāѣаѣи нешто*. — Тѣмбулѣ је врѣћу до днā скāлā. II. ~ се *вāѣаѣи се, ѣреврѣаѣи се*. — Тѣмбулā ли се тѣ нѣшто ѣ нас ѣ ку-

ћи или надѣору? — Ўмрли смо ђ(д) стрāха кад је пѣчѣло тѣмбулāње.

/тѣмбулāтā/ изр. чѣиит тѣмбулāте *ѣреврѣаѣи се*. — Уно ђн јѣпѣ чѣиит тѣмбулāте по пѣстеји.

тѣн, тѣна м (тал. tono) 1. *држāње, ойхоћѣње с неким*. — Она ѣмā љѣјеп тѣн сā свакијѣн. 2. *извѣѣишачено држāње, држāње које некоме не ѣрисѣаје*. — Она у тѣну госпѣћѣ антѣкѣ, а ђн вāс у тѣну мѣштра ђ(д) скулѣ!

тѣнад, тѣнда, тѣндо пријд. (и: тѣндѣ, -ā, -ѣ) (тал. tondo) *округао*. — Пјāt је тѣнад, плѣтица је тѣнда, а днѣ од жмула је тѣндо. — Лѣјѣпи су ђви тѣндѣ бешкотѣни. — Тā твоја тѣндā глāва! — Ѣкле ти ђвѣ тѣндѣ зрѣцало?

тѣнāра ж *врѣшā рибарске мреже*. — Дѣфѣрѣнца је између прѣстицѣ, пѣпунѣицѣ и тѣнāрѣ.

тѣнда ж *ѣун мјѣсец*. — Сѣнѣћ је била тѣнда.

тѣндас, -га, -го пријд. (и: тѣндāс) *округласѣи*. — Ѣвā пѣгача ми није бāш ѣспала тѣндаста.

тѣндат, -ан свр. (тал. tondare) I. *закруглиши нешто*. — Тѣндаћу мало днѣ от палѣгунѣића. II. ~ се *закруглиши се*. — Фāца ти се малѣ тѣндала ко да си зѣблāла или су те чѣле ѣспецале!

тѣнѣлађ м (тал. tonnello) *мјѣра носивѣсти брѣда изражѣна у шонама, шонажа*. — Стāрѣ тѣретгāци нијѣсу ѣмали вѣликѣ тѣнѣлађ.

тѣнѣлāтā ж (тал. tonnellata) *шѣжѣина од хиљаду килограма, шона*. — Мѣгло се нā плаци купит нā тѣнѣлāте вѣћа и зелѣни.

тѣпит се, -ѣ(н) се несвр. 1. *расѣаѣаѣи се у ѣшѣима (нешто ѣрхко, добро укуханѣ и сл.)*. — Тѣлетина је ко цукар: тѣпѣ се ѣштѣма. 2. *уживаѣи у ѣохвалама и због шѣга биѣи радѣстѣан, ѣносан*. — Ка(д) слѣшā кāко јон фāлѣ дијѣте, свā се тѣпѣ од милѣнѣ.

Оди ће мórат стáвит трáвѣрсу. 2. женска *прегача*, кецеља за рад у кухињи (у Дубровнику се чешиће чује: *огрнач*). — Стáви трáвѣрсу кад будѣш прáт пјáте!

траверсáват, -ѣрсáвāн несвр. (тал. traversare) *пресијецајши неку дужину, односно у ходу или у возњи скраћивајши раздаљину између двију шачака прелазећи укосо*. — Вáпѡр нѣ идѣ околу Зáтона, него трáвѣрсáвā кóнѡ. — Без трáвѣрсáвāња прикѡ баштíнā, трѣбале би нам добре двјѣ уре хѡда нáоколо.

травѣрсат, -āн свр. у ходу или возњи *скраћивајши иуш између двије шачке прелазећи укосо или на сличан начин*. — Нѣ ћемо нáоколо, него ћемо трáвѣрсат иза ѡнијех кúћā.

травѣрсáта ж (тал. traversata) *иопречни иуш којим се скраћује нека раздаљина*. — Кад идѣш нá ноге, пѡћи трáвѣрсáтѡн, а нѣ пúтен!

травница ж (најчешће у мн.) ген. мн. *травница шрава или шраве које се сѣивљају у ракију или од којих се шрави неки лијек*. — На сѣлу знáдú кѡјѣ се травнице стáвљају у ракију.

травурина ж (пеј. од трава) *неуредно израсла, најчешће шѣетина, шрава*. — Бáштине су зарáсле у травурину.

трагет м (тал. traghetto, tragitto) *лађа за превоз с једне на другу обалу, скела*. — Трагет идѣ свáкú ўру и ѡдма се врáћā. изр. *пáртиће ми ~ каже се кад се неко негдје жури, најчешће без разлога*. — *Ѐјме, идѣн, пáртиће ми трагет!* — Штѡ прѣшиш ко да ће ти пáртит трагет!

трагѣтат, -āн несвр. (тал. traghettare, tragittare) *саобраћајши сѣално између два мјѣста, односно сѣално ићи на иштој релацији шáмо и овамо*. — Тí свáкí дāн трагѣтāш ѡд грáда до Грúжā!

/традѣменат, традѣмѣнта/ изр. (учинит нешто) *на традѣменат на шревáру*. — Дѡвео нас је āмо на традѣменат.

традицијѡн, -ѡни ж (тал. tradizione) *шрадиција, шредање, оно што је у оби-*

чајној и духовној сфери наслијеђено од шрешходника или шредака и као шакво се и даље иошшује и одржава. — Пѡстала је традицијѡн пáсат ў клапи крѡз Грáд на кóнцу шкѡлскѣ гѡдинѣ.

традицијѡпáлй, -ā, -ѡ пријд. (тал. tradizionale) *оно што шриада неком уобичајеном иосшуйку, ионашању, духовном наслијеђу, шрадиционални*. — Свáкѣ гѡдинѣ се у „Империјáлу“ одржáвѡ традицијѡнáлй мáшкарāнй бáл.

традицијѡнáло прил. (тал. tradizionale) *уобичајено, као нешшѡ одавно усшављено*. — Пѡстало је традицијѡнáло да тѣгā дāна свáк нā се обучѣ што нáјбѡлѣ ймā.

традишкáват, -йшкáвāн несвр. (тал. tradire) *наиушшйаши некога, изневјераваши некога*. — Тí вáзда традишкáвāш ка(д) трѣбā штѡ учинит. — Договѡрили смо се и сáд нѣмā традишкáвāња.

традишкат, -āн свр. *изневјерйши некога, наиушшйиши кад шреба исунишиши неко обећање*. — Бѡјйн се да ћеш нас традишкат кад загúсти.

традишкúн, -ўна м (тал. traditore) *онај који некога осшавља у шресудном шренушкú на цјѣдилу*. — А ћѣ сте ви, традишкúни јѣдни, бйли јучѣра?

традишкúница ж *женска особа која осшавља некога на цјѣдилу, не исуњавајући неко обећање или одушшјајући у незгодан час од неке намјере*. — Зā нý се знā да је традишкúница кад вāјā штѡ рáдит.

трађѣдија ж (тал. tragedia) *шрагѣдија*. — Трађѣдија ти је тѡ свѣ изгубит у јѣднѡму трѣну.

трађник, -а, -ѡ пријд. (тал. tragico) *шрагичан*. — Ђн је трађника фйгúра у свѣму ѡвему.

трађико прил. (тал. tragico) *шрагично*. — Фйнуло је трађико, нйко се дѡма више нйје жив врáтијѡ.

тразлокáват, -ѡкáвāн несвр. (тал. traslocare) *I. шремѣшшйаши некога или не-*

шри на огњишћу. — На трепјима је стдјо качуо с врелон водон.

трѣптат, трѣптѣн несвр. **1.** *шреперити, неједнако свијетлиити (свијећа, електрично свијело, звијезда и сл.)*. — Мбре је мирно ко ље, а високо на небу трѣптѣ збијѣзде. — На комонћину трѣптѣ свијѣћа. — Хитала ме јежња од онегѣ трѣптања луминѣ по грѣбима, а није живе дѣшѣ. **2.** *биити раздраган због нечега*. — Он вѣс трѣптѣ ка(д) чѣје да долазѣте. изр. ~ *очима брзо зайварити и отиварити очне кайке*. — Стд је придѣ ме, а свѣ трѣптѣ очима ко да је нѣшто скрѣвијо.

трѣсѣн, -а, -о придј. *ијан, накресан*. — Ништа му не говорѣ, видѣш да је трѣсѣн.

трѣсѣт, -ан свр. **1.** *намјестити нешто накриво, накривити*. — Трѣсѣј мѣло тѣ штѣцу да се мѣже либеро пасѣват! **2.** *ударити некоме шамар, љбуску*. — Њѣму вајѣ трѣсѣт двѣ по губичини. **II.** ~ се **1.** *накривити се, искосити се*. — Трѣсѣ се јѣдан ѣто насре(д) пѣта, па нијѣсмо мѣгли пасѣт. **2.** *наити се, оити се*. — Ка(д) се трѣсѣ, ш њѣме нѣ можѣш говорѣт.

трѣсе прил. (и: трѣсо) *накриво, укосо*. — Издрицѣј квѣдар, стдјѣ трѣсе. изр. погледѣт (гледѣт) некога трѣсе *погледом даѣти некоме до знања да није симѣитичан, да му се нешто замѣра итд.* — Глѣдају је трѣсе, јер није фѣна ко ѣни. — Кад гдѣ пасѣ мѣмо мене, погледѣ ме трѣсе. — Нѣћу да ме трѣсе глѣдају.

трѣсѣта ж (тал. tressette, tresseti) *врѣта игре карѣама*. — Мѣ смо сјѣдалѣ и ѣакѣлѣ, а мѣшкѣ су игрѣли трѣсѣту.

трѣскотина ж (најчѣшѣ у мн.) *ошѣадак од дрѣва*. — С трѣскотинама се потпѣљѣвѣ ѣгањ.

трѣснут, трѣснѣм свр. **1.** *иѣстити*. — Трѣснѣ је колико је дѣт и шѣрок. **2.** *ударити некога или нешто*. — Трѣснѣш з глѣвѣн од вѣрата. — Трѣснѣ га је с нѣчијѣн по глѣви.

трѣсо в. *шресѣ*.

трѣстѣ, трѣсѣн несвр. **I. 1.** *узрујавати некога*. — Нѣмѣј се трѣсти (трѣс), него рѣци полако штд је бѣло! **2.** *дрмаити нешто*. — Јѣ пѣшѣн, а ѣна ми трѣсѣ тѣвѣлѣн! изр. трѣстѣ бѣбѣцу дрѣхѣити од зимѣ. — Трѣшѣмо мѣ бѣбѣцу ѣвѣ зимѣ кад за пѣхѣ, а нѣмѣ дрѣвѣ. **II.** ~ се **1.** *узрујавати се*. — Трѣсѣн се и кѣт прѣмислѣн на тѣ. **2.** *дрхѣити од зимѣ*. — Јѣдница, трѣсѣ се онѣко на зимѣ док не прѣдѣ ѣно мѣло кѣпуса!

трѣћѣш, -ѣша м **1.** *шрећи вал ѣо рѣду, највѣћи, који се стѣвѣра кад двѣ јѣк вѣшѣар (југо најчѣшѣе)*. — ѣднијѣ ме трѣћѣш на прѣжину. — Бѣжѣ ѣт камена, сѣ(д) ѣе трѣћѣш! **2.** *ученик шрећѣг разрѣда неке школе*. — Трѣћѣши нијѣсу ѣмѣли прѣвѣ сѣт, па су чѣнили нѣрѣд у рѣзрѣду.

трѣфѣт, -ѣн свр. **I.** *наѣти на нешто, ѣогодити*. — Мѣжеби(т) ѣемо трѣфѣт кѣјѣ ѣто за пѣћ насѣ. **II.** ~ се *наѣти се случајно*. — Трѣфѣјѣ се ѣз улицу јѣдан чѣвѣк па нам је пѣмогѣ нѣсит бѣгаљѣ.

трѣшња ж **1.** *дрхѣање, дрхѣавица*. — Хѣтѣ ме трѣшња, сѣкѣро ми је скѣчила фѣбра. **2.** *ѣошрес, земѣошрес*. — ѣвѣ кѣћѣна је ѣстѣла ѣд великѣ трѣшњѣ. изр. капѣтан (профѣсѣр, мѣштар, гѣспѣр итд.) ѣ(д) трѣшњѣ *ѣсобѣ која није у својѣ стѣруци, ѣослу, друшѣвѣном ѣоложају и сл. много цијѣњѣна*. — Вѣћѣ капѣтана ѣ(д) трѣшњѣ, нѣ зна ни бѣрку сѣдрѣт! — Мбраби(т) да ти је штѣнап за кѣћу дѣ нѣкакав инѣњѣр ѣ(д) трѣшњѣ!

трибѣнѣ, -ѣла м (тал. tribunale) *суд*. — Дѣли су тѣ стѣвр на трибѣнѣ. изр. ~ ѣд маѣкѣ *нешто ѣѣѣостѣѣе*. — Ако те вѣја, тѣжи ме на трибѣнѣ ѣд маѣкѣ!

тривѣјѣло прил. (тал. triviale) *ѣро-стѣчки*. — Понѣшѣ се јѣко тривѣјѣло.

трѣдѣсти гл. бр. *трист* ѣ јѣдан, *трист ѣ двѣ, трист ѣ трѣ, трист ѣ чѣтири (тришчѣтири), трист ѣ пѣт* итд. *шридѣсѣш*. — Тѣд је на карѣелѣну изѣшѣ брѣј *трист ѣ трѣ и свѣ су вѣкали трѣнта трѣ*.

трѣјѣнѣ в. *шријѣнѣ*.

тријангуо, тријангула м (и: тријангō) (тал. triangolo) *широкуи, широугао*. — Штō ти знāчū овѝ тријангули на слици?

тријѣбит, тријѣбин несвр. *числийи неко ѿврће, сочиво, ѿасуљ*. — Тријѣбин грах слāни за сутра.

тријес м *гром*. — Удријо је тријес у кућу калā нās.

Тријѣштѣн, Тријѣштѣна м (тал. Triestino) *стиановник Трсѣа, Тришћанин*.

Тријѣшће с *Трсѣ*.

тријѣнф м (тал. trionfo) *ѿбјѣда над нечим*. — Он нѣкако нѣје мѣгō пѣднѣјѣт тријѣнф дрѣгѣга.

тријѣнфāват, -ѣнфāвāн несвр. (тал. trionfare) *славѣи, ликоватѣи, шријумфоватѣи*. — Уфāн да ће мѣји ѿс класѣ и овѝ пѣт тријѣнфāват.

тријѣнфāло прил. (тал. trionfalmente) *ѿбјѣднички, славѣнички*. — Јѣдрилице су тријѣнфāло уплѣвиле у порат.

тријѣнфат, -āн несвр. *славѣи ѿбјѣду, ликоватѣи*. — Сā(д) тријѣнфāш штѣ си прѣви арѣвѣ дѣпливат дѣ краја.

тринѣс гл. бр. *шринаѣсѣ*. — Бѣће тринѣс гѣдѣштā да су ѣни умрли.

трипе мн. ж ген. трипā **1.** *говеђи желудац очишћен и припрѣмѣн за јѣло*. — По лѣкāндама ѣмā добријех трипā о(д) добријех бокунѣнā! изр. ѣмат дѣбре трипе биѣи дѣбѣшо, угојен. — Нѣје вѣше ни ѣн мѣшав, ѣмā дѣбре трипе!

трипине ж (аугм. и пеј. од трипе) *шрбушина дѣбеле особе*. — Ѧбјесиле му се трипине, јѣдва ѣдѣ.

трипице ж (дем. од трипе) *шкѣмбићи, јѣло припрѣмѣно од очишћѣног говеђеж желуца*. — Узнијѣли су на трѣпезу стѣфāнијех трипица сā сирон пармѣћанијем.

триста гл. бр. *шри стѣшине*. — „Триста Вѣцā удѣвѣцā“ је вѣзāно уз прѣпас(т) „непѣбјѣдивѣ армāдѣ“ ка(д) су настрадали и дубровачкѣ брѣдови Мѣха Працата. изр. *увѣчѣ триста, ѣјутро нѣшта ка-*

же се за ѣразна обећања. — У ѣнега је вāзда ѣвѣчѣ триста, ѣјутро нѣшта!

трица ж *карѣа у изри карѣа која носи број шри*. — Кāко тѣ ти нѣсиш с трицѣн двѣцу?

трѣкља ж *дрво уз које се нешѣло ѣење или се ѿбоде да нешѣло држи*. — Зāбѣ је трѣкљу у земљу за привѣзат млāдо дрво.

трѣкнут се, трѣкнѣм се свр. *на брзину и за крајко вријѣме ѿѣћи негѣде, шркнути*. — Данас ћу се трѣкнут дѣ Грāда.

трлāна ж *врѣша чврѣше шканине од које се шила ѿостѣљина, а ѣѿшрѣбљавала се и за ѣанѣшлоне које су углавном служиле за физички рад*. — Благосѣвила се ѣвā трлāна, неподѣрива је.

трлѣлица ж *кухињски ваљак који служи за развлачење ѣијѣсѣа, оклагија*. — Трлѣлица те чѣкā на трѣпези. сѣх ко ~ *врло мршав*. — Дошла је сѣха ко трлѣлица ѣткад је свѣ у кући на ѣѣме.

трлѣцат, -āн несвр. **1.** *ваљатѣи ѣијѣсѣо кухињским ваљком*. — Не трлѣцāј пѣно да се тѣјѣсто ѣдѣвише не ѣстāњ! **2.** *лагано некога шрљатѣи, масиратѣи*. — Трлѣцāј ми мāло дѣснѣ рāме! — Трлѣцāње ме ѣтријѣ, па сан лāк ко пѣро. **II.** ~ *се шрљатѣи се нечим најчѣшће ради акѣи-вирања крѣвѣшока или обичне масаже (водом, снѣјѣгом, ѣѣшкѣром)*. — Ѧн се свāкѣга јѣутра на рубинѣту трлѣцā с вѣдѣн.

трлѣчина ж (пеј. од трлѣлица) — Штѣ чѣни ѣвā трлѣчина у пилу?

трлѣчица ж (дем. од трлѣлица) — Плāt не мѣгу растѣгнут с овлѣшнѣм трлѣчицѣн.

трлѣш, -ѣша м *врѣша шврѣде дѣбеле шканине од које се ѣраве радничка одѣјѣла или ѣанѣшлоне за свакодневну ѣѿшрѣбу*. — Три младића, свā три у гаћама о(д) трлѣша, нѣшто су се договāрала и смѣјала.

трновача ж *врѣша крушке која је вѣома мека и остāвља ѣѣисак да је гњила*. — А ѣнѣ тāмо је кручица трновача.

трѡдушлї, -ā, -ō пријд. *ѡросѡруки*. — Тѡ би ван бїла трѡдушлā спѣнса.

трѡдушлѡ прил. *ѡросѡруко*. — Ћѣли су пāсат цїѣњē, па су плāтили трѡдушлѡ.

трѡмба ж (тал. tromba) *лимени дувачки инсѡструментї*. — Трѡмба се бāш дѡбро чў-јē. ~ *канѡтабиле* (и: *канѡѡбиле*) *врсѡа дубрѡвачког музичког инсѡструментїа*, „*ѡзауна*“. — Међу струмѣнтима се лїјепѡ чўјē трѡмба канѡтабиле.

трѡмбўн, -ўна м (тал. trombone) 1. *сїрава за ѡуцање ѡриликѡм неке јавне свечанѡстї*, *дуже или краће цїјевѡ у врху ѡроширене*; *ѡуни се баруѡном и ѡѡи-ром*. — Фѣста Свѣтѡга Влāха нē може пāсат бес трѡмбўнā и трѡмбунїјерā. 2. *врсѡа лименог дувачког инсѡструментїа*. — Обадвā брāта пўхају у трѡмбўн.

трѡмбўнијер, -ѣра м *који ѡуца из ѡромбуна*. — Трѡмбунїјери испāљујў по кѡмāнди трѡмбуне свї заједно или по рѣду један за другїјен.

трѡмпўлин в. *ѡрамѡулин*.

трѡн, трѡна м (тал. trono) *ѡријесѡље*. — Дїгла глāву и нїкога нē гледā, ко да је сјѣла нā трѡн!

трѡпо прил. *ѡревїше*. — Трѡпо је тѡ, не мѡгу толикѡ плāтит! изр. *трѡпо лўсо*; *трѡпо лўсо лāрда и кўпуса ѡрескуѡ* (*кад се ѡцїењује да је много ѡѡѡрошїлїи на нешїѡ шїѡ* иначе нїје неѡѡходно или шїѡ не ѡдговара нечїјим фїнансїјским мѡгућностїма). — Трѡпо лўсо је дāт толикѣ дїнарѣ за ѡбичнѣ крпїце! — Дрāгā мѡја, нē може се свѣ! Трѡпо лўсо лāрда и кўпуса!

трѡшљав, -а, -о пријд. *чворноватї* (*дрво, цїејаница и сл.*). — Свā су ти дрва нѣ-кāко трѡшљава.

трѡш, трѡпа, трѡпо пријд. *ѡрѡѡак, ѡѡор, ко-ји „куѡи усѡа“ (незрела ѡскѡруша, кру-шка, неке врсѡе вина иїд.)*. — Нѣћу ѡ(д) тега вїна, трѡпо је!

трѡпат, -āн несвр. *ѡѡѡајући ићи ѡ мр-аку, једва у мрaku ѡгађатїи ѡуш*. — Трѡпāн

нѣкāко узā скалу, а нїђе ѣлетрикē. — Умѡрило ме је трѡпāње по мрāку.

трѡпеза ж (грч. trapeza) *сїѡ за којим се једу дневни ѡброци*. — На трѡпези мѡрā бїт нāпица.

трѡпезарија ж *ѡросѡторија за ручава-ње и сл.* — У трѡпезарији стѡјї крѣдѣнца, трѡпеза су чѣтири или сў шѣс стѡчїћā и у канѡну пїтāр с цвїјећен.

трѡпезица ж (дем. од трѡпеза) — Мѡгла је у кѡмїн стāт и трѡпезица.

трѡпѣћ, -ѣћа, -ѣће пријд. 1. *ѡѡѡоран (шѣксѡѡилни матїеријал)*. — Кўпи тї њѡму за гāшā нѣшѡ трѡпѣће, а нē да хи ѡдма рāздерē. 2. *издржљив (ѡсоба која сїѡр-ѡљиво ѡдноси болесїи или друге неда-ће)*. — Трѡпѣћ је, јадан, а толикѣ гѡдине се нē дїжē ис пѡстејē.

трѡпјет, трѡпїн несвр. *ѡдносиїи неко-га који је ѡсїїѡгаѡ у нечему усїјех, ѡа се много хвали, ѡрїдајући себи велику ва-жност*. — Кѡ ће га трѡпјет ако бўдē једнї одлїкāш у рāзреду!

трѡс, трѡсти ж ном. мн. *трѡсти ѡрска*. — Хѡћеш ли ми пѡсјѣћ ѡнē трѡсти?

трѡсит, -їн свр. I. 1. *уклонїи, ѡбѡаци-тїи нешїѡ или некога*. — Трѡсїћу старў мѡбїљу и кўпит нѡвў. 2. *завршїи не-шїѡ*. — Да хѡће трѡсит шкѡлу, па нека пѡ-слијē чїнї штѡ хоће! II. ~ се 1. *уклонїи се, ѡїшїи*. — Трѡси ми се с ѡчї! 2. *ѡслобо-дїи се некога или нечега*. — Мѡрāн се трѡсит ѡвегā пѡсла. изр. *трѡси се мѡне ѡсїїи ме на миру, ѡсїїави ме на миру*. — Трѡси се мѡне, нѣмāн јā кā(д) слўшат твѡје лўдости!

трѡстїка ж *ѡрска (бїљка)*. — Ымā трѡстїкā и повише баѣ милїтāрскē.

/трѡт/ изр. *трѡт нѣкоме сѡ на глāви мучїиїи некога замјеркама, ѡрїмједбама, мал-ѡрѡтїиријатїи га*. — Јā нѣћу пўштїт да ми ѡн трē сѡ на глāви.

трѡтат, -āн несвр. *ѡрчкарїи, ѡсршїа-тїи, не сїѡјатїи никад него увїјек нешїѡ радїиїи*. — Јадан Јāкоб, сāмо трѡтā тāмо ѡ āмо!

трѹдан, трѹдна, трѹдно пријд. *шежак*, *најоран*. — Трѹдан му је посо, па је вѹзда ѹморан. — Ова сегамана ми је била трѹдна.

трѹдно прил. *шешко*. — Трѹдно ми је чинит скаљу неколико пута на дан.

трѹкат, -ан несвр. (тал. trussare) **I**. *уиа-дљиво некога шминкаѿи, ѹдерисаѿи и сл. иако да личи на маску*. — Трѹкаш је ко да ће у театру прѣстављат арлекина. **II**. ~ се јако се шминкаѿи. — Нѿко се не трѹка ко она.

трѹмбета ж (тал. trombetta) *ѿруба*. — Пуха он у трѹмбегу у Грађанскон мѹжици.

трѹмбетат, -ан несвр. **1**. *ѿрубѿи у нешто*. — По цѿјели дан овуда пасаважу аѹти и трѹмбетају. — Ухитѿи хи трѹмбетане ка(д) чејад спавају. **2**. *често и доста ѿиѿи алкохол*. — Сѿкуро ћеш га нај у бирѿији како трѹмбета.

трѹмбит, -ин несвр. **1**. *ѿрубѿи*. — Јеси ли га ти чо да трѹмбѿи? **2**. *ѿроѿиѿи алкохол у умјереним количинама, али редовно*. — Добро је он: једѣ, трѹмбѿи по ѹжанци и ставља другому дѣке.

трѹментат, -ан несвр. (и: турментат, торментат) (тал. tormentare) *мучиѿи некога, сѿално некоме за нешто ѿриговараѿи*. — Трѹментѿи ћер што се никѿко не либерѿва онегѿи ѿезинога гомнара. — Ја мѿслин да је доста трѹментанѿа с твојѣ бандѣ!

трѹнит в. *ѿрунуѿи*.

трѹнут, трѹнѣм несвр. (и: трѹнит) *гњиѿи (нѿр. у врѿу цвијеће, ѿврће и сл.)*. — Нѣспола у цардину свѣ више трѹнѣ. — Свѣ у зѣмји трѹнѿи од велике влаге.

трѹп м *врѿиѿа крујине ѿлаве рибе*. — Купила сан данас лијепѿи бѿкун трѹпа.

трѹпика ж *нека болестѿи*.

трѹпина ж **1**. *ѿанѿ*. — Ко ће ти исцијѣпат овлике трѹпине? **2**. *дебела, шешко ѿкрѣтина, најчешће и лијена особа*. — Јѣдва смо ону трѹпину укрѿали у барку!

трѹсит, трѹсѿн несвр. **1**. *сиѿаѿи нешто, ѿуѿиѿаѿи да се ѿросѿије*. — Сакет

је пробужан, па трѹсѿн мѹку по клима. **2**. *ѿиѿи, исцијѿаѿи неко ѿије*. — А ѿѣ је? трѹсѿи вино у бирѿији!

трѹхолит, -ин несвр. *лагано ѿиѿи, ѿиѿи с муком од сѿаросѿи, болестѿи или умора*. — Трѹхолѿи ли још она жѣница ѹз улицу ко прѿје?

/трѿаруо/ изр. бѿт на трѿаруо *биѿи мрзовољан, нервозан*. — Што си ти јѹтрѿс вас на трѿаруо?

/тѹ/ изр. што ти (га) је, тѹ ти (га) је у значењу: *из ове се коже не може; иако је и ниѿиѿа се не може ѿромијениѿи*. — Тако је то: што ти га је, тѹ ти га је, ма живљет се ѿ даље мѿра.

тѹб м (тал. tubo) *сѿаклени цилиндар од ѿѿролејке*. — Очистила сан тѹб на свијѣи от петроља.

туберколѿз, -а, -о пријд. (тал. tuberculoso) *суѿичав, ѿуберкулозан*. — Фаца му је траспарѣнта ко да је туберколѿз.

туберколѿза ж (тал. tuberculosi) *суѿица, ѿуберкулоза*. — Ако се не будѣ пѿзит, добиће туберколѿзу.

тубѣрѿза ж (тал. tuberosa) *биљка с бијелим веома миришљавим цвијеѿом*. — Свѣ је воњало по тубѣрѿзама.

тѹбет м ген. мн. тѹбетѿа (тал. tubetto) *ѿуба неке ѿасѿе или креме*. — Узми ми тѹбет каквѣ кремѣ за рѹка!

тѹга ж **1**. *жалосѿи, јад*. — Ухитила ме је некаквѿ тѹга ка(д) сан вѿдијо како се она кѹћа распада. **2**. *осѣјај гађења, неугодносѿи, али и сѿида због нечега што је ружно*. — Не би му о(д) тѹгѣ ѹзео што из рѹкѣ! — Не могу о(д) тѹгѣ ни гледат што се чинѿи. изр. *тѹга и невоља (невоја) каже се за јадно чељаде или за нечију јадну сѿѿуацију*. — Он ти је велика тѹга и невоја. — Поврх свѣ ѿѿховѣ тѹгѣ и невоље манкала ин је само ова несрећа.

тѹгљив, -а, -о пријд. *ѿугљив, нѿр. храна и сл.* — Прѣслатко је ово и зато је тѹгљиво.

тѹдѿр в. *ѿудара*.

турнут, турнѐм свр. *гурнути некога или нештио*. — Не пас̄а порѐд камена на путу, а да га нѐ турнѐ с нѓгѓн. изр. ~ штѓ у рѹку даиши некоме нештио (најчешће новац) да га иочастииши или иодмийиши. — Ако му штѓ нѐ турнѐш љ рѹку, нѐће ти ништа учинит!

/турскѣ/ изр. на турскѹ силу иод великим ириииском, једва, на све јаде. — На турскѹ силу је пристѓ да се окѹп̄а.

тѹтнут, тѹтнѐм свр. (и: тѹкнут) *дискрејино даиши некоме нештио* (иоклон, новац и сл.). — Видијо сан да му је нешто тѹтнуо у шпаг.

тѹћ, тѹчѐн несвр. *говориши нештио не ипромишљено*. — Не тѹци лѹдо! — Тѹче в̄зда иштѓ ѓткад га зн̄ам.

тѹфа ж *мирис уст̄ајале влаге, илјесни, у ипрос̄орији која није дуго ировје ишравана*. — У кући се чѹјѐ тѹфа. — Св̄а ми рѓба смрдѣ на тѹфу.

тѹфав, -а, -о придј. (и: тѹф̄ав) *иљеснив, мемљив*. — Крѹх у шкраб̄ици је тѹфав.

тѹфавит се, -иѣн се несвр. *иљеснавиши се, добијатиши мирис влаге и кварииши се ако је у иишању храна*. — У спреми је умѣдеца, па се храна тѹфавѣ.

тѹфнна ж (аугм. од тѹфа) — Укихала се тѹфина и у орм̄аре и у храну.

тухињат, -̄ам несвр. *иолако вреиши на иишој ваири*. — На јѐднѓму фѓрњелу тухињ̄а кѹл̄аш, а на другѓму врѣ јѹха на мѐсу.

тѹцкат се, -̄ан се несвр. *куцкаиши се ирвеним јајима о Ускрсу*. — Тѹцкаѣмо се, па чѣгово јаје будѐ најјачѐ, нѓси св̄а друг̄а.

тѹцнут, тѹцнѐм свр. **I.** *удариши, куцнуиши ирвеним јајешом друго јаје (о Ускрсу)*. — Тѹцни с врхон ѓд врх, а не с врхон з б̄андѐ! **II.** ~ се *куцнуиши се ирвеним јајима о Ускрсу*. — Узѐћемо с̄ад по јѐдно јаје, па ѣмо се тѹцнут.

тѹч м *мјед, у домаиинсиѣву иознаиѣ ио добром квалииешѣу иосуѣа*. — У њѐговијен рѹкама би се свѐ слѓмило па да је и ѓ(д) туча!

Ћ

/ћ̄а/ изр. *̄ајде ћ̄а, ̄ајдемо ћ̄а, пѓћ̄а, пѓј ћ̄а одлази, иѓћ̄имо одавѐ! оишиши однекле*. — ̄ајде ћ̄а да те више нѐ глед̄ан! — ̄ајдемо ћ̄а, иштѓ нѐм̄амо штѓ ѓди ч̄инит! — Св̄и су вѐћ пѓшли ћ̄а.

ћ̄акула ж (тал. *chiacchiera*) *злбно измишљање или иричање на рачун другога, неосноване ириче о некоме другоме*. — Изишле су ѓ њему ћ̄акуле па се св̄ашта нагађа. изр. *ств̄арат ћ̄акуле измишљаиши нештио о некоме*. — С̄а(д) се ств̄арају ћ̄акуле око њѐговѐ жѐнидбѐ.

ћ̄акул̄ање с гл. им. од ћ̄акулат *брбљање с неким*.

ћ̄акулат, -̄ан несвр. (тал. *chiacchierare*) *чаврљаиши, брбљаиши с неким*. — Прѐста-

ните ћ̄акулат, забѓљеће вас језик! — У ћ̄акул̄ању нам је вријѐме брзо пасало.

ћ̄акулета ж *разговор о безначајним свакодневним итемама*. — Дѓћи на кафе и на ћ̄акулету.

ћ̄акулица ж (дем. од ћ̄акула) *сишна оговарања*. — Наприповијѐдале сте се, ма је сикѹро б̄ило и ма̄ло ћ̄акулиц̄а на мѓј рачѹн.

ћ̄акулѓн, -ѓна м (тал. *chiacchierone*) **1.** *иричалица, мушкарац који воли да води најчешће безначајне разговоре*. — Од муч̄аљива ѓца испѓ син ћ̄акулѓн! **2.** *мушкарац који злбно измишља и ирича о другоме*. — П̄ази се ти ѓнег̄а ћ̄акулѓна, кап̄ач ти је ствѓрит неприлике!

ћакулџна ж (тал. chiacchierona) 1. *жена која много брбља, водећи најчешће безначајне разговоре.* — Сви су је у сусјеству знали ко велику ћакулџну. 2. *жена која злобно измишља и ирича о другоме.* — Не вјеруј њој ћакулџни с Пријекџа!

ћапават, ћапаван несвр. (тал. chiappare) *зајремајти, захвајтајти.* — Кџлико ћапавā ђви сџд?

ћапат, -ан зграбијти, ухватијти. — Тапāj што мџжеш вишџе!

ћарина ж (тал. chiaro, chiarezza) *чистина; широк, отворен простор у ирироди.* — Ка(д) се дџђе на ћарину, види се мџре.

ћарлатан, -ана м (тал. ciarlato) *брбљивац, онај који се размеће ријечима с намјером да некога увјери у нешто неизбиљно.* — Сви су му вјџровали, а пџслије се џткрило да су имали пџсла с џбичнијем ћарлатаном.

ћарлатана ж *женска особа која се размеће иразним ријечима како би некога увјерила у нешто неистинијто, неизбиљно, брбљивица.* — Импампанала ме је једна ћарлатана да џзмен ђво невајалџ рџбе.

ћарлатат, -ан несвр. *брбљати с намјером да се некога у нешто увјери.* — Знā џн дџбро ћарлатат! — Ћарлатане му је дџнијело дџбријех сџладā.

ћāћа м ошџац (говори се у околици Дубровника). — Ћāћа му не дā да се жџни.

ћāће м ошџац, шџаџа. — Ћāће му је пџшџ навџгат.

ћџдит, -ин свр. (тал. cedere) *ирейустити, устџуйити, даџти.* — Пјан су ћџдили дјџци, а џни су у пјантџрену.

ћџдула ж (тал. cedola) *цџдуља.* — Кџ је писџ ђву ћџдулу?

ћџдулица ж (дем. од ћџдула) *цџдуљича.* — Нашли смо јџдну ћџдулицу на враћима.

ћџлебрџ, -ā, -џ придј. (тал. celebre) *славни, гласовити, џознатџи.* — Дум Ёво је бџјџ џџлебрџ предикатџр.

ћџџесте придј. (за сва три рода — непромј.) (тал. celeste) *џлаве боје, боје ведрог неба.* — Ё џега су ћџџесте џчи.

ћџнере придј. (за сва три рода — непромј.) (тал. cenere, cenereo) *џеџџасџи.* — У ормару је виџијџ јџдан ћџнере вџстџт и ћџнере кџтула.

ћџнџра ж (тал. censura) *цензура.* — Није сџкџро да ће тџ пасат ћџнџру.

ћџнџрават, -џраван несвр. (тал. censurare) *џџвергавајти цензури, цензуриџати.* — Ако пџсту ћџнџравајџ, имаће штџџ читат.

ћџнџрат, -ан свр. *цензуриџати нешто.* — У рату су свā писма бџла ћџнџранā.

ћџнтар, -тра м ген. мн. ћџнтарā (тал. centro) *центар, средина.* — Кџћа се наџџди близу ћџнтара града.

ћџнтиметар, -тра м (и: ћџнтиметар) ген. мн. ћџнтиметарā и ћџнтиметарā (тал. centimetro) *центиметар.* — Кџлико смо се умџрили, на сврху смо ћџнтиметрима мјџрили кџраке.

ћџнтрāљџ, -ā, -џ придј. (тал. centrale) *средишњи, главни.* — Ћџнтрāљџ џправа бџла је у граду.

ћџнтџра ж (тал. cintura) *џџас од шџрде џканине који се сџаваља на сукњу да би горњи диџ чврстџ сџајаџ.* — Кџтула беш ћџнтџре не стџјџ дџбро.

ћџпаница ж *сџекиром цијејано дрво за ложење.* — Све су ћџпанице бџле јџднāке по дужини ко да си хи мјџријџ.

ћџр, ћџре, ћџри итд. *ћи.* — ђва мāња мāла ми је о(д) ћџре штџ жџви у Цāвтату. изр. *ћџрце мџја џако се обраћа кџери кад се џџј ријечи даје џџсебан значај, али више у смислу: драга мџја; џако се обраћа и некој другој особи у истџм значењу.* — Ћџрце мџја, не може се бацат динаре на све бāнде и јџпџт имат!

ћѣрат, -ан несвр. *ћјерайи*. — Нѣко те нѣје ћѣрѣ да йдѣш тѣмо!

ћеремѣнија ж (тал. *cerimonia*) *обред, церемонија*. — Кѣја је тѣ ћеремѣнија за љћ љ њих љ кућу!

ћеремѣнѣјал, -ѣла м (тал. *cerimoniale*) *укућности йравила за неку йрилику и одржаванье свих йих йравила*. — Прѣтили смо вѣс ћеремѣнѣјал ѣтворѣња фѣстѣ св. Влѣха.

ћѣретина ж (пеј. од ћѣр) — Нѣје се ни мѣгла дрѣгѣму нѣдат од онѣкѣ ћѣретинѣ!

ћѣрѣн, -йна м (тал. *cerino*) *вошѣиана шибица*. — Ћѣрѣни су у комѣну на пѣ прѣту.

ћѣрожина ж (тал. *sego*) *свијећа лојаница (у Дубровнику се вошѣианица зове „свијећа“, али би се йо називу лојанице могло закључиѣи да су некад йрѣиѣжно уйошребљаване вошѣианице, йа је йо њима касније и лојаница добила име)*. — Ужѣжи ћѣрожину да видѣн сић низѣ скалу!

ћѣрошпѣња ж (и: ћѣрошпѣња) 1. *врста цвијећа (Pelargonium)*. — На солѣру цѣвтѣ ћѣрошпѣње и пѣтоније. 2. *йечѣиѣни восак*. — За импѣкат свѣ рѣбу како вѣјѣ и импѣстат слѣжиће ми и ћѣрошпѣња.

ћѣртификѣт, -ѣта м (тал. *certificato*) *йѣшврѣда*. — Ймѣш ли ти ћѣртификѣт да си фѣнуо скѣлу?

ћѣт, хѣћу гл. прѣдј. акт.: тѣјо (ћѣјо), ћѣла, ћѣло. I. *хѣјѣиѣи, жѣљѣиѣи*. — „Штѣ ћѣте вѣй?“ — „Јѣдну кафу бѣјѣлѣ.“ изр. *кѣ ће сѣ мѣѣм (с тѣѣѣн, ш ѣѣме, с ѣѣма, с вѣма, ш ѣѣма) ко је равѣн мѣни (шѣби, њѣму ишѣд); каже се најчѣиће у шали, ишѣичућѣи йрѣшмућѣиво некого над дрѣгим због каквог усѣјѣха, добиѣика и сл.* — Кѣ ће са(д) с тѣѣѣн ка(д) си дивѣнтала мѣштриѣња? нѣћеш како не би! — *каже се у разговору кад се реѣлицира на нечије саѣишѣѣње, а може биѣи изрѣчено озбиљно или у иронији*. — „Пѣро је кѣпи-јо кѣћу у Граду и вѣлику бѣрку.“ — „Нѣћеш, кад ймѣ сѣлѣдѣ ко вѣдѣ!“ „Мѣре је стѣвила клѣбучић и дѣла се љ лусѣ.“ —

„Нѣћеш, принѣипеса!“ *ћѣт некого дѣбро, (нѣ ћѣт некого дѣбро) (не) вољѣиѣи некого*. — Нѣвѣста нѣкад нѣје сѣкрѣву ћѣла дѣбро. *хѣће му се (пѣно, мѣло, ѣра и сл.) каже се кад некого шрѣба времена, новаца и сл. да би реѣлизираѣ одрѣјѣну намѣру*. — Хѣће му се вѣшѣ ѣд урѣ док дѣћѣ ѣмо. — Хѣће му се сѣлѣдѣ за ѣбућ онлику дѣћцу! — Хѣће ми се снагѣ за свѣ ѣвѣ пѣднѣјѣт. *хѣће рѣјѣт значи*. — Кад нам нѣјѣсу нѣшта јѣвили, хѣће рѣјѣт да нѣће ѣмо ни дохѣдит. *хѣће се (врѣмена и сл.) шрѣба (врѣмена и сл.)*. — Хѣће се динарѣ за пѣј у Америку! хѣћу те јѣ! *каже се кад се жѣли ишѣакнуѣи нека йѣиѣшкѣћа или нешѣо скоро недѣстижно, неѣшварљиво*. — Хѣћу те јѣ испѣ(т) се уз овлико скалинѣ! II. ~ се изр. *ћѣт се с нѣким дѣбро (нѣ ћѣт се с нѣким дѣбро) (не) вољѣиѣи се с неким*. — ѣни су се вѣзда са сѣсѣдѣима ћѣли дѣбро.

ћѣи, ћѣри ж *ћѣи*. — Вѣшѣ од гѣдишѣта је бѣла љ ћѣри у Конѣвѣлима.

ћѣвѣтѣна ж (тал. *civettona*) *жена која својим вањским изгледом мамѣ мушкарѣе*. — Кад је пѣгледѣш, прѣвѣ ћѣвѣтѣна!

ћѣвѣлизѣват, -йзѣвѣн несвр. (тал. *civilizzare*) *врѣиѣи кулѣурни уѣиѣѣј на некого, уљућивѣиѣи некого*. — Ћѣвѣлизѣвају нѣкого гѣдишѣтѣма па бес кѣрѣсти. II. ~ се уљућивѣиѣи се, йрѣхвѣиѣиѣи кулѣурни начин жѣвоиѣа. — Вѣдѣ се по свѣму да се ћѣвѣлизѣвѣш.

ћѣвѣлизѣт, -ѣн свр. I. *уљудѣиѣи, угладѣиѣи, цѣвѣлизѣватиѣи некого*. — Нѣкого нѣ можеш љ трен ћѣвѣлизѣт. II. ~ се уљудѣиѣи се, угладѣиѣи се, цѣвѣлизѣватиѣи се. — У ћѣвѣлизѣѣному свијѣту се лѣко ћѣвѣлизѣт.

ћѣвѣлизѣѣјѣн, -ѣни ж *цѣвѣлизѣѣѣја, кулѣуран начин жѣвоиѣа*. — Чѣм су ѣћу-ћѣли ћѣвѣлизѣѣјѣн, промѣјѣнили су се.

ћѣвѣло прил. в. *чѣвило*.

ћѣвѣѣо, -ла, -ло (ћѣвѣлѣи, -ѣ, -ѣ) в. *чѣвѣѣо (чѣвѣлѣи)*.

Ћика ж (тал. *cicca*) *оџушак, остџаџак ѿоџушене цигарџе*. — Скалини су били пџни **Ћика**.

Ћика-Ћика узв. *нека, нека!* — узвик којим се, ѿнекад и злурато, а џим се највише служије дјеца, обраџа другоме кад му се жели наругаџи за неки неусџјех, ѿромашај и сл. у смислу: *добро ѿи сџоји!*. — Ћика-Ћика! Избиџе те мама штџо си изгџу-бијо џштрило!

Ћикат, -ан несвр. *изједаџи се због неког неусџјеха или сл.* — Нека сџ(д) **Ћика** кад ме није **Ћио** пџслушат.

Ћикџтат, -ан несвр. *ѿљуваџи, ѿљуцаџи*. — Какава је то грџба ужанца **Ћикџтат** по пџту? — Ћикџтање је кому дивертџменат док сџоји наслџен на кантџн џд улицџ.

Ћикина ж (пеј. од **Ћика**) *оџушак, остџаџак ѿоџушене цигарџе*. — Свијет се разишџо, па су му џстали трагови: **Ћикине** и картџшина на све банде.

Ћиклџн, -џна м (тал. *ciclone*) *снажни врџложни вјештар*. — У јџдному трџну **Ћиклџн** је свџ џднијо.

Ћикнут, -нџм свр. *избацаџи некога с одређеног ѿложја, смијениџи, одсџраниџи, удаљиџи*. — Ако не буде тџјо радит како џни хџејџу, **Ћикнуџе** га ко ништа.

Ћикџрија ж *врџша сурџгаџа, надџмјесџка кафе*. — Ћикџрија се пџ густу рџзликујџ џт правџ кафе.

Ћилџндар, -дра м (тал. *cilindro*) *цилиндр, врџша шешира*. — А за фунерџлон му свџ госпџри у **Ћилџндрима**.

Ћименат, -џнта м (тал. *semento*) *цементџ*. — Биџе ван дџста **Ћимџнта** за ти пџсџ.

Ћимџтават, **Ћимџтаван** несвр. (тал. *sementare*) — Ка(д) џете пџчџт **Ћимџтават** тџрацу? — Зависџ џд времена ка(д) **Ћемо** фџнут **Ћимџтавање**.

Ћимџтат, -ан свр. *цементџираџи*. — Колико трџба **Ћимџнта** за **Ћимџтат** скалине?

Ћинџзи, -џа, -џ придј. (тал. *cinese*) — На гласу су прецијџзи **Ћинџзи** вази.

Ћинемџтограф м (тал. *cinematografo*) *кино, биоској*. — Увечџр се учинџ неколко **Ћира** по Страдџну или се пџџџ у **Ћинемџтограф**.

Ћинквина ж (тал. *cinquina*) у *игри ѿмболе ѿџи извучених бројева у јџдном реду, ѿџи ѿредсџавља добиџак*. — Тџмбула **Ћма** трџ добџтка: тџрно, **Ћинквину** и тџмбулу.

Ћирка (тал. *circa*) *ѿриближно, ѿко*. — Биџе тџ **Ћирка** двџста милијџна.

Ћиркџстанца ж (тал. *circostanza*) *околностџ*. — Ваја **Ћмат** у виду свџ дрџтџ **Ћиркџстанцџ**.

Ћирлица ж *џирилица*. — Та је кџџга штџмпана **Ћирлицџн**.

Ћитадела ж (тал. *cittadella*) *градско уџврђење*. — Дубрџвник је сџ свијџх бџнда џпасџн **Ћитаделама**.

Ћиџџџн, -џна м (тал. *cicerone*) *водич, воџ*. — Дџго је џн бџјо **Ћиџџџн** у тџризму.

Ћиџџџна ж (тал. *cicerona*) *жена водич у тџризму*. — Јџдна **Ћиџџџна** је вџдила грџпу фџрџстијџх прикџ Пријџкџга.

Ћифра (тал. *cifra*) *бројка*. — Јџ тџ **Ћифру** не знам ни пролегџт.

Ћихавица ж *кихавица*. — Са зџмџн дџџџе и **Ћихавица**.

Ћихат, **Ћихџн** несвр. *кихаџи*. — **Ћихџа**, дџбро се нахлџдијо. — Ухитило ме је **Ћихџање** па **Ћикако** прџстат.

Ћихнут, **Ћихнџм** свр. *кихнуџи*. — Колико **Ћеш** јџш пџта **Ћихнут**?

Ћџка ж (тал. *ciocca*) *висџи свијеџњак са више свијеџа, лусџџе*. — Кџја грандеца! Свџ пџстџ **Ћџке** пџ куџи.

Ћџмбо м 1. *смијешна фигура, насликана или као ѿредметџ*. — На реклами су двџ **Ћџмба**. 2. *добродушна и наивна мушка особа, која не ѿримјеџује да је други џмаџују*. — ѿни тџвџ **Ћџмбо** мџсли да су свџ дџбри и поштџни.

Ћџбуџин, -џна м (дем. од **Ћџмбо**) *смијешна фигурица насликана или као ѿредметџ*. — Продавајџ на плаци некаквџ **Ћџбуџине** па дјеца излџџела за џима.

Һомбулџнић м (дем. од һомбулџин) — Једна дјевочица ндсѣ вѣстицу от каланкѣ свѹ на һомбулџниће.

Һѡравац, -ѡвца м ген. мн. һѡравацѡ чо-вјек с дефектѣним видом, али и онај који дуже времена или шренуѣно нешиѣо не види мада му је вид добар. — Ї һѡравац би нашѡ пѹт, а тѣ не можеш!

Һѡравица ж жена дефектѣног вида, али и она која добро види, а нешиѣо не шримјежује. — Ў што си, һѡравицо, глѣда-ла ка(д) си ѡвѡ купѡвала?

Һѡре ж женска особа с дефектѣним видом, али и она која шренуѣно нешиѣа не види. — Онѡ һѡре не види да се рѹгају ш њѡме.

Һѡрѣње с гл. им. од һѡрит нешресѣано гледање у нешиѣо или у некога. — Забѡ лѣће те ѡчи о(д) һѡрѣња у фѹѣстру при-ко пѹта.

Һѡрит, -ѣн несвр. 1. не дизаѣи ока с некога или с нечега. — Повѡздѡн һѡрѣ ѹ либро. 2. најрезѡѣи вид због слабог освје-ѣљења или због слабог вида. — Шѣјѣ и һѡрѣ у мрѡку, а неће ѹжећ свијежу.

Һѡро м (и: һѡро) човјек без ока, де-фектѣног вида, али и неко ко шренуѣно не види нешиѣо. — Јѣдан һѡро прѡдѡвѡ фѡје. — Ыѡро, како не видиш лапис ка(д) ти је прѣд носѡн?

Һѹк/ изр. стѡт ко һѹк неѡмично сѣја-ѣи һѹшећи. — Штѡ тѹ стѡјѣш ко һѹк?

Һѹлит, -ѣн несвр. неѡмично сѣјаѣи као у неком очекивању. — ѡд јутра дѡ ве-чери һѹлѣ на фѹѣстри.

Һѹћа ж бочица с гуменим наѣишакѡм који има рѹѣицу, а служи за храњење дјѣшеѣа. — Мѡлѡ дијете пѣје млијеко на һѹћу.

Һѹћат, -ѡн несвр. (тал. *succhiare, succiare*) сисѣи нешиѣо. — Вѣћ си вѣлики, а һѹћаш прѣ! — Стави плѡчицу у ѹста па һѹћѡј! — Дијете се тѣшко ѡлучѣ о(д) һѹћѡња прѣста.

Һѹћет, һѹћѣн несвр. I. 1. вољеѣи неко-га. — Кѡ га не би һѹћѣо кад је онѡко дѡ-бар! 2. осјећаѣи нешиѣо. — Ымѡ неколи-ко данѡ како һѹћѣн да ме бѡлѣ нѡга. II. ~ се 1. вољеѣи се. — Ыћѣли су се ко прѡвѡ браћа док није ѹ кућу ѹшла сотѡна. 2. осјећаѣи се добро, лоше и сл. — Ымѡ ѡн гѡдѣнѡ, ма се јѡш һѹћѣ млѡд.

Һѹћѣн, -ѣна м гумена најравица ко-јѡм се у дјѣшеѣа сѣвара уѣисак да си-ше, цѹцла. — Мѡлѡ не може заспат бес һѹћѣна.

Һѹш/ изр. не рѣјет ни һуш (ни һуш, тѡваре) узвик којѣм се шјѣра магарац, а у изразу се ѡноси на некога ко оде без ѡздрава или ѡрође ѡред ѡзнаѣе особе без рѣје-чи, али и ако неко без рѣјечи захвале ѡри-ми нешиѣо од другога. — Срѣјѡ ме је на улици и није ми рѣкѡ ни һуш. — Дѡла сан му најлѣпшѹ слѣку, а ѡн ни һуш, тѡваре!

Һѹше ж (и: һѹше — у Жупи дубро-вачкој) (тал. *siuso*) магарац. — На һѹши су бѣла двѡ сѣпета пѹна грѡжѣа.

У

Ў предл. 1. кроз, унушар. — Све трѡје је ѹмрло ѹ мејсец данѡ. 2. код. — Дѡђи ѹ мене да ти нешто ѹкажен! — Ў ѣих је пѹна кућа чејѡди! изр. ѹ мене брат (сѣстра итд.) мој (браѣ), моја (сѣшѣра). — Ў мене папе вѡзда читѡ либра.

убѡцат в. убацѡватѣ.

убѡциват, убацѣван несвр. (и: убацѡт) улазиѣи у неку ѡрѡшѡрију кроз враѣа или ѡрозѡре (киша, вода и сл.). — С тѣ бѡндѣ вѡзда убацѣвѡ испѡд вратѡ. — Пѡ-гледѡј ѹ камару убацѣва ли киша!

убѡцит, убацѣн свр. ући у неку ѡрѡ-сѡрију (мисли се на кишу и сл.). — Ако

кѣша дође с вјетрон, сѣкуро ће убаци(т) крос фѣвѣстру.

убешкѣтат, -ан свр. *направити дво-йек*. — Свако неколико дана убешкѣтан сѣхи крѣх.

убѣјат, **убѣјан** несвр. **I. 1.** *каже се за цијеле које жуљају или су шешке ња замарају*. — Убѣјају ме црвѣје у прстима. **2.** *каже се за неку боју која не ѣриличи, нѣр. неку особу чини сѣтаријом, неку ѣро-сѣорију шмурном и сл.* — Пѣнере блѣза те убѣја. — Убѣјају ме сѣурѣ мѣри у камари. **3.** *замарати, дѣловати убитачно на некога*. — Убѣја ме ѣва скѣла. **II.** ~ се *ѣревише радиити, ѣреѣјеривати у нече-му*. — Не убѣја се ѣна пѣно от пѣсла. — Убѣјају му се ѣтац ѣ мајка од мѣсли кѣко ће ѣн пѣсат на пѣту.

убѣјѣлит, **убѣјѣлин** свр. *избијелити ѣлатно ѣрањем или сушењем на сунцу*. — Бѣтана убѣјѣли ка(д) се неколико пѣта ѣперѣ.

убит, **убијѣн** свр. **I. 1.** *заклати неку живоитињу: кокош, свињу и сл.* — Кад нѣма мѣса за кѣпи(т), **убијѣн** кѣкѣш. **2.** *кад се некоме у ѣуитини обраћа због ѣога шѣно је урадио нешѣно неѣрикладно и сл.* — Убићу те ако не пѣкупиш свѣ штѣ си разбацѣ! — Убила би га кад би чѣла да је бѣјо ш ѣјма у кумпѣнији. **3.** *у клѣви*. — Бѣк те лѣда (не) **убијо!** — Пѣшка те (не) **убила**, ш тѣ си тѣ учѣнијо! **4.** *шѣѣтно на некога дѣловати ријечима, ѣосѣуйком, сѣтањем и сл.* — Убијо ме прѣпух у кући. — Убила ме нѣпѣрѣва ш ѣјховѣ бѣндѣ. **II.** ~ се *ѣреѣргнути се од ѣосла или од неког другог найора, настѣојања и сл.* — Убијѣн се рѣдѣи, а ѣ(д) тегѣ нѣман нѣшгта. — Убили смо се ѣштѣи вас ѣѣ сте. изр. ~ ѣт плача дуго и *јако ѣлакити*. — Мѣли се **убијо** ѣт плача кад му је крѣпала тѣца.

убитан, -тна, -тно придј. (и: **убитан**) *убитачан, јако шѣжсак, найоран*. — Скѣле су нам у кући **убитне**.

убитно прил. (и: **убитно**) *убитачно, найорно*. — Убитно је свѣки дан радит ѣстѣ пѣсо.

убјѣн, -ѣна, -ѣно придј. *уѣучен због нечега, безвољан, у јадном ѣсихичком сѣта-њу*. — Сва је **убјѣна** ѣткад је чѣла да ѣдѣ-мо ѣѣ.

ублијѣјет, -дѣн свр. *ѣоблијѣдити*. — Сва је **ублијѣјѣла** кад је чѣла за дѣзгра-цију.

убѣдѣњак, -ѣка м (и: **бѣдѣњак**) *ѣнај кога бѣду*. — Штѣ се дѣрѣш ко **убѣдѣњак?**

убрѣчит, **убрѣчин** свр. *намјерно или ненамјерно гурнути нешѣно у воду или било шѣно шѣчно*. — Убрѣчиѣш рѣкѣв у воду! — Мѣчка је **убрѣчила** гѣбицу у те-ћицу пѣну мѣка.

убрусѣц, -сѣа м ген. мн. *убрусѣца ма-рама, рубѣц*. — Вѣдила је нѣшто из **убру-сѣа**, нијѣсан вѣдијо штѣ.

убручић м (дем. од **убрусѣц**) *ѣѣйна марамѣца, рѣчић*. — Стѣвила сан ти **убручић** у лѣјѣви шпѣг.

ѣвала ж (и: **вѣла**) *дио ѣбале гдје море дубље задѣре у којно*. — Од нѣвремена смо се склѣнили у јѣдну **ѣвалу** на Лѣкру-му.

ѣвѣлит, **ѣвѣлин** свр. **I.** *ѣгурати некога или нешѣно*. — Увѣлили су ми најгорѣ јѣ-буке. — Увѣлијо га је ѣтац на дѣбро мѣѣ-сто. **II.** ~ се *уѣрѣити се негдје некоме, засѣјити негдје*. — Ка(д) се **ѣвѣли** у кућу, нѣ знѣ пѣј ѣѣ. изр. **ѣвѣлила** мн се мѣка у стомак *шѣшко ми је, мучно ми је физички или ѣсихички*. — Увѣлиће ти се мѣка у стомак о(д) толикѣ водѣринѣ! — Увѣлила ми се мѣка у стомак слѣшајѣи хи штѣ гѣвору.

ѣвѣљѣват, **ѣвѣљѣван** несвр. **I.** *уѣрѣи-вати некоме нешѣно, гурати*. — Нѣмѣј ми вѣзда **ѣвѣљѣват** нѣшто штѣ нѣ вѣљѣ! **II.** ~ се *уѣрѣивати се некоме или негдје*. — Ако ме зѣвѣш, дѣћу, а нѣћу се сѣм **ѣвѣ-љѣва(т)**.

ѣвеликѣ прил. *ѣома, много*. — **ѣвели-кѣ** фѣли зѣта.

увехнут, -нѣм свр. *увенутии*. — Од великѣ сүшѣ свѣ је зѣлѣн увехнула (увехла).

увѣјат се, увѣјан се несвр. 1. *додворавајти се некоме мазећи се, најчешће с неком одређеном намјером*. — Нѣшто ће ти њскат, пуно се увѣјѣ околѣ тебе. 2. *каже се за нешто јестиво (врста тѣјестѣа, колач и сл.) што није тврдо, али се зубима тешко прегриза*. — Мјендолѣта ми се увѣјѣ под зубима.

увират, увирѣ несвр. *кад се врењем смањује количина тѣкућине*. — Пушти нека вода полако увирѣ.

увргнут се, -нѣм се свр. *бијти по вањском изгледу, особинама и сл. врло сличан неком сроднику: оцу, мајци, рођаку итд.* — У свѣму се увргѣ у оца.

уврет, -и свр. *кад се врењем смањи количина неке тѣкућине*. — Свѣ је вода уврела, а грах је остѣ на сүху.

уврћет/ изр. *уврћет себи у главу не моћи се ослободити неке мисли*. — Уврћела је себи у главу да је баларина. — Кад он себи нѣшто уврти у главу, нико му то више не може избит.

угибат се, -лѣн се несвр. *каже се за неки предмет кад се под иритиском или иначе увија (картѣонска кутија, лим)*. — О(д) шта је ова рѣстијера ка(д) се овако угиблѣ?

угињат се, -ѣм се несвр. 1. *склањати се некоме с љуѣа, ѡмицајти се*. — Не могу се ни ја свѣкому угињат! 2. *савијати се под неким механичким иритиском или иначе*. — Їдѣ а чују како се подат под ѡима угињѣ.

углабат, углабан несвр. *жуљати (нпр. цицѣле)*. — Лијевѣ ми је добра, а дѣсна ме прѣвја углаба. — Уске су ти прѣвје па ти се од углабања чинѣ жуји.

угледат се, -ан се свр. *узетти некога за узор, иримјер*. — Угледѣј се у днѣга финѣга младѣћа, а нѣ у гомнарину!

угнут се, угнѣм се свр. 1. *склонити се с љуѣа, ѡмакнути се*. — Угни се да па-сан! 2. *сагнути се под иритиском нечега или иначе*. — Под се угнуо од великѣ тежинѣ. 3. *погнути се*. — Угнуо се од годѣна и болести.

угодит, угѣдин свр. *погодити, ѡшрефити, ѡдесити нешто*. — Вајѣ знѣт ѣгањ угѣдит кад ѣмѣш пѣћ крух. изр. *угѣдио је врејеме било је лијѣо врејеме или ириткладно врејеме*. — Овѣ гѣдинѣ је угѣдио врејеме вѣћу.

угризак, -ска м ген. мн. *угризака угризенѣ комад јабуке, хлѣба и сл.* — Пуна је шкрабѣца угризака ѣт круха. — Кѣ крос фѣњестру баца угриске ѣд јабуке?

/угристи/ изр. *угризе се за јѣзик; за јѣзик се угризе клеѣва уѣућена некоме кад каже оно што није шребало или што би, ѡ вјеровању, могло донѣјѣти зло*. — „Нѣмѣј да ти тѣ ѣспанѣ из рѣка и слѣмијѣ се!“ — „Шути, за јѣзик се угризе!“

удајба ж ген. мн. *удѣјба удаја*. — Кѣстаће хи пуно удајба ѣѣри!

ударат, -ан несвр. 1. *свирати на неком инструменту*. — Она лијѣпо ударѣ пјанафорат. — Мѣжѣка ударѣ у Граду. 2. *израсити (кад биљци избѣјају младѣке)*. — Ударајѣ младѣке по стаблима. 3. *заударати на нешто, имати неугѣдан мирис који указује да је нека намѣрница и сл. ѡкварена*. — Оди нѣшто ударѣ. — Мѣсо маѣло ударѣ. — Ова јѣја ударајѣ ко да су старѣ. изр. *ударат ѣ очи смеѣити очима*. — Ударѣ ми ѣ очи рѣфлес ѣ(д) сѣнца.

удвѣрит се, удвѣрин се свр. *додворити се некоме*. — Ако се бѣдѣш знѣт удвѣрит гѣспѣру, биће ти добро.

удијѣват, удијѣван несвр. *увлачити, уѣицајти нешто*. — Ти ми удијѣвај кѣнац у ѣглицу, а ја ћу шѣт.

удит, -ин несвр. *шкодити*. — Јѣдѣ мѣса, а ѣди му. — Он нѣће ѣѣт с нама на Млѣт, ѣди му мѣре.

удјенут, -нѣм свр. *увући конац у иглу и сл.* — Удјенут је бйјелй конац, а мѣни би трѣбб црнй.

удрит, **удрѣн** свр. **I.** *ударити некога или у некога (у нешто).* — Удрићу те ако се не умйриш! — Удријо је з главбн у врѣта. **2.** *изникнути, шек се помолити из зема.* — Удриле су ми помадбре. — Кад удру љубице, прдљеће је на вратима. изр. ~ у главу кад некога ойсједне нека мисао у вези с одређеном намјером или некаква иреокуйација која не да мира. — Удрило му је ббгаство у главу. — Нѣмбј да ти сад удрѣ у главу како те нѣко прбгања. ~ у главу (у ногу) *каже се кад некога ошамути ииће.* — Удриће ми вино у главу, нѣ смијѣн више пйт. — Кд ће се сѣ(д) дйгну(т)! Удрила ми је рѣкија у ногу! ~ (некоме) *у фацу увриједити некога.* — Ако се учиниш нѣвјеш, удрићеш му у фацу. — Узми ка(д) те нудйн, нѣмбј ми удри(т) у фацу! ~ по рўци *учинити некоме нешто шйо му не би било йо вољи, замјерити се некоме.* — Пбћемо кад нас збвѣ, нѣ можемо му удри(т) по рўци. ~ *у се скуити се ириликом ирања.* — Ако овѣ рбѣ удрѣ у се, нѣће ми изйй вѣста. — Онѣ жѣна се смѣњила, ко да је удрила у се! **II.** ~ *се ударити се у йаду или о нешто.* — Пѣшћеш и удрићеш се. изр. *удри се пд губици умукни! (кад неко говори безбожне ријечи).* — Удри се пд губици! Ббк ће те кастйгат ка(д) такб гбвбриш! ~ по глави *размислити о нечему, доћи себи и ойргнути се од лоших намјера и замисли.* — Ка(д) се удријо по глави, видијо је да је фѣлијо. — Удри се мало по глави па ћеш виђет да тб нѣ ваља.

удунут, -нѣм свр. **I.** *угасити, йогасити нешто (вайру, свијећу).* — Удуни тб ма-ло жѣравицѣ у фбрљелићу. **II.** ~ *се угасити се, йогасити се (вайра, свијећа).* — Удунуће се свијећа, вѣлики је вјѣтар.

удушит се, **удушин се** свр. *слаћко се најсйити нечега, с уживањем се најсйити*

омињеног јѣла. — Удушијо би се смб квама!

Уђе ж *женско име у Дубровнику (Еуђенија).*

уђести, **уђѣдѣн** свр. (и: уђес) *увући, уйакнути у нешто.* — Уђѣди ми конац у иглицу, нѣ видйн.

Уђо м *мушко име у Дубровнику (Еуђенијо).*

уђѣнца ж *навика.* — Јѣдѣн више од уђѣнцѣ нѣго бт потребѣ. изр. *имат (нѣмат) уђѣнцу (не)обичавати, имати (немати) обичај, навику.* — Она ймѣ уђѣнцу у свако дбѣа дѣна повйрит на врѣта. — Нѣман уђѣнцу ништа бстављѣт зѣ сутра. **губѣ** (губѣ) ~ *лоша навика, обичај.* — Ймѣ бн губуу уђѣнцу вйкат кад гбвбри.

уђѣт, -ѣн несвр. (тал. usage) *обичавати.* — Уђѣмо се прошѣтат дб Свѣтбга Јѣкоба.

уђѣћ, **уђѣжѣн** свр. **I.** *уйалити нешто.* — Уђѣжи ѣлетрику у комйну! — Уђѣгли су вѣлики бгањ на Звѣковици. **II.** ~ *се I. каже се кад се осјѣити велика врућина у организму.* — Уђѣгла ми се глава по бвѣму сйлному сунцу. **2.** *иланути, наљуити се и ираснути на нешто.* — Уђѣжѣн се кад видйн кбјѣ су ўре, а бн дрйхѣ. **3.** *каже се кад се сланина, масло или нека слична намирница йоквари на високој шѣмйерайури.* — Лѣрдо се уђѣгло бд вѣликѣ врућинѣ.

/уђйват/ изр. ~ *дѣвѣт свијѣтѣ живјѣити лијѣо, имати све шйо је йоибребно за лијѣй живој.* — Како нам је тѣмо бйло лйјѣпо! Уђйвали смо дѣвѣт свијѣтѣ!

уђйжѣт, **уђйжѣн** несвр. *йалити нешто.* — Нѣће уђйжѣ смѣтлйште, й бди се чўјѣ.

уђйна ж *йойодневни оброк (између објѣда и вѣчѣре).* — Мбже се зѣ уђйну пбпит и кафа бйјѣлѣ з бокунйћем крућа.

уђйнават, **уђйнавѣн** несвр. *узимати йойодневни оброк.* — Нйкад не уђйнавѣн.

Ћжинат, -ам свр. и несвр. *узети* (узима-
ти) *иоодневни оброк*. — Данас ћемо
Ћжинат крућа и масла.

Ћжирит, *Ћжирин* свр. **I.** *ушовити сви-
њу, али и човјека добром исхраном*. —
Ћжирити су онџ дијете ко праца. — Један
Ћжирен човјек отворио нам је врата. **II.**
~ се *ушовити се (свиња), раздебљати се*
(човјек). — Ћжиритеш се ако будеш то-
лико јестит.

Ћза предл. *уз, близу, крај нечега или не-
кога, иоред*. — Једва се пѣњем узџ скале.
— Стој ѳзџ ме док је тиска! — Он брзо
идѣ, а ти сџмо трчиш ѳзџ њ.

Ћзавират, -ѣн учест. **1.** (прел.) *кухати*
нешитџ до врења. — Обично сан ѳзавира-
ла јућу у пињети. **2.** (непрел.) *инокључава-
ти, доситизити ичакку врења*. — На вели-
кому фџрњелу свѣ брзо ѳзавирѣ.

Ћзаврет, *Ћзаврин* свр. **1.** (прел.) *скупа-
ти нешитџ до врења*. — Ћзаври вџду па
стџви кћхат кћпус! **2.** (непрел.) *доситити*
ичакку врења, инокључаити. — Кад јућа
Ћзаври, стџви пџсту! **3.** *осјетити бијес,*
љутину због нечега. — Јџ ѳзаврин кад ви-
дин да свџк чини штџ га је вџја. — Ћзџ
врело ми је ка(д) сан чџо штџ гџворѣ. **4.**
*каже се кад настџане неко велико гџба-
ње, крџтање мећу људима и сл.* — Свѣ је
Ћзаврело, неће џвџ иџји на добро.

Ћзвџјѣнит в. *узвџјонут*.

Ћзвџјџнут, -иџџнѣм свр. (и: *узвџнут*,
узвџјѣнит) **1.** *разјарити се, разбјеснит*
се. — Ка(д) тџ видѣн, *узвџјџнѣм* ко враг.
2. *зџрѣйастити се, иресџрашити се*. —
Ћзвџјџниџо би кад би видџиџо кџко тџ из-
глѣдѣ. — Ћзвџнула је џд бокћн миша.

Ћзвџнут в. *узвџјонут*.

Ћзвџцијџн, -а, -џ приџ. *размажен, на-
викнут на разне угодностџ*. — Ћзвџцијџ-
ному чејџдету је тѣшко погџдит.

Ћзвџцијџт, -џн свр. (тал. *viziare*) **I.** *нау-
читџ некога на нешитџ угодно, иријџино,*
размазитџ некога. — Ћзвџцијџтали смо га,
па сџмо брчкџ пџ пјату и неће да јѣдѣ штџ

му се дѣ. **II.** ~ се *навџкнутџ се на нешитџ*
угодно, размазитџ се. — Видѣн јџ да си
се тџ узвџцијџџ, па сџмо занџвѣтџш.

Ћзвџштџн, -а, -џ приџ. *укисѣљен нѣр.*
неко јело, воће и сл. — Кћпила је ѳзвџ-
штџнијѣх смџкѣвѣ и поквѣрила стџмак.

Ћзвџштџт се, *узвџштџн се* свр. *иоква-
ритџ се, укиселитџ се (неко јело, воће и*
др.). — До пџднѣ се смџкѣвѣ *узвџштџтџ*, по-
гџтово по врућини.

Ћзврћет се, *узврћѣн се* свр. *наћи се у*
неугодној или необичној ситуџацији иџ се
узврћџљитџ и безглаво иџнашитџ. —
Ка(д) су пџчѣли свџкакви разгџворѣ, џна
се *узврћѣла*, па нѣ зна штџ би.

Ћзгџри прил. *иѣрема горе, узбрџдо*. — Тѣ-
шко ми је хџдит ѳзгџри. — Потѣгни мџло
ногџвице ѳзгџри!

Ћзгулџзџт се, -џн се свр. *завџљѣти не-
шитџ лијѣо, ирвенситѣено јело, али и би-
ло шитџ друго, иџ нейресџано шџ жељѣ-
ти*. — Штџ сан се *узгулџзџла* на џнѣ кол-
луритѣ шугамѣне! — Ћзгулџзџџ се џн на
тџџје њџке.

Ћздрћат се, *Ћздрћѣн се сачувџти се,*
одрћџити се. — У нѣроду су се јџш *Ћздр-*
ћџли нѣки стѣри обичџји.

Ћзѣт, *Ћзѣн* свр. **I.** **1.** *иџјеситџ нешитџ*. —
Мџнтра ти се кад јџтрџс нијѣси ништа
узѣла. — Ћзми штџ у ѳста! **2.** *ситџитџи у*
брак. — Нѣ би биџо ѳзѣо њџ да је мџгџ наћ
бџљџ. **3.** *куитџи*. — Ћзмите ми џвџ мџло
пџтџтџ да иџѣн дџма. — Мѣсо ћемо ѳзѣт у
Грџжу. **II.** ~ се *склоитџи брак, вјѣнчџитџ*
се. — Ћзѣли су се неће џ Бџжићу.

Ћзџмџт, *Ћзџмљѣн* несвр. **I.** **1.** *јеситџ не-
шитџ, залагџитџ се нечим*. — Он ништа не
Ћзџмљѣ до џбѣда. **2.** *ситџитџи у брак*. —
Она њѣга *Ћзџмљѣ* ради сџладѣ. **3.** *куиџова-
ти нешитџ*. — Ћзџмџли су нѣки и пџ ције-
лџ врѣћу цћкара. **II.** ~ се *склаитџи брак,*
вјѣнчџавџти се. — Прије су се *Ћзџмџли* пџ
вољи рџдитѣљѣ, а сџ(д) се *Ћзџмљџ* како
џни хџћејџ.

Ћзџмџт се, *Ћзџмџн се* свр. *осјетитџи*
хладноћу хџдајџи иџ хладном времену,

дуго стојећи или сједећи на хладном мјесту. — Ка(д) се *у́зймйш*, *нйка(д)* се *у́гријат*!

у́зйћ, *у́зйћен* свр. *йойейи се.* — Тешко је *у́зйћ* до *ваше кўће*, *високо сте.*

у́злазит, -йн несвр. *йењайи се.* — *Узлазите ли Ви у́з нашу ўлицу или уз ону́ до ње́!* — Тешко је *у́злажење* уз *о́не високе скалине.*

у́злит, -йн свр. *И. учинйи некога раздражљивим, злим.* — *Узлићеш тў жйвину кад је вазда драјйш.* *II. ~ се йосйайи зао, раздражљив.* — Не *кастигавј* дијете за свашто, *у́злиће се!*

у́зљу́тит се, *у́зљу́ти се* свр. *укиселийи се (храна, вино и др.).* — *Пуна пињата граха од јучер ми се у́зљутила.*

у́змáмит, *у́змáмйн* свр. *И. узнемирийи, узбудийи некога.* — *Узмáмили су сву кўћу ўсред ноћи.* *II. ~ се узнемирийи се, узбудийи се.* — *Штд се такó у́змáмйш ка(д) ти ймá кд дћћ?*

у́змуфавит се в. узмуфай се.

у́змуфат се, -áн се свр. (и: *у́змуфавит се*) *уљеснивийи се.* — *Мармелáта ми се у́змуфала.*

у́знијет, -есен свр. *йонијейи нешйо до врха неке узбрдице, до врха сйейеница.* — Помозите ми, *Бог ван дó*, да *о́во узне́сен уза скалу.*

у́зб, *у́зла м мн. ўзли* (и: *ўзли*), ген. *уза́лá чвор.* — *Кóликó је само уза́лá на о́вему конóпчићу!*

у́здстит се, *у́зостй се* свр. *укиселийи се (вино).* — *Уздстила нам се пуна бачва вина.*

у́зраколит се, -йн се свр. *ускокодакайи се.* — *Штд су се кóкоши овакó узракопиле?*

у́зрáнкетивит се, -йн се свр. *ужесийи-йи се од дуга сйајања на недговарајућој йемйерайиури, али и иначе (сланина, уље).* — *Узрáнкетивило ми се й ује й лардо на врућини.*

у́зригнйвáње с гл. им. од *у́зригнйват йодригивање.* — *Мучй га у́зригнйвáње.*

у́зригнйват, *у́зригнйвáн* несвр. *И. йодригивайи.* — *Кад гóћ једен пригáне беланчáне, у́зригнйвáн.* *II. ~ се (само у 3. л. и с дат.) каже се кад се наврáћа нека храна коју желудац не йодноси.* — *Узригнйвá ми се пгўфáно месо.*

у́зрит, -йм свр. *каже се за махуну кад се у њој формира зрно.* — *Грах јдш није узрнијо, мада му је већ вријеме.*

у́је в. уље.

у́кажйват, *у́кажйвáн* несвр. *йоказивайи некоме нешйо, йодучавайи некога у нечему.* — *Укажйвá ли ван мештар кáко тó вáјá слáгат?* — *Кáква кóрис од укажйвáња ка(д) ти ништа не слушáш!*

у́кáзат, *у́кáжён* свр. *И. йоказайи некоме нешйо.* — *Укáжи ми штд си дбйјо на регó!* — *Хдћеш ли ми у́кáзат кáко се о́во рачунá?* *II. ~ се исйакнуйи се, йоказайи се.* — *Учинйјо је тó само за у́кáзат се.* — *Кад обучеш нóвй вестйт, у́кажи нам се да те видймо кáко ти стóјй.*

у́калижйват се, -йжйвáн се несвр. *додворавайи се некоме ласкањем, услугама и сл.* — *Укалижйвó си се првó нёму, па сад мёни!* — *Није у питању респет прамá вама, него сáмо укалижйвáње.*

у́калйжит се, *у́калйжйн* се свр. *додвориыйи се некоме ласкањем или йрављењем услуга.* — *Тй се свáкому знáш укалйжит!*

у́калкулáват, -у́лáвáн несвр. (тал. *sal-colare*) *урачунавайи.* — *Укалкулáвáш ли тй мёни и о́но штд сан ти мукте рáдијо?*

у́калкўлат, -áн свр. *урачунайи.* — *Нёћеш ми й тó укалкўлат у гријехе?*

у́квáсит се, *у́квáсйн* се свр. *ускиснуйи (мисли се на шйјестйо).* — *Нека стóјй јдш на млáку док се не у́квáсй!*

у́кинут, *у́кинём* свр. *кад нешйо лўшйо, кисело и сл. йриликом јела нашйера сузе на очи, загрцне, изазове кашаљ.* — *Укинула ме је о́вá пáпренá сáлса.*

укѣхат се, укѣхѣн се свр. 1. *каже се кад се неки мирис или неугодан воњ уије у нешто*. — Укѣхо се у кућу воњ ђт пригѣнѣ рѣбѣ. 2. *каже се кад невољне временске ѣрилике дуго шрају*. — Укѣхѣ се шилок па је ѣрија пѣна умѣдецѣ.

укљѣта ж врсѣа бијеле морске рибе. — Од укљѣтѣ је добра јѣха.

укоп м сахрана, ѣогреб. — Она је вѣћ спрѣвила ѣ робу за укопа.

укопѣват, укупѣвѣн несвр. *сахрањиваѣи некога*. — Кѡга тѡ данас укопѣвајѣ?

укопат, -ан свр. сахранѣи умрлог. — Укопали су га у дѣнда у грѣб.

укопѣчит се, укупѣчѣн се свр. *ѣремријѣи од стѣраха*. — Укопѣчила сан се ѡ(д) стрѣха ка(д) сан га срѣла. изр. ѡстат укупѣчен скамењен од стѣраха, али и од другог изненадног узбуђења. — ѡстѡ је укупѣчен кад је чѣо штѡ се догѡдило.

укопијѣпит се, укоријѣпѣн се свр. *слијѣиѣи се у ѣосуди у којој се куха ии из које се једе (храна или што друго)*. — Ако се пјѣти укоријѣпѣу, неће хи нѣко ѡпрат!

укопро м ѣријремљена шекућа храна за свиње, найѡј. — Штѡ ѡстанѣ пѡ пјатима, бѣцимо у укопро.

укопина ж вода у којој се кухаѡ куѣус. — Смрдѣи кућа по укопини. изр. ни јѣха ни ~ *каже се за нешто што не ваља, а најчешће за храну*. — ѡвѡ што си нам дѣла за ѡбједа није ни јѣха ни укопина.

укрѣѣват, укрѣѣвѣн невр. I. 1. *уѣовариваѣи нешто*. — Укрѣѣвајѣ штѣце на трабакулу у пѡрту. 2. *намеѣаѣи некоме нешто или некога*. — Укрѣѣвѣш ми непознатѡ чејѣде у кућу! — Немѡј ми укрѣѣва(т) нѣкакав пѡсѡ! II. ~ се 1. *улазиѣи у неко ѣревозно средствѡ (брод, ауѣобус и сл.)*. — Укрѣѣвај се брзо да не пѣртѣ! 2. *добѣјаѣи ѣосаѡ на броду као члан ѣосаде*. — Чѣјѣн да се укрѣѣвѣш на дѣгѣ плѡвидбу. 3. *намеѣаѣи се некоме*. — Она се укрѣѣвѣ ѣе ѣмѣ мѣкте за ѣзјести.

укрѣѣње с гл. им. од укрѣат (се) *добѣјање заѣослења на броду као члан ѣосаде*. — ѡн вѣдѣ мѣтрикулу за укрѣѣње. — Дѡшѡ му је пѡзив за укрѣѣње.

укрѣат, -ѣн свр. I. 1. уѣовариѣи нешто. — Јѣсте ли свѣ рѡбу укрѣали у штѣву? 2. *намеѣнуѣи нешто или некога коме*. — Укрѣали су ми дијѣте да га пѣзѣн. — Укрѣѡ си ми да ти тѡ напишѣн сѣд кѣ(д) сан у пѡслу. II. ~ се 1. *уѣи у неко ѣревозно средствѡ*. — Тѣшко се укрѣат кад је буликѣн чејѣди. 2. *заѣослиѣи се на броду*. — ѡн се укрѣѡ ко нѡстрѡмо на јѣдан наш тѣретнѣ брѡд. 3. *намеѣнуѣи се некоме*. — Укрѣали су се свѣ мѣјци на врѣт.

укувѣчит се, укувѣчѣн се свр. *каже се за ѣрезрѣлу смокву која се на стѣблу ѣочѣла суѣиѣи*. — Пѣно се смѡкѣвѣ вѣћ укувѣчило.

улаз м мјѣсто које служи да би се некамо ушло. — Улаз је мрѣчан, јѣдва напипѣш скѣлѣн.

улазит/ изр. *јѣ га у тѡ не улазѣн ѣо нема везе са мном*. — Узмите сѡлде, а јѣ га у тѡ не улазѣн кѣко ћете хи дијѣлит.

уларѣат, -ѣн свр. I. замасѣиѣи нешто, заѣрљѣи нешто у великој мјѣри. — Уларѣѡ си вѣс рукѣв от палѣтуна. — Дѣј ти уларѣѣни клѡбѣк на чѣшћење! II. ~ се *замасѣиѣи се, уѣрљѣи се у великој мјѣри*. — Вѣђи кѣкав си: уларѣѡ си се за пѡ урѣ дѡ грла!

уленѣрат, -ѣн свр. I. усликаѣи фѡѣографѣским аѣарѣѡм. — Стѣни тѣкѡ да те уленѣрѣн! II. ~ се *усликаѣи се*. — Уленѣрали су се зѣједно на тѣраци прѣт кућѡн.

улит, улијѣн свр. *кад киша удари, ѣљу-снѣи*. — Улило је ка(д) смо бѣли на пѡ пѣта.

уломак, уломка м ген. мн. *уломѣкѣ комадић хљеба и сл.* — Пѣна је шкрѣбѣца уломѣкѣ ѡт круха.

Ўлтим, -а, -о (Ўлтимй, -ā, -ō) придј. (лат. ultimus, тал. ultimo) *йосљедњи*. — Кд љлтимй изийђе, нека љдунѣ ѣлетрику! — Тд је сад љлтима мда.

Ўлтимо прил. (тал. ultimo) *йосљедње*. — „Ўлтимо му (не) бйло!“ — рѣчѣ се у Дубровнику ко клѣтва.

улу́пит, улу́пйн свр. *йришиском или ударцем угнуши неку йлоху од лима и сл.* — Бѣ си дво улу́пию аљто? — Ба́ци тљ улу́пљену пинату!

љље с (и: љје) *зејшин, биљна шечна масноћа*. — Ймали смо за вѣчерѣ прдкљла пдд уљен. изр. *мдре ко – сасвим мирно море*. — Море је ко љје, нѣма ни дашка вјѣтра.

љљести, -зѣн свр. *ући*. — Хдћемо ли љљести унутра или ћемо оди причекат?

љмало прил. *замало, скоро*. — љмало да нијѣсан забрoвила платит.

љмет м *чийка без рубног завршејка, која се умеће (ушива) у неко йкање*. — Свй линцљли су с љметон, а навлаке без љмета.

љметат се, љмећѣн се несвр. *разбацивајти се нечим шшо се не свиђа, чему се не йридаје никаква вриједности*. — Ова ма́чка није гладна, умеће се с мѣсон. — Ја йдѣн бдса, а она се љмеће з бјѣчвама.

љметнут се, -нѣм се свр. *йо вањским особинама, нарави и др. бијти веома сличан неком сроднику: оцу, мајци, рођаку*. — Ако се љметнѣ љ матѣр, биће ваљана.

умйват, умйвāн несвр. I. *йрајти лице или руке себи или другоме*. — Кд је умйвб рљке испод рубинета? II. ~ се — Не парā пд љему да се чѣсто умйвā!

умид, -а, -о придј. (и: љмидан, -дна, -дно) (тал. umido) *влажан*. — Рѣба је остала љмида. — љмидна је цйјелā кљћа.

љмидан в. *умид*.

умйдеца ж (тал. umidezza) *влага*. — Цйјели двй крај је пљн умйдецѣ.

умйдечипа ж (пеј. од умйдеца) — Свй су мири влажни, от пљстѣ умйдечинѣ свѣ смрдй пд тљфини.

умидйтāt, -и ж (тал. umidità) *влага*. — Од умидйтāти љ арији нѣ може се дйсат.

љмидо прил. (тал. umido) *влажно*. — Чйниш ли мѣсо љмидо или ћеш га пригат?

умйливат се, умйливāн се несвр. *умйливајти се*. — Кāко ти је ма́чка питдмна, свѣ се умйливā околд мене! — Тд твдје вѣликб умйливāње хдће нѣшто рйјет.

љмилит се, -йн се свр. *додворијти се некоме*. — Свѣ се чйни да му се кāко умйли.

умйнут, умйнѣм свр. *йрестйајти да боли (глава, зуб или нешто друго)*. — Кад би ми двā глава мāло умйнула!

љмит, љмијѣн свр. I. *ойрајти, лице или руке, себи или другоме*. — Уми рљке, па јѣји! — Бйјо је вāс о(д) чокдлатѣ, па сан га умйла. II. ~ се *ойрајти лице, али и осйало*. — Прво ми је љјутро љмит се. — Дјѣца ти се нѣ умйјљ пд неколикб данā.

љмјет, љмијѣн несвр. I. *знајти, бијти вјештй у нечему*. — Не љмијѣ он нйшгга начйнит. II. *моћи, бијти у могућности*. — Не љмијѣн ти рйјет кдoliko сан ти се обрадбв!

умдтат се, -āн се свр. *добро се обући кад је хладно или се у кревету добро йокријти*. — Умдтāј се, надвбру је зйма!

љмријет, љмрѣн свр. (рд. прид. љмрб, умрла, умрло) I. *завршијти живоји*. — Умрла је сама, без йђе йкога! II. *каже се за лук или било коју зелен кад се ойустйи и омлохави у врелом уљу или у врућој води*. — Лљк се обрнѣ нā врелому љју сāмо толйкб да љмрѣ.

љмукнут, љмукнѣм свр. *заћушайти, ућушайти*. — љмукни јѣданпљт, не лабāрāј више!

умљчат се, -йн се свр. *ућушайти, заћушайти*. — Штд сте се свй најѣданпљт умљчали?

умљчит, љмљчйн свр. *уваљайти у брашно неку намирницу йрије йржења у*

уљу или на масџи. — Умучиш ли ти месо прије него га умочиш у јаје?

у^некѣ прил. *коначно, након извјесног времена*. — Унекѣ је и мени свѣ дошло прико главѣ. — Пи^то сан га унекѣ мисли ли он то сѣри^о.

у^нерѣдит, у^нерѣдин свр. *направити напред*. — Остала сан ка(д) сан виђела како су у^нерѣдили кѹћу док мене није бди било.

у^неређиват, -ѣђиван несвр. *правити напред*. — Ја у^неређиван, а ти у^неређиваш!

у^нивѣрса в. *универзитет*.

у^нивѣрситѣт, -и ж (и: у^нивѣрса) (тал. università) *универзитет, свеучилиште*. — Ма кѣ би рѣкѣ да си ти ђа аривѣ до университѣти! — Јеси ли финуо у^нивѣрсу?

у^ник, -а, -о придј. (тал. unico) *јединствен, какав се не може наћи*. — Зѣви њега, он ти је у^ник за свѣ подправит у кѹћи!

у^нутрима прил. *унутра*. — Нѣма у^нутрима никога! — У^нутрима се прс прид окон нѣ видѣ.

у^нча ж ген. мн. у^нчѣ (лат. uncia, тал. uncia) *стари љекарничко мјерило за тежину*. — Подпи^о сан у^нчу уја од ричинѣ.

у^нуло прил. *једноструко*. — Овѣ је плетѣно у^нуло.

у^нуо, -ла, -ло придј. *једнострук*. — На такѣ палетуне се ставља у^нула ботѣнијѣра.

у^нобразит се, -ин се свр. *безразложно замислити нешто и то приписати себи (нпр. болест) или на било који начин довести у везу са собом*. — Уобразито се да је јако слаб. — Она се била уобразила да је неко прѣгонѣ.

у^нпалит, у^нпалин свр. *каже се кад неко нешто изненада пође за руком, кад неко усѣје осѣварити нешто лијепо чему се није надао*. — Ако ми у^нпалѣ да и мене повѣду сѣ собѣн, ѣто срѣће изненада!

у^нпекнут, -нѣм свр. *ујестѣ (муха, разни инсекти, али и змија)*. — Упекла га је

змија кад је ску^пљѣ шѹму. — Упекѣ ме кѣмар бѣш испод ока. изр. *неће те та бѹха упекнут кад се некоме хоће рећи да неће нешто добити, постићи, што он иначе жарко жели*. — Нѣће тебе та бѹха упекнут, има хи бѣје срѣће ђ(д) тебе.

/у^нпенгѣн/ изр. *не моѣ некога ни упенгѣна не моћи некога смислити*. — Она је њѣме била драга, ма њѣга није могла ни упенгѣна.

у^нпѣчен, -а, -о придј. *дошјеране вањшине и извјештачена држања*. — Вас онако упѣчен сваки дан око подне учини ђир прико страдуна.

у^нпѣченица ж *женска особа лијепо вањшине и извјештачена држања*. — Она упѣченица се не дења ни јавит.

у^нпѣченичина ж (пеј. од упѣченица) — Јѣдна упѣченичина ме је интрала на вратима.

у^нпѣченѣс, -ости ж *извјештаченост у држању, окруженост*. — Она пѣти од упѣчености.

у^нпѣчења^к м *мушкарац дошјеране вањшине и извјештаченог држања*. — Бѣо би симпатик да није онаки упѣчења^к.

у^нпѣчит се, упѣчин се свр. *лијепо се обући и заузети извјештачену позу*. — Упѣчила се пу^ста и никога околѣ себе нѣ видѣ.

у^нпѣждрит се, -ин се свр. *загледа^{ти} се најадно у некога или у нешто, забленути се*. — Упѣждрила се у ме, па дѣи не ђвѣја.

у^нписат, у^нпишѣн свр. *записати, написати*. — Уписа^{ћу} то да не забѣра^{ћу}.

у^нпит се, у^нпиѣн се свр. *завољети нешто, заљубити се у некога или у нешто*. — Упила се у ђну малу, па је ђблѣчи ко принѣпесу.

у^нплѣкават се, -ѣкаван се несвр. *у^нпѣшати се у нешто, мијешати се у нешто*. — Ни^како се не уплѣкава^{ћу} у њихове свађе!

у^нплѣкат се, -ѣн се свр. *у^нпѣсти се, умјешати се*. — Не спѣмиѣн се бѣш

добрo, ма ми се парā да се тū нā сврху бй-
јо уплѣкo и трећй брāт.

упљунѹти, -ā, -ō придј. *йрави* (йo слич-
носйи), *исйи*. — Мāлй је упљунѹти oтaц.
— Кāко је нē би пoзнала кад је упљунѹтā
мāти!

упoравит, -йн свр. *уйуийиийи некога у*
нешйо, *дайи некоме уйуийсйва*. — Упo-
равијo сан га кāко ймā рāдит.

упoрављат, -āн несвр. *уйућиваийи не-*
кога у нешйо. — Нēмoј га свѣ тй упoра-
вљат, пушти га мāло сāмoгa! — Бес твoгa
упoрављāња нē би знo нйшта!

упорѣд предл. *йоред*. — Упорѣд oнē кѹ-
ћē ймā дрѹгā йстā oнāкā.

упрāв прил. *како јесй, како је у збйиь,*
заисйа, *баш*. — Гoвориш ли тй тo упрāв
oли се рѹгāш? — Тo је упрāв ствāр за нē
вјероват.

упржит се, -йн се свр. *дойећи се* (дво-
йек). — Oстави бешкот на врѹћу да се бo-
јē упржй!

/упријет се/ изр. *у кам се упрo клейва у*
вези са неким злом у цйљу његова oйкла-
њања од себе и себи блиских. — Бoлујē oд
грѹбē бoлести, *у кам се упрла!*

упртит се, -йн се свр. 1. *уйусийиийи се у*
неки йосоа. — Упртйли су се *у великѹ кѹ-*
повину, а мāнкā ин oдлāдā. 2. *дошакнуийи*
се некога или нечега најчешйе вербално,
али и иначе. — Ако се упртйш *у њѹ*, йма-
ћеш с нāма пoсла! изр. *~ у врећу бѹхā дошак-*
нуийи се нечега или некога шйо може
имайи нейријайине йоследице. — Јoш тй
нē знāш да си се упртијo *у врећу бѹхā!*

упупит се, упупйн се свр. *укочийи се*
као лушкa. — Нēмoј се сād упупит ко Мā-
ре дрвенā.

упут прил. *oдмах*, *смјесйа* (*говори се у*
Конавлима и Жуйи дубровачкој). —
Уп(т) љу ван јā тo дoнијет.

упутит, упутйн свр. I. 1. *йочейи не-*
шйо, *сийавийи нешйо у рад*. — Јеси ли
упутила oбјед? — Кад упутѹ пoсo, бйће ин
лāкшē. — Јoш нйје упутйјo хoдит нā рибā-

њe. — Вāјало би да упутйш *учит*. 2. *уе-*
сийи некога у йосоа, *йоказайи некоме ка-*
ко шреба нешйо радиийи или како шреба
у одређеној йрилици йосйуийиийи. — Упѹ-
ти га штo ймā чйнит ка(д) дoћē тāмо! 3.
йослайи некога у одређеном йравцу или
некоме. — Йштēн пoсo па су ме упутйли
нā вās. II. ~ се 1. *кренуийи у неком йравцу*.
— Ђē сте се вй тo упутйли? 2. *ући у неки*
йосоа, *овладайи нечим*. — Првo ћеш се
упутит кāко се вoдѹ књйге. 3. *каже се за*
дијейе кад йрохода. — Вāљā oтвoрит вѣ-
ликē oчи ка(д) се дијейе упутй.

урā ж ген. мн. *урā сий* као *временска*
oдредница. — Oбјед је нā уру. — Дoђу на
двјē уре. — Рѣкo је да ће дoћ на трй уре. —
На четр уре сан изйшo ис кућē, а вратйјo
се на шѣс урā. — Кoјā је урā? — Кoјē су
сād уре? изр. *~ нoћн йрви сий ноћи кад се*
звоном црквеним оглашава „Здравама-
рија“. — Бйће бйла пāsала урā нoћн кад је
пoчēло грмјет. нē виђет урē бийи несйр-
йљив. — Нē видйн урē за пoћ oдoвле. —
Пārā ми да нē видйш урē кa(д) ћеш дoћ
дoма. за уру рoбē, за двјē уре рoбē, за трй уре рo-
бe итд. за један (два, шйри ишд.) сийа. —
Вратйћу се за уру рoбē. — За двјē уре рoбē
се мoже пѹно пoсла учйнит.

урāгāн, -āна м (и. рāгāн) *велика олуја*.
— Стрāх ме је да не учйни кāкав урāгāн.

уранит се, -йм се свр. *йoдраниийи*,
уранийи. — Штo си се уранила ко да ћеш
на пoсo?

урнебēs м *галама*, *вика*, *шреска*. —
Учйнили су *у кући прāвй урнебēs*.

/урок/ изр. нē буди тй (му, јoј) *урок*; нē буди
тй *урок узречица уз консийаийаийу да је*
неко найредан, здрав. — Лйјeпо си се
oпoравијo, нē буди тй *урок!* — Кoлик тй
је мāлй дoшo, нē буди му *урок!*

/урoчак/ изр. нē буди *урoчак узречица уз*
консийаийаийу да је неко найредан, здрав.
— Нē буди *урoчак*, мāњифик си ми!

/урoчић/ изр. нē буди *урoчић узречица уз*
консийаийаийу да је неко найредан,

здрав, лијеј. — Како му се фачица попунила, не буди урочић!

уртават, уртаван *несвр.* (тал. *urtare*) **I. 1.** *насрџајти на некога или на нешто.* — Ка(д) мало попије, уртава на свакога. **2.** *йроваљивајти силом, улазити, нагрџајти.* — Уртава ми у кућу у свако доба дана. **3.** *узрујавајти некога.* — Уртава ме његова индолџенца. — Немој ме сад и ти уртават! — Уртавање у офисију дало му је по здравју. **II. ~ се узрујавајти се до бјеснила.** — Ти се за сваку малџнкос уртаваш.

уртано прил. *веома узрујано, бјесно.* — Уртано је лупла вратима и пошла ћа.

уртат, -ан *свр.* **I. 1.** *насрнути на некога, на нешто ријечима или иначе.* — Кад је вјетар уртот, умало није све поразбијо. — Уртот на мене ко рџс ко да сан му ја крив за нешто. **2.** *нагрнути негде.* — Профундаће се под ако сви уртају унутра. — **3.** *узрујајти некога.* — Урта ме кад вјдџн како се дџшмански понаша према џно мало мџје сирџтиње. **II. ~ се узрујајти се нагло до бјеснила.** — Ја се џдма уртан кад чџјен како лају једна на другу.

уска, уска, уско прил. *узак.* — Ко да ти је капут мало усак!

усахнут / *изр.* *усахле ти руке клејтва ујућена некоме ко је лијен или несирџшан.* — Штџ не помакнџш ти стџчић, усахле ти руке! — Усахле ти руке, све ти иж њџх испадџ! *усахџ ти језик клејтва некоме ко јуно и свашџа говори.* — Усахџ ти језик! Мџжеш ли фџрмат лајат!

усјеменит се, -џм се *свр.* *кад нека биџка добија сјеме.* — Вас басџјок ми се усјеменџо.

усјечак, -чка *м ген. мн.* *усјечџка комадић згрушаног млијека.* — Ёма у мљеку усјечџка. *изр.* *поћ на усјечке згрушајти се.* — И данас ми је мљеко пошло на усјечке.

уско прил. *ишјесно.* — Зџшто нџсиш такџ уско?

ускџсит, ускосџн *свр.* **I.** *узнемиријти некога да му све шренујто сметџа, а да*

ни сам не зна зашџто. — Ако га ускосџш, нџће мџћ заспат. **II. ~ се узнемиријти се иако да свака сџшница сметџа. — Ускџсила сан се па ми ништа не идџ за рџкџн.**

ускошепџс, -ости *ж нерасџоложење.* — Њџгова ускошенџс прџлази и на нас.

Ускрсење *с Ускрс.* — Јџш једна сетџмана па ће Ускрсење.

усладит се, усладџн *се свр.* *каже се кад некоме јело веома йрија.* — Усладџла ми се џна џаша пастџћата.

уснут, уснџм *свр.* *засџајти.* — Тџк што сан уснула, а ти ме бџдџш.

успљеснавџт се, -џн се *свр.* (и. *успљеснит се*) *ухвајџти ишјесан.* — Дџџа џаза с кџкумарима су ми се успљеснавџла.

успљеснит се *в.* *усџљеснавџиј се.*

успрџнџат се, -ан се *свр.* *осјџијџти неубичајени крајџкошрајни немир йун неодрџених йрохџјева, йраћен сличним йонашањем, наћи се у сџању недефинисаних жеља.* — Успрџнџџ се па му ништа није прџво.

уста / *изр.* *тџ су џаша склџдџна уста само ми ласкајте (у йџзијџвном смислу речено); фраза која се честџо чује у сџаром Дубровнику кад једна особа у разговору с другом жели рећи да неки њен гестџ или йџштуџак није врџједан хвале, да је йџо само сџшница и сл.; ишм ријечима се одбија и неки комџлиментџ.* — „Како ми да нас лијепо изгледајте!“ — „Тџ су џаша склџдџна уста, мџја госпџђа Фрџне!“ *узџт из уста; дџгнут из уста рећи нешто ишџо је саговорник уџраво заусџио да каже.* — Баш сан тџјџ тџ рџјет, узџео си ми из уста! — Дџгџо си ми из уста ко да знаш штџо мџслџн. *пџбјећ из уста изусџијџти нехошџице нешто ишџо није шребаџо.* — Нџ знам ни сџм како ми је тџ пџбјегло из уста. *узџмат у уста сџџџмињајти.* — Не узџмџи у уста тџ йме! *узџт на уста йџјестџи нешто.* — Није сан ариџџ узџт на уста ни бџкунић крџха. *фџлџт некога пџнџјем (пџнџјем) устџма хвалишџи некога у великој мјери.* — Стџра фџли нџвјесту пџнијем устџма.

устанут, -ѐм свр. *устѣиши из креветѣ*. — Јуѣрѣс си рѣно устанула.

устрѣс, -ѣсѣн свр. I. *узрујаши некога*. — Устрѣсѣо нас је кад нам је рѣкѣ да ће узѣт ђнѣ њѣгову Конѣлицу. II. ~ се *узрујаши се*. — Не мѣнкѣ ми свѣки дѣн ради нѣчега устрѣс. — Устрѣсѣн се и кад ми кѣ на вѣрта зѣкуцѣ. — Онѣкѣ свѣ устрѣшенѣ дѣшла је ѣ мене.

устрѣшенѣс, -ости ж *узрујање*. — Тѣгѣ дѣнѣ се устрѣсѣо и ђд великѣ устрѣшенѣсти дѣшѣ му је кѣлап.

устрижак, -шка м ген. мн. *устрижѣкѣ комадићи ткѣнине који остѣану након кројења*. — Јѣдна шкѣрѣбѣца ми је пѣна устрижѣкѣ.

устришчѣи м (дем. од устрижак) — Игрѣ се дијѣте с устришчѣиѣма ђд робѣ.

устрѣјет се, -ѣн се свр. *сѣчекѣиши још мало док се нешиѣо не дѣси или док нешиѣо не ѣрође*. — Устрѣи се мѣло, фѣрма ѣе кѣша!

устрѣљѣнство с *стѣрѣљење*. — Пѣотребитѣ је вѣликѣ устрѣљѣнство за непѣрѣстано бѣт око болеснѣка.

уступат, -ѣн свр. I. *уѣтабѣиши нешиѣо (земљу и сл.)*. — Скѣкали су пѣ ѣрли и свѣ зѣмљу уступали. II. ~ се *набиѣиши се и згуѣжѣиши се ѣод ѣриѣишском нечега*. — Вѣуна се у стрѣмацу уступала, слѣжило би је ишчѣшѣлат.

уѣуфавит се в. *уѣуфѣиши се*.

уѣуфѣн, -ѣ, -ѣо приѣј. *мемљѣв*. — Пѣрѣдѣли су ми уѣуфѣн сѣр.

уѣуфѣт се, -ѣн се свр. (и. уѣуфавит се) *ѣостѣиши мемљѣиво*. — Нека ђстанѣ фѣуѣстра ѣ спреми нѣ шкѣрѣп да се хѣрана не уѣуфавѣ (не уѣуфѣ).

уѣукѣт се, уѣукѣн се свр. 1. *круѣи се ѣонашѣиши ѣрема некоме, уозбѣиѣиши се ѣренуѣишно из неког разлога*. — Ушѣуѣѣо се ѣ камару, сѣјѣо на стѣчиѣи и уѣукѣо се, па глѣдѣ и мѣчѣи. 2. *уѣѣањѣиши се, смѣршѣѣиши*. — Да те штѣ не бѣли? Уѣукѣо си ми се нѣшто!

уѣсѣрѣвѣн, -ѣ, -ѣо приѣј. *нерѣвозан због дуѣга чекања, сѣједења, какѣве неизѣјѣсносѣи*. — Уѣсѣрѣвѣна штѣ ме дѣуго чѣкѣ, ђдма се почѣла кѣрат.

уѣсѣрѣват се, -ѣн се свр. *ѣостѣиши нестѣрѣљѣив слушајући некога или чекајући нешиѣо*. — Уѣсѣрѣвѣо сан се бѣјѣо чѣкајући на мѣлу вѣѣпѣр.

уѣсѣукѣрат се, -ѣн се свр. (и: уѣукѣрат се) *уѣшеѣерѣиши се нѣпр. ѣреслѣишко вође као лубеница или друго*. — Дѣѣња се свѣ уѣсѣукѣрѣла колико је слѣтка. — Уѣукѣрѣѣо ми се мѣд у вѣзу.

уѣтарак, уѣтѣрка м ген. мн. *уѣтарѣкѣ остѣиѣѣак*. — Пѣкупили су и ђнѣ уѣтарѣкѣ од пѣнѣцѣтѣ и ђдниѣјѣли дѣма.

уѣтѣвѣрѣдит/ изр. ~ сѣн *чѣвѣсиѣо, ѣѣерѣдо за сѣѣѣиши*. — Тѣк штѣ сан уѣтѣвѣрѣдила сѣн, нѣко је зазѣвѣниѣо нѣ вѣрта.

уѣтеѣ, уѣтѣчѣн свр. *ѣѣѣбјеѣиши*. — Уѣхитѣишу јѣ тѣбе, нѣћѣш ми лѣко уѣтеѣ.

уѣтија ж *ѣѣгла*. — Пѣромѣши мѣло уѣтију да се разгѣрѣи уѣглѣн.

уѣтијѣват, уѣтијѣвѣн несвр. *ѣѣглаиши*. — Уѣтијѣвѣ мѣжу свѣки дѣн па је ко сѣд и(з) шкѣтулѣ! — Чѣкѣ ме уѣтијѣвѣње линѣуѣла.

уѣтијѣн, -ѣ, -ѣо (уѣтијѣнѣи, -ѣ, -ѣѣ) *исѣѣеглан, уѣредне вањѣиѣишине*. — Госпѣра Тѣрѣпа су у Гѣраду зѣвали уѣтијѣнѣи.

уѣтијѣт, -ѣн свр. *исѣѣеглаиши*. — Кад уѣтијѣш кѣшѣуљу, пѣсѣј ми мѣло ѣ гаће.

уѣтијѣца ж (дем. од уѣтија) — У вѣлѣјѣжи ми је ђстала уѣтијѣца од вѣјаца.

уѣтихнѣт, уѣтихнѣм свр. *сѣишиѣиши се*. — Вѣјѣтар је уѣтихнуѣо (уѣтихѣѣ), ма је студѣно.

уѣтмичннѣ ж *ѣѣѣмањѣкање живоѣиша, недѣстѣѣѣиѣак живѣосѣиши*. — Кѣква је уѣтмичннѣ на Пѣлаци ђтѣкад је пѣсѣла стѣђѣн ђд фѣреснѣјѣх!

уѣтѣ прил. *ѣѣѣѣада, истѣѣѣом, у међуѣремену (док ѣѣраје неко стѣање)*. — Вѣчѣрѣли смо и уѣтѣ нѣко зазѣвѣнѣи. — Уѣтѣ пѣхнѣ јѣк вѣјѣтар и дѣгнѣ пѣрашину.

уѣтолиѣкѣ прил. *било како било, све у све-му (у закљѣчном значењу)*. — Уѣтолиѣкѣ, ђн се лѣјѣпо снѣшѣѣ и дѣбро апрофѣтѣѣ.

Ћтоман прил. (и: *Ћтомах*) *узалуд*. — *Ћтоман* су бачени толики динари.

Ћтомах *в. ушоман*.

Ћтбрник *и други дан у седмици, ушорак*. — Бијо је *Ћтбрник* и споминьѐм да је јако дажђело.

Ћтрапит, -ин свр. *увалии* *некоме нешишо да носи, уради, куи* *ишд*. — Кад гђј дођен, ти ми *Ћтрапиш* који пѐсо.

Ћтрѐнит се, Ћтрѐним се свр. *удобно се смјесити* *на неком сједишту*. — Она се *Ћтрѐнила* и чѐка вѐчеру.

Ћтулит, Ћтулин свр. *смањити* *иламен на иеи* *ролеји, фењеру*. — *Ћтулили* смо свијећу и чѐкали.

Ћтућ, утућен свр. **1.** *иремлати* *и, пребити*. — Ёно га дома, лѐжи, нѐко га је *Ћтуко*. **2.** *убити*. — *Ћтуко* ми је нѐко кучка на правди Бѐга.

Ћфање с гл. им. од *Ћфат* (се) *нада, вјеровање*. — Држи ме *Ћфање* да ће и ѓво пѐсат.

Ћфат, -ан несвр. **I.** *вјеровати, имати* *иоуздања*. — *Ћфан* љ Бога да ће свѐ бѐ(т) добро. **II.** ~ се **1.** *надати се, вјеровати*. — *Ћфан* се љ тебе да ћеш ми прискѐчит ако бѓде штѓ трѐбат. **2.** *осуђивати се*. — Не *Ћфан* се изић ие кућѐ. — *Ћфан* ли се ти љћ у ѓву бѐрку?

Ћхалавит, -ин свр. **I.** *исѓрљати* *нешишо до ие мјере да се иешко може ойрати* *или очистити*. — *Ћхалавићеш* тако пѓ кући ту јѐдину кѓтулу штѓ ти ваја. **II.** ~ се **1.** *иѓрљати се до ие мјере да се иешко може ойрати*. — *Ћхалавијо* ти се колѓр, а ни клѓбуку ти није манѐ. **2.** *изгубити* *бјелину („лице“)* *услијед недовољног или лошег ирања, а односи се на бијело рубље*. — *Ћвѐ* се навлаке више нѐ могу ѓпрат, јер су се љ прању *Ћхалавиле*.

Ћхарно прил. *добро, корисно*. — *Ћхарно* ти је за малѐ солде пѓћ и вићет ѓнѐ лѐпоте. — *Ћхарно* је и овлико кад нѐма вишѐ.

Ћхитит, -ин свр. **I.** *ухваити* *некога или нешишо, уловити*. — *Ћхитили* су јѐднога лѓпежа. — Ако *Ћхитин* штѓ рѓбе, дѓ-

нијећу и вама. **2.** *ангажовати* *некога за нешишо*. — *Ћхитили* су ме у ѓфицију за јѐдан пѓсѓ. **3.** *замјенити* *јѐду особу другом или нешишо нечим другим*. — Он је мѐне *Ћхитијо* за некога другѓга. — Нијѐсан је иеѓѓга чѓса пѓзнала, него сан је *Ћхитила* за јѐдну мѓју сѓсједу. **4.** *схваити* *и, разумјети*. — Јѐси ли ти штѓ *Ћхитијо* од ѓвѓга штѓ ти приповијѐдан? — Нијѐсан те *Ћхитила* штѓ хѓћеш рѓјет. **5.** (само безл.) *сѓѓѓати* *некога нешишо*. — *Ћхитило* нас је шѓкање. — Штѓ ћемо ако нас *Ћхити* смѓјех? — *Ћхитијо* га је пѓѓиц. — *Ћхитијо* ме је сѓн. — *Ћхитила* ме је вѓља штѓ дѓбро иејести. **6.** *ухваити* *некога ради разговора, зауставити* *некога на иућу или било гдје*. — Бјежи на другу бѓнду да ме не *Ћхити* ѓна кундуричина. — Ка(д) те *Ћхити* и пѓчмѐ приповијѐда(т), нѐћеш је се лако либѐра(т)! **II.** ~ се **1.** *каже се за неко иијесѓо кад му се у иећници иочне иравити* *иокорица*. — Чѓн се тѓрта малѓ *Ћхити*, смѓњи ѓгањ! **2.** *иријеити се за нешишо, иѓр* *за дѓно иосуде, али и иначе*. — У ѓвѓн тѐћници мљѓко се вазда *Ћхити* за дѓно. — *Ћхитила* се гнѓсѓба по кантунима. **3.** *наћи ѓубавника или ѓубавницу*. — Она се *Ћхитила* сѓстринога мѓжа. — Он је гомнарина, *Ћхитије* се сѓд јѐднѐ камѓријѐрѐ. **4.** *иосваћати се с неким*. — *Гне* двѓје су се *Ћхитиле* ради дјѐцѐ. — *Ћхитиће* се сви ѓни окѓ кућѐ ка(д) старѓ пѓмрѓ. **5.** *обигравати* *око некога с одрећеном намјером, ирѓстати* *уз некога ради дружења, разговора и сл.* — *Ћхитила* се је ѓна лѓшѓга друштѓва. — *Ћхитила* се ко чѓѓпа окѓ мене, па ме нѐ пѓштѓ.

Ћухѓ! изр. спѓт с *Ћха* на *Ћхо* не *сѓваити* *добро у очекивању нечега или иначе*. — Спѓ сан с *Ћха* на *Ћхо* свѐ у страћу да те нѐћу чѓт ка(д) закуцѓш. *хѓтат* (*Ћхитит*) за *уши* *каже се за јако вино које ойѓја*. — *Вино* ме је *Ћхитило* за уши. *наћулит* *Ћхо* (*уши*) *ослушкивати, насѓѓѓати* *нешишо добро чути*. — Кад ѓн наћули *Ћхо*, ништа му нѐ може промѓкнут. — *Тѓхо* го-

вѳри, јер је ђна на траватѳри наћулила ўши. ѳмат дѳбро (слабо) ўхо имаћии (немаћии) сѳособностѳ за нешићо, нѳр. за неки ѳсоао или наслућиићии корисћии од нечега и сл. — Ымā ђн дѳбро ўхо, знаћ же се мѳже зарāдит. — Ымāш ти слабо ўхо за те пѳсле. немат ўха; ѳмат дѳбро ўхо имаћии или немаћии слуха за музику. — Како ће пјѳват кад нѳмā ўха! — Сѳстра му ѳмā дѳбро ўхо.

уцвијѳлнит, **уцвијѳлн** свр. *наћјѳраћии некога на ѳлач*. — Уцвијѳлићѳш га ако му спѳмѳнѳш кѳћу ћ же се рѳдијо.

ўцкат, -āн несвр. (и: хўцкат) *ѳодсћиицачии, мамиићии чѳљаде или жвиѳићиићу ѳроћиив некога, изазивачии некога*. — Уцкѳ је кўчка на мене. — Да није бѳло ўцкāња, ђн тѳ нѳ би учинијо!

уцукāрат се в. усцукараћ се.

ўчѳван, -вна, -вно придј. *који је ѳуно учио и ѳуно зна, вѳома образован чѳвјек*. — Учѳван је ђн. Колико је сāмо либāрā ў свѳму вијѳку пролѳгѳ!

учинит, **учиним** свр. **1.** *наћравиићии нешићо*. — Учини ми јѳдну јāку кафу! — Учинићѳмо дāнас рѳзāту. **2.** (само 3. л.) *настѳућиићии, избиићии (мисли се на вријѳме: вјѳтар, бура, зима, снијѳг)*. — Учиниће иза ѳвегā фортѳнѳ. — Ако учини лијѳпо вријѳме, бѳће дѳбро. — Учинила је зѳма, обўци капут! изр. *учињѳна жѳна одрасла жѳнска особа, зрѳла жѳна*. — ѳнда је бѳла дијѳте, а сād је учињѳна жѳна. *учињѳен чѳвјек младић*. — Он је вѳћ учињѳен чѳвјек и нѳ може му се одбијат на лудѳс. ~ пѳтребу *обавиићии физиѳлошкѳ ѳѳтребу*. — Мѳраби(т) да је дијѳте учинило пѳтребу. **II.** ~ се **1.** *скулачии се, укухачии се*. — Пѳгледāј је ли се мѳсо учинило! **2.** *сћивориићии се, настѳаћии*. — Учиниће ти се гѳба ако будѳш сјѳдат тākѳ пѳкўчено. изр. ~ вāс (свā) ў воду *ознојиићии се у великој мјѳри*. — Учинијо сан се вāс ў воду док сан изићѳ зā скалу. ~ *от праца у доброј мјѳри се исћрљачии*. — Учинићу се от праца ако сād пѳћѳн чѳстит капўнāру. ~ ў *нићта кад ѳриликом кухања*

нека намирница вѳома изгуби од своје ѳѳжине и обѳма, кад се нешићо раскулху и ѳѳстѳане нећреѳозначѳиво, кад се нешићо у великој мјѳри количински смаћии. — Нѳћу ѳмат штѳ изнијѳт на трѳпѳзу, мѳсо ми се учинило ў нићта.

ўчит, -ѳн несвр. **I.** *сћиицачии знаће из нечега или ѳ нечему, ѳстѳособљавачии се за нешићо*. — Пѳслали су ме да учћн āрту. — Мāлā учћ штѳ, а мāли ѳдѳ у нāутику. **2.** *навѳкавачии некога на нешићо: на ѳонашаће, хѳгијѳну и др.* — Вāљā дијѳте ѳз малашна учит да рѳспѳтā дрўгѳ. **II.** ~ *се навѳкавачии се на нешићо, усвāчачии неке навѳке у друшћиву ѳид*. — Нѳ вāјā се грўбо учит на нѳрāд и нѳрѳд.

ўшесан, -сна, -сно придј. (тал. *sesto*) *урѳдан, који воли урѳдностѳ*. — Тā жѳна је јāко ўшесна и дѳбра је домаћница.

ўшесно прил. *урѳдно*. — Ыѳпѳта је вѳћѳт кākѳ тѳ ђна ўшесно држћ.

ўшѳстат, -āн свр. **I.** *довѳсћии у рѳд некога или нешићо*. — У солдāчији су га мāло ушѳстали. **II.** ~ *се довѳсћии се у рѳд, доћјѳраћии се у рѳд у одијѳваћу или иначѳ*. — Ушѳстаћѳш се кад пѳћѳш ў шкѳлу. — Ушѳстāјте се мāло пријѳе него изићѳте нāдвѳр. — Пѳшли су нѳће свѳ ўшѳстāни од глāвѳ до пѳтѳ.

ўшив, -а, -ѳ придј. *вашљив*. — ѳвѳ дијѳте је ўшивѳ.

ўшивац, **ўшивца** м ген. мн. **ўшивāцā** *вашљивац*. — Пућјали смо мāлѳму ўшивцу ўши.

ўшијѳр, -ѳра м (тал. *uscirete*) *ѳићћински рѳдар, ѳѳлицāјац*. — У Дўбрѳвнику су бѳла доста трћ ушијѳра да пāзў нā рѳд.

ўшикат, **ўшикāн** свр. **I.** *усћавачии некога, нѳр. дијѳте, али и одраслога*. — Кѳлико је гѳвѳријо, ушћкѳ ме је. **II.** ~ *се усћавачии се ѳод ућћицāјѳм нечега моношѳног: вѳжње, звука, гѳвѳра ѳид*. — Слўшала сан мўжнику и ушћкала се.

ўшмагнут, **ўшмагнѳм** свр. *ѳресћачии расћии, ѳстѳачии истѳе величине, закр-*

жљаши. — Он је узрāsō, а глава му је нѣ-
како ушмагла.

уштинак, **уштѣнка** м ген. мн. **уштинā-
кā комадић** *нечега колико с ирсишма мо-
же ошкинути*. — Нѣ би ти дō ни ушти-
нак крўха како је жгўрав!

уштѣнут, **уштѣнѣм** свр. *ошкинути од
нечега шoliko колико је шо могуће уз ѿо-
моћ два ирсиа*. — Дāј ми сāмо да уштѣ-
нѣм бокўнић зā прōву!

уштўрит се, **уштўрин се** свр. *осушии се,
усукаи се (чѣладе)*. — Нѣкако се
уштўријо и пōстō мāњи него је бијо.

ушћет, **ушћеден** (и: **ушћѣн**) свр. *хшје-
иш, ирсишати на нешшо*. — Ако ушћѣ-
будѣ дōћ дōма, биће добро.

ушћўхурит се, **-ин се** свр. *скуйиши се,
згрчиши се, нир. у кревету и сл.* — Ушћў-
ћуријо се под копѣртицу и спѣ.

Ф

фагāнно, **-њела** м (тал. *fagianella*) *вр-
шила ишцие*. — Кō би држō јāднога фагā-
њела ў кāјници!

факѣн, **-ина** м (тал. *facchino*) *носач*. —
Факѣни су ѿмали и свōје кāриће. изр. *чѣ-
нит от факѣна биши носач, али не у ѿрофе-
сионалном смислу*. — Нѣћу јā тѣби чѣнит
от факѣна! — Бијо је кōнтенат ш њōме
док му је чѣнила от факѣна, а он се изле-
жāvō.

факѣнāње с гл. им. од факѣнат *врше-
ње ѿосла носача, ѿрофесионално или не-
ѿрофесионално*. — Ако нѣ финѣш скўлу,
ōстајѣ ти сāмо факѣнāње при(д) Свѣти-
јен Влāхон.

факѣнāрија ж (тал. *facchineria*) *ру-
жан ѿосишуйак или ѿонашање ѿрема не-
коме или у одређеним околностима*. —
Била би тō великā факѣнāрија òставит хи
насре(д) пўта бѣз ишга.

факѣнат, **-āм** несвр. *вршиши ѿосао но-
сача*. — Он је факѣнō и сдлад пō солад
стѣкō кўницу. — Факѣнала је òна свāки
дāн с пўнијен бўрсамa с плāцѣ уза скали-
нату дō кўћѣ.

факѣнина м (пеј. од факѣн) **1. носач.**
2. неугледан, иримишван човјек. — На-
шла је нѣкаквў факѣнину и удāла се зā
њѣга.

фāл м (тал. *fallo*) *грешка*. — Фāл је бијо
пўштит га да чѣниш штō хоће. — Мōрā бит
да òвā рōба ѿмā нѣкакав фāл. изр. *чѣнит
нѣшто ў фалу нехоишцие ѿогрешно*. — Ў фа-
лу ми је вратијо двā динāра мāњѣ. — Рѣкō
сан тō ў фалу, а нијѣсан тākō мѣслијо.

фāла ж **1. ѿохвала, хваљење**. — Ўста
су му вāзда пўна фāлā. **2. хвала (одговор
у знак захвалности за нешшо, али чѣстѿо
и само у конвенционалном смислу)**. —
„Кāко су мāма и пāпе?“ — „Фāла на питā-
вў, дōбро!“ — Чѣстито ван Бōжић!“ —
„Фāла, нā истѣ нāчин!“

фāлас, **фāлса**, **фāлсо** придј. (фāлсѣ, **-ā,
-ō**) (тал. *falso*) **1. неискрен, лицемјеран**. —
Фāлас је он; јѣдно гōвори, а другō мѣсли.
2. лажан. — Јѣдан предњѣ зуб ми је фā-
лас. — Докумѣнти су бѣли фāлси.

фалименат, **-ѣнта** м ген. мн. **фалименā-
тā** (тал. *fallimento*) *стѣчај*. — Òни су òдāв-
но пōшли у фалименат.

фāлит, **-ин** свр. (тал. *fallire*) **1. ѿогрије-
шиши**. — Ако сан штō фāлијо, тѣ пōпра-
ви! — Фāлијо си јѣданпўт, па нѣмōј ѿ дру-
ги пўт! **2. ѿћи ѿод стѣчај**. — Ако нāста-
вў овākō рāдит, до кōнца гōдинѣ ће фā-
лит.

фāлит, **фāлин** несвр. **I. хвалити неко-
га**. — Свѣ га фāлў да је дōбро чѣјаде. —
Пријѣ су га фāлили, а сād га кўдў. **II. ~ се**

хвалиши се, истицаши неку своју заслугу, ђодухаи, сшање и сл. — Фалили су се како су ван баш ђни пуно помђгли ка(д) сте били у невоји.

фалиша м и ж *особа која се много хвали.* — Не можеш му свѐ ни вјероват ка(д) знаш да је фалиша.

фалсарига ж (тал. falsariga) *лист ђира с изразио јако извученим линијама, који се сшава ђод ђаир без линија да би редови на њему најисани били равни.* — Писано је без фалсаригѐ и свѐ је пошло укрито.

фалсет м (тал. falsetto) *мушки глас не ђриродно ђроизведен, који надлази и најоширије гласове.* — Он пјѐва у фалсету.

фалситђт, -и ж (тал. falsità) *неискренос, ђришворносћ.* — Немђ у њему ни трункѐ фалситђти.

фалсо прил. *неискрено, лицемјерно.* — Кђ би прђмислио да ће се онђко фалсо пђднјѐт и према рђђенђму ђцу!

фђљење с гл. им. од фђлит (се) *исказивање ђохвала некоме или нечему или хваљење нечим.* — Згђдио ми се је вђхо-во фђљење са сђлдана.

фђљивђт, фђљивђн несвр. *гријешити у нечему.* — Прђмислите мђло бђље, фђљивђте у рачуну! — Било је фђљивђња и с јѐднѐ и з другѐ бђндѐ.

фђмиља ж ген. мн. фђмиљђ (тал. famiglia) *ђородица, обитѐљ.* — Ка(д) се жѐнђ и удавајђ, вђзда се глѐдђ кђ је ис каквѐ фђмиљѐ.

фђнаг, фђнга м (тал. fango) *блато, муљ.* — Пђрат је пуђ фђнга. — Стђј ђгѐнто да не улѐтимо у фђнаг!

фђнат, фђнта м ген. мн. фђнатђ (тал. fante) *најслабија „фигура“ у карђама за игру („ђуб“, „дечко“).* — Јђ сан ђмђ три фђнта, а ђн три краља.

фђнела ж (и маѐе обично: флђнела) (тал. fiapella) *врста ђканине за кошуље и др., фланел.* — Нђсђш ли јђш колуритѐ кошује от фђнелѐ?

фђнелица ж (дем. од фђнела) (и рјеђе: флђнелица) *врста ђканине за кошуље; дем. у овом случају нема своје ђраво значење, али се врло често ова ријеч ђако чује.* — Вмђ у госпђра Милана лђјѐпѐ фђнелицѐ за свашта.

фђнфар м *врста бијеле морске рибе (Naucrates ductor).* — Фђнфар је риба црвђнкастога колура.

фђрабут м (тал. farabutto) *ђокварењак сђреман на свакакве неђошћене радње.* — Немђ ђн ђдгоја, ко дијѐте је бђјо фђрабут.

фђрабутђрија ж *ружан чин или ђосђуђак.* — Да је ђн на свђму мјѐсту, не би пристајђ на такѐ фђрабутђрије.

фђрђала ж (и: фрђала) (тал. falpalà) *шира наборана врђца која се као украс сшава на ђно широких сукњи, завјеса и сл.* — Узѐла је кђтулу с фђрђђђн.

фђрђалица ж (дем. од фђрђала) (и: фрђалица) *нема деминутивно значење, а често се у говору чује за наборану врђцу на ђну сукње, завјесе и сл.* — Не густђ ме ђнђ фрђалица на кђлттринама. — У мђди су фђрђалице.

фђта узв. (тал. fare, cosa fatta) *гођово, добијено! узвик којим играчи ђомболе ђјављују да су испунили услов за добијање неког новчаног улога.* — Фђта! Дђ бијо сан тђнбулу! изр. *фђта више каже се кад је већ нешћо гођово и кад се ђо не може ђреиначитђи или ђђравитђи.* — Фђта више! Штђ прије нијѐси рѐкла да тђ тѐби слђжи, па да не бађђн? — Учини му док је жђв, а кад ђмрѐ, фђта више!

фђтават, фђтаван несвр. *добијаши на ђомболи неки добиђак на основу изучених бројева.* — ђн сђмо фђтавђ! Какве је срѐћѐ, свѐ ће сђлде пђкупит!

фђтат, -ђн свр. *добити неки добиђак на основу изученог броја у игри ђомболе.* — Јђш ниђо није фђтђ.

фђтђга ж *швење.* — Мђже се лђјѐпо жђвјет от фђтђгѐ. изр. *ђђ некога на фђтђгу*

иослашти некога да учи шити. — Дали су ћер на фатигу у једне мештринѐ. пѠн (хѠлт) на фатигу *иоћи или ићи на кројачки занай.* — Мали јѠш идѐ у школу, а мала је пошла на фатигу. — У кога ћеш ходит на фатигу?

фатигат, -ан несвр. *бавити се кројачким занайом, шити; у новије вријеме се ша ријеч почиње уиошребљавати уиошито у значењу: радити нешто.* — Фатига ли јѠш онѧ твоја старѧ сартѠрела? — Фатигѧње јон идѐ од руке, ма је и умѧра.

фатигни *в. фатисжни.*

фатигњи, -ѧ, -ѐ придј. (и: фатигни) (тал. fatica) *радни.* — Идѐн вечерас рѧно лѐћ, сѠтра је фатигњи дан.

фѧћа ж (тал. facciata) *иначе неке зграде, фасада.* — На кући је ровинѧна фѧћа.

фѧца ж ген. мн. фѧца (тал. faccia) *лице.* — Та ми је фѧца Ѡднекле пѠзнѧта. изр. ~ от прѠелускѐ (прѠелусѧкѧ) *одвратно лице, лице које изазива да га ишамарају.* — ЈѠдан Ѡд њих је бѧш имѠ фѧцу от прѠелусѧкѧ. *удрит некому у фѧцу увриједиши некога неким својим иосишуйком.* — ДѠбу и јѧ да ти нѐ удрѐн у фѧцу, мада ме није пуно вѠја. *учинит грѠбу (лѧјепу) фѧцу нељубазно (љубазно) се ионашати ирема некоме у одређеном шренутику.* — Знѧм да ће учинит грѠбу фѧцу кад нас видѧ. — Драга ми је што ми вѧзда, кад ме видѧ, учини лѧјепу фѧцу. *поругѧнѧ ~ иодругливо лице, лице с иодругливим изразом.* — Није ми драг ради онѐ ѡговѐ поругѧнѐ фѧцѐ.

фацѠлет м (тал. fazzoletto) *марамича, марама, рубац, ручић.* — Стави фацѠлет на главу, пуѧа велики вјѠтар.

фацѠлетни м (дем. од фацѠлет) — Њѐму и(з) шпажића на палѠтуну вѧзда вири свилени фацѠлетни.

фачѠтина ж (аугм. и пеј. од фѧца) *велико или одвратно лице.* — Прид Ѡчима ми је ѡззина пуфичава фачѠтина с великијен нѠсон.

фѧчица ж (дем. од фѧца) — Ѡтка(д) дѠбро јѠдѐ, пѠпунила му се фѧчица.

фѧцѧн, -ѧна м (тал. fagiano) *фазан.* — Ѡн би фѧцѧнѧ, а јѧ јѠдва имѧн и за крух купит!

фѧша ж (тал. fascia) 1. *ѧс, ѧјас који се ставља на хаљину.* — ИзгѠбила сан фѧшу от капута. 2. *завој.* — Ѐ сад јѠш нѠси фѧшу на нѠзи.

фѧшица ж (дем. од фѧша) 1. *ѧјасић који се ставља на хаљине.* — Је ли та фѧшица Ѡт кожѐ? 2. *завојић.* — Ставили су му јѠдну фѧшицу око руке док рѧна не зарѧстѐ.

фѐбра ж (тал. febbre) *ѧовишена ѧјелесна ѧемѧераишурѧ.* — Вѧс гѠри у фѐбри. — Кѧлѧта му је фѐбра и ћути се бѠјѐ.

фѐбрѧр, -ѧра м (у Конавлима: прѐвѧр) (тал. febbraio) *фѐбруар.* — Биће јѠш стѠдени у фѐбрѧру.

фѐбрица ж (дем. од фѐбра) *мало ѧовишена ѧјелесна ѧемѧераишурѧ.* — Не гѠста ме та твоја фѐбрица Ѡ(д) двѧје-три линѧје.

ферѧлина ж (аугм. и пеј. од фѐрѠ) — Ѡнѧ ферѧлина на дно улицѐ јѠдва скилић, па се прѠс прид окон нѐ видѧ.

ферѧлић м (дем. од фѐрѠ) — Нѐко идѐ кроз улицу с ферѧлићен.

фѐрѧта ж *воз, жељезница.* — КѠја је тѠ фѐста бѧла ѧћ први нѠт у фѐрату и пѠћ ш ѡбме до Шумѐта!

фѐрит, -ѧн свр. *каже се кад нешто на некога учини ушисак, кад га не остави равнодушним.* — Мѐни тѠ нѐ ферѧ! — Ако ти фѐрѧ такѧ виѧц, авѧзѧј ме.

ферѧват, фѐрѧвѧн несвр. I. 1. *заустѧвљати некога.* — Не ферѧвѧј ме сѧд кад ми је прѐша! 2. *стајати, заустѧвљати се.* — ДѠкле ћеш такѠ свѧкѠ двѧ корѧка ферѧва(т)? — Кад пѠћѐмо, нѐмѧ више ферѧвѧња или врѧћѧња нѧсе! 3. *прѐстајати.* — Кѧша не фѐрѧвѧ ѧмѧ три дѧна ѧноћи. II. ~ се заустѧвљати се. — Фѐрѧ-

ва̄ш се на свако̄му кантӯну! — Ко̄ се то фѣрма̄ва̄ ӯ нас прит̄ кућо̄н?

фѣрмат, -а̄н свр. (тал. fettagare) I. 1. *заусѣавӣи некога*. — Фѣрмали смо један а̀уто на Ду̀пцу и та̀ко а̀ривали у̀ Гра̀д. 2. *сѣа̄ӣи, заусѣавӣи се*. — Бо̀г ван до̀, фѣрма̀јте ми одн да се искр̀ца̀н! — Фѣрмали су били тра̀нваји, јер је нѐстало стру̀је. 3. *пресѣа̄ӣи*. — Фѣрма̀ј више лу̀пат по скала̀ма! II. ~ се *заусѣавӣи се, сѣа̄ӣи*. — Тра̀нвај је лѐтијо од ошпедала̀ до Пила̀ и једва се ту̀ фѣрмо̀.

фѣро̀, -ала м *фе̄нер*. — У Ду̀брѡвнику су с једне̄ њ з друге̄ ба̀ндѣ Пла̀це̄ били фѣра̀ли. — Сјѐдали смо на Пор̀порели испо̀(д) фѣра̀ла. изр. др̀жат неко̀му ~ бӣӣи прису̀иан нечѐму ӣӣо други ради, гледа̀ӣи нешѝо, „свӣејѣлӣи“ неко̀ме. — Учѝни то̀ са̀м, нѐ мо̀ра ти њѝко др̀жат фѣро̀! — Јеси ли њѐга водѝјо са̀ собо̀н да ти др̀жи фѣро̀?

фѣста ж (тал. festa) 1. *свечанос̄т*. — Бѝла је вѐлика фѣста кад је пр̀ва фѣра̀та а̀ривала у̀ Гру̀ж. 2. (са̀м у мн.) *иразник (Бо̀жсӣ, Нова година, Ускрс)*. — За фѣста̀ ће ми до̀ћ и дјѐца. — Вѝђе́лемо се о̀ фѣста̀ма. изр. учѝвнт фѣсту̀ неко̀му обрадо̀ва̄ӣи неко̀га или обрадо̀ва̄ӣи се неко̀ме. — Кад гѡј до̀ђе́мо у̀ њѝх, учѝну̀ нам фѣсту̀. — Сва̀ка ситница̀ мн чинѝ фѣсту̀.

фѣста̄њѡ в. фѣста̄њуо.

фѣста̄њуо, -у̀ла м (и: фѣста̄њѡ) (тал. festaiolo) *водӣте̄љ свечанос̄ти*. — О Свето̀му Вла̀ху ва̀зда су била̀ два̀ фѣста̄њула̀.

фѣстижат, -а̄н несвр. (тал. festeggiare) *свӣе̄иковатӣи, иразно̀ватӣи*. — Зна̀ду днѝ фѣстижат и по трѝ да̀на. — Фѣстижа̀ње је поду̀рало нѐколикѡ да̀на̀.

фѣта ж (тал. fetta) *кришка, дио неке џе́лине који се издва̀ја но̀жем*. — Да̀ј уз дво̀ и по̀ фету̀ кру̀ха!

фѣтат, -а̄н несвр. *реза̀ӣи нешѝо на кришке*. — Ђно̀ њѐ у̀ ко̀мину̀, фѣта̀ плетѐницу за ка̀фу бѝјелу̀. — Торта̀ се у̀ фѣта̀њу сва̀ измрвила̀.

фѣтниа ж (аугм. од фѣта) — Да̀ли су ми фѣтину̀ то̀ртѐ, па ме за̀кусила и нѐ мо̀гу вишѐ ништа̀ у̀ста ста̀вит.

фѣтница ж (дем. од фѣта) — По̀ фѣтницѐ кру̀ха ми је до̀ста за по̀мо̀чит пја̀т.

фѣца ж (тал. fessia) *људски оло̀ш*. — Ту̀ ти се ску̀пила сва̀ фѣца̀ ђвега̀ свѝјета̀.

фѣбја ж (тал. fibbia) *койча, ве̄ћа или ма̀ња, обична или украсна, којом се за̀койча̀ва ѡјас на ха̀љини, ка̀иу̀шу и сл.* — Служ̀и ми једна̀ фѣбија̀ за̀ фашѐ.

фѣгѳра ж *лик, личнос̄т, ѡја̀ва у ѡ̀звистӣвном и нега̀истӣвном смислу*. — Нѐ зна̀ш ти ка̀ква је то̀ фѣгѳра! (негативно) — Он је ва̀зда бѝјо фѣгѳра, сва̀к му је дѝзѡ кло̀бѳк. (поз.) изр. ~ по̀рка *особа која је скло̀на р̀жавим ѡ̀сѣӣу̀цима, ѡ̀дмукла, нека̀рактѝерна*. — Оста̀вијо ме је на̀сре(д) мора̀ без весала̀, фѣгѳра̀ по̀рка! учѝвнт гру̀бу фѣгѳру̀ *осѣа̀ватӣи својим ѡ̀наша̀њем ло̀ш у̀тисак на неко̀га*. — Ка(д) сан га̀ вѝдијо, ђдма̀ ми је учѝнијо̀ гру̀бу фѣгѳру̀. ста̀т за фѣгѳру̀ *каже се за неко̀га или нешѝо ӣӣо служѝ само за украс*. — Ста̀вили су за фѣгѳру̀ у̀ вѐтрину̀ један кинѣ̀пски ва̀з. — Илѝ ми по̀мѡзи илѝ нѐ сто̀ј ту̀ са̀мо за фѣгѳру̀!

фѣгѳрат, -а̄н несвр. *лије̄йо изгледа̀ӣи захва̀љују̀ћи одѝјелу, доѝјѣранос̄т и сл.* — Што̀ ми фѣгѳра̀ш у̀ тему̀ вѐстѣту̀! — Ко̀на̀во̀ке фѣгѳра̀јӯ јер ѡ̀ма̀ју лѝјепу̀ но̀шњу̀.

фѣгѳрин, -ӣна м *модни жу̀рнал*. — Он је ва̀зда ко̀ ис фигу̀рина̀. — На таво̀лѝнӣу је ста̀ло нѐколикѡ фигу̀рина̀.

фѣдат се, -а̄н се несвр. (тал. fidare) *има̀ти ѡ̀вѣрѐња у неко̀га, рачу̀на̄ӣи на неко̀га има̀ју̀ћи у њега̀ ѡ̀вѣрѐња*. — Нѐ фѣдан се ш̀ њѡмѐ оста̀вит дѝјетѐ. — Фѣдан се у̀ њега̀ ко̀ у̀ брата̀ ро̀ђе́но̀га.

фѣка̀ват, фѣка̀ван несвр. (тал. ficcare) *ува̀љиватӣи, на̀ишуратӣи, сило̀м намѐӣатӣи*. — Сѐби узим̀е̄ш здрѐло̀ грѡж̀је, а мѐни фѣка̀ва̀ш зе́ленѡ̀!

фйкат, -ан свр. *увалиџи, наџуриџи, силом угураџи*. — Фйкѡ ми дијете да га потѣжѣн зѡ собѡн.

фйла ж (тал. *fila*) 1. *ред у коме неко стоји*. — Кѡ ће чѣкат прид вратима у фйли! 2. *надјев за неџиѡ*. — Хѡдеш ли у тѡ стѡвит фйлу ѡд мѣса или ѡ(т) сира?

фйланца м ген. мн. фйланѡца (тал. *finanza*) *финансијски стѡражар, финанца*. — Он је бйјѡ фйланца у Грѡжу. — Фйланце су хитале котробандијере.

фйлат, -ан несвр. (тал. *filare*) 1. *владаџи се дисциплиновано ѡд нечијим надзором*. — Фйла ѡна пуѡта и ниџта нѣ пйта нити гѡворй. — Прид њйм ти свй фйлају! 2. *надјеваџи неџиѡ, стѡвљаџи у неџиѡ надјев*. — Нека тйјесто мѡло ус-киснѣ, па љу га рѡзвит и фйлат.

фйлдиџит, -йн несвр. *димйџи, џй. џу-џиџи*. — Што ѡн пѡс фйлдуџи ко Турчин!

фйлет м (тал. *filetto*) *џира линија у виду џираке којом се неџиѡ уоквирује или ѡдваја у сликању и сл. а има и декоративну улогу*. — Мйр је жѡт, а подно плафѡна је стѡвљѣн фйлет што бѡца на кафѣ.

фйлетйћ м (дем. од фйлет) — Тѡ би дѡбро дѡшѡ јѣдан скѡријй фйлетйћ.

фйналментѣ прил. (тал. *finalmente*) *на крају, на конци, коначно*. — И тѡ је фйналментѣ ш њйме бйло? — Фйналментѣ! Требају ти три уре за ѡбућ се!

финйват, фйнйвѡн несвр. (прел. и непрел.) (тал. *finire*) *завршаваџи неџиѡ*. — Финйвѡ кѡћу, па нѣмѡ врѣмена за другѡ. — Финйвају му вакѡнце, вѡјѡ ми пѡчѣт радит.

финйменат, -ѣнта м ген. мн. финйменѡтѡ (тал. *finimento*) *заврџеџа, крај нечега*. — На финйменту ће свѣ ѡстат пѡ стѡрому.

фйнта ж (тал. *finta*) *прѣшварање*. — Тѡ је бйла сѡмо фйнта ш њйховѣ бѡндѣ, а мй смо тѡ ухитили за серију. изр. чйнит фйнту *прѣшвараџи се*. — Чйни фйнту да спѡ-

вѡш! — Чйнију је фйнту да тѡ прѡвпѡт чѡјѣ, а знѡ је ѡдѡвно.

фйнут, -ѣм свр. (прел. и непрел.) *заврџиџи неџиѡ*. — Фйнули смо дѡнас јѣдан вѣлики пѡсѡ. — Јѡчѣ је фйнула скѡла.

фирмѡват, фйрмѡвѡн несвр. (тал. *firmare*) *ѡѡврѣђиваџи неџиѡ ѡѡййисом, ѡѡййисиваџи*. — Он и нѣ гледѡ, него свѣ што му дѡнесу ѡдма фйрмѡвѡ.

фйрмат, -ѡн свр. *ѡѡврѡдити неџиѡ својим ѡѡййисом, ѡѡййисаџи*. — Ѳвѡ ти мѡрѡ нѣко фйрмат.

фйсѡват, фйсѡвѡн несвр. (тал. *fissare*) 1. *заносиџи се за нечим или за нечим у великој мјери, скоро неразумно*. — У младѡсти фйсѡвѡмо у пуно стѡврй, ма свѣ зѡ крѡтко. 2. *уображаваџи неџиѡ, ујѣрѡваџи себе у неџиѡ*. — Свѣ вйшѣ фйсѡвѡ да га нѣко прѡгонй. — Фйсѡвају да су пѡметни, а нйко луђй ѡд њйх!

фйсѡт, -ѡн свр. 1. *занијеџи се за нечим или за нечим у великој мјери, скоро неразумно*. — Фйсѡла је у тѣга чѡвјека и мйслй да нѣмѡ бѡјѣга на свйјѣту. — Фйсѡн је у књигѣ. 2. *уобразиџи неџиѡ, ујѣриџи себе у неџиѡ*. — Фйсѡла је да ће јон се нѣшто стѡшно догѡдит.

фйсѡцйјѡн, -ѡни ж (тал. *fissazione*) *болесна уобразиља*. — Тѡ је сѡмо фйсѡцйјѡн да му нѣко прѣмѣѣ по стѡврима.

фйснут, -ѣм свр. *ѡшамарйџи, ѡљуснуџи некога*. — Ако те фйснѣм, имаѣш зѡшто плѡкат! — Фйснуђу ти јѣдну пѡ губици!

фйт м (тал. *fitto*) *најамнина за стѡн и сл.* — Вѡљѡ ми сѡтра плѡтит фйт. — Кѡлик ти је фйт ѡт кућѣ?

фйѡка ж (тал. *fiasca*) *слабѡст, млиѡавѡст која хваџа за врйѣме великих врућина, ненормалног вѡздушног ѡриѡиска, јужног вјѣџра и сл.* — Придѡбйла ме је дѡнас фйѡка, а кѡко й нѣѣ на ѡвѡ шилѡ чинѣ! — Јѣдва се мйчѣн ѡт фйѡкѣ. изр. пѡдре фйѡка *ѡсобѡ којѡј је својстѡвена извѣсна сйѡрѡст, ѡйуџиѣностй кад џреба не-*

фла̀нела *в. фанела.*

фла̀нелица *в. фанелица.*

фла̀т, -и ж ген. мн. фла̀ти (тал. flato) *иодригивање, ерукѿиација.* — Ухитиле су ме фла̀ти, по̀пићу ко̀мо̀милу.

фла̀тат, -а̀н несвр. *иодригиваѿи, ерукѿириѿи.* — Кад го̀ћ једен нѐшто с лу̀кон, фла̀тан. — Иза обједа га ва̀зда ухити фла̀тање.

фла̀то̀з, -а, -о придј. (тал. flatoso) *који надимље.* — Гра̀х нѐ једен, јер је фла̀то̀з.

фла̀флата *м и ж онај који ѿну и свашѿи говори само да би говорио.* — Он је фла̀флата, вѐму је са̀мо да го̀вори, а не можеш му пу̀но вје́роват.

фла̀фла̀тат, -а̀н несвр. *ѿну и свашѿи говориѿи само да би се говорило.* — Ко̀лико мо̀же фла̀фла̀тат, ка̀ко га је́зик не забодли! — Не обазирен се ја̀ на вѐгово фла̀фла̀тање.

фла̀флатина *ж и м (пеј. од фла̀флата)* — Сику̀ро ти је то̀ просу̀ла она̀ фла̀флатина ис Пила̀!

Фло̀ре *ж женско име у Дубровнику.* — Мо̀ја Фло̀ре, остарило се!

фдо̀гаца *ж сла̀тки млијечни хљеб с ја̀јима који се ѿриѿрема о Божићу или Ускрсу, округло, ѿремазан жуманцеѿом и са ѿри реза због којих се ѿечено ѿијестѿо расцвијетѿа; служи се уз кафу бијелу.* — Свѐ је во̀њало на Божих: ѿ краут с лонсо̀м, штру̀дел с ја̀букама и вѐлика̀ ра̀зрусана̀ фдо̀гаца.

фдо̀ј *в. фољ.*

фдо̀љ, фдо̀ља *м (и: фдо̀ј) (тал. foglio) 1. лист ѿ ѿиѿра.* — За̀мотано̀ је било̀ у фољ ка̀рте бѿјелѿе. *2. најчешѿе у мно̀жини: новине, дневни листѿи.* — Изѿшле су нам слике у фдо̀љима. — Ко̀ји ти је то̀ фдо̀љ? *изр. ~ од пасара шаљиви листѿи.* — Је ли то̀ писало у фдо̀љу от пасара̀? — Сва̀ко̀га го̀дишта у вријемѐ од машка̀ра шта̀мпо̀ би се ѿ фољ от пасара̀.

/фдо̀ндо/ *изр. по̀ћ а фдо̀ндо (тал. fondo) ио̀штуѿи.* — Свѝ ћетѐ вѝ за̀једно̀ по̀ћ а̀

фдо̀ндо ако по̀ ова̀ко̀му мо̀ру изѿи́јетѐ ис по̀рта.

фдо̀нта̀па *ж (тал. fontana) чесма (у Ду̀бровнику се ѿод „фонѿаном“ ѿодразу̀мијева најчешѿе Онофријева чесма, која се налази лијево од Враѿиа од Пила, на изласку из Града).* — Чѐкаћу те кала Фдо̀нтана̀е ѿу̀сто на пет у̀ра. — На Пилама ѿма̀ једна лијепа̀ фдо̀нтана̀.

фдо̀нтаница *ж (дем. од фдо̀нтана) — На̀пи се, ако си же́дан, на фдо̀нтаници!*

фдо̀ра *прил. (тал. foga) ван, изван (нѿр. у игри карѿама).* — Ја̀ сан фдо̀ра и за̀ овѿ пу̀т ми је до̀ста.

форестарија *в. фурестарија.*

фдо̀рестѿи *в. фурестѿи.*

фдо̀рма *ж (тал. forma) 1. облик.* — Ка̀(д) се та̀ блу̀зница̀ оперѿе, изгубиѿе фдо̀рму. *2. калуѿ за неѿиѿо.* — пма̀н фдо̀рму од(д) то̀рте ѿ фдо̀рму от ку̀глуфа, па узми ону̀ што̀ ти трѐба.

форма̀ват, форма̀ван несвр. (тал. formare) *1. уобличаваѿи неѿиѿо, даваѿи нечему одговарајуѿи облик.* — Прво̀ плѿти дрѿто, па по̀чми форма̀ват ру̀ка̀в. *2. осниваѿи неѿиѿо, уобличаваѿи у скуѿи-ну неѿиѿо иѿиѿо је мѐђусобно сродно, везано истѿим циѿевима, иѿиѿересима.* — Чу̀јен да форма̀вају̀ нво̀ пје́вачко̀ дру̀штво.

форма̀лизам -зма *м ген. мн. формализа̀ма (тал. formalismo) удовољење неко̀м ѿсаном или неѿисаном ѿрави́лу иѿиѿо у суѿиѿини и није ва̀жно.* — Иза̀ тега̀ не сто̀ји нѝшта, то̀ је пу̀ки форма̀лизам.

форма̀листа *м (тал. formalista) особа којо̀ј је ва̀жнија форма̀ него суѿиѿина нечега̀.* — Нѐ буди форма̀листа: није ва̀жно ѿма̀ш ли ти везану̀ крвату и бѿјелу̀ ко̀шују̀ или нѐ!

фдо̀рмат, -а̀н свр. *1. уобличѿиѿи неѿиѿо.* — Нѝшта му̀ не користѝ што̀ лијепо̀ скрдо̀јѿ, кад нѐ зна̀ вѐстит фдо̀рмат пра̀ма чеља̀дету. *2. основаѿи неѿиѿо, уобличѿиѿи неѿиѿо иѿиѿо је мѐђусобно сродно, везано*

истим циљевима, интересима. — Говору да ће и у нас фoрмат друштво пријетеја кучака и мачака.

фoрмица ж (дем. од фoрма) *калуић лимени или од керамике за уобличавање ситних колача, сира од дуња („кошоња-ше“) и сл.* — С рaзним фoрмицама вaду се ис тијеста бешкотини, стaвљају у рд-стијеру и пeчу.

фoрнио, -вела м (тал. fornello) 1. *чешершасић ошвор на зиданом огњишћу са решетком на коју се ставља угљен и простором испод решетке у који њада њејео.* — Узела је махалицу и промaхала да се угљен на фoрнелу разгoри. 2. *исебан жезлезни сандучић с решетком за угљен и простором испод ње за њејео.* — На фoрнелу је врела јука од мeса.

фoрнелић м (дем. од фoрнио) — Обично су на попрету два виша фoрнела и један фoрнелић.

фoртеца ж (тал. fortezza) *шeрђава.* — Јучер смо били на фoртеци. — У Дубровнику њма неколико фoртеца.

фoртуна ж (тал. fortuna) *олуја на мору.* — Склoнили смо се у Зaтон кад је учинила фoртуна.

фoртуналић м (дем. од фoртунo) — Њма мaло фoртуналића од маестрала, ма тo није ништа.

фoртунo, -ала м (тал. fortunale) *олуја на мору.* — Учинио је фoртунo o(д) шилoка.

фoрца ж (тал. forza) *снага, сила.* — Нeман фoрце више гoвoрит кад ме њико нe слуша. — Ваја њмаг фoрце за oво подиса(т). изр. *на фoрцу силом, њод иритишском.* — На фoрцу је пристo да дође aмо. — Јeдe, ма све на фoрцу.

фoдса ж 1. *сеишћика јама.* — Свака кyћа на сeлу њмала је и своју фoдсу. 2. *јама уoишше.* — Дјeца бацају камења у фoсу пуну вoдe oт кишe.

фoрагола в. *фрагула.*

фoрагула ж (и: фoрагола) (тал. fragola) *јагода.* — Фoрагуле њштy ни мало ни пуно вoдe.

фoраја ж 1. *гозба.* — Учинили су вeликy фoрају кад ин се рoдио син. 2. *весeље.* — Биће фoраје кад види штo си му кyпијo!

фoрајат, -ан *несвр. гoстишћи се, шpошишћи на јело и њиће.* — Oни су свy нoћ фoрајали. — Фoраје он док пaпе дава динара! — Пасавају фeсте, па ће финут и фoраје.

фoрајун, -уна м *онај ко ужива на гoзбама, ко разбацује новац на јело и њиће.* — Ухитио се с некаквијен фoрајунима па више дoма и не дохoди.

фoрајунина м (аугм. од фoрајун) — Брат му је бијo фoрајунина и све штo је њмo пoпијo је и њзијo по биртијама.

фoрајуница ж *женска особа која ужива у гoзбама.* — Мати јон је гледала сваки сдлад, а она је била фoрајуница ко и oтац.

фoрајунничина ж (аугм. од фoрајуница) — У њeга се скyпљају фoрајуни и фoрајуничине на дoмаћи пршут и на црнo вино.

фoрамасун, -уна м (тал. framassone) *слободни зидар.* — Не доводи ми фoрамасуне пo кући!

Фoрана ж *дубровачко женско име.*

Фoране ж *дубровачко женско име.* — Доходила нам је Фoране с Мјeта.

фoрансета ж (само у мн.) (тал. frangetta) *равно њодсечена коса на челу, која као ресе, дуже или краће, виси над очима; њако се углавном шишају млађе женске особе или дјeца.* — Она је стaра, не приличy јон фoрансете. — Oстрићу се на фoрансете.

Фoранница ж *дубровачко женско име.*

Фoрано м *мушко име у Дубровнику.*

Фoранћа в. *Франча.*

Фoранћез в. *Франчез.*

фoранћези в. *франчези.*

Фрџанча ж (и: Фрџанџа) (тал. Francia) *Француска*. — Они живѹ у Фрџанчи јдш ђтприје рџта.

Фрџанчџез, -џеза м (и: Фрџанџџез) *Француз*. — Питѡ ме је јџдан Фрџанчџез џџ су Плѡче.

Фрџанчџџи, -џа, -ѡ придј. (и: фрџанџџџи) (тал. francese) *француски*. — Овѡ ти је ѹлтимџа фрџанчџџа мѡда.

Фрџанчџџица ж *Францускиња*. — Гѡ ворџш фрџанчџџи ко да си прџвџа Франчџџица.

Фрџанџат, -џан свр. (франц. farret) *зайреџасџиџи некога, зайреџасџиџи се*. — Бџли смо фрџанџани ѹџговиџен риџџима.

Фрџатар, фрџатра м ген. мн. фрџатарџа 1. *калуџер, редовник*. — У Дѹбрѡвнџику је сџамо-стџан и фрџатарџа црџиџех и фрџатарџа бџџели-џех. 2. *врџџа биџеле морске рибе* (*Diplorodu vulgaris*). — Фрџатар је јџдна врџ сџрга и јџко му је сљичан. ивр. *пѡџ* ѹ фрџатре *закалуџџи се* (код *каџолика*). — Ка(д) се свџга науџживѡ, пѡшѡ је ѹ фрџатре.

Фрџатарџскџи, -џа, -ѡ придј. *коџи ѹриџада фрџатрџима*. — Пџсџџ ѹз Улицу фрџатарџскѹ (Улицу ѡт фрџатарџа) и дѡџџш на јџдну пџџцету. — Свџџ је ѡвѡ нџгда бџло фрџатарџскѡ.

Фрџбџла в. *фарбала*.

Фрџбџлица в. *фарбалица*.

Фрџегат, -џан несвр. (тал. fregate) *ѹратџи неџџо чџџком за рибаџе, рибаџи неџџо*. — Данас јџ фрџегџн скџлу, а дрѹтџ сетџманџ нџш тџ. — Бѡдџи ме шџина ѡт пѹ-стѡга фрџегџа.

Фрџенџват, фрџенџван несвр. (тал. fregate) I. *обуздаваџи некога*. — Фрџенџвџмо га кѡлико је тѡ ѹ нашѡн мѡџи. II. ~ се *обуздаваџи се*. — Фрџенџвали смо се да се не насмџџџмо толикиџен лудѡстџма.

Фрџенџт, -џам свр. I. *обуздаџи некога*. — Њџга нџко нџ може фрџенџт кѡлико је маџнит! II. ~ се *обуздаџи се*. — Фрџенѡ сан се да га нџ удрџн.

Фрџџшак, фрџџшка, фрџџшко придј. (фрџџшкџи, -џа, -ѡ) (тал. fresco) *свџџџ*. — Је ли крѹх фрџџшак? — Овѡ је фрџџшкџи крѹх, а ѡнѡ тџмо је јучџрашџџи. — Избати ми јџдно фрџџшко јџје!

Фрџџшкеца ж (тал. freschezza) *свџџџи-на*. — С мѡра дѡлаџи фрџџшкеца. — Фџлџ нам мџло фрџџшкецѡ.

Фрџџшкџина ж *неугодан мирис коџи се осџџа од недовољно ѡџраног или исџраног рубља, ѹосуџа, каменог или дрвеног ѹода иџд*. — Ако се добро не џсперѡ, пџџт од јџџа нџ смрџџет фрџџшкџнѡм. — Вџџтар дѡноџ с Пескџариџџ фрџџшкџну.

/Фрџџшко/ ивр. стџт ~ *биџи у неѹриџлици, неџгодно се осџџаџи*. — Стѡџџн фрџџшко, нџман нџ сѡлда ѹ шпаџу!

Фрџџџи ж *врџџа цвиџџа*. — Жѹтѡ фрџџџи су нас прѡсто мџмиле.

Фрџлџсиџа ж *џурба у коџој се много не мисли*. — Тџ нџш у твѡџѡн фрџлџсиџи забѡравит џ куџу закљѹчат.

Фрџџока ж (и: фрџџокула) *ударац у шали, ѹѡ ѹравиѹу у главу, каџиѹрџџиѡм или средџџим ѹрџџиѡм наџло избаченим*. — Нџкад не пџсџ порѡд мене, а да ми нџ дџ фрџџоку.

Фрџџокула в. *фрџџока*.

Фрџџнтџн, -џина м (тал. frontino) *џџџџџник на мушкѡј каџи (ѹродуџџени диѡ над челѡм), служџи као заџџџџџа од сунџа, али и као сџџџџџни диѡ одрџџеног моде-ла каџе*. — Он нџ носџ клѡбѹк, него бџрџету с фрџџнтџном.

Фрџџста ж (тал. frusta) *бич, џиба, ѹруџџ*. — Тџби нџшта дрѹтѡ нџ фџлџ него фрџџста!

Фрџџстџт, -џан несвр. (тал. frustare) *џибаџи некога*. — Припѡ се да џу га фрџџстџт.

Фрџџт м *ѹлод, воџе*. — Учџни штѡ ѡт фрѹта да се ринфрџџкџмо!

Фрџџтџт, -џан несвр. *носиџи корисџи не-коме*. — Да му не фрџџтџ, нџ би ни афџтџ-вѡ пѡ куџџ.

фўга ж (тал. foga) *журба, шрка*. — Справи се на вријеме да те послијѣ нѣ хитѣ фўга! — Она је вѣзда у фўги, нѣмѣ врѣмена за хакулање.

фўдра ж *подстава на некој одјећи: каиуши, сукњи и сл.* — Још нам служѣ узѣт фўдру за капута.

фудрават, фўдрѣвѣн *несвр. подставаљати неку одјећу*. — Танке вѣсте се не фудравају ако нијесу траспарѣнте.

фўдрат, -ѣн *свр. I. ставиши на неку врсти одјеће подстава*. — Јѣ би кѣтулу фўдрала. **II. ~ се најѣсти се**. — Нѣ бој се ти зѣ њѣга, фўдрѣ се ѣн, зѣто сѣд ништа нѣ једе.

фўмѣр, -ѣра м *мањи ѣрозор у ѣошкроваљу на самом крову*. — Крос фўмѣр се мѣже прѣвѣћ на кѣпјѣрту. — С нашега фумѣра се вѣдѣ бѣкѣн Ылинѣ главницѣ. *изр. ~ от пакла каже се за особу која је зла или која је склона честѣо ѣиасним ѣостѣуицима*. — Млѣђѣ сѣн му је прѣвѣ фўмѣр от пакла, ѣд њѣга се свѣчѣму мѣжеш надат!

фумѣрић м (*дем. од фўмѣр*) — Ы нас у Граду нѣмѣ стѣрѣ кѣћѣ бес фумѣрића.

фўмѣт, -ѣн *несвр. (тал. fumage) ѣушиши*. — Пѣчѣо је фўмѣт от петнѣс годѣнѣ. — Кѣдѣ ти тѣ шпаѣулетѣ фўмѣш? — Бѣдѣ ти је да се ѣставѣш фўмѣња. — ѣд вашѣга фўмѣња ми се усмрѣела кѣмара.

фўмѣта ж *ѣсејај врућине без ѣишицаја сѣѣљњих фактора, који ѣобућује жељу за расхлађивањѣм*. — Ыхитилѣ су те фўмѣте, па ѣтвѣрѣш фўњѣстре, а мѣни је зѣма.

фундѣват, фўндѣвѣн *несвр. (тал. affondare) I. 1. ѣошѣаиши нешишо у море*. — Фўндѣвѣн бѣрку да се мѣло стѣњѣ. **2. загњуриваиши некога ѣод воду**. — Не фўндѣвѣј ме вѣше, нѣмѣн ѣријѣ! **II. ~ се загњуриваиши се ѣод воду**. — Кѣпѣмо се и фўндѣвамо пѣ цијѣлѣ дѣн. — ѣчи су ти црвѣне от фундѣвања. — Бес фундѣвања нѣмѣ дѣбре бѣњѣ.

фундѣменѣт, -ѣнта м *ген. мн. фундѣменѣтѣ* (тал. fondamento) *ѣемељ*. — Кѣпају фундѣменѣт зѣ новѣ хѣтел.

фўндѣт, -ѣн *свр. I. 1. ѣошѣиши нешишо*. — Фўндѣће нас кѣлпи ѣд вапѣра. — Фўндѣј сѣдро мѣло дѣљѣ ѣд ѣбалѣ! **2. загњуриваиши некога ѣод воду**. — Фўндѣћу те ѣко ти мѣне бѣдѣш фундѣват! **II. ~ се 1. ѣошѣиши се**. — Брѣд се фўндѣ и свѣ су пѣшли на дно. **2. загњуриваиши се у море (у воду)**. — Ышло ми је мѣре ѣ ухо ка(д) сан се фўндѣ.

фўндаћ м (тал. fondaccio) *ѣѣлог ѣд кафе*. — У имбричићу ѣмѣ вѣшѣ фўндаћа него кафе.

фўндаћина ж (*пеј. ѣд фўндаћ*) — Прѣли тѣ фўндаћину, па учѣни кафе!

фунѣрѣ, -ѣла м (тал. funerale) *сѣровѣд, ѣогрѣб*. — Не спѣмињѣу се ни најстѣријѣ кѣд је нѣкому бѣјѣ такѣ фунѣрѣ ко госпѣру Бѣлду.

фунцијѣн, -ѣни ж (тал. funzione) **1. цѣремѣнија у кѣшѣличкѣј цркви**. — Бѣли смо сѣд ѣ Мѣлѣн брѣћи на фунцијѣни, пѣчѣла је кѣрѣзма. **2. службѣна дѣжностѣ, функција**. — Свѣ су ѡѣгови на некаквијѣн вѣликијѣн фунцијѣнима. **3. сврха, дѣловање ѣѣјѣдинѣх ѣргѣна у ѣргѣнизму живѣх бића**. — Свѣкѣ дѣјѣо у чѣвѣку ѣмѣ свѣјѣ фунцијѣн.

фунцијѣнѣр, -ѣра м (тал. funzionario) *држѣвни функциѣнер*. — ѣн је сѣмо импѣгѣт и нѣ може се стѣвит ѣ рѣд с фунцијѣнѣрима.

фунцијѣнат, -ѣм *несвр. (тал. funzionare) дѣловаиши, биши у исѣравном стѣању*. — Не фунцијѣнѣ ми тѣлѣфѣн ѣд јѣчѣр ѣјѣутро.

фўњѣстра ж *ген. мн. фўњѣстѣрѣ* (тал. finestra) *ѣрозор*. — Док је пѣвѣрка пасѣвала крѣз улице, чѣјѣд су с фўњѣстѣрѣ мѣ хѣла с фѣцѣлетѣма.

фўњѣстрѣн, -ѣна м (тал. finestrino) *ѣрозорчић који најчѣшиће ѣма само јѣдно крило*. — Крос фўњѣстрѣн се дѣдѣвала

храна ис коми́на у тинел ње смо обједи вали.

фуњестрина ж (пеј. од фуњестра) — Мука ми је кад њма́н прѣт онѣ наше фуњестрине.

фуњестрица ж (дем. од фуњестра) — Кѣлишне су фуњестрице, у кући се ништа не види ни по дану!

фуњеструн, -уна м (аугм. од фуњестра) (тал. finestrone) велики ѡрозор. — Ка́мара је аријѣза, ѡма́ два фуњеструна.

фурестѣ ж *стиранкиња*. — Утопила се данас испо(д) Гѣспѣ ѡд милосрђа једна фурестѣ. — Држиш се ко да си ѡди фурестѣ!

фурестѣрија зб. им. (и: фѣрестѣрија) *стирани свијет, стирана чељад*. — Град је пун фурестѣрије. — Прит кафанама свѣ сѣма́ фурестѣрија.

фурестѣ м (тал. forestiero) *стиранац*. — Дѣлазио је један фурестѣ и пи́то ѡма́мо ли ка́мару за аѣтат.

фурестѣ, -ѣ, -ѣ придј. (и: фѣрестѣ) (тал. forestiere) *стирани*. — Окле ти ти фурестѣ сѣлди? — Ђе купујѣш тѣ фурестѣ шпању́лете?

фурија ж (тал. furia) 1. *дѣва, необуздана, бијесна особа*. — Жѣна ти је прѣва́ фурија! — Долѣћела је у кућу ко фурија!

2. *ѡмама*. — Парѣ ми да те је ѡхитила фурија за вијацањем. 3. *велика журба*. — У фурији сан забѣравила ѡ јести.

фуријѣлет м *мањи, жив вјѣшар*. — Пѣчео је фуријѣлет о(т) шилѣка.

фуријѣт, -ѣн несвр. *махниѣати*. — Ђѣ у ѡва дѣба нѣћи фуријѣш сѣма? — ѡва дјѣца сѣмо фуријѣју. — ѡвлико́ фуријѣње неће на дѣбро ѡзѣћ.

фуријѣз, -а, -о придј. (тал. furioso) *махниѣи, ѡмаман*. — Фуријѣз је и ка(д) се најѣди, мѣже свѣшта учинит.

фурѣр, -ѣра м (најчѣше у мн.) (тал. furore) *ѡмама*. — У њѣх у кући су вѣзда фурѣри. изр. (у)чѣнит фурѣра (фурѣре) *ѡзвѣати ѡжѣну нечим шѣо је у моди, шѣо се ѡдушевљено ѡрихвѣла као новина и сл.* — Кѣје фурѣре је ѡна учинила кад је ѡзѣшла на дѣвр у краткѣн вѣстици ѡс Тријѣшѣа.

фустањ м (тал. fustagno) *врсѣа шканине, фланел*. — Зѣми нѣсин кѣшују от фустања.

фустањѣи м (дем. од фустањ) — Сскала сан какав фустањѣи за кошѣја д(д) спѣња.

Х

хѣ (и: хѣ) узв. *узвик којим се ѡзражавају различѣиѣ шренуѣна расѣоложења: ѡзненађење, чуђење, жалѣсти, радѣсти, смијех*. — Хѣ, тѣ си се скрѣјо, лѣпѣжу мѣли! — Хѣ, драгѣи мѣј, пѣсала су времѣна ка(д) смо ѡмали и кад нам се прѣлијѣвало!

хѣбав, -а, -о придј. (и: хѣбѣв) *ѡрљав*. — На себи је ѡмо хѣбавѣ бѣјѣлу кѣшуљу. — Улазиш ми у кућу хѣбавѣјех црѣваја! — Вѣс си хѣбав!

хѣбавѣц, -ѣвѣца м ген. мн. хѣбавѣца *ѡрљавко*. — Пѣрѣн трѣлиш ѡд мѣга хѣбѣвѣца.

хѣбавѣца ж (и: хѣбуша) *ѡрљавуша*. — Сма́ ли ти у класи јѣш кѣја така хѣбавѣца ко ти?

хѣбавѣчина ж (пеј. од хѣбавѣца) — Хѣбавѣчина једна, пѣ вас дан се смѣца, а кућа јон је ко штѣла.

хѣбат, -ѣн несвр. *ѡрљѣати нешѣо*. — Хѣбѣш ми фрѣшко ѡфрегѣн пѣд!

хѣбуша в. *хѣбавѣца*.

хѣждаја ж *горѣѣдно женско чељадѣ*. — Прѣждријѣће те ѡна твѣја хѣждаја

ка(д) чујѣ колико си сблāдā спенцō нā лудости.

хājат, хājен несвр. *мариџи за нешиџо*. — Нѣ хājен јā кō штō гōвори ка(д) знāм да поштѣно чиним свōј пōсб. — Кō ти дāнас хājѣ зā другбга?

хāла ж 1. *нечистиџа која се уйила у нешиџо и шишко се може ойраџи*. — Ухитила му се хāла иза ушй. — Хāлу с пōда нѣ можеш ни з брушкѣном дѣгнут. **2.** *йогрдна ријеч за особу која нешиџо неѣрилично учини или каже, „неѣрилика од човјекa“*. — Онā хāла ми није рѣкла да си ме звāла! — Хāло једна, кāко си мōгла толикō врѣмена не писат мājци?

халāбука ж *вика, бука*. — Пōгледāj крос фунѣстру кākва је тō халāбука нā улици! — Дѣгли су халāбуку ко да се кō зна штō дōгāђа.

хāлав, -а, -о придј. (и: хāлāв) *ѣрљав*. — Једна хāлава крпѣтина висила је на кондпу. — Крѣћеш ми хрāну с хāлавијен рўкама!

хāлавац, -āвца м ген. мн. хāлавацā *мушка особа којој ѣрљавиџина не сметџа, огрезла у ѣрљавиџину*. — Кō би хāлавца дпро, посвѣтијо би се!

хāлавит, -ѣн несвр. **I.** *јакo ѣрљаџи нешиџо*. — Хāлавиш ми нāвлаку на кушѣну з гнуснōм глāвон. **II.** *~ се јакo се ѣрљаџи нечим*. — Залуду те је прāt ка(д) се непрѣстано хāлавиш!

хāлавица ж *женска особа којој ѣрљавиџина не сметџа, огрезла у ѣрљавиџину*. — Хāлавица је дна, запуштила је цѣјелу кўћу.

хāлавичина ж (пеј. од хāлавица) — Кад јон ућеш у кўћу, вићеш да тō није никаквā господџа него обичнā хāлавичина.

халāкат, халāкāн (и: хāлāчѣн) несвр. *викаџи, бучно настѣуѣџи*. — Не халāчите ка(д) се старѣј одмāрају! — По свў нōћ пjанчине хāлāчў крōз улицу. — Слўшāн халāкāње мулāријѣ нā улици и не мōгу зāспат.

хāлāл узв. (и: āлāл, āлāн) *благословено, ѣростиџо било*. — Свā ми је дрва лѣјепо слōжѣјо, хāлāл му бѣло ѣе чўо и нѣ чуо! — Нā ти ово, нѣка ти је āлāл!

халāлѣнт, халāлѣн свр. *благословиџи некоме нешиџо, ойростиџи нешиџо, некоме нешиџо од срца даџи*. — Халāлила сан му стōтину пўтā штō ми је овакō лѣјепо посалижō шѣтници. — Нѣ враћāj ми рѣсто, халāлићу ти тō ка(д) си такō пōштен!

халāнача ж *насрѣљива женска особа убоѣџиџа језика*. — Знаће ван дўша ако ван нā тō мјѣсто пōшају кākвў халāпачу!

хāлина ж (аугм. и пеј. од хāла) *велика нечистиџа*. — Укѣхала се хāлина у кўћу.

хāндрача ж *ѣомијѣшано ѣрње и шиکارа*. — Тў ѣе су сād кўће, ка(д) сан јā бѣјо мālѣ, бѣла је хāндрача.

хāндрачина ж (аугм. и пеј. од хāндрача) — Распāраћу бјѣчве крос хāндрачину. — Тўга ме ухитѣ кад виђин хāндрачину околō кўћѣ ѣе смо прије стāли.

хāрактер м *каракѣер*. — Требā га раззўмјет, хāрактер му је такѣ.

харакѣеристика ж *нечѣје обиљѣжје, биџина ознака, каракѣеристѣика*. — Тō би ўкрātко бѣла харакѣеристика нāшега мјѣста.

хāрāлдѣка ж (тал. *araldica*) *наука о ѣоистāнку и развоју грбова, хералдѣка*. — Питāj њѣга от хāралдѣкѣ што гōј хōћеш, свѣ ће ти знāt рѣјет.

хāрат се, -āн се несвр. *мршавѣџи, стѣарѣџи, нишѣџи се уоџиџе*. — Ў задѣѣ врѣјеме се нѣкāко брзо хāрāш.

хāхнут, хāхнѣм свр. *избаѣџи дах из уста, хукнути*. — Кад је хāхнуо, бāздѣ пўс на рāкију.

хѣнкавац, -āвца м ген. мн. хѣнкавацā *ѣлачко, кењкавац*. — Мѣштар ми је рѣкō да сан хѣнкавац.

хѣнкавица ж *ѣлачѣвица, кењкавица*. — Кā(д) си тѣ пōстала такā хѣнкавица?

хйнкавичина ж (пеј. од хйнкавица) — Нѣ буди хйнкавичина, нѣмало тѣ не бѣли!

хйнкат, -ан несвр. *поилаквивати најчешће без суза, кењкайи*. — Јопѣ хйнкаш! Штѣ ти сѣ(д) фѣли? — Дѣста је хйнкања! Хѣјде се йграј з другон дјецѣн!

хйтат, -ан несвр. **1.** *хвайшати некога или нешто*. — Чѣвјек штѣ хйтѣ кучке пѣ улици зѣвѣ се мацакан. — Йграли смо се нѣ хитѣња. **2.** *схвайшати, разумјети нешто*. — Хйтѣш ли тѣ штѣ од ђвегѣ штѣ си чѣо? — Да си памѣтнѣй, бѣјѣ би хитѣ! изр. *хитѣ ме смѣјех (сѣи, плѣч итд.) долази ми смѣјех, йлаче ми се, сѣава ми се*. — Хйтѣ ме смѣјех ка(д) се сјѣтѣн како смо брзо пѣбјегли. — Тѣбе хитѣ сѣи чѣи ѣзмѣш лѣбро ѣ рѣке! ~ зѣ ушѣ каже се за вино или друго алкохолно йише које је добро, јако, йа и малом количином ойија, ошамуђује. — Дѣбро ти је ђвѣ вино, бѣрами хитѣ зѣ уши! **II.** ~ се **1.** *хвайшати се, йримати се, хвайшати коријен*. — Прѣван свѣкѣ гѣдинѣ нѣ посѣдит рѣсице, па ми се нѣ хитају. — Пѣдѣ снѣјег, ма се нѣ хитѣ. **2.** *бити у лошим односима з неким, чѣсто се с неким свађати*. — Ймѣ грубу нѣрав, сѣ свакијен се хитѣ. **3.** *љубакайи с неким*. — Мјѣсто да нѣђѣ сѣби прилику, ѣна се хитѣ ѣже-вѣнѣга чѣвјека.

хихиштат се, хихиштѣн се *дугѣ или неѣрекидно се смѣјати, кѣкотшати у неком друшћѣ*. — Ѣн је приповѣјѣдѣ, а јѣдна се жѣнскѣ хихиштѣла ко лѣда. — Ис камарѣ се чуло хихиштѣње.

/хлѣд/ изр. *ухитит некога по хлѣду у ѣгодном йренућѣ йридобити некога за нешто, наговорити некога да йрѣстане на нешто*. — Ухитѣла ме је по хлѣду да јѣн сѣшпѣн вѣсту. — Прѣвађу га ухитит по хлѣду да ми ѣднѣсѣ ѣви пак нѣ посту.

хлѣмав, -а, -ѣ придј. (и: хлѣмав) *широк, који је разгажен (ако се ради о обућѣ) или који није йѣ мјери с обзиром на ширину (ако се ради о ѣдјећѣ)*. — Не ѣблѣчи тѣ хлѣмавѣ црѣвје да ѣѣ нѣ панѣш

ѣ ѣима! — Гѣће су ти хлѣмавѣ, вѣсѣ нѣ теби.

хлѣмаво прил. (и: хлѣмаво) *широко, ѣбјешено, развучено*. — Тѣ нѣ теби свѣ стѣјѣ хлѣмаво.

хлѣмат, -ан несвр. *кад се йаѣуче или цѣйеле од дѣже уѣошрѣбе рѣшире или су иначе велике или широке, йа нога у ѣима йлива и на ногама клѣћу*. — Чѣјѣн га како хлѣма крѣс камару. — Хлѣмају ми црѣвље на ногама.

хлѣмина ж *йаѣуча или цѣйела рѣширена и деформисана услѣјѣ дѣже уѣошрѣбе*. — Истрѣѣ сан ѣс кућѣ ѣнакѣ ѣ хламинама. — Ѣвѣ су ми хлѣмине за пѣ кућѣ.

хлѣпача ж *расѣвѣјѣтана рѣжѣ којѣ ѣ ускоро ойишати лѣишѣ*. — Убѣри и којѣ пѣпак, а нѣ сѣмо хлѣпачѣ!

хлѣначина ж (пеј. од хлѣпача) — Нѣ би ти сѣлда дѣла за тѣ хлѣпачине!

хлѣпѣт, хлѣпѣн несвр. (и: хлѣпѣт) *шѣйшати, кад широка обућа у хѣду йроизводи ѣдрѣћѣи звук*. — ѣзмѣш црѣвје дѣва броја вѣшѣ, па ти ѣнда хлѣпѣу на ногама.

хлѣпѣт в. *хлѣпѣти*.

хлѣпѣвац, -ѣвѣ м ген. мн. хлѣпѣвацѣ *ѣнај који сѣтално йишо йлаче, йлачљѣвѣко*. — Йман ѣ јѣ ѣ кућѣ дѣва така хлѣпѣвѣца.

хлѣпѣвица ж *женска ѣсоба која сѣтално йишо йлаче, йлачљѣвица*. — Ѣнѣ мѣла је вѣликѣ хлѣпѣвица, ѣ сад хлѣпѣ!

хлѣпѣвичина ж (пеј. од хлѣпѣвица) — Такѣ хлѣпѣвичинѣ нѣђѣ нѣ бијѣлѣму свијѣту нѣмѣ.

хлѣпѣт, -ан несвр. *дѣже, йѣнекад с йрекидѣма, йишо йлакайи*. — Нѣка(д) ти нѣшта није прѣво, вѣзда хлѣпѣш! — Нѣман вѣше нѣрѣва слѣшат вѣзино хлѣпѣвѣ.

хлѣпѣт, хлѣпѣн несвр. *јѣшти йѣхлѣино и бучно йѣкућу храну*. — Сјѣдѣ за трѣпѣзон и по ѣжанци хлѣпѣ нѣшто ѣс пѣта. — Чѣјѣ се сѣмо звѣцѣкање ѣжѣца и хлѣпѣвѣ.

хлїпежина м онај који *похлепно* и бучно једе. — Хдће ли доћ на објед и днї хлїпежина?

хлѡпит, -їн невр. не *причањати добро*, *сїварати боре* (нїр. нека *врста одјеће која није добро сашивена или није по мјери*). — Палетун ми йза врата не стојї дѡбро, хлѡпї ми.

хљѡп узв. *узвик којим се означава скок или пад свом шежином нарочио на меку подлогу*. — Он нѣ зна сјѣсти лѡцкї, него ѡдма хљѡп!

хљѡпнут, -нѣм свр. *скочити или пасти свом шежином на нешто*. — Кад хљѡпнѣ у днѡ полтрѡну, парѡ ми да ће је профундат.

хљѡтат, -ан невр. *незграјно ходати*, у *ходу повлачити обућу*. — Овако свѡко јутро хљѡтѡ по улици.

хмѡћат, -ан невр. I. *мућкати неку шечност*. — Нѣ хмућѡ мљѣко да се не поквѡри! — Хмућѡ је нешто у ѡбтијици и тѡ ми је дѡ. — Потребито је пуѡ хмућѡња док се свѣ тѡ помїјешѡ и учинї у једно. II. ~ се *мућкати се*. — Једно се јѡје хмућѡ, сикуро је смрдѣће. — Хмућѡ ми се у стѡнку ко да сан пуѡ водѣ.

хѡбѡт м *врста морског главноишца с иеш кракова*. — Ако хѡбѡт пуштї црнило, нѣнеш га више нѡћ.

хѡботница ж *врста морског главноишца, једна од подврста мекушаца са осам кракова* (*Octopus vulgaris*). — Хѡботнице живѡ у мору по шкрипима.

хѡд, хѡда м *начин како неко хода*. — Она ймѡ груб хѡд. изр. нѣмѡ хѡда нема изласка, нема одласка. — Данас нѣмѡ хѡда у Лапад, даждї од јутрѡс.

хѡдит, йдѣн невр. 1. *ићи*. — Йдѣш ли й ти сѡ мнѡм? — Јеси ли хѡдио у шѣтѡу? 2. *доћи, али само у случају кад се некога позива к себи шї*. у *императиву* и *шо*: 2. л. *једн. хѡди*, 2. л. *мн. хѡдише* (хѡше). — Хѡди ѡмо да ти нешто дѡн! — Хѡдите да видите штѡ ймѡн у рѡци! — Хѡте й ви к нѡ-

ма! 3. *ходати*. — Хѡдили смо дѡбре двје уре окѡ Бабина кѡка. — Дѡбро он йдѣ и бе(з) штѡпа. изр. *хѡдит ко нико й није одијевати се неуредно, неприкладно и сл.* — Йдѣш ко нико й није, а у ормѡру вѣстїт до вѣстїта. *пѡчет ~ йроходати* (за *дијеше*). — Је ли мѡлї пѡчео хѡдит? не хѡдит за *нечијен* (нѣ *идѣн* за *тијен*) не *обраћати ѡажњу на нешто, не бити свјестѡн неког чина*. — Вићї хѣ сан ѡвѡ, лѡда, ставила кад нѣ идѣн за тијен штѡ чинїм! — Нијѣсан хѡдио за тијен штѡ гѡворин, па сан сикуро у фалу тѡко рѣко. хѡдило ме је... *био је ред, било је ѡтребно да нешто урадим и сл.* — Хѡдило ме је да прѡва пѡћѣн у нїх нѡ визиту. — Хѡдило га је да ѡдма рѣчѣ штѡ мїсли. ~ у *конат користиити, бити у интересу*. — Да му није хѡдило у конат, нѣ би ти нї дѡ по тон цијѣни. — Йдѣ ми у конат да афитѡн цијелѡ кѡћу. не хѡдит у глаѡу не *моћи йриваити нешто несхваћливо*. — Нѣ идѣ ми у глаѡу да ме стѡри пријетѣл мѡгѡ приварит! — Нѣмѡ више хѡћѣња по ѡбједима от пријетѣја до пријетѣја.

хѡћет се, хѡћу се невр. *вољети се, бити у добрим односима с неким*. — Хѡћели су се дѡбро свѣ док нијесу пѡчѣли хѡдит по сѡду око ередитѡти. — Нијеси се ти бѡш пуѡ хѡтио ш нїм.

/хранѡ/ изр. нѣ бит ѡд великѣ *хранѣ не јести много, бити задовољан са сваком храном*. — Лѡко ти је нѣму кѡхат кад нїје ѡд великѣ *хранѣ*.

Хрѡваскѡ ж *Хрѡватска*. — У нѡс нѣмѡ кїшѣ ни за лијѣка, а гѡворѡ да тѡмо по Хрѡваскѡј падѡ вѣћ дѣсѣ(т) дѡнѡ.

хрѡваскї, -ѡ, -ѡ *пријд. који йриѡда Хрѡватској и Хрѡатима*. — У скулѡма по Инглїтери се учї инглѣшкї, а нѣ хрѡваскї, рѣко ми је дѡндо.

хрѡѡство с *осјећање йриѡдностї хрѡваском народу, истицање йриѡдностї йменуѡм народу*. — Остави ти

своје хрваство иза врата, у двџн куће се не води пџлитика!

хрдат, хрдан неслр. 1. *шући некога јако и немилосрдно*. — Дџђе џн дџма пјан па хрда жџну џ дџцу. 2. *луџаџи сџварајући џри џом велики шџроџоџи*. — Кџ тџ такџ хрда с вратама? — Како је тџ хрдање пџ скалама? — От хрдања су се свџ врата раскџнтрала.

хрдорога ж *џогрдна ријеч за грубу, џонекад уз џо и ружну жџну с негџџивним особинама*. — Не смије џн ништа од џне своје хрдорџе. — Ослобџдијџ те Бџг џнакџ хрдорџе!

хрдорожина ж (пеј. од хрдорога) — Да си са свијеџџн џскџ, не би џнакџ хрдо-рожину аривџ бџјџ наџ.

хрџк, хрџка м *рачвасџи, неџравилан џањ или комад џања*. — Ё џега ё башџини хрџк до хрџка.

хрџчина ж (аугм. и пеј. од хрџк) *џањина*. — Посвџтијџ би се кџ би ми џскџпџ џне хрџчине!

хркат, хрчџн неслр. (и: хркан) 1. *исџушџаџи јџџолично или у варијацијама глас за вријеме сџавања*. — Ка(д) спџва, џн страхџвџто хрчџ. 2. *дубоко сџаваџи*. — Тџ блажено хрчџш и не чујџш да се свџ кућа трџсе џд вџтра. — Твџје се хрџање чујџе до улазџијџх врата.

хрло прџл. *хиџро*. — Како џн хрло џде у својџијџн гџдинама!

хрстат, хрстан неслр. *грџџи корицу нечега добро џеченог шџо џнда џриџи*. — Акинџ џна кантџн џт круха па га хрста. — Дџста више тџга хрстања!

хрџскат, -џн неслр. (*корица добро џеченог хџеба и сл.*) *џриџиџи џџд зубима*. — Ёживџн да ми крџх хрџска под зубима. — Сви навалили на фрџшки крџх, па се сџмо чујџе хрџскање печене кџрице.

худџба ж *враг, џаво, зло чељаде*. — Ё џему је худџба, капџч ти је свџшга учџнит. — Ишџерај ми џс куће џнџ худџбу џд женџ! — Худџбо пакџена, либерџ се џд мене!

хџџет, хџдџ неслр. *џамниџи, добијаџи џмасџу боју*. — Неџафџлне су џвакџ пџзџте, пуно хџдџ!

хџлит, -џн неслр. *вријеџаџи, грџиџи*. — Зашто хџлиш (на) Бџга кад џмџш свџ штџ ти трџба? — Бџло је више хџљења него лијџпијџх ријџчџ.

хџнцут м (и: кџнцут) *хуља, ниџков, угурсуз*. — Хџнцуте мџли, џџо си ме приварит! — Тамо се скџпљају најгорџ кџнцути.

хџнцутџрија зб. џм. (и: кунцутџрија) 1. *џлош, ниџкови*. — Ка(д) се скџпџ хџнцутџрија, џд џе свџшга чујџш џ видџш. 2. (ж. р.) *ниџковлук, манџулук*. — Кџ зна какоу џе хџнцутџрију јџпџт учџнит?

хџнцутџина м (аугм. од хџнцут) — Че-му џеш се лијџпу надат од хџнцутџине?

хџнцутџи м (дем. од хџнцут) — Хџнцутџи је, ма би џд џега мџгџ џзиј чџвјџк.

хџхџр м *крџџа у кокоџи или друге џеради*. — Кџлик је хџхџр у џнега кџкота!

хџхџрача ж *ухџлажа*. — Пџд тлима лџзџ јџдна хџхџрача.

хџцкат в. *уцкаџи*.

Ц

џавтајка ж (и: џавтаџка) *сџановница џавџаџа, градиџа џсџџчно џд Дубровџника*. — Чули смо тџ стџрију џд јџдне мџладе и лијџепџ џавтајке.

џавтајски, -џ, -џ придџ. (и: џавтацкџ) *који џриџада џавџаџу*. — Сџаке вџчџри џживџ џавтајска рџва. џр. ослобџдџје те Бџг рџшџта џавтајсџг каже се џако јџр се

Цавтаћанима, нарочито Цавтајкама приписује да воле прокоментаришати све што се догађа у њиховој средини, па у вези с њим припрестити и сваког свог суграђанина и суграђанку.

Цавтаћанин м *становник Цавташта, градића источно од Дубровника.*

Цавтаћка в. *Цавтајка.*

цавтацки в. *цавтајски.*

цавћет, **цавћи** несвр. *цејешати.* — Неко цвијеће цавћи по неколико година.

цапор м *цвијет црвеног лука.* — Има на луку већ пуно цапора.

цапорат, **-ан** несвр. *каже се за лук кад избацује циљолак и цвијет.* — Луц је почео цапорат. — Луц не ваја кат почме цапорае.

ца́реват в. *царовати.*

ца́ревић м *зумбул, хијацинџи.* — Раздвољали се ца́ревићи да је милина.

ца́роват, **ца́рујен** несвр. (и: ца́реват) *жсијети богато, у изобиљу, као цар.* — Добро је већу, он ти тамо ца́рујџ.

ца́тара ж (тал. zattera) *сила.* — На другу банду смо се превезли на цатари.

цвијџет, **цвијџан** несвр. *шјерати некога, најчешће дијете, на илач.* — Не цвијџај то дијете!

Цвијџо м *дубровачко мушко име.*

цвјџун, **-уна** м (аугм. од цвијџет) *велики цвијет.* — Обукла је вџсту на цвјџуне.

цџрот м (тал. cerotto) *илаино премазано одговарајућим лековитим мастима које се мијешло на обољело мјесто, а куйовало се у айотешкама.* — Било је цџрота за роматику, шјјатику и неке дрџте блести.

цџротџи м (дем. од цџрот) — Мога би се ставит јџдан цџротџи на ту модрицу.

цигџнит се, **цигџним се** несвр. *цјенкати се.* — Немојмо се сад цигџнит око те малџности! — Ајде, погодимо се, ма бесцигџења!

цигџи, **-а**, **-б** придј. *јџдини (служи за џојачање значења ријечи уз коју стоји).* — Били смо тамо цигџи јџданпџт. — Ма да је остала и јџдна цигџи јџбука на стаблу!

цијџен, **цијџена**, **цијџено** придј. *јефџтин.* — Таки саплџн је цијџен.

цијџено прил. *јефџтино.* — Цијџено су прџдали џ кућу џ баштину.

цијџукав, **-а**, **-о** придј. *сиџан, закржљао.* — Какаве су ти то цијџукаве смџкве?

цијџукавица ж *нешто сиџно, нџр. илод неке воћке, али и иначе.* — Овџшпне цијџукавице прџдаваш по два динара?

цикнџт, **-а**, **-о** придј. *наџкнџти.* — Јџдна кџкара је бџла већ цикнџта.

цикнџт, **-џ** свр. 1. *наџкнџти (нџр. стџаклени предметџи и сл.).* — Цијкнџло је скџло на фџџестри. 2. *незнаино се укиселиџи (нџр. вино).* — Парџ ми да вино цијкне.

цима ж 1. *крај конойца којим се везује брод или уойшџе неко џловило.* — Молај циџу! — Баџци циџу! — Веџи циџу! 2. *мџдра, џрониџива особа.* — Циџа је он, нећеш га моџ приварит.

цимат, **-ан** несвр. 1. *миџати, клаџити нешто што не стоји чврсто у свом лежишџу.* — Циџо сан зџб док ми није џспџ. — О(т) цимџа је на сврху чџво излџетијо из мџра. II. ~ се миџати се на додир кад нешто не стоји добро у свом лежишџу. — На таволинићу се циџа јџдна ноџица.

ципар, **ципра** м (тал. cipro) *врџи слџког бијелог вина џореклом с ойџока Киџра.* — Вино им је слџтко ко ципар.

ципџ, **-ола** м *врџи бијеле морске рибе.* — Биће ципџа за јџхе.

циџо узв. (тал. zitto) *шџхо! џуџи!* — Циџо кад јџ говорџн! — Стџни циџо док фџнем прџт пџате!

циџат, **-ан** несвр. *услијџ приџискивања излазиџи из нечега (нџр. џаста за зубе из шџбе и сл.).* — Ова пџста од зџба слабо циџа.

циџи-миџи придј. *непрџмј. узак, крашак (одјећа); кржљав, заосџао у развоју или расџу (чџвџек, животиња, биљка).* — Он непрџстано нџси некакав ста-

(новадит, дигнут) и чавле каже се кад неко за собом, напуштајући кућу, стиан, неку просторију, не остави ништа. — Неће њи за собом оставит ни чавла. — Дигли би и чавле немоли да ти оставу ормаре.

чагаль, **чагља** м ген. мн. **чагальа** звијер слична вуку, има је на Пељешцу. — Страх те ухити ка(д) чагљи почму завијат по Црњави.

ча̄м м врста ситног инсекта који уједа као комарац, а ништи се види ништи чује. — Нодас су ме изјели ча̄ми.

ча̄мит, -ин невр. *боравиши сам и душевно гинути од неког ишчекивања.* — Јадница, ча̄ми у њо̄ кућице изгледајући хоће ли се ко и ње сјетит! — Убија ме ча̄мљење међу четири мѝра.

ча̄мпа ж (тал. *zampa*) *шайа неке животиње.* — Имају пѣчу кучка с овличкијен ча̄мапама.

ча̄мпѣр, -ѣра м *нокти*, *канѣ* у животиње. — Нокти су ти ко ча̄мпѣри у мацкѣ.

ча̄мпѣрат, -а̄н невр. *вући ноктима неку ѝканину (нпр. мачка).* — Виђела сан да мачка ча̄мпѣра̄ диван̄ у камари.

ча̄мница ж (дем. од ча̄мпа) — Твоја маце̄ има̄ бијелѣ ча̄мпнице.

ча̄ндрљив, -а, -о пријд. *који није ничим задовољна или нешто ириговара заишхијевајући најчешће неоствариво.* — Након бдлести је постала ча̄ндрљива.

ча̄пкат, -а̄н невр. *досадно мољакати некога за нешто.* — Не ча̄нкāj више около мене, ништа ти не дан!

ча̄нча̄д с мања дјеца *неуредна и неодојена, дјечурлија.* — Скупила се ча̄нча̄д из улице, па се од буликана није мгло иза дбеда̄ ѡка свѣс.

ча̄нча̄дија в. *чанчад.*

/ча̄с/ изр. з̄о му се *час згдн̄ио клеӣва упућена некоме.* — Кд̄лико је зл̄а учинӣо, з̄о му се *час згдн̄ио!* *Јест̄и ко̄ у з̄о час јест̄и йлахо, брзо, без жвакања.* — В̄зда̄ јѣд̄ш ко̄ у з̄о час! *ча̄нит̄ нешто ко̄ у з̄о час ра-*

дӣти нешто иренемажӯи се, иреко воље, невољко. — Све шт̄о ч̄ин̄и ч̄ин̄и ко̄ у з̄о час. *ѡ(д) часа до часа изненада.* — Умр̄о је *ѡ(д) часа до часа. Јест̄и час одмах.* — Х̄ѡмо̄ йст̄и час̄ ӯ њ̄их вӣђет̄ зашто нас йшт̄у.

/ча̄сно/ изр. *ко̄ ће часно, веће ласно изрека која се чује у Дубровнику.*

ча̄стит се, -йн се *међусобно се вријеђа̄ти погрдним ријечима и назива̄ти погрдним именима.* — Дјеца су се ок̄о нечега по̄чупала, а с̄ад̄ ин се ма̄тере с фӯњест̄ара̄ ча̄ст̄у.

че̄вчег м *врста јестиве ишаве.* — Че̄вчега се м̄же нај̄ у свако̄н ба̄штини.

че̄гр̄тат, **че̄гр̄ћен** невр. *звук који се ствара сиругањем неког оштрог предмета о други, окреӣањем нечега и сл.* — „Шт̄о т̄о тамо че̄гр̄ће?“ — „Отвара̄мо шко̄пиц̄он̄ ка̄менице.“

че̄ја̄д в. *чељад.*

че̄ја̄де в. *чељаде.*

че̄ја̄дина в. *чељадина.*

че̄кат, -а̄н невр. *очекива̄ти некога.* — Че̄кан̄ да ми данас до̄ђӯ м̄ји с пӯта. — Убило ме че̄кање да се ко̄ ѡд њ̄их на̄кан̄и и до̄ђе.

че̄ла ж мн. *чѣле ичела.* — Испецале су га чѣле.

че̄лињ̄ак м *ичелињак.* — Имају ѡни на сѣлу вѣликӣ чѣлињ̄ак.

че̄лињ̄и, -а̄, -ѣ пријд. *ичелињи.* — Чѣлињ̄и мѣд̄ је здрав̄.

че̄лица ж (дем. од че̄ла) — М̄ала̄ је мирна ко чѣлица.

че̄ља̄д зб. им. (и: че̄ја̄д) *скупина људи.* — Цр̄ква је била пӯна че̄ља̄дӣ йз град̄ и са сѣла. — *ѡ(д)* силне̄ че̄ја̄ди се није мгло ни приступит̄.

че̄ља̄де, **че̄ља̄дета** с (и: че̄ја̄де) *људско биће без обзира на род.* — По ѡвему вр̄менӯ не зна̄ че̄ља̄де шт̄о би об̄укло. изр. ~ *ѡ(д)* шеста̄ особа која зна свакӣ ред, односно особа која има смисла за ред и шо̄ у свакој̄ ирилиц̄и ириме̄њује. — Ж̄ена̄ му је че̄ја̄де *ѡ(д)* шеста̄.

хваћена. — То је било чипо ухићено, па се рашило.

чипула ж у шали или ирезирно *иако се назива велики џејни сайи, који не ради како треба*. — Сикуро га је приварила његова чипула па је задбцијо на жеље-зницу.

/чйр/ изр. (поступат с неким) ко ш чйрон на репу *йосиујаиши ойрезно*. — Ш њйме мбраш свѣ ко ш чйрон на репу да се не офенца.

чйркѳ в. чиркуо.

чиркѳлат, -ан несвр. (тал. circolare) *кружйиши*. — Чиркѳлају по Граду некаквѣ фалсѣ банканѳте.

чйркуо, -ула м (н: чйркѳ) (тал. circolo) *срески начелник, койарски йоглавар*. — Није му нимало помѳгло што је ходијо у чйркула.

/чйс/ изр. чйс ко сунце (ко злато, ко сѳза) *каже се за йекућину: воду, море, уље и сл.* — Овѳ уље парѳ чйсто ко сѳза.

чйстинна ж *ошворен йросйор с види-ком, сунцем, чйстйим зраком*. — Љепѳта је изйћ између кућа на чйстину!

чйстит, -йн несвр. I. 1. *брисаиши, ойи-раиши (нйр. ноге, цййеле ишд.)*. — Чйсти нѳге кад улазиш у кућу! 2. *йпријебйиши (нйр. куйус, блишву, грах ишд.)*. — Маре чйстй кѳпус за вѣчерѣ. II. ~ се 1. *бриса-иши се након умивања, йрања*. — Кѳ се чйстијо с мѳјиен шугаманѳм? 2. (им-перс.) *каже се за небо кад се йочиње ве-дриши*. — Чйстй се сѳ запада, сѳтра ће бит лйјеп дѳн.

чйстница ж *чйстйуница, уредна жен-ска особа која йоклања йуно йажње и себи и кући*. — Гѳвору да му је жена вели-ка чйстница.

чйч м *јака стйуден, цйча зима*. — Изйшли смо йс кућѣ рѳно, а надвѳру чйч!

чйчак, чйчка м ген. мн. чйчѳка *йлод не-ке йраве који се лијейи за одјећу*. — Ухи-тијо ми се чйчак зѳ бјечву. — Прилијѣпи-јо се уза ме ко чйчак. изр. стѳт на чйчкима

биши несйрйљив, нелагодно се осјећаиши у ишчекивању некога или неке вијесйи.

— Стѳла сан на чйчкима док ми се нијѣсу јѳвили.

чйчас, -та, -то придј. (н: чйчѳс) *ковр-ѳав*. — То је ѳнѳ дијѣте чйчастйѣх кѳсѳ.

чйчимак, -йнка м мн. чйчйнци, ген. мн. чйчймѳка *врста стйабла и његов йлод*. — Мѳжеш се йспѣт на чйчимак штѳ ће те пѳслушат.

чйчкат се, -ѳн се несвр. *кйишииши се, йрейшјерано и с неукусом се удешаватиши*. — Пѳ цијѣли дѳн се нѣшто чйчкѳ! — Сѳ-лѳдѳ ме и нѣрѳвѳ кѳстѳ твѳје чйчкѳње!

чмйчѳк, -чѳка м мн. чмйчѳци, ген. мн. чмйчѳкѳ *бубуљица на оку*. — Йзлази ми чмйчѳк нѳ оку.

чмѳлица ж *сасвим мали, као чаша, земљани суд за воду, йонекад у облику минйјѳйурне амфоре*. — Ймѳ ти у чму-лицѳ кѳп вѳдѣ.

/чѳвјек/ изр. *крѳх о(д) чѳвјека (чѳјека, чѳе-ка) йредобар чѳвјек*. — Муж ти је крѳх о(д) чѳвјека. *чѳвјече иако се ословљавао или дозивао нейознаиш мушкарац коме се йѳ вањском изгледу (одјећи) није могло обраишии са „госйару“*. — Чѳвјече, кѳ-лико ћеш ми узѣт за ѳднијѣт вѳлйжу на штѳцију?

чѳјек м (н: чѳек, чѳвјек) *чѳвјек, мушка-рац*. — Узѣћу чѳјека да ми ишѣгѳ дрѳва.

чѳјѣчина м (аугм. од чѳјек) *мушка-рац у йравом смислу ријечи*. — Чѳјѣчина је ѳн кад је пѳднијо свѣ јѳде и нѣвоље!

чѳкѳлата ж (н: чѳкѳлатѳ) (тал. cioccolata) *чоколада, смјеса и найишѳак*. — Тра-тали су нас ш чѳкѳлатѳн. — У тѳ тѳрту йдѣ пуно чѳкѳлатѣ.

чѳкѳлатйн, -йна м (тал. cioccolatino) *чоколадни бомбѳн*. — Гулѳзни смо свй на чоколатйне.

чѳкѳлатйнић м (дем. од чѳкѳлатйн) *чоколадни бомбѳнчић*. — У пастићѣрија-ма се продаѳвају чоколатйнићи на кйло.

чокóлатица ж (дем. од чокóлата) (и: чокóлатица) — Дјецу густају чокóлатице сá сличицама.

чўвāран, -рна, -рно пријд. *шћедљив*. — Пуно ваљā чўвāрна домаћница.

чўвета ж (тал. civetta) ћук. — Стāрā чѣ-јад у Дубрoвнѣку и данас знадū за нека-квū чўвету Гoцину.

/чўдо/ изр. нїје чўда није за чуђење, не шреба се чудииш. — Нїје чўда што су нас звāли да дођемо кад знадū да нїкад нe идемо празнијех рукā. удрѣт нā стo (трїста) чўдā имашѣ великих невоља, не-ирилика. — Удрили смо ш нїма нā стo чўдā ка(д) су пoчели од нāс ѣскат oвo и oнo. чїнит (ствāрат) чудеса каже се за некога ко живи мимо својих реалних материјалних и финансијских могућности. — Они чїну чудеса с oнo свoјe плāтице: кўпили су зѣмљу, вијацају, лијепо се облāчў и пāпају дoбријех бoккўнићā. чїнит чудеса увеличавашѣ ствaри, ирешјеривашѣ у неким оцјенама. — Не чїни чудеса o(д) тегā штo си се нахлāдијo! чўдна (чўднoгa) ми чўда није шo нишѣ чудно, нишѣ необично. — Чўдна ми чўда и пāлац кўпит кад ѣмāш пўну врѣшу oблāдā! свāкo чўдо за трї дāна каже се у вези с неком ѣојавом која је необична, али ће брзо бишѣ заборављена; у иренесеном значењу ѣодрaзумијева се да нишѣ није шрајно. — Смїјемо се ѣ чудїмо краткијен вѣстицама, ма свāкo чўдо за трї дāна!

чукўндрук м мн. -ўндруци, ген. мн. чукўндрукā цвекла. — Стāви пїњату ш чукўндруцима на oгaњ! изр. глāва o(д) чукўндрука каже се некоме кад нешѣ не разумије или кад нешѣ из неѣажње ѣогрешно уради, луда глава. — Пāзи сād штo чїниш, глāво o(д) чукўндрука!

чўле ж особа, нарочишo дијетe, којoј се не виде уши, јер су чвршѣ ириљубљене, ѣокривене зализаном косом или каѣом. — Прāвā си чўле тāk oплетēна.

чумјехат, чумјехāн несвр. **I.** *менишл-но ѣоушѣшѣшѣ*. — Стāрї је oдавнo пoчeo чумјехат. **2.** *вјетирѣшѣ (за намирнице)*. — Зачѣпи дoбро бoтију да тo мāло рўма не чумјехā!

чўп м мн. чўпи чуйерак, ирамен. — Пā-дају ти чўпи ў очи.

чўпавица ж чўава женска особа. — Кāквa си тo чўпавица, штo се не oплēтеш?

чўпат, -āн несвр. **I.** **1.** *силом вући нешѣ из нечега (шраву из земље, шрн из ирсѣа и сл.)*. — Нѣко ми у цардїну чўпā цвијеће. **2.** *мрсѣшѣ некоме косу*. — Вјетар ме чўпā. — Нѣ чупāј ме, сā(д) сан се oплēла! **3.** *грејшѣ нешѣшѣ*. — Нѣ чупāј тў крастицу на рўци! **II.** ~ се свађашѣ се око нечега, али не жесѣоко. — Дјѣца се цїјелї дāн чўпају око ѣграчāкā. — Дāн ван пāсā ў чупāњу кo ће штo од ередитāти згрāбит.

чўпе ж дјевојчица разбарушене косе. — Чїгова је oвā мāлā чўпе?

чўпица ж ѣешѣљка (нїр. од јагоде и сл.). — Oт пунoгa пјāта вoђa oстале су сāмо чўпице.

чўпотина ж бич мачје длаке или длаке неке друге животиње, обично у множини. — Кoлико ми сāмо врѣмена трѣбā за пoкупит по пoду чўпотине oд мачкē!

чўт, чўјен несвр. **I.** *oсјећашѣ неки мирис (нїр. цвијећа, дима ишд.)*. — Ка(д) чўјен вoњ o(д) цвијећа из цардїна, дўша ми се пoврātї. **II.** ~ се oсјећашѣ се на неки мирис, мирисашѣ на нешѣ (најчешће неугодно). — Нѣмoј пїт, чўћеш се на вино! — Јoш се у комїну чўјē дїм. изр. чўјē се кад нешѣ заудара на ѣокварено, смрди. — Бāци тo мѣсо, чўјē се!

чўчка ж говори се дјешѣшѣ од миља, значење ријечи нејасно. — Чўчко мoђa, дoђи мāло ў мене да те покaрeцāн!

Ц

џанарика ж *врста шљиве*. — Тѣ гѣдинѣ су џанарике биле дѣбро рѣдиле.

џандѣр м (тал. *gendarme, giandarme*) *жандарм*. — Кад више није имѣ кѣд, пѣшѣ је љ џандѣре.

џандѣрам, џандѣрма м ген. мн. џандѣрмѣ *старији облик за жандарм*. — Окле су аривали љви џандѣрми?

џандѣрмѣрија ж (тал. *gendarmeria*) *жандармерија*. — Ђвели су нѣколико њих у џандѣрмѣрију.

џанѣвица ж *врста смокве, стабло и плод*. — Разѣумијѣн се ја љ смокве: тѣ ти је џанѣвица.

џѣра ж (тал. *giaga*) *дубоки земљани суд са двије дршке са стране*. — Кѣ је разбијѣ јѣдну рѣчицу на џѣри?

џѣрдѣи, -ѣна м (тал. *giardino*) *врт*. — По џѣрдѣинима су процѣвѣле рѣсице.

џѣрдѣинет м (тал. *giardinetto*) *разно воѣе које се износи на крају ручка*. — Нѣ би ти знѣ рѣјѣт џѣса је свѣ било у џѣрдѣинету.

џѣрдѣинијѣра ж (тал. *giardiniera*) *ошворена шрамѣајска ѣриколица која се стаѣвљала ѣтѣи у саобраћај*. — Чинило нам је фѣсту карѣѣат се у џѣрдѣинијѣри.

џѣркат, -ѣн несвр. 1. *распрѣштаји ваѣиру*. — Нѣ џѣркѣј тѣ, сѣмо ѣе се разгѣрјѣт! 2. *койкаји љо нечему*. — Ако нѣко пѣчмѣ џѣркат пѣ тему, кѣ знѣ штѣ ѣе свѣ изиѣи на виѣело. — Нѣ џѣркѣј тѣ рѣницу на рѣци!

џѣнѣр, -ѣра м (новије: ѣнѣр) (тал. *gennaio, старије: gennaio*) *јануар*. — Биѣе јѣш зѣмѣ у џѣнѣру.

џѣнѣрѣ, -ѣла м (тал. *generale*) *генерал*. — Лѣни је авѣнѣѣ у џѣнѣрѣла.

џѣва ж *женско име у Дубровнику*.

џѣве ж *женско име у Дубровнику*.

џѣво м *мушко име у Дубровнику*.

џѣр в. *ѣир*.

џѣрѣват в. *ѣираѣи*.

џѣрат в. *ѣираѣи*.

џѣрнѣта ж (и: ѣѣрнѣта) 1. *дневна заѣрада*. — Јѣси ли прѣмијѣ џѣрнѣту? 2. *рад од јѣднога дана*. — Рѣдѣ на џѣрнѣту да ѣхитѣ којѣ солѣд. — Градѣ кѣћу, па су ме звѣли на џѣрнѣту.

џѣѣ м (новије и све чѣшѣе: ѣѣѣ) (тал. *giugno*) *јун*. — Ь џѣѣу је мѣре јѣш студѣно за кѣпаѣе.

Ш

шѣбака ж *врста рибѣрског чѣмѣа*. — Ђни су били рибѣри, имали су ѣ своју шѣбаку.

шѣѣѣѣ, шѣѣѣѣ м ген. мн. шѣѣѣѣѣ *кројѣч*. — У јѣдној ѣлици свѣ шѣѣѣѣ до шѣѣѣѣ.

шѣѣѣ ж *количина неѣега која може стѣити у шаку*. — Бѣѣи голѣбѣима шѣѣѣ голѣкуда! изр. ~ *јѣда велики невољник, јѣдник, сиромѣшѣк*. — Кѣмѣу ѣн мѣже штѣ

дѣт кад је ѣ сѣм шѣѣѣ *јѣда! дѣбит ѣ(д) шѣѣѣ дѣ лѣкта ѣулгарѣн изѣра за: изигѣити неѣога, ѣреѣарѣити, ѣстѣѣѣити га без ѣбеѣѣаног*. — Ђни ѣе ѣзѣт свѣ, а ви ѣете дѣбит ѣ(д) шѣѣѣ дѣ лѣкта.

шѣѣ м (тал. *scialle*) *велики шѣл за огрѣтаѣе ѣреко рамена, рѣније и у граду, а саѣа само љо сѣлима, или жѣне и стѣарији, болѣсни мушѣрѣѣи у кући за ѣријѣме*

хладнијих дана. — Брзо је огрнула шал и изишла на врата виђет кд је йштѣ.

/шáла/ изр. изр. **бе(з) шáлѣ озбиљно, заиста.** — **Бе(з) шáлѣ, њѣ си јучѣр попóднѣ бйјо? шáлу нá стрáну (нá бáнду) каже се кад се очекује озбиљан одговор, нека истина, најчешће након шáљивих ујáдица и разговора.** — **Сáд шáлу нá стрáну, кд ми је од вáс óвó офáбрикó? — Шáлу нá бáнду, хдѣте ли дóлазит или нѣ?**

шáлпа ж ген. мн. шáлпá (и: шјáлпа) (тал. sciagra) **шал дугуљасиог облика који се носи око врати.** — **Стáви шáлпу да ти чўвá врат!**

шáмпaња ж (тал. sciampagna) **шампáњац.** — **Бйло је вѣсело, пйли смо шáмпaњу ко нá свакóму пйру и нáздрављали спóзима.**

шáнге в. **шанйавица.**

шáнго в. **шанйавац.**

шáнтав, -а, -о придј. (и: шáнтáв) **ше-йав.** — **Он је шáнтав од рођѣња.** — **Ћѣ јá мóгу толйкó хóдит сá шáнтавијен нóгама?**

шáнтавац, -áвца м ген. мн. шáнтавáцá (и: шáнто, шáнго) **шейавац, хром човјек.** — **Страхóвито је нѣсретан што је шáнтавац.** — **Свй су га звáли шáнто или шáнго, нйко му нйје нй знó йме.**

шáнтавица ж (и: шáнте, шáнге) **ше-йавица, хрома женска особа.** — **Жѣна му је шáнтавица и йдѣ сá штáпон.** — **Шáнте мóја, бóдлй ли те јдш нóга?**

шáнтат, шáнћѣн несвр. (и: шáнтат, -áн) **шейайи, храмайи у ходу.** — **Откад је слóмијо нóгу, мáло шáнћѣ.** — **Тó је јѣдан башет човјек, а шáнтá нá лијѣвў нóгу.**

шáнте в. **шанйавица.**

шáнто в. **шанйавац.**

шáнтўцат, -áн несвр. **йомало шейайи.** — **И не осѣрвáвá се да óна шáнтўцá нá јѣдну нóгу.**

шáра ж боја. — **У првóму прању ње се шáра дйгнут.**

шарáгуја в. **шарагуља.**

шарáгуља ж (и: шарáгуја; шйпáњака) **врсиа смокве, йлод и сйабло.** — **У áгосту пóчимљў шарáгуље и јдш нѣкѣ врсте смдкáвá.**

шáрка ж **грожђе које шѣк йочиње да црни.** — **Почѣла је шáрка, ма ње јдш пáсат врѣмена док ўздры.**

шачѣтина ж (пеј. и аугм. од шáка) **велика шака.** — **Замлáтијо га је шачѣтинóм по глави да му је пóшла крв йз носа.**

шáчица ж (дем. од шáка) **у значењу: мало нечега или мало живих биђа.** — **Кд се мóже нáјести ó(д) шачицѣ грáха! — Скўпила се шáчица лўдй, шáчица јáдикѣ и брзо се разйшла.**

швáгнўт, -а, -о придј. **чудан, насйран, луцкастй.** — **Свй су óни у фáмиљи мáло швáгнўти.**

швѣње с **шивање.** — **Йглица о(д) швѣња је у кушйнићу.** — **Вйшѣ ме дóђѣ швѣње него рбá.**

шѣбат, -áн несвр. **у ходу набадайти с ноге на ногу, шейайи.** — **Нйје óна шáнтава, сáмо мáло шѣбá.**

шевѣлат, -áн несвр. **шейурайи йамо-амо, лўлайти се, заносийи у ходу.** — **Вáзда нá истў ўру шевѣлá крóз улицу.**

шѣга ж (тал. sega) **йила.** — **Вáјало би шѣгу мáло пóдмазат.**

шѣгат, -áн несвр. (тал. segare) **йилийи.** — **Нá све бáнде шѣгају дрва, вйдй се да ње брзо зйма.** — **Шѣгáње дрвá је тѣжак пóсб.**

шѣгац м **шира или ужа йила са обичном дрйком.** — **Од óвегá шѣгаца нѣмá нйшта, зўпци су му се истўпили.**

шѣготина ж **йиловина.** — **Ћѣ ње бйт шѣготинá него у марангўна!**

шѣмпѣсат, -áн несвр. (и: шѣпѣсат) **вући се лагано шейáјући или набадайти с ноге на ногу.** — **Срѣтѣн га ўјутро како шѣмпѣсá пó рйви у Грўжу и завйрйвá у ветрйне од бўтигá.** — **У шѣмпѣсáњу óт Пйлá до Порпóрелѣ пáсá му дáн.**

шѣна ж (тал. scena) **1. йозорница.** — **Нйшта нйјѣсан разўмијо штó се нá шѣни**

догађало. 2. *дио чина у њозоришном комаду.* — У трећон шѣни ће јѡпѣ бит Кате. изр. *чѣнит шѣне; учѣнит шѣну најравнији неки исѡад, скандал, али на сѣкѣиѡуларан начин.* — Сваќи дан чини шѣне по кући, а сусјество ужива. — Учиниће ми шѣну ка(д) се вратѣн дѡма.

шѣнарије с (и: шѣнаријо) (тал. scenario) *ѡзоришна декорација.* — Прѣстава је била добра и шѣнарије ѣстѡ такѡ.

шѣнаријо в. *шенарије.*

шѣница ж *ѡшеница.* — Јѣли смо кѡхана шѣнице с цѡкарон.

шѣнични, -а, -ѡ придј. *ѡшенични.* — Шѣнични крѡх је бѣио бѣјелѣ, пѡлубијелѣ ѣ црнѣ.

шѣнут, шѣнѣм свр. *сићи с ума, ѡлудјети.* — У рату је она мала ѡ(д) страха шѣнула. — Шѣнућу од овликѡга пѡсла.

шѣпѣсат в. *шѣмѣсати.*

шѣрѣмета м *мушка особа склона шали, лакрдијама и сл.* — Правѣ си шѣрѣмета! — Правѣ је шѣрѣмета, за крѣпат ш њѣме о(д) смијѣха.

шѣс, шѣста м ген. мн. шѣстѡ (тал. sesto) *ѣправа мјера, ред, начин у одѣјевању, одржавању реда у кући.* — Је ли тѡ шѣс ѡставит пјѡте па пѡћ на фунѣрѡ. изр. *ухитѣли су га шѣсти кад се неко ѡчне неубичајено ѡнашати желећи да на себе скрене ѡажњу.* — Ухитѣ су се шѣсти кат кѡ дѡћѣ на визиту. *чѣнит шѣсте (најчѣиће за дијѣије) ѡчѣиши чиниши неубичајене, смијѣшне ѡкреће, ѡнекад и недоличне гѣсти, желећи шако на себе ѣривући ѡажњу.* — Немѡј сѡд, кад се старѣиј разговѡрају, чѣнит шѣсте! *изгубит шѣс деформисати се, изгубиши свој ѣрвобѣиши облик.* — ѡвѣ су црѣвље по киши изгубиле шѣс. *дѡћ на шѣс ѡѡравѣиши се, односи се на одјевни ѣредметѣи који је у ѣрању или из неких других разлога изгубио свој ѣрвобѣиши облик.* — Прѡвај тѡ блѡзу јѡпѣ сквѡсит, мѡжѣби(т) да ће дѡћ на шѣс. *ѣзвѣс (ѡшѣрат) ѣ(з) шѣста наѡућиши некога у ѡлокој мјери да се ѡчне неѣрилично ѡнашати.*

— Извѣла ме је ѣ(з) шѣста кад ми је онакѡ грубо одговѡрила. — *ѡшѣраћеш ме ѣ(з) шѣста, па ћу те удрит.* враг му (ѡј, ѡм итд.) *шѣс ѡднијо каже се на рачун особе која је неуредна.* — Како је мѡгѡ, враг му шѣс ѡднијо, нѡсит овакѡ улардан клѡбѡк! — Враг ти шѣс ѡднијо, научи се сваќу ствѡр ѡставит на своје мјѣсто! *чѣјѡде ѡ(д) шѣста особа која зна сваки ред.* — Да је ѡн чѣјѡде ѡ(д) шѣста, нѣ би дѣгѡ рѡку на ѡца! — Она је чѣјѡде ѡ(д) шѣста, свѣ јон у кући пјѣва ѡ(д) чистѡћѣ.

шѣсан, шѣсна, шѣсно придј. 1. *каже се за особу која је уредна у сваком ѡгледу.* — Она је шѣсна жѣна. — Рѣјѣтко се наћѣ кѡ шѣсан ко ѡн. 2. *каже се стѡвар која је с укусом најравњена, складан.* — Штѡ је ѡна кѡћница шѣсна! — Ђѣ си купиѡла ѡвѣ шѣснѣ кѡпнице?

шѣсѣт бр. (и: шѣсѣ) *шѣздѣсѣи.* — Бѣће му отпѣриликѣ шѣсѣт и кѡјѡ гѡдиница вѣшѣ.

шѣснѣс бр. *шѣснаѣстѣи.* — ѡдѡнда је пѡсало шѣснѣс гѡдинѡ. изр. *свѣ у шѣснѣс каже се кад се неко забавља на најбољи могући начин.* — Пјѣвали смо и бѡлали свѣ у шѣснѣс.

шѣсно прил. *уредно, складно, лијѣио.* — Сѣкѡр сан да ће ти шѡвац тѡ шѣсно сѡшит.

шѣснѡс, -ости ж *урѣдностѣи.* — По шѣсности му се нѣ би нашло пѡра.

шѣстѣрица бр. ѡм. *шѣстѣорица.* — Нѣко ѡд ѡѣх шѣстѣрице тѣга дѡна нѣје дѡшѡ у скулу.

шѣстѣро зб. бр. *шѣстѣоро.* — Шѣстѣро нам је умѡкло, а сѣдмѡга смо шѣпѡпали.

шѣсто м *дијѣије које својим ѡнашањем изазѣва смијѣх или ѡажњу.* — Шѣсто мѡј, штѡ ти свѣ нѣће дѡј на памѣт!

шѣтат се, шѣтѡн се несвр. *шѣшати.* — Тѡда се мјѣштани шѣтају попѡднѣ и ѡвѣчѣ. изр. *шѣтѣ се ко ѡмер-пѡшѡвница ѡдсмѣшљѣиво на рачун држања гиздаве жѣне која има суѣриорно држање; вјерѡвајно се ѡрећѣње врши с кадунѡ Омер-ѡпа-*

ше *Лашаса*, који је можда био *познати Дубровчанима* *по гушењу устјанка у Црној Гори (1861)* и *Херцеговини (1862)*. — Њи му се шетā по Плаци ко *Омер-пашиница* и *никога нити види нити гледā*. *пoћ* (хoдит) *шетāндо* *поћи или ићи кораком* *уобичајеним за шетњу*. — *Пoшли смо шетāндо* *крoс* *цијели* *Лапад*.

шетница ж *прoстoр* *у дужини куће*, *испред ње* *или у њеној близини*, *поилочан*, „*жаласи*“, *бетониран* *и сл.*, *који служи укућанима за шетњу*. — *Прит кућон* је *велика шетница* *с арлон* *са стране*.

шеша ж (редовно у мн.) *велике богиње*. — *Шеше су тешка*, *али у нас рјетка* *болес*. *шеше* *пљускавице* *врста* *заразне болести* *у виду богиња*. — *Нема дјетета* *које није имало шеше* *пљускавице*. *наврнут* (*навртат*) *шеше* *цијејити* *прошив* *великих богиња*. — *Док су мала*, *дјец* *наврћу* *шеше*.

шешав, -а, -о придј. *коме су велике богиње нагрдиле лице* *оставајући* *стјалан траг*. — *Остo* је *иза шеша* *шешав* *по фаци*.

шешула ж (тал. sessola) *дрвена посуда* *за избацивање воде из чамца*. — *Дај ми шешулу* *за исцрепат* *вoду*.

шибикалица ж *пoсебна направа* *за испрашивање шешиха од илеиеног* *прућа* *с дршком* *и горњим лезезастим дијелом*. — *Узми шибикалицу* *и добро ишибикај* *тапите!*

шибикат, -ан неслвр. *шјући шеших* *испрашивачем* *да би се из њега одстранила прашина*. — *Она сваки дан шибика* *тапите* *ко да јон батаљуни* *пасавају* *крoс* *кућу*.

/шија/ изр. *није шја* *него врат* *нешито* *наводно другачије*, *а у ствари* *истио*. — *Фдљ* је *само промијенио* *име*, *а све* је *oстало* *истo*: *није шја* *него врат!*

шијат, -ан неслвр. (тал. sciage) *возити* *веслом* *унаштраг* *или кад брод маневрише* *на засијаје* *и вози унаштраг*. — *Шијај*, *лупнућемо* *у камен!* *један* *вoзѝ*, *други* *шја* *ра-*

дити *нешито* *у раскорак*. — *Нема* *срће* *у* *фамиљи* *у којој* *један* *вoзѝ*, *други* *шја*.

шијатика ж (тал. sciatica) *ишијас*. — *Вријеме* је *промјенливо*, *па шјатика* *стјсла* *стару* *чејад*.

шијун, -уна м *жестико* *вјетар* *с вршлoзима*. — *Бoјин* се *да не учини* *какав* *шијун*. — *Овo* *дијете* је *долћело* *ко шјун*.

шијуната ж *велики вјетар* *с вршлoзима*. — *Нoдашња* *шијуната* је *полoмила* *дрвће* *по цардинима*.

шикат, шикан неслвр. **I**. **1.** *љуљушкатаи* *дијете* *док не заспи*. — *Шикала* *сан* *дијете* *сву* *ноћ*, *па ми* се *саме* *дчи* *склапају*. — *Шикање* *дјецe* *јон* је *једини* *пoсo*. **2.** (само **3.** л.) *кад вјетар* *некога* *пробија*, *продувава*. — *Пуштијо* *сан* *да ме* *шика* *вјетар*. **II**. **~** *се* **I**. *љуљати* *се* *у* *ходу*, *гегати* *се*. — *Видин* *издалека* *како* се *Јеле* *шика*. **2.** *излагати* *се* *вјетру*. — *Шикаш* се *у* *тo* *танке* *блужице* *на* *вјетрушину*.

шилок, шилока м (и: шилока) (тал. sci-gosso) *јужни вјетар*. — *Утихo* је *шилок*. — *Остало* је *јoш* *кoлапа* *o(д)* *шилока*.

шилoкет в. *шилочић*.

шилoчина ж (аугм. и пеј. од шилок) — *Укихала* се *гњила* *шилoчина* *па* *кјша* *само* *пљушти*.

шилoчић м (дем. од шилок) — *Идү* *кoлпи* *по* *шилoчићу*.

шипак, шипка м ген. мн. *шипакā* *нар*, *стјабло* *и* *илод*. — *Прoшлe* *гoдинe* је *било* *шипакā* *коликo* *хоћеш*.

Шипањанин м *стјановник* *oшoка* *Шийана*, *највећег* *из* *скујине* *Елафиша*.

Шипањка ж ген. мн. *Шипањкā* *стјановница* *oшoка* *Шийана*, *највећег* *из* *скујине* *Елафиша*.

шипањка в. *шарагуља*.

шипањски, -ā, -o придј. *који* *припада* *oшoку* *Шийану*. — *У* *нoрoду* се *гoвoри*: „*Ослобoдијo* *те* *Бoг* *клобучинe* *шипањске!*“

ширина ж ном. мн. ширине, ген. мн. ширинā 1. *иросиранство, иоложај коме нишита надалеко не заклања иоглед.* — Дај ти мени кућу неђе на ширини! — Какве су то ширине, каква је то лепота! 2. (ном. мн. ширине) *стирана неког илаина, ииканине.* — Ту би рѡбу трѣбало сјећ по ширини, а не по дужини. изр. *поћ у ширину одебљати (за чељаде), раширити се (за ствар, биљку).* — Каће је свā пошла у ширину отка(д) се удала. — Она млада крушка није висѡка, него је пошла у ширину. *отвѡрт у све ширине оиѡвориити нешито широм: враиша, ирозоре.* — Отвѡри врата од ормара у све ширине нека се рѡба вен-тā! *раствѡрит у ширину оиѡвориити широм враиша, ирозоре и сл.* — Кад је лијепо вријеме, *раствѡрин у ширину свā вратија и фуњестре.*

ширѡгаћа м *мушкарац који носи ширѡке гаће шито су дио народне ношње из села близу Дубровника.* — Знā(м) му ѡца кад је јѡш бијѡ ширѡгаћа.

широм прил. *каже се за нешито савсим оиѡворено: враиша, ирозор.* — Врата су била широм ѡтворена, а у кући није било ниѡкога.

ширѡн, -уна м *врѡиа сийне илаве рибе, не много цијењена за јело, али иогодна за риболов, односно за наишицање иарангала или у вршама; шњур, шарун.* — Ухитин по кѡјегā ширѡна или кањца.

шируп м (тал. siropo) *медицински иреитарит у иичном облику за ублажавање кашља, сируи.* — Оѡѡ ти је јѡдна врѡ дѡмањегā ширупа.

шитков, -ѡва, -ѡѡ придј. *одредница за нијансу или јачину неке боје, иреиешно одејеће; вјероватино се ради о некој јаркој боји.* — Имала је на себи нешто шитковѡ ко и вазда.

шићи, -ā, -ē придј. *шито ирииада ирибору за шивање.* — Иглице шићѡ су биле забодѡне у кушићнић.

шјалпа в. *шалпа.*

шјѡнца ж (тал. scienza) 1. *мудрѡсти.* — Није ниѡкаѡ шјѡнца поправит звѡнце на вратима. 2. *мудрац.* — Вајā бит шјѡнца ко ти па свѡ ѡѡо разумјет и научит.

шјѡпер м (тал. sciopero) *шитрајк, обустиава рада.* — О(д) данас је у нās у кући шјѡпер: ниѡо неће за вѡчерѡ купуса.

/шкākљив/ изр. *шкākљиво питāње; шкākљив рāзговѡр неугѡдно иишāње, неугѡдан рāзговѡр.* — Имѡ сан шкākљив рāзговѡр с нашијен афитуāлима. — Остави се шкākљивијѡх питāѡā! ~ бāрка чамац који је на води нестиабилан. — Са шкākљивѡн бāркѡн нећу изић ис пѡрта ако бѡдѡ има-ло кѡлапā.

шкакуљат, -āн несвр. *шкākљати неѡкога.* — Шкакуљā ме трава по нѡгама.

шкањават, шкākњавāн несвр. *клаиши, убијати.* — Неѡстала ми је кѡкѡш, мѡраби(т) да је неѡо шкākѡ, јер гѡвору да хи тākѡ хитају, шкākњавају па продавају ѡчишћена.

шкākњат, -āм свр. *заклаиши.* — Стāрā је живјела на ѡсāми повишѡ Светѡга Јāкоба и неѡо је јѡднѡ нѡћи шкākѡ.

шкākпн, -ина м (тал. scarpino) *краиѡке чараје.* — Тā се на улици видѡ дјѡѡјчице у сандалама и у шкākпнима.

шкākпнић м (дем. од шкākпн) — Вйћи ѡнѡ стāрѡ лѡднѡ у шкākпнићима.

шкākр, шкākра м *мјѡстиѡ гдје се извлече чамци и мањи бродови ради иѡиравка.* — На шкākру у Лāпаду купала су се и дјѡца и велики из најближијѡх кућā.

шкākрам, шкākрма м ген. мн. шкākрāмā *клин на чамцу на који се наишиче ѡмча од коноица који држи весло.* — Весло је пāло у море, а штрѡп је ѡстѡ на шкākрму.

шкākтула ж (тал. scatola) *картиѡнска кушија, али и кушија од другѡг маиѡеријала.* — У шкатули на буралу ми стѡјѡ неѡкѡ пѡтницине.

шкākтулина ж (аугм. и пеј. од шкākтула) — У магасину имā прāзнијѡх шкākтулинā кѡлико ти дѡши драго.

шкѣтулица ж (дем. од шкѣтула) — У шкатулици у буралу ћеш наћ мѡју вѣру.

шквѡдрѡват, -ѡдрѡвѡн несвр. (тал. squadra) *ѡажљиво нешто или некога гледаши*. — Пјукѡ би ѡд мукѣ кад ме пѡчмѣ онакѡ шквѡдрѡват.

шквѡдрат, -ѡн свр. *ѡажљиво ѡгледаши*. — Дѡбро ме је шквѡдрѡ прѣје нѣго ми је ѡпта рѣкѡ.

шкѣмбав, -а, -ѡ придј. (и: шкѣмбѡв) *који је нескладне шѣлесне констѣрукције, с шѣлесном маном више или мање израженом*. — Прсти на рѣци су му шкѣмбѡви.

шкѣмбе ж *женска особа са више или мање израженом шѣлесном маном, али се ѡако у шали обичава рећи и нормалној особи*. — Јѣс ѡна шкѣмбе, ма зна ѡ може свѣ у кући учинит. — Шкѣмбе јѣдна, кѡко си мѡгла и прѡмислит да сан се на те најѣдила?

шкѣмбо м *мушка особа више или мање нескладне констѣрукције, али се у шали, добронамјерно, обичава ѡако рећи и другој особи*. — Купи фѡј у шкѣмба! — Кѡ би рѣкѡ да овлишњи шкѣмбо свѣ зна!

шкѣмбоња м (пеј. од шкѣмбо) — Ђѣ ти мѡже онакѡ шкѣмбоња потѣзат мѡбилју?

шкѣмбуја в. *шкѣмбуља*.

шкѣмбуља ж (пеј. од шкѣмбе) (и: шкѣмбуја) — ѡна шкѣмбуља није сѡмо крѡва него и лијѣна.

шкѡивѡват, шкѡивѡвѡн несвр. (тал. schivare) *избјегаваши некога или нешто*. — Шкѡивѡвѡ да ме срѣтѣ.

шкѡиват, -ѡн свр. *избјећи нешто или некога*. — Ако шкѡивѡн па нѣ пѡђѣн на сѣдѣту, ѣто ме дѡма рѡнијѣ.

шкѡйна ж (тал. schiena) *леђа*. — Узео матѡн па ме бѡбноу у шкѡину. изр. *обрнут некоме шкѡину ошѡиши, наѡусѡиши некога*. — Ка(д) су нѣстали сѡлди и ка(д) се више није мѡгло махнѡтат, обрнула му је шкѡину и врѡтила се у матерѣ.

шкѡикѡват, шкѡинкѡвѡн несвр. *у свѡрању или иначе ѡовремено или сѡално скоро неѣримјѣтно грѣшѡиши*. — Дѡли су му да деклѡмѡвѡ ако нѣће шкѡинкѡват.

шкѡинкат, -ѡн свр. *у свѡрању, али и иначе, наѡравѡиши мању, скоро неѣримјѣтну грѣшку*. — Нико није ни обѡдѡ да сан на виѡлину шкѡинкѡ.

шкѡинѡ, -ѡла м *наслон за леђа на сѡолици*. — Није кѡмодно сјѣдат на стѡчићу с ѡсправнијем шкѡинѡлом.

шкѡифѡз, -а, -ѡ придј. (тал. schifoso) *који изазѡва одвраѡност, гађење*. — ѡн је јѣдно страхѡвитѡ шкѡифѡзо чејѡде.

шкѡифѡзо прил. *одвраѡно, гадно*. — Шкѡифѡзо ми је бѡло дѡт му рѣку.

шкѡице ж *женска особа слабе шѣлесне констѣрукције, мршава, слабашина*. — Мѡја шкѡице јѣдва ѡдѣ узѡ скалу, сѡмо пѡјѣхѡ.

шкѡицо м *мршавко, мушкарац слабе шѣлесне констѣрукције*. — Кѡкав шкѡицо, а кѡква шјѣнца!

шкѡлѣт, -а, -ѡ (шкѣтѣ, -ѡ, -ѡ) придј. (тал. schietto; пуч. stietto) *чѡист, без додѡшка (нѡр. јуха, ракија и сл.)*. — Од шкѡлѣтѣ јухѣ се брзо оглѡдњи. — Ракија је шкѡлѣта ка(д) се у њѡ ништа не додѡвѡ.

шкѡљѡнак, шкѡљѡнка м ном. мн. шкѡљѡнци, ген. мн. шкѡљѡнѡкѡ *ножни зглоб, чланак, глежањ, зглавак*. — Гѡзили смо вѡду дѡ шкѡљѡнѡкѡ.

шкѡљѡк, -ѡка м ном. мн. шкѡљѡци *кѡсти од ѡршѡта*. — Смѡ јѡш мѡло мѣса на шкѡљѡку.

шкѡвѡцијѣра ж *лоѡица с дршком која служи за скуѡљање смеђа*. — Не ѡстајѣ му ништа него да ѡзмѣ мѣтлу и шкѡвѡцијѣру па да мѣтѣ ѡлицѣ.

шкѡвѡцијѣрина ж (пеј. од шкѡвѡцијѣра) — Бѡцићу на смѣтлиште и метлѣтѡну и шкѡвѡцијѣрину.

шкѡвѡцијѣрица ж (дем. од шкѡвѡцијѣра) — Шкѡвѡцијѣрица ми слѡжѡи за скуѡпљѡт мрѡвице испѡ(д) трѣпе.

шкѡј *в. шкољ.*

шкѡљ, шкѡља *м* (и: шкѡј) *острво, ошок.* — По шкѡљима њма највише рибара.

шкѡница *ж* *врста бријвице, иреклоиног ножа, који се у домаћинству уйошребљава за чишћење њоврћа, али и у друге сврхе.* — Изгубила ми се шкѡница, а з друтијен ножен не знам чистит пагате.

шкѡта *ж* (тал. scotta) *главни коноѡац на једру.* — Јак је вјетар, попушти шкѡту!

шкрабѡца *ж* *ладица.* — Је ли ти буро сѡ три шкрабѡце или су чѡтири? ~ ѡт круха ладица у којој стоји хљѡб и нож за резанье. — У шкрабѡци ѡт круха њма бокѡнић сѡгалѡ.

шкрабѡчица *ж* (дем. од шкрабѡца) — У канѡну је једна кредѡнича сѡ двије шкрабѡчице и с ветрѡниѡн.

шкрапа *ж* *удубина у камену или између камења на морској обали.* — Дѡшла је шпѡма и наша шкрапа је бѡла пѡд морен.

шкрапица *ж* (дем. од шкрапа) — Јѡдан раѡић нам је пѡбјегѡ у шкрапицу, а другѡга смо ухитили.

шкрѡп, -ѡпа *м* ном. мн. шкрѡпи *мања шуѡљина међу камењем или ѡкоштина на камену.* — У јѡдномо шкрѡпу је бѡла хѡботница. — Бѡјали смо се увѡћ рѡку у шкрѡп.

шкрѡторије *с* *ѡсаћи сѡо.* — Умѡчи пѡро у црѡило, каламар ти је на шкрѡторију, и дѡј ми да се ѡдма пѡтпѡшѡн.

шкрокават, шкрѡкаван *несвр. каже се кад се у неком ѡслу догађају значајније грешке, кад нешто у нечему није у реду.* — У макини нешто штрѡкава.

шкрѡкат, -ѡн *свр. каже се кад се у неком ѡслу догоди значајнија грешка.* — У пѡслу нам је нешто шкрѡкало и не иде више онѡко добро ко прије.

шкрѡпит *в. шѡрайѡи (1).*

шкрѡијѡн, -ѡна *м* (тал. scorpione) *шкорѡија, шѡиѡавац.* — Оди би у кући мѡгло бит и шкрѡијѡна.

шкрѡпина *ж* *бијѡла морска риба с ѡѡасним ѡиѡровним бѡдљама.* — Шкрѡпина је за јѡху ѡмѡнса, сѡмо трѡба стѡт ѡтѡнто кад је чѡстѡш.

шкрѡпио, -јѡла *м* (тал. scarpello) *ѡраз од ѡрозѡра и враѡа.* — Кѡпѡн вѡду испѡ(д) шкрѡпѡла.

шкрѡт, шкрѡта, шкрѡто *придј.* (тал. scarso) *оскудан.* — Наш пѡцѡ је шкрѡт с вѡдѡн.

шкѡдела *ж* (тал. scodella) *дубѡка здѡла.* — Пѡпију свѡкога јѡтра по пѡну шкѡделу мљѡка.

шкѡделина *ж* (аугм. и пеј. од шкѡдела) — Сѡ чијен ѡу ти напунит толику шкѡделину?

шкѡделица *ж* (дем. од шкѡдела) — У шкѡделици ѡма јѡш маѡо гранѡриза с мљѡкон.

шкѡфија *ж* (тал. cuffia) *врста женске и дѡчеје каје.* — Она ти нѡтакла на главу шкѡфију како Мѡре лѡда.

шкуфијѡтина *в. шкуфијина.*

шкѡфијина *ж* (пеј. од шкѡфија) (и: шкуфијѡтина) — Пѡн ми је кашѡнић шкѡфијѡна пѡкоњѡ нѡнѡ. — Дѡгни ту шкуфијѡтину з главѡ, парѡш ѡређѡнѡ!

шкѡфијѡца *ж* (дем. од шкѡфија) — Стави дѡтетету на главу шкуфијѡцу да се не нахлади!

шљѡбав, -ѡ, -ѡ *придј. неугледне физичке ѡјаве, јадан.* — Кѡ би га онѡко шљѡбава и пѡгледѡ!

шљѡк *в. шљѡк.*

шмѡгат, -ѡн *несвр. бјежѡи од некога или некамо.* — Шмѡгају ѡ(з) скулѡ кад гѡј хи није вѡја учит.

шмѡгла *ж* (и: шмиглѡница) *разудано младо женско чељаде.* — Бијѡ је у кумпѡнији с јѡдномо шмѡглѡн из Грѡжа. — По кафама ѡдѡ сѡмо шмиглѡнице, а не склѡдне дѡвѡчице.

шмиглѡница *в. шмигла.*

шмигљиничина ж (аутм. од шмигљиница) — Оженио се с једном шмигљиничинџм.

шмигнут, шмигнџм свр. *Їобјећи, изгубићи се скоро неиримјетно.* — Шмигнуће ми ако је не будџн држат тврдо за руку.

шмрџдат, -аџн несвр. 1. *Њушкаићи, загледаји све наоколо, најчешће чо кући, чо шуђим стварима.* — Нека ми не долази, само ми шмрџа по кући! 2. *безвољно јесити.* — Не шмрџај по пјату, него јџји како Бог запџвијџда! — Нџма тџ шмрџања по пјату: јџји џнџ што чма или џстави!

шњурит, -чн несвр. *Њушкаићи (и за живошшњу и за чељаде).* — Мџчка нешто шњурч околу врата џд комиџа. — Нећу да ми свџк шњурч по кући.

шњуркат, -аџн несвр. *Їрикривено нешшџо њушкаићи.* — Шњурка по кантуџма, а не гџвори штџ чштџ.

шњуха в. *шњухавица.*

шњухав, -а, -џ придј. (и: шњухџв) *који говори кроз нос, уњкав.* — Је ли џн нахлџђен или је онакџ шњухав?

шњухавац в. *шњухало.*

шњухавица ж (и: шњуха) *женска особа која говори кроз нос.* — Јџдна онакџ башџта жџна, а шњухавица, чма вџзда фрџшкџ зелени. — У шњухџ на Конџлу чма вџзда јџја.

шњухавичина ж (пеј. од шњухавица) — Пџгледај тџмо и питај штџ џна шњухавичина чштџ.

шњухало м (и: шњухџ, шњухавац) *мушка особа која говори кроз нос.* — Познџвџ сан у Дубрџвџнику чџвјека штџ су га звџли Јџво шњухџ. — Јџдџи шњухало, сџд и не види добро.

шњухат, -аџн несвр. *говорићи кроз нос.* — џн шњухџ, па га зџвџ шњухџ. — Шњухџње му је груба уђџџца, а не дџфет.

шњухџ в. *шњухало.*

шџка в. *шокавица.*

шџкав, -а, -џ придј. (и: шџкаџв) (тал. scicavo) *неозбиљџан, чије се ријџи и чџ-*

ситији не могу схватићи озбиљно. — Кад је шџкав, нека се пџње чко ће и на вр куће.

шџкавац, -џвца м ген. мн. *шџкаваџа* (и: шџкало, шџко) *мушка особа која се не може схватићи озбиљно, од које се не може чући нишшџа чаметно.* — Рџци џнему шџкавцу да не гџвори свџшта и да прџмисли штџ чинч. — џн ти је велики шџкало. — Мџраби(т) да је џн некакав шџко кад је прџстџ на све.

шџкавица ж (и: шџка; шџке) *женска особа мале чаметџи која се не може чрихватићи озбиљно.* — Шџкавица је па свџшта лабџра. — Виђи џне шџкџ с фџџкџн на глаџи! — Ника(д) се није опамџтила, џстала је шџке дџ смрти.

шџкавичина ж (пеј. од шџкавица) (и: шџкетина) — Шџкавичино јџдна, како си тџ мџгла пџђ ријџет прид онликијџн свџјџтон?

шџкало в. *шокавац.*

шџкарија ж (тал. scioccheria) *нешшџо неозбиљно, лудџш.* — џвџ штџ се тџби догџдило шџкарија је прама џнему штџ је бчло с џма. — Бџљџ ми је штџ пџметно читат, него слџшат њчхове шџкарије.

шџкат, -аџн несвр. *говорићи нешшџо неозбиљно, глџџо.* — џн је неслџнштџина, вџзда шџка. — Не шџкај ка(д) те џзбиљно питаџ!

шџке в. *шокавица.*

шџкетина в. *шокавичина.*

шџкеца ж (тал. sciocchezza) *лудџш, неозбиљџостч.* — Шџкеца је сџд хџдит двџ килџметра на ноге. *изр. чинит шџкеце неозбиљно се чонашати, чравићи лудџш.* — Ччнили смо шџкеце и смчјали се. — Чуџџ здравље, не чини шџкеце!

шџко в. *шокавац.*

шџрта ж (тал. sortita) *руџа.* — чма на миру јџдна шџрта кроз коју се дџџца прџвџлачу.

шпџг, шпџга м (тал. sprago) *шаџи коџној којџм се везују маџи џмџи или ча-*

конавџскијен вѣзом. 2. *дугуљастии шейих за ходнике*. — На пѳду је била зѣленѧ штрѣка од вратѧ па крос коридѳр. 3. *црѣша на ѣаициру, зиду ишд*. — Узѣћу за писат маѧо кѧртѣ на штрѣке.

штрѣкнут, **штрѣкнѣм** свр. *изгубиѣши се у шрен ѣред неким или ѣред нечим, ѣобјећи*. — Вѣћ сан га бѣю ухитиѣю за палѣтѳн кад је штрѣкѳ.

штрѳп м мн. штрѳпи (грч. strófos) *омча од конойца која се навлачи на весло да би се оно могло ѣричврѣиѣи на клин у чамци*. — Ускидали су ми се штрѳпи на бѧрци.

штрѳдел м (вѣм. Strudel) *савѣјача слайка или слана, од јабука, шрешања, сира*. — Штрѳдел ѳд јабука је ѳбично у нећѣљу на трѣпези свѧкѣ дѳбровачкѣ фѧмиљѣ.

штѳк м (тал. stucco) 1. *гѣйс*. — ѳстало нам је јѳш сѧмо маѧо штѳка за фѳњестѧрѧ. 2. *шаваница, ѣлафон*. — Ў камари је о(д) трѣшѣѣ пѳ штѳк.

штѳкават, **штѳкавѧн** несвр. (тал. stuccare) 1. *гѣйсирѣиѣи нешѣо, заѣискиватиѣи неке шуйљине гѣисом*. — Мѣштри штѳкавају бѳже ѳ(д) чавѧлѧ по мѣрима. 2. *ѣосѣавѣиѣи шаваницу, ѣлафон у некој ѣросѣиориѣи*. — Ў старијен кѳћама се кѧмаре нијѣсу штѳкавале, па су се грѣде вићѣле. — Пѳно ће нас кѳстат штѳкавѧње ѳвѣ двѣ камаре.

штѳкат, -ѧн свр. 1. *заѣиснуѣи нешѣо гѣисом*. — Ако се лѧстре на фѳњестрама не штѳкају, мѳже кѳјѧ и ѣспас. 2. *ѣосѣавѣиѣи шаваницу, ѣлафон у неку ѣросѣиориѣи*. — Вѧјаће свѣ кѧмаре штѳкат.

штѳкнут, -ѣм свр. 1. *лаганиѣе неког удариѣи руком*. — Штѳкнуо сан га маѧо кад ми је стѳ ѳдговѧрат. 2. *ѣобјећи*. — Док се ѳбрнѣш, ѳн штѳкнѣ, па га ѳнда хѧјде нѧђи. 3. *каже се кад некоме доће шѣуцавица*. — Ако јѳш кѳјѧ пѳд штѳкнѣш, сѣѣ је да те нѣко спѳмиѣѣ. 4. (безл.) *каже се кад се с мјѣстѧ ѣомакне неки*

ѣршљан у лећима, укѣиѣиѣи миѣић и сл. ѣа се ѳсеѣиѣи бол и ѣо ѳшежа креѣиѧње ѣојѣдинѣх диѣелова ѣиѣѣла или уѣиѣиѣе. — Штѳкло ми је ѣ шкѣни, па јѣдва ѣдѣн.

штѳрак, **штѳрка** м ген. мн. штѳрѧкѧ *цврчак*. — Дѳшѳ си сѳх ко штѳрак.

штѳф, -ѧ, -ѳ прѣдј. *коме је нешѣо досадило*. — Штѳф сан више свѣга ѳвѣгѧ. — Штѳфа је била и дјѣцѣ ѣ мѳжа, па је пѳшла маѧо ѣ свѳјтѣ.

штѳфа ж (тал. stufa) *ѣѣ за грѣјање*. — Врѣо си ко штѳфа. — Штѳфѣ ѣ кући нѣмѧ, тѳ морѧте сѧми стѧвит.

штѳфѧват, **штѳфѧвѧн** несвр. (тал. stufare) I. 1. *ѣирјаниѣи нешѣо на вѧшри: лук, месо и сл.* — ѧјме мѣни, јѳпѣ штѳфѧвѧш мѣсо! 2. *досађивѣиѣи некоме другоѣе или себи*. — Штѳфѧвѧш нас вѧзда с ѣстијен рѧзговѳрима. — Свѣ ме више штѳфѧвѧ радит. II. ~ се *досађивѣиѣи се, кад је некоме досѣа неког ѣосла или неког сѣѧња*. — Штѳфѧвѧн се кад нѣмѧн штѳ чинит.

штѳфѧт, -ѧн свр. I. 1. *ѣроѣирјаниѣи нешѣо на уљу, масѣи сл.* — Штѳфѧћу балѧнчѧна за вѣчерѣ. 2. *досадиѣиѣи некоме, кад некоме нешѣо ѣосѣѧне досадно*. — Штѳфѧло ме је чѣкат, па сан пѳшѳ ѣѧ. II. ~ се I. (несвр.) *ѣирјаниѣи се*. — На фѳрѣлу ми се штѳфѧ мѣсо за сутра. 2. (свр.) *каже се кад је некоме досѣа неког сѣѧња, радње, досадиѣиѣи се*. — Штѳфѧло ми се свѧкѣ дѧн чинит ѣстѣ пѳсѳ. — Штѳфѳ сан се ѣчит. 3. „*скухѣи се*“ од *врућине најчѣиће у неком заѣвореном ѣросѣиору*. — ѳтвѳри фѳњестру, штѳфаћемо се од врућинѣ.

штѳѳ м *врѣѣа ѣушке*. — Гѳвори се да су му у сѳфиту нѧшли скрѣвен јѣдан стѧрѣ штѳѳ.

штѳѳавица ж *шѣуцање*. — Ухитила ме је штѳѳавица о(д) смѣјаѧа.

штѳѳѧт, -ѧн несвр. I. *кад некога ухвѣиѣи шѣуцање*. — Чѣм штѳ ѣзјѣдѣн, стѧнѣм штѳѳѧт. II. ~ се (безл. — мени, теби итд.) *кад некоме ѣриѣѧне шѣуцање*. —

Штџџа ми се, нѣко ме спѡмињѣ! — Пѣјѣн водѣ нѣ би ли ми прѣстало штџџањѣ. — Умѡрило ме је штџџањѣ. изр. штџџањѣ се тѣ би (шѣму, нѣма итд.) *сјѣйићеш се ѣи кад ѣи не буде овако добро као сада или кад не будеш имао шѣо сад имаш, а ниси ѣим задовољан.* — Штџџањѣ се тѣби кад вѣдѣш како је радит на тѣђѣму, ма ће ти тѡд бѣт кѡсно!

шѣѡпа м и ж (тал. schiappa, stiappa) особа која несѣручно ради, која све ѣоквари. — Ымѡш ли ми кога другѡга припорѣчит него ѡнѣ шѣѡпу?

шѣѡпѡват, шѣѡпѡвѡн несвр. (тал. schiappare) *грабити нешѣо, шчѣѡвати.* — Шѣѡпѡвѡ ѡн ѣѣ гѡд штѡ мѡже.

шѣѡпат, -ѡн свр. (и: шѣѡпит) *зграбити, шчѣѡпати.* — Шѣѡпѡ га је зѡ врат кѡ лико се је бѣјѡ најѣдијѡ. — Шѣѡпијѡ му је такѣјѣн и побјегѡ.

шѣѡпѣн, -ѣна м (тал. schiappino) онај који несѣручно шѣо ради ѣа све ѣоквари. — Нѣ би ти припорѣчила да ѣзмѣш ѡнегѡ шѣѡпѣна штѡ је нѡма стѡвљѡ плѡчице у комѣну.

шѣѡпѣнѡват, -ѣнѡвѡм несвр. *ѣравити нешѣо несѣручно, накарѡдно, без укуса, квариѣи нешѣо.* — Нѣ знѡ шѣт ѡбичнѣ блѣзу него ѡдма пѡчмѣ шѣѡпѣнѡват.

шѣѡпѣнат, -ѡм свр. *нешѣо несѣручно најравити, исквариѣи.* — Нѡшѡ сан дѡбрѡга шѡвца па знѡм да ми нѣће шѣѡпѣнат вѣстит.

шѣѡпѣнски прил. *несѣручно, ѣек да се уради.* — Кѡ је овѡкѡ шѣѡпѣнски гратѡ дијѡ ѡвѣ кѣћу?

шѣѡпит в. *шѣѡпати.*

/шѣѡ/ (тал. schietto) изр. *шѣѡ-нѣто искрено, ѡтворено.* — Рѣкѡ сан му шѣѡ-нѣто штѡ сан мѣслијѡ.

шѣг м (тал. sugo) *сок, густѡ ѣѣчностѡ која се добијѡ од воѣа, ѣоврѣа, меса ѣри-ликом ѣрипремања неког јѣла и служи као најѣѣтѡк, умак или ѣрелив нечѣму.* — Ў тѡ се стѡви кѡра ѣ шѣг од јѣднѡга лемѣ-

на. — Учѣнићѣмо патѡте сѡ шѣгон ѡд мѣ-са. изр. бѣт бѣ(з) шѣга (и: бѣ(з) шѣга и сапѣра) *каже се за блѣуѣаву храну, али и за особу без духа и укуса, као и за неки најѣс, лиѣѣрѡрно дјѣло и сл.* — Хрѡна је ѣ ѡѣх вѡзда бѣла нѣкако бѣ(з) шѣга. — Тѡ ти је шѡла бѣ(з) шѣга и сапѣра!

шѣгав, -ѡ, -ѡ прил. (и: шѣгѡв) *сѣѣан, неугледан.* — Штѡ су ти ѡвѣ јѡбуке шѣгаве!

шѣгѡвац, -ѡвца м ген. мн. шѣгѡвѡца (и: шѣгѡ) онај ко је сѣѣан, неугледан, чѣстѡ и инѣлекѣуѡлно инфѣриѡран. — Пуштају да им ѡнѣ шѣгѡвац запѡвѣјѣдѡ ѣ кућѣ. — Какѡва је јѡдика ѡнѣ шѣгѡ што пѡтѣжѣ кѡрић крѡз улицу.

шѣгѡвѣла ж (тал. sciugare vela) *краћѣ ѣрекид кише са сунѣем колико да осуѣи јѣдра.* — Јутрѡс је учѣнила шѣгѡвѣла, ма сѡд јѡпѣ пѡдѡ кѣша.

шѣгѡѡвѡца ж (и: шѣгѡ) *сѣѣна, неугледна женска особа.* — Какѡ ти ѡнѡ шѣгѡѡвѡца знѡ лијѣпо проспѣрат у тѣђѣму свијѣту!

шѣгѡѡвѡчѣна ж (аугм. и пеј. од шѣгѡѡвѡца) — Шѣгѡѡвѡчѣна јѣдна, мѣни ѡнѡкѡ да ѡдгѡвѡри, а јѡ ш ѡѡме свѣ лијѣпо!

шѣгѡѡво прил. (шѣгѡѡвѡ) *нешѣо најрављѣно краћѡко, уско, ѡдносно у неѡдгѡѡѡ-рајућѡј величѣни.* — Рѣци сѡрти да ти не учѣниј кѡпут шѣгѡѡво ко што ти је учѣнила пѡлѣтѣн.

шѣгѡѡмѡн, -ѡна м (тал. sciugamano) *ѣѣ-шѣир.* — На пѡлицѣ су стѡли шѣгѡѡмѡни у колѣру.

шѣгѡѡмѡнина ж (пеј. и аугм. од шѣгѡѡмѡн) — Нѣ требѡ пѣчу шѣгѡѡмѡнинѣ за ѡшѣгат рѣке. — Бѡци тѣ гнѣснѣ шѣгѡѡмѡнину ѣ прѡѣ!

шѣгѡмѡнић м (дем. од шѣгѡмѡн) — Шѣгѡмѡнић од рѣкѡ вѣсѣ близу лѡѡмѡна.

шѣгат, -ѡн несвр. (тал. sciugare) I. *ѡѣи-рати, брисати након умѡѡвања или куѣања.* — Нѣмѡј ме шѣгат док нѣ скѡчѣн јѡш јѣдѡнпѣт ѣ море. II. ~ се *брипати се ѣѣ-шѣирѡм.* — Шѣгѡн се да се мѡло ѣтријѣн.

шѣге в. *шѣгѡѡвѡца.*

шүго *в. шугавац.*

/шүк/ шүк *пò нечему удри!*. — Ја га бра-
ним, а он мене шүк по рүци.

шүкат, шүкан *несвр. дизаћи новац не-
коме у игри, на картиама или измамљива-
ћи новац.* — Док је отац бијо жив, шүко
је ота, а сад шүка друтѣ на картама.

шүкнут, -ѣм *свр. лагано некога удари-
ћи руком.* — Шүкнућу те ако ме не оста-
виш на мјру!

шүма *ж* *иосјечено или йоломљено*
грање дрвећа које лежи йо земљи и нај-
чешће служи за йошйалу. — Ако је шүма
влажна, није добра за потпалѣ.

/шүнут/ изр. ~ у главу йасйи *изненада*
на йамей некоме да нешто уради или да
йосйуи на неки начин. — Штò ти је шү-
нуло у главу изйи надвòр по овакòму
врѣмену? — А шүнѣ му у главу да би мò-
гò учинит великѣ сòлде, па му тò пасā.

Шүње *надимак једне йородице (До-*
минковић) у Дубровнику, йод којим име-
ном је била йознайа и њихова гостйиони-
ца. — И данас се у Дубровнику рѣчѣ кад
нѣко йштѣ немогүће: „У Шүње на ку-
лаш!“

/Шүпѣрка/ изр. *ка(д) Шүпѣрка дòђѣ у порат*
никад (изрека је из Цавйаиа). — Ожѣниће
се он кад Шүпѣрка дòђѣ у порат!

шүпјача *в. шуйљача.*

шүпљача *ж* (и: шүпјача) *кухињски*
йрибор који служи за йроцјеђивање шеч-
ности у којој се нешто кухало или за ва-
ђење йоврћа из воде у којој се кухало. —
Ка(д) се күханй макарүли прòцијѣдү
кро(з) шүпљачу, пòлијү се са стүденòм
водòн с рубинета.

шүпљит, шүпљйн *несвр. кад нйр. вра-*
йа или йрозор не заййивају добро. —
Врāта шүпљү, па испòд њйх пүхā.

шүрињат, -āм *несвр. I. хладиийи, бри-*
дийи. — Обүци на себе штд дѣблѣ, на-
двòру добро шүрињā! **II.** ~ се *хладиийи се*
лако одјевен на вјешру или на хладноћи.
— Штò се тй тākò гòла живòта шүри-
њāш?

шүста *ж* (тал. *susta*) **1.** *ойруга,*
„федер“. — Пүкла је шүста на òрлоцију.
2. *кревейски уложак са ойругама йови-*
ше кога долази душек. — Бйла је велика
врүйна, па смо дйгли стрāмац и спāвали
на шүсти. **3.** *мейална койча из два дијела*
који се на йриийисак сйајају и нешто кой-
чају. — Тү стāви двйје шүсте да се блүза
пүно не òтвāрā!

шүстйна *в. шүстйица* (2).

шүстйица *ж* (дем. од шүста) **1.** *ойру-*
жйица. — Ако аүто нāвијѣш дò краја, пүк-
нуће ти шүстйица па ћеш онда плāкат. **2.**
(и: шүстйна) *койчица која се сасйоји из*
два дијела који се койчају на одјећи. — У
Дубровнику се чүјѣ шүстйица и шүстйна.

шүша *ж олош, незналица, несйособ-*
њаковић. — Прије се знāло кò мòже бит
дирѣтүр, а сā(д) свāкā шүша хòће у им-
пјѣгāте. *изр. скүпила се ~ и мāруша свакакав*
свијей, углавном неугледан. — Кò ти свѣ
тү није бијо: скүпила се шүша и мāруша
да се мүкте нāједѣ й напијѣ.

шүшањ, шүшња *м оило сухо лииће.*
— Бйла је јѣсѣн и нòге су нам упāдале у
шүшањ.

шүшас, -та, -то *придј. йроријеђен, ку-*
сав, шушав. — Крај је òстò шүшас
òтка(д) су пòсјекли борйће.

шүшкат, -āн *несвр. I. говоркайи о не-*
чему или нешто, али не баш јавно и гла-
сно. — Чүо сан да шүшкају како ће дòћ дò
великијех прѣмјештāя у Поглавāрству.
— Йзйће једāндāн на вићело кòлико је
йстинѣ бйло у тему шүшкāњу. **II.** ~ се
шайуће се йошйājно, говорка се. — Шү-
шкā се да су ин у кући вѣлики буликāни и
да ће се òни рāставит.

шүшкѣтат, -āн *несвр. шүшкайи у го-*
вору. — Нѣмā зубā па шүшкѣтā.

шүшнут, -ѣм *свр. 1. йиснуйи, йүстйи-*
йи глас. — Нѣ смијѣ он у кући ни шу-
шнут. **2. дискрейно некоме нешто рећи,**
овлаш йровући кроз уши некоме нешто о

чему се још гласно и јавно не говори. — Неко је шушноу да ће све крешит.

шүшупија ж *благ йогрдан назив за женску особу или дијете кад се жели изразити незадовољство неким њиховим йосйуйком или йонашањем.* — *Правā си шүшупија! Штō нијеси прије пита-ла кōлико тō кōстā?* — *Кд зна хоће ли онā малā шүшупија знāt дōћ дōма!*

шүшурат, -āн *несвр. йошājно говоркати, тихо говорити између себе.* — *Између себе све нешто шүшурāju, сикүро штō смижерају!* — *Ни овō њихово шүшурāње није без врага!*

шчүпат, -āн *свр. сйргнути, скинути нешто што је било йрилијейено.* — *Ако кд шчүпā биљетин с кашетицē, неће се знāt кōму тō йдē.*